This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Jest to cyfrowa wersja książki, która przez pokolenia przechowywana byla na bibliotecznych pólkach, zanim zostala troskliwie zeskanowana przez Google w ramach projektu światowej biblioteki sieciowej.

Prawa autorskie do niej zdążyly już wygasnąć i książka stala się częścią powszechnego dziedzictwa. Książka należąca do powszechnego dziedzictwa to książka nigdy nie objęta prawami autorskimi lub do której prawa te wygasly. Zaliczenie książki do powszechnego dziedzictwa zależy od kraju. Książki należące do powszechnego dziedzictwa to nasze wrota do przeszlości. Stanowią nieoceniony dorobek historyczny i kulturowy oraz źródlo cennej wiedzy.

Uwagi, notatki i inne zapisy na marginesach, obecne w oryginalnym wolumenie, znajdują się również w tym pliku – przypominając dlugą podróż tej książki od wydawcy do biblioteki, a wreszcie do Ciebie.

Zasady użytkowania

Google szczyci się wspólpracą z bibliotekami w ramach projektu digitalizacji materialów będących powszechnym dziedzictwem oraz ich upubliczniania. Książki będące takim dziedzictwem stanowią wlasność publiczną, a my po prostu staramy się je zachować dla przyszlych pokoleń. Niemniej jednak, prace takie są kosztowne. W związku z tym, aby nadal móc dostarczać te materialy, podjęliśmy środki, takie jak np. ograniczenia techniczne zapobiegające automatyzacji zapytań po to, aby zapobiegać nadużyciom ze strony podmiotów komercyjnych.

Prosimy również o:

- Wykorzystywanie tych plików jedynie w celach niekomercyjnych
  Google Book Search to usluga przeznaczona dla osób prywatnych, prosimy o korzystanie z tych plików jedynie w niekomercyjnych celach prywatnych.
- Nieautomatyzowanie zapytań
  Prosimy o niewysylanie zautomatyzowanych zapytań jakiegokolwiek rodzaju do systemu Google. W przypadku prowadzenia badań nad tlumaczeniami maszynowymi, optycznym rozpoznawaniem znaków lub innymi dziedzinami, w których przydatny jest dostęp do dużych ilości tekstu, prosimy o kontakt z nami. Zachęcamy do korzystania z materialów będących powszechnym dziedzictwem do takich celów. Możemy być w tym pomocni.
- Zachowywanie przypisań
  Źnak wodny"Google w każdym pliku jest niezbędny do informowania o tym projekcie i ulatwiania znajdowania dodatkowych materialów za pośrednictwem Google Book Search. Prosimy go nie usuwać.
- Przestrzeganie prawa
  W każdym przypadku użytkownik ponosi odpowiedzialność za zgodność swoich działań z prawem. Nie wolno przyjmować, że skoro dana książka zostala uznana za część powszechnego dziedzictwa w Stanach Zjednoczonych, to dzielo to jest w ten sam sposób traktowane w innych krajach. Ochrona praw autorskich do danej książki zależy od przepisów poszczególnych krajów, a my nie możemy ręczyć, czy dany sposób użytkowania którejkolwiek książki jest dozwolony. Prosimy nie przyjmować, że dostępność jakiejkolwiek książki w Google Book Search oznacza, że można jej używać w dowolny sposób, w każdym miejscu świata. Kary za naruszenie praw autorskich mogą być bardzo dotkliwe.

Informacje o usłudze Google Book Search

Misją Google jest uporządkowanie światowych zasobów informacji, aby staly się powszechnie dostępne i użyteczne. Google Book Search ulatwia czytelnikom znajdowanie książek z calego świata, a autorom i wydawcom dotarcie do nowych czytelników. Caly tekst tej książki można przeszukiwać w internecie pod adresem `http://books.google.com/`

Slav 6530.1

Harvard College Library

BOUGHT WITH MONEY
RECEIVED FROM THE
SALE OF DUPLICATES

Slav 6530.1

Należy zachować ODCINEK niniejszy starannie!

OSTRZEŻENIE.

Jest mojem życzeniem i zamiarem wydać w ciągu przyszłego roku poszyt dodatkowy do niniejszego dzieła, który będzie obejmował atlas powiatów małopolskich, wykazujący rozpołożenie żup szlacheckich małopolskich, czyli osiedlenie szlachty małopolskiej w dobie piastowskiej; dalej indeksy, wreszcie sprostowania i uzupełnienia. Sprostowania zwłaszcza będą bardzo liczne i ważne.

Ten poszyt dodatkowy nie będzie atoli osobno w księgarni do nabycia, ale każdy nabywca niniejszego dzieła otrzyma ten poszyt z księgarni bezpłatnie, za zwrotem wszelako niniejszego odcinku, który wskutek tego starannie przechować należy!

Wobec tego jest wskazanem:

1) nie dawać dzieła niniejszego do oprawy, dopóki nie wyjdzie poszyt dodatkowy;

2) nie korzystać z niego dla celów naukowych, dopóki nie zostaną w tym poszycie dodatkowym ogłoszone sprostowania i uzupełnienia, aby się nie bałamucić nieprawdziwemi wiadomościami.

Kraków 15 grudnia 1901.

Dr. Fr. Piekosiński.

ZASIŁKIEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

RYCERSTWO POLSKIE
WIEKÓW ŚREDNICH

TOM III

OBEJMUJE

RYCERSTWO MAŁOPOLSKIE
W DOBIE PIASTOWSKIEJ,

PRZEZ

DRA FRANCISZKA PIEKOSIŃSKIEGO
C. K. PROFESORA UNIWERSYTETU JAGIELL.
CZŁONKA CZYNNEGO AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

Z LICZNEMI RYSUNKAMI W TEKŚCIE.

W KRAKOWIE
NAKŁADEM AUTORA
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ
1901.

Slav 6530.1
V

HARVARD COLLEGE LIBRARY
BOUGHT FROM
DUPLICATE MONEY
DEC 5 1938

RYCERSTWO MAŁOPOLSKIE W DOBIE PIASTOWSKIEJ

1200—1366

SKREŚLIŁ

DR FRANCISZEK PIEKOSIŃSKI

C. K. PROFESOR UNIWERSYTETU JAGIELL.
CZŁONEK CZYNNY AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

KRAKÓW
NAKŁADEM AUTORA
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ
1901.

KRAKÓW. — DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI.

Jaśnie Wielmożnemu Jubilatowi

Profesorowi

Drowi Antoniemu Małeckiemu

w dowód głębokiego uszanowania

poświęca

Autor.

Jaśnie Wielmożny Panie!

Od pierwszej chwili kiedym się zabrał do pracy naukowej, nęciła mnie heraldyka nasza ojczysta swym urokiem. Nie śmiałem jednak zabrać się do naukowych badań nad takową, gdyż podówczas uchodziła ona jeszcze tylko za niewinną zabawkę, mającą służyć dla dogodzenia jedynie próżności ziomków naszych.

Ty Jaśnie Wielmożny Panie znakomitem swem dziełem „Studya heraldyczne“ złamałeś ten przesąd i zdobyłeś heraldykę naszą dla polskiej nauki.

Ośmielony Twem dziełem począłem i ja krzątać się pilnie około naukowych badań nad naszą heraldyką, a poczet dzieł przeze mnie w tej materyi ogłoszonych, z których niniejsze jest najnowszem, świadczy wymownie, że posiew Twój i inicyatywa nie na jałowy natrafiła grunt.

Skoro więc Twoja Jaśnie Wielmożny Panie inicyatywa niniejsze dzieło wywołała, cóż słuszniejszego, jak żeby ono nosiło na sobie imię swego duchowego ojca!

Oddając dzieło niniejsze w ręce łaskawych czytelników, muszę przedewszystkiem prosić o pobłażanie, którego potrzebuję, a które mi się zresztą słusznie należy, nie z własnej bowiem winy o pobłażanie prosić jestem zniewolony.

Nie wszystkie mianowicie szczegóły, jakie w niniejszem dziele są zawarte, opierają się na faktach udowodnionych nie ulegających żadnej wątpliwości, i owszem wiele szczegółów opartych jest tylko na domysłach, a więc na prawdopodobieństwie. Przyczyna tego leży w braku materyałów. Na trzy tysiące z okładem osób, które w niniejszem dziele przytaczamy, posiadamy zaledwie czterdzieści pieczęci, zaledwie więc co do czterdziestu osób i ich potomstwa możemy z pewnością powiedzieć, do jakiego rodu i herbu należą; o reszcie natomiast około 3000 osób nie możemy tego powiedzieć, gdyż nie posiadamy żadnych źródeł. Cóż w takim razie robić? Mamże powiedzieć, że o nich nic nie wiem i na tem koniec? Byłby to sposób bardzo łatwy a dla mnie o tyle nader korzystny, że nie byłbym narażony na żadne myłki; ale czy nauka na takiej metodzie zyskałaby cokolwiek? chyba nic! A jednak dzieła naukowe piszą się w tym celu, aby z nich nauka odnosiła korzyść; musiałem więc obejrzyć się, czy nie znajdą się jakie skazówki, któreby choćby nie dostarczały dowodu, to przynajmniej dozwalały mniej lub więcej prawdopodobnych domysłów, do jakiego rodu jakąś nieznaną osobę odkazać należy.

Otóż znalazły się takie skazówki, dość nawet pewne, są zaś niemi imiona używane przez rycerstwo polskie w dobie piastowej. Było mianowicie w zwyczaju, że każdy ród używał przedewszystkiem pewnych tylko imion, sobie właściwych, których żaden inny ród nie używał. I tak imiona Wojsław, Wszebor, Trojan, Giedko, Wydźga, Pełka, Krystyn, Leniart, Świętosław i Mściw, to imiona przedewszystkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, których zrazu żaden inny ród nie używa; imiona Prandota, Wisław, Krzesław, Dobiesław i Sąd, to imiona rodu Odrowążów; imiona Warsz, Goworek, Grot, Męcina, to imiona rodu Rawiczów; imiona Sieciech, Nawój, Żegota, Zaklika i Grzegorz, to imiona Starzów małopolskich; imiona Pakosław i Skarbimir, to imiona rodu Awdańców; Klimunt, Wierzbięta i Teodor, to imiona Swiebodów-Gryfów i tak dalej.

Otóż jeśli w dobie piastowskiej spotkam rycerza Wojsława, o którym źródła żadnych bliższych nie dają mi wiadomości, do jakiegoby rodu należał, to ze względu, że imię Wojsław jest właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów, ja tego Wojsława z całym spokojem do rodu Lubowlitów-Ogniwów odkazuję.

Niestety ta praktyka ma także swoją ciemną stronę. Rodzina bowiem składa się z ojca i matki, a każde z nich zazwyczaj do innego rodu należy. Syn ich może równie dobrze otrzymać imię właściwe rodowi ojca, jak imię właściwe rodowi matki. Otóż ja biorąc w rachubę tylko ród ojcowski, gdyż matki są mi zazwyczaj zgoła nieznane, mogę się snadno omylić, jeśli matka dała swemu synowi imię swego ojca! Przykład okaże. W roku 1295 występuje niejaki Prandota, o którym, do jakiegoby rodu należał, źródła milczą zupełnie. Ja biorąc pochop z imienia jego „Prandota“, które jest rodowi Odrowążów właściwe, zaliczyłem go na tej podstawie z całym spokojem do rodu Odrowążów, no i omyliłem się. Pokazało się bowiem, że on jest synem Warsza, a Warsz to Rawicz.

Nie może zaś mieć Rawicz syna Odrowąża, więc owego Prandotę mimo jego imienia wskazującego ród Odrowążów, musiałem zaliczyć do rodu Rawiczów. Widocznie ów Warsz ojciec Prandotów, miał za żonę Odrowążównę i ta synowi dała imię nie dziada ojcowskiego, lecz swego własnego ojca czyli dziada macierzystego. Otóż jeśli imię ojca jest wiadome a to imię jest jakiemu rodowi właściwe, to to imię może uchronić od podobnej myłki; jeśli jednak, jakto w przeważnej liczbie wypadków ma miejsce, imię ojca nie jest znane, to myłka nieunikniona.

Jeszcze na inną kategoryę myłek muszę zwrócić uwagę. Mianowicie, jeśli do jednej i tejsamej osoby mamy dwa lub więcej źródeł, nigdy nie można być pewnym, czy te oba źródła odnoszą się do jednej i tejsamej osoby, czy do dwóch różnych osób. Przykład okaże.

Oto w latach 1217, 1220, 1222, 1223, 1224, 1228, 1229 i 1230 występuje Marek wojewoda krakowski, którego pieczęć jedna i taźsama wisi u dokumentów z r. 1220 i 1228. Naturalnie wszyscy uważali go za jednę osobę; tymczasem pokazało się, że to jest osób dwie, mianowicie, że występujący w latach 1217—1224 Marek I wojewoda krakowski, umiera już w roku 1225, zaś w r. 1226 występuje już jego syn Marek II jako wojewoda krakowski, który dla powiększenia bałamuctwa wywołanego tożsamością imienia, używa nadto przez jakiś czas pieczęci ojcowskiej, zanim sobie swoją własną dał sprawić.

Inny przykład. Od roku 1362 do 1385 występuje bezustannie Pełka, sędzia ziemski sandomirski, i nikomu nie przyszło na myśl przypuszczać, iżby to nie była jedna i taźsama, lecz dwie różne osoby. Otoż na szczęście dochowały nam się dwie pieczęcie tego Pełki, na jednej figuruje Gryf, na drugiej Janina, a więc to są niewątpliwie dwie różne osoby. Otóż gdyby jedna z tych dwóch pieczęci była zaginęła, niktby nie przypuszczał, że to są dwie różne osoby, lecz każdyby tych dwóch Pełków

brał za jednę tylko osobę. A ileżto właśnie takich decydujących pieczęci poginęło.

Pomnaża bałamuctwo w tej mierze fakt, że dość często syn nosi tożsamo imię, co ojciec, niemniej że dość często syn dziedziczy godność ojcowską. I tak po Mikołaju wojewodzie krakowskim († 1206) następuje syn jego również Mikołaj, po Marku wojewodzie krakowskim, syn jego również Marek, po Klimuncie Sulisławiczu kasztelanie krakowskim następuje bezpośrednio znowu Klimunt ale Klimuntowicz i t. p. W takich warunkach myłki nie są do uniknienia. A skoro nie są do uniknienia, to i ja od nich nie mogę być wolny. Niektóre z nich dostrzegłem podczas pracy niniejszej, te łaskawy czytelnik znajdzie w sprostowaniach i uzupełnieniach, jakie na końcu zeszytu dodatkowego swego czasu zamieszczone będą; inne przeze mnie niedostrzeżone muszą czekać na krytyka, owego paskudnego zoila, który je pewno odkryje i mnie za nie porządnie wychłoszcze.

Cokolwiekbądź proszę łaskawych czytelników o pobłażanie, które mi w pełnej mierze powinno być udzielone, tembardziej, gdy ja przecież pierwsze łamię lody w tej materyi i nie mam poprzedników, którzyby potrzebny dla mnie materyał opracowali i przygotowali.

W pierwszym tomie dzieła niniejszego przedstawiłem szereg autorów, którzy o pierwotnym ustroju społeczeństwa polskiego zdanie swoje wyrazili. Dziś wypada mi dodatkowo wspomnieć jeszcze kilku autorów, którzy w najnowszych czasach, już po wyjściu tomu pierwszego niniejszego dzieła, zdanie swoje w tym przedmiocie objawili.

Żernicki-Szeliga: Der Polnische Adel. Hamburg 1900.

Lach czyli Lech, syn Samona księcia Chrobacyi, opuścił przy napadzie Awarów około r. 550 z częścią swego narodu swoją ojczyznę, aby sobie inną wyszukać. Po długich wędrówkach znalazł takową u Polan mieszka-

jących pomiędzy Odrą a Wisłą. Ci ustąpili mu chętnie nieobsiedlone przestrzenie, w zamian za co Lach wraz z swoją drużyną zobowiązał się odtąd wspólną ojczyznę od nieprzyjaciół bronić. Dla unormowania wzajemnego stanu posiadania, dla zwoływania drużyny Lacha, zwanej po nim Lachitami czyli Lechitami, dla odpierania obcego nieprzyjaciela potrzebną była nowa forma rządów, do której się ustrój patryarchalny obu pod względem języka pobratymczych ludów zastósować musiał. Powstało zatem państwo o ściśle określonych granicach, któremu Polanie nadali nazwę Polski, zaś Lachici swego wodza Lecha na księcia, po którym się państwo często także Lechią nazywało. Lech założył Gniezno a w niem swoją rezydencyę, podzielił kraj na powiaty, którym przełożył wojewodów (dowódzców wojennych), i naznaczył w tych powiatach pewne miejscowości dla odbywania obrzędów religijnych, służby wojennej, sądów i administracyi. Oba ludy żyły spokojnie i równouprawnione na wspólnych pomięszanych obszarach, państwo rozwijało się, przyczem przyłączyły się do nich szczepy sąsiednie Kujawian, Łęczycan, Mazowszan i Kaszubów; wkrótce też rozszerzyło się państwo aż do Łaby i morza bałtyckiego. Dynastya Lecha rządziła około 150 lat i wygasła w r. 690 na Wizymirze, który napadającym Danom odebrał Ruję, Seelandyę i Fühnen, zamki Lubekę i Wizimirz wybudował, a nawet Gdańsk założył. Po jego śmierci nastąpiło bezkrólewie przez lat 10, podczas którego naznaczeni przez Polan w Gnieźnie dwunastu wojewodów rządy sprawowali, z których niezgody atoli Duńczycy i Niemcy korzystając, zabrane sobie kraje napowrót zdobyli. Około roku 700 obrali Polacy księciem Krakusa księcia Chrobacyi i Śląska, który swoje kraje z Polską połączył i państwo umocnił.

Z Wandą córką Krakusa wygasła ta dynastya a po krótkiem bezkrólewiu obrany został wojewoda Przemysław księciem, który jednak w roku 780 bezdzietnie

zmarł, poczem nastąpiło trzecie bezkrólewie, po którem Leszek dzielny mąż acz niskiego pochodzenia księciem obrany został. Syn jego Leszek II równie dzielny, jak ojciec, poległ w bitwie z Niemcami r. 815. Miał jednego syna Popiela z prawego łoża i 14 z łoża nieprawego, którymto ostatnim jeszcze za życia swego różne kraje wydzielił, pod warunkiem, by podlegali następującemu po nim na tron księciu Popielowi. Wszyscy synowie z nieprawego łoża przyjęli Gryfa jako swój herb. Popiel (815—830) przeniósł stolicę z Krakowa do Kruszwicy nad jeziorem Gopłem. Na jego synie Popielu II wygasła w roku 842 jego dynastya. Poczem wybrano pospolitego człowieka z Kruszwicy Piasta księciem, od którego sławna dynastya Piastów pochodzi.

Lechici, którzy pierwszemu księciu bliżsi byli, a także z powodu wykonywanej przez siebie służby wojskowej, którą pokój miłujący Polanie za ciężar sobie uważali, uzyskali wnet socyalno-moralną przewagę nad Polanami. Wywołało to zazdrość pomiędzy oboma szczepami i współzawodnictwo o pierwszeństwo. Lecz przy zgodnem usposobieniu Lechitów waśnie wszelkie zagodzone bywały, do urzędów zaś wszyscy równy mieli dostęp.

Lechici z powodu swojej wyższej inteligencyi stali się wnet podporą księcia w administracyi, wskutek czego piastowali najwyższe urzędy.

Te przeciwieństwa, które dotychczas zawsze łagodzone były, wybuchły w otwarty spór, gdy książę Mieczysław I (962—995) po zaślubieniu Dąbrówki księżniczki czeskiej, wiarę chrześcijańską przyjął i toż samo swemu narodowi zrobić polecił. Lechici usłuchali tego rozkazu, przyjęli wiarę chrześcijańską i musieli niejednokrotnie walczyć z Polanami, którzy przy swoim pogaństwie obstawali. Tym sposobem utwierdziło się prawo Lechitów do reprezentowania siły zbrojnej.

Polanie, na których nałożono obowiązek, aby posiadłości Lechitów podczas wykonywania przez tychże

służby wojennej uprawiali, chcieli na nowo podjąć walkę z Lechitami; Bolesławowi Chrobremu (992—1025) atoli udało się w ten sposób zażegnać niebezpieczeństwo, iż podczas licznych wojen, które prowadził, powierzył Polanom straż wewnątrz kraju, podczas gdy on z Lechitami z zewnętrznym rozprawiał się nieprzyjacielem. Polanie tedy zorganizowali się wojskowo tak jak Lechici. Podczas licznych wojen z zewnętrznym nieprzyjacielem prowadzonych za Mieczysława II (1025—1034) i wskutek takowych osłabły siły Lechitów. Polanie korzystając z tego i z powstałych za panowania królowej Ryksy niepokojów, wystąpili zbrojno przeciw Lechitom. Powstała krwawa wojna domowa, w której Lechici zostali zwyciężeni, musieli większą część swych posiadłości oddać Polanom, ustąpić z wyższych urzędów i popadli w zupełną zależność od Polan.

Gdy król Kazimirz 1041 objął berło, starał się pośrednictwem swem przywrócić dawny stan, gdyż tylko przy pomocy Lechitów skutecznie rządzić mógł. Gdy jednak Polanie stanowczo się temu sprzeciwili i trzymanych przez siebie grodów wydać mu nie chcieli, powstała nowa wojna, w której Lechici odnieśli zwycięstwo. Polanie musieli zwrócić zabrane Lechitom posiadłości, ustąpić z wyższych urzędów, co do których piastowania uznani zostali za niezdolnych i utracili równouprawnienie. Odtąd też przez Lechitów uznani zostali za lud poddańczy, który nawet nie zasługiwał na nazwę Polan lecz tylko kmieciami nazwany został.

Bolesław II (1058—1082) miał znowu z zewnętrznym nieprzyjacielem do walczenia; nie chcąc jednak kraju podczas swej nieobecności na bunt kmieci narazić, starał się zyskać ich zaufanie w ten sposób, że im znowu stróżę grodów powierzył. W tych grodach osadzili się Polanie, pobrali sobie córki Lechitów gwałtem za żony i wystąpili zbrojno przeciw powracającym z wojny Lechitom. Powstała więc kilkoletnia wojna domowa, w któ-

rej kmiecie ostatecznie w r. 1077 pobici zostali i odtąd los ich nazawsze zadecydowany został. Za karę za ten bunt zepchnięci oni zostali do rzędu podrzędnej klasy społecznej, utracili równouprawnienie oraz możność piastowania urzędów i godności tudzież prawo noszenia broni. Nie była to jednak zupełna niewola, obowiązki ich wobec Lechitów były dokładnie określone, co więcej od nich żądano, to musiano im wynagrodzić. Karyera duchowna była im otwarta.

Tym sposobem z dwóch pobratymczych ludów wytworzyły się dwie klasy społeczne: poddanych czyli kmieci i uprawnionych czyli Lechitów, którzy odtąd szlachtę stanowią. Szlachta stanowiła równouprawnionych obywateli, między sobą równych; mogli oni piastować godności i urzędy, mieli prawo noszenia broni, zwoływania zgromadzeń powiatowych, prawo głosu w takowych i wyboru urzędników, byli też nieograniczonymi właścicielami dóbr ziemskich czyli szlacheckich.

Szlachta poczęła używać herbów familijnych, które także gałęziom bocznym służyły, a z których każdy nosił osobną nazwę. Takich prastarych herbów jest około 160.

Szlachta jakkolwiek w obec prawa równa i równouprawniona, dzieliła się przecież na wyższą i niższą. Wyżsi urzędnicy nosili tytuły, a że otaczali osobę księcia, więc godności te w ich rodach acz nie dziedzicznie, zwykle się przechowywały. Taksamo miało się z radą, którą książę około siebie utrzymywał *(barones)*. Te rodziny były zazwyczaj także najbogatszemi, i poczęły przybierać sobie tytuły *comites, barones*. Władysław Łokietek na sejmie z r. 1331 orzekł równouprawnienie wszelkiej szlachty, zniesiono wszystkie tytuły prócz tytułu szlachcica a obie kategorye szlachty: wyższa i niższa, przemieniły się w stan rycerski. Aby należeć do stanu rycerskiego postanowiono w r. 1347 dowód szlachetnego urodzenia a w r. 1412 dowód prawa używania herbu.

W roku 1496 postanowiono, że dobra ziemskie tylko szlachta posiadać może, zabrano więc kmieciom dobra ziemskie, o ile takowe posiadali, i rozdano pomiędzy szlachtę nieosiadłą. I tak dalej.

Otóż ktokolwiek ma jakie takie wyobrażenie o naszych dziejach pierwotnych i najstarszych źródłach dziejowych, odrazu dostrzeże, że cały wywód powyższy pana Żernickiego jest jeśli nie fałszem, to szczerą fantazyą i zgoła niczem innem jeno fantazyą, żadnemi źródłami dziejowemi nie popartą; a jeśli gdzie zawadzi o jaki fakt historyczny, nadaje temu faktowi zaraz taką barwę, jaka mu do jego fantastycznego obrazu jest potrzebną, ale nie taką, jaką ten fakt dziejowy rzeczywiście na sobie nosi. Krytyczny rozbiór tej teoryi jest o tyle niemożebnym, że wypadałoby każde zdanie za zdaniem jako niewytrzymujące krytyki zbijać, co wymagałoby dużo pracy i miejsca bez żadnego widocznego pożytku.

Boniecki Adam: Herbarz polski, tom I. Warszawa 1899.

W odległych wiekach, kiedy różne szczepy słowiańskie zajmowały te ziemie, które później weszły w skład państwa polskiego, przyszły one tutaj podzielone na większe lub mniejsze plemiona, nieraz z kilku rodów złożone, pod wodzą swoich starszych czyli naczelników plemiennych. Naczelnicy ci znalazłszy dogodną do osiedlenia się okolicę, zajmowali przedewszystkiem dla siebie obszar ziemi odpowiedni na założenie głównej osady, obok której w nieznacznej odległości sadowili się pozostali członkowie plemienia. Osady naczelników plemiennych powstawały najczęściej nad rzekami, jako nad głównemi traktami komunikacyjnemi, aby był do nich dostęp ułatwiony.

Naczelnicy, pod których władzą powstawały nadal plemiona, nosili przeważnie imiona z zakończeniem żeńskiem, jak Bogorya, Janina, Bończa lub Szreniawa etc. Do nich należało sądzenie wynikłych sporów między

członkami plemienia, a w razie powstałych zatargów z sąsiadującemi plemionami, wspólnie ze starszymi tychże plemion załatwiali te spory. Do nich również należało obmyślenie środków obrony w razie napadu. W sprawach ogólniejszych lub w razie grożącego niebezpieczeństwa nie jednemu, ale kilku sąsiadującym ze sobą plemionom, obowiązkiem ich było porozumiewać się z naczelnikami tychże plemion, łączyć się z nimi w razie potrzeby w chwilowy związek, obierać wspólnego wodza na wypadek projektowanej większej ekspedycyi wojennej i prowadzić pod jego rozkazami zdatnych do boju członków swego własnego plemienia.

Władza ta naczelnika plemienia i jego imię musiały być koniecznie ujawnione zewnętrznie. W tym celu zatknięty był w osadzie naczelnika na wysokiej żerdzi pewien znak, pewna figura, zbita z gałęzi lub kawałków drzewa. Znak taki oznaczał siedlisko władzy naczelnej, plemiennej oraz imię naczelnika. Pod znakiem tym gromadzili się w razie trwogi wszyscy członkowie plemienia; po znaku tym poznawali wysłańcy sąsiednich plemiom starszynę, do którego mieli sprawę. Znak ten również widniał nad naczelnikiem plemiennym, gdy sądy sprawował lub na zjazdach zasiadał. Tenże znak przed nim był niesiony w razie wyprawy wojennej.

Ponieważ władza naczelników plemiennych pozostawała nieprzerwanie w jednym rodzie, więc ludzie przez długi szereg lat przyzwyczajeni do nawoływania Bogorya, Janina, Bończa lub Szreniawa, przyzwyczaiwszy się mówić: tu mieszka, tu sądzi Bogorya, Janina, Bończa, Szreniawa, a w końcu patrząc ciągle na te znaki, utkwione na żerdzi, dla nich tyle znaczące, jakby głoskami mieli wypisane: Bogorya, Janina, Bończa, Szreniawa, osady zamieszkiwane przez swoich starszych, przezwali ich imionami, a raczej prędzej można powiedzieć, że imiona tych naczelników zrosły się z osadami przez nich zajmowanemi, aby znów znacznie później stać się nazwiskami rodowemi.

Niejednokrotnie pewnie sąsiadujące z sobą plemiona, mające wspólny interes i w celu wspólnej obrony, łączyły się jeszcze w odległych wiekach w pewne małe stowarzyszenia, obierając sobie wspólnego wodza z liczby najdzielniejszych naczelników plemiennych. Taki wódz był pewnie zarazem i sędzią, a w jego czynnościach dopomagali mu pozostali naczelnicy plemienni.

Związek jednak państwowy powstał na Zachodzie, to jest tam, gdzie najgwałtowniejsza zaszła potrzeba skupienia się, zgromadzania większych sił, dla dania skuteczniejszego odporu groźnym sąsiadom. Nie najazd jednak, nie zabór wytworzył to pierwotne państwo, lecz poczucie słabości pojedynczych plemion, doświadczenie zdobyte w ciągu lat wielu, że występując pojedynczo, uledz sile muszą, gdy przeciwnie złączeni na większej przestrzeni, wspólnemi siłami, pod wodzą jednego dzielnego, obranego przez siebie wodza, czyli księcia, nietylko zapewnią sobie pokój w domu, lecz również skuteczniej będą mogli odpierać napady nieprzyjaciół.

Potomkowie tych pierwotnych naczelników plemiennych, czyli ta klasa uprzywilejowana, posiadająca ziemię prawem dziedzicznem, z której się rekrutowali dowódzcy wojskowi i urzędnicy książęcy, mająca nietylko znak wspólny rodowy ale i wspólne zawołanie, dowodzące właśnie ich wspólnego pochodzenia od naczelnika plemiennego, to późniejsza szlachta.

Zasada równości szlacheckiej, tak silnie u nas głoszona, jak również prawo wyłączne szlachty piastowania urzędów, znajduje swoje źródło w pochodzeniu całej szlachty czysto polskiej od naczelników plemiennych. Posiadanie przez nią od najdawniejszych czasów ziemi, musiało wywołać drugi wyłączny przywilej szlachty dziedziczenia dóbr, a obowiązek odwieczny bronienia swej własności, wytworzył z czasem pospolite ruszenie.

Run skandynawskich Autor w herbach szlachty polskiej nie uznaje, a to głównie dlatego, że w runach

nie spotyka linij łukowatych, których właśnie tak wiele w herbach polskich. Tymczasem gdyby Autor był zaglądnął do jakiegokolwiek dzieła runologicznego, byłby się dowiedział, że kreski znamienne w runach mogą być równie dobrze nietylko proste ale i łukowate, i że jest wiele kamieni runicznych skandynawskich, na których runy nie proste lecz łukowate mają kreski znamienne.

Opuszczając dalsze wywody Autora, które nas w pracy niniejszej nie obchodzą, podnosimy, że Autor szlachtę polską wywodzi od potomków naczelników plemiennych.

Aby dobrze zrozumieć tę hipotezę Autora, trzebaby wiedzieć, co Autor rozumie przez plemię?! Plemię oczywiście jest jednostką daleko większą od rodu, a mniejszą od narodu; więc n. p. Krakowianie, Mazowszanie, Kujawiacy, to byłyby plemiona. Otóż naczelnik takiego plemienia to już przecież książę; daleko mniejsze spotykamy plemionka pomiędzy Odrą a Łabą a ich naczelnicy zwani są książętami a nawet królikami *(reguli)*.

Tymczasem wiemy z Porfyrogenety, że za jego czasów nie istnieli u Słowian ani królowie ani książęta, a więc nie mogli istnieć także naczelnicy plemienni Autora.

Natomiast wedle Porfyrogenety żyli Słowianie rodami, każdy ród pod zwierzchnictwem swego starca żupana. Cóż to są ci starcy żupani? To są oczywiście najstarsi w rodzie czyli starostowi rodowi (seniorowie).

Otóż jeśli Autor przez swych naczelników plemion rozumiał tych naczelników rodów czyli starostów rodowych, to muszę zwrócić uwagę, że godność starosty rodowego czyli seniora nie była dziedziczną, że po seniorze zmarłym nie następował jego syn, lecz znowu najstarszy w rodzie, którym był najczęściej młodszy brat zmarłego seniora.

Jeśli przeto seniorat nie był dziedzicznym, to nie mógł wytworzyć klasy społecznej, a w takim razie jakim sposobem mogłaby z niedziedzicznego senioratu wytworzyć się szlachta polska, której dziedziczność jest

właśnie najcharakterystyczniejszem znamieniem?! To przecież jest rzeczą wręcz niemożebną i dlatego hipoteza p. Bonieckiego nie może uchodzić za trafną.

T. Ch. O dostojnym rodzie Piasta. Lublin 1900.

Autor aby wykazać, że Piast z dostojnego rodu pochodzi, roztacza przed nami obraz społeczeństwa polskiego z doby pogańskiej. Przodkowie nasi w owej dobie zajmowali się pasterstwem, łowiectwem i rybołostwem, a niektórzy także rolnictwem. Ci, którzy się zajmowali pasterstwem, łowiectwem i rybołostwem, nie posiadali indywidualnej własności, lecz tylko własność wspólną; rolnicy tylko posiadali indywidualną własność, gdyż rola jest owocem indywidualnej pracy ludzkiej, oni tylko byli dziedzicami. Wskutek tego rolnicy zajmowali w ówczesnem społeczeństwie naszem najdostojniejsze miejsce, stanowili najdostojniejszą klasę społeczną; że zaś Piast zdaniem Galla był rolnikiem, przeto *eo ipso* był członkiem najdostojniejszej klasy społecznej.

Gdy Autorowi najnowsze prace naukowe w tym przedmiocie są znane, przeto obrazowi pierwotnego społeczeństwa naszego, jaki kreśli, nie brak i prawdziwych rysów; niestety wśród tych prawdziwych rysów jest niemało rysów wziętych wprost z fantazyi a nie ze źródeł, i te odbierają skreślonemu przez Autora obrazowi naukową wartość.

Myli się Autor zwłaszcza, jeśli przypuszcza, że w ówczesnem społeczeństwie naszem byli tacy, którzy się wyłącznie poświęcali rolnictwu. Takich nie było wcale i być nie mogło, gdyż nie było zgoła żadnych większych obszarów roli; natomiast każda rodzina wieśniacza uprawiała cokolwiek roli, gdyż w każdej dziedzinie znalazły się niewielkie przestrzenie roli. Przypominamy, że w dobie pogańskiej cała nasza ojczyzna pokryta była jednym ogromnym starodrzewnym pasznistym lasem, w którym drzewa miały po kilka tysięcy lat, gdyż od potopu a ra-

czej od zejścia lodowców nikt ich nie ciął, gdyż nie było do tego ani potrzeby ani narzędzi. Wiadomo przecież z wykopalisk, że ówcześni przodkowie nasi nie znali metali użytkowych; jedyny metal, jaki się w tych wykopaliskach częściej pojawia, to brąz; ale brąz jest towarem cudzoziemskim, musiał więc być w owej epoce niezmiernie drogi i był wyłącznie używany do przedmiotów ozdoby; do przedmiotów codziennego użytku był za drogi, z siekierą brązową spotykamy się niesłychanie rzadko i to tylko z taką, która mogła służyć do ozdoby ale nie do cięcia olbrzymich drzew.

Skoro więc nie było czem trzebić lasów, to nie mogło być mowy i o znaczniejszych obszarach roli. Natomiast drobne kawałki roli znajdowały się w każdej dziedzinie wieśniaczej, każda więc rodzina wieśniacza oddawała się częściowo także uprawie roli. Te drobne role jednak nie powstawały bynajmniej przez trzebienie lasów, ale tylko w ten sposób, że jeśli jedno lub drugie stare drzewo spruchniało i burza je obaliła, to wieśniak usunąwszy taki wykrot, polankę jaka się po usunięciu wykrotu pokazała, podłubał drewnianem radłem (pług jeszcze podówczas nie był znany) i obsiał. Że zaś każda dziedzina wieśniacza miała około kilkuset morgów starego lasu, przeto na takim wielkim obszarze mogło się z czasem znaleść i kilkadziesiąt takich polanek po wykrotach, obróconych na rolę. W czasach historycznych obszar takich roli polankowych wynosił przecięciowo w każdej dziedzinie jedno radło ziemi czyli około 15 dzisiejszych morgów; ale w dobie pogańskiej mogły te polanki zaledwo po kilka morgów w jednej dziedzinie wynosić. Otóż zbiór ziarna z tak małego obszaru najgorzej uprawnej roli mógł być tylko bardzo nieznaczny, i rzadko zapewne wystarczył na chleb dla całej rodziny przez cały rok. Iżby zaś która rodzina miała nawet zapasy ziarnia na handel lub na wymianę, to trudno przypuścić.

Dopiero w drugiej połowie XIII wieku z osadni-

kami na prawie niemieckiem przychodzi do naszej ojczyzny żelazo jako metal użytkowy, siekiera i pług. Odtąd zaczyna się trzebienie lasów i wyczynianie roli na wielką skalę, teraz też dopiero powstaje klasa rolników. Kmiecie na prawie niemieckiem to klasa rolników; ale przypuszczać osobną klasę rolników u nas w dobie pogańskiej jest wręcz niemożebnem.

Moja teorya. Dwadzieścia lat temu, kiedym w rozprawie „O powstaniu społeczeństwa polskiego w wiekach średnich i jego pierwotnym ustroju" (Kraków 1881) po raz pierwszy ogłosił zapatrywanie moje na pierwotny ustrój naszego społeczeństwa. W siedm lat później, w rozprawie „O dynastycznem szlachty polskiej pochodzeniu" (Kraków 1888) rozprowadziłem szczegółowiej moje zapatrywanie. Obejmowało ono dwie teorye:

1. iż tematami najstarszych herbów szlachty polskiej są runy skandynawskie, niemniej

2. iż średniowieczny ustrój ojczyzny naszej opiera się na podboju.

Przeciw mojej teoryi o runach oświadczył się najprzód prof. Małecki w pracy swej „Studya heraldyczne", w nowszych znowu czasach p. Adam Boniecki w dziele „Herbarz polski, tom I", z młodszych zaś uczonych p. Wł. Semkowicz do tegoż samego zdaje się należeć obozu.

Otóż winienem tu objaśnienie.

Kiedym wystąpił z moją teoryą o runach skandynawskich w herbach szlachty polskiej byłem jeszcze nowicyuszem na polu runologii. Rzecz miała się następnie. Kiedy byłe Towarzystwo naukowe krakowskie zaprosiło mię do naukowego współpracownictwa nad kodeksem dyplomatycznym mogilskim (1862) i wskutek tego wszystkie starożytne dokumenta pargaminowe tego klasztoru dostały się do rąk moich, zetknąłem się po raz pierwszy w mem życiu z najstarszemi pieczęciami szlachty pol-

skiej, jak wojewodów krakowskich Marka I, Marka II, Klimunta i Mikołaja, Warsza kasztelana krakowskiego, Mściwa wojewody wiślickiego i innych. Uderzyło mnie wtenczas, że chociaż było wiadomem notorycznie, iż owi dostojnicy należą częścią do rodu Swiebodów-Gryfów, częścią do rodu Rawiczów, przecież na pieczęciach ich nie widniały herby Gryf lub Rawicz, lecz jakieś zgoła niezrozumiałe znaki, nad których znaczeniem napróżno sobie głowę łamałem.

Tymczasem zdarzyło się, że gdym raz zaszedł do biblioteki Jagiellońskiej, dyrektor Estreicher, który mię zawsze swą przyjaźnią zaszczycał i pomagał mi w moich naukowych usiłowaniach, ilekroć zaszła tego potrzeba i o ile mógł, wręczył mi jakąś małą broszurkę i powiedział: „Przeglądnij to sobie, może ci się na co przyda". Schowałem broszurkę do kieszeni i pobiegłem do domu. Przyszedłszy do domu przekonałem się, że to była mała popularna rozprawka Oberländera o runach skandynawskich, w niemieckim języku napisana. Przewracając kartki tej broszurki, natrafiłem na futork runiczny skandynawski, w którym mnie zaraz uderzyło rażące podobieństwo run do owych licznych zagadkowych herbów ruskich, o których się nie wie, co przedstawiają i do owych najdawniejszych znaków napieczętnych szlachty polskiej. Powziąłem więc myśl, że owe najstarsze znaki pieczętne szlachty polskiej z run skandynawskich początek swój biorą. Gdy jednak broszurka Oberländera nie nosiła na sobie cechy pracy naukowej, przeto zacząłem się dowiadywać, jakieby było najlepsze dzieło o runach skandynawskich, z któregobym mógł pewniejszych o runach nabrać wiadomości. Doniesiono mi ze Szwecyi, że najlepszem bezwarunkowo dziełem naukowem o runach jest niedawno wydane dzieło L. F. Wimmera: Runaskriftens Oprindelse og Udvikling i Norden (1874). Zapisałem sobie zaraz to dzieło. Pokazało się atoli, że dzieło to, acz niedawno wydane, już było w handlu księgarskim

w zupełności wyczerpane. Musiałem się przeto udać na drogę antykwarską i po roku czekania doszedłem wreszcie do posiadania jednego egzemplarza tego dzieła. Pokazało się jednak, że dzieło to napisane w języku szwedzkim czy też duńskim, było nawet przy pomocy słownika niezrozumiałem, tak, że z jego treści zgoła korzystać nie mogłem i tylko doskonałe wizerunki kamieni runicznych do dzieła tego dołączone, dały mi poznać runy skandynawskie w ich najpoprawniejszych kształtach. Otóż potwierdziło się moje przekonanie, że w herbach szlachty polskiej a zwłaszcza ruskiej z runami skandynawskiemi mamy do czynienia. Jednakowo fakt, żem treści dzieła Wimmera nie mógł poznać, nabawiało mnie trwogą o trafności mego przypuszczenia. Zestawiłem przeto wszystkie runy z herbów szlachty polskiej i ruskiej i z najdawniejszych pieczęci szlachty polskiej, odczytałem takowe, spisałem kwestyonaryusz i prosiłem Akademii Umiejętności, iżby takowy przesłała do opinii najznakomitszemu archeologowi skandynawskiemu, uczonemu europejskiej sławy, Sophusowi Müllerowi, sekretarzowi królewskiego Towarzystwa starożytników północy w Kopenhadze. Akademia podjęła się chętnie pośrednictwa, przesłała kwestyonaryusz p. Müllerowi, od którego za kilka tygodni nadeszła odpowiedź, że on ten kwestyonarysz zbadał wspólnie z najznakomitszym runologiem skandynawskim L. F. Wimmerem, że to są rzeczywiście runy skandynawskie i poprawnie odczytane zostały.

Dopiero mając tę opinię dwóch najznakomitszych starożytników skandynawskich w ręku, nie wahałem się już dłużej wystąpić z moją teoryą runiczną.

Łaskawi czytelnicy zrozumieją, że ja wobec opinii zwłaszcza Wimmera niewątpliwie najznakomitszego runologa skandynawskiego, muszę uważać kwestyę run w herbach szlachty polskiej i ruskiej jako stanowczo na korzyść mojej teoryi rozstrzygniętą i przesądzoną, i nie potrzebuję zgoła liczyć się z przeciwnem zdaniem pol-

skich uczonych, choćby nawet bardzo poważnych, ale ostatecznie nie fachowych runologów i że dyskusyę nad tym przedmiotem mogę uważać za zamkniętą.

Co się zaś tyczy teoryi podboju, to pierwszy przeciw takowej wystąpił kolega Smolka w rozprawie pod tytułem: „Uwagi o pierwotnym ustroju społecznym Polski piastowskiej", na co ja znowu odpowiedziałem pracą pod tytułem: „Obrona hipotezy najazdu, jako podstawy ustroju społeczeństwa polskiego w wiekach średnich, z uwzględnieniem stosunków Słowian podmorskich i zaodrzańskich" (1882). Na tę moją obronę kolega Smolka pozostał po dziś dzień dłużen odpowiedzi.

Jakże to milczenie kolegi Smolki mam sobie tłumaczyć, skoro dając sam inicyatywę polemice naukowej, był obowiązany doprowadzić ją do końca. To milczenie można tłumaczyć tylko w dwojaki sposób:

1) albo że kolega Smolka uważa polemikę za ukończoną moją obroną, a w takim razie *qui tacet, consentire videtur,* zgadza się na argumenta w mej obronie przytoczone,

2) albo że nie mógł znaleść żadnych tak silnych argumentów, któremiby obronę moją unicestwić lub przynajmniej poważnie zachwiać potrafił.

Czy tak czy owak nigdy milczenie kolegi Smolki nie może być na moją niekorzyść tłumaczone, lecz tylko na moją korzyść.

W roku 1890 zamieścił ś. p. Stosław Łaguna w Kwartalniku historycznym recenzyę mojej pracy„ O dynastycznem szlachty polskiej pochodzeniu."

Jeśli krytyki kolegi Smolki nie potrzebowałem sobie bardzo brać do serca już choćby z tego powodu, że kolega Smolka sam był Autorem osobnej teoryi o pierwotnej organizacyi społeczeństwa polskiego, musiał więc koniecznie wystąpić przeciw mojej teoryi, skoro się takowa z jego teoryą nie zgadzała, to recenzyi Stosława Łaguny żadną miarą lekceważyć sobie nie mogłem. Uczo-

nego tej miary jak Stosław Łaguna każdy wyraz należy ważyć i rozważać starannie.

Otóż ś. p. Stosław Łaguna nie zgadza się wprawdzie z niektóremi szczegółami, w mej pracy zawartemi, i te poddaje swej umiejętnej krytyce, dla dzieła mego jednak nie szczędzi licznych pochwał a uwagi swoje w ten sposób kończy.

„Powyższe uwagi, chociażby się okazały zupełnie „uzasadnionemi, choćby były dwa razy liczniejsze, nie „zdołałyby w zasadzie zachwiać systematu, według któ„rego Dr. Piekosiński genezę herbów polskich pojmuje „i przedstawia: uwagi te bowiem wspierają się na tej„żesamej zasadzie". Całą zaś recenzyę swoją kończy następującą uwagą:

„Rozbierając dzieło Dra Piekosińskiego czyniłem „czasem jakie zastrzeżenia, próbowałem zwalczać jedno „lub drugie twierdzenie, a przy innych znowu stawiać „znaki zapytania: ale wartość dzieła cenię wysoko i wi„nienem Autorowi wyrazić wdzięczność, gdyż z książki „jego nauczyłem się wiele, tak jak i z wszystkich dzieł „jego poprzednich. Niech nikt też za złe mi nie bierze, „że zamykając rzecz wypowiem tutaj życzenie, aby uczony „i pracowity Autor wzbogacał jak najdłużej naszą lite„raturę historyczną plonami swych głębokich a wielo„stronnych studyów".

Skoro więc nawet uczony tej miary co Stosław Łaguna nie zdołał przeciw mym teoryom wynaleść takiego zarzutu, któryby je już nie obalić ale choćby poważnie zachwiać zdołał, jeśli nadto w tak pochlebny sposób wyraża się o mojem dziele, to chyba dowód, że moje teorye nie są znowu tak źle pomyślane.

A Akademia Umiejętności? Akademia Umiejętności przyznała mi za moje dzieło powyższe złoty medal nagrody z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego uznając je za najlepsze dzieło historyczne polskie, przyczem Aka-

demia zgodziła się w zupełności na moją teoryę runiczną a nie zgodziła się na teoryę podboju.

Co do tej teoryi podboju, to być może, iż po mojej stronie leży wina, że teorya ta nie znalazła zwolenników w gronie historyków polskich. Niewłaściwie mianowicie użyłem wyrazu „podbój". Przez podbój bowiem rozumiemy zazwyczaj prowadzenie wojny i staczanie krwawych bitew, w których jedna strona zwycięża, druga pokonaną bywa. Otóż nic podobnego nie miało miejsca przy tym podboju, o jakim ja wspominam. O takim podboju nie mogło być mowy, był to bowiem zupełnie bezkrawy zabór. Wiadomo przecież z pisarzy bizantyńskich, że Lechici ówcześni nie znali wcale użytku broni ani nie mieli wyobrażenia o prowadzeniu wojny. Odkąd bowiem przybyli z prasiedzib szczepu słowiańskiego w południowej Rosyi, gdzie również nigdy wojny nie zaznali, i osiedlili się pomiędzy Wisłą a Odrą, przez lat kilkaset swego w tej nowej ojczyźnie pobytu nie mieli sposobności zetknąć się z jakimkolwiek nieprzyjacielem i prowadzić wojnę. Byli więc zgoła bezbronni, gdy pośród nich nad Wartą w okolicy Gniezna i Poznania pojawiła się zbrojna drużyna Lechitów drewińskich. O oporze jakimkolwiek nie mogło tu być mowy, tem bardziej gdy Lechici drewińscy wcale nie występowali jako nieprzyjaciele. Oni żądali tylko kawałka niewielkiego ziemi (Poznań, Gniezno, Giecz i prawdopodobnie Kruszwica) gdzieby sobie nową ojczyznę założyć mogli, gdyż i dawniejsza ich ojczyzna Drewinia była krajem malutkim. Otóż jeśli zważymy, że Lechici wiślańscy tylko w liczbie 12,000 rodzin czyli 60,000 głów zabrali taki olbrzymi kraj, jakim jest kraj położony pomiędzy Wisłą a Odrą, Karpatami a Notecią, przyjdziemy łatwo do przekonania, że oni kraj ten niesłychanie słabo tylko zaludnili, i że z wielką łatwością mogli bez żadnych trudów ustąpić pobratymcom swym, używającym tego samego języka,

dobrowolnie tego małego skrawka ziemi pomiędzy Gnieznem, Poznaniem, Gieczem a Kruszwicą.

Jakkolwiekbądź, czy Lechici drewińscy otrzymali od Lechitów wiślańskich ów kawałek ziemi dobrowolnie, czy przemocą, w każdym razie Lechici drewińscy nie byli zrazu wcale dla Lechitów wiślańskich uciążliwymi sąsiadami. Lechici drewińscy bowiem nie osiedlili się bynajmniej w zabranym kraju, nie zabierali Lechitom wiślańskim ani ich dziedzin, ani dobytku, ale pobudowali sobie tylko grody Poznań, Gniezno, Giecz i w nich zamieszkali. Jedno tylko, czego żądali od Lechitów wiślańskich, to jest, by wsie położone w pewnym promieniu pobudowanych grodów dostarczały corocznie po jednej sztuce bydła (wół, krowa, świnia) na wyżywienie załogi grodowej. Danina ta, która się później stróżą nazywała, nie była dla Lechitów wiślańskich wcale uciążliwą; każda bowiem wieś ówczesna posiadała po kilkaset sztuk rozmaitego bydła, które się z roku na rok mnożyło, a z którem niewiadomo było, co robić, gdyż to nie był towar sprzedażny, bo każda rodzina włościańska miała go poddostatkiem. Dopiero kiedy w paręset lat później wewnętrzna organizacya monarchii piastowskiej wymagała nałożenia nowych danin prócz stróży, jak stan, narzas, poradlne, podworowe i inne, kiedy zaczęto wymagać różnych posług publicznych, jak przewód, powóz, podwoda, posługi łowieckie i stanowe i t. p., wtenczas Lechici wiślańscy uczuli, że to jarzmo, wtenczas też zaczęli się burzyć (XI wiek), ale już było zapóźno. Rozrodzeni Lechici drewińscy osadzeni po grodach niby żelazny pierścień trzymali Lechitów wiślańskich w karbach posłuszeństwa i każdy bunt krwawo poskramiali. Teraz dopiero popadli Lechici wiślańscy w prawdziwą niewolę.

Tak przedstawiony ów rzekomy podbój a raczej tylko zabór bezkrwawy małego zrazu kawałka kraju nie przedstawia się już więcej tak nieprawdopodobnie,

jak podbój ogromnego kraju od Wisły do Odry, od Karpat do Noteci. I gdybym był odrazu w mojem dziele tak tę kwestyę postawił, nie byłbym się zapewne u historyków naszych spotkał z tak powszechnem niedowierzaniem.

Bądź jak bądź skonstatować muszę, iż mimo upływu tylu lat od ukazania się powyższego mego dzieła, przecież dotąd żaden historyk polski nie wystąpił z żadnym takim przekonywującym argumentem, któryby moją teoryę nietylko obalić ale choćby nawet zachwiać zdołał.

Wobec tego wszystkiego, wobec pochlebnej recenzyi ś. p. Stosława Łaguny, uznania ze strony Akademii Umiejętności i niepodniesienia dotąd poważnych argumentów ze strony naszych historyków, nie mam najmniejszego powodu do rozpaczania nad moją teoryą, potrzebuję tylko dać czas tej sprawie, niech się wystoi. Skoro historycy nasi przyjdą po długim namyśle do przekonania, że argumentów przekonywujących przeciw mojej teoryi nie mają, to się wreszcie z nią powoli oswoją i uznają ją za trafną.

Część pierwsza.

Regesta historyczne małopolskie
z doby piastowskiej *).

*) Nie są to regesta ułożone wedle prawideł ściśle umiejętnych, czyli *lege artis*, ale tylko pobieżny szkic regestów, o ile nam takowy potrzebny jest jako tło do obrazu dziejów rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej.

§ 1. Uwagi wstępne.

Jakkolwiek przedmiotem pracy niniejszej ma być przedstawienie dziejów rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej, to jednak z uwagi, że Małopolska jako osobna dzielnica występuje na widownię dziejową po raz pierwszy dopiero wskutek testamentowych rozporządzeń Bolesława Krzywoustego, przedtem zaś dzieje Małopolski płyną wspólnem korytem z dziejami całej Polski Popielidów i Piastów, natura rzeczy wskazuje, iż dzieje Małopolski, a względnie jej rycerstwa w dobie piastowskiej, poprzedzić winniśmy choćby najogólniejszym zarysem pradziejów Polski Popielidów i Piastów.

Gdy jednak Polacy są tylko jedną gałęzią plemienia lechickiego, do którego oprócz nich jeszcze Pomorzanie i Połabianie należą, gdy dalej nietylko nie jest wiadomem, ale nawet niema najmniejszych poszlak, wedle których dałby się oznaczyć czas, kiedy Polacy z ogólnego plemienia Lechitów jako osobny naród się wydzielili, jak niemniej kiedy Lechici z pośród olbrzymiej rodziny szczepu słowiańskiego jako osobne plemię się wyodrębnili, przeto, ażeby możebnie zbliżyć się do źródła rzeczy, musimy cokolwiek zabaczyć także o pradzieje plemienia lechickiego i dotknąć także pradziejów szczepu słowiańskiego.

Skąd się Słowianie, a względnie Lechici wzięli w ich dzisiejszych siedzibach w Europie?

W tej materyi istniał w pierwszej połowie bieżącego

stulecia pomiędzy uczonymi tak niemieckimi jako i słowiańskimi obszerny spór: jedni, a pomiędzy nimi dzielny uczony czeski Dobrowski, twierdzili, że Słowianie przybyli dopiero podczas ostatniej wędrówki ludów z Azyi do Europy wraz z narodami siewiernymi czyli północnymi; inni uczeni, a na ich czele niestrudzony Szafarzyk, wykazywali z pisarzami starożytnymi greckimi i rzymskimi w ręku, że Słowianie już na wiele wieków przed ostatnią wędrówką ludów siedzą w dzisiejszych swych siedzibach w Europie, są zatem narodem prabylczym w Europie i nie dopiero wędrówką ludów północnych z Azyi do Europy nagnanym.

Wywody Szafarzyka (w dziele Starożytności słowiańskie) są tak przekonywujące, iż kto je uważnie przeczyta, nie może mieć najmniejszej wątpliwości w trafność takowych i musi przyznać, ze Słowianie należą rzeczywiście do narodów prabylczych Europy.

A jeśli tak, jeśli Słowianie są rzeczywiście narodem prabylczym w Europie, to ze względu, że każdy naród w swoim kulturowym rozwoju musi przechodzić fazę dzikości, to jest tę fazę, kiedy ludzie chodzą nago, żywią się dziko rosnącemi płodami ziemi i do żadnej zgoła cięższej pracy jeszcze się nie zabierają, klimat zaś Europy, stosunkowo zimny, nie dozwala, iżby jakikolwiek naród mógł w nim przebywać fazę swej dzikości, czyli fazę swego kulturowego pierwobytu, przeto gdybyśmy nawet za Szafarzykiem przyjęli, że Słowianie należą do narodów prabylczych Europy, to i tak pokazywałoby się, że Słowianie nie mogli w Europie rozpoczynać swego prabytu, lecz że, chociaż o wiele dawniej przed ostatnią wędrówką ludów, przecież kiedyś z kraju o łagodniejszym klimacie, a względnie z Azyi przybyć musieli do Europy.

Kiedyż stać się to mogło?

My znamy jednę tylko wędrówkę ludów i to ostatnią, która miała miejsce na przełomie wieków staroży-

tnych a wieków średnich, podczas której narody siewierne czyli północne przybyły do Europy, mianowicie: Hunowie, Goci, Wandalowie, a następnie Turcy i Tatarzy.

Atoli w chwili tej ostatniej wędrówki ludów już wszystkie kraje Europy były od wieków zasiedlone inną ludnością, z czego wynika, że na wiele wieków, może nawet na tysiąc lat przed tą ostatnią wędrówką ludów z Azyi do Europy, odbyła się inna dawniejsza wędrówka ludów, podczas której narody indo-europejskie: Traków, Greków, Keltów, Niemców i Litwinów przybyły z Azyi do Europy. Otóż jeśli Słowianie nie podczas ostatniej wędrówki ludów, to jest nie z narodami siewiernymi przybyli do Europy, lecz już ta wędrówka ludów zastała ich w Europie, tedy musieli oni przybyć do Europy podczas poprzedniej wędrówki, mianowicie z narodami indo-europejskimi.

Zachodziłoby teraz pytanie, w jakim mniej więcej czasie i w jakim porządku kolejnym pomiędzy narodami indo-europejskimi Słowianie przybyli do Europy?

Odpowiedź na to pytanie, przynajmniej częściowa, nie przedstawia żadnych trudności. Skoro bowiem wędrówka ludów odbywała się z Azyi do Europy, a zatem w kierunku od wschodu na zachód, przeto im który naród ma siedziby swoje w Europie dalej na zachód wysunięte, tem wcześniej przybył do Europy; im natomiast siedziby jego wysunięte są więcej na wschód, tem później przybył do Europy. Skoro zaś siedziby Słowian są najdalej na wschód wysunięte, przeto nie ulega wątpliwości, iż Słowianie w wędrówce ludów indo-europejskich z Azyi do Europy szli dopiero na samym końcu, a więc stanowili tylne czaty onejże, czyli, że z pośród tych ludów najpóźniej do Europy przybyli.

Z pomiędzy Słowian zaś najdalej na zachód i północ wysunięte są siedziby Lechitów, najdalej na wschód Antów czyli późniejszych Rusinów; z czego wynika, że podczas wędrówki Słowian do Europy Lechici szli na

samem czele, formując przednie czaty, zaś Antowie czyli Rusini na samym końcu, a więc w tylnych czatach. I znowu pomiędzy narodami składającemi plemię Lechitów, najbardziej ku zachodowi i północy wysunięte są siedziby Połabian i Pomorzan, najdalej ku wschodowi i południu siedziby Polaków, z czego znów wynika, że w wędrówce Lechitów Połabianie i Pomorzanie szli na czele, Polacy zaś czyli Wiślanie na samym końcu.

A teraz zachodzi pytanie, kiedy przypuszczalnie mogła się odbyć ta wędrówka plemienia lechickiego do jego późniejszych siedzib pomiędzy Wisłą, Łabą i Karpatami, a morzem bałtyckiem?

U pisarzy starożytnych, greckich i rzymskich, Lechici znani są pod nazwą Wenetów albo Wenedów czyli Wendów, a morze bałtyckie zowie się zatoką wendyjską.

Możnaby dla Wenedów w Europie wielką starożytność windykować. Przechowała się mianowicie tradycya u starych Greków, że bursztyn pochodzi z zatoki wendyjskiej; że zaś bursztyn znany był u Greków już na wiele wieków przed Chrystusem, przeto byłaby to najstarsza data istnienia Wendów. Ta data jednak jest wątpliwą, gdyż nie da się sprawdzić, czy zatoka, którą później wendyjską przezwano, była rzeczywiście w posiadaniu Wenedów w owej chwili, kiedy z niej po raz pierwszy bursztyn doszedł rąk Greków. Zresztą gdybyśmy nawet stwierdzili tak dawny byt Wendów czyli Lechitów w ich późniejszej ojczyźnie, niewielki stąd dla ich dziejów wyrósłby pożytek, skoro o ich dziejach w tej epoce nic zgoła powiedzieć nie bylibyśmy w stanie. Praktyczniej więc będzie, jeśli zaniechamy tych odległych wieków, a natomiast badać będziemy tych autorów, którzy bliżsi czasu, kiedy Lechici już notorycznie na widowni dziejowej występują, świadectwami swemi daleko cenniejszych mogą nam o nich dostarczyć wskazówek.

Takim autorem jest przedewszystkiem Iordanes, piszący około połowy wieku VI po Chrystusie. Iordanes

tak się o Wenedach wyraża: „We środku Dacya, hardemi Alpami niby koroną uzbrojona, po lewym ręku których ku północy od źródeł Wisły niezmierzone obszary ludny naród Winidów obsiadł“. Z tego krótkiego opisu wynika, że Wenedowie Iordanesa posiadali niezmierzone obszary od źródeł Wisły ku północy, a zatem w późniejszej Polsce piastowskiej. Mielibyśmy zatem w Iordanesie niezbity dowód, że już w połowie VI wieku po Chrystusie plemię Lechitów siedziało w swych siedzibach na zachodnich rubieżach Słowiańszczyzny i zachodziłaby już tylko kwestya, któryto z trzech narodów, tworzących plemię lechickie: Pomorzan, Połabian i Polaków czyli Wiślan, siedział podówczas od źródeł Wisły na północ, czyli po lewym brzegu Wisły. Jakkolwiek bowiem później w krajach tych notorycznie siedzą Wiślanie czyli Polacy, to nie trzeba zapominać, że i Lechici połabscy w wędrówce do swojej ojczyzny musieli przechodzić Wisłę i Odrę; był więc czas, kiedy oni chwilowo przebywali pomiędzy Wisłą a Odrą, zanim ich Wiślanie czyli Polacy dalej za Odrę nie popchnęli. Otóż niema pewności, czy Wendowie Iordanesa, siedzący od źródeł Wisły na północ, a zatem po lewym brzegu Wisły, są to już Wiślanie czyli późniejsi Polacy, czy też jeszcze Połabianie posuwający się zwolna od wschodu ku zachodowi.

Tej wątpliwości żadne źródła wyjaśnić nam nie są w stanie. Tyle jest tylko pewnem, że gdyby nawet Wendowie Iordanesa byli jeszcze Połabianami posuwającymi się zwolna od Wisły ku Odrze i Łabie, to ze względu, że ci Połabianie już w wieku zaraz następnym, mianowicie siódmym po Chrystusie są nad Łabą, tedy musieli najpóźniej na schyłku szóstego lub na samym początku siódmego wieku ustąpić lewego brzegu Wisły następującym zaraz po nich wiślańskim Lechitom czyli Polakom, czyli, że Wiślanie jeśli nie wczesniej, to w żadnym razie nie później, jak na schyłku szóstego lub na samym początku VII wieku objęli w posiadanie później-

szą ojczyznę swą, położoną pomiędzy Wisłą, Odrą, Karpatami a Notecią.

A teraz z kolei, wypadałoby sobie odpowiedzieć na następujące pytania, które się same z siebie nasuwają:

1. skąd przodkowie nasi przybyli do dzisiejszej swej ojczyzny, położonej pomiędzy Wisłą, Odrą, Karpatami, Notecią i Drwęcą, a względnie, gdzie leżała ta dawniejsza ich ojczyzna, którą opuścili, przesiedlając się do nowej?

2. z czem, a względnie z jakiemi zasobami przybyli przodkowie nasi z dawniejszej swej ojczyzny do tej nowej ojczyzny swej, mianowicie co z sobą przyprowadzili lub przynieśli;

3. na jakim stopniu kultury stali przodkowie nasi w chwili osiedlenia się w nowej ojczyźnie swej pomiędzy Wisłą a Odrą, jak niemniej czy byli podówczas jeszcze Wendami i dopiero w tej nowej ojczyźnie swej wyodrębnili się jako Lechici wiślańscy, względnie Polacy, czy też już jako osobny, wyodrębniony naród do tej ojczyzny swej przybyli;

4. w jakiej mniej więcej liczebnej sile przybyli przodkowie nasi do tej ojczyzny; wreszcie

5. co w tej nowej swej ojczyźnie znaleźli, a względnie jak takowa podówczas wyglądała?

1. Co się tyczy pierwszego pytania, mianowicie skąd przodkowie nasi przybyli do dzisiejszej naszej ojczyzny, a względnie, gdzie leżała dawniejsza ich ojczyzna, odpowiedź na pozór nie byłaby trudną. Skoro bowiem Azya uchodzi pospolicie za kolebkę wszystkich narodów Europę zamieszkujących, toć odpowiedź prosta, że chyba i przodkowie nasi nie skądinąd, jak tylko z Azyi przybyć musieli do dzisiejszej naszej ojczyzny.

Ale odpowiedź ta byłaby o tyle tylko zupełnie trafną, o ileby nam chodziło o najstarszych naszych przodków w ogóle, bez względu na ich indywidualność narodową. Tymczasem nam chodzi właśnie o przodków naszych

najbliższych, a zatem o Lechitów wiślańskich lub przynajmniej o Lechitów w ogóle, a co do tych, trafność powyższej odpowiedzi ulega poważnym wątpliwościom.

Już bowiem uczony O. Schrader w świeżo wydanem swem dziele „Reallexikon der Indogermanischen Altertumskunde, Strassburg 1901", str. 878 naznacza pierwotne siedziby praszczepu indo-europejskiego w południowej Rosyi. Otóż, gdyby to prawdą było, tedy ani Słowianie w ogóle, ani tem mniej Lechici, a już najmniej Lechici wiślańscy czyli praojcowie nasi nie mogliby mieć kiedykolwiek siedzib swych w Azyi; lecz tylko w Europie ich pierwotnych siedzib szukaćby należało.

Jakkolwiek nie zgadzamy się z powyższem zapatrywaniem uczonego O. Schradera z powodów niżej wyłuszczonych, i pierwotne siedziby szczepu indo-europejskiego do Azyi przenosimy, to jednak motywa, na których O. Schrader zapatrywanie swoje oparł, są tego rodzaju, że z owemi pierwotnemi siedzibami szczepu indo-europejskiego nie należy się daleko posuwać ku środkowi Azyi, ale je wypada kłaść w każdym razie blisko granic Europy.

Że powyższe zapatrywanie O. Schradera, jakoby pierwotnych siedzib szczepu indo-europejskiego w południowej Rosyi szukać należało, jest błędnem, wykazuje wywód następujący.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że dopóki zawiązek szczepu indo-europejskiego siedział w pierwotnej swej ojczyźnie, natenczas cały szczep używał jednego tylko wspólnego języka, gdyż do wytwarzania się osobnych narzeczy czyli dyalektów nie było zgoła żadnej sposobności.

Dopiero, kiedy wskutek przeludnienia zaszłego w tej praojczyźnie szczepu indo-europejskiego, pojedyncze grupy rodów zaczęły opuszczać tę ojczyznę czyli emigrować, szukać sobie nowych siedzib i w nich się na stałe osie-

dlać, wtedy w tych nowych siedzibach, w tej nowej ojczyźnie wśród zmienionych warunków bytu i wskutek oderwania się od pnia głównego, poczęły się wytwarzać osobne narzecza, które się z czasem w osobne wykształciły języki. Jedną z takich grup rodów, które z pierwotnej ojczyzny szczepu indo-europejskiego wyemigrowały, zakładając sobie nową ojczyznę, była także ta grupa rodów, która dała początek szczepowi starosłowiańskiemu. Z tego wynika, że szczep starosłowiański wytworzył się nie w pierwotnej ojczyźnie pnia indo-europejskiego, lecz w zupełnie innej nowej ojczyźnie, w którejto nowej ojczyźnie też i prajęzyk indo-europejski przekształcił się w osobne narzecze, z którego się z biegiem czasu wykształcił język starosławiański.

W tych nowych siedzibach, w tej nowej swej ojczyźnie siedział szczep starosławiański zapewne wieki całe pielęgnując i kształcąc swój język starosławiański, który znowu był wspólnym całemu szczepowi, gdyż do wytwarzania się zeń osobnych narzeczy czyli dyalektów nie było żadnej sposobności.

Dopiero kiedy i w tej nowej ojczyźnie starosłowiańskiej nastąpiło z biegiem czasu przeludnienie, a pojedyncze grupy rodów zaczęły się odrywać od głównego pnia, emigrować z ojczyzny i szukać sobie nowych siedzib i w nich się osiedlać, to w tych nowych siedzibach, w tej nowej ojczyźnie te oderwane plemiona wśród nowych warunków bytu, a w odosobnieniu od głównego szczepu poczęły sobie wytwarzać swoje odrębne narzecza, z których się nowe wytworzyły języki.

Do takich oderwanych od głównego szczepu starosłowiańskiego plemion, należało także plemię lechickie, które sobie wyszukało nową ojczyznę zrazu nad Wisłą, a następnie rozszerzyło takową aż po Łabę i morze bałtyckie. W tej nowej ojczyźnie powstał język lechicki, a jako narzecze języka lechickiego wyodrębniły się z biegiem czasu języki polski, pomorski i połabski.

A teraz rozpatrzmy się drogą metody retrospektywnej, gdzie mogła istnieć praojczyzna pnia indo-europejskiego. Jeśli Lechici objęli po opuszczeniu swej dawniejszej ojczyzny starosłowiańskiej kraje położone pomiędzy Wisłą, Łabą, Karpatami i morzem bałtyckiem, zaś wędrówkę odbywali ze wschodu na zachód, tedy tej opuszczonej ojczyzny starosłowiańskiej trzeba oczywiście szukać nie gdzieindziej, jak tylko na wschód od późniejszych siedzib Lechitów. Tym sposobem przypadłaby pierwotna ojczyzna szczepu starosłowiańskiego w dzisiejszej południowej Rosyi. W takim zaś razie prasiedzib szczepu indoeuropejskiego wypadałoby szukać znowu dalej na wschód od ojczyzny starosłowiańskiej, a więc już w Azyi, ale jeszcze na samej prawie granicy Europy.

Otóż, gdybyśmy za O. Schraderem przyjęli, że pierwotna ojczyzna szczepu indo-europejskiego leżała w południowej Rosyi, tedy graniczyłaby ona bezpośrednio z ojczyzną plemienia lechickiego, a na ojczyznę szczepu starosłowiańskiego brakłoby miejsca. Okazuje się przeto, że zapatrywanie O. Schradera na geograficzne położenie praojczyzny szczepu indo-europejskiego jest błędne, ale i to się okazuje niewątpliwie, że przodkowie nasi, mianowicie plemię Lechitów nie z Azyi przybyło do Europy, lecz z ojczyzny starosłowiańskiej, a zatem z dzisiejszej południowej Rosyi.

2. Co się tyczy drugiego pytania, mianowicie z czem, a względnie z jakiemi zasobami przybyli przodkowie nasi z dawniejszej ojczyzny swej do ojczyzny nowej, to odpowiedź na to pytanie, jeśli nie będziemy się zanadto w szczegóły zapuszczać, nie będzie trudną: wszystko mianowicie, cokolwiek przodkom naszym służy w wiekach średnich do gospodarstwa bądź polowego, bądź domowego, a co się w dzikim stanie w ojczyźnie naszej nie znachodzi, to wszystko mniej więcej musieli praojcowie nasi z dawniejszej swej ojczyzny z sobą przyprowadzić lub przynieść, a więc w pierwszym rzędzie zwie-

rzęta gospodarcze, jak koń, krowa, wół, świnia i owca, dalej ptactwo domowe, jak kura, kaczka, gęś, wreszcie różne rodzaje zboża, jak żyto, pszenica, jęczmień, proso, groch i konopie; wszystko to musieli przodkowie nasi przyprowadzić ze sobą z dawniejszej swej ojczyzny do ojczyzny nowej.

Czy oprócz tego mieli jakie sprzęty lub narzędzia z sobą, trudno to dziś sprawdzić; tyle wszakże skonstatować należy, iż metalu żadnego nie znali i z sobą nie przynieśli.

3. Co do pytania, na jakim stopniu kultury znajdowali się przodkowie nasi w chwili przybycia do swej nowej nadwiślańskiej ojczyzny, to w tej mierze nader obfity materyał służy nam do dyspozycyi. Tysiące zabytków kultury wydały z siebie groby przodków naszych i wykopaliska z doby pogańskiej.

Przedmioty te dzielą się na następujące grupy, mianowicie:

a. przedmioty gliniane, a zwłaszcza urny, garnki i garnuszki oraz inne naczynia gliniane rozmaitego kształtu, nieraz bardzo nawet wielkie, zazwyczaj dość zgrabne.

Biegłość przodków naszych w wyrobach glinianych tem się tłumaczy, iż najstarszym materyałem piśmiennym w Azyi, pierwotnej siedzibie szczepu indo-europejskiego, od którego i my pochodzimy, była właśnie glina, z której formowano cegły, i na nich pisano akta, umowy i dzieła uczone. Z gliną więc przodkowie nasi już w praojczyźnie swej byli dostatecznie obznajomieni.

b. przedmioty kamienne, jak zwłaszcza siekiery i młoty. Przedmioty te nie miały żadnego praktycznego znaczenia i chyba jedynie do ozdoby używane być mogły, gdyż taką kamienną siekierą niczego twardego uciąć nie można;

c. przedmioty krzemienne, jak noże, piłki, groty i strzały;

d. przedmioty kościane, przedewszystkiem szpile i igły, wyrabiane z piszczeli ptaczych;

e. przedmioty brązowe, jak miecze, noże, groty, naramienniki, brazelety, kolczyki, szpinki i t. d. wreszcie

f. wyroby szklanne, zwłaszcza paciorki, wszelako nie w wielkiej ilości.

Te zabytki budzą poważne wątpliwości. Znaczna stosunkowo ilość przedmiotów brązowych dowodziłaby, że przodkom naszym metal dobrze był znany; a jednak w jakiż sposób wytłómaczyć owe mozolnie wyrabiane siekiery i młoty kamienne, noże, piłki, strzały i groty krzemienne, oraz szpile i igły kościane. Gdyby przodkowie nasi znali i posiadali metal, toć nie potrzebowaliby się mordować nad szlifowaniem kamiennej siekierki, która i tak do praktycznego użytku zdatną nie była, lecz byliby sobie robili siekiery, szpile i igły metalowe.

Ta sprzeczność pozorna w ten tylko sposób da się rozwiązać, że przodkowie nasi nie mieli i nie używali metalu, zaś przedmioty brązowe znachodzone w wykopaliskach z doby pogańskiej, są przedmiotami naniesionemi do ojczyzny naszej drogą handlu przez kupców cudzoziemskich.

Za takiem rozwiązaniem tej wątpliwości przemawiają silnie następujące dwie kwestye.

Pierwszą jest, że brąz nie znajduje się w stanie kopalnianym, lecz jest mieszaniną miedzi i cyny, że zatem chcąc mieć brąz, trzeba mieć koniecznie miedź i cynę. Otóż w ojczyźnie naszej w wiekach średnich nie istniały wcale żadne kopalnie miedzi i cyny, zaczem przodkowie nasi własnego brązu mieć nie mogli, a jeżeli mimo to w tej epoce brąz u nas się znajduje, to jestto towar zagraniczny przez kupców cudzoziemskich naniesiony.

Drugą bardzo ważną okolicznością jest to, że pomiędzy temi zabytkami brązowemi nierzadko znajduje się broń, jak miecze, groty i t. p. Otóż nie ulega żadnej wątpliwości, iż przodkowie nasi w owej dobie ani broni ani jej użytku jeszcze zgoła nie znali, nie byliby więc sobie mogli ani potrzebowali broni wyrabiać; a jeśli

mimo to broń się u nich w tych czasach znajduje, to służy ona im przedewszystkiem tylko do ozdoby i jest naniesiona przez kupców zagranicznych z krajów cudzoziemskich i to wcale nie sąsiednich, ale tak odległych, że w nich zwyczaje i obyczaje przodków naszych wcale znane nie były.

Największa trudność co do kwestyi brązów w tem polega, że to musiał być towar niezmiernie drogi, kupiec bowiem cudzoziemski wybierając się z brązem do naszej ówczesnej ojczyzny, narażony był wobec zupełnego braku dróg na niesłychane trudy i niebezpieczeństwa, musiał sobie zatem towar ten kazać sowicie płacić; tymczasem u nas podówczas pieniądz był jeszcze rzeczą zgoła nieznaną, a i szlachetne metale, jak złoto i srebro, były również rzeczami zgoła nieznanemi. Czemżeż więc mieli przodkowie nasi zapłacić owemu kupcowi cudzoziemskiemu ów kosztowny kruszec, spiż. Naturalnie nie mieli czem; ale skoro się takie spiżowe przedmioty w wykopaliskach naszych z doby pogańskiej znajdują, więc je przecież nabywali. Musiały więc istnieć jakieś surrogaty pieniędzy, któremi się ów kupiec cudzoziemski ostatecznie kontentował.

Najważniejszym surrogatem pieniędzy w owych czasach było bydło. Otóż bydło było dla kupca cudzoziemskiego przedmiotem bez wartości, gdyż wobec ówczesnych bezdroży nie byłby w stanie takowego z ojczyzny naszej wyprowadzić.

Dalszym surrogatem były łupieże ze zwierząt szlachetnych, mianowicie łasic, gronostajów, kun i wiewiórek.

Takie łupieże mogły się już kupcowi cudzoziemskiemu przydać, chociaż nie w jego własnej ojczyźnie, którą przypuszczamy, iż było cesarstwo bizantyjskie, to jednak mógł je dobrze sprzedać w Niemczech, gdzie tego rodzaju futra były bardzo poszukiwane.

Wreszcie wspomnieć należy i o wosku. W ojczyźnie naszej ówczesnej istniały nieprzeliczone roje dzikich

pszczół; przodkowie nasi więc mogli mieć wielkie zasoby wosku, którego na nic zgoła użyć nie mogli, gdyż świece woskowe w tym kraju pogańskim nie były jeszcze rzeczą znaną. Inaczej w chrześciańskim Zachodzie. I wosk przeto mógł kupiec cudzoziemski przyjąć jako surrogat pieniędzy w zamian za przedmioty brązowe.

W każdym razie te przedmioty brązowe były rzeczą niesłychanie kosztowną i rzadko kogo z przodków naszych stać było na taki zbytek, więc też od samego początku brąz taki czyli spiż uważany był za majątek i stąd się wzięło, że w staropolskim języku zapasy zwane są spiżą, a miejsce przechowania onych spiżarnią. Owa spiża, to spiż, to pierwsza oszczędność naszych praojców.

Czy zaś praojcowie nasi byli w chwili przybycia swego do tej swojej nowej ojczyzny jeszcze tylko Wendami czyli Lechitami i dopiero w tej swojej nowej ojczyźnie się zwolna wyodrębnili jako Wiślanie, lub też już wyodrębnieni jako osobny naród Wiślan tu przyszli, to na to pytanie, nie będąc wcale fachowym filologiem, odpowiedzi dostatecznej dać nie mogę. Nie jest mi bowiem zgoła znany język starych Wendów czyli lechicki. Jakim zaś językiem mówili praojcowie nasi w chwili przybycia swego do nowej swojej nadwiślańskiej ojczyzny, to wprawdzie z tej epoki żadnego piśmnego zabytku językowego nie mamy; gdy jednak przodkowie nasi przybywszy do tej swej nowej ojczyzny i znalazłszy tu wyborne warunki bytu, poczęli zaraz osiedlać się stale w tej ziemi, a miejsca tych osad przybierać poczęły nazwy brane po imionach ojców rodzin czyli ojczyców, którzy się w nich osiedlali, takich nazw zaś ojczycowych dochowało się po dziśdzień jeszcze kilkanaście tysięcy, przeto posiadamy kilkanaście tysięcy wyrazów używanych przez praojców naszych w owej dobie pierwotnego osiedlenia, a jest to już chyba dla zdolnego filologa dość obfity materyał, aby sobie wyrobić przeko-

nanie, jakim był język praojców naszych w chwili ich osiedlenia się w tej nowej ojczyźnie.

Ja jak wspomniałem, nie będąc lingwistą, nie mam kompetencyi do objawiania mego zdania w tej mierze; wolno mi jest wszakże podzielić się z czytelnikami pracy niniejszej nic nie obowiązującem wrażeniem, jakie na mnie ów zapas kilkunastu tysięcy nazwisk praojców naszych zrobił. Otóż odniosłem to wrażenie, iż chociaż bardzo wiele wyrazów jest dla nas profanów dziś zgoła niezrozumiałych, jako wyszłych już dawno z użycia, to jednak język sam nosi pozornie przynajmniej charakter czysto polskiego języka.

4. W jakiej przypuszczalnie sile przybyli przodkowie nasi do tej swojej nowej ojczyzny, to i na to pytanie odpowiedź nie przedstawia żadnych poważnych trudności.

Skoro bowiem przodkowie nasi przybywszy do tej nowej ojczyzny poczęli się osiedlać rodzinami, każda rodzina osobno, i każda rodzina zabierała tyle ziemi w posiadanie, ile jej do wygodnego paszenia jej dobytku potrzeba było, z każdej takiej jednorodzinnej osady utworzyła się z biegiem czasu osobna wieś, przeto wystarczy tylko policzyć razem te wsie, które z czasów owego pierwotnego zasiedlenia pochodzą, a będziemy mieć dokładną liczbę rodzin, ile ich naród Lechitów wiślańskich w chwili przybycia swego i osiedlenia się pomiędzy Wisłą, Odrą, Karpatami a Notecią liczył.

Któreżto są te wsie, które pochodzą jeszcze z epoki pierwotnego osiedlenia się praojców naszych w tej swojej nowej ojczyźnie?

Aby odpowiedzieć na to pytanie, musimy poddać nazwy wsi naszych dziś istniejących dokładnej analizie.

Otóż na obszarze dawnej Polski piastowskiej istniało wedle „Konskrypcyi miast, miasteczek i wsi z regestrów oryginalnych dwojga pogłównego anni 1676“, przez województwa, ziemie i powiaty wsi razem około 20.000.

§ 2. Zasiedlenie Polski i Małopolski w prawieku.

Rozpatrując się w tych dwudziestu tysiącach miejscowości, rozsianych w granicach dawnej Polski piastowskiej i oceniając takowe wedle ich nazw, gdyż nazwy ich są tu właśnie tym głównym momentem, który nam potrzebnych wyjaśnień udzielić może, dostrzegamy przedewszystkiem, iż miejscowości te dzielą się na dwie wielkie kategorye: jednę z nich stanowią wsie, które zwać będziemy ojczycowemi, drugą wsie, które zwać będziemy przysiołkowemi czyli przysiołkami.

Cechą charakterystyczną wsi pierwszej kategoryi czyli ojczycowych jest to, iż one biorą zawsze swą nazwę po swych ojczycach, to jest po swych pierwszych osadnikach czyli założycielach; nazwy natomiast wsi drugiej kategoryi czyli przysiołkowych noszą charakter bądźto topograficzny, bądź gospodarczy, a o ojczycach czyli pierwotnych ich osadnikach niema w nich nigdy wzmianki.

Otóż wsie tej drugiej kategoryi przedstawiają najpóźniejszą fazę rozwoju naszego gospodarstwa rolnego, tę fazę mianowicie, kiedy wskutek szczęśliwie przeprowadzonej przez Kazimirza Jagiellończyka wojny pruskiej. rzeka Wisła stała się polską rzeką aż do morza, wskutek czego otworzyła sie wyborna droga zbytu dla naszego zboża, które uwolnione od ciężkich ceł, jakiemi je dawniej Zakon krzyżowy jako posiadacz dolnego biegu Wisły obkładał, swobodnie teraz mogło iść do krajów zamorskich, zwłaszcza Danii, Szwecyi i Anglii, z czego korzystając szlachta polska, poczęła energicznie korczować znaczne jeszcze bardzo przestrzenie leśne, a zwłaszcza obszary nieużyteczne, pozostałe przy wymiarze wsi, na prawie niemieckiem lokowanych, i zakładać liczne folwarki dworskie czyli przysiołki. Powstawanie tych wsi przy-

siołkowych przypada zatem dopiero na sam koniec XV, a nawet głównie dopiero na wiek XVI; wsie przeto tej kategoryi, jako pochodzące z tak późnych czasów, a więc nie biorące żadnego udziału w zasiedleniu ojczyzny naszej w prawieku, nie są nam też w stanie dać żadnego wyjaśnienia o tem zasiedleniu. Tego wyjaśnienia udzielić nam mogą tylko wsie pierwszej kategoryi czyli ojczycowe, do nich przeto zwrócić nam się przedewszystkiem wypada.

Otóż rozpatrzenie się we wsiach tej kategoryi daje nam poznać aż siedm odrębnych grup:

1. Pierwszą grupę stanowią wsie biorące swe nazwy od imienia każdorazowego ojczyca wieśniaka, pierwszego każdej takiej wsi osadnika, w formie przymiotnika dzierżawczego, jak np. Dalechów, Czarnocin, Kobierzyn, Targoszyna, wskazują, że pierwszymi osadnikami, a więc i założycielami tych wsi byli ojczyce Dalech, Czarnota, Kobiera, Targosza, których imiona nawskróś gminne wskazują, iż to byli wieśniacy. Wsie tej kategoryi zwać będziemy dzierżawczemi gminnemi.

2. drugą grupę stanowią wsie biorące swe nazwy w formie przymiotnika dzierżawczego od imienia każdorazowego swego założyciela, którymi byli atoli już nie wieśniacy, ale rycerze szlachta. Są to najstarsze dwory rycerstwa polskiego, zazwyczaj gniazda rodowe, jak np. Prandocin, Mikorzyn, Swiebodzin, Przecław i t. p. Prandota bowiem, Mikora, Swieboda i Przecław byli niewątpliwie rycerstwem szlachtą, a nie wieśniakami. Wsie tej kategoryi zwać będziemy wsiami dzierżawczemi rycerskiemi.

3. Trzecią grupę stanowią wsie biorące swe nazwy od każdorazowych pierwszych swych osadników, ojczyców wieśniaków, ale w formie patronimicznej, np. Dalechowice, Czarnocice, Targoszyce. Ow przyrostek „ice“ wskazuje pochodzenie rodzinne czyli dzieci, a jak na owe czasy przedewszystkiem synów. Dalechowice oznaczają

synów Dalecha i wskazują, że w tem miejscu nie sam Dalech ojczyc się osiedlił, ale już po jego śmierci jego synowie czyli Dalechowice. Wsie tej kategoryi zwać będziemy patronimicznemi gminnemi, bo Dalech, Czarnota, Targosza, to niewątpliwi wieśniacy.

4. Czwartą grupę stanowią wsie biorące swe nazwy tak jak wsie kategoryi drugiej od każdorazowych pierwszych założycieli dworów szlacheckich, ale w formie patronimicznej, jak np. Racławice, Niepołomice lub Bogumiłowice. Racław bowiem, Niepołom lub Bogumił byli niewątpliwie rycerstwem szlachtą, a nie wieśniakami.

Czy atoli nazwa patronimiczna Racławice oznacza i tu tak jak przy wsiach patronomicznych gminnych, że mamy z potomkami do czynienia, na to nie mamy żadnych wskazówek. Fakt tylko, że istnieją Biskupice, Opatowice, Mistrzowice, Kantorowice i t. p., wsie z końcówkami patronimicznemi, chociaż przy nich o potomstwie rodzinnem mowy być nie może, nakazywałoby się domyślać, że i przez Racławice nie należy rozumieć potomków Racława, a tylko ludzi czyli poddanych Racławowych.

5. Piątą grupę stanowią wsie, wskazujące, że ludność zamieszkująca takowe, oddaje się pewnym rzemiosłom lub zajęciom dla użytku świeckiego, jak np. łagiewniki, szczytniki, żerdniki, grotniki, kuchary, piekary, skotniki, koniary, komorniki, bobrowniki i t. d. Wsie tej kategoryi wskazują, że mamy do czynienia z ludnością oddającą się wyrabianiu łagiew czyli naczyń drewnianych, jak skopce, konewki, szafliki, dalej tarcz wojskowych czyli szczytów, żerdzi czyli drzewców wojennych, grotów, lub że się oddaje kucharstwu, piekarstwu, paszeniu bydła (skotniki i koniary), wreszcie że bywa używana na posyłki (komorniki). Wsie tej kategoryi, położone zazwyczaj w najbliższem sąsiedztwie grodów, wskazują widocznie, iż były przeznaczone do obsługi załóg grodowych czyli że stanowiły narok grodowy; będziemy je przeto nazywać wsiami narokowemi świeckiemi.

6. Szóstą grupę stanowią wsie wykazujące tak jak wsie grupy piątej, ludność wieśniaczą oddającą się pewnym zajęciom, przeznaczonym wszelako nie dla użytku świeckiego a kościelnego. Tu należą wsie zwane Świątniki, Kościelniki, Winiary, z których dwie pierwsze dostarczały ludzi do posługi kościelnej, czyli świątników, trzecia zaś obejmowała poddanych, którzy musieli się zajmować uprawą wina, niezbędnego dla obrządku chrześciańskiego. Te wsie zwać będziemy narokiem kościelnym.

Do tych dwóch ostatnich grup wsi, mianowicie naroku świeckiego i kościelnego, zaliczyć należy jeszcze dalszych trzy rodzaje wsi, które dla siebie osobnych grup stanowić nie mogą, a do żadnych innych grup sposobniej zaliczone być nie mogą, jak do narokowych z powodu swego blizkiego z niemi powinowactwa. Tu należą:

a) wsie takie jak Dębniki, Mydlniki, Krupniki, Mączniki, Korabniki, Woźniki, Rudniki, Złotniki, które acz wskazują, że ludność takowe zamieszkująca oddaje się pewnym rzemiosłom, przecież one do naroku ani grodowego ani kościelnego nie należą;

b) wsie takie jak: Chorążyce, Klucznikowice, Pisarzowice, Podsędkowice, Podskarbice, Sędzice lub Sędziejowice, Skarbienice i t. d., wskazujące, że wsie te były przeznaczone na uposażenie pewnych urzędów ziemskich; wreszcie

c) wsie takie jak Biskupice, Opatowice, Dziekanowice, Mistrzowice, Kantorowice, Proboszczowice, wskazujące, że wsie te były przeznaczone na uposażenie odnośnych dostojeństw kościelnych lub klasztornych.

7. Siódmą wreszcie grupę stanowią wsie, których nazwy przedstawiają imiona rodów całych i dlatego są zawsze w liczbie mnogiej położone, jak Ćwiki, Czaple, Kozły, Orły, Janowięta, Łosięta, Minocięta, Andrzejki, Kurozwęki, Biesiekiery, Sowoklęski, Bartodzieje i t. d. Są to wsie osiedlone przez półszlachtę, czyli tak zwane ry-

cerstwo włodycze lub wojów i dlatego wsie tej grupy wsiami włodyczemi zwać będziemy.

Jakkolwiek wsie tych siedmiu grup są wszystkie o kilka wieków starsze od wsi przysiołkowych i w przeważnej części sięgają czasów przedhistorycznych czyli pierwotnego osiedlenia się Lechitów nadwiślańskich pomiędzy Wisłą, Odrą, Notecią a Karpatami, to jednak między sobą porównywane, nie są one równo stare, jedne są starsze, inne późniejsze. I tak już na pierwszy rzut oka widać, że wsie grupy szóstej, czyli tak zwany narok kościelny, nie mogą sięgać czasów pogańskich, lecz pochodzą dopiero z czasów chrześciańskich i to nie z pierwszych lat bynajmniej, lecz z wieków, kiedy kościół chrześciański u nas był już zupełnie zorganizowany, a nawet rozwielmożniony. Wsie grupy piątej nie mogą być starsze, jak poszczególne grody, gdyż one miały spełniać służby sobie naznaczone, dla załóg grodowych. Wsie czyto dzierżawcze czy patronimiczne, ale rycerskie oraz wsie włodycze, nie są tak stare jak wsie wieśniacze; rycerstwo bowiem i włodycy znacznie później przyszli do posiadania ziemi, jak lud wieśniaczy, który tę ziemię od pierwszej chwili osiedlenia się swego w tej swojej ojczyźnie posiadł, jest pierwotną klasą społeczeństwa naszego, podczas gdy rycerstwo i włodycy są klasami społecznemi, które się dopiero później z biegiem czasu wytworzyły, a więc i do posiadania ziemi później doszły.

Jakkolwiek przekonywującemi mogą się wydawać na pozór te argumenta, przemawiające za względną starszością lub młodszością pojedynczych grup wsi, to jednak są one w rzeczywistości tylko pozornemi, a wszystkie te wsie siedmiu zwyż wspomnianych grup są między sobą równie stare i sięgają mniej więcej pierwotnego osiedlenia się Lechitów nadwiślańskich w tej naszej ojczyźnie, tylko, że niektóre wsie zmieniły z biegiem czasu swoje przeznaczenie, a wskutek tego i nazwy; a wszyst-

kie wsie bez wyjątku należały tylko do dwóch grup, mianowicie albo grupy pierwszej albo trzeciej, to jest były wsiami ojczycowemi, a to albo wsiami dzierżawczemi gminnemi, albo patronimicznemi gminnemi, to jest zwały się albo Dalechowem, Czarnocinem, Targoszynem, albo Dalechowicami, Czarnocicami, Targoszycami lub tym podobnie.

Dopiero kiedy z biegiem czasu w miarę potrzeby wypadło zmienić tym wsiom ich przeznaczenie, zmieniały się także ich nazwy. I tak istniała np. wieś ojczycowa Dalechów pod grodem, a przy urządzeniu naroku grodowego przeznaczono jej osadę, by pełniła funkcye piekarzy dla załogi grodowej, odtąd ta wieś przestaje się nazywać Dalechowem, a poczyna się nazywać Piekarami. Wieś Czarnocin np. mogła należeć do posiadłości kapituły katedralnej krakowskiej; kiedy osadę jej przeznaczono, by odbywała służbę kościelnych w katedrze, przestano ją nazywać Czarnocinem, a zaczęto nazywać Świątnikami; wieś Targoszyn mogła również z posiadłości kapituły katedralnej dostać się na uposażenie scholastykowi katedralnemu, odtąd więc przestała się nazywać Targoszynem, a poczęła się zwać Mistrzowicami[1]). Tak samo wsie rycerskie i włodycze były pierwotnie wsiami ojczycowemi i dopiero później przez eliminowanie z nich ojczyców i nadanie ziemi rycerstwu lub włodykom stały się wsiami rycerskiemi lub włodyczemi.

Kiedy to się stać mogło, mianowicie kiedy rycerstwo i włodycy przyszli do posiadania dóbr ziemskich? Ja, oparty na jednym ustępie kroniki Galla, naznaczyłem uposażenie rycerstwa i włodyków dobrami ziemskiemi na pierwsze dopiero lata panowania Bolesława Krzywoustego, za czem bardzo silnie przemawiać się zdawał ten

---

[1]) Są to tylko przykłady sfingowane, nie oparte na fakatch rzeczywistych, to jest, że Świątniki w rzeczywistości nie nazywały się wcale Czarnocinem, ani Mistrzowice Targoszynem.

fakt, iż podczas kiedy przez cały niemal XII wiek rycerstwo polskie zakłada i hojnie uposaża klasztory, to z wieków poprzednich, a zwłaszcza z wieku XI nie mamy najmniejszego śladu jakiegokolwiek współudziału rycerstwa polskiego czyto przy zakładaniu nowych, czy choćby tylko uposażaniu dawniej fundowanych klasztorów, chociaż do tego nie brakło sposobności, choćbyśmy tylko wzięli na uwagę Tyniec, który graniczył z posiadłościami przemożnego rodu Starzów, a przecież od niego żadnego uposażenia nie otrzymał. Przyczyny tej zupełnej obojętności rycerstwa polskiego dla fundacyj klasztornych w wieku XI, obok gorącego zelotyzmu w wieku XII, dopatrywałem się właśnie w fakcie, że rycerstwo polskie w wieku XI dóbr ziemskich jeszcze nie posiadało, a więc też i niemi szafować nie mogło.

Gdy jednak powyższe moje zapatrywanie spotkało się u uczonych naszych historyków nietylko z niedowierzaniem, ale wprost z opozycyą, wypadło takowe na silniejszych oprzeć argumentach.

Otóż takiego silniejszego argumentu dostarczają dwa wykazy dóbr ziemskich, pochodzące jeszcze z XI wieku, a w każdym razie z epoki poprzedzającej Bolesława Krzywoustego, mianowicie inwentarz posagu arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, zamieszczony wprawdzie dopiero w bulli papieża Innocentego II z r. 1136, lecz pochodzący niewątpliwie z czasu założenia i uposażenia tegoż arcybiskupstwa, a zatem z r. 1000, tudzież inwentarz posagu klasztoru tynieckiego z roku 1105. Otóż w tych dwóch dokumentach jest przytoczonych przeszło 130 miejscowości, a między niemi niema a n i j e d n e j, której nazwa pochodziłaby od imienia rycerskiego albo włodyczego, to jest niema jeszcze ani jednej wsi rycerskiej albo włodyczej. To już chyba jest dowód dostatecznie przekonywujący, że jeszcze w XI wieku ani rycerstwo ani włodycy dóbr ziemskich nie posiadali, a skoro takowe już dowodnie w wieku XII posiadają, przeto uposażenie ich dobrami

ziemskiemi nie mogło kiedyindziej nastąpić, jak na początku wieku XII.

Jestto jednak o tyle obojętne, że każda wieś czyto rycerska, czy włodycza, była pierwotnie ojczycową wieśniaczą. W owych bowiem pierwotnych czasach, gdzie cała ojczyzna nasza przedstawiała się jako jeden wielki las, role, acz w niezmiernie drobnych rozmiarach, nie przenoszących 15 morgów czyli jednego radła na każdą wieś przecięciowo, bez względu czy takowa kilkaset czy kilka tysięcy morgów powierzchni obejmowała, znajdowały się tylko w tych wsiach, w których były osiedlone rodziny wieśniacze, a więc we wsiach ojczycowych. Otóż książę chcąc uposażyć czyto rycerza czy włodykę dobrami ziemskiemi, nie mógł mu nadawać samego lasu, z któregoby tenże żadnego prawie nie miał pożytku, lecz musiał mu nadawać wsie, w których były już kawałki uprawnej ziemi wyczynione. Takie zaś wsie znajdowały się tylko w posiadaniu rodzin wieśniaczych. Trzeba więc było z takich wsi rodziny wieśniaków wyeliminować, osadzić je gdzieindziej w pustym lesie, aby sobie nowe dziedziny zakładały, lub uwolnić je od przypiśnictwa do gleby i puścić w łązeki, a dopiero tak oswobodzone od swych prastarych dziedziców wsie nadać rycerstwu lub włodykom. Gdy to nastąpiło, owe wsie, które nosiły nazwy po swych pierwszych osadnikach: ojczycach wieśniakach, przybierały nazwy nowe po nowych swych dziedzicach, rycerzach lub włodykach, z Dalechowów, Czarnocinów, Targoszynów stawały się Prandocinami, Bodzęcinami, Mikorzynami lub Kurozwękami, Szczukomłotami, Sowoklęskami i t. d.

A teraz przypatrzmy się, jak wyglądała ojczyzna nasza tak w chwili osiedlenia się Lechitów nadwiślańskich w takowej u schyłku VI wieku, jakoteż w najbliższym po tem osiedleniu się onychże czasie.

Że pod względem fizycznym wyglądała zapełnie ina-

czej, jak dziś, to wiemy już dostatecznie z prac w tej mierze ogłoszonych przez profesorów Wojciechowskiego i Rostafińskiego. Był to jeden olbrzymi szmat lasu, poprzerzynany rzekami i olbrzymiemi jeziorami, które acz do tego stopnia płytkie były, że nie przeszkadzały rośnięciu wśród nich lasu, przecież przeszkadzały osiedleniu się wśród nich człowieka, który w takich wodą zalanych miejscach nie znajdował potrzebnej dla swego dobytku paszy. Przeważna część Kujaw, Mazowsza i Wielkopolski stała pod wodą, najmniej stosunkowo zalana była wodą Małopolska z powodu pagórkowatego swego położenia.

Lechici zniewoleni naporem Antów do przesiedlenia się z prawego brzegu Wisły na lewy i do posunięcia się dalej za Odrę aż do brzegów Łaby i znowu za Noteć aż do brzegów morza, tak że tylko część ich pomiędzy Wisłą, Odrą, Notecią a Karpatami pozostała, osiedlali się w tej swojej nowej ojczyźnie oczywiście przedewszystkiem w miejscach pagórkowatych, niezalanych wodą, najchętniej wszelako na wysokich wybrzeżach rzek, gdyż podówczas wśród bezdroży leśnych rzeki stanowiły jedyny środek komunikacyjny z dalszemi okolicami, naturalny gościniec.

Badając osiedlenie się tych Lechitów nadwiślańskich w ich późniejszej ojczyźnie Polsce piastowskiej[1]), dochodzimy do następujących rezultatów. Na obszarze Polski piastowskiej wyszczególnia wzmiankowana przez nas poprzednio Konskrypcya miejscowości z rejestrów pogłównego z r. 1676 razem wsi około 19.598. Ponieważ w tej Konskrypcyi wiele wsi jest notorycznie opuszczonych, przeto przyjmujemy wyższą cokowiek ilość wsi w okrągłej cyfrze 20.000.

Z tych dwudziestu tysięcy przypada na wsie przy-

[1]) Przez Polskę piastowską rozumiemy obszar objęty województwami: Krakowskiem, Sandomirskiem, Lubelskiem, Poznańskiem, Kaliskiem, Płockiem, Mazowieckiem, Sieradzkiem, Łęczyckiem, Kujawskiem, Inowrocławskiem oraz ziemią Dobrzyńską.

siołkowe 7.918 czyli okrągło 8.000, które wsie gdy krom bardzo nielicznych wyjątków powstały głównie dopiero w XVI wieku i przy pierwotnem zasiedleniu Polski piastowskiej przez Lechitów nadwiślańskich żadnego zgoła udziału nie brały, więc je z badań naszych nad dziejami pierwotnego osiedlenia ojczyzny naszej wypuszczamy. Z pozostałych 12,000 przypada na wsie ojczycowe dzierżawcze gminne przeszło 5.700[1]), na wsie ojczycowe dzierżawcze rycerskie około 650, na wsie ojczycowe patronimiczne gminne około 1450, na wsie ojczycowe patronimiczne rycerskie około 550, razem na wsie ojczycowe 8350 czyli około 80%, na wsie narokowe tak świeckie, jak i duchowne około 400, czyli zaledwo 3%, a na wsie włodycze około 3000, czyli 25%. Że zaś, jak już poprzednio wspomnieliśmy, wsie tak narokowe jak i włodycze były pierwotnie również wsiami ojczycowemi i to ojczycowemi gminnemi czyli wieśniaczemi, przeto łączna ilość wsi założonych mniej więcej w chwili osiedlenia się Lechitów nadwiślańskich na obszarach późniejszej Polski piastowskiej na schyłku VI wieku wynosiła 12.000. Że zaś każda wieś przedstawiała podówczas tylko jedną rodzinę, przeto Lechici nadwiślańscy przybyli do Polski w końcu szóstego lub na samym początku siódmego wieku w sile 12.000 rodzin, czyli licząc na rodzinę po 5 głów, w sile 60.000 ludzi.

Z owych 12.000 pierwotnych wsi ojczycowych przypada na Małopolskę obeszło 3300 wsi, z czego wynika, że Małopolska była ze wszystkich późniejszych dzielnic Polski piastowskiej już zaraz na samym początku najsilniej zaludniona, co się tłómaczy właściwościami topograficznemi, sprzyjającemi bardzo osiedleniu się. Trzy tysiące trzysta zatem rodzin Lechitów nadwiślańskich, czyli około 16.500 ludności liczyła Małopolska w chwili osie-

[1]) Podajemy tylko okrągłe liczby dla łatwiejszej przejrzystości.

dlenia się w niej Lechitów nadwiślańskich u schyłku szóstego wieku.

Owych 3300 wsi pierwotnych dzieliły się tylko na dwie grupy, mianowicie na wsie ojczycowe dzierżawcze gminne, jak: Bolechów, Dalechów, Czarnocin, Kobierzyn, Targoszyn, albo ojczycowe patronimiczne gminne: Bolechowice, Dalechowice, Czarnocice, Kobierzyce, Targoszyce i t. p. w miarę tego, czy odnośne rodziny przybyły do swej nowej ojczyzny nad Wisłę za życia i pod zwierzchnictwem swego ojca Bolecha, Dalecha, Czarnoty, Kobiery lub Targoszy, czy też ojcowie ich zmarli jeszcze podczas wędrówki, a do nowej ojczyzny przybyły już tylko ich dzieci Bolechowice, Dalechowice, Czarnocice, Kobierzyce lub Targoszyce.

Gdy pierwszy wypadek, że ojcowie rodzin przybyli zdrowo do nowej ojczyzny, był regułą, a wypadek, że ojcowie rodzin zmarli podczas wędrówki, był wyjątkiem, przeto wsi patronimicznych jest znacznie mniej jak wsi dzierżawczych. Ilość ich wynosi przecięciowo zaledwie 20% wszystkich wsi ojczycowych na obszarze dawnej Polski piastowskiej, a nie rozkłada się równo na pojedyncze dzielnice: są dzielnice, w których wsie patronimiczne są dość częste, a są i takie, w których wsie patronimiczne należą do wielkich rzadkości. Najgęściej przychodzą one w Małopolsce, wynoszą one tutaj przeszło 30%; w dzielnicy Sieradzko-łęczycko-kujawskiej wynoszą jeszcze 25%; w dzielnicy Wielkopolskiej spadają do 17%, a w dzielnicy Mazowieckiej do 12%, w samem zaś województwie Płockiem nie dochodzą nawet 6%.

W tych dwóch pierwotnych grupach wsi ojczycowych: dzierżawczych gminnych i dzierżawczych patronimicznych gminnych nie zaszły w ciągu pierwszych czterech wieków od chwili osiedlenia się części szczepu lechickiego nad Wisłą, to jest od końca szóstego aż do początku XI wieku żadne znaczniejsze zmiany; czasem tylko z takich rodzin, których ojcowie umarli podczas

wędrówki i tylko dzieci ich osiedliły się wspólnie w nowej ojczyźnie (wsie patronimiczne), dzieci te, a przedewszystkiem synowie, dorósłszy lat dojrzałych, rozwiązywali tę wspólność rodzinną, ożeniwszy się, zakładali sobie nowe stany, czyli dziedziny, czyli siodła, które po ich imionach otrzymywały nazwy dzierżawcze gminne, a dawna nazwa patronimiczna istnieć przestawała. Jeśli np. umarł ojciec rodziny Bolech podczas wędrówki, a tu do nowej ojczyzny przyszli tylko trzej jego nieletni synowie Bolej, Milej i Sulej i osiedlili się razem, dając początek wsi Bolechowice, następnie zaś rozwiązali tę wspólność rodzinną, rozeszli się i każdy w innem miejscu założył sobie nowy stan, to powstały trzy nowe wsie: Bolejów, Milejów i Sulejów, a Bolechowice istnieć przestały. Zdarzało się to atoli rzadko, najczęściej owi synowie na obszarach tychżesamych Bolechowic, a nie indziej zakładali sobie osobne dla siebie stany, a w takim razie dawna nazwa Bolechowic pozostawała niezmieniona.

Wykaz Lechitów, którzy u schyłku szóstego wieku osiedlili się w Małopolsce:

I. Województwo Krakowskie.

a) powiat krakowski:

Łobz, Plesz, Grembał, Lubocz, Wad, Rusek, Bran, Stryj, Węgrzyn, Marsz, Łuk, Gosz, Baran, Wilk, Koniec, Bat, Zagor, Bosut, Młodziej, Maszek, Zerk, Wilczek, Gosek, Sad, Polan, Godek, Zagor, Tarn, Glan, Małysz, Dan, Młynóg, Rzepla, Sułosz, Smarz, Szczodrek, Kalni, Cian, Wysok, Żarno, Gołysza, Wielmoż, Zawad, Czubr, Zadrog, Gołacz, Braciej, Chrząst, Naręb, Brzoza, Biba, Giebułt, Zabierz, Szyk, Bolech, Karń, Zelek, Masz, Biadacz, Czaj, Sąsp, Kosmał, Olewa, Boguta, Sikorka, Witard, Starka, Ujek, Golcz, Kwasień, Cieśla, Rycz, Błąd, Grab, Reguła, Goreń, Ostrożny, Pogora, Bala,

Balęta, Krzesz, Czartek, Tęcza, Ruda, Nielep, Krzyk, Szczak, Cieszek, Mięki, Czyż, Niesuł, Wypych, Karń, Dul, Młosz, Myślich, Morawa, Cholera, Baka, Budz, Bal, Bur, Szczygieł, Kleszcz, Mnich, Ryba, Czuł, Kasz, Czernich, Wół, Rus, Boroń, Gorz, Krząta, Głąbień.

b) powiat proszowicki:

Czerniech, Tropisz, Wygnan, Żyd, Grusz, Pław, Mękan, Mnisz, Dolan, Macica, Mojek, Łapsz, Wroczek, Sokoł. Przymęk, Malik, Prokota, Drwęca, Boba, Dalech, Czajek, Koczan, Biadacz, Posił, Kamieniec, Bor, Kadź, Gorzki, Przysień, Kaczka, Chrust, Plech, Stojan, Odon, Skorek, Słoń, Sradło, Łagan, Makota, Gniazdo, Radzim, Zembota, Grembota, Zerko, Karwa, Pamieta, Czusz, Łapsz, Bol, Małosz, Łętek, Zieleń, Lel, Nadz, Grusz, Niegard, Błogota, Dal, Budziej, Moniaczek, Wierzba, Łyszka, Gnat, Jazd, Rzęd, Damian, Bierek, Łosoś, Krzysz, Czuły, Wąs, Wrona, Przybyń, Szczekarz, Bosta, Gon, Bronota, Zakrz, Bełz, Baran, Głuch, Rosiej, Cudzin, Działosz, Pierota, Niedźwiedź, Miłota, Trąteń, Wagan, Moniak, Weżyr, Orzeł, Obraz, Przemęk, Barcik, Gorzki, Bol.

c) powiat lelowski:

Lel, Gorzki, Dzeb, Bliski, Tura, Bystran, Melch, Luboch, Mekarz, Kwiła, Ratek, Krzep, Klucz, Biegan, Wilgosz, Wygiełz, Sad, Gołuch, Wilk, Bodziej, Ołuda, Moskorz, Perzyna, Drużyk, Drochla, Nieg, Ogorzelnik, Mzur, Poslast, Trzebień, Szczekota, Bania, Grabiec, Nagły, Slenka, Chlew, Szyszka, Wywel, Sierak, Włod, Żelek, Nadoł, Kot, Bez, Bielan, Łożny, Zerek, Samosz, Skarga, Pomroz, Mrzygłód, Goleń, Kiebło, Kuczek, Przybyń, Skowron, Pabian, Krok, Koszek, Lesień, Przewodzisz, Czatach, Raczek, Małusz, Sroczek, Brysz, Przemieł, Tur, Kuna, Żóraw, Kobyłka, Czestoch, Wrzos, Dzeb, Grab, Brzoza, Kłobuczek, Libid, Łobod, Wrzeniec,

Zloch, Rembiel, Zakrz, Dąb, Cieg, Niegowoń, Kid, Kocik, Siadek, Piłka, Sławień, Złożeń, Zwon, Szyk, Szyp, Sierb, Zrąb, Kras, Zaręb, Wiercza, Małysz, Dobrak, Jezioro, Krzep, Kota, Danek, Mykan, Poczesny, Zawisny.

d) powiat księski:

Tuchoł, Małusz, Mian, Kunasz, Rzęd, Krzesz, Trząn, Boczek, Zarysza, Giebułt, Zakrz, Skorupa, Pokrzywa, Strzeszek, Piskorz, Krzecz, Mierzynek, Bor, Borysz, Olp, Pław, Łysak, Rak, Chorz, Tarsz, Łaszek, Łąka, Skroń, Zdon, Bryka, Czus, Waga, Dalech, Soboj, Jemioła, Kozłota, Dziersza, Motek, Borysz, Chwast, Chotel, Gruda, Miara, Kawęta, Połaj, Lubek, Stępota, Miś, Nieszek, Rzemień, Swieca, Dziadusz, Słup, Buszek, Smrok, Chła, Kleszcz, Udar, Jeż, Laska, Karcz, Koryto, Uniej, Pogwizd, Skoczek, Swarzysz, Skrzel, Miech, Pstrosz, Chwaleń, Kamieńczyk, Komor, Brzuchań, Porad, Laska, Kozioł, Róg, Nawara, Rzerzucha, Chobenda, Uła, Chod, Rycz, Bydło, Domań, Nieswój, Slad, Markota, Klon, Kościej, Głupiec, Działoch, Jazd, Niewiatr, Szczodrek, Chmiel, Nasięch, Miech, Zaróg, Połaj, Dziewięciel, Szreń, Mąk, Sarek, Secygień, Biedrzych, Obiech, Ołud, Rakosza, Jaran, Kosz.

e) powiat szczyrzycki:

Swosz, Kurdwan, Kobiera, Płasz, Wróbel, Prokota, Pych, Zakrz, Kosota, Gołek, Soboń, Strzałek, Wrzesz, Skawa, Kurzel, Sida, Radzisz, Włos, Głogocz, Chory, Bryka, Lusza, Ochoja, Stój, Czech, Olsza, Drogi, Bania, Pop, Brzącz, Myślim, Bycha, Pta, Luba, Krzecz, Malej, Palek, Bąka, Jastrząb, Sida, Przytek, Mak, Juszcza, Jach, Budz, Beka, Kopyto, Sosna, Brzoza, Targosza, Olsza, Niedźwiedź, Słost, Kuna, Podobny, Kasinek, Chab, Sień, Rokita, Wiśnia, Poznach, Raciech, Czerma, Miara, Bigosz, Zbysz, Sierak, Niezd, Bierek, Grusza, Wierusz, Niedar, Damian, Cik, Cich, Nieznan, Wiat, Pierzch,

Marsz, Jarosz, Chrost, Krakosz, Kiedra, Kwapa, Białko, Kuna, Strzyż, Gryb, Botura, Mszczęta, Szar, Czerz, Zbor, Chróst, Dobran, Zbor, Jawka, Szczygieł, Bodzan, Sosna, Rak, Brzoza, Niz, Sroka, Graj, Sledź, Kolut, Czerniech, Boguta, Krzyszek, Bycha, Gorzki, Czarnota, Tacha, Rożen, Wilk, Lipa, Szczur, Chroszcz, Bieżan, Bojanek, Kwas, Zegart, Lasota.

f) powiat sądecki:

Kuna, Jamna, Kwiecisz, Dąbr, Chrośla, Rożek, Kur, Piątek, Pacha, Rdziost, Drzyk, Chochor, Wygnan, Stanęta, Jurasz, Gołek, Skruda, Naszat, Byk, Cietrzew, Nieszek, Barć, Młod, Krogulec, Bocz, Maszek, Bor, Zagora, Grusz, Złuda, Kania, Siekierka, Mordar, Sowla, Łosoś, Prysz, Drzyk, Bieguń, Żeleźnik, Popard, Rybny, Czacz, Łab, Szlacht, Kot, Slad, Mysłek, Cień, Ptaszek, Gryb, Siołek, Krużel, Posad, Słowik, Mielek, Olcha, Jancz, Klimek, Siekierka, Żebrak, Posad, Zbych, Tabasz, Ropek, Just, Jastrząb, Jarosz, Łosoś, Stanek, Wrona, Sad, Iwek, Tym, Tworek, Gier, Radej, Brzoza, Bendziech, Wiatr, Witek.

g) powiat czchowski:

Jurek, Druszek, Charz, Ujan, Strzesz, Kobyłka, Zbik, Mił, Lewień, Wróbel, Wesół, Faścisz, Brzoza, Mań, Kluczek, Buk, Klikosz, Peż, Groniek, Chochoł, Marucha, Knur, Łopucha, Biadoła, Sówka, Chron, Kokosza, Druszek, Korzeń, Tylusz, Łyko, Słopień, Chysz, Skrzydło, Godusz, Mokusz, Kuna, Łęszek, Nieszek, Olcha, Kur, Kobyła, Dołuch, Król, Laska, Cich, Ochota, Gorzki, Rzez, Krzecz, Buczek, Besz, Krzyżan, Kojan, Pogwizd, Sobol, Mojek, Boguta, Barcik, Dziewa, Sad, Rupień, Kisiel, Tarn, Kępan, Łapan, Bocz, Libich, Kierlik.

h) powiat biecki:

Biech, Bób, Cieszek, Boguń, Bania, Szydło, Lichwa,

Tuch, Burza, Lubasz, Wilk, Jeż, Wojnar, Chodor, Zręka, Kopyto, Poniebył, Rygiel, Unisz, Ława, Glel, Sal, Biesna, Stróż, Seniek, Szary, Kobyła, Kruk, Ciekła, Swierzchło, Strzecha, Kwiatuń, Kuna, Skobyka, Cher, Obowin, Żur, Siemiech, Kobyła, Dragan, Sulister, Harkel, Cielusnia, Wał, Sabin, Jaroń, Ziołek, Niegło, Goraj, Koczar, Hanek, Klimek, Hun, Laska, Kunek, Kłoda, Wróbel, Wrober, Sadek, Brzoza, Potak, Przegoń, Wół, Nienasz, Falisz, Czerna, Nosal, Jodła, Kozioł, Hanek, Regiet, Habeń, Radota, Swiątek, Nieznaj, Swiadek, Tycha, Majszcz, Osobny, Mruk, Tur, Blaszka, Jodła, Dąb, Tył, Barwa, Chleb, Kwoka, Smokor, Swiecan, Bednarz, Małaszt, Bania.

II. Województwo Sandomirskie.

a) powiat sandomirski:

Kamień, Mścij, Milczan, Mokrzesz, Chmiel, Drozd, Żuk, Greb, Jamna, Sokół, Sob, Mąkosza, Śmiech, Gniesz, Skrzypacz, Cisza, Świeży, Sośniczan, Rył, Kamień, Postronny, Niedrwij, Kszta, Besz, Łoń, Wnor, Żóraw, Ruszek, Wyszmant, Chodek, Zawid, Nietuj, Dmosz, Gierasz, Skwierz, Baz, Buk, Swaroń, Wiecz, Niekras, Miś, Zdak, Młodoch, Kembło, Szczeka, Brzoza, Dziewiątel, Glinka, Niedźwiedź, Buk, Czajka, Smerda, Bystrej, Bysz, Falisz, Strączek, Rył, Obraz, Żóraw, Głaz, Łój, Mały, Rożek, Komor, Kliczan, Gózeł, Zakrz, Pech, Jugosz, Krobiel, Osoła, Dziewek, Sternal, Żuk, Osa, Uzarz, Wilk, Smerda, Gołąb, Słopt, Małża, Zdan, Ułan, Strad, Miłosz, Wiśnia, Małek, Gorzki, Szczygieł, Grzyb, Łuk, Wysiadło, Kichar, Ota, Gołek, Garb, Czerna, Słupek, Czyż, Potra, Chrapan, Wesoły, Biedrzych, Sulej, Ożar, Zalid, Wygiełz, Bodusz, Dziewiątel, Topór, Mydło, Płaczek, Przepiór, Borek, Garb, Gojek, Kar, Kamień, Kur, Tudor, Swojek, Mały, Leszczek, Gołąb, Krzta, Nagnaj, Zdan, Pielasz, Dobruta, Sadło, Marsz, Baba, Lin, Zolka, Niekisiały, Grochot, Mont, Bieda, Duran, Boruń, Włoń,

Brzoza, Mirzan, Koń, Ptkan, Przeucha, Lipa, Trzeban, Rostył, Swarsz, Buszek, Kornat, Dacharz, Daroń, Tułek, Grochoła, Podlod, Drzemlik, Szczuka, Miłek, Rzuch, Ruszek, Chmiel, Czestota, Kos, Mirek, Stryc, Gromada, Kowalik, Wilkota, Sarna, Wełsień, Grochoł, Bratek, Gołysz, Koch, Jagnie, Piskra, Oziębło, Wojna, Waborek, Pobrocha, Okała, Zochta, Niemień, Mama, Wor, Wierzbunt, Krasek, Jeż, Milej, Garbat, Swarsz, Mich, Semiel, Brzost, Wojna, Krzcan, Małosz, Łag, Piórko, Nieskory, Baczek, Baran, Wszach, Lech, Małaczek, Baczek, Durak, Kozioł, Sadek, Baran, Nieskor, Siekiera, Suchyń, Ogon, Ostoj, Rzepa, Kucz, Dzior, Pokrzywa, Broń, Zapień, Jama, Buk, Styk, Jabłoń, Ratek, Świsła, Jawor, Krajek, Grabek, Bost, Modrzew, Sosna, God, Kałek, Kuna, Nietuła, Buk, Kocim, Gęba, Udzic, Chyba, Niecuła, Czaz, Kuna, Jeleń, Kaczan, Rostyła, Jeż, Bas, Chuta, Biel, Mirota, Zerwisz, Paproć, Czestek, Skosza, Wasień, Prusin, Bolecha, Prawota, Wrona, Zajączek, Mirogon, Modrzew, Nos, Katara, Strup, Swieszek, Wilkota, Osek, Czajęta, Bałut, Pentek, Ptak, Swierzchła, Parsch, Mojek, Kot, Miechota, Kaim, Mach, Nagnaj, Dzik, Sob, Greb, Prysz, Bor, Zakrz, Biała, Kura, Charz, Pilch, Prysz, Jeż, Cholewa, Baran, Gogoła, Zawid, Kat, Domacza, Suchor, Goły, Gałusz, Babich, Topor, Kliz, Niekur, Czerma, Bystrzan, Czołen, Chorzel, Chrząst, Kruszka, Malnia, Trześń, Kruszla, Tusz, Groch, Żedzian, Szydło, Komor, Raniż, Wilk, Zachwiej, Bor, Giż, Klisz, Ożar, Denek, Godziela, Bodzech, Treban, Dzik, Mech, Siedlan, Jagodnik, Trześnia, Trzęs, Piątek, Grzyb, Schab, Pień, Greb, Zupa, Stan.

b) ziemia Radomska:

Gołąb, Trabel, Janisz, Żak, Malec, Długoj, Glina, Sadek, Małęta, Myślisz, Wacza, God, Skarysz, Grzmot, Krwat, Klon, Mak, Niemian, Buk, Gęborz, Bard, Choment, Modrzej, Kobyła, Zatopola, Koniec, Golenda, Kie-

szek, Nieczat, Chrosla, Mleczek, Milej, Tacz, Kowal, Strzałek, Kasz, Gacek, Bieniąd, Zakrz, Guła, Gut, Brud, Piast, Owad, Krwat, Wielgor, Leś, Jezioro, Piasek, Zawad, Plasek, Gora, Bierzwo, Brodek, Odech, Niedarcz, Kowalik, Zakrz, Bor, Klon, Krocz, Osuch, Niech, Ciepiel, Tymień, Zajączek, Pta, Gardzień, Kalek, Ranach, Rak, Jawor, Danisz, Marusz, Rzeczeń, Chotek, Bałut, Trzemcha, Pentek, Ul, Stepota, Malesz, Młodota, Rożek, Parzeń, Kos, Borak, Guz, Krogulec, Dobrod, Wierzba, Rzeczek, Połan, Krupa, Jagoda, Trąba, Grzyb, Świerk, Osa, Skarzyk, Bza, Lipa, Zbij, Błazen, Małomąż, Rzech, Jasień, Malisza, Tych, Krzynka, Krzyżan, Bujak, Biesek, Gąs, Róg, Orzeł, Lepień, Koza, Podsad, Jarząb, Korzeń, Ryba, Zastroń, Świerk, Świnia, Zdziech, Krzęta, Zabor, Bąk, Sulister, Ostał, Pobrocha, Wilk, Chustka, Omieta, Kiełb, Kobelnik, Czyż, Os, Iasion, Bran, Kruk, Paprot, Stawisza, Bąk, Radzan, Smarz, Rogoła, Ratosza, Zacharz, Olsza, Biała, Zychorz, Jastrząb, Grab, Buk, Młodyń, Czarnota, Żyd, Wygnan, Doman, Wrzeszcz, Słowik, Studzieniec, Grab, Potwór, Rdza, Długi, Przystał, Ul, Głuchy, Jelonek, Rzuch, Bor, Kostra, Rzeszutko, Kosior, Smag, Broń, Rzuc, Ciechost, Borek, Wydra, Kurosz, Rusek, Minek, Zdunek, Bryzg, Polit, Brzoza, Bolęta, Kawa, Zborzny, Kraj, Kozioł, Mechna, Zapień, Bróg, Klon, Wieczór, Komor, Żuk, Ryk, Brudny, Brzoza, Płeć, Kochan, Chron, Laska, Róg, Głóg, Świerzy, Bor, Zdunek, Sarna, Sławek, Smogor, Zawad, Chechło, Bierdziech, Rembiert, Słowik, Świetlik, Wilk, Pilny, Polik, Oblas, Łag, Łagusz, Baba, Gniazdek, Lucim, Pająk, Reg, Zwolny, Syca, Stryjek, Grab, Głosek, Paciorek, Jarosz, Nasił, Klik, Bąk, Broń, Smogor, Rusin, Goździk, Dziurek, Satek, Braciej, Zembora, Kawęta, Zakrz, Swieszel, Giez, Jastrząb, Kozioł, Makosz, Młodota, Ług, Żóraw, Chrosla, Piastek, Krogulec, Bąk, Czestoch, Bryzg, Chron, Durak, Kochan, Rusin, Nieznach, Ciepiel, Odech.

c) powiat wiślicki:

Wawer, Bielec, Ołud, Skorota, Krzyżan, Brana, Kowal, Zbłud, Zbroda, Pęczel, Olgan, Gad, Radzan, Kawiec, Kik, Baran, Zagaj, Żuk, Wełna, Zbor, Parchota, Brzeszek, Badrzych, Szczobak, Sempich, Ucieszek, Kota, Czarnek, Borys, Hubień, Kozioł, Żuk, Pałucha, Krasień, Rzemień, Chrząst, Kęs, Róg, Czyż, Król, Sokół, Charz, Stropiecha, Trembacz, Zagaj, Ziembła, Gabołt, Magot, Czarnota, Koryto, Swosz, Mekarz, Budzisz, Proboł, Sobosz, Cieszek, Wierny, Stawisz, Kostrzesza, Wawer, Trun, Strad, Małka, Miławka, Biegły, Ciuśla, Młodz, Kozub, Zakrz, Skrzyp, Zawar, Mózg, Niepr, Żyd, Gołuch, Oględ, Chrust, Boguta, Piendzik, Paszczorka, Krzepiec, Sesel, Kamysz, Dozoj, Działoch, Kwasa, Zagaj, Grodzon, Żychta, Parszewka, Sędziej, Słotek, Borek, Choment, Sadek, Skorz, Gał, Grabek, Koza, Unik, Pomyk, Białka, Falęta, Smogor, Czyż, Klempa, Skrobacz, Sklan, Miotła, Kamodzień, Szydło, Zyzny, Osa, Brzoza, Wierzba, Lipa, Pąg, Żyta, Strojny, Szczek, Besz, Bydło, Grab, Sierak, Przecz, Orzeł, Liczba, Wilk, Czar, Borek, Sówka, Glinka, Gorzach, Pożog, Jarząbek, Szychta, Rać, Grabek, Borzyk, Kocioł, Głuch, Suskracz, Służ, Kostera, Tuczemp, Dobry, Sieczek, Wierzba, Karg, Brzoza, Boz, Święta, Żand, Świech, Grzyb, Ziembła, Kotusz, Oględ, Niemsza, Żaba, Os, Biech, Chrzan, Komor, Żoran, Szczebruch, Kwas, Szczygieł, Sroczka, Zrąba, Widuch, Ruczeń, Strzałka, Koluczek, Kotek, Sikora, Siedlisz, Przemęk, Mnich, Otwa, Żelech, Czyż, Swarz, Grusza, Smogor, Cik, Szamota, Kupień, Strojec, Szczuka, Mędrzech, Balast, Zamięsz, Lubach, Brzoza, Laska, Krynica, Grębosz, Radło, Szydło, Pacan, Wręb.

d) powiat pilźnieński:

Biel, Złoty, Zajączek, Lipa, Strzegota, Nogawka, Kozioł, Kawęta, Gawrzył, Latocha, Smarz, Głobik, Go-

rzej, Biezdziad, Sowa, Łupka, Lubla, Siekluch, Dobrek, Gałęka, Jawor, Grambicha, Klęk, Buk, Dembora, Warz, Bier, Moder, Chrząst, Białek, Bratek, Gogol, Dobrzech, Wiśnia, Kalemba, Kożuch, Gołek, Stodoła, Tułek, Kozioł, Straszęta, Kot, Żerak, Głowacz, Zacz, Dołek, Bor, Zdziar, Wiewierka, Jastrząb, Braciej, Głobik, Bóbr, Korzeń, Nagosza, Wilk, Pstrąg, Dobrzech, Stępa, Mach, Przyb, Turocz, Dobiesza, Swierz, Ułasz, Kowal, Skor, Robek, Pietrzej, Okoń, Lubza, Skrzysz, Parska, Słost, Stobierny, Niedźwiedź, Łopuch, Pustek, Kochan, Kawęta. Wypych, Olcha, Nocek, Błąd, Wiśnia, Zoch, Rzemień. Dobroma, Kościel, Dumatek, Kiełk, Wad, Golesz, Szczur, Rydz, Czerma, Łysak, Zempień, Miłoń, Kawęta, Łysak, Szafran, Wąpierz, Strzyż, God, Żarno, Swierz, Trześnia, Koniecek, Kołacz, Kłap, Pogwizd, Żyzny, Ludek, Krosa, Niewod, Jaz, Szufnar, Dobrzech, Brzoza, Jaszczur, Połom, Czudek, Pstrąg, Dzwon, Zenda, Klik, Oporysz, Biech, Chorąży, Niedom, Radło, Dąbr, Kac, Bielek, Szczur, Rel, Rzezach, Żuk, Lusz, Powęz, Smigno, Kobiera, Łowiec, Kłok, Rzuch, Wojnik, Zakrz, Biadoła, Szerach, Łęka, Jodła, Skarysz, Łubień, Komor, Trzemcha, Zabłąd, Zalasz, Skrzysz, Tuch, Głów, Styk, Chysz, Świerczek.

e) powiat opoczyński:

Opoka, Gorzałek, Bielej, Mroczek, Ogon, Sit, Buk, Modrzew, Brzost, Myślach, Brudz, Wysiak, Kozioł, Małoch, Gapina, Kulig, Wysokina, Strzyż, Wygnan, Trzeba, Radziec, Świerk, Brzost, Strzesz, Gieleń, Libisz, Sobawa, Brzoza, Mielak, Komasz, Paruch, Mroczek, Skrzysz, Krasek, Giełz, Korytko, Berno, Kuraszek, Skronia, Kotna, Parcz, Róg, Czekan, Kazan, Smark, Dzibałt, Sokół. Modłysz, Proćwa, Bęben, Pardoł, Świercz, Bok, Malik, Trzemcha, Przybysz, Malina, Białacz, Żelazo, Zakrz, Jeż, Skórka, Ruszeń, Szulba, Suka, Żarno, Topola, Pilch, Stawoń, Brona, Paszek, Dłużen, Budek, Dalesz, Nienój, Sokół, Olszam, Płaszek, Tur, Starzech, Szkuta, Młotek,

Wygnan, Zachorz, Groza, Jawor, Owad, Koza, Zajączek, Gruda, Grab, Wojka, Kotusz, Dąb, Kawęta, Ciechuma, Trzebiat, Swieciech, Zarzęta, Smarz, Ciebło, Sługota, Gawron, Raczek.

f) powiat chęciński:

Czarny, Radło, Niewachel, Domasz, Poseł, Szczuk, Bęczek, Tumła, Suk, Mojek, Niestach, Dym, Masło, Mochot, Laska, Szydło, Dalech, Brzech, Skorzech, Jach, Brzoza, Kowal, Bóbr, Lis, Brudz, Krzelek, Marzysz, Radoń, Bród, Malech, Grab, Minost, Choment, Droch, Jawor, Kokot, Kij, Klisz, Wierzba, Borka, Rąb, Łuk, Chmiel, Mzur, Miosz, Mnich, Osa, Wierzba, Sokół, Stan, Żarek, Wygnan, Kania, Rembiech, Skorek, Bolma, Kozioł, Czestek, Lasoch, Groszek, Wielebień, Czołka, Krasota, Miecza, Lasota, Chot, Motycz, Krużel, Kemparz, Denek, Goszczęta, Pęk, Łach, Wałkoń, Nieznan, Bor, Krzepa, Bawek, Krasz, Powęz, Głogosz, Bocick, Rzesz, Nieznan, Węglesz, Rembiech, Przybrzad, Zakrz, Stan, Borek, Bóbr, Morowa, Bichno, Chrząst, Ropota, Zwleka, Bor, Rzeusz, Piękosz, Rykosz, Szczuka, Włosień, Strawka, Niedźwiedź, Matmura, Pęp, Mień, Pogłod, Róg, Oblągor, Mień, Nosał, Zuz, Korzeczek, Gałęza, Karcz, Bolech, Ratek, Zajączek, Radosz, Sarb, Snoch, Dobrzesz, Wilczek, Smyk, Wyrąb, Lewosz, Szostak, Jagnię, Kopat, Żych, Łojko, Jozwik, Makosza, Dutek, Napęk, Kania, Sęp, Łysak.

g) powiat stężycki:

Kępa, Wargota, Tura, Koch, Polik, Sobol, Gądzisz, Zakrz, Wierzba, Bączek, Domasz, Lewik, Pilcza, Cyran, Raduta, Żelech, Zadyb, Kębło, Kłocz, Kawęta, Jarcz, Rudy, Mysłoma, Ciechoma, Grab, Goły, Gut, Guz, Bóbr, Wypnich, Blizota, Podlod, Drzązg, Sobiera, Niedźwiedź, Hojdak, Osmoła, Korzeń, Dembła, Modry, Kleszcz, Łaz, Masz, Gończy, Dudek, Gołąb, Koca, Stok, Zakał, Pogwizd, Bożny, Skarbicier, Bałut, Skok, Błąd, Wargota,

Wróbel, Bazan, Ogon, Baba, Rosoch, Grab, Róża, Wyleza, Osiwilk.

III. Województwo Lubelskie.

a) powiat lubelski:

Krynica, Domin, Baba, Matka, Baran, Smiod, Czołna, Bylina, Bełża, Miłota, Godzisz, Krzemień, Kocuda, Kawęta, Brzoza, Gardzień, Jaszcz, Chrośla, Cynk, Kruszcz, Sosna, Bór, Gąsior, Kosa, Bator, Zdzit, Staw, Bych, Piszczek, Gałęz, Kozarz, Tusz, Wiercisz, Osa, Jeż, Czerniej, Sobijan, Jawid, Pliszka, Łysak, Spyta, Grabian, Ratosza, Komasz, God, Borzech, Wron, Poniat, Chrzan, Radło, Bor, Charz, Muszyk, Bąk, Żuk, Chmiel, Czerniej, Męt, Wygnan, Piełaszek, Rybek, Masut, Ciecierza, Olbięta, Pipis, Garb, Siepraw, Sługota, Orlik, Ług, Ożar, Gisz, Gutan, Starosta, Jastek, Gołąb, Bor, Kudeł, Osa, Strzysz, Pogon, Żerdź, Jawor, Żyra, Niebrzeg, Kotlina, Radzięta, Chrzan, Szczeka, Kozioł, Skrob, Uściąd, Zbęd, Wierzchoń, Łuszcz, Witan, Zezula, Ziołko, Zawieprz, Skrom, Rozwad, Sułosza, Pożar, Lus, Żóraw, Gierz, Konopie, Sporniak, Motyka, Unisz, Chrzoch, Osa, Wron, Pożog, Krasień, Suchy, Budza, Kur, Paluch, Dąb, Brzoza, Milej, Łańcuch, Trębacz, Osierd, Zakrz, Drał, Ludwa, Ras, Tarło, Szczekarek, Lis, Lubla, Brona, Trześnia, Chejd, Snopek, Wrotek, Płowosz, Sława, Czech, Niebrzeg, Łąchot, Krzesim, Strzesz, Bystrzej, Starosta, Mięki, Mich, Skład, Niedrwij, Kozubek, Kliczek, Ożar, Niezd, Niedźwiad, Trzebiech, Skok, Wrzel, Kolech, Uścim, Maśluch, Brzost, Drozd, Berech, Niemtuch, Rozkopacz, Kazan, Parc, Cichost, Będnarz, Uchna, Nietach, Wierzba, Dąb, Milek, Milan, Kostry, Burad, Sowa, Stępek, Chmiel, Kębło, Giełcz, Siestrzył, Wygnan, Mazan, Pień, Skórka, Łysak, Węgiel, Lich, Blin, Stojesza, Puchacz, Tur, Zawad, Kuna, Sobol, Gołąb, Kolka, Niesz, Swieciech, Rach, Pop, Wał, Bliski, Giełcz, Zakrz, Boczek, Gałąz, Urząd,

Wąwel, Niezabit, Rąbel, Celej, Karman, Kruszcz, Brona, Strzyż, Wilk, Borek, Zaszczyt, Żmija, Urządek, Róg, Szczekarek, Skowiesza, Wrzawa, Białek, Dąbr, Łapisz, Ocierch, Zaklik, Zdziech, Skowiera, Zakrz, Pop, Strzeszek, Osmoła.

b) ziemia łukowska:

Łuk, Strzyż, Domasz, Gręza, Gołasza, Nura, Świątek, Dmina, Doman, Wiśnia, Modrzew, Bez, Wielgor, Radzik, Kamień, Pogon, Soba, Zbuka, Budza, Radza, Wrzos, Siedloń, Tur, Żak, Brzost, Niewęgłosz, Zabik, Zabiel, Ustrzech, Ulan, Kras, Chomiej, Sobol, Kłęb, Rozwad, Zakrz, Doman, Skrzysz, Prusa, Krzywda, Kożuch, Serokomla, Kawęta, Stana, Ogniwo, Tuch, Zagozd, Sarna, Kierzek, Jeleń, Trzebiech, Wysokinia, Krasusz, Ząbr, Kur, Kąkol, Karw, Trzebiech, Talka, Thorz, Osa, Wrzos, Grabian, Wyrzan, Goły.

§ 3. Zdobycie kraju Lechitów nadwiślańskich przez Polan Wielkopolskich pod dowództwem dynastyi Piastowskiej. — Wytwarzanie się naroku grodowego i kościelnego.

Inny jednak fakt dziejowy zbliżał się zwolna, który spowodował wytwarzanie się nowej grupy wsi, mianowicie wsi tak zwanych narokowych świeckich, a raczej przekształcanie się części wsi ojczycowych dzierżawczych i patronimicznych na narokowe. Około roku 800 mianowicie poczyna tworzyć się w Wielkopolsce nad Wartą nowe państwo pod zwierzchnictwem dynastyi Popielidów. Zrazu objęło ono maleńki obszar kraju położony pomiędzy Poznaniem, Gnieznem, Gieczem, Kostrzyniem a Kruszwicą; gdy jednak Polacy byli wojskowo zorganizowani, znali użytek broni, sposób prowadzenia wojny i budowa-

nia grodów, zaś Lechici wielkopolscy nie znali jeszcze ani broni, ani o sposobie prowadzenia wojny nie mieli żadnego zgoła wyobrażenia, gdyż tego nigdy nie doświadczali, i nie umieli stawić oporu rozwielmożniającym się Polakom, przeto małe zrazu państewko Popielidów szybko rozszerzało swe granice zrazu w kierunku Wisły, Noteci i Odry, a następnie także ku Pilicy. Pilica stanowiła granicę Lechitów nadwiślańskich czyli małopolskich. Gdy Popielidzi dotarli już z granicami swego państwa na wschód do Wisły, gdzie założyli grody rubieżowe: Włodzisław, Dobrzyń, Płock, Wyszogród, Zakroczym i Czersk, na północ do Noteci, gdzie założyli grody rubieżowe: Nakło, Uście, Wieleń, Drzeń i Santok, na zachód do Odry, gdzie założyli grody rubieżowe: Kościerzyn, Lubusz, Swiebodzin, wreszcie na południe dotarli do Pilicy, nad którą założyli grody rubieżowe: Inowłódź i Wolborz, stanęli na granicy kraju nadwiślańskich czyli małopolskich Lechitów. I małopolscy czyli nadwiślańscy Lechici znajdowali się w tem samem położeniu zupełnej bezbronności, jak i ich bracia Lechici wielkopolscy, i oni nie znali broni, ani sztuki prawadzenia wojny lub budowania grodów; to też zagrabienie kraju Lechitów nadwiślańskich, późniejszej Małopolski, przez Piastów, następców dynastyi Popielidów i przyłączenie jej do państwa polskiego nie przedstawiało żadnych poważnych trudności. Stało się to za czterema zawodami, jak wskazują grody małopolskie.

Z natury bowiem rzeczy każdy gród jest zrazu rubieżowym, to jest ma służyć do obrony granic państwa przeciw zewnętrznemu nieprzyjacielowi; grodów śródkrajowych nie budowano, gdyż nie istniał jeszcze podówczas żaden nieprzyjaciel wewnętrzny, przeciw któremuby się bronić potrzeba było. Grody przeto są zrazu tylko rubieżowemi czyli pogranicznemi. Jeśli mimo to na obszarach Polski piastowskiej spotykamy znaczną liczbę grodów śródkrajowych, to to zjawisko w ten sposób tłu-

maczyć należy, iż te grody były pierwotnie grodami rubieżowemi i stały na granicach państwa; gdy jednak te granice rozprzestrzeniały się i posuwały dalej, grody te z rubieżowych przez przesunięcie granicy dalej stawały się śródkrajowemi. Ponieważ kolebką państwa polskiego była Wielkopolska i tam najczęściej rozszerzanie się i posuwanie granic następowało, przeto też w Wielkopolsce spotykamy się najczęściej z grodami śródkrajowemi.

W Małopolsce natomiast grodów śródkrajowych jest stosunkowo mało i one dadzą nam doskonały obraz, w jaki sposób postępował stopniowo zabór Małopolski przez państwo piastowskie.

Najbliższe rzeki Pilicy, północnej granicy Małopolski od państwa piastowskiego, grody śródkrajowe małopolskie średniowieczne są Żarnów, Radom i ten gród nad Wisłą, który później od palatyna Sieciecha Sieciechowem został nazwany. Linia pociągnięta od Żarnowa do Sieciechowa stanowi południową granicę pierwszego zaboru Małopolski przez państwo piastowskie[1]).

Dalsze dwa grody śródkrajowe małopolskie stanowią Małogoszcz i Zawichost, czyli poprawniej Zawichwost. Linia pociągnięta pomiędzy temi dwoma grodami stanowi południową granicę drugiego zaboru Małopolski przez państwo piastowskie.

Najdalsze ku południowi wysunięte grody małopolskie śródkrajowe biegną wzdłuż Wisły, a są niemi: Sandomirz, Połaniec, Wiślica, Korczyn i Brzesko. Górny bieg Wisły przeto stanowi południową granicę trzeciego zaboru Małopolski przez państwo piastowskie.

Badajac epokę, kiedy się te zabory krajów małopolskich przez Piastowiczów odbyć mogły, mamy z jednej strony jako *terminus a quo* rok 800; około tego bowiem dopiero roku poczęło się formować państwo pol-

[1]) Zobacz dołączoną mapkę.

skie w okolicach Poznania, Gniezna, Giecza, Kostrzynia i Kruszwicy pod zwierzchnictwem dynastyi Popielidów, już zaś w drugiej połowie IX wieku spotykamy w Wiślicy członka dynastyi Popielidów jako udzielnego księcia panującego, a więc niewątpliwie uzurpatora, komesa grodowego i prowincyonalnego wiślickiego. Przedtem zatem już musieli Piastowie dotrzeć aż do lewego brzegu Wisły w jej górnym biegu. Zabór przeto Małopolski przez państwo piastowskie odbyć się musiał około połowy IX wieku, że zaś na te czasy przypada mniej więcej panowanie Siemowita, który wedle Galla dalej, jak którykolwiek z jego poprzedników granice państwa polskiego rozszerzył, przeto najprawdopodobniej Siemowit był owym Piastowiczem, który Małopolskę podbił i do państwa polskiego wcielił. Na jego też panowanie przypadłby bunt i poskromienie komesa prowincyi wiślickiej i grododzierżcy wiślickiego Wisława.

Zdobycie Małopolski przez Siemowita aż po lewy brzeg Wisły w górnym jej biegu nie obejmowało atoli Krakowa, który podówczas leżąc po prawym brzegu Wisły, był w posiadaniu Czechów i wraz z grodem tynieckim stanowił gród rubieżowy szląski. Dopiero w r. 999 zdobywa Chrobry Kraków na Czechach, zaczem poszło posunięcie granic państwa polskiego po prawym brzegu Wisły aż po Dunajec. Położone nad Dunajcem grody Czchów, Sącz i Wojnicz i najdalej na wschód wysunięty Biecz oznaczają czwarty i ostatni zabór Małopolski przez polskich Piastowiczów, dokonany już przez Bolesława Chrobrego.

Budowanie grodów rubieżowych i ubezpieczanie ich silnemi załogami wymagało koniecznie obmyślenia obsługi tej załogi grodowej. Musiał być ktoś, co się trudnił gotowaniem strawy dla załogi, wypiekaniem chleba dla niej, ktoś, co miał pieczę nad końmi załogi i nad bydłem, które, z danin na wyżywienie załogi ustanowionych pochodzące, raz tylko do roku jako danina pobieranem było, a przez

cały rok na wyżywienie załogi przeznaczone, cały też rok hodowane być musiało, ktoś, co wyrabiać musiał dla załogi potrzebne naczynia drewniane, jak szafliki do jadła, skopce do podoju krów i kubki do wody, szczyty czyli tarcze, groty i drzewce do uzbrojenia i t. d. Wsie przeto, położone w najbliższem sąsiedztwie grodów, otrzymywały polecenie spełniania odnośnych posług dla załogi grodowej. Więc osadnicy jednej wsi musieli dostarczać kucharzy dla grodu i ta wieś zaczęła się odtąd zwać Kucharami, inna wieś dostarczała piekarzy dla załogi grodowej i ta zwała się odtąd Piekarami, inna dostarczała pastuchów dla koni i ta zwała się Koniarami (dziś mylnie Konarami), inna pastuchów do bydła pochodzącego z danin, przeznaczonych na wyżywienie załogi i ta wieś zwała się Skotnikami, innej wsi wieśniacy musieli wyrabiać naczynia białe drewniane dla załogi grodowej i ci zwali się Łagiewnikami, inni tarcze czyli szczyty i ci zwali się Szczytnikami, inni groty i ci zwali się Grotnikami, inni oszczepy czyli żerdzie i ci zwali się Żerdnikami (dziś mylnie Żyrnikami).

Z chwilą więc budowy małopolskich grodów rubieżowych, a więc w drugiej połowie X i w pierwszej połowie XI wieku powstają wsie narokowe grodowe, a raczej przemienia się część wsi ojczycowych tak dzierżawczych jak i patronimicznych, położonych w najbliższem sąsiedztwie grodów, na wsie narokowe.

Kiedy następnie za Bolesława Krzywoustego liczne podówczas załogi grodowe rozpuszczone, a stanowiące te załogi grodowe rycerstwo włodycze ziemią uposażone zostało, narok grodowy stracił wszelką racyę bytu, a wsie narokowe przeszły w znacznej części na uposażenie klasztorów i kościołów.

W Małopolsce spotykamy się z następującemi wsiami narokowemi i tak:

K u c h a r y znachodzimy w wojew. krakowskiem,

pow. proszowskim, w parafii Brzesko stare — drugie w wojew. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Stobnica.

Piekary w woj. krakowskiem, pow. proszowskim, par. Kościelec — drugie w pow. szczyrzyckim, par. Tyniec — trzecie w pow. sandomirskim, par. Obrazów.

Koniary (mylnie Konary) w woj. krakowskiem, pow. i par. Proszowice — drugie w pow. ksiąskim, par. Nawarzyce — trzecie w pow. szczyrzyckim, par. Mogilany — czwarte w woj. i pow. sandomirskiem, par. Olbierzowice — piąte w pow. radomskim, par. Mniszek — szóste w powiecie wiślickim, par. Otwinów — siódme w tymże powiecie, par. Szczaworysz — wreszcie ósme w tymże powiecie, par. Szkalmirz pod nazwą Kobylniki.

Skotniki znachodzą się w woj. krakowskiem, pow. szczyrzyckim, par. Tyniec — drugie w woj. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Szczaworysz — trzecie wieś parafialna w pow. opoczyńskim — czwarte w pow. wiślickim, par. Zagość — piąte wieś parafialna w pow. sandomirskim.

Szczytniki znajdują się w woj. krakowskiem, pow. i par. Proszowice — drugie w woj. i pow. sandomirskiem, par. Góry wysokie — trzecie w pow. wiślickim, par. Janina — czwarte w tymże powiecie, par. Strożyska — piąte w woj. krakowskiem, pow. szczyrzyckim, par. Brzezie.

Żerdniki (mylnie Żerniki lub Żyrniki) w pow. sandomirskim, par. Łagów — drugie w pow. wiślickim, par. Kargów — trzecie w tymże powiecie, par. Szczaworysz — czwarte w pow. chęcińskim, par. Brzegi — piąte wreszcie w pow. lubelskim pod błędną nazwą Serniki.

Grotniki wieś w woj. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Korczyn.

Łagiewniki jedne w pow. szczyrzyckim, par. św. Jakób na Kazimirzu — drugie w woj. sandomirskim, pow. wiślickim, par. Busko — trzecie w tymże pow., par. Chmielnik — czwarte w pow. lubelskim, par. Bystrzyca.

Woźniki jedne w woj. krakowskiem, pow. lelowskim, par. Irzendzie — drugie w woj. sandomirskiem, pow. radomskim, par. Nowa Cerkiew.

Korabniki w woj. krakowskiem, pow. szczyrzyckim, par. Skawina.

Stadniki w woj. krakowskiem, pow. szczyrzyckim, par. Gdów i Stadniątki (dziś mylnie Staniątki) w tymże powiecie, par. Brzezie.

Świniary, wieś w woj. i pow. sandomirskim, par. Łoniów i drugie, wieś parafialna w pow. wiślickim.

Owczary, wieś w woj. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Busko.

Rataje, wieś w woj. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Szczucin.

Rybitwy, wieś w woj. i pow. sandomirskim, par. Połaniec i druga, wieś parafialna w pow. lubelskim.

Barłogi, wieś w woj. i pow. lubelskim, par. Markuszów.

Czy Kobielniki położone w pow. szczyrzyckim, par. Wiśniowa, znaczą Kobylników, w którymto razie tworzyliby tylko kategoryę Koniarów i należeliby do naroku grodowego, czy też oznaczają wyrabiaczy Kobiałek i należą do wsi przemysłowych, rozstrzygnąć nie umiem.

Równolegle z narokiem grodowym wytwarzał się narok książęcy. Wsie takie jak Bobrowniki (pilnujący bobrowych gonów), Komorniki (używani do posyłek i innych podrzędnych czynności), Sokolniki (pilnujący gniazd sokolich), Psary, nieraz błędnie Pisary (zapewne hodujący psy łowieckie książęce), Strzelce (łowcy książęcy), Rudniki i Złotniki (górnicy książęcy), Ciemietniki (trudniący się wypalaniem wapna) i inne tym podobne, nie należały do naroku grodowego, ale podlegały bezpośrednio komorze książęcej.

Jest jeszcze jedna grupa wsi, które noszą nazwy zupełnie takieżsame, jak wsie narokowe, a jednak nie są wcale wsiami narokowemi. Są to wsie takie jak: Dę-

bniki, Mydlniki, Mączniki, Krupniki, Szklary, Żarki, Bartodzieje, Miodary (dziś błędnie Niedary), Szaflary (tyleż, co Owczary), Szewce, Prawidlniki, Szklary, Rzeszotary, Cieśle i t. d., które nie należą ani do naroku grodowego ani do książęcego, ale są poprostu wsiami przemysłowemi.

W drugiej połowie IX wieku przyjęli Polacy wiarę chrześcijańską, w r. 1000 założonem zostało arcybiskupstwo gnieźnieńskie i ustanowione biskupstwa polskie, pomiędzy któremi i krakowskie, obejmujące całą Małopolskę. Odtąd poczęły tworzyć się kapituły i kolegiaty, kościoły i klasztory, oraz dostojności kościelne, które wymagały specyalnego uposażenia. Kościoły też potrzebowały obsługi świeckiej w dwóch kierunkach, mianowicie służby kościelnej czyli świątników, oraz wieśniaków, którzyby się oddawali uprawie wina, bez którego obrządek chrześcijański obejść się nie może.

W ten sposób zaczął powstawać narok kościelny, do którego należą przedewszystkiem:

Kościelniki, wieś w powiecie krakowskim, par. Górka wrzodowa.

Świątniki, wieś w woj. krakowskiem, powiecie ksiąskim, par. Wodzisław — druga w pow. szczyrzyckim, par. Mogilany — trzecia w tymże powiecie, par. Brzezie.

Winiary, wieś w woj. krakowskiem, pow. szczyrzyckim, par. Dziekanowice — druga w woj. i pow. sandomirskim, par. św. Trójca — trzecie w temże województwie, pow. wiślickim, par. Zagość — czwarta wreszcie w tymże powiecie, par. Korczyn.

Biskupice, wieś w woj. i pow. krakowskim, par. Iwanowice — druga w temże województwie, pow. lelowskim, par. Pilcza — trzecia w temże województwie, pow. ksiąskim, par. Miechów — czwarta w temże województwie, pow. lelowskim, par. Przybynów — piąta w temże województwie, pow. i par. Czchów — szósta w wojew. i pow. sandomirskiem, par. Opatów — siódma w temże

województwie, pow. wiślickim, par. Opatowiec — ósma w temże województwie, powiecie pilźnieńskim, par. Radłów — dziewiąta, wieś parafialna w pow. lubelskim — dziesiąta wreszcie w pow. wiślickim, par. Pełczyska.

Opatów i Opatkowice. Opatów, miasto w pow. sandomirskim — Opatkowice, wieś w woj. krakowskiem, pow. ksiąskim, par. Grudzina — druga w tymże powiecie, par. Secygniów — trzecia w pow. szczyrzyckim, par. Gaj — czwarta w woj. sandomirskiem, pow. radomskim, par. Jaroszyn.

Dziekanowice, wieś w pow. krakowskim, par. Raciborowice — druga w pow. proszowickim, par. Działoszyce — trzecia wieś paraf. w pow. szczyrzyckim — czwarta Dziekanów, wieś w powiecie czchowskim, par. Szczepanów.

Mistrzowice (mistrz tyle co scholastyk), wieś w pow. krakowskim, par. Raciborowice — druga w woj. sandomirskiem, pow. wiślickim, par. Opatowiec.

Kantorowice, wieś w pow. krakowskiem, par. Raciborowice.

Książnice, wieś w woj. krakowskiem, pow. proszowskim — druga w pow. czchowskim, par. Chełm — trzecia w woj. sandomirskiem, pow. pilźnieńskim.

Zaduszniki, wieś w woj. i pow. sandomirskim, par. Gałuszowice.

Formacya tego naroku kościelnego przypada na wieki XI, XII i XIII.

Wspomnieliśmy już wyżej, że w r. 1000 założone zostało arcybiskupstwo gnieźnieńskie i podległe mu biskupstwa polskie, a między innemi także biskupstwo krakowskie, które nas w dziejach dzielnicy małopolskiej przedewszystkiem obchodzi.

Pierwszym biskupem krakowskim był Poppo, którego wspomina kronika Galla. Wprawdzie katalog biskupów krakowskich, pochodzący z połowy XIII wieku, oraz roczniki średniowieczne podają jeszcze dwóch dawniej-

szych biskupów krakowskich, poprzedników Poppona, mianowicie Prohora i Prokulfa, których zasiadanie na stolicy biskupiej krakowskiej przypadłoby przeto na drugą połowę X wieku.

Otóż wiadomość ta o biskupach rzekomo krakowskich: Prohorze i Prokulfie z drugiej połowy X wieku nie wytrzymuje żadnej krytyki. Kraków bowiem zdobyty dopiero w r. 999 przez Bolesława Chrobrego na Czechach, odtąd dopiero stał się grodem małopolskim; aż do roku zaś 999 był on grodem rubieżowym śląskim, należał do Śląska i z Małopolską nie miał żadnego zgoła związku. Otóż gdyby biskupstwo krakowskie założone zostało w drugiej połowie X wieku, a mianowicie przed r. 999, tedy dyecezya krakowska żadną miarą nie mogłaby się była podówczas rozciągać tak jak później na Małopolskę, która pod inne panowanie jak Kraków należała, ale tylko na Śląsk, a o takiej śląskiej dyecezyi nic zgoła nie wiemy. Nie ulega przeto wątpliwości, że biskupstwo krakowskie z dyecezyą, rozciągającą się na Małopolskę, założonem być mogło dopiero po zdobyciu Krakowa przez Chrobrego na Czechach w roku 999, że zatem założonem zostało dopiero w r. 1000.

Jak wyglądało pierwotne uposażenie biskupstwa krakowskiego, świeżo założonego, nie wiemy. Przywilej fundacyjny bowiem nie dochował się i prawdopodobnie żaden wystawiony nie został, jak nie został wystawiony żaden ani dla arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, ani dla żadnego innego biskupstwa polskiego w roku 1000 założonego. Wprawdzie Długosz opisał swego czasu uposażenie biskupstwa krakowskiego; praca ta Długosza atoli zaginęła bez śladu.

Tylko z Liber retaxationum biskupstwa krakowskiego z r. 1529 mamy pewną wiadomość, jak wyglądał w tym czasie majątek biskupstwa krakowskiego. Otóż ówczesne uposażenie biskupstwa krakowskiego stanowiły następujące klucze: Kraków, Złota, Lipowiec, Sławków,

Siewierz,[1]) Uszew, Radłów, Wiślica, Kielce, Iłża, Bodzancin, Kunów, Biskupice, Sącz, Muszyna i Lelów.

Ponieważ żaden z tych kluczy oprócz kilku pojedynczych wsi nie został nabyty przez biskupów krakowskich w czasach historycznych, przeto wszystkie te klucze należą do pierwotnego uposażenia biskupstwa krakowskiego.

Oprócz tego z Liber Antiquus kapituły katedralnej krakowskiej, spisanej przez Długosza z polecenia Zbigniewa Oleśnickiego, a obejmującej odpisy wszystkich przywilejów odnoszących się bądź do biskupstwa krakowskiego, bądź do kapituły katedralnej krakowskiej, dowiadujemy się jeszcze o dwóch kluczach, mianowicie lubelskim i świeciechowskim, do któregoto ostatniego klucza należała także wieś Piotrowin, otrzymana darem od Władysława Łokietka dopiero w r. 1310, wobec czego cała opowieść Długosza, jakoby biskup Stanisław kupił Piotrowin od rycerza Piotrka, a następnie gdy mu potomkowie tegoż Piotrka po jego śmierci z rozkazu króla Bolesława Śmiałego spór o zwrot tej majętności, jako nieprawnie posiadanej, wytoczyli, biskup Stanisław tegoż Piotrka z grobu wskrzesił i na świadectwo przed sąd postawił, okazuje się być lichą bajką, skoro tenże Piotrowin nie był własnością rycerską, lecz monarszą i dopiero w r. 1310 z daru Władysława Łokietka stał się własnością biskupstwa krakowskiego.

Pierwotna katedra krakowska zbudowaną została oczywiście na Skałce, gdyż ówczesny Kraków istniał tylko po prawym brzegu Wisły, to jest po brzegu śląskim, zaś po lewym brzegu Wisły, gdzie stanął późniejszy Kraków, założony w r. 1257 przez Bolesława Leszkowicza na prawie niemieckiem, nie istniała jeszcze

---

[1]) Należy odróżnić klucz siewierski od księstwa siewierskiego. które dopiero w roku 1443 przez Zbigniewa Oleśnickiego nabyte zostało.

żadna osada, Wawel też przedstawiał także tylko pustą skałę. Tam też to na Skałce stanął także dworzec monarszy obok katedry i tem się tłomaczy, dlaczego zabójstwo biskupa Stanisława przez Bolesława Śmiałego napiło na Skałce, a nie na Wawelu.

Jest wszelkie prawdopodobieństwo, iż równocześnie z założeniem katedry krakowskiej na Skałce założony został przy niej także klasztor Benedyktynów, który później do Tyńca przeniesiony został. Katedra bowiem potrzebowała dla swojej duchownej obsługi księży, a i dyecezya świeżo ustanowiona potrzebowała ich także choćby dla szerzenia słowa wiary pomiędzy nawskróś jeszcze pogańskim, a tylko pozornie chrześciańskim ludem. Szkół jeszcze podówczas nie było żadnych, gdzieby sie kandydaci na księży kształcić mogli, a jakkolwiek pomagano sobie w tej mierze w ten sposób, iż sprowadzano duchownych z krajów cudzoziemskich, to przecież tacy cudzoziemcy, nieznający krajowego języka, tylko do sprawowania wyższych godności, ale nigdy takich, które polegały na bezpośredniej styczności z ludem, mogli być użyci. Wypadło przeto obmyślić sposób kształcenia kandydatów na księży. Jedynym takim zakładem kształcącym kandydatów na księży były podówczas klasztory benedyktyńskie. Otóż wypadło koniecznie założyć taki klasztor także i przy katedrze krakowskiej, aby nie zabrakło księży dla dyecezyi. Otóż stosunki Benedyktynów tynieckich z katedrą krakowską świadczą dowodnie, że oni to właśnie musieli być tym zakładem, przeznaczonym pierwotnie do kształcenia księży dla katedry i dyecezyi krakowskiej i że oni zatem pierwotnie przy katedrze na Skałce osiedleni zostali.

Tyniec podówczas gród książęcy, bliziutko Krakowa i po tym samym brzegu Wisły, co i Kraków, położony, wraz z kilku przyległemi wsiami był z daru Bolesława Chrobrego najstarszem tego na Skałce założonego klasztoru Benedyktynów uposażeniem.

Dopiero kiedy Władysław Herman wybudował nową katedrę na Wawelu i ustanowił przy niej kapitułę, złożoną z 20 kanoników, wtedy obsługa katedry przez mnichów benedyktyńskich stała się zbędną, którzy się też około r. 1105 z katedry krakowskiej do Tyńca przenieśli i tylko wśród gremium kanoników katedralnych zastrzeżone zostało miejsce dla każdorazowego opata tynieckiego.

To co Długosz w *Liber beneficiorum* (III, 227) twierdzi, jakoby dopiero Kazimirz I założył klasztor Benedyktynów na Tyńcu, nie ma najmniejszej wiarygodności za sobą.

Pod rokiem 1006 kładzie Długosz założenie drugiego klasztoru Benedyktynów w Małopolsce, mianowicie klasztoru świętokrzyskiego na Łysej górze. To podanie Długosza żadnem zresztą autentycznem źródłem historycznem nie jest poparte. Najstarszy przywilej, jaki ten klasztor posiada, jest dopiero Bolesława Leszkowicza z r. 1270, a w nim ani o założeniu, ani o uposażeniu tego klasztoru niema żadnej wzmianki. Przeciw podaniu Długosza przemawiałoby to, że właściwie w roku 1006 nie było najmniejszej potrzeby do zakładania drugiego klasztoru Benedyktynów w Małopolsce obok istniejącego już klasztoru Benedyktynów na Skałce w Krakowie, który potrzebom ówczesnym całkowicie zadość czynił. Fundacya zaś taka każda była podówczas niezmiernie kosztowna, bo choć książę posiadał dość dóbr ziemskich, które mógł na uposażenie klasztorów obracać, to takie klasztory i kościoły potrzebowały mnóstwa paramentów bardzo kosztownych (np. księgi rękopiśmienne liturgiczne na pergaminie), za które trzeba było płacić znaczne sumy gotówką, a o tę gotówkę było u nas zawsze niezmiernie trudno, z powodu, iż ojczyzna nasza nie posiadała żadnych kopalń szlachetnych kruszców.

Bezpieczniej zatem za kroniką Boguchwała odnieść założenie klasztoru świętokrzyskiego na Łysej górze do czasów Bolesława Krzywoustego.

Pod rokiem znowu 1010 kładzie Długosz założenie trzeciego z rzędu małopolskiego klasztoru Benedyktynów, mianowicie w Sieciechowie. Jest to znowu wierutna bajka. Jak się bowiem z przywileju Bolesława Leszkowicza z r. 1255 okazuje, założony został klasztor sieciechowski przez komesa starego Sieciecha, o którym przecież wiadomo, iż był palatynem Władysława Hermana. Jeżeli przeto on był założycielem klasztoru sieciechowskiego, to klasztor ten mógł być założony najwcześniej dopiero za Władysława Hermana, a więc na schyłku XI wieku, ale nie za panowania Bolesława Chrobrego i nie przez tegoż monarchę.

Z czasów zasiadania bezpośrednich następców Poppona († 1023) na stolicy biskupiej krakowskiej, mianowicie Gompy († 1032) i Rachelina († 1045) nie mamy żadnych do wewnętrznych dziejów Małopolski wiadomości, oprócz wiadomości, podanej przez Długosza, jakoby w roku 1044 klasztor Benedyktynów na Tyńcu przez Kazimirza Mieszkowicza założony został.

Ta ostatnia wiadomość wymaga bliższego rozpatrzenia się w niej. I tak skonstatować musimy, iż nie posiadamy żadnej źródłowej autentycznej wiadomości, kiedy i przez kogo klasztor Benedyktynów na Tyńcu założony został. Wspomnieliśmy zaś wyżej, że z chwilą założenia biskupstwa krakowskiego i ufundowania katedry krakowskiej (na Skałce), musiał być przy tej katedrze założony klasztor Benedyktynów, jako szkoła dla kształcenia księży w celu obsługi katedry i dyecezyi, i że tym klasztorem nie mógł być żaden inny, jak klasztor Benedyktynów tyniecki.

Nie jest więc prawdziwem podanie Długosza, aby klasztor Benedyktynów tynieckich założony został dopiero w r. 1044, gdyż on założony został albo w r. 1000, to jest w chwili ufundowania biskusptwa krakowskiego i założenia krakowskiej katedry, albo co najpóźniej w najbliższych kilku latach po tej fundacyi.

Ale gdy w każdej bajce tkwi źdźbło prawdy na dnie, więc badajmy dalej, w czem może polegać owo źdźbło prawdy w powyższej bajce Długoszowej. Otóż dwie są możebności, albo że w roku 1044 Benedyktyni z katedry krakowskiej (na Skałce) przeniesieni zostali do Tyńca, albo że oni dopiero w r. 1044 grodem tynieckim uposażeni zostali.

Otóż co do pierwszej alternatywy skonstatować musimy, iż w r. 1044 nie istniały jeszcze takie stosunki, któreby pobyt Benedyktynów przy katedrze krakowskiej zbędnemi czyniły. W r. 1044 stan rzeczy w katedrze krakowskiej był taki sam, jak w chwili jej założenia w roku 1000, to jest, że potrzebowała szkoły, któraby kształciła kandydatów na księży do obsługi tak katedry samej jak i całej dyecezyi, a taką szkołą był klasztor Benedyktynów. Nie było więc najmniejszego powodu, dlaczegoby Benedyktynów z katedry odpuszczać i przesiedlać na Tyniec.

Dopiero kiedy Władysław Herman ufundował i uposażył kapitułę katedralną przy katedrze krakowskiej, kiedy wskutek tego powstała godność scholastyka katedralnego, którego obowiązkiem było utrzymywanie szkoły katedralnej, wtedy dopiero zgromadzenie Benedyktynów stało się dla katedry zbędnem i do Tyńca przeniesionem być mogło. Najwcześniej więc dopiero z końcem XI lub na samym początku XII wieku przenieść się mogli Benedyktyni z katedry krakowskiej ze Skałki na Tyniec. Jakoż najstarszy inwentarz posiadłości klasztoru tynieckiego, objęty aktem Idziego, legata papieskiego (1119—1124), a noszący datę roku 1105, wskazuje, że w tym roku nastąpił rozdział majątku katedry krakowskiej a obsługujących ją Benedyktynów, którzy się teraz do swego dziedzicznego Tyńca przenieśli. Kiedy i przez którego monarchę polskiego nadany został Tyniec Benedyktynom katedralnym, nie jest wiadomo. Z aktu legata Idziego wynika, że Tyniec był grodem książęcym i że nadany

został wraz z narokiem grodowym przez któregoś z królów polskich *(cum omnibus ministris curie regis competentibus)*. Otóż trzech było tylko królów polskich w XI wieku, mianowicie: Bolesław Chrobry, Mieszek II Bolesławowicz i Bolesław Śmiały; Kazimirz zaś Mieszkowicz, który wedle Długosza miał w roku 1044 klasztor Benedyktynów w Tyńcu fundować, wcale koronowanym nie był, chociaż Długosz o jego koronacyi prawi. Roczniki bowiem starsze zowią go *dux* a nie *rex*. Jeśli zatem Tyniec z daru króla dostał się Benedyktynom w darze, to stanowczo nie od Kazimirza Mieszkowicza. Otóż jeśli zważymy, że Tyniec był grodem rubieżowym od strony Śląska, a zatem punktem niezmiernie ważnym, to tylko jeden Bolesław Chrobry mógł sobie pozwolić na taką lekkomyślność, aby gród tak ważny z żelaznej ręki księcia puszczać w niedość silne dłonie zakonników benedyktyńskich. Samo imię Chrobrego starczyło do skutecznej obrony rubieży rzeczypospolitej od napadu ościennych wrogów, ale już o następcy Chrobrego, Mieszku II Bolesławowiczu, powiedzieć tego nie można. Jeśli przeto król polski nadał gród rubieżowy tyniecki Benedyktynom katedralnym, to mógł to uczynić tylko Bolesław Chrobry, a żaden inny monarcha polski. W każdym zaś razie Kazimirz Mieszkowicz ani nie fundował klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, ani ich Tyńcem nie uposażył, czyli że w tej opowieści Długoszowej niema ani źdźbła prawdy na dnie.

Następca Rachelina na stolicy biskupiej krakowskiej Aaron budzi niezwykły interes. Był on poprzednio opatem tynieckim i w roku 1046 został biskupem krakowskim, przez stolicę apostolską do godności arcybiskupiej podniesionym. Godność arcybiskupią Aarona stwierdza kilka roczników średniowiecznych tak, że ją za udowodnioną przyjąć można. Ale co ciekawsza, że mamy denar Bolesława Śmiałego z wizerunkiem katedry krakowskiej (oczywiście na Skałce) z kopułami w stylu

bizantyjskim. Ten wizerunek katedry krakowskiej na monecie Bolesława Śmiałego wskazywałby, że Bolesław Śmiały budował katedrę krakowską; a gdy Bolesław Śmiały, odziedziczywszy tron po swym ojcu, zastał jeszcze na stolicy biskupiej krakowskiej biskupa Aarona, niedawno do godności arcybiskupiej wyniesionego, cóż naturalniejszego, jak przypuszczenie, że Bolesław Śmiały budował właśnie katedrę arcybiskupią i że tato katedra na owym denarku uwidocznioną została. Wizerunek tego denarka w powiększonym formacie dołączamy obok.

Po Aaronie († 1059) nastąpił Żuła czyli Lambert, który za świadectwem Długosza miał w r. 1063 fundować kościół w Małej Kazimirzy. Długosz twierdzi, iż czytał odnośny przywilej fundacyjny, wystawiony w Dzierążni w r. 1063, na którym pomiędzy innymi krakowskimi i wrocławskimi kanonikami świadkował na pierwszem miejscu św. Stanisław. Otóż niewchodząc w ocenienie kwestyi, o ile sam fakt założenia kościoła parafialnego w Kazimirzy Małej przez Żułę-Lamberta jest prawdziwy, musimy przeciw autentyczności rzekomego przywileju fundacyjnego, który Długosz miał widzieć i czytać, podnieść najsilniejsze powątpiewanie. W XI wieku bowiem nawet jeszcze monarchowie polscy nie wystawiali żadnych dokumentów, tem mniej mogły to czynić osoby prywatne. Co najwyżej mógł Długosz może w jakiejś księdze liturgicznej kościoła w Kazimirzy Małej znaleść zapiskę

rocznikarską dotyczącą fundacyi tegoż kościoła i przez nieświadomość wziął ją za sam przywilej.

Po Żuli-Lambercie († 1071) nastąpił na katedrę biskupią krakowską św. Stanisław, sławny swą śmiercią męczeńską († 1079), po nim Lambert (1082 † 1101), po Lambercie Baldwin († 1110), a po Baldwinie Maurus († 1117) i z tymi ostatnimi dwoma biskupami weszliśmy już w początki panowania Bolesława Krzywoustego, które nam przynoszą niesłychanie ważny fakt w rozwoju wewnętrznych stosunków ówczesnej Polski, a w szczególności w rozwoju dwóch najwyższych klas społecznych, mianowicie rycerstwa szlachty i rycerstwa włodyczego, czyli półszlachty włodyków.

§ 4. Uposażenie rycerstwa-szlachty oraz rycerstwa włodyczego ziemią. Tworzenie się wsi szlacheckich i włodyczych.

Wiadomo mianowicie, jak się tworzyło rycerstwo znakowe czyli późniejsza szlachta polska wieków średnich. Byli to poprostu potomkowie tych młodszych synów panującego księcia, którzy przy zastosowaniu zasady seniooratu i obejmowaniu władzy przez najstarszego ich brata jako seniora, nie mogli dostąpić książęcego stolca. Byli to zatem młodsi członkowie dynastyi panującej, najbliżsi krewni każdorazowego księcia.

Ponieważ na wyposażenie tych młodszych dynastów nie istniały żadne osobne dzielnice, przeto oni wraz z całemi rodzinami swemi żyli na dworze swego starszego brata, panującego seniora, który miał o nich i ich rodzinach wszelaką pieczę, żywił ich i okrywał własnym kosztem.

W miarę jak wskutek ciągłego mnożenia się, liczba tych młodszych dynastów na dworze panującego księcia coraz bardziej wzrastała, zaczęła sprawa ta przybierać

groźny charakter. Dość bowiem było, aby ci młodsi dynastowie porozumieli się między sobą, a z łatwością mogli usunąć z tronu panującego księcia każdej chwili, jeśli im był mniej wygodnym. Rażący tego przykład przedstawiał Bolesław Smiały, który, chociaż był osobiście nader dzielnym monarchą, przecież z niesłychaną łatwością książęcego stolca pozbawiony został, a jeśli Władysław Herman nie doświadczył tegoż samego losu, przypisać to jedynie musi swemu zupełnemu niedołęstwu i braku wszelkiej energii. Ale Bolesław Krzywousty nie wdał się bynajmniej w ojca, był on człowiekiem energicznego charakteru i miał w sobie żyłkę Chrobrego i Śmiałego. On miał powód obawiania się, że jego energiczny charakter może mu zrazić serca młodszych dynastów i zgotować los Śmiałego. Pierwszym więc donioślejszym krokiem polityki Krzywoustego było, wydalić owych młodszych dynastów z dworu książęcego i uczynić ich tym sposobem wcale lub mniej niebezpiecznymi. Stać się to miało przez uposażenie tych młodszych dynastów ziemią czyli dobrami ziemskiemi, w którychby każdy z nich dwór swój pański założyć sobie mógł. Ale takich dóbr ziemskich, z którychby mógł być jakikolwiek dochód, książę panujący nie posiadał podówczas. Był on wprawdzie właścicielem olbrzymich obszarów, był panem wszelkiej niezajętej już przez rzadkich osadników ziemi; ale to były same obszary leśne, w których ostatecznie można było bydło paść, polować, utrzymywać barcie, ale w których nie było ani skiby ziemi uprawnej czyli roli. Ziemia uprawna czyli rola znajdowała się tylko i to w niewielkich obszarach, nie przenoszących przecięciowo jednego radła czyli 15 morgów na każdą osadę, we wsiach ojczycowych (dzierżawczych i patronimicznych) zasiedlonych przez ludność wieśniaczą.

Gdyby więc książę chciał uposażyć takiego młodszego dynastę takiemi majątkami leśnemi, jakie sam posiadał, to taki dynasta na takich majątkach leśnych,

choćby ich i wiele było, przymierałby z głodu wraz z swą czeladzią dworską.

Taki bowiem dynasta, żyjący z ojca, dziada i pradziada na dworze monarszym i niemając żadnego zgoła innego źródła dochodów krom łaski monarszej, mógł posiadać w swoim majątku z monarszego daru: zbroję, szatę bogatszą, nieco naczyń srebrnych, kilka koni wojennych i kilku niewolników dla posługi i na tem koniec. Dobytku żadnego na dworze monarszym, mianowicie bydła, nie mógł się dorobić. Gdyby go więc książę uposażył dobrami leśnemi, to on nie miałby wręcz z czego żyć z swą czeladzią niewolną, okrom gdyby sobie co upolował.

Otóż aby taki młodszy dynasta wraz z swoją czeladzią niewolną na nadanych mu dobrach nie przymierał z głodu, należało mu dać takie majątki, w którychby było bodaj trochę ziemi ornej, której ziarnem mógłby siebie i czeladź swą wyżywić. Gdy zaś takich majątków, w którychby się i rola uprawna znajdowała, książę nie posiadał, lecz posiadała je ludność wieśniacza przywiązana do gleby, przeto chcąc kilka lub kilkanaście takich wsi nadać na uposażenie młodszemu dynaście, wypadło z nich poprzód eliminować ludność wieśniaczą i przesiedlić ją do innych majątków książęcych, gdzieby sobie nowe dziedziny zakładała.

Tak też postąpił Krzywousty. Z wielu wsi ojczycowych wyeliminował on ludność wieśniaczą, potomków pierwotnych zasiedleńców ojczyców, przenosząc ją do innych majątków monarszych, a tak opuszczone wsie nadawał po kilka, kilkanaście i po więcej pojedynczym dynastom na uposażenie, których w ten sposób z dworu swego monarszego odpuszczał.

Tak uposażony dynasta zakładał sobie w jednej z nadanych sobie wsi swój dwór pański, wskutek czego wieś ta zmieniała swą nazwę ojczycową gminną na nazwę wziętą po imieniu swego nowego dziedzica, dynasty rycerza. I tak otrzymał stary Prandota kilkanaście wsi

na uposażenie, a w jednej z nich, która się nazywała dajmy na to Dalechowem, założył swój dwór pański, to wieś ta odtąd nie nazywała się już więcej Dalechowem, lecz Prandocinem i t. p.

W ten sposób powstał w ciągu XII wieku cały szereg nowych wsi, biorących swe nazwy już nie od ojczyców wieśniaków, ale od rycerzy dynastów.

Oprócz dynastów młodszych, przebywających wraz z rodzinami na dworze monarszym, cała jeszcze jedna klasa społeczna próżnowała na utrzymaniu księcia. Było to tak zwane rycerstwo szeregowe czyli włodycze, półszlachta, służąca w szyku bojowym w charakterze szeregowców, a zatem różna od szlachty tem, iż nie używała ani herbu, ani zawołania, pokup też za głowę i ranę brała o połowę mniejszy, jak szlachta.

Byli to potomkowie najazdu dokonanego przez Polaków drewińskich na Lechitów nadwarckich. W ojczyźnie swojej w Drewinii (między uściem Łaby a Ejdorą) stanowili oni klasę swobodnych wieśniaków, w Polsce nad Wartą jako najazd stanęli cokolwiek wyżej od pobitych Lechitów nadwarckich, wytwarzając klasę pośrednią między ludnością wieśniaczą a rycerstwem dynastycznem. Jako najazd siedzieli oni w charakterze załóg po grodach, żywieni z danin przez ludność wieśniaczą pod nazwą stróży składanych, nie oddając się żadnemu zgoła zajęciu lub pracy, ale niby stojące wojsko gotowi każdej chwili do wyprawy przeciw nieprzyjacielowi. Tymto włodykom, wyćwiczonym w robieniu bronią, zawdzięczali Popielidzi, a następnie Piastowie łatwy podbój całego szczepu Lechitów nadwiślańskich, którzy, nie znając ani broni, ani nie mając wyobrażenia żadnego o sposobie wojowania, żadnego oporu zbrojnym hufcom Popielidów i Piastów nie stawiali.

Od początku IX wieku, to jest od chwili najazdu przez całe trzy wieki siedzieli ci włodycy ulokowani po grodach i podgrodziach, nie robiąc nic zgoła, tylko cze-

kając w pogotowiu na wyprawę wojenną. Dla szeroko pomyślanej polityki Chrobrego, a także i Śmiałego, było to rycerstwo, reprezentujące przeszło 20.000 wojów, urodzonych żołnierzy, wybornem narzędziem do wypraw czy to przeciw cesarzom niemieckim, czy przeciw Czechom, czy przeciw Rusi; ale Krzywousty krom Pomorza żadnych dalszych planów nie miał, owi włodycy przeto, próżnujący po grodach, a objadający ludność wieśniaczą, byli materyałem bezpożytecznym a uciążliwym. I ich przeto postanowił Krzywousty odpuścić z grodów, a osadzić na ziemi.

Stało się to mniej więcej w ten sam sposób, jak z rycerstwem dynastycznem, przez nadanie włodykom wsi, z których poprzód wieśniaków wyeliminowano i gdzie indziej przeniesiono, a z tą jedynie różnicą, że kiedy każdy rycerz-dynasta otrzymywał na swoją osobę po kilka, kilkanaście, albo i więcej wsi ojczycowych, to uposażenie włodyków było o wiele skąpsze, a każda rodzina włodyki otrzymywała tylko po jednej wsi ojczycowej dla siebie. I te wsie ojczycowe, które się dostawały na uposażenie włodykom, zmieniały swe nazwy ojczycowe na nazwy brane po imionach rodów włodyczych, w których posiadanie przeszły. I tak dostała się wieś ojczycowa Bolechów w posiadanie rodu włodyki zwanego Kurozwękiem lub Szczukomłotem, to taką wieś przestano już odtąd nazywać Bolechowem, a poczęto nazywać Kurozwękami lub Szczukomłotami. Charakterystycznem znamieniem tych wsi włodyczych jest, że ich nazwy zawsze przedstawiają imiona włodyków w liczbie mnogiej, na dowód, że nie jedna osoba, lecz cały ród jest tej wsi właścicielem, nie Kurozwęków zatem zwie się taka wieś, lecz Kurozwęki.

To rozsiedlenie sie rycerstwa-szlachty i włodyków na obszarach Polski piastowskiej jest jednym z najdonioślejszych faktów w dziejach zaludnienia ojczyzny naszej, z dwóch zwłaszcza względów:

1. najprzód, że przybył nowy element kolonizacyjny; rycerstwo-szlachta bowiem i włodycy nie należeli do tej samej gałęzi szczepu lechickiego, która zamieszkiwała Polskę piastowską, a względnie Małopolskę: Polskę piastowską zamieszkiwali Lechici nadwiślańscy, podczas gdy rycerstwo-szlachta i rycerstwo włodycze pochodzili z gałęzi Lechitów nadłabskich, czyli drewińskich;

2. powtóre, że odtąd powstał nowy typ wsi, zupełnie odmiennej od wsi ojczycowych. Podczas bowiem kiedy we wsiach ojczycowych potomkowie starego ojczyca, wnukowie i prawnukowie zakładali sobie na obszarze starej dziedziny ojczycowej nowe osobne dziedziny obok siebie, każdy osobną dla swej rodziny, wskutek czego taka wieś ojczycowa, która pierwotnie zawsze tylko jednę dziedzinę przedstawiała, mogła na początku XII wieku, to jest po upływie dziewięciu pokoleń, liczyć osobnych dziedzin najmniej kilkanaście, a nie rzadko kilkadziesiąt, to wieś rycerska lub włodycza przedstawiała znowu jakoby tylko jedną dziedzinę, to jest dwór dziedzica, w którym mieszkał nie tylko dziedzic, ale i jego czeladź dworska czyli służba niewolna, czyli że wsie rycerskie dają początek folwarkom dworskim i gospodarstwu folwarcznemu, instytucyi gospodarczej zupełnie nowej, dotąd w Polsce piastowskiej zgoła nieznanej, chyba pomiędzy wsiami klasztornemi i kościelnemi, gdzie też już wcześnie poczęto zaprowadzać gospodarstwo folwarczne.

Badając, jaki procent wsi ojczycowych przeszedł na własność rycerstwa-szlachty i rycerstwa włodyczego, dochodzimy do następujących rezultatów.

Przypominamy, iż ogół wsi ojczycowych na obszarze późniejszej Polski piastowskiej w chwili zasiedlenia jej przez Lechitów nadwiślańskich wynosił około 12.000.

Otóż pomiędzy temi dwunastu tysiącami wsi ojczycowych znajduje się wsi dzierżawczych rycerskich około 510, zaś wsi patronimicznych rycerskich około 525, czyli

razem wsi rycerskich około 1035, natomiast wsi włodyczych około 2563.

Rachunek ten nie jest ścisły, raz dlatego, że za podstawę służy mu konskrypcya z r. 1676, o której już wyżej wspomnieliśmy, że nie jest dokładną, powtóre, że do ocenienia, czy jaka wieś jest ojczycową gminną czy ojczycową rycerską, mamy tylko jeden probierz, mianowicie jej nazwę. W chwili bowiem, kiedy się owe wsie rycerskie formowały, już rycerstwo używało zupełnie innych imion, jak wieśniacy, o czem niżej, imiona te noszą na sobie zupełnie inny, dostojny charakter, podczas gdy imiona wieśniaków noszą charakter gminny. Otóż jeśli imiona te są polskie, to łatwo odróżnić imię dostojne od gminnego: co innego przecież Bolech, Dalech, Sulej, Kobiera, Targosza, Czarnota, a co innego Przecław, Drogomir, Bolesław, Dalebor, Sulisław, Przedbor, Dobrogost, Mściwój i t. d. Nigdy rycerz nie nazywał się Bolechem, Dalechem lub Sulejem, a znowu nigdy wieśniak nie nazywał się Przecławem, Drogomirem, Przedborem lub t. p. Jeśli więc mamy wieś Bolechów, to to jest wieś kategorycznie ojczycowa gminna, jeśli natomiast mamy wieś Przedbórz, to jest to stanowczo wieś ojczycowa rycerska.

Ale jeśli imię jest chrześciańskie, wzięte z kalendarza rzymskiego, np. Jan, Marcin, Paweł, Maciej lub t. p., to niepodobna rozstrzygnąć, czy ów Jan, Marcin, Paweł, Maciej był rycerzem, czy wieśniakiem, gdyż takie imiona chrześciańskie były obu tym klasom społecznym zarówno wspólne. Jeśli więc wieś zowie się Janów, Marcinowice, Pawłów lub Maciejowice, to niepodobna z całą pewnością orzec, czy to są wsie gminne czy rycerskie. Tylko fakt, że te imiona sięgają jeszcze przeważnie początków XII wieku, kiedy lud prosty był tylko *de nomine* chrześciańskim, a *de facto* pogańskim, kiedy kościoły parafialne były jeszcze bardzo rzadkiem zjawiskiem, wskutek czego i przyjmowanie sakramentów przez lud prosty było również zjawiskiem bardzo rzadkiem, gdy

tymczasem rycerz miał środki po temu, aby choć w bardziej odległym kościele sakramenta przyjmować, to jeśli na początku XII w. spotkamy się z takim Janem, Marcinem, Pawłem, Maciejem, to jeśli to nie będzie ksiądz lub mnich cudzoziemiec, raczej będziemy w nim dopatrywać się rycerza jak wieśniaka. Z tego też względu wsie takie, czyto dzierżawcze, czy patronimiczne, które są utworzone od imion świętych pańskich, zaliczamy raczej do rycerskich, jak gminnych, w czem wielokrotnie mylić się możemy.

Myłki te wszakże są o tyle bez znaczenia, gdyż dotyczą tylko statystyki; przy rozbiorze bowiem wsi powiatami będziemy tylko na te wsie zwracać uwagę, których nazwy niewątpliwie wskazywać będą rycerzy szlachtę.

Teraz z kolei musimy się zabrać do szczegółowego zbadania, któreto wsie dostały się przy owem uposażeniu dokonanem przez Bolesława Krzywoustego, w posiadanie rycerstwa-szlachty i do jakich rodów ta szlachta należała, aby módz sobie geografię tego rozsiedlenia się rodów szlacheckich polskich odtworzyć. W dochodzeniach tych pójdziemy województwami, powiatami i parafiami. I tak:

I. Województwo Krakowskie.

a) powiat krakowski:

1. Krzesławice w parafii Pleszów wskazują gniazdo rodowe rycerza Krzesława, którego imię wskazuje, że należał do rodu Odrowążów.

2. Stanisławowice w parafii Ruszcza wskazują jako założyciela swego Stanisława, którego imię jest niewątpliwie rycerskie.

W tej parafii jeszcze wsie Łuczanowice (od Łuczana czyli Łucyana) i Krzysztoforzyce zdają się być rycerskiemi.

3. Kocmyrzów w par. Luborzyca wskazuje jako swego założyciela Kocmyra czyli Chocimira rycerza,

członka rodu Włostów-Łabędziów, potomka w prostej linii Piotra Włosta Duńczykiem zwanego.

4. Luborzyca, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Lubora, które to imię jest rycerskie.

W tej parafii wsie Rafałowice, Maciejowice i Pietrzejowice są prawdopodobnie rycerskiemi.

5. Raciborowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Racibora, którego imię jest niewątpliwie rycerskie.

6. Zysławice, wieś w par. Raciborowice, wskazuje jako swego założyciela Zdzisława, którego imię jest rycerskie.

W tej parafii Raciborowice jeszcze wsie Wiktorowice i Bieńczyce (Bień = Benedykt) mogą być rycerskie.

7. Więcławice, wieś parafialna wskazuje jako swego założyciela Więcława czyli Wacława, które to imię jest rycerskie.

8. Sieborowice w par. Więcławice wskazują jako założyciela swego Scibora, który, po imieniu sądząc, był rycerzem i należał prawdopodobnie do rodu Ostojów.

9. Dziesławice, wieś w par. Więcławice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zdzisława.

W tej parafii więcławskiej jeszcze wieś Michałowice może być rycerska.

10. Polanowice w par. Goszcza wskazuje jako założyciela swego Polana czyli Polanina, które to imię jest rycerskie.

11. Imbramowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Imbrama czyli Emerama, które to imię używane jest w rodzie szlacheckim Strzegoniów, a także i w innych.

12. Sułkowice, wieś w par. Minoga, wskazuje jako założyciela swego Sułka czyli Sulisława, które to imię jest rycerskie i właściwe rodowi szlacheckiemu Starzów.

13. Przybysławice, wieś w par. Minoga, wska-

zuje jako założyciela swego Przybysława, które to imię jest rycerskie.

14. Sciborzyce, wieś w par. Wysocice, wskazuje jako założyciela swego Scibora, które to imię jest rycerskie i rodowi Ostojów właściwe.

15. Jangrod, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Grota, które to imię jest rycerskie i rodowi Rawiczów właściwe.

16. Trycierz, wieś w par. Jangrod, wskazuje jako założyciela swego Trzyciecha, które to imię jest rycerskie.

17. Racławice, wieś parafialna wskazuje jako założyciela swego Racława, które to imię jest rycerskie.

18. Trojanowice, wieś w par. Zielonki, wskazuje jako założyciela swego Trojana, prawdopodobnie syna Wojsława I, stolnika Władysława Hermana i piasta Bolesława Krzywoustego. Ten Trojan nadał w roku 1145 klasztorowi trzemeszeńskiemu wsie Pilchutkowo i Grabonowo wraz z zastawą rybną na Wiśle, a należał do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

19. Pełkowice, wieś w par. Giebułtów, wskazuje jako założyciela swego Pełkę, które to imię jest rycerskie i właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów.

20. Przybysławice w par. Giebułtów wskazują jako założyciela swego Przybysława, które to imię jest rycerskie.

21. Januszowice w par. Giebułtów wskazują jako założyciela swego Janusza, którym był prawdopodobnie syn wzmiankowanego wyżej Wojsława I, stolnika Władysława Hermana. Ten Janusz jest komesem, nadał on w r. 1146 klasztorowi trzemeszeńskiemu wieś Strzelno, zaś kościołowi św. Jana ewangielisty w Trzemesznie, który w tymże roku wybudował, wsie Sierakowo, Ostrowite, Januszowo i Chorzelino, a należy, jak wzmiankowany przed chwilą brat jego rodzony Trojan, do rodu szlacheckiego Lubowlitów-Ogniwów.

22. Trojedynów, wieś w par. Giebułtów, mogłaby wprawdzie uchodzić za ojczycową gminną; blizkość jej wszelako z wsiami Januszowicami i Trojanowicami wskazuje, że i tej wsi założycielem był Trojan Wojsławicz, wspomniany przez nas wyżej pod wsią Trojanowicami, należący do rodu Lubowlitow-Ogniwów.

23. Będkowice, wieś w par. Bolechowice, wskazuje jako założyciela swego Bąda, które to imię do rycerskich należy.

24. Więckowice, wieś w parafii Bolechowice, wskazuje jako założyciela swego Więcka czyli Więcława lub Wacława, które to imię jest rycerskie.

25. Żegocina poremba wskazuje jako założyciela swego Zegotę, które to imię właściwe jest rodowi szlacheckiemu Starzów małopolskich.

26. Niegoszowice, wieś w par. Rudawa, wskazuje jako założyciela swego Niegosza czyli Niegosława, które to imię jest rycerskie.

27. Nawojowa góra, wieś w parafii Rudawa, wskazuje jako założyciela swego Nawoja, które to imię jest właściwe rodowi Starzów małopolskich.

28. Radwanowice, wieś w par. Rudawa, wskazuje jako założyciela swego Radwana, które to imię jest rycerskie.

29. Sławków wskazuje jako założyciela swego Sławka czyli Sławomira, którego imię jest rycerskie.

30. Małobądź, wieś w par. Sławków, wskazuje jako założyciela swego Małobąda, które to imię jest rycerskie.

31. Bolesław, wieś w par. Sławków, wskazuje jako założyciela swego Bolesława, niewątpliwie jednego z książąt panujących dynastyi piastowskiej, gdyż imię to tylko i wyłącznie dynastyi piastowskiej jest właściwe.

32. Mysłowice wskazują jako założyciela swego Mysława, które to imię jest rycerskie.

33. Klimuntów, wieś w par. Mysłowice, wska-

zuje jako założyciela swego Klimunta czyli Klemensa, prawdopodobnie brata rodzonego Jana, arcybiskupa gnieźnieńskiego, żyjącego około połowy XII wieku, a należącego do rodu Lisów.

b) powiat proszowski:

34. Stagoborzyce, wieś w par. Wawrzeńczyce, wskazuje jako założyciela swego Stagobora, które to imie jest rycerskie.

35. Sierosławice, wieś w par. Stare Brzesko, wskazuje jako założyciela swego Sierosława, którego imię zdradza rycerza.

36. Zysławice, wieś w par. Książnice wielkie, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zdzisława.

37. Witów, wieś parafialna wskazuje jako założyciela swego Wita, które to imię jest rycerskie.

38. Włostowice, wieś w par. Dąbrowa, wskazuje jako założyciela swego Włosta, które to imię jest rodowi szlacheckiemu Łabędziów właściwe.

39. Stanisławice, wieś w par. Przymęków, wskazuje jako założyciela swego rycerza Stanisława.

40, 41. Dobiesławice i Sędziszowice, wsie w par. Rachwałowice, wskazują jako założycieli swoich Dobiesława i Sądzisza czyli Sąda, obu niewątpliwych członków rodu Odrowążów.

42. Mysławczyce, wieś w par. Kościelec, wskazuje jako założyciela swego Mysława, które to imię jest rycerskie.

43. Sieradzice, wieś w par. Kościelec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sierada czyli Wszerada.

44. Sciborowice, wieś w par. Kościelec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Scibora, które to imię jest rodowi szlacheckiemu Ostojów właściwe.

45. Wojsławice, wieś w par. Gorzków, wskazuje jako założyciela swego Wojsława, stolnika Włady-

sława Hermana, a piasta Bolesława Krzywoustego, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

46. Kazimirza, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Kazimirza, niewątpliwego członka dynastyi Piastów, gdyż to imię tylko dynastyi Piastów jest właściwe.

47. Stogniewice, wieś w par. Proszowice, wskazuje jako założyciela swego Stogniewa czyli Stągniewa, które to imię jest rycerskie.

48. Klimontów, wieś w par. Proszowice, wskazuje jako założyciela Klimunta czyli Klemensa, które to imię jest tak rodowi Świebodów jak i Lisów właściwe.

49. Więckowice, wieś w par. Zębocin, wskazuje założyciela swego rycerza Więcka czyli Więcława czyli Wacława.

50. Poborowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Pobora, którego imię jest rycerskie.

51. Imbramowice, wieś w par. Wrocimowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Imbrama, prawdopodobnie członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

52. Wrocimowice, wieś parafialna, budzi wątpliwość, której rozstrzygnąć nie umiem. Wrocim bowiem ma charakter imienia gminnego; jeśli to jednak jest tylko forma zdrobniała imienia Wrocław, w takim razie jest to imię rycerskie.

53. Przecławice, wieś w par. Koniusza, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przecława.

54. Szkalmierz wskazuje jako założyciela swego Skarbimira I, palatyna i naczelnego wojewody *(princeps militiae)* Bolesława Krzywoustego, członka rodu Skarbów lub też Awdańców.

55. Sławice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Sława, które to imię jest rycerskie.

56. Prandocin, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego starego Prandotę, współcześnika Bolesława Krzywoustego, a praojca rodu Odrowążów.

c) powiat lelowski:

57. Dobrogoszyce, wieś w par. Staromieście, wskazuje jako założyciela swego rycerza Dobrogosta.

58. Dzierzków, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Dzierzka czyli Dzierzsława, którego imię jest rycerskie i przedewszystkiem rodowi Mądrostków właściwe.

59. Gosławice, wieś w par. Dzierzków, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gosława.

60. Bobolice, gródek w par. Niegowa, wskazuje jako założyciela swego Bobolę, którego imię jest właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów.

61. Mirów, wieś w par. Niegowa, wskazuje jako założyciela swego Mira, którego imię jest rycerskie.

62. Witów, wieś w par. Nakło, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wita.

63. Kromołów wskazuje jako założyciela swego Kromołę, znanego wielmożę małopolskiego z XII wieku.

64. Siemierzyce, wieś w par. Kroczyce, wskazuje jako założyciela swego Siemira, którego imię jest rycerskie.

65. Jaroszów, wieś w par. Leśniów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Jarosza czyli Jarosława.

66. Mirów, wieś w par. Mstów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mira.

67. Lusławice, wieś w par. Żórawie, wskazuje jako założyciela swego Lusława, którego imię jest rycerskie i rodowi Lubowlitów-Ogniwów właściwe.

d) powiat księski:

68. Przybysławice, wieś w par. Książ wielki, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przybysława.

69. Strzeszkowice, wieś w par. Piotrkowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzesza czyli Strzeżysława, prawdopodobnie członka rodu Sulimów.

70. Mironice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mironia czyli Mirosława.

71. Słaboszowice, wieś w parafii Krzeczyce, wskazuje założyciela rycerza Słabosza.

72. Sendziszów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sendzisza czyli Sędzimira.

73. Andrzejów wskazuje jako założyciela swego rycerza Andrzeja, członka rodu Lisów.

74. Przecław w par. Andrzejów wskazuje jako założyciela swego rycerza Przecława.

75. Sędowice, wieś w par. Wrociryż, wskazuje jako założyciela swego Sąda, członka rodu Odrowążów,

76. Słaboszów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Słabosza.

77. Ilkowice, wieś w par. Słaboszów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Ilka czyli Wilka, prawdopodobnie członka rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi bocznej Wilczychkosów.

78. Mstyczów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mstycza czyli Mścisławowicza, członka rodu Lisów.

79. Gniewięcin, wieś w par. Mstyczów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gniewiętę czyli Gniewa.

80. Klimuntów, wieś w par. Mstyczów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Klimunta czyli Klemensa, członka rodu Świebodziców.

81. Pękosław, wieś w par. Mstyczów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Pękosława albo Pakosława, członka rodu Awdańców.

82. Witowice, wieś w par. Miechów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wita.

83. Przecławice, wieś w par. Miechów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przecława.

84. Jakszyce, wieś w par. Miechów, wskazuje jako założyciela swego Jaksę, członka rodu Świobodziców.

85. Wodzisław wskazuje jako założyciela swego rycerza Wodzisława.

86. Klemienczyce, wieś w parafii Wodzisław, wskazuje jako założyciela swego rycerza Klemensa czyli Klemętę, członka rodu Świebodziców.

87. Niegosławice, wieś w parafii Nawarzyce, wskazuje jako założyciela swego rycerza Niegosława.

88. Racławice, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Racława.

89. Zdziemierzyce, wieś w parafii Racławice, wskazuje jako założyciela Zdzimira, którego imię jest rycerskie.

90. Dziewierzyce, wieś w par. Wolica, wskazuje założyciela swego w osobie Dziwigora albo Dziwisza, członka rodu Jelitów-Nagodów.

91. Nasiechowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Nasiecha czyli Naciecha, które to imię jest rycerskie.

92. Przybysławice, wieś w par. Szreniawa, wskazuje osobę założyciela swego rycerza Przybysława.

93. Salisławice, wieś w par. Szreniawa, wskazuje jako założyciela swego rycerza Salisława.

94. Sieciechowice, wieś parafialna i

95. Grzegorzowice, wieś w par. Sieciechowice, wskazują jako założycieli swoich Sieciecha i Grzegorza, obu członków rodu szlacheckiego Starzów małopolskich.

96. Sławice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sława.

97. Mironice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mironia czyli Mirosława.

e) powiat szczyrzycki:

98. Zbigniewice, wieś w par. Kosocice, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Zbygniewa, prawdopodobnie członka rodu Szreniawów.

99. Ściejowice, wieś w par. Tyniec, wskazuje

jako założyciela swego Siecieja czyli Sieciecha, członka rodu Starzów małopolskich.

100. Samborek, wieś w par. Skawina, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Sambora.

101. Zakliczyn wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Zakliki, członka rodu Starzów małopolskich.

102. Spytkowice, wieś w par. Łętownia, wskazuje jako założyciela swego rycerza Spytka, prawdopodobnie członka rodu szlacheckiego Brzezinów-Trąbów.

103. Sulikowice, wieś parafialna, wskazuje na założyciela swego w osobie rycerza Sułka.

104. Bogdanowka, wieś w parafii Sulikowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bogdana.

105. Dobczyce, miasteczko, wskazuje na założyciela swego rycerza Dobka czyli Dobiesława.

106. Witów, wieś w par. Mszana, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wita.

107. Lubomirz, wieś w par. Mszana, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Lubomira.

108. Czasław, wieś w par. Raciechowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Czasława.

109. Stanisławice, wieś w par. Uście, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Stanisława.

110. Niegowić, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie Niegowita, które to imię jest rycerskie i rodowi Lubowlitów-Ogniwów właściwe.

111. Fałkowice, wieś w par. Gdów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Fałka czyli Chwałka czyli Chwalisława.

112. Niepołomice, miasteczko, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Niepołoma.

113. Sławkowice, wieś w par. Biskupice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sławka czyli Sławomira.

114. Sułów, wieś w par. Biskupice, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Suła czyli Sulisława.

115. Sułków, wieś w par. Wieliczka, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sułka czyli Sulisława.

117. Raciborsko, wieś w par. Wieliczka, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Racibora.

118. Witkowice, wieś w par. Wieliczka, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Witka czyli Wita.

119. Dobrogniew, wieś w par. Góra św. Jana, wskazuje jako założyciela swego rycerza Dobrogniewa.

120. Krzesławice, wieś w par. Góra św. Jana, wskazuje jako założyciela swego rycerza Krzesława, które to imię jest właściwe rodowi Odrowążów.

121. Żerosławice, wieś w par. Góra św. Jana, wskazuje jako założyciela swego rycerza Żyrosława czyli Żyrę, które to imię jest właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów.

122. Mstów, wieś w par. Góra św. Jana, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Msty, członka rodu Mzurów-Lisów.

f) powiat sądecki:

123. Sącz czyli Sądecz, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sądka czyli Sąda, którego imię właściwe jest rodowi Odrowążów.

124. Fałkowa, wieś w par. Nowy Sącz, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Fałka czyli Chwałka czyli Chwalisława.

125. Nawojówka, wieś w par. Nowy Sącz, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Nawoja, członka rodu Starzów małopolskich.

126. Mencina, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Męcinę, członka rodu Rawiczów.

127. Nawojowa, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Nawoja, członka rodu Starzów małopolskich.

128. Trzycierz, wieś w par. Siedlec, wskazuje

założyciela swego w osobie Trzyciecha, które to imię jest rycerskie.

129. Znamirowice, wieś w parafii Zbyszyce, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Znamira.

130. Tęgoborza, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Tęgobora.

131. Jaroszówka, wieś w par. Jakubkowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Jarosza albo Jarosława.

132. Wrocimirowa, wieś w par. Jakubkowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wrocimira.

133. Sierad czyli Tropie, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Sierada czyli Wszerada.

134. Witowice, wieś w par. Sierad, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Wita.

135. Cichosławice, wieś w par. Sierad, wskazuje jako założyciela swego rycerza Cichosława.

g) powiat czchowski:

136. Czchów, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego Ciecha, którego imię jest rycerskie.

137, 138, 139. Ludzimirz, Faliszowice i Domosławice, wsie w par. Czchów, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Ludzimira, Falisza czyli Chwalisza czyli Chwalisława i Domosława.

140. Wiąckowice, wieś w par. Wojnicz, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Więcka czyli Więcława czyli Wacława.

141. Zakliczyn, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zaklikę, członka rodu Starzów małopolskich.

142. Lusławice, wieś w par. Zakliczyn, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Lusława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

143. Poronin, wieś w par. Nowytarg, wskazuje jako założyciela swego rycerza Poronię.

144. Witów, wieś w par. Nowytarg, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wita.

145. Odrowąż, wieś w par. Nowytarg, wskazuje jako założyciela swego rycerza Odrowąża, widocznie członka rodu Odrowążów.

146. Ludzimirz, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Ludzimira.

147. Wojakowa, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wojaka czyli Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

148. Raciborzany, wieś w par. Skrzylna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Racibora.

149. Żegocina, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Żegoty, członka rodu Starzów małopolskich.

150. Grotkowice, wieś w par. Chełm, wskazuje jako założyciela swego rycerza Grotka czyli Grota, członka rodu Rawiczów.

151. Włostowice, wieś w par. Chełm, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Włosta, członka rodu Łabędziów.

152. Gierczyce, a raczej Giedczyce, wieś w parafii Chełm, wskazuje jako założyciela swego rycerza Giedkę czyli Gedeona, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

153. Przyborowie, wieś w parafii Szczepanów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Przybora.

154. Czasławice, wieś w par. Cerekiew, wskazuje jako założyciela swego rycerza Czasława.

155. Lubomirz, wieś w par. Łapanów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Lubomira.

156. Zbigniew, wieś w par. Trzciana, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Zbygniewa.

h) powiat biecki:

157. Falkowa, wieś w par. Bobowa, wskazuje

założyciela swego w osobie rycerza Falka czyli Chwałka czyli Chwalisława.

158. Sędziszowa, wieś w par. Siedliska, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sędzisza czyli Sąda, które to imię jest rodowi Odrowążów właściwe.

159. Zborowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbora.

160. Kilianowice, wieś w par. Tuchów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Kiliana, którego córka Dobromiła była za Wojsławem, stolnikiem Władysława Hermana i piastem Bolesława Krzywoustego.

161. Sławęcin, wieś parafialna, wskazaje jako założyciela swego rycerza Sławętę czyli Sława.

162. Mencina, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Męcinę, członka rodu Rawiczów.

163. Faliszówka, wieś w par. Nienaszów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Falisza czyli Chwalisza czyli Chwalisława.

164. Racławice, wieś w par. Rozembark, wskazuje jako założyciela swego rycerza Racława.

II. Województwo Sandomirskie.

a) powiat sandomirski:

165. Sandomirz, miasto wojewódzkie, wskazujc jako założyciela swego Sandomira, które to imię jest rycerskie.

166. Mścijów, wieś w par. św. Piotra i Pawła, wskazuje założyciela w osobie rycerza Mścija czyli Msty; prawdopodobnie członka rodu Lisów.

167. Samborzec, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Sambora.

168. Bogoria, wieś jedna w parafii Samborzec, druga w parafii Skotniki, zdradzają założyciela swego w osobie rycerza Bogora.

169. Zbygniewice, wieś w par. Koprzywnica, wskazuje założyciela swego rycerza Zbygniewa.

170. Trzebesławice, wieś w par. Łoniów, zdradza założyciela swego w osobie rycerza Trzebesława.

171. Suliszów, wieś w par. Łoniów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sulisza czyli Sulisława, członka rodu Starzów.

172. Strzegom, wieś parafialna, a druga w par. Osiek, wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzegonia, członka rodu szlacheckiego Strzegoniów.

173. Sulisławice, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Sulisława, członka rodu Starzów małopolskich.

174. Połaniec, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego rycerza Połanka, członka rodu Połańczów.

175. Radostów, wieś w par. Szumsko, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Radosta czyli Radosława.

176. Faliszowice, wieś w parafii Chrobrzany, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Falisza czyli Chwalisza czyli Chwalisława.

177. Lenarcice, wieś w par. Obrazów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Leniarta czyli Leonarda, członka rodu Łabędziów.

178, 179. Nasławice i Przybysławice, wsie w par. Goźlice, wskazują założycieli swoich w osobach rycerzy Nasława i Przybysława.

180, 181, 182. Pełczyce, Witowice i Klimuntów, wsie w par. Olbierzowice, wskazują założycieli swoich w osobach rycerzy Pełki, Wita i Klimunta czyli Klemensa.

183. Kiełczyna, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Kiełczę, członka rodu Awdańców.

184. Przyborowice, wieś w parafii Kiełczyna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Przybora.

185, 186. Domaradzice i Pęcławice, wsie

w par. Szczyglice, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Domarada i Pęcława.

187. Smiłów, wieś w parafii Czyżów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Smiła.

188. Beradz, wieś w parafii Mydłów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Berada.

189. Włostów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Włosta, członka rodu Łabędziów.

190. Pęcławice, wieś w par. Włostów, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Pęcława.

191. Słaboszowice, wieś w par. Malice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Słabosza.

192. Zawichost, a raczej Zawichwost, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zawichwosta, prawdopodobnie pierwszego grododzierżcę tego grodu za czasów Bolesława Chrobrego.

193. Chwałowice, wieś w par. Zawichost, wskazuje jako założyciela swego rycerza Chwała czyli Chwalisława.

194. Przybysławice, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Przybysława.

195. Witosławice, wieś w par. Ptkanów, zdradza jako założyciela swego rycerza Witosława.

196. Gierczyce, a raczej Giedczyce, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Giedkę, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

197. Bogusławice, wieś w parafii Wszystkich Świętych, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bogusława.

198, 199. Jędrzejowice i Andrzejów, wsie w par. Szewna, wskazują założyciela swego w osobie rycerza Jędrzeja, prawdopodobnie członka rodu Mzurów-Lisów.

200. Wodziradz, wieś w par. Szewna, wskazuje założyciela swego w osobie Wodzirada.

201. Grzegorzowice, wieś parafialna, wskazuje

jako założyciela swego rycerza Grzegorza, które to imię jest rodowi Starzów małopolskich właściwe.

202. Modlibożyce, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Modliboga.

203. Broniszowice, wieś w par. Michów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bronisza czyli Bronisława.

204. Zbyłutka, wieś w par. Raczkowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbyłuta, które to imię jest właciwe rodowi Starzów pałuckich.

205. Bodzęcin, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bodzętę.

206. Siradowice, wieś w par. Bodzęcin, wskazuje założyciela swego w osobie Sierada czyli Wszerada.

207, 208. Bogusławice i Wieloborowice, wsie w par. Pawłów, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Bogusława i Wielobora.

209, 210. Warszów i Warszówek, wsie w par. Pawłów, wskazują jako założyciela swego rycerza Warsza, członka rodu Rawiczów.

211. Modlibożyce, wieś w par. Słup nowa, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Modliboga.

212, 213. Pękosławice i Witosławice, wsie w par. Waśniów, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Pękosława i Witosława, z których Pękosław czyli Pakosław należy do rodu Awdańców.

214. Zbigniew, wieś w par. Zaleszany, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbygniewa.

215. Radowąż, wieś w par. Miechocin, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radobąda.

216. Racławice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Racława.

217. Grzegorzewice, wieś w parafii Czermin, wskazuje jako założyciela swego rycerza Grzegorza, członka rodu Starzów małopolskich.

218. Wojsław, wieś w parafii Mielec, wskazuje

jako założyciela swego rycerza Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

219. Wojków, wieś w par. Padew, zdradza jako założyciela swego rycerza Wojka czyli Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

220. Kocmirzów, wieś w par. Wielowieś, zdradza jako założyciela swego rycerza Koćmira czyli Chocimira, członka rodu Łabędziów-Włostów.

b) ziemia radomska:

221. Radom, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego Radoma czyli Radosława, pierwszego zapewne grododzierżcę tego grodu z ramienia Popielidów.

222. Wymysłów, wieś w parafii Radom stary, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wymysła.

223. Prandocinek, wieś w par. Radom stary. wskazuje jako założyciela swego Prandotę, członka rodu Odrowążów.

224, 225, 226. Wojsławice, Bogusławice i Dzierzkówek, wsie w par. Skaryszów, wskazują jako założycieli swoich rycerzy: Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów, Bogusława i Dzierżka czyli Dzierżsława.

227. Jarosławice, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Jarosława.

228, 229. Sułków i Wola sułkowska, wsie w par. Jankowice, zdradzają jako założyciela swego rycerza Sułka czyli Sulisława.

230. Wszerzedzice, wieś w par. Iłża, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Wszerada.

231. Prendocin, wieś w par. Iłża, wskazuje założyciela swojego w osobie rycerza Prandoty, członka rodu Odrowążów.

232. Pakosław, wieś w par. Krzynki, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Pakosława, członka rodu Awdańców.

233. Goworzyna, wieś w par. Krzyżanowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Goworę, członka rodu Rawiczów.

234. Mirów, wieś w par. Gąsawy, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mira.

235. Smiełów, wieś w par. Gąsawy, wskazuje założyciela swego rycerza Smiła.

236. Siemiradz, wieś w par. Błotnica, wskazuje jako założyciela swego rycerza Siemirada.

237. Gost i Wola gostska, wsie w par. Błotnica, wskazują jako założyciela swego rycerza Gosta.

238. Znamirowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Znamira.

239. Gościszowice, wieś w parafii Bukowno, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gościsza czyli Gosta.

240. Sułgostów, wieś w par. Klwów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sułgosta.

241. Kostrzyn, wieś w par. Klwów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Kostrę, członka rodu Kościeszów.

242. Radostów, wieś w par. Borkowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radosta czyli Radosława.

243. Wieniawa, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wienia czyli Więcława czyli Wacława.

244. Wymysłów, wieś w par. Wieniawa, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wymysła.

245. Mieronice, wieś w par. Swierze, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mironia czyli Mirosława.

246, 247. Sławczyn i Smogorzów, wsie w par. Oleksów, wskazują jako założycieli swych rycerzy Sławkę czyli Sława i Smogora.

248. Sieciechów, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sieciecha, członka rodu Starzów małopolskich.

249. Jaroszyn, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Jarochę czyli Jarosława.

250. Smogorzew, wieś parafialna, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Smogora.

251. Krzesławice, wieś w parafii Smogorzew, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Krzesława, którego imię jest rodowi Odrowążów właściwe.

252. Goszcza, wieś w par. Solec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gosta.

253. Jarontowice, wieś w par. Solec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Jarunta czyli Juranda.

c) powiat wiślicki:

254. Zagość, wieś parafialna, wskazująca jako założyciela swego rycerza Zagosta.

255. Siesławice, wieś w par. Busko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Siesława.

256. Sułkowice, wieś w par. Szczaworyż, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sułka czyli Sulisława, członka rodu Starzów.

257. Żegocin, wieś w par. Ostrowce, wskazuje jako założyciela swego rycerza Żegotę, członka rodu Starzów małopolskich.

258. Korczyn, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego rycerza Korczę, członka rodu Korczaków.

259. Sędzisławice, wieś w par. Korczyn, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sędzisława.

260. Chwalibogowice, wieś w par. Opatowiec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Chwaliboga.

261. Kazimirza, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Kazimirza, niewątpliwie jednego z książąt dynastyi piastowskiej, gdyż imię Kazimirz, a raczej Kazimir, tylko tej dynastyi jest właściwe.

262, 263. Zbylitowice i Broniszów, wsie w par. Kazimirza, wskazują jako założycieli swych ry-

cerzy Zbyluta, członka rodu Starzów wielkopolskich, oraz Bronisza czyli Bronisława.

264. Pełczyska, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego Pełkę, członka rodu Lubowlitów.

265. Niegosławice, wieś w parafii Pełczyska, wskazuje jako założyciela swego rycerza Niegosława.

266. Wymysłów, wieś w par. Młodzowy, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wymysła.

267. Wojsławice, wieś w par. Chroberz, wskazuje jako założyciela swego Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

268, 269. Chwałowice i Skarbków, wsie w par. Kije, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Chwała czyli Chwalisława, oraz Skarbka czyli Skarbimira, członka rodu Awdańców.

270. Szkalmirz, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Skarbimira, członka rodu Awdańców.

271. Przecławka, wieś w par. Wola żychlicka, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przecława.

272, 273. Sławkowice i Skarbisławice, wsie w parafii Szaniec, wskazują jako założycieli swych rycerzy Sławka czyli Sława i Skarbimira, który to ostatni może być członkiem rodu Awdańców.

274, 275, 276. Falęcin, Smogorzów i Zdziesławice, wsie w par. Stobnica, wskazują jako założycieli swych rycerzy Falętę czyli Chwalisława, Smogora i Zdzisława.

277. Januszowice, wieś w par. Gnojno, wskazuje jako założyciela swego rycerza Janusza, zapewne członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

278. Zdziesławice, wieś w par. Gnojno, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zdzisława.

279, 280. Jarosławice i Niecieslawice, wsie w par. Tuczempy, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Jarosława i Niecieslawa.

281, 282. Krzczonowice i Lenartowice, wsie w par. Koniemłoty, wskazują jako założycieli swych rycerzy Krzczona czyli Krystyna i Leniarta czyli Leonarda, obu członków rodu Lubowlitów-Ogniwów.

283. Niegosławice, wieś w parafii Pacanów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Niegosława.

284. Przybysławice, wieś w parafii Otwinów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przybysława.

285, 286. Jadamirz i Smogorzów, wsie w parafii Oleśno, wskazują jako założycieli swych rycerzy Jadamira i Smogora.

287. Bolesław, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela Bolesława, niewątpliwie jednego z książąt dynastyi piastowskiej, gdyż imię to tylko tej dynastyi jest właściwe.

288. Swiebodzin, wieś w par. Bolesław, wskazuje jako założyciela swego rycerza Swiebodę, członka rodu Gryfów-Swiebodziców.

d) powiat pilźnieński:

289. Wojkowa, wieś w par. Sebnie, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wojka czyli Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

290, 291, 292. Przecław, Przedbórz i Witów, wsie w par. Gumniska, wskazują założycieli swych w osobach rycerzy Przecława, Przedbora i Wita.

293. Wojkowa, wieś w par. Łączki, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wojka czyli Wojsława, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

294. Broniszów, wieś w par. Łączki Wierzbiełów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bronisza czyli Bronisława.

295. Sędziszów, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sędzisza albo Sędzimira.

296. Będziemyśle, wieś w parafii Sędziszów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Będziemysła.

297. Strzyżów, a raczej Strzeszów, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzesza czyli Strzesława, zapewne członka rodu Sulimów.

298. Domaradz, wieś w par. Łudcza, wskazuje jako założyciela swego rycerza Domarada.

299. Wszaradza, wieś w par. Oporyszów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wszerada.

300, 301. Rosławice oraz Ilkowice, wsie w par. Jurków, wskazują jako założycieli swoich rycerzy Rosława i Ilka czyli Wilka, zapewne członka rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi bocznej Wilczychkosów.

302. Dobczyce, wieś w par. Radłów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Dobka czyli Dobiesława.

303. Radgoszcz, wieś w par. Dąbrowa, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radgosta.

304. Bodzęcin, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Bodzętę.

305, 306. Luszowice i Wymysł, wsie w par. Łysagóra, wskazują jako założycieli swych rycerzy Lusza czyli Lusława, prawdopodobnie członka rodu Lubowlitów-Ogniwów i Wymysła.

307. Sieciechowice, wieś w parafii Wojnicz, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sieciecha, członka rodu Starzów małopolskich.

308. Swiebodzin, wieś w par. Poremba, wskazuje jako założyciela swego rycerza Swiebodę, oczywiście członka rodu Gryfów Swiebodziców.

309. Wierzchosławice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wierzchosława.

310, 311. Gosławice i Bogumiłowice, wsie w par. Wierzchosławice, wskazują jako założycieli swych rycerzy Gosława i Bogumiła.

312. Zbyłtowska góra, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbyłuta, członka rodu Starzów wielkopolskich.

313. Radomyśl, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radomysła.

e) powiat opoczyński:

314. Strzeszkowice, wieś w parafii Drzewica, wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzesza czyli Strzesława, zapewne członka rodu Sulimów.

315. Gowarczów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Goworka, członka rodu Rawiczów.

316. Kupimirz, wieś w par. Gowarczów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Kupimira.

317. Sierosławice, wieś w par. Końskie, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sierosława.

318. Odrowąż, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Odrobąda, członka rodu Odrowążów.

319. Radwan, wieś w par. Białaczów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radwana.

320. Mysliborz, wieś w par. Żarnów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Myślibora.

321. Trojanowice, wieś w par. Żarnów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Trojana, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

322. Zdziszowice, wieś w par. Żarnów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zdzisza czyli Zdzisława.

323. Falków, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Falka czyli Chwalisława.

324. Sławno, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sława.

325. Faliszów, wieś w par. Skotniki, wskazuje jako założyciela swego rycerza Falisza czyli Chwalisza czyli Chwalisława.

f) powiat chęciński:

326. Kielce, miasto, wskazuje jako założyciela

swego rycerza Kiełcza, członka rodu Awdańców, którego córka była za Wojsławem, stolnikiem Władysława Hermana i piastem Bolesława Krzywoustego.

327. Suliszów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sulisza czyli Sulisława.

328. Włoszczowice, wieś w parafii Suliszów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Włoszcza albo Włosta, członka rodu Łabędziów.

329. Mironice, wieś w par. Rembieszyce, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mironia czyli Mirosława.

330. Małogoszcz, niegdyś gród, wskazuje jako założyciela swego rycerza Małogosta, zapewne pierwszego grododzierżcę tego grodu.

331. Sułków, wieś w parafii Chotów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sułka czyli Sulisława.

332. Goszczęcin, wieś w par. Krużelów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Goszczętę czyli Gosta.

333. Żelisławice, wieś w par. Czarnca, wskazuje jako założyciela swego rycerza Żelisława.

334. Włoszczowa, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Włoszcza albo Włosta, członka rodu Łabędziów.

335. Dobromirz, wieś w par. Stanowiska, wskazuje jako założyciela swego rycerza Dobromira.

336. Secemin, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Secemę.

337. Wymysłów, wieś w par. Chrząstów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wymysła.

338. Januszowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Janusza, zapewne członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

339. Radwanów, wieś w par. Mnin, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radwana.

340. Przedborz, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przedbora.

341. Falisławice, wieś w par. Chęciny stare, wskazuje jako założyciela swego rycerza Falisława czyli Chwalisława.

342. Radoszyce, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radosza czyli Radosława.

343. Zaborowice, wieś w par. Radoszyce, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zabora.

g) powiat stężycki:

344. Samogoszcza, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Samogosta.

345. Gost, wieś w par. Okrzeja, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gosta.

346. Sendowice, wieś w par. Bobrowniki, wskazuje jako założyciela swego rycerza Sąda, członka rodu Odrowążów.

347. Trojanów, wieś w par. Korytnica, wskazuje jako założyciela swego rycerza Trojana, członka rodu Lubowlitów-Ogniwów.

348. Żelechów, miasteczko, wskazuje jako założyciela swego rycerza Żelecha czyli Żelisława.

III. Województwo Lubelskie.

a) powiat lubelski:

349. Smiłów, wieś w par. Abramowice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Smyła.

350. Jaroszewice, wieś w par. Bełżyce, wskazuje założyciela swego w osobie rycerza Jarosza czy też Jarosława.

351. Fajsławice, wieś w par. Biskupice, wskazuje jako założyciela swego rycerza Fajsława czyli Chwalisława.

352. Czasławice, wieś w par. Bohotnica, wskazuje jako założyciela swego rycerza Czasława.

353. Chrzczonów, wieś parafialna, wskazuje jako

założyciela swego rycerza Chrzczona albo Krzczona albo Krystyna.

354. Zbylitów, wieś w par. Czemierniki, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbyłuta, członka rodu Starzów pałuckich.

355. Częstoborowiec, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Częstobora.

356. Dzierzkowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Dzierżka czyli Dzierżsława.

357. Przybysławice, wieś w parafii Garbów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Przybysława.

358. Gościeradów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gościrada.

359. Kazimirz wskazuje jako założyciela swego Kazimirza, niewątpliwie jednego z książąt dynastyi piastowskiej, gdyż imię to tylko dynastyi piastowskiej jest właściwe.

360. Meczmierz, wieś w par. Kazimirz, wskazuje jako założyciela swego rycerza Mieczmira.

361. Kiełczowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Kiełcza.

362. Witowice, wieś w par. Końskowola, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wita.

363. Klimontowice, wieś w par. Kurów, wskazuje jako założyciela swego rycerza Klimunta albo Klemensa.

364. Lewartów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Lewarta.

365. Wieniawa, wieś w par. Lublin, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wienia czyli Więcława czyli Wacława.

366. Markuszów, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Markusza albo Marka, prawdopodobnie członka rodu Gryfów-Swiebodziców.

367. Strzeszkowice, wieś w parafii Mełgiew,

wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzeszka czyli Strzeżysława, zapewne członka rodu Sulimów.

368. Modliborzyce, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Modlibora.

369. Radomyśl, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radomysła.

370. Swieciechów, wieś parafialna, wskazuje wskazuje jako założyciela swego rycerza Swieciecha.

371. Włostowice, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Włosta.

372. Zawichwost, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zawichwosta.

373. Strzeszkowice, wieś w par. Zemborzyce, wskazuje jako założyciela swego rycerza Strzeszka czyli Strzeżysława.

374. Zemborzyce, wieś parafialna, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zembora.

b) ziemia łukowska:

375. Radomyśl, wieś w par. Zbuckiej, wskazuje jako założyciela swego rycerza Radomysła.

376. Wielgor, wieś w par. Zbuckiej, wskazuje jako założyciela swego rycerza Wielgora.

377. Zbylitów, wieś w par. Radzyńskiej, wskazuje jako założyciela swego rycerza Zbyluta, członka rodu Starzów pałuckich.

378. Błogoszcza, wieś w par. Prusin, wskazuje jako założyciela swego rycerza Błogosta.

379. Gost, wieś w par. Tuchowiec, wskazuje jako założyciela swego rycerza Gosta.

Na tem koniec wsi rycerskich, jakie się potworzyły w Małopolsce wskutek uposażenia rycerstwa-szlachty ziemią, dokonanego przez Bolesława Krzywoustego w początkach XII w. Widzimy stąd, że w Małopolsce osiedliło się na początku XII wieku 379 rodzin szlacheckich, którą

to cyfrę śmiało do 400 podnieść można, skoro opuszczaliśmy takich Janów, Piotrów, Pawłów, Maciejów i t. p., między którymi dość często i szlachcic się zawadził. Nie jest to wszystko, pominęliśmy bowiem, jak co dopiero wspomniałem, wszystkie wsie, założone przez takich rycerzy, którzy mieli imiona chrześciańskie, jak Janów, Piotrów, Pawłów, Maciejów i t. d., gdyż nie można mieć zupełnej pewności, czy ów Jan, Piotr, Paweł, Maciej byli rzeczywiście rycerzami, gdyż mogli być i wieśniakami. Zresztą szkoda dla nauki przez pominięcie takich wsi nie wynika żadna, gdyż imiona takie jak Jan, Piotr, Paweł, Maciej nie dostarczają zgoła żadnych wskazówek do badania, do jakich rodów należeli rycerze takich imion używający.

A teraz, skorośmy zbadali, jakie zmiany zaszły w prastarych wsiach ojczycowych wskutek uposażenia rycerstwa-szlachty ziemią, wypadałoby z kolei rozpatrzyć się, jakie zmiany w tych wsiach dokonane zostały w dzielnicy Małopolskiej wskutek uposażenia ziemią rycerstwa włodyczego. Badania w tym ostatnim kierunku nie potrzebują być tak szczegółowe, jak badania przedsięwzięte przy rycerstwie-szlachcie.

Rycerstwo-szlachta było po wsze czasy najważniejszym czynnikiem w dziejach ojczyzny naszej, dźwigało ono jej losy na swych barkach, a jego potomkowie występowali przez cały czas istnienia rzeczypospolitej na widowni dziejowej, epigonowie zaś żyją po dziś dzień. Natomiast rycerstwo włodycze nie odgrywało nigdy w dziejach ojczyzny naszej żadnej wybitnej roli, a w wieku XV ginie doszczętnie w społeczeństwie naszem. Dochodzenie też genealogii rodów włodyczych jest dla zupełnego braku źródeł wręcz niemożebne.

Tylko więc ogólnikowo możemy dotknąć tych zmian, jakie zaszły we wsiach ojczycowych małopolskich wskutek uposażenia rycerstwa włodyczego ziemią.

Wspomnieliśmy wyżej, że ogół wsi na obszarze dawnej Polski piastowskiej wynosi około 20.000, że w tej liczbie przypada na wsie przysiołkowe najpóźniejszej, gdyż dopiero XVI wieku sięgającej formacyi 8000, zaś 12.000 jest wsi ojczycowych, które należą do najstarszych i brały udział już przy pierwszem zasiedleniu ojczyzny naszej przez Lechitów nadwiślańskich u schyłku V wieku.

Z tych 12.000 wsi ojczycowych przypada na wsie włodycze około 2900, czyli że 2900 wsi ojczycowych przeszło na początku XII wieku z posiadania wieśniaków w posiadanie rycerstwa włodyczego jako jego uposażenie.

Z tych 2900 wsi włodyczych przypada na Małopolskę 435 czyli około 14%, na Wielkopolskę 283 czyli około 10%, na dzielnicę Sieradzko-Łęczycko-Kujawską około 400 czyli przeszło 13%, wreszcie na dzielnicę Mazowiecką 1545, cokolwiek mniej jak 50%. Z tego się pokazuje, że rycerstwo włodycze najliczniej zostało osiedlone na Mazowszu, co jest rzeczą zupełnie naturalną, gdyż Mazowsze więcej niż którakolwiek inna dzielnica Polski piastowskiej narażoną była na napady sąsiednich nieprzyjaciół, czyto Pomorzan i Prusaków, czy Litwy i Jaćwieży. Mazowsze było rodzajem północnych kresów ukrainnych, rodzajem pogranicza wojskowego,

Natomiast w Małopolsce rycerstwo włodycze dość słabo było osiedlone. Z 435 wsi włodyczych, znachodzących się w przybliżeniu na obszarach dzielnicy małopolskiej, około 113 wsi przypada na województwo krakowskie, około 178 na województwo sandomirskie, zaś około 144 na województwo lubelskie, w którem to ostatniem województwie znowu ziemia łukowska, jako najbardziej na napady pogańskiej Litwy wystawiona, najsilniej rycerstwem włodyczem zasiedloną została.

Podajemy tutaj szereg bardziej pod względem nazw swych interesujących wsi włodyczych małopolskich:

I. Województwo Krakowskie.

a) powiat krakowski:

Cyrzyny, Prusy, Radwany, Węgrzce, Sobiesęki, Zielonki, Pomarzany, Pałcze, Klucze, Rodatki, Krzywopłoty, Laski, Płoki, Liszki, Bielany, Fasymiechy.

b) powiat proszowski:

Szpytary, Modrzany, Dolany, Koszyczki, Kijany, Nagorzany, Nadolany, Przewody, Donosy, Pasymiechy, Podolany, Pieczenegi, Czechy, Koszki, Przemenczany, Nagorzanki.

c) powiat lelowski:

Perzyny, Szyszki, Wąsosze, Starzyny, Goleniowy, Kompiołki, Małusze, Kusięta, Rzędziny, Żórawie, Wyczerpki, Truskolasy, Przewody.

d) powiat księski:

Głowiany, Dalechowy, Pieczenegi, Zbikały, Czaple, Przepłaje, Krężoły, Koryciany, Kempie, Swojczany, Kąpiele, Dziewięciele.

e) powiat szczyrzycki:

Jezierzany, Osieczany, Wieńcierze, Brody, Zarebki, Burdele, Kleczany, Zagorzany, Podolany, Zalesiany, Kawki, Trąbki, Złomirogi, Węgrzce, Łazany, Pogorzany.

f) powiat sądecki:

Rogi, Mostki, Sowliny, Kosary, Miczaki, Kleczany, Łosie, Wielogłowy, Dzierżeniny.

g) powiat czchowski:

Kąty, Maniowy, Głejczary, Biadoliny, Jadowniki, Pułrzeczki, Raciborzany, Ryje, Kopaliny, Rysie, Proszówki.

h) powiat biecki:

Chojniki, Zagorzany, Kleczany, Leżyny, Gorycze, Łajsce, Olpiny, Mytarki, Foki, Brety, Lasy, Łosie, Sadki, Sobokleski, Szerzyny, Świecany, Krzypie.

II. Województwo Sandomirskie.

a) powiat sandomirski:

Dwiekozy, Milczany, Jadachy, Sosniczany, Krzykosy, Rytwiany, Borki, Rożniaty, Niedziałki, Zdzieci, Dziewiątle, Glinki, Chobrzany, Gorzyczany, Węgierce, Dębiany, Roszki, Wieprzki, Sniekozy, Osiny, Mostki, Kichary, Kujawki, Żorawniki, Tominy, Prusy, Rosochy, Kaliszany, Peczyny, Przezwody, Rodoszki, Bukowiany, Jałowęsy, Truskolasy, Szeligi, Jamy, Jadowniki, Krzymki, Janiki, Włochy, Podleszany, Kaczany, Stoki, Kapie, Przewody, Zaleszany, Siedliszczany, Bieliny, Stany, Katy, Domaczyny, Jaślany, Mazury, Piechoty, Zarębki, Kopki.

b) ziemia radomska:

Mazowszany, Kuczki, Woźniki, Kozinki, Krwaty, Zawady, Wierzchowiny, Chotyże, Białobrzegi, Roszki, Pomarzany, Łączany, Połany, Osiny, Błaziny, Gąsawy, Ziemaki, Chustki, Ryki, Mokrosęki, Gałki, Bieliny, Skłoby, Kawy, Zawady, Bielany, Chechły, Łoje, Słowiki, Oblasy, Załazy, Mazyki, Stoczki, Ryki, Krogulce, Pogorzały, Kawy.

c) powiat wiślicki:

Gluzy, Kostki, Bieniątki, Zagorzany, Górki, Groźniki, Urzyty, Morawiany, Będziaki, Dembiany, Kołosy, Młodzowy, Ociesęki, Żórawniki, Kije, Stawiany, Włochy, Kujawki, Ciecierze, Prusy, Klempie, Gacki, Podstoły, Życiny, Winy, Sieraki, Pieczenegi, Pożogi, Jarząbki, Racice, Grabki, Tuczempy, Koniemłoty, Kurozwęki, Karsy, Kotki, Polanki, Gorzyczki, Dąbrówki, Jedliny.

d) powiat pilźnieński:

Zdżary, Golanki, Jażwiny, Kądziołki, Kobele, Jedlicze, Cechły, Rudki, Kleczany, Wierciany, Polepszany, Wroski, Widełki.

e) powiat opoczyński:

Osse, Zartki, Rozwady, Sobawiny, Paruchy, Potrykozy, Pomarzany, Szociwki, Kobyszony, Soczewki, Miedzne, Święciczki, Chełsty, Kuniczki, Popławy, Stoczki, Białobrzegi, Gawrony.

f) powiat chęciński:

Skiby, Kostomłoty, Dyminy, Leszczyny, Bieliny, Kuby, Pożki, Kije, Sokołowy, Czartoszowy, Oblasy, Szyłpie, Konty, Wakonowy, Rączki, Trupienie, Skoki, Fiety, Borki, Przytogi, Chyby, Rosochy, Starzyki, Połęgi.

g) powiat stężycki:

Nagorniki, Kobusy, Uchacze, Bączki, Lipniki, Chęciny, Powały, Zasiadały, Jagodne, Gęśle, Sarny, Białki, Dudki, Gołąbie, Gronki, Skoki, Wróble, Ryki, Janisze, Swaty, Sarny, Komory, Łysobyki.

III. Województwo Lubelskie.

a) powiat lubelski:

Dziesiąte, Palihije, Maszki, Bętki, Szczuczki, Łupki, Trawniki, Oleśniki, Czemierniki, Łysołaje, Boby, Moniaki, Szadurki, Gąsiory, Studzianki, Ponikwy, Zdrapy, Grodzany, Baszki, Niemce, Młynki, Skoki, Tulniki, Moszenki, Leszcze, Osiny, Skrotki, Kotliny, Zagrody, Słotwiny, Kijany, Płonki, Dębiny, Cicchanki, Zagożdzie, Lute, Czołny, Sobieszczany, Kaliszany, Niedźwiady, Maśluchy, Nietachy, Łaski, Koczerhy, Falki, Białe, Zminne, Kostry, Kozice, Kaliszany, Stany, Samoklęski, Sery, Krupy, Serniki, Opatki, Puławy, Wrzawy, Lipy, Zaleszany, Prawiedniki.

b) ziemia łukowska:

Turzerogi, Kownatki, Swiderki, Szczygły, Dębniaki, Pasternaki, Swidry, Gołąbki, Jeziory, Ryszki, Ławki, Borzymy, Suleje, Klimki, Czachy, Kopcie, Przywary, Jastrzębie, Pluty, Dadźbogi, Mroczki, Troski, Smiary, Łupiny, Kossy, Paduchy, Szołdy, Werki, Kosiorki, Kaczory, Ciosny, Maścibrody, Gułace, Ługi, Retki, Zdany, Tarcze, Pióry, Pytki, Przywary, Kiki, Izdebki, Błażeje, Olendy, Czuryły, Okminy, Sętki, Dziewule, Krzymosze, Ostoje, Stopki, Oczki, Kwaszy, Plewki, Izdebki, Kosny, Wasy, Kosmidry, Guzy, Koziestany, Paszki, Pludy, Jaski, Lichty, Zabiele, Sobole, Majnoty, Paskudy, Gąsiory, Żyłki, Kozły, Kępki, Rzymy, Jurki, Kujawy, Koszuty, Celiny, Szyszki, Zagozdzie, Krasusze, Miklusie, Zembry, Szczepanki, Płody, Wylany, Jakusze, Gołowierzchy, Popławy, Rogale, Wierzejki, Szaniawy, Pomaty, Ryndy, Salomony, Matysi, Lipniaki, Dębowierzchy, Osiny, Zabokliki, Białki.

Co w tych wsiach włodyczych najbardziej interesujące, to to, że się z nich okazuje, iż u nas we wczesnej dobie piastowskiej także jeńców wojennych nakształt rycerstwa włodyczego osadzano na ziemi. Takie wsie, jak Prusy, Pomorzany, Pieczenegi i t. p., wskazują widocznie jeńców wojennych.

Notujemy tu osobno te wsie włodycze, jeńcami wojennemi zasiedlone, o ile się takowe w Małopolsce pojawiają:

I. W województwie krakowskiem:

Węgrzynowice w powiecie krakowskim, par. Wrzodowa Góra,

Węgrzce w tymże powiecie, par. Raciborowice,

Pomarzany w tymże powiecie, par. Olkusz,

Pieczeniegi w pow. proszowickim, par. Wrocimowice.

Czechy w tymże pow., par. Niegardów,
Pieczeniegi w pow. księskim, par. Słaboszów,
Węgrzce w pow. szczyrzyckim, par. Wieliczka.

II. W województwie sandomirskiem:

Węgierce w pow. sandomirskim, par. Obrazów,
Kujawki w tymże powiecie, par. Ujazd,
Prusy w tymże pow., par. Przybysławice,
Kaliszany w tymże pow., par. Ptkanów,
Włochy w tymże pow., par. Chybice,
Mazury w tymże pow., par. Raniżów,
Mazowszany w ziemi radomskiej, par. Stary Radom,
Pomarzany w tejże ziemi, par. Wierzbica,
Morawiany w pow. wiślickim, par. Bejsce,
Włochy w tymże pow., par. Paszczorka,
Kujawki w tymże pow., par. Dzierążnia,
Prusy w tymże pow., par. Stobnica,
Pieczeniegi w tymże pow., par. Strzelce,
Jaźwiny w powiecie pilźnieńskim, par. Zdzarzec,
Pomarzany w pow. opoczyńskim, par. Końskie,

III. W województwie lubelskiem:

Niemce w pow. lubelskim, par. Bystrzyca,
Kaliszany w tymże powiecie, par. Opole i par. Piotrawin.
Kujawy w ziemi łukowskiej, par. Stanin.

Z czasów panowania Władysława Hermana, a zasiadania na stolicy biskupiej krakowskiej Lamperta III (* 1082 † 1101) mamy cały szereg fundacyj religijnych. Są to fundacye wotalne, bądź błagalne, bądź dziękczynne, grupujące się około narodzenia upragnionego potomka Bolesława Krzywoustego. Pierwsze miejsce zajmuje budowa nowej katedry pod wezwaniem św. Wacława, tym razem już na Wawelu i z kamienia, podczas gdy dawniejsza katedra na Skałce była prawdopodobnie drewniana.

Wizerunek tej nowej katedry (romańskiej) na Wawelu, zdjęty od frontu, dochował się na denarku krakowskim Władysława Hermana, którego obraz tu w powiększonym formacie dołączamy. Jest też wszelkie pra-

Fig. 2.

wdopodobieństwo, że wizerunek katedry krakowskiej, zamieszczony na najstarszej pieczęci tejże katedry, po-

Fig. 3.

chodzącej z końca jeszcze XII lub z samego początku XIII wieku, którego powiększony obraz tu dołączamy, odnosi się również do tej właśnie romańskiej budowy Władysława Hermana. Do tej nowo zbudowanej katedry przeniesione zostały wedle rocznika kapitulnego w roku 1088 zwłoki św. Stanisława, biskupa, z kościoła świętego Michała na Skałce, czyli z dawnej katedry.

Do fundacyj wotalnych należy budowa kościółka św. Idziego pod zamkiem krakowskim, oraz uposażenie kapituły katedralnej opolem Chropskiem (dziś Pabijanice), wreszcie nadanie Benedyktynom tynieckim klucza książnickiego.

Z budową nowej katedry na Wawelu zdaje się pozostawać w najściślejszym związku ufundowanie i uposażenie przez Władysława Hermana 20 kanoników przy tejże katedrze. Fakt to wielkiej doniosłości: wskutek bowiem ufundowania i uposażenia kapituły katedralnej, powstały i prałatury, a między niemi także godność scholastyka, którego obowiązkiem było utrzymywanie szkoły katedralnej. Wobec tego Benedyktyni, osadzeni pierwotnie przy katedrze krakowskiej dla jej obsługi i utrzymywania szkoły, stali się zbędnymi, opuścili katedrę krakowską i przenieśli się do swego dziedzicznego Tyńca.

W r. 1101 umiera Lampert III, biskup krakowski, a miejsce jego zajmuje Baldwin († 1110). Do czasów zasiadania na stolicy biskupiej krakowskiej, a względnie do pierwszych lat panowania Bolesława Krzywoustego odnieść należy fundacyę klasztoru Benedyktynów w Sieciechowie.

Wprawdzie Długosz odsyła tę fundacyę do r. 1010 i twierdzi, że klasztor ten Bolesław Chrobry za zezwoleniem Sieciecha założył. Jest to oczywiście bajka, raz że za czasów Bolesława Chrobrego nie żył żaden Sieciech, ani też Sieciechów nie zwał się jeszcze Sieciechowem; powtóre, że przywilej Bolesława Leszkowicza z r. 1252, reasumujący uposażenie klasztoru sieciechowskiego,

nic nie wie zgoła o Bolesławie Chrobrym jako fundatorze, lecz tylko Sieciecha I czyli Starego, pomiędzy innymi uposażycielami klasztoru jako jedynego fundatora tegoż klasztoru wymienia. Z książąt zaś podaje jedynie tylko Henryka, księcia sandomirskiego[1]).

Jeśli zaś założycielem klasztoru był stary Sieciech, to był to znany zresztą palatyn Władysława Hermana, żyjący jeszcze i na początku panowania Bolesława Krzywoustego, wobec czego założenie przezeń klasztoru sieciechowskiego mogło nastąpić albo jeszcze za panowania Władysława Hermana, to jest na schyłku XI wieku, albo już za panowania Bolesława Krzywoustego, a więc na początku XII w. Jestem za tą drugą alternatywą, a to z tego powodu, że skoro jako jedyny książę, biorący udział we fundacyi klasztoru sieciechowskiego, wspomniany jest Henryk książę sandomirski, tedy on dopiero tę fundacyę zatwierdził. Otóż gdyby fundacya ta była nastąpiła za życia Władysława Hermana, to Sieciech byłby z łatwością od tegoż księcia jej zatwierdzenie uzyskał i klasztor nie potrzebowałby czekać aż na Henryka sandomirskiego. Ale jeśli fundacya nastąpiła dopiero za panowania Bolesława Krzywoustego, to stosunki Krzywoustego ze starym Sieciechem były tak wrogie, iż łatwo się tłumaczy, że Sieciech od tegoż księcia zatwierdzenia swej fundacyi uzyskać nie mógł.

Po Baldwinie, biskupie krakowskim († 1110), nastąpił Maurus, a po nim († 1117) biskup Radost († 1142), za którego zasiadania na stolicy biskupiej krakowskiej Kraków w r. 1125 zgorzał, zaś w następnym roku, za świadectwem Długosza, Bolesław Krzywousty katedrę na Wawelu dwoma wieżami ozdobił i liczbę kanoników katedralnych o dwudziestu pomnożył; czy jednak to rze-

---

[1]) *Dux Henricus bone memorie, Jacza qui cognominatus erat dux, comes magnus Setheus, ipsius claustri fundator, a quo et nomen accepit situs loci, comes Crzywosandus, comes Martinus, Petrus Petronis filius.*

kome pomnożenie kapituły o 20 kanoników nie pochodzi ze złego zrozumienia zapiski rocznikarskiej, wspominającej przy Bolesławie Krzywoustym o ufundowaniu przez jego ojca, Władysława Hermana, 20 kanoników, osądzić nie umiem.

Do czasów zasiadania Maura na stolicy biskupiej krakowskiej odnosi się założenie i uposażenie kościoła w Jędrzejowie, który się później stał kościołem klasztornym, a o czem jest wzmianka w przywileju Wincentego. biskupa krakowskiego, z roku 1210.

W roku 1133 Wiślica przez Połowców zburzoną zostaje.

W r. 1139 umiera Bolesław Krzywousty, rozdzieliwszy rozporządzeniem testamentowem państwo swe na pięć osobnych dzielnic, mianowicie: krakowską, śląską, mazowiecko-kujawską, wielkopolską i sandomirską, z których tylko cztery ostatnie dostały się osobnym książętom dzielnicowym, zaś pierwsza, mianowicie krakowska, miała stanowić zawsze uposażenie osobne każdorazowego seniora, oprócz jego własnej dzielnicy; więc gdy po śmierci Bolesława Krzywoustego syn jego najstarszy, Władysław II, książę śląski, został seniorem, tedy jemu dostała się dzielnica krakowska w udziale.

Wskutek tego testamentowego rozporządzenia Bolesława Krzywoustego występuje Małopolska po raz pierwszy jako osobna dzielnica, a raczej jako dwie osobne dzielnice w prawnopaństwowym charakterze.

W r. 1140 Jan, późniejszy arcybiskup gnieźnieński i Klimunt, bracia z Brzeźnicy, z rodu Lisów, zakładają klasztor Cystersów w Brzeźnicy (Jędrzejowie).

W r. 1142 umiera Radost, biskup krakowski, który pomnożył uposażanie kościoła w Jędrzejowie, a w miejsce jego następuje Robert, biskup wrocławski, który gdy już w roku następnym 1143 umiera, Mateusz zostaje biskupem krakowskim.

W r. 1145 Władysław II, senior krakowski, który

braci swych młodszych pragnął ujarzmić, pobity pod Poznaniem, uchodzi z kraju, tracąc nietylko seniorat krakowski, ale i dziedziczny swój Śląsk. Bolesław Kędzierżawy zostaje w jego miejsce seniorem krakowskim.

W roku 1148 poświęcenie kościoła św. Salwatora w Krakowie.

W r. 1149 ufundowanem zostaje opactwo w Jędrzejowie.

W r. 1154 przedsiębierze Henryk, książę sandomirski, wyprawę krzyżową do Ziemi świętej, a po powrocie w roku następnym 1155 zakłada i uposaża klasztor Johannitów w Zagościu. Wsie Zagość i Własów były głównem uposażeniem tego klasztoru.

W tym mniej więcej czasie następuje też ostateczne uregulowanie fundacyi i uposażenia klasztoru Cystersów w Jędrzejowie i wystawienie przywileju fundacyjnego przez Jana, natenczas już arcybiskupa gnieźnieńskiego.

W roku 1159 umiera Władysław II na obczyźnie, nie zdoławszy odzyskać napowrót nawet dziedzicznego swego Śląska, który dopiero w roku 1163 synom jego zwrócony został.

W r. 1161 Bolesław Kędzierzawy wraz z Henrykiem, księciem sandomirskim, uposażają kościół N. P. Maryi w Czerwińsku.

W r. 1162 Jaksa odbywa pielgrzymkę do Jerozolimy, skąd z sobą jednego przyprowadził do Polski kanonika i z nim razem założył klasztor Bożogrobców w Miechowie. Wsie Miechów, Zagorzyce i Komorów były pierwszem tegoż klasztoru uposażeniem.

Wedle Długosza miał Jaksa także w roku 1162 ufundować klasztor Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu. Nie jest to jednak prawdą. Wprawdzie nie dochował się przywilej fundacyjny klasztoru zwierzynieckiego do dni naszych, dochował się natomiast przywilej księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1256, zatwierdzający całe uposażenie klasztoru zwierzynieckiego, a w przywileju tym

są jako fundatorowie i uposażyciele klasztoru wskazani poprzednicy księcia, książęta krakowscy *(quod — monasterium — nostri predecessores principes Cracouie fundauerunt et dotauerunt),* lecz o Jaksie najmniejszej niema wzmianki. Kazimirz przeto Pogrobowiec tylko i Leszek Biały mogli być założycielami i uposażycielami klasztoru zwierzynieckiego, lecz nigdy Jaksa.

Bajka o Jaksie, jako fundatorze klasztoru zwierzynieckiego, mogła stąd łatwo powstać, że pomiędzy dobrami klasztoru zwierzynieckiego znajdują się i Jaksice, niewątpliwe gniazdo Jaksy; nie należy wszelako zapominać, że zwierzyniec *(hortus ferarum)* był własnością książęcą, więc tylko książę mógł w nim zakładać klasztor, ale nikt zresztą inny.

W roku 1165 umiera Mateusz, biskup krakowski, a w r. 1166 następuje po nim Giedko z rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W r. 1167 czy też 1166 Henryk, książę sandomirski, ginie bezpotomnie na wyprawie przeciw pogańskim Prusakom. Ponieważ do spadku po nim przychodzili trzej jego bracia: Bolesław Kędzierzawy, Mieszek Stary i Kazimirz Pogrobowiec, przeto dzielnica jego sandomirska rozdzieloną została na trzy części: jedna wraz z Sandomirzem przypadła Bolesławowi Kędzierżawemu, dwie drugie Mieszkowi Staremu i Kazimirzowi Sprawiedliwemu. Które to były te dwie drugie części, nie wiemy na pewno, domyślać się tylko możemy, że niemi były Wiślica i Żarnów, niemniej że Żarnów, jako bliższy Wielkopolski, dostał się Mieszkowi Staremu, zaś Wiślica Kazimirzowi Pogrobowcowi, wskutek czego widzimy w XIII wieku występujących, choć chwilowo tylko, palatynów wiślickich i żarnowskich.

W r. 1171 funduje Giedko, biskup krakowski, za świadectwem Długosza, kościół kolegiacki kielecki.

W r. 1173 umiera Bolesław Kędzierzawy, a seniorat po nim przechodzi na Mieszka Starego.

Do czasów panowania Bolesława Kędzierzawego i zasiadania Giedki na katedrze biskupiej krakowskiej odnosi się także założenie i uposażenie klasztoru Premonstrantów w Brzesku czyli Hebdowie. Długosz w Liber beneficiorum (III, str. 74) twierdzi, że za czasów Iwona, biskupa krakowskiego, jacyś rycerze założyli klasztor Premonstrantów w Hebdowie niedaleko Brzeska. Jest to bajka. Nie dochował się wprawdzie przywilej założenia tegoż klasztoru, ale w buli papieża Eugeniusza IV z r. 1441 jest wyraźnie powiedziane, że klasztor ten założony został przez rycerzy Strzeżysława i Wrocisława za panowania Bolesława Kędzierzawego. To chyba jasne.

W r. 1176 Kazimirz Pogrobowiec zakłada i uposaża klasztor Cystersów w Sulejowie. Sprawa ta warta zastanowienia. Jak wiadomo, Kazimirz Pogrobowiec nie otrzymał od ojca swego, Bolesława Krzywoustego, żadnej dzielnicy sobie wyznaczonej, gdyż się prawdopodobnie dopiero po śmierci ojca urodził. Pierwsza więc dzielnica, jaką posiadł, była ta $^1/_3$ część dzielnicy sandomirskiej, jaką po śmierci Henryka sandomirskiego otrzymał, a którą my jako Wiślicę oznaczyliśmy. Tymczasem Sulejów leży w piotrkowskim powiecie i nie leżał nigdy w dzielnicy sandomirskiej. Skąd więc Kazimirz Pogrobowiec przychodzi do posiadania Sulejowa?

Wyjaśnia tę rzecz rocznik Sędziwoja, który opowiada, że Henryk, książę sandomirski, dzielnicę swoją sandomirską, sieradzką i łęczycką Kazimirzowi Pogrobowcowi legował. Zostaje to wprawdzie w sprzeczności z treścią dokumentu kapituły katedralnej krakowskiej z r. 1166, ale autentyczność tego dokumentu jest poważnie podejrzana; w każdym zaś razie pokazywałoby się z powyższej zapiski rocznika Sędziwoja, że i sieradzka i łęczycka ziemia należały do dzielnicy Henryka, księcia sandomirskiego, po którym takowe mógł Kazimirz Pogrobowiec odziedziczyć.

W r. 1177 Mieszek Stary pozbawiony zostaje senioratu krakowskiego, a Kazimirz Pogrobowiec w jego miejsce seniorem ustanowiony.

W roku 1179 Giedko, biskup krakowski, funduje i uposaża klasztor Cystersów w Wąchocku.

W r. 1184 Giedko, biskup krakowski i Kazimirz Pogrobowiec fundują i uposażają kościół i kolegiatę św. Floryana na kleparzu pod Krakowem.

W r. 1185 miał, wedle Długosza, Kazimirz Pogrobowiec założyć klasztor Cystersów w Koprzywnicy. Jest to bajka. Nie dochował się wprawdzie przywilej fundacyjny klasztoru koprzywnickiego do dni naszych, ale się dochował przywilej Leszka Czarnego z r. 1284, zatwierdzający uposażenie i uprawnienie tegoż klasztoru. Otóż w przywileju tym wzmiankowany jest komes Mikołaj jako fundator tegoż klasztoru, który mu przy fundacyi jako uposażenie nadał majętności: Koprzywnicę, Beszyce, Święzycę, Krzcin, Lubcinę, Dobrzechów, Lublę, Jasło, Wietrzno, Łęg, Pielaszów i Zdanów, zaś jako najznaczniejszy uposażyciel tegoż klasztoru wspomniany jest komes Paweł ze Samborzca, który klasztorowi temu nadał dobra: Sulicechów, Bystrzyce, Uniewitowice, Dotarów, Siedlce i Niecieczę; o Kazimirzu Pogrobowcu zaś przywilej ten żadnej zgoła nie czyni wzmianki, z czego widoczna, że Kazimirz Pogrobowiec nie był nie tylko założycielem, ale nawet ani uposażycielem klasztoru koprzywnickiego. Że zaś za dziedziców klasztoru koprzywnickiego uchodził ród Bogoryów, w którego żupie też klasztor leży, przeto wedle wszelkiego prawdopodobieństwa ów komes Mikołaj, fundator klasztoru i komes Paweł ze Samborzca, najznakomitszy benefaktor, są członkami rodu Bogoryów.

W tymże roku 1185 umiera Giedko, biskup krakowski, a następuje po nim Pełka.

W r. 1186 umiera Leszek Bolesławowicz, książę mazowiecki i kujawski, bezpotomnie, naznaczając Kazi-

mirza Pogrobowca swoim spadkobiercą, a tak ten książę, który po śmierci ojca żadnej dzielnicy nie otrzymał, odziedziczywszy teraz dzielnicę Leszkową, stał się najpotężniejszym księciem dzielnicowym polskim. Wspomina Długosz, że Mieszek Stary tem rozporządzeniem testamentowem Leszka Bolesławowicza mocno czuł się dotkniętym, gdy mu wedle prawa połowa owych księstw przypaść była powinna. Bojąc się atoli przewagi Kazimirza Pogrobowca, praw swych bronią dochodzić zaniedbał. Otóż tu znowu Długosz się myli. Mieszek Stary wprawdzie nie z bronią w ręku, ale mimo to dochodził praw swych do połowy spadku po Leszku Bolesławowiczu w drodze dobrowolnej i to z doskonałym skutkiem. Kazimirz Pogrobowiec bowiem odstąpił mu ze spadku po Leszku Bolesławowiczu dobrowolnie Kujaw, zostawiwszy sobie Mazowsze. Widzimy bowiem Bolesława, syna Mieszka Starego księciem Kujaw, że zaś Kujawy należały nie do wielkopolskiej a do mazowieckiej dzielnicy, przeto posiadanie Kujaw przez Bolesława Mieszkowicza nie da się inaczej wyjaśnić, jak tylko, że takowe Kazimirz Pogrobowiec ze spadku po Leszku Bolesławowiczu Mieszkowi Staremu jako odczepne jego pretensyj odstąpił.

W r. 1191 Kazimirz Pogrobowiec zakłada i uposaża kościół kolegiacki N. P. Maryi w Sandomirzu, który poświęcił Piotr, arcybiskup gnieźnieński, w asystencyi biskupów: Pełki krakowskiego, Wita mazowieckiego, Stefana kujawskiego i Arnolda lubuskiego.

W roku 1191 wielmożowie polscy urażeni tem, że Kazimirz Pogrobowiec Włodzimirza, księcia halickiego, notorycznego wroga Polski na tron halicki przywrócił, uknuli przeciw niemu spisek i, korzystając z chwilowej jego obecności na Rusi, Mieszka Starego sobie do Krakowa na seniora sprowadzili. Jakoż Mieszek zajął ziemię krakowską i sam Kraków, oprócz zamku, który Mikołaj wojewoda krakowski i Pełka, biskup krakowski, bracia rodzeni, członkowie rodu Lubowlitów-Ogniwów, wiernie

dla Kazimirza Pogrobowca utrzymali. Wskutek tego Mieszek Stary drugi drewniany zamek w Krakowie zbudował. Tymczasem Kazimirz Pogrobowiec, dowiedziawszy się o najeździe Mieszka Starego, powrócił pospiesznie z Rusi z posiłkami książąt ruskich i Mieszka Starego do Wielkopolski przepędził, nowy, przez Mieszka Starego zbudowany zamek krakowski zdobył, syna Mieszkowego Bolesława wziął do niewoli i zdobyty zamek spalił.

Około tego czasu Wit z Chotelu, biskup płocki, zakłada wedle Długosza klasztor Premonstrantek w Busku. Ta opowieść Długosza o tyle błędną się być okazuje, że skoro dopiero Dzierżek, brat biskupa Wita, Premonstrantki z Witowa do Buska przeniósł, co się stało dopiero na początku XIII wieku, tedy klasztor Premonstrantek przez biskupa Wita nie w Busku, lecz w Witowie musiał być założony.

W r. 1194 Kazimirz Pogrobowiec umiera. Jakkolwiek w myśl rozporządzeń testamentowych Bolesława Krzywoustego Kraków dostać się był powinien najstarszemu w rodzie, a więc Mieszkowi Staremu, to jednak, gdy Mieszek Stary już podczas poprzedniego krótkiego swego senioratu porządnie wielmożom dał się we znaki. pominięto go i teraz i na wniosek Pełki, biskupa krakowskiego, starszego z małoletnich synów Kazimirza Pogrobowca, mianowicie Leszka Białego, naznaczono monarchą, ustanawiając matce jego Helenie współopiekunów w osobie biskupa Pełki i Mikołaja palatyna.

W r. 1195 Mieszek Stary, urażony pominięciem praw swych do senioratu krakowskiego, napada Małopolskę. Małopolanie z pomocą Rusinów stawiają przeciw niemu trzy pułki w pole, jeden pod dowództwem palatyna krakowskiego Mikołaja, drugi pod dowództwem palatyna sandomirskiego Goworka, trzecim dowodził Roman Mścisławowicz, książę włodzimirski. Przyszło do krwawej bitwy nad rzeką Mozgawą. Bolesław, książę kujawski, syn Mieszka Starego poległ, sam Mieszek Stary, ciężko ranny,

ledwo z życiem uszedł z pobojowiska, również Roman Mścisławowicz ranny opuścił pobojowisko. Gdy tak pobojowisko przez obie strony opuszczone zostało, nadszedł Mieczysław, książę opolski i raciborski z Jarosławem Bolesławowiczem w pomoc Mieszkowi Staremu i objęli pobojowisko rzekomo jako zwycięzcy. Napadł na nich palatyn Goworek zebrawszy około siebie nieco niedobitków, lecz pobity dostał się do niewoli. Mieczysław opolski, dowiedziawszy się, że Mieszek Stary zdąża z powrotem do Wielkopolski, mimo zwycięstwa cofnął się napowrót na Śląsk, Mikołaj zaś palatyn cofnął się do Krakowa i tam się zamknął.

W r. 1199 wybuchnął spór pomiędzy dwoma palatynami, Mikołajem krakowskim a Goworkiem sandomirskim. Przyczyna sporu w tem leżała, iż podówczas urząd palatyna był urzędem ściśle dworskim, do osoby każdorazowego księcia przywiązanym, a nie ziemskim, jak później; z chwilą przeto śmierci księcia kończył się i urząd palatyna. Mikołaj nie był właściwie palatynem krakowskim, lecz palatynem Kazimirza Pogrobowca. Z chwilą śmierci przeto tegoż księcia zgasła także jego godność palatyna. Leszek Biały zaś przybrał sobie za palatyna Goworka, do czego miał zupełne prawo. Tego Mikołaj zrozumieć nie chciał, lecz uważając się za palatyna krakowskiego, sądził, iż jest jako taki palatynem także Leszka Białego jako księcia krakowskiego. Jakkolwiek, prawnie biorąc, Goworek miał słuszność za sobą, to jednak, obawiając się przewagi palatyna Mikołaja, wyniósł się do Czech, skąd ród jego Rawiczów, dawniejszy Werszowców, pochodził.

Mimo przegranej bitwy nad Mozgawą Mieszek Stary nie przestał nalegać na Helenę, by mu z tytułu senioratu Krakowa odstąpiła. Jakoż Helena uległa tym perswazyom Mieszka Starego i ustąpiła mu Krakowa w r. 1200, sama zaś z synami cofnęła się do Sandomirza, gdzie do niej powrócił Goworek.

W tymże roku Adelajda, córka Kazimirza Pogrobowca miała wedle Długosza ufundować klasztor Dominikanów przy kościele św. Jakuba w Sandomirzu.

Gdy Mieszek Stary ani myślał dochować paktów zawartych z Heleną, pod któremi oddała mu Kraków w posiadanie, palatyn Mikołaj, zagorzały zwolennik dzieci Kazimirzowych, korzystając z chwilowej nieobecności w Krakowie Mieszka Starego, który pod te czasy bawił w Wielkopolsce, zajął zamek krakowski na rzecz Leszka Kazimirowicza, którego wraz z matką jego Heleną na księstwo krakowskie napowrót wprowadził.

Ale Mieszek Stary nie dał za wygraną, lecz złudnemi obietnicami, mianowicie odstąpienia Kujaw i zapewnienia sukcessyi po sobie w Krakowie nieletnim Kazimirowiczom, usiłował nakłonić Helenę, by mu znowu Krakowa ustąpiła. Dała się opętać złudnym obietnicom starego łgarza niemądra białogłowa i już się zgadzała odstąpić napowrót Krakowa Mieszkowi Staremu, skoroby obietnic swych dotrzymał. Mieszek wszelako, wiedząc, że wszystko głównie na palatynie Mikołaju zależy, zażądał od Heleny, by przedewszystkiem palatyna Mikołaja wysłała na wygnanie. Mikołaj palatyn zaś, dotąd najwierniejszy sługa nieletnich Kazimirowiczów, widząc niestateczność Heleny i obawiając się najgorszych skutków dla siebie, przerzucił się na stronę Mieszka Starego i dopomógł mu do odzyskania Krakowa. Mieszek Stary otrzymawszy w ten sposób Kraków nie z dobrej woli Heleny lecz przy pomocy palatyna Mikołaja, nie myślał też wcale dotrzymać przyrzeczeń Helenie poczynionych, więc nie tylko nie zwrócił Kujaw małoletnim Kazimirowiczom, ale co gorsza oderwał Wiślicę od dzielnicy sandomirskiej i przyłączył takową do swojej krakowskiej senioralnej dzielnicy.

Nie długo jednak cieszył się Mieszek Stary tym swoim po raz trzeci uzyskanym senioratem, w tym bowiem jeszcze roku swego długiego dokonał żywota.

Po śmierci Mieszka Starego przyszła znowu na stół kwestya obsadzenia książęcego stolca krakowskiego. Zdawało się wprawdzie, iż nie może być w tej mierze wątpliwości, że stolec książęcy krakowski winien przypaść Leszkowi Białemu, skoro mu takowy już po śmierci Kazimirza Pogrobowca przyznany został, jakoż zgodzili się zgromadzeni wielmożowie, by Leszka Białego na stolec krakowski powołać; wszelako, gdy przy boku Leszka urzędował wróg palatyna Mikołaja Goworek, palatyn Mikołaj przeprowadził uchwałę, iż objęcie stolca krakowskiego przez Leszka Białego uczyniono zawisłem od oddalenia od swego boku palatyna Goworka. Nie chciał atoli Leszek Biały poddać się temu warunkowi i pozbawiać się wiernego sługi Goworka, aby się oddać w ręce palatyna Mikołaja, który dopiero przed kilku laty przerzuceniem się na stronę Mieszka zdradził sprawę młodych Kazimirowiczów; odmówił więc przyjęcia stolca krakowskiego pod postawionym mu warunkiem.

Po tej odmowie, jakkolwiek wielmożowie krakowscy sprzyjali bardzo Leszkowi Białemu, przecież Mikołaj palatyn, mając po swej stronie brata swego Pełkę, biskupa krakowskiego i cały, najpotężniejszy podówczas ród szlachecki małopolski Lubowlitów-Ogniwów, do którego i sam należał, zdołał przeprowadzić wybór Władysława Laskonogiego, syna Mieszka Starego, na stolec książęcy krakowski.

W r. 1205 Roman, książę włodzimirski, napadł na dzielnicę Leszkową i aż pod Zawichost się zapędził, gdzie sprzymierzone wojsko Leszka Białego i brata jego Konrada mazowieckiego pod dowództwem Krystyna, palatyna Konradowego, onegoż haniebnie pobiło, gdzie i sam wiarołomstwo swe głową przypłacił.

W roku 1206 umiera palatyn krakowski Mikołaj, który z powodu swej nienawiści do Goworka utrudniał Leszkowi Białemu objęcie stolca książęcego krakowskiego, Po śmierci więc Mikołaja wielmożowie krakowscy powo-

łali ponownie na stolec krakowski Leszka Białego, który się bitwą pod Zawichostem tak bardzo wsławił, a który teraz już zupełnie spokojnie i bez żadnych przeszkód stolec krakowski objął.

Rzecz jednak godna zastanowienia, iż mimo, że teraz nic nie stało na przeszkodzie, aby Goworek przy Leszku Białym i na dworze krakowskim urząd palatyna zatrzymał, przecież nie Goworek został palatynem krakowskim, ale Mikołaj, niewątpliwie syn zmarłego Mikołaja palatyna, a Goworek tylko kasztelanem został krakowskim. Przyczyna mogła leżeć w tem, że palatyn Mikołaj był członkiem najpotężniejszego podówczas rodu Lubowlitów-Ogniwów, z którego także i Pełka, biskup krakowski, pochodził, a któremu ród Rawiczów, do którego Goworek należał, żadną miarą nie dorównywał. Polityka więc nie dozwalała, iżby najwyższy urząd dawać członkowi słabszego rodu z pominięciem rodu potężniejszego i dlatego Mikołaj Mikołajewicz, jako członek potężniejszego rodu Lubowlitów-Ogniwów, otrzymał najwyższą godność palatyna, zaś Goworek kontentować się musiał niższą wprawdzie cokolwiek, ale mimo to bardzo wysoką godnością krakowskiego grododzierżcy.

W r. 1207 podzielili się wedle Długosza młodzi Kazimirowicze, obaj już podówczas pełnoletni, spuścizną ojcowską: starszy Leszek Kazimirowicz otrzymał ziemię krakowską, sandomirską, lubelską, sieradzką, łęczycką i Pomorze, zaś młodszy Konrad, otrzymał Mazowsze, oraz ziemie chełmińską, kujawską i dobrzyńską. Tym podziałem rozpoczynają się właściwe dzieje dzielnicy małopolskiej, złożonej z województw krakowskiego i sandomirskiego, podczas gdy postanowienia testamentowe Bolesława Krzywoustego tylko dzielnicę sandomirską jako samoistną dzielnicę książęcą powołały do życia, Kraków zaś nie miał być wcale dzielnicą samoistną, ale miał tylko służyć jako dodatkowe uposażenie każdorazowemu seniorowi.

Fig. 4.

Leszek Kazimirowicz, Białym zwany, książę małopolski.
(1194 † 1227).

Fig. 5.

Wincenty Kadłubek, biskup krakowski.
(1298—1218).

Domieszczamy tu obok wizerunek Leszka Kazimirowicza, tego pierwszego księcia małopolskiego, zdjęty z jego starej pieczęci.

W tym roku umiera także Pełka, biskup krakowski, przemożny członek potężnego rodu Lubowlitów-Ogniwów, a osieroconą katedrę objął Wincenty, Kadłubkiem zwany, rzekomo z rodu Porajów pochodzący. Wizerunek tego pasterza zdjęty z jedynej jego znanej pieczęci, pochodzącej z r. 1210 podajemy tu obok.

Długosz twierdzi, że Wincenty Kadłubek należał do rodu Różyców czyli Porajów. Nie może to być prawdą już choćby z tego powodu, że godność biskupa krakowskiego była podówczas najwyższą godnością w Małopolsce, do której przeto tylko członkowie najdostojniejszych rodów przedewszystkiem prawo mieli. Tymczasem ród Porajów był podówczas tak mizerny, iż żadnego członka swego na żadnem wyższem dostojeństwie nie posiadał. Należy więc Kadłubka uważać za członka innego, bardzo dostojnego i potężnego rodu, ale jakiego?! Gdy bezpośredni dwaj poprzednicy Kadłubka na stolicy biskupiej krakowskiej należeli do rodu Lubowlitów-Ogniwów, który był podówczas najpotężniejszym rodem szlacheckim polskim, brałaby pokusa, aby i naszego Wincentego Kadłubka do tegoż rodu odkazać. Że tak w rzeczywistości było, dowodzi ponad wszelką wątpliwość akt tegoż Wincentego Kadłubka z r. 1213, którym jako patron, a zatem jako dziedzic, rozporządza jedną z dwóch prebend w Kijach.

Gdy prebendy w Kijach były fundacyą rodu Lubowlitów-Ogniwów, wskutek czego jedna z palatyna mazowieckiego Żyrona, przeszła na biskupa płockiego Giedkę i krakowskiego Pełką, wszystkich trzech niewątpliwych Lubowlitów, druga zaś należała biskupowi Wincentemu i komesowi Wojsławowi, również po imieniu sądząc, niewątpliwemu Lubowlicie, tedy, jeśli Wincenty Kadłubek występuje jako współpatron, czyli współdziedzic tych pre-

bend, tedy nie ulega wątpliwości, że i on do rodu Lubowlitów-Ogniwów należał.

Na pierwsze zaraz lata zasiadania Wincentego Kadłubka na stolicy biskupiej krakowskiej przypada przeniesienie klasztoru Panien Premonstrantek z Witowa do Buska i uposażenie takowego dokonane przez rycerza Dzierżka, brata pierwotnego fundatora tegoż klasztoru, Wita, biskupa mazowieckiego.

Odnośny przywilej Dzierżka jest bez daty, a wydawcy Kodeksu dyplomatycznego polskiego tomu I-go, gdzie ten dokument drukiem jest ogłoszony, odnieśli go do roku 1190, kładąc przy tej dacie znak zapytania. Ten znak zapytania jest zupełnie na swojem miejscu, a owa domyślona data roku 1190 jest o tyle bardzo wątpliwą, o ile charakter pisma owego dokumentu raczej na początek XIII jak na koniec XII wieku wskazuje.

Z przywileju też Pełki, biskupa krakowskiego, którym tenże klasztorowi buskiemu dziesięciny z trzech wsi nadaje, a który acz jest również bez daty, przecież do r. 1207 jest odnoszony, zdaje się wypływać, że to przeniesienie Panien Premonstrantek z Witowa do Buska i uposażenie klasztoru buskiego dziesięcinami biskupiemi współcześnie dokonanem zostało.

Do tego klasztoru buskiego i do tego mniej więcej czasu odnoszą się jeszcze trzy przywileje rycerza Sławosza, obejmujące nadanie dóbr Sławoszów klasztorowi buskiemu, z których to przywileji dwa dawniejsze są bez daty, trzeci zaś obejmujący wznowianie tych dawniejszych nadań, pochodzi z r. 1210 z synodu borzykowskiego.

Wynika stąd, że uposażenie klasztoru buskiego przez Sławosza dobrami sławoszowskiemi nastąpiło blisko przed rokiem 1210, prawdopodobnie więc nastąpiło spółcześnie z przeniesieniem zakonnic z Witowa do Buska oraz uposażeniem ich przez Pełkę, biskupa krakowskiego.

W r. 1211 Leszek Kazimirowicz mszcząc się klę-

ski poniesionej w r. 1209 od książąt ruskich, gdy bronił Kolomana, króla halickiego, zapowiedział wyprawę przeciw Rusi i dowództwo jej Sulisławowi, kasztelanowi sandomirskiemu powierzył, który Ruś pobił i książąt ruskich wziął w niewolę.

W r. 1212 skarbiec katedry krakowskiej od uderzenia piorunu zgorzał.

W r. 1215 Wincenty, biskup krakowski dziesięciny biskupie z 18 wsi około Czchowa położonych, kapitule katedralnej krakowskiej na codzienne dystrybucye pomiędzy kanoników nadał. Ufundował on także i uposażył wedle Długosza dziesięć prebend przy kościele kolegiackim w Kielcach, niewiadomo wszelako którego roku.

W r. 1218 ustąpił Wincenty Kadłubek ze stolicy biskupiej krakowskiej i osiadł w klasztorze Cystersów w Jędrzejowie, gdzie też r. 1223 żywota swego dokonał, nastąpił zaś po nim na katedrę biskupią krakowską Iwo Szawłowicz z Końskiego, z rodu Odrowążów, kanonik katedralny krakowski, a kanclerz nadworny Leszka Kazimirowicza. Wizerunek tego pasterza zdjęty z jego pieczęci tronowej, domieszczamy obok. Tenże Iwo gdy udał się do Rzymu, aby od stolicy apostolskiej zatwierdzenie tak ustąpienia Wincentego Kadłubka jak i swojego wyboru otrzymać, uzyskał przyjęcie dwóch swoich towarzyszy Jacka, kanonika krakowskiego i Czesława do świeżo podówczas formującego się zakonu Dominikanów, z którymi do kraju powrócił.

W r. 1220 Leszek Kazimirowicz pojął Grzymisławę, księżniczkę ruską, córkę księcia Jarosława za żonę.

W r. 1221 Iwo, biskup krakowski, zakłada klasztor Premonstrantów we Mstowie.

W r. 1222 Wisław z Prandocina, z rodu Odrowążów, zakłada w Prandocinie klasztor Cystersów i uposaża go wsiami Kacice, Sędowice i Januszewice, Iwo zaś, biskup krakowski hojne temu klasztorowi uposażenie ze stołu biskupiego naznacza. Wkrótce klasztór ten

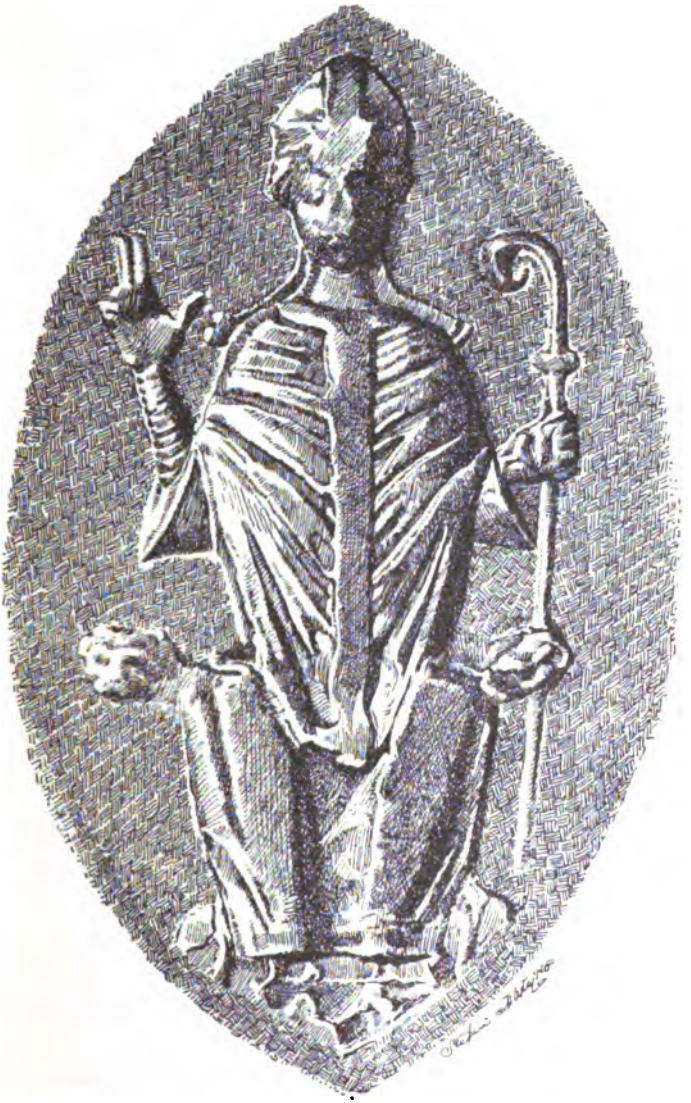

Fig. 6.

Iwo Szawłowicz z Końskiego, biskup krakowski.
(1218 † 1229).

z Prandocina przeniesiony zostaje do Kacic, a gdy pierwotny fundator Wisław z Prandocina Iwona, biskupa krakowskiego, krewnego swego, patronem świeżo ufundowanego klasztoru ustanowił, biskup Iwo klasztor ten z Kacic do Mogiły przeniósł, gdzie się ten klasztór już na początku r. 1225 znajduje.

W r. 1225 założyć miał wedle Długosza biskup Iwo klasztor Premonstrantek w Imbramowicach; jest to znowu bajka o tyle, iż nie biskup Iwo, lecz komes Imbram IV był założycielem klasztoru Premonstrantek we wsi Dłubni, która się dziś Imbramowicami po owym komesie Imbramie nazywa. Posiadamy bowiem przywilej biskupa Iwona z r. 1228 w przedmiocie nadania temuż klasztorowi pewnych dziesięcin; otóż w tym przywileju nietylko biskup Iwo ani słówkiem nie wspomina, iżby był fundatorem tego klasztoru, ale owszem nadmienia, że kaplicę w Dłubni (Imbramowicach) nadał klasztorowi komes Imbram, wuj biskupa Iwona. Jeśli tedy klasztor jest fundowany w majątku komesa Imbrama, jeśli i kaplica klasztorna pochodzi z daru tegoż komesa, jeśli wreszcie biskup Iwo do tej fundacyi się nie przyznaje, to czyż może zachodzić wątpliwość, że komes Imbram IV a nie biskup Iwo był fundatorem klasztoru Panien Premonstrantek w Imbramowicach?

W r. 1226 zakłada biskup Iwo wedle Długosza klasztor Dominikanów przy kościele św. Jakuba w Sandomirzu. Nie jest to zgodne z tem, co tenże sam Długosz wyżej pod r. 1200 powiedział, że Adelajda, córka Kazimirza Pogrobowca, ten klasztor Dominikanów przy kościele św. Jakuba w Sandomirzu założyła, gdzie też pochowana ma leżeć. Niektórzy twierdzą, że Adelajda fundowała tylko kościół parafialny św. Jakuba, a Iwo fundował przy tym kościele klasztor Dominikanów, parafię zaś przeniósł do kościoła św. Pawła, również przez siebie fundowanego.

Nie potrzebujemy się zapuszczać głębiej w zbada-

nie tej kwestyi, gdy ona nam jest dla dziejów rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej zgoła obojętną.

W r. 1227 oddaje Iwo kościół parafialny św. Trójcy ojcom Dominikanom i uwalnia go od obowiazków kościoła parafialnego. Ponieważ zaś Długosz już pod r. 1222 opowiedział, że Iwo kościół parafialny św. Trójcy ojcom Dominikanom nadał, a inny kościół parafialny pod wezwaniem NPMaryi ufundował, przeto to tak rozumieć należy, że Iwo przyprowadziwszy z sobą z Rzymu dwóch braci Dominikanów Jacka i Czesława, osadził ich zrazu przy kościele parafialnym św. Trójcy; aby zaś mógł im ten kościół oddać na wyłączne usługi klasztorne i uwolnić go od obowiązków kościoła parafialnego, musiał dla parafii nowy kościół parafialny ufundować i tak też zrobił, fundując nowy kościół parafialny pod wezwaniem NPMaryi. Dopiero gdy ten kościół był już zupełnie gotowy (prawdopodobnie drewniany) i na użytek parafii mógł być oddany, co dopiero z końcem r. 1227 nastąpiło, wtedy też dopiero mógł Iwo oddać kościół parafialny św. Trójcy na wyłączny użytek Zgromadzenia Ojców Dominikanów i uwolnić go od charakteru kościoła parafialnego.

W tymże roku 1227 ginie Leszek Kazimirowicz na wiecu w Gąsawie z rąk morderców nasłanych przez Świętopełka pomorskiego przy pomocy Włodzisława Odonicza, a śmierć jego z powodu małoletności pozostałego po nim syna Bolesława Leszkowicza wywołała kilkunastoletnie zamięszania wojenne pretendentów do krakowskiego stolca książęcego, z różnym prowadzone sukcesem.

Do czasów zasiadania Iwona na stolicy biskupiej krakowskiej miałoby się odnosić ufundowanie klasztoru Premonstrantów w Hebdowie. Opowiada mianowicie Długosz, że za zezwoleniem Iwona, biskupa krakowskiego, niektórzy rycerze dyecezyi krakowskiej klasztor Premonstrantów nad rzeką Wisłą w pobliżu miasta Brzeska założyli.

Wykazaliśmy już wyżej, że to jest bajka i że klasztor Premonstrantów w Brzesku czyli Hebdowie założony został przez rycerzy Strzeszsława i Wrocława jeszcze za panowania Bolesława Kędzierzawego, a zatem za czasów biskupa Giedki, a nie dopiero biskupa Iwona.

W r. 1229 umiera biskup Iwo w powrocie z Rzymu, zaś rocznik kapitulny dodaje *„obiit in exilio“*, z czego wynika, że Iwo owej pielgrzymki do Rzymu nie przedsięwziął z własnej woli, lecz wypadkami politycznemi do tego zniewolony. I nic dziwnego: po śmierci Leszka Kazimirowicza aż trzech pretendentów zgłosiło się do osieroconego książęcego stolca krakowskiego, mianowicie: Włodzisław Laskonogi, Henryk Brodaty i Konrad Kazimirowicz. Najlepsze prawa miał Włodzisław Laskonogi jako senior, bo acz seniorat został faktycznie przez wielmożów małopolskich po śmierci Kazimirza Pogrobowca skasowany, to jednak *de iure* istniał on i dalej, skoro inni Piastowicze do zniesienia senioratu nie dali swego zezwolenia. Najmniej praw miał Konrad Kazimirowicz, mimo to jego chytrość, łakomstwo i brutalność nadaje piętno walkom o stolec książęcy krakowski prowadzonym.

Rzecz prosta, że biskup Iwo mógł się tylko za jednym pretendentem oświadczyć, jeśli więc przeciwnik tego pretendenta uzyskał sukces, to biskup Iwo musiał paść ofiarą tego sukcesu; aby zaś uniknąć gorszego losu, szedł na wygnanie.

Po biskupie Iwonie zasiadł w r. 1230 jako jego następca Wisław (inaczej także Piotrem zwany) Kościelecki, członek rodu Zabawów, którego wizerunek zdjęty z pieczęci tu obok domieszczamy.

Wspomnieliśmy już wyżej, że do osieroconego przez śmierć Leszka Kazimirowicza stolca książęcego krakowskiego zgłosiło się trzech pretendentów: Włodzisław Laskonogi, książę wielkopolski, Henryk Brodaty, książę śląski i Konrad Kazimirowicz, książę mazowiecki. Gdy jednak po Leszku Kazimirowiczu pozostał nieletni poto-

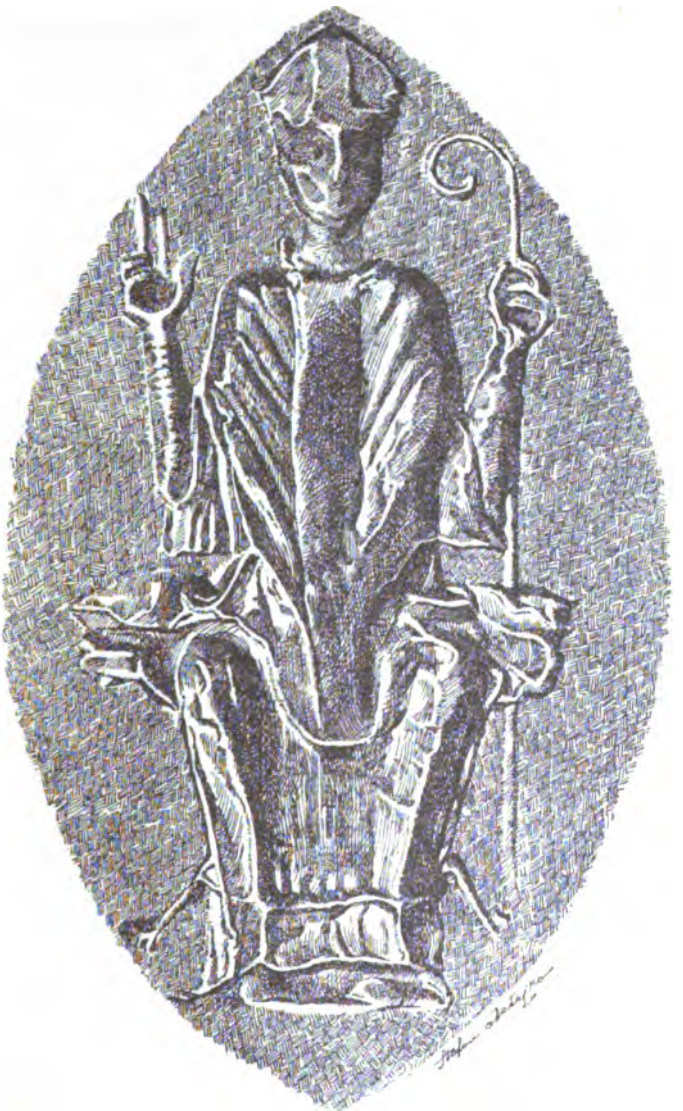

Fig. 7.

Wisław biskup krakowski.
(1230 † 1242).

mek Bolesław Leszkowicz, to wedle Długosza spory tych trzech pretendentów tak wyglądają, jak gdyby w nich chodziło tylko o uzyskanie opieki nad tymże nieletnim Bolesławem Leszkowiczem. Tymczasem z faktu, że ci pretendenci różnemi czasy używają tytułu *„dux Cracovie“*, któryby im z tytułu opieki nad Bolesławem Leszkowiczem wcale nie służył, zdaje się wynikać, że głównym przedmiotem walki nie tyle była opieka nad Bolesławem Leszkowiczem, ile sam seniorat krakowski.

Pierwszy zgłosił swoje pretensye do książęcego stolca krakowskiego Włodzisław Laskonogi, powołując się na jakiś nam zgoła nieznany układ między nim a Leszkiem Kazimirowiczem rzekomo zawarty. Twierdził mianowicie, iż między nim a Leszkiem Kazimirowiczem zawarty i obopólnie zaprzysiężony został układ tej treści, iż który z nich umrze pozostawiwszy potomka, drugi, nie mając własnego potomstwa, tego za swego syna winien adoptować. Na tej podstawie wydał Laskonogi w roku 1229 dwa przywileje na wiecu w Cieni, pierwszym adoptuje Bolesława Leszkowicza jako swego syna, drugim zatwierdza prawa i swobody kościoła polskiego, a w szczególności biskupstwa krakowskiego.

Jakkolwiek akt ten, na który się Włodzisław Laskonogi jak powyż powołuje, nie dochował się do dni naszych, niema przecież najmniejszego powodu do powątpiewania w jego autentyczność. Jeśli bowiem układ taki, co najprawdopodobniejsza, zawarty został na wiecu gąsawskim, to nagła i niespodziewana śmierć Leszka Kazimirowicza mogła była być zupełnie usprawiedliwioną przeszkodą do zredagowania tego aktu na piśmie. Z drugiej zaś strony fakt, że i arcybiskup i biskupi i najznakomitsi dostojnicy małopolscy, świadkując na owych dwóch przywilejach cieńskich, prawdziwość treści tych przywilejów stwierdzili, uchyla wszelkie powątpiewanie w istnienie tego układu.

Jakkolwiek za Laskonogim oświadczyli się najzna-

komitsi dostojnicy małopolscy, jako Iwo, biskup krakowski, Pakosław, wojewoda sandomirski, Marek II Markowicz, wojewoda krakowski i Mściw, kasztelan wiślicki, członkowie, a zapewne i seniorowie najpotężniejszych ówczesnych rodów małopolskich Lubowlitów-Ogniwów (Mściw), Awdańców (Pakosław), Swiebodziców-Grytów (Marek II) i Odrowążów (Iwo), co oczywiście nie mogło nastąpić bez konniwencyi wdowy Leszkowej, Grzymisławy, wobec czego należałoby przypuszczać, że Laskonogi z łatwością nad resztą pretendentów ostateczne odniesie zwycięstwo, mimo to kandydatura Laskonogiego tak słabo jest popierana, że się nią inni pretendenci nawet wręcz nie interesują.

W r. 1230 wydaje Marek II, wojewoda krakowski akt, w którym się tytułuje wojewodą krakowskim z ramienia Włodzisława Laskonogiego.

W r. 1232 zatwierdza Konrad mazowiecki nadanie koryta soli w Bochni oraz wsi Chudaczewo i Radgoszyce przez Laskonogiego na rzecz Wierzbięty dokonane i to jest ostatni ślad działalności Laskonogiego w Małopolsce. A gdy Laskonogi już w r. 1231 umiera, przeto okrom przywilejów cieńskich nie posiadamy z czasów rządów Laskonogiego w Małopolsce zgoła żadnych przywilejów. Natomiast nierzadko spotykają się z tej epoki dokumenta małopolskie, wystawiane przez pojedynczych wielmożów, atoli bez wszelkiej interwencyi księcia, a to nawet w takich sprawach, przy których zezwolenie księcia było wedle prawa polskiego wymagane.

Przyczyna tego zjawiska w tem mogła polegać, że Laskonogi, mając w Wielkopolsce dosyć z Odoniczem do czynienia, musiał bardziej pilnować swej wielkopolskiej ojcowizny, a do Małopolski wcale nie zaglądał, zostawiając jej rządy małopolskim wielmożom, na których czele stali podówczas Swiebodzice-Gryfici, Laskonogiemu wiernie oddani.

Tymczasem inny groźniejszy kandydat dla książę-

cego stolca krakowskiego począł się zjawiać na horyzoncie dziejowym w osobie Henryka Brodatego, księcia śląskiego i wrocławskiego. Nie mógł Henryk Brodaty przeboleć, że dziad jego Władysław II tak marnie pozbawiony został senioratu krakowskiego, któryby teraz jemu był przypadł niezawodnie. Myśl więc odzyskania senioratu krakowskiego zaprząta Henryka Brodatego bezustannie.

Już w r. 1210 zdołał on uzyskać od papieża Innocentego III bulę zatwierdzającą rozporządzenie Krzywoustego, iż Kraków zawsze najstarszemu wiekiem w rodzie przypadać ma.

Jeśli zatem widzimy Henryka Brodatego już zaraz w r. 1228 zajmującego zbrojno ziemię krakowską, to nie należy sobie tego faktu za Długoszem tłumaczyć w ten sposób, iż Henryk chciał uzyskać opiekę nad Bolesławem Leszkowiczem, lecz że chciał zrealizować prawa swoje do senioratu krakowskiego. Opiekuna bowiem Bolesław Leszkowicz nie potrzebował wcale, skoro miał ojca adoptowanego w osobie Włodzisława Laskonogiego, wobec czego kwestya opieki była bezprzedmiotową; gdyby zaś rzeczywiście o opiekę chodziło, to nie ulega wątpliwości, że najsilniejsze prawo do niej miał Konrad mazowiecki, jako najbliższy krewny i stryj pupila. O ile więc Konrad mazowiecki pozornie przynajmniej z tytułu opieki pragnął zagarnąć ziemie Bolesława Leszkowicza pod swoje władanie, o tyle Henryk Brodaty czynił to z tytułu praw swych senioracki ch. Być jednak może, iż Henryk Brodaty otaczał swoje zamiary tajemnicą i przed Grzymisławą i wielmożami małopolskimi udawał, że mu tylko o opiekę nad Bolesławem Leszkowiczem chodzi, aby ich tem łatwiej na swoją stronę przeciągnąć; gdyby bowiem otwarcie się przyznał, że chce sobie przywłaszczyć Kraków z tytułu senioratu, byłby się spotkał ze stanowczą opozycyą wielmożów małopolskich.

W roku 1228 wkroczyły wojska tak Henryka Brodatego jako i Konrada mazowieckiego do Małopolski. Za

Henrykiem Brodatym oświadczyła się Grzymisława oraz Marek II, wojewoda krakowski i Pakosław, a zatem reprezentanci najznakomitszych rodów: Swiebodów-Gryfów i Awdańców.

Pod Skałą i Wrociryżem Konrad został pobity; Henryk Brodaty, ufny w zwycięstwo, odpuścił syna swego Henryka z wojskiem na Śląsk, o czem Konrad dowiedziawszy się, napadł niespodzianie Henryka Brodatego i wziął go do niewoli. Pośrednictwo św. Jadwigi sprawiło, że Henryk Brodaty, zrzekłszy się Krakowa, wypuszczony został na wolność, zaś dwaj synowie Konrada ożenili się z dwiema wnuczkami Brodatego.

A teraz, idąc za opowiadaniem Długosza, który widocznie obfitsze miał źródła pod ręką, jak te, które się do dni naszych dochowały, będziemy badać z dokumentami w ręku, jacy to książęta podczas nieletności Bolesława Leszkowicza wykonywują władzę nad ziemiami małopolskiemi.

I tak mamy dokument z dnia 6 grudnia 1227 r., w którym Grzymisława tytułując się *„ducissa Polonie“* nadaje klasztorowi Cystersów w Sulejowie bobry w rzece Pilicy. Tu Grzymisława występuje w pełni książęcej władzy, a obok niej stają dostojnicy duchowni i świeccy małopolscy.

W roku 1228 w miesiącu marcu na wiecu skarzeszowskim uwalnia Grzymisława poddanych klasztoru jędrzejowskiego od różnych uciążliwości. I w tym dokumencie tytułuje się Grzymisława *„ducissa Polonie“*, a przy boku jej znajdują się najznakomitsi dostojnicy małopolscy, tak krakowscy jako i sandomirscy, oraz reprezentanci możniejszych rodów.

I znowu 7 maja tegoż roku odbywa sie wiec w Krakowie, na którym Grzymisława tytułuje się księżną krakowską, a na wiecu tym obok księżnej stoją dostojnicy krakowscy, sandomirscy i łęczyccy.

Już zaś w pięć dni później, mianowicie d. 12 maja

na wiecu w Skaryszowie odbytym, Grzymisława tytułuje się już tylko księżną sandomirską, sandomirscy też tylko dostojnicy obok niej stoją.

Wynikałoby stąd, że pomiędzy 7 a 12 maja zaszedł jakiś taki fakt, wskutek którego Grzymisława zniewoloną została do zaniechania tytułu księżnej krakowskiej i ograniczenia się jedynie do tytułu księżnej sandomirskiej. Jakiż to mógł być ten fakt? nie inny, tylko że Henryk Brodaty wkroczył z potężnem wojskiem w ziemię krakowską, pobił Konrada pod Skałą i Wociryżem i ogłosił się księciem krakowskim. W takim składzie rzeczy nie było dla Grzymisławy wskazanem upierać się przy tytule księżnej krakowskiej, aby sobie potężnego Henryka Brodatego nie zrazić, ograniczyła się zatem tylko do tytułu księżnej sandomirskiej.

W dniu 27 stycznia 1229 wydaje Henryk Brodaty, jako książę śląski i krakowski wyrok w sprawie pomiędzy Lutfrydem opatem tynieckim a komesem Żegotą co do wsi Grojec. Widocznie więc Henryk Brodaty mimo zrzeczenia się Krakowa, wymuszonego na nim przez Konrada mazowieckiego podczas jeństwa, nie myślał bynajmniej utrzymać tego zrzeczenia się w swej mocy.

W tymże roku 1229, w dniu bliżej nieoznaczonym, odbywa się wiec nad Pilicą, na którym Grzymisława zatwierdza różne nadania klasztoru czerwińskiego. Na tym wiecu Grzymisława nie używa wcale tytułu księżnej ani krakowskiej ani sandomirskiej, tylko znajdujący się przy boku jej dostojnicy sandomirscy wskazują, że Grzymisława na tym wiecu występowała jako księżna sandomirska.

W tym roku umiera Iwo, biskup krakowski.

W r. 1230 zaszły w dzielnicy małoletniego Bolesława Leszkowicza doniosłe zmiany. W listopadzie mianowicie tego roku odbywa się w Skaryszowie wiec pomiędzy Konradem a Grzymisławą. Co na tym wiecu uchwalono, nie jest wiadomo; fakt tylko, że Konrad w tym roku po raz pierwszy przyjmuje tytuł księcia

krakowskiego, a Bolesław syn Konrada tytułuje się księciem sandomirskim, wskazywałby, że Konradowi udało się uporać zupełnie z Henrykiem Brodatym i zniewolić go do zaniechania zabiegów o Kraków, z drugiej zaś strony, że Grzymisławie wydarto nawet księstwo sandomirskie, które dotąd było przez nikogo niezaprzeczoną jej własnością. Interesującem jest, że ani na dokumencie, w którym się Konrad tytułuje księciem sandomirskim, ani na dokumencie, wystawionym przez syna jego Bolesława Konradowicza, jako księcia sandomirskiego, nie spotykamy zgoła żadnych świadkujących dostojników.

W tym roku przy pokrywaniu wieży katedralnej ołowiem zapuszczono niebacznie ogień, od którego cała katedra zgorzała.

Rok 1231 przynosi nam dwie niespodzianki. Oto Grzymisława, którą już w roku zeszłym Bolesław Konradowicz wyzuł z księstwa sandomirskiego, występuje mimo to jako księżna sandomirska; Konrad zaś mazowiecki przybiera nietylko tytuł księcia krakowskiego, ale i sandomirskiego, chociaż Sandomirz należał do syna jego Bolesława.

W tym roku umiera Włodzisław Laskonogi, a tak ubył jeden, co prawda najmniej niebezpieczny pretendent.

Długosz twierdzi, że Henryk Brodaty w r. 1231 napowrót Kraków odzyskał. Za prawdziwością tego faktu przemawiałaby ta okoliczność, że Konrad mazowiecki, który jeszcze w tym roku używał tytułu księcia krakowskiego i sandomirskiego, teraz w ciągu roku 1232 tytułuje się tylko księciem mazowieckim i kujawskim; gdy tymczasem Henryk Brodaty w tymże roku 1232 kilkakrotnie jako książę krakowski występuje. Nad Sandomirzem panuje dalej Bolesław Konradowicz.

W r. 1233 Konrad wedle Długosza zdradą schwytał Grzymisławę wraz z Bolesławem Leszkowiczem i najprzód ich w Czersku, a następnie w Sieciechowie uwięził, zaś Bolesław Konradowicz zajął dzielnicę sandomir-

ską. Otóż ta ostatnia wiadomość jest o tyle błędną, że nie dopiero w roku 1233, ale jeszcze w r. 1230 Bolesław Konradowicz zajął dzielnicę sandomirską, natomiast w r. 1233 prawdopodobnie z tej dzielnicy ustąpił, skoro się tylko księciem sieradzkim tytułuje.

W r. 1234 uciekł Bolesław Leszkowicz z więzienia Konradowego z Sieciechowa i udał się do Henryka Brodatego, oddając mu się w opiekę. Henryk Brodaty wkroczył z wojskiem w ziemię krakowską i zajął Kraków oraz inne grody przez Konrada trzymane, jako opiekun Bolesława Leszkowicza.

Z dokumentów z tego roku mamy cztery dokumenta Henryka Brodatego, w których tenże tytułuje się księciem śląskim i krakowskim, a z których jeden jest dlatego bardzo interesujący, iż do niego oprócz pieczęci Henryka Brodatego przywieszoną została także pieczęć Bolesława Leszkowicza. Byłaby to pośrednia wskazówka, iż Henryk Brodaty wydawał ów akt jako opiekun Bolesława Leszkowicza, a nie jako samodzielny książę krakowski.

W grudniu tego roku występuje Bolesław Leszkowicz po raz pierwszy jako książę sandomirski, przy obecności Henryka Brodatego; widocznie i Konrad i Bolesław Konradowicz musieli z Sandomirza ustąpić.

Tak więc na schyłku roku 1234 sprawy małopolskie wcale zadowalniający przedstawiały obraz: w Krakowie panował Henryk Brodaty z tytułu senioratu, otaczając opiekuńczemi skrzydłami nieletniego Bolesława Leszkowicza, zaś na dzielnicy sandomirskiej panował Bolesław Leszkowicz, Konradowych zaś i syna jego Bolesława rządów w Małopolsce nie zostało i śladu. Miało się to jednak zmienić zupełnie w następnym roku.

Do roku 1234 odnosi się jeszcze założenie klasztoru Cystersów w Ludzimirzu, następnie do Szczyrzyca przeniesionego, przez komesa Cedra czyli Teodora, członka rodu Swiebodziców.

W roku 1235 Konrad przedsiębierze wyprawę na

Małopolskę, fortyfikuje klasztor św. Andrzeja w Krakowie, Prandocin, Szkalmirz i Jędrzejów i wraca na Mazowsze. Henryk Brodaty zdobywa napowrót klasztor św. Andrzeja. Bolesław Leszkowicz występuje jako książę sandomirski.

W r. 1237 Bolesław Leszkowicz wedle Długosza doszedłszy lat, obrał sobie Henryka Brodatego za opiekuna, wskutek czego Konrad opuścił trzymane przez siebie grody Szkalmirz, Prandocin i Jędrzejów, a Henryk Brodaty stał się *monarcha totius Poloniae* i dał Bolesławowi Leszkowiczowi zamek Skałę pod Przeginią na mieszkanie. Ile w tem podaniu Długoszowem prawdy, trudno dociec. Tyle pewno, iż Bolesław Leszkowicz w r. 1237 wcale żadnych lat nie doszedł, iżby go o cokolwiek pytać było trzeba. Urodzony w r. 1226 miał w r. 1237 zaledwo lat 11, a więc nie miał wcale *annos discretionis;* co zaś dotyczy opieki, to w tej mierze istniało starodawne prawo zwyczajowe, powołujące najbliższych krewnych ojca do opieki nad nieletnim pupilem, którego o zdanie lub wolę w tej mierze nigdy nie pytano.

Dokumentów książęcych małopolskich z tego roku niema wcale.

W roku 1238 Henryk Brodaty umiera, a Konrad mazowiecki przyjmuje tytuł księcia krakowskiego.

W r. 1239 Konrad mazowiecki napada znów Małopolskę, a Bolesław Leszkowicz (mający lat 12) bierze sobie Kingę królewnę węgierską za małżonkę. Grzymisława występuje znowu jako księżna sandomirska. Także Bolesław Leszkowicz występuje w tym roku jako samodzielny książę sandomirski. Jeśli zważymy, że Bolesław Leszkowicz miał właśnie lat 13, a już jako książę samodzielnie występuje, tedy wynikałoby stąd, że lat 12 były owymi *anni discretionis* u panujących książąt polskich. Przy boku Bolesława Leszkowicza spotykamy nietylko wojewodę i kasztelana sandomirskiego, ale także

i wojewodę wiślickiego. Otóż ten wojewoda wiślicki to jest zagadka, wymagająca wyjaśnienia.

Palatyn był pierwotnie urzędnikiem ściśle dworskim, mógł zatem istnieć tylko tam, gdzie istniał dwór książęcy. Rzecz więc prosta, że aż do podziałów po śmierci Krzywoustego istniał na całą Polskę zawsze jeden tylko palatyn. Dopiero, gdy po śmierci Krzywoustego monarchia piastowska rozpadła się na cztery księstwa dzielnicowe: śląskie, wielkopolskie, mazowiecko-kujawskie i sandomirskie, powstały w każdej z tych dzielnic osobne urzędy palatynów, ale i wtenczas jeszcze palatyn nosi na sobie cechę ściśle dworskiego urzędnika. Dopiero na początku XIII wieku zmienia się charakter urzędu palatyna z dworskiego na ziemski; formowanie zaś województw z ziem, gdzie nie było dworu monarszego, jest dopiero wytworem późnych stosunkowo czasów. Otóż Wiślica nigdy, o ile wiadomo, nie była osobną dzielnicą książęcą, nie posiadała dworu książęcego, więc i na palatyna w niej miejscaby nie było. A jednak skoro taki palatyn wiślicki dowodnie występuje, tedy musiał tam koniecznie kiedyś, choćby krótko, istnieć dwór książęcy.

Ale kiedy i czyj istniał dwór książęcy w Wiślicy?

Pierwszym palatynem wiślickim spotykamy Mściwa III z rodu Lubowlitów w r. 1231. W tym więc zatem roku musiał być i dwór jakiegoś księcia małopolskiego w Wiślicy. Rozpatrzmy się w wydarzeniach politycznych małopolskich z tego roku.

Oto już w r. 1230 Bolesław Konradowicz zagrabił dla siebie dzielnicę sandomirską, a gdy Kraków zostawał w posiadaniu Henryka Brodatego, przeto dla Grzymisławy i Bolesława Leszkowicza nie zostałaby zgoła żadna dzielnica. Wprawdzie Grzymisława tytułuje się jeszcze w roku 1231 raz księżną sandomirską, za tym tytułem jednak nie stał zdaje się żaden fakt uzyskanego sukcesu; skoro bowiem jeszcze w tymże r. 1231 Konrad mazowiecki przybiera tytuł księcia sandomir-

skiego, to dowód, że nietylko Grzymisława Sandomirza nie odzyskała, ale że Konrad nawet własnego syna Bolesława z Sandomirza wyzuł i dla siebie Sandomirz zatrzymał.

Otóż leży jak na dłoni, że Konrad grabiąc sandomirską dzielnicę Grzymisławy, wydzielił jej jako opatrzenie, część tejże dzielnicy, ziemię wiślicką, że wskutek tego w Wiślicy powstał dwór książęcy, a z nim powstała i godność palatyna wiślickiego, która i tak efemerycznem tylko była zjawiskiem.

W r. 1238 komes Klimunt kasztelan krakowski, Andrzej biskup mazowiecki i komes Janko, kasztelan cieszyński, członkowie rodu Swiebodów-Gryfów, zakładają klasztór Panien Benedyktynek w Staniątkach i chojnie go dobrami ziemskiemi uposażają.

W tym roku Henryk książę krakowski i śląski nadaje klasztorowi Cystersów mogilskiemu część wsi Cyrzyn zwaną Trusklewicami, z prawem łowienia bobrów w Dłubni, — Włodzimirz wojewoda krakowski wydaje poświadczenie, iż klasztór mogilski opłaca daninę „stanem“ zwaną, ze wsi Prandocina w srebrze, — Salomon archidyakon sandomirski i Uger Buzakaryn rozstrzygają spór pomiędzy opatem klasztoru Cystersów w Szczyrzycu a komesem Zdzisławem o prawo patronatu kościoła w Szczyrzycu, — Wisław biskup krakowski klasztór Panien Benedyktynek w Staniątkach różnemi dziesięcinami uposaża, — Lewosz i Krzyszek Krzyszkowicze wieś Krzyszkowice komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu sprzedają.

W roku 1239 Prandota biskup krakowski dziesięcinę wsi Tropiszów klasztorowi staniąteckiemu nadaje, — Grzymisława księżna sandomirska zatwierdza sprzedaż wsi Olbrachcice klasztorowi jędrzejowskiemu przez komesa Pakosława Lasocica za 37 grzywien, — Bolesław Leszkowicz książę sandomirski zatwierdza nadanie klasztorowi sulejowskiemu wsi Kępino przez Pełkę arcy-

biskupa gnieźnieńskiego, — W. wdowa po komesie Marku wojewodzie krakowskim klasztorowi Cystersów w Ludzimirzu wieś Droginię wraz z kaplicą nadaje, — Bolesław Leszkowicz książę sandomirski zatwierdza nadanie wsi Kępino klasztorowi Cystersów sulejowskiemu przez Pełkę arcybiskupa gnieźnieńskiego, — Henryk książę śląski i krakowski potwierdza nadanie klasztorowi Cystersów mogilskiemu wsi Wrociryża przez komesa Sąda Dobiesławicza. W tym też roku odbywa się wiec senatorski małopolski w Przedborzu.

W r. 1241 następuje straszny napad Tatarów na Węgry i Polskę, a zwłaszcza Małopolskę. Tatarzy zdobywają Lublin i Zawichost a następnie Sandomirz, biją się z Włodzimirzem palatynem krakowskim pod Turskiem wielkiem, a następnie zadają mu stanowczą klęskę pod Chmielikiem, gdzie ginie kwiat rycerstwa małopolskiego, mianowicie Włodzimirz palatyn krakowski, Klimunt kasztelan krakowski, Pakosław wojewoda sandomirski, Jakub Raciborowicz kasztelan sandomirski, Krystyn Sułkowicz z Miedzwiedzia, Wojciech Stempocic, Mikołaj Witowicz i inni.

Bolesław Leszkowicz wraz z żoną swą Kingą i matką Grzymisławą, którzy się chwilowo na zamku krakowskim schronili, uciekli po bitwie pod Chmielikiem na Węgry.

Tatarzy napadli na Kraków i spalili go; klasztoru św. Andrzeja przecież zdobyć nie potrafili. Zniszczyli także klasztór Premonstrantów w Witowie i podążyli na Śląsk, gdzie pod Lignicą pobili zgromadzone wojska książąt śląskich. Tu poległ Henryk II książę śląski, tu poległa reszta rycerstwa małopolskiego: Sulisław, brat Włodzimirza wojewody krakowskiego, Klemens wojewoda głogowski, Konrad Konradowicz, Stefan z Wierzbna z synem Andrzejem, Tomasz Piotrkowicz i inni.

Nie ulega wątpliwości, że napad Tatarów spowodował ogromne spustoszenie dzielnicy małopolskiej; błędne jest wszelako z gruntu utarte zresztą zapatrywanie

naszych historyków, jakoby napad Tatarów był klęską narodową. Tak źle nie było; i owszem w dziejach ojczyzny naszej trudnoby było doszukać się drugiego jeszcze faktu, równie w skutkach swych błogosławionego dla dziejów wewnętrznego rozwoju naszego, jak napad Tatarów. Przypatrzmy się tej rzeczy bliżej. Gdyby nie napad Tatarów, wieś na prawie niemieckiem nie byłaby w Polsce wieków średnich wogóle rzeczą znaną. Czem zaś jest wieś na prawie niemieckiem w dziejach wewnętrznego rozwoju ojczyzny naszej, któż tego nie wie?!

Jeśli Polska tak pięknie kwitnie za czasów Kazimirza Wielkiego, zawdzięczać to ma jedynie i wyłącznie zakładaniu wsi i miast prawem niemieckiem, czemu się ten wielki król z takiem zamiłowaniem oddawał.

Jeśli w wieku XV ojczyzna nasza jest tak bogatą, iż potrafi udźwignąć ogromny ciężar kosztów trzynastoletniej wojny i nie ugnie się pod takowym, choć się pod nim ugiął Zakon krzyżowy, posiłkowany przez całą ówczesną cywilizowaną Europę, zawdzięcza to jedynie osadnictwu na prawie niemieckiem, które jej tych środków dostarczyło. Jeśli wreszcie w epoce zygmuntowskiej spotykamy u szlachty naszej takie bogactwa i dobrobyt, iż z łatwością brać może udział w najnowszych ówczesnych zdobyczach cywilizacyi, to znowu wieś na prawie niemieckiem głównem tych dostatków źródłem.

Wieś na prawie niemieckiem bowiem karczowała olbrzymie lasy, jakiemi ojczyzna nasza w dobie piastowskiej była cała pokryta, przemieniała je w rolę, uprawiała ziarno, i żywiła niem kraje zamorskie: Skandynawię i Anglię, które tego ziarna ogromnie potrzebowały, a skąd rokrocznie wpływały miliony do naszej ojczyzny.

Gdyby nie wieś na prawie niemieckiem, dziś ojczyzna nasza zgoła inny przedstawiały wygląd; byłby to kraj przeważnie jeszcze leśny, gdzie tysiące rąk zajętychby było karczowaniem lasów na rolę, co się wszystko już w ciągu XVI wieku dokonało.

Po zgonie Henryka II pod Lignicą, który był zarazem księciem krakowskim, Małopolanie obrali księciem małopolskim Bolesława Łysego, syna Henrykowego. Sprzeciwił się temu Konrad mazowiecki, a uzyskawszy posiłki od Świętopełka, księcia pomorskiego, zdobył przy pomocy rodu małopolskiego Starzów, który się za nim oświadczył, Małopolskę, krom grodu Skały, który Klimunt z Ruszczy wojewoda krakowski na rzecz Bolesława Łysego trzymał. Tymczasem Konrad zajął Kraków i wybudował nowy zamek na Wawelu.

W roku 1241 Konrad książę mazowiecki i krakowski niektóre role we wsi Warzynie klasztorowi Cystersów jędrzejowskiemu nadaje, — tenże książę nadaje klasztorowi Panien Benedyktynek w Staniątkach część wsi Bogumiłów, — Konrad książę krakowski i łęczycki wsi Kępino klasztoru sulejowskiego własnej, swobody nadaje.

W r. 1242 Klimunt z Ruszczy, widząc opieszałość Bolesława Łysego w niesieniu pomocy Małopolanom przeciw Konradowi mazowieckiemu, poddał zamek Skałę temuż Konradowi. W tym roku umiera Wisław, biskup krakowski, a następuje po nim Prandota z Białaczewa, członek rodu Odrowążów, którego wizerunek z jego najdawniejszej pieczęci tu obok domieszczamy.

W tymże roku Konrad książę krakowski, łęczycki, kujawski i mazowiecki wznawia posiadłości i swobody klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach, — tenże książę poleca rozgraniczenie wsi Barkowice i Lubotyń w sporze pomiędzy klasztorem sulejowskim a witowskim, — tenże książę zatwierdza rozgraniczenie wsi Mszczęcin klasztoru miechowskiego, przez księcia Henryka Brodatego dokonane.

W roku 1243 Konrad mazowiecki podejrzywując wierność ku sobie Małopolan, naznaczył wiec małopolski do Szkalmirza, gdzie celniejszych rycerzy małopolskich ujął i z sobą na Mazowsze uprowadził, mianowicie Przy-

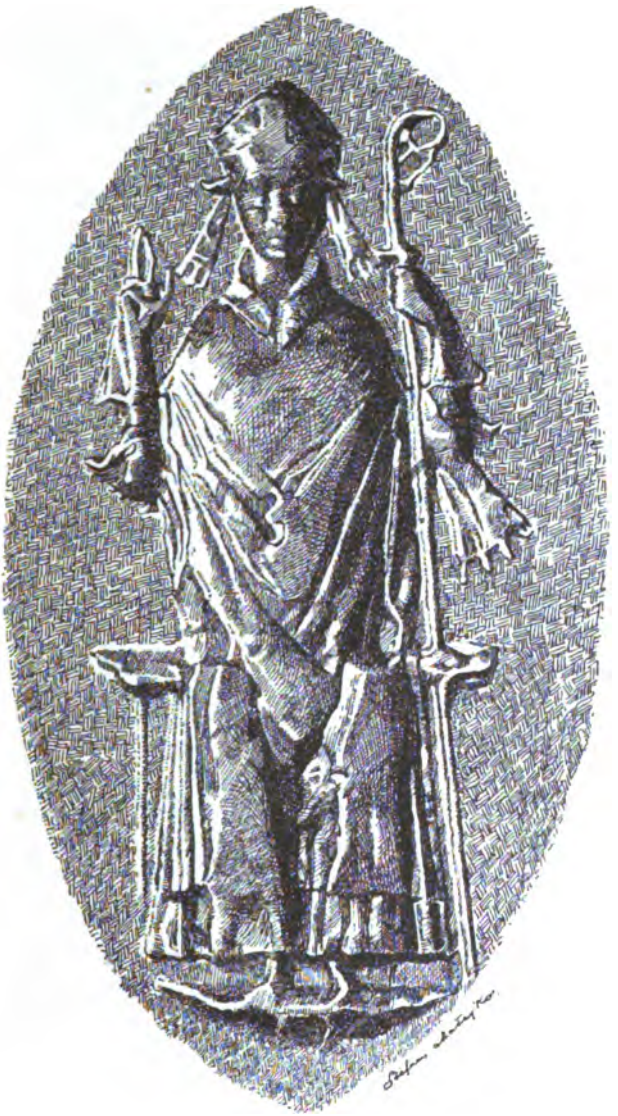

Fig. 8.

Prandota z Białaczowa biskup krakowski.
(1242 † 1266).

bysława Wawrzyńcewicza, Wilka Bieniowicza, Andrzeja Sułkowicza z Miedźwiedzia, Mikołaja Jastkę (syna Jazda?), Sądka z Chodczy i innych, tylko Klimunt wojewoda krakowski z braćmi Teodorem i Sułkiem zdołali umknąć na Węgry.

Udało się jednak więźniom zabranym przez Konrada na Mazowsze umknąć z więzienia i powrócić do Małopolski, o czem dowiedziawszy się Klimunt wojewoda krakowski, powrócił również z Węgier i przy pomocy rycerstwa małopolskiego, którego pieczy Konrad grody małopolskie powierzył, udało mu się zająć miasto i gród krakowski, z którego załogi Konradowe wypędził. Wnet też i Bolesław Leszkowicz wraz z Kingą powrócili z Węgier, poczem Bolesław Leszkowicz, za szczególnem wstawieniem Prandoty, biskupa krakowskiego, księciem małopolskim zgodnie obwołany został. Wizerunek tego księcia z jego spółczesnej pieczęci domieszczamy obok.

Nie zasypiał jednak Konrad mazowiecki sprawy, ale przybrawszy sobie do pomocy Jaćwingów napadł na Małopolskę, zajął Kraków, klasztor św. Andrzeja w Krakowie i kościół św. Jerzego ufortyfikował, a powierzywszy gródek św. Andrzeja Bogucie, miecznikowi krakowskiemu, powrócił na Mazowsze, aby liczniejsze zebrać posiłki. Sprzymierzywszy się tedy z Mieczysławem opolskim i Przemysłem wielkopolskim, książętami, oraz przybrawszy sobie w pomoc Litwinów i Jaćwingów, napadł na ziemię sandomirską, gdzie mu Klimunt, wojewoda krakowski i Floryan, wojewoda sandomirski, z posiłkami węgierskiemi zabiegli drogę i pod Suchdołem pobili i zupełnie znieśli. Tak wreszcie dobił się Bolesław Leszkowicz spokojnego nad Małopolską panowania.

Nie mógł Konrad mazowiecki spokojnie znieść zupełnej utraty dzielnicy małopolskiej, tem bardziej, gdy mając kilku synów, między nich dzielnicę swoją podzielił, samemu sobie niewiele zostawiwszy; kosztem więc Bolesława Leszkowicza pragnął zaokrąglić swą skurczoną

Fig. 9.

Bolesław Leszkowicz książę krakowski i sandomirski.

dzielnicę. Jakoż w r. 1244, przybrawszy sobie do pomocy Prusaków, Jadźwingów i Litwinów, napadł na Małopolskę, a zwłaszcza na ziemie sieciechowską i lubelską i spustoszył takowe straszliwie, potem zwrócił się do województwa sandomirskiego i tu zniszczył dobra biskupie krakowskie, uważając biskupa Prandotę za najniebezpieczniejszego swego wroga, wskutek czego biskup Prandota obłożył go klątwą kościelną. Wreszcie nawiedził także i ziemię krakowską, gdzie różne nowe grody pobudował i w nich załogi swoje poosadzał.

Tak w parę lat zaledwie po srogim napadzie Tatarów Małopolska doznała znowu strasznego spustoszenia, z tą tylko różnicą, że teraz zamiast Tatarów plądrowali pogańscy Litwini, Prusacy i Jadźwingi i chrześciańscy Mazowszanie.

W roku 1243 Bolesław Leszkowicz książę krakowski i sandomirski zatwierdza darowiznę wsi Mogilany przez komitysę Miłosławę wdowę po Goworku, komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu, a przez tegoż ostatniego klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu, — Konrad książę krakowski i łęczycki wznawia swobody i wolności klasztoru miechowskiego, — Bolesław Leszkowicz część wsi Bolechowice Prandocie biskupowi krakowskiemu nadaje, — tenże książę niektóre wsi klasztoru Cystersów mogilskiego od pewnych ciężarów uwalnia, — Konrad książę krakowski i łęczycki przywileje klasztoru staniąteckiego odnawia. W tym też roku odbywa się wiec senatorski małopolski nad rzeką Mierzawą.

W roku 1244 Bolesław Leszkowicz z Świętopełkiem Żelechowskim barcie zamienia, — Jan subdyakon nadaje klasztorowi mogilskiemu połowę folwarku Wąchow, — Bolesław Leszkowicz Henrykowi służebnikowi swemu sołtystwo we wsi Podolińcu nadaje, — Prandota biskup krakowski klasztorowi mogilskiemu dziesięciny z niektórych wsi nadaje, inne zatwierdza, — Bolesław Leszkowicz zatwierdza przywileje klasztoru Szpitalników

św. Jana w Zagościu, — odbywa 2 wiece senatorskie w Chrobrzu, — Jerzy scholastyk krakowski nadaje klasztorowi mogilskiemu zdrój solny przy Wieliczce.

W roku 1245 Bolesław Leszkowicz rozstrzyga spór pomiędzy Michałem kasztelanem krakowskim a klasztorem Cystersów w Jędrzejowie w przedmiocie poboru danin od poddanych klasztoru, — Innocenty IV papież dziekanom krakowskiemu i wrocławskiemu poleca, by układ zawarty między proboszczem miechowskim a opatem mogilskim o wieś Krzesławice w swej mocy utrzymali, — Konrad książę łęczycki zatwierdza nadanie wsi Chotla klasztorowi miechowskiemu przez rycerza Budzisława.

W tym też roku odbywa Bolesław Leszkowicz trzy wiece senatorskie: w Piasku, Krakowie i Chrobrzu.

W r. 1246 Konrad zrobił znowu napad na Małopolskę, pobił Bolesława Leszkowicza pod Zaryszowem czyli Jaroszynem, następnie podstąpił pod Kraków, który gdy mu się poddać nie chciał, zbudował trzy nowe grody: pierwszy w Krakowie, gdzie Rudawa wpada do Wisły, drugi w Tyńcu, trzeci w Lelowie, które to wszystkie grody Bolesław Leszkowicz po ustąpieniu Konrada na Mazowsze odzyskał.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz zatwierdza nadanie wsi Nawarzyce przez komesa Jana klasztorowi Cystersów jędrzejowskiemu, — tenże książę zatwierdza sprzedaż części dóbr Przyłęk klasztorowi jędrzejowskiemu przez komesa Mscigniewa Marcinowicza z Kurozwęk, — a zarazem odbywa dwa wiece senatorskie w Koniemłotach i Bobinie.

W r. 1246 rycerz Wydżga z Czorsztyna, ziemianin małopolski, trzy statki naładowane żywnością przesłał Wisłą Zakonowi krzyżackiemu podczas głodu, oraz wielką bryłę złota wydobytą w górach Karpatach poza Łąckiem na granicy Węgier. Długosz zalicza tego Wydżgę do rodu Janinów, co jest o tyle wątpliwem, iż ten

Wydżga, brat rodzony Giedki, kasztelana sądeckiego i sam chwilowo kasztelan sądecki, potomek Żyrona, niegdyś palatyna mazowieckiego, należał niewątpliwie do rodu Lubowlitów-Ogniwów; tylko że gdy ród Janinów jest gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, to nie jest wykluczoną możność, iż nasz Wydżga był właśnie tym członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, który był zarazem praojcem rodu Janinów.

W r. 1247 umiera wreszcie Konrad mazowiecki, książę rycerskiego wprawdzie ducha, ale łakomiec i gwałtownik, który na ojczyznę naszą ściągnął największą klęskę, stokroć gorszą od napadu Tatarów, mianowicie Zakon krzyżowy, za którą go późne jeszcze pokolenia przeklinać nie przestaną, a to zgoła niepotrzebnie. Gdyby był bowiem tej energii i tych sił, jakiemi dręczył w pieniacki sposób Bolesława Leszkowicza, swego rodzonego bratanka i Małopolskę, użył przeciw pogańskim Prusakom, byłby sobie łatwo dał z nimi rady bez potrzeby sprowadzania Zakonu krzyżowego.

W tymże roku Innocenty IV papież zezwala, iżby delegaci stolicy apostolskiej przeciw Prandocie biskupowi krakowskiemu ani klątwy ani interdyktu ani suspensyi zawiesić nie mogli, — dziekanowi wrocławskiemu rozstrzygnienie sporu pomiędzy biskupem krakowskim a arcybiskupem ostrzychomskim o zabór części dyecezyi krakowskiej nakazuje, — biskupowi i dziekanowi wrocławskim poleca, by klasztorowi miechowskiemu w wywindykowaniu wsi Krzesławice pomocnymi byli, — kościołowi katedralnemu krakowskiemu św. Wacława odpusty nadaje, — biskupowi krakowskiemu poleca, by wiernych do niesienia pomocy Bolesławowi Leszkowiczowi przeciw niewiernym zagrzewał, — kapituła katedralna krakowska z klasztorem jędrzejowskim wieś Grembałów za wieś Nawarzyce i dziesięcinę z Tropiszowa zamienia, — Bolesław Leszkowicz klasztorowi Premonstrantek w Krzy-

żanowicach wieś Krzyżanowice na prawo niemieckie przenieść dozwala.

W r. 1248 Bolesław Leszkowicz klasztorowi Benedyktynek staniąteckiemu warzelnię soli w Bochni nadaje.

W tymże roku odbywa Bolesław Leszkowicz przy obecności Pełki, arcybiskupa gnieźnieńskiego wiec senatorski w Zachawie.

W tymże roku Prandota biskup krakowski zatwierdza zamianę dziesięciny z wsi Winiary na wieś Ruszczę, pomiędzy dziekanem sandomirskim a klasztorem Szpitalników zagojskich dokonaną, — mistrz Wilhelm z Nissy kanonik wrocławski klasztorowi miechowskiemu 6 łanów we wsi Kolanowice nadaje.

W r. 1249 odbywa Bolesław Leszkowicz wiec senatorski w Sandomirzu.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz klasztorowi wąchockiemu dziewięcinę dochodów soli z żup bocheńskich nadaje.

W r. 1250 rozpoczynają się kroki w celu przeprowadzenia kanonizacyi św. Stanisława biskupa krakowskiego. Papież wysyła w tej sprawie nuncyusza swego Jakuba z Velletri Minorytę do Polski.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz nadaje komesowi Klimuntowi, wojewodzie krakowskiemu prawo łowienia bobrów we wsiach Brzegi, Branice i Ruszcza pod Krakowem, — nadaje Prandocie, biskupowi krakowskiemu dziesięcinę z kopalń soli bocheńskich, — nad klasztorem Cystersów w Szczyrzycu patronat obejmuje, klasztorowi jędrzejowskiemn zatwierdza nadanie wsi Tarszawa, przez księcia Kazimirza dokonane, — Dzierżkowi kantorowi wiślickiemu przysądza wieś Oględów przeciw synom Chwała i Sulisława.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz odbywa wiece senatorskie w Krakowie oraz pomiędzy Chrobrzem a Zagościem, — Wacław kapelan przy kościele św. Wojciecha w Krakowie sprzedaje klasztorowi mogilskiemu

dział swój w Cyrzynach, — zaś Pełka dziekan krakowski sprzedaż tę zatwierdza, — Teodoryk opat koprzywnicki z opatem jędrzejowskim wieś Wszeborzyce na część wsi Błonie zamienia, — Kazimirz książę łęczycki rozstrzyga spór pomiędzy klasztorami sulejowskim a witowskim o rzekę Luciążę, — Klimunt wojewoda krakowski rozstrzyga spór pomiędzy dziedzicami wsi Potok a Garynem opatem jędrzejowskim o dziedzinę w Potoku.

W r. 1251 odkrytą została sól kamienna w Bochni.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz zatwierdza sprzedaż dóbr Łącko klasztorowi miechowskiemu przez komesa Wydżgę dokonaną — i przywilej przez księcia Henryka Brodatego Teodorowi, wojewodzie krakowskiemu r. 1234 nadany.

W tymże roku Kazimirz książę łęczycki i kujawski zwraca Prandocie biskupowi krakowskiemu wieś Czyżemin, zaś poddanym dóbr Chropy różne swobody nadaje,— Innocenty IV papież kościołowi św. Trójcy oraz klasztorowi miechowskiemu odpusty nadaje.

W r. 1252 odbywa Bolesław Leszkowicz wiec senatorski w Oględowie, — zatwierdza posiadłości klasztoru Benedyktynów sieciechowskiego i różnemi swobodami obdarza, — nadaje różne swobody kościołom krakowskiemu, wiślickiemu, kieleckiemu i szkalmirskiemu, — zatwierdza sprzedaż wsi Sciborzyce, przez Mikołajowiczów klasztorowi szczyrzyckiemu dokonaną, — wznawia i pomnaża przywileje nadane klasztorowi w Busku przez Leszka Kazimirowicza, — Wacław opat klasztoru brzeskiego oraz Detwin proboszcz i Wyżenega ksieni klasztoru zwierzynieckiego wieś Kurdwanów klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu za 33 grzywien sprzedają, — Bolesław Leszkowicz komesowi Klimuntowi z Ruszczy wojewodzie krakowskiemu różne prerogatywy nadaje, — tenże książę wiec senatorski w Oględowie odbywa, — Innocenty IV papież klasztor Panien Benedyktynek w Staniątkach pod

swą opiekę przyjmuje, — Bolesław Leszkowicz zatwierdza sprzedaż wsi Sciborzyce klasztorowi szczyrzyckiemu przez Scibora i Strachotę Mikołajowiczów za 83 grzywny, — Innocenty IV papież Jakubowi z Velletri Minorycie poleca, by co do cudów św. Stanisława zarządził dochodzenie, — Bolesław Leszkowicz Piotrowi opatowi klasztoru Cystersów szczyrzyckiemu zezwala na założenie miasta Nowego targu nad rzeką Białym Dunajcem, — Innocenty IV papież zatwierdza nadanie wsi Łącko Bożogrobcom przez rycerza Wydżgę ze Sącza.

W r. 1253 ogłoszoną zostaje bula kanonizacyjna św. Stanisława biskupa krakowskiego.

W tym roku Bolesław Leszkowicz nadaje Mikołajowi Volkmarowiczowi i towarzyszom miasto Bochnię, celem założenia takowego na prawie niemieckiem wrocławskiem, — zaś wsi Wiktorowice, biskupa krakowskiego własnej, różne swobody, — zatwierdza układ zawarty przez Prandotę biskupa krakowskiego z synami Zegrama o zwrot wsi Wiktorowice, której wieśniakom różne swobody nadaje, — nadaje Wolimirowi biskupowi kujawskiemu prawo założenia miasta w kasztelanii łagowskiej na prawie niemieckiem, — Innocenty IV papież klasztor Panien Benedyktynek w Staniątkach oraz klasztor Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach pod opiekę stolicy apostolskiej przyjmuje, — tenże papież nadaje odpust przyczyniającym się do budowy kościoła klasztoru mogilskiego, — Prandota biskup krakowski zawiera układ z Witem kołodziejem co do wybudowania młyna w Wawrzyńczycach, — Bolesław Leszkowicz rozstrzyga spór graniczny pomiędzy wsiami Radziszów (klasztoru tynieckiego) a Kurozwęki (grodu krakowskiego).

W r. 1254 Bolesław Leszkowicz zakłada i uposaża klasztór Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach nad Nidą, — zatwierdza wznowienie uposażenia klasztoru Cystersów w Szczyrzycu, — wsiom klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu różne swobody nadaje, —

wznawia kapitule katedralnej krakowskiej przywilej oględowski z r. 1252, — kościołowi św. Michała w Krakowie nadaje bobry, — klasztorowi Panien Benedyktynek w Staniątkach zatwierdza przywileje przez księcia Konrada mazowieckiego nadane, — Innocenty IV papież Salomei zakonnicy reguły św. Damiana dozwala nabywać dobra od Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego, — wreszcie książę Bolesław odbywa wiec senatorski w Chrobrzu.

W r. 1255 odbywa Bolesław Leszkowicz dwa wicce, jeden w Zawichoście drugi pod Beszową, — zaś około tego roku Wysz III kanonik katedralny krakowski i komes Dzierżykraj VII bracia, członkowie rodu Połukozów, klasztor kanoników regularnych *de poenitentia beatorum martyrum* w Libichowej czyli Trzcianie zakładają.

W tym roku Bolesław Leszkowicz zatwierdza i pomnaża kapitule katedralnej krakowskiej przywileje nadane na wiecach oględowskim i chroberskim, — z klasztorem Bożogrobców w Miechowie zamienia część wsi Nieszkowa za wieś Biczyce, — z rycerzem Fałkiem Dzierżkowiczem zamienia ziemię nad Rudawą ze wsią Bosowice, — rycerzowi Kuźmie nadaje las nad rzeką Uszwią celem zasadzenia takowego, — szpital klasztoru reguły św. Damiana w Zawichoście uposaża, — wsiom klasztoru Cystersów w Szczyrzycu różne swobody nadaje, — nadaje katedrze kujawskiej wieś Mysłaczyce, — nadaje swobodnym osadnikom kapituły katedralnej krakowskiej też same swobody, jakich używają wieśniacy przywiązani do gleby.

W roku 1256 Bolesław Leszkowicz odbywa wiec senatorski w Obrazowie, — włościan klasztoru jędrzejowskiego od daniny „stan“ zwanej uwalnia, — wznawia i pomnaża swobody klasztoru miechowskiego, — temuż klasztorowi bobry we wsi Swirczawice, zaś osadnikom wsi Krampsko tegoż klasztoru własnej, różne swobody nadaje, — zatwierdza posiadłości klasztoru Pa-

nien Premonstrantek na Zwierzyńcu, — Aleksander IV papież nadaje odpusty cudzoziemcom zwiedzającym grób św. Stanisława, — poleca mieszkańcom Polski obchodzić święto św. Stanisława, — zatwierdza przywileje kapitule katedralnej krakowskiej na wiecach w Oględowie, Chrobrzu, Zawichoście i Beszowie nadane, — poleca opatowi lubińskiemu i proboszczowi opolskiemu, iżby powstrzymali księcia krakowskiego, by nie zmuszał kleryków prowadzić swe sprawy przed sądami świeckiemi,— Bolesław Leszkowicz zatwierdza przywileje klasztoru Panien Premonstrantek w Imbramowicach, — Aleksander IV papież zatwierdza biskupom krakowskim prawo pierwszego miejsca i pierwszego głosu po metropolicie.

W r. 1257 Bolesław Leszkowicz nadaje żonie swej księżnej Kunegundzie ziemię sądecką, — przenosi miasto Kraków na prawo niemieckie i hojnie go uposaża, — zakłada i uposaża klasztor reguły św. Damiana (Panien Klarysek) w Zawichoście, — zakłada również klasztory OO. Franciszkanów w Krakowie i Nowem mieście Korczynie, — wreszcie zakłada klasztor kanoników regularnych *de poenitentia beatorum Martyrum* przy kościele św. Marka w Krakowie.

W tymże roku odbywa Bolesław Leszkowicz jeden wiec senatorski w Korczynie, drugi w pobliżu wsi Koperni.

W tymże roku Władysław ks. opolski zezwala Henrykowi proboszczowi miechowskiemu, iżby wsie Chorzów i Białobrzezie na prawie niemieckiem założył, — Bolesław Leszkowicz Teodorykowi z Zagościa oraz wieśniakom wsi Skornik i Suków różne przywileje nadaje, — Aleksander IV papież katedrze krakowskiej na dzień św. Wacława odpusty nadaje, — tenże papież Salomei niegdy królowej halickiej dozwala spowiadać się u Minorytów, — tenże papież prowincyałowi Minorytów w Polsce poleca, by liczbę zakonnic klasztoru zawichojskiego naznaczył, — tenże papież Klaryski zawichojskie

od opłat dla legatów stolicy apostolskiej uwalnia, — Kazimirz książę łęczycki i kujawski klasztorowi mstowskiemu część rzeki Warty nadaje.

W roku 1258 Bolesław Leszkowicz odbywa wiec senatorski pod Sandomirzem na Błoniu, — nadaje swobody biskupowi płockiemu dla wsi Kock, — wznawia i pomnaża swobody kościoła katedralnego krakowskiego i innych kościołów, — zapewnia biskupa i kapitułę katedralną krakowską, iż pomoc, jakiej mu dostarczyli przy fortyfikowaniu grodów krakowskiego i sandomirskiego, w niczem ich przywilejom uwłaczać nie ma, — rozstrzyga spór między Świętosławem, Szymonem i Chwalibogiem a Ludmiłą, wdową po Boguszy, wojewodzie łęczyckim, — uwalnia poddanych klasztoru tynieckiego od daniny na rzecz kasztelana wojnickiego, — zamienia z klasztorem tynieckim wieś Brzostek za ziemię położoną około kościoła św. Floryana, — Aleksander IV papież zezwala, iżby Minoryci rozmawiali z Klaryskami zawichojskiemi, — tenże papież prowincyałowi Minorytów poleca zwiedzanie klasztoru Panien Klarysek w Zawichoście, — Chwalibóg Dobrosławicz wieś Kaim kapitule katedralnej krakowskiej za 10 grzywien sprzedaje.

W r. 1259 Tatarzy mając za sojuszników Litwinów i Rusinów, napadają Małopolskę, pustoszą takową przez trzy miesiące, Sandomirz palą a gród sandomirski podstępem dobywają i całą znajdującą się tam załogę wraz z ludnością okoliczną, która się tamże schroniła, mordują.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz wieśniakom wsi Miechowa różne nadaje swobody, — wsie kapituły katedralnej krakowskiej, w powiecie tarskim położone, od daniny 20 grzywien uwalnia, — wreszcie siostrze swej św. Salomei, założycielce klasztoru w Skale, wieś Sułkowice nadaje, — Dobiesław Sądowicz i Benedykt Brzescianowicz dział w Klimuntowie klasztorowi staniąteckiemu sprzedają, — zaś Prandota biskup krakowski

klasztorowi Panien Klarysek zawichojskiemu 20 grzywien srebra z dziesięciny solnej w Bochni i kościół św. Wojciecha w Żarnowcu nadaje.

W tym mniej więcej czasie Bolesław Leszkowicz nadaje klasztorowi wąchockiemu działy w Łukawie, wieś Radomice i część wsi Dołuszyce.

W r. 1260 Tatarzy przy pomocy Rusinów znowu Małopolskę przez dwa miesiące plądrują; klasztory łysogórski i zawichojski uległy spustoszeniu, Bolesław Leszkowicz umknął na Węgry, Prandota biskup krakowski do Raciborza. Miał tych Tatarów sprowadzić na Polskę Kazimirz Konradowicz książę kujawski.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz zatwierdza posiadłości i swobody klasztoru wąchockiego, zaś klasztorowi miechowskiemu cło w Chełmie nadaje, — zatwierdza nadanie Januszowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu wsi Gorzno przez Mikołaja Janowicza, — odbywa wiec senatorski w Przedborzu, — wieś Bezdeń klasztoru jędrzejowskiego własną nadaje Rynoldowi mieszczaninowi krakowskiemu, zaś klasztorowi wzmiankowanemu w zamian wsie Rudniki i Suchodół daje, — Władysław książę opolski klasztor Panien Benedyktynek w Staniątkach w zamian za wieś Niemodlin od fortyfikowania grodu Opola uwalnia, — Aleksander IV papież dozwala Pannom Klaryskom ze Skały nabywania posiadłości, — Racława wdowa po komesie Klimuncie Wyżenedze magistrze klasztoru staniąteckiego połowę dóbr Uszew nadaje.

W r. 1261 Kazimirz książę kujawski napada na Małopolskę, zdobywa ziemię lelowską i gród w Lelowie buduje, który Bolesław Leszkowicz po ustąpieniu Kazimirza zdobywa.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz niektóre zrebia wieśniaków w Szczytnikach i Brzeziu kapitule katedralnej krakowskiej nadaje.

W r. 1262 klasztór Panien Klarysek, niedawno w Zawichoście fundowany, przeniesiony zostaje z powodu

niebezpieczeństwa od Tatarów do Skały i dodatkowo uposażony, gdzie św. Salomea królowa halicka sukienkę zakonną przyjmuje.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz klasztorowi koprzywnickiemu różne swobody, zaś Dzierżykrajowi i Wyszowi z Niegowici las w pobliżu Bochni nadaje, — tenże książę zatwierdza zamianę dokonaną pomiędzy klasztorem staniąteckim a ludźmi książęcymi z Kargowa i temuż klasztorowi różne przywileje nadaje, — klasztorowi Panien Klarysek w Zawichoście wsie Mykanów, Rybno i Pławno nadaje, — zatwierdza klasztorowi sulejowskiemu przywileje przez przodków swych nadane,— Urban IV papież klasztorowi Bożogrobców miechowskich różnych prerogatyw udziela.

W r. 1263 Bolesław Leszkowicz klasztorowi jędrzejowskiemu wieś Skoruszkowice nadaje, — wszystkie wsie powiatu mstowskiego od strzeżenia gniazda sokolego uwalnia, — zatwierdza zamianę wsi Łątczyn i Nagłowice na wieś Krzesławice pomiędzy komesem Sułkiem, wojewodą krakowskim, a klasztorem jędrzejowskim dokonaną, — wreszcie zatwierdza nadanie Racławy, wdowy po komesie Klimuncie, połowy dóbr Uszwa klasztorowi ołobockiemu, — Urban IV papież poleca proboszczowi klasztoru mstowskiego, iżby się postarał o zwrot dóbr klasztoru miechowskiego, w sposób niedozwolony pozbytych, — klasztor Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu kapitule katedralnej krakowskiej wieś Garlicę duchowną za 33 grzywien sprzedaje.

W r. 1264 Jadźwingowie pod dowództwem księcia swego Komata napadają na ziemię lubelską. Zastępuje im drogę Bolesław Leszkowicz, gromi i znosi do szczętu, tak, iż odtąd z widowni dziejowej znikają.

W tym roku Bolesław Leszkowicz Mikołajowi Bartkiewiczowi wójtostwo w Połańcu nadaje, — klasztorowi miechowskiemu zezwala na założenie wsi Skaryszów prawem niemieckiem, — wreszcie kościołowi św. Michała

w Krakowie 5 grzywien rocznie z dochodów miejskich przekazuje, — zaś Prandota biskup krakowski klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu dziesięciny z wsi Poznachowice, Gościchów i Glichów nadaje.

W r. 1265 Rusini pod dowództwem księcia Swarna napadają ziemię sandomirską i ogniem i mieczem pustoszą. Rycerstwo sandomirskie nieczekając przybycia księcia, wyruszyło samo w pole i walne nad Rusinami odniosło zwycięstwo.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz Leszka Czarnym zwanego, syna Kazimirza Konradowicza, księcia kujawskiego i łęczyckiego, adoptuje za syna i naznacza go swym następcą na stolec książęcy krakowski.

W r. 1266 Bolesław Leszkowicz, mszcząc się napadu Swarna księcia ruskiego, w roku zeszłym na ziemię sandomirską dokonanego, wysyła przeciw niemu wyprawę pod dowództwem Piotra Bogumiłowicza, wojewody krakowskiego i Janusza, wojewody sandomirskiego. Pod wsią Piętą przyszło do bitwy, w której Polacy nad połączonem wojskiem Rusinów i Tatarów walne odnieśli zwycięstwo.

W tym roku Bolesław Leszkowicz klasztorowi Panien Klarysek w Skale 100 grzywien srebra i 1 grzywnę złota z Bochni przekazuje, — a także zatwierdza kupno wsi Baranów przez siostrę swą św. Salomeę od wdowy po Baranie z Pełczysk, — zatwierdza również sprzedaż części wsi Łososkowice Gierardowi kanonikowi krakowskiemu przez rycerza Sławomira za 18 grzywien, — ponawia przywilej z r. 1243 uwalniający wsie klasztoru mogilskiego Prandocin, Sędowice, Wrociryż i Bogucin od niektórych ciężarów, — Salomea zakonnica ze Skały poświadcza nabycie wsi Bonowice i Sietejów od księcia Bolesława Leszkowicza, — Prandota biskup krakowski oddaje zakonnikom mogilskim zarząd parafii kościoła św. Bartłomieja, — tenże biskup nadaje

klasztorowi mogilskiemu dziesięciny z Winiar i Dobczyc nad Rabą.

W r. 1267 Salomea zakonnica ze Skały zakłada miasto Skałę na prawie szredzkiem, — Gwido kardynał, legat apostolski, nadaje odpusty kościołom: katedralnemu i OO. Dominikanów w Krakowie, mogilskiemu i skalskiemu, — tenże legat zatwierdza prawo patronatu klasztoru tynieckiego.

W tym roku umiera Prandota, biskup krakowski, a osieroconą po nim stolicę obejmuje Paweł Jazdowicz Przemankowski z rodu Połukozów, którego wizerunek zdjęty z jego pieczęci tu obok domieszczamy.

W r. 1268 umiera św. Salomea, siostra Bolesława Leszkowicza, niegdyś królowa halicka, ksieni klasztoru Panien Klarysek zrazu w Zawichoście, następnie do Skały przeniesionego, w tym roku też Kunegunda, księżna krakowska i sandomirska, określa prawa, swobody i obowiązki mieszczan starosądeckich, — Bolesław Leszkowicz potwierdza uwolnienie od różnych danin wsi Wróżenice i Głewo, klasztoru henrykowskiego własnych, — tenże książę nadaje klasztorowi koprzywnickiemu prawo założenia wsi Koprzywnicy na prawie niemieckiem, — księżna Kunegunda niejakiemu Pyszowi sołtystwo we wsi Stary Sącz nadaje, — Władysław książę opolski klasztor w Orłowie przez siebie założony, poddaje pod jurysdykcyę opata tynieckiego, — Salomea niegdy królowa halicka majątek swój klasztorowi Panien Klarysek w Skale testamentem leguje, — Prandota biskup krakowski kościół w Drugni poświęca i uposaża (?).

W r. 1269 Bolesław Leszkowicz potwierdza zamianę wsi Grzegorzewicze na wieś Wojsław pomiędzy rycerzem Żegotą a klasztorem Benedyktynów łysogórskich dokonaną, — Paweł biskup krakowski sołtystwo we wsi Biesiadki niejakiemu Radoście nadaje.

W roku 1270 Stefan, król węgierski, przybywa do Krakowa w odwiedziny do siostry swej Kingi i szwagra

Fig. 10.

Paweł Jazdowicz Przemankowski biskup krakowski.
(1266 † 1292).

swego Bolesława Leszkowicza, gdzie przymierze pomiędzy tymi książętami zawarte zostało.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz klasztorowi Benedyktynów na Łyścu obszerne nadaje swobody, — zatwierdza zamianę wsi Dziewin na wieś Zabłocie pomiędzy komesem Mikołajem, wojewodą krakowskim, a komesem Bieniem dokonaną, — wreszcie Henzyrowi i Piotrowi z Dubia wieś Bojków nadaje, — wieśniakom wsi klasztoru staniąteckiego różne nadaje swobody.

W r. 1271 z inicyatywy Bolesława Leszkowicza dwaj wielmożowie małopolscy Otto i Żegota, członkowie rodu Starzów, napadają Pawła, biskupa krakowskiego, w dobrach biskupich Kunowie, biorą go jeńcem i wloką do grodu sieradzkiego pod dozór Leszka Czarnego. Gdy arcybiskup gnieźnieński wskutek tego gwałtu prowincyę gnieźnieńską obłożył interdyktem, przyszło do zgody, w myśl której Bolesław Leszkowicz wypłacił biskupowi Pawłowi 200 grzywien, zaś owych gwałtowników Ottona i Żegotę więzieniem ukarał.

W tym roku odbywa Bolesław Leszkowicz wiec senatorski w Krakowie, — wsiom klasztoru wąchockiego prawo niemieckie szredzkiem nazwane nadaje, — zezwala klasztorowi jędrzejowskiemu na założenie miasta Jędrzejowa prawem szredzkiem, do którego to miasta cztery wsie przylegające włącza, — nadaje klasztorowi tynieckiemu prawo założenia miasta we wsi Opatowiec na prawie krakowskiem, — Paweł biskup krakowski uposaża ołtarze św. Wojciecha, Leonarda i Małgorzaty w kościele katedralnym krakowskim, — Świętosława wreszcie ksieni klasztoru Panien Klarysek w Skale Janowi z Radoszowa wieś Zadroże prawem szredzkiem założyć dozwala.

W roku 1272 tenże książę Piotrowi, kanonikowi u św. Floryana pod Krakowem, wieś Łubno nadaje, — zatwierdza sprzedaż części dóbr Krusinowa klasztorowi Panien Benedyktynek w Staniątkach przez Piotra Ja-

kubkowicza, — zaś Gierardowi dziekanowi katedralnemu krakowskiemu część dóbr Goszcza wraz z osadnikami nadaje.

W r. 1273 za namową Pawła, biskupa krakowskiego, wielmożowie małopolscy wypowiadają Bolesławowi Leszkowiczowi posłuszeństwo i Władysława, księcia opolskiego, na księcia sobie sprowadzają, którego jednak Bolesław Leszkowicz pod Bogucinem pobił. Polegli w tej bitwie z rycerstwa małopolskiego Świętosław Włodzimirowicz i Racibor, kasztelan łukowski.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz mieszczan sądeckich od cła uwalnia, zaś klasztorowi wąchockiemu zdrój soli w Bochni nadaje, — zezwala, iżby wieś Raciborowice temiż samemi, jak i inne wsie kapituły katedralnej krakowskiej cieszyła się swobodami, — bierze pod opiekę swoją klasztor mogilski ze wszystkiemi jego posiadłościami, — kapituła katedralna krakowska wieś Łososkowice Filipowi kanonikowi płockiemu nadaje, — Paweł biskup krakowski źrebie w Skrzyszowicach do wsi Łosośkowice przyłącza, — tenże biskup zatwierdza układ Prandoty biskupa krakowskiego z Witem kołodziejem co do wybudowania młyna we wsi Wawrzyńczyce, — i znowu sam temuż Witowi kołodziejowi prawo zakładania młynów wodnych w Wawrzyńczycach nadaje, — zatwierdza zamianę działu w Łososkowicach za role w Skrzyszowicach pomiędzy rycerzem Wojnem a Filipem kanonikiem płockim uczynioną.

W tymże roku za poduszczeniem Pawła, biskupa krakowskiego, Litwini plądrują ziemię lubelską, zaś Bolesław Leszkowi księstwo opolskie.

W tymże roku Kunegunda, księżna krakowska i sandomirska, dwa młyny w Podegrodziu Michałowi, wójtowi sądeckiemu, sprzedaje.

W r. 1274 zawarty zostaje pokój pomiędzy Bolesławem Leszkowiczem a Władysławem, księciem opolskim.

W tymże roku Bolesław Leszkowicz wieś Wielmożę,

klasztoru Panien Klarysek w Skale własną, na prawo niemieckie przenosi, — a zarazem wydaje poświadczenie, iż Mścigniew, syn Pakosława Starego, wieś Pękosławice klasztorowi wąchockiemu sprzedał, — nadaje Świętosławowi Klimuntowiczowi wsie Żabno i Żyrawę, — nadaje wsi Goszczy kapituły katedralnej krakowskiej też same swobody, z jakich korzystają inne wsie kapitulne, — Grzegorz X papież uwalnia zgromadzenie Klarysek od dziesięciny na pomoc Ziemi świętej, — klasztor Cystersów jędrzejowski wieś Goszczę kapitule katedralnej krakowskiej nadaje, — Paweł biskup krakowski klasztorowi jędrzejowskiemu dziesięciny z wsi Przyłęk i Kozanki nadaje, — kapituła katedralna krakowska wieś Garlicę Zacharyaszowi prawem niemieckiem założyć zezwala, — Zbrosław kanonik krakowski i wrocławski zatwierdza nadanie 6 łanów w Kolanowicach klasztorowi miechowskiemu przez Wilhelma biskupa lubuskiego, — Kozmas opat tyniecki Henrykowi i Gierardowi mieszczanom krakowskim nadaje wieś Bronowice celem założenia jej na prawie niemieckiem, — Agnieszka ksieni klasztoru w Skale niejakiemu Uciechowi wieś Wielmożę na prawie niemieckiem nadaje.

W r. 1275 Bolesław Leszkowicz odbywa wiec senatorski w Korczynie, — klasztorowi wąchockiemu przeważne swobody, — zaś komesowi Mikułowi, podkomorzemu krakowskiemu, wieś Łagiewniki nadaje, — dozwala klasztorowi imbramowickiemu osadzać cudzoziemskich wieśniaków, — Jan sołtys z Zadroża Godkowi ojcu swemu 2 łany wolne w tejże wsi sprzedaje.

W r. 1276 Bolesław Leszkowicz poddanych klasztoru brzeskiego od sądownictwa i uciążliwości uwalnia, — komesowi Wierzbięcie nadaje prawo założenia wsi Przegini na prawie niemieckiem, — uwalnia wieś Kacice klasztoru mogilskiego od przewodu, — Innocenty V papież klasztorowi w Skale trzema bulami różne prerogatywy nadaje.

W tym roku Kunegunda, księżna krakowska i sandomirska, wieś Gołkowice na prawo niemieckie przenosi.

W r. 1277 Bolesław Leszkowicz posiadłości klasztoru koprzywnickiego od uciążliwości uwalnia, zaś klasztorowi miechowskiemu dział i karczmę w Przesławicach zwraca,— zwraca klasztorowi miechowskiemu dział i karczmę w Przesławicach, — Paweł biskup krakowski wsie niektóre do parafii kościoła w Kamieniu przyłącza, — kapituła katedralna krakowska dworzyszcze własne księżnej Kunegundzie darem daje, — Bolesław Leszkowicz obowiązuje się grody Habchenstein i Lubechowitz, które na zabezpieczenie szkód Bolesławowi księciu mazowieckiemu przez Ślązaków zrządzonych w zastawie trzyma, zwrócić Otokarowi królowi czeskiemu.

W r. 1278 Bolesław Leszkowisz zezwala klasztorowi mstowskiemu na założenie miasta Mstowa prawem niemieckiem, — Prokopowi kanclerzowi krakowskiemu wieś Czystebrzegi wolną od danin nadaje, — zezwala klasztorowi mogilskiemu na zasadzenie wsi Prandocin prawem niemieckiem, — z Abrahamem Sułkowiczem zamienia wieś Kembłów na dwie łąki i las w Poznachowicach, — zwraca kościołowi bocheńskiemu koryto soli w Bochni,— poświadcza, iż posiadłości Radwanitów nie przeszły pod władzę Władysława księcia oświęcimskiego, — zatwierdza oddanie w zastaw wsi Bawół przez komesa Wawrzyńca z Bawołu Prokopowi kanclerzowi krakowskiemu w 30 grzywnach, — Kunegunda księżna krakowska i sandomirska wieś Janiszów niejakiej Elżbiecie nadaje,— taż księżna mieszczan sądeckich od cła w Wojniczu, Opatowcu i Korczynie uwalnia, — Zbrosław kanonik krakowski i włocławski klasztorowi miechowskiemu wieś Szczepanowice nadaje, — Katarzyna Szczepanówna wraz z mężem swym Bogufałem wieś Charbinowice Klimuntowi miecznikowi sandomirskiemu sprzedaje.

W r. 1279 umiera Bolesław Leszkowicz, a następuje po nim Leszek Kazimirowicz „Czarnym“ zwany,

pozostała zaś po nim wdowa Kunegunda przyjmuje sukienkę zakonną Panien Klarysek.

W tymże roku książę Bolesław Leszkowicz zatwierdza zamianę źrebia w Goszczy za źrebie w Trątnowicach pomiędzy Imbramem Krystynowiczem z Niedźwiedzia a Filipem kanonikiem krakowskim dokonaną, — nadaje klasztorowi imbramowickiemu prawo szredzkie dla wsi Tarnawy, — kapitule katedralnej krakowskiej wieś Bolesław oraz 200 grzywien z żup bocheńskich testamentem leguje, — Floryan opat klasztoru Premonstrantów brzeskiego miasto Brzesko na prawie szredzkiem zasadza, — Filip biskup firmański legat apostolski zatwierdza posiadłośei klasztoru koprzywnickiego.

W r. 1280 Lew, książę ruski, posiłkowany przez Tatarów, Litwinów i Jadźwingów, napadł Małopolskę, spustoszył ziemię lubelską, wpadł następnie do ziemi sandomirskiej i obległ Sandomirz. Dopadło go pod Gośliami wojsko polskie pod wodzą Warsza kasztelana krakowskiego oraz Piotra Wojciechowicza, krakowskiego i Janusza sandomirskiego wojewodów i ciężką zadało mu klęskę. poczem Leszek Czarny aż po Lwów Ruś spustoszył.

W tymże roku Leszek Czarny złożył przyrzeczenie księżnej Kunegundzie, iż sfery jej uprawnien w niczem nadwerężać nie będzie, — zaś księżna Kunegunda klasztor Panien Klarysek w Starym Sączu funduje i uposaża.

W tymże roku Filip biskup firmański legat papieski zatwierdza przywileje przez Bolesława Leszkowicza klasztorowi wąchockiemu r. 1249 i 1275 nadane, — zaś Mikołaj III papież zatwierdza prerogatywy klasztorowi w Skale przez poprzednich papieży nadane, — zatwierdza również założenie i uposażenie klasztoru w Skale.

W r. 1281 Leszek Czarny pustoszy księstwo wrocławskie.

W tym roku wystawił Paweł biskup krakowski na rzecz księżnej Kunegundy przyrzeczenie, iż jej nieść będzie pomoc wobec księcia Leszka Czarnego, iżby jej tenże we fundacyi klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu nie przeszkadzał, a gdyby książę tę fundacyę anihilować zechciał, natenczas ma księżnej Kunegundzie za wszystkie jej posiadłości oraz za kasztelanie sądecką, biecką i korczyńską wypłacić 30.000 grzywien srebra,— Marcin IV papież klasztorowi miechowskiemu trzema bulami różne prerogatywy nadaje, — Paweł biskup krakowski zatwierdza układ o pobór przysiężnego w niektórych wsiach między Piotrem plebanem bodzanowskim a klasztorem staniąteckim zawarty.

W roku 1282 Litwini z Jaćwingami napadają i pustoszą ziemię lubelską przez dni pietnaście, którym Leszek Czarny pomiędzy Narwią a Niemnem zabiegł drogę i pobił. Na pamiątkę tego zwycięstwa Leszek Czarny kościół parafialny św. Michała w Lublinie ufundował.

W tymże roku z poduszczenia Pawła biskupa krakowskiego Janusz wojewoda i Krystyn kasztelan sandomirscy podnoszą rokosz przeciw Leszkowi Czarnemu i Konrada księcia mazowieckiego na księcia sobie sprowadzają. Gdy jednak Leszek Czarny przeciw Konradowi wyruszył w pole, Konrad cofnął się napowrót na Mazowsze, zamierzając powrócić z mocniejszemi siłami.

W tym roku Paweł biskup krakowski od klasztoru staniąteckiego wieś Pomianowę na dożywocie otrzymuje w zamian temuż klasztorowi dziesięciny z wsi Kargowo i Zakrzewo nadaje.

W r. 1283 Litwini mszcząc się klęski nad Narwią doznanej, wpadli przez ziemię łukowską w ziemię sandomirską i takową srodze spustoszyli. Powiadomiony o tem Leszek Czarny zebrawszy wojsko pod dowództwem Żegoty wojewody krakowskiego i Janusza wojewody sandomirskiego, zabiegł im drogę i pod Równem walne nad nimi odniósł zwycięstwo.

W tym roku Paweł biskup krakowski posądzony, iż tym i poprzednim razem Litwinów na Polskę sprowadził, z polecenia Leszka Czarnego w Łagowie został ujęty i w grodzie Sieradzu uwięziony.

W tym roku Leszek Czarny klasztorowi Cystersów w Koprzywnicy rycerskie nadaje swobody, — zaś Tomasz opat tyniecki, klasztor Dominikanów w Opatowie zakłada i uposaża.

Marcin IV poleca komisarzom, iżby na Leszka Czarnego za uwięzienie Pawła biskupa krakowskiego rzucili klątwę a na kraj interdykt, — zatwierdza uposażenie klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu, — zatwierdza przywileje klasztoru Bożogrobców w Miechowie, — zaś Engelbert opat mogilski określa prawa i obowiązki sołtysa i osadników w Prandocinie.

W roku 1284 Leszek Czarny wznawia swobody i posiadłości klasztoru koprzywnickiego, — również wznawia swobody klasztoru wąchockiego, — i zatwierdza swobody świątników kościoła NPMaryi w Sandomirzu, — oraz odbywa wiec senatorski w Osieku.

W roku 1285 za poduszczeniem Pawła biskupa krakowskiego wielmożowie małopolscy, mianowicie Warsz kasztelan i Żegota wojewoda krakowscy, Janusz wojewoda i Krystyn kasztelan sandomirscy i inni wypowiadają Leszkowi Czarnemu posłuszeństwo i Konrada księcia mazowieckiego i czerskiego na księcia powołują. Konrad wkroczył ze znacznem wojskiem do Małopolski, zajął naprzód Zawichost, następnie Sandomirz, gdzie odbył wiec i poddanie się ziemian małopolskich przyjął. Jeden Kraków tylko pozostał wierny Leszkowi Czarnemu, który pozostawiwszy żonę swą Gryfinę na zamku krakowskim i poruczywszy obronę zamku mieszczanom krakowskim, sam do Węgier, do króla Władysława z prośbą o posiłki się udał. Konrad mazowiecki tymczasem podstąpił pod Kraków i zajął pustę miasto, nie zająwszy grodu, którego mieszczanie krakowscy dobrowolnie poddać nie

chcieli. Tymczasem Leszek Czarny powrócił z Węgier z licznemi posiłkami Węgrów i Kumanów, a gdy Konrad mazowiecki przeciw niemu w pole wyszedł, pobił go na głowę pod wsią Bogucicami nad Rabą.

W tym roku Leszek Czarny klasztorowi trzemeszeńskiemu 10 korcy soli z żup wielickich przekazał.

Marcin IV papież klasztorowi Panien Klarysek w Skale trzema bulami różne prerogatywy nadaje, — Jakób zaś arcybiskup gnieźnieński kościołowi panien Klarysek w Starym Sączu nadaje odpusty.

W r. 1286 Leszek Czarny wieśniakom wsi Krzyżanowice, Świętosława kasztelana wiślickiego własnej, różne swobody nadaje.

W r. 1287 Leszek Czarny udając wyprawę krzyżową przeciw Litwinom, Prusakom i Żmudzinom, napadł na dzielnicę Konrada księcia mazowieckiego i czerskiego, mszcząc się za napad na Małopolskę w r. 1285 dokonany i spustoszył takową straszliwie.

W tym roku Tatarzy pod wodzą Nogaja i Telebugi zrobili nowy napad na Polskę i naprzód ziemię lubelską i Mazowsze, następnie ziemię sandomirską, krakowską i sieradzką spustoszyli i podczas kiedy Leszek Czarny wraz z żoną Gryfiną na Węgrzech schronienia szukał, oni zapuścili się aż pod Sącz i pod gródek Pieniny, położony nad Dunajcem, gdzie św. Kinga z Klaryskami starosądeckiemi schronienie znalazła.

W tym roku Leszek Czarny rycerzowi Cedrowi Świętosławowiczowi z rodu Swiebodów-Gryfów posiadłość Latoszyn, — zaś Klimuntowi Sulisławiczowi młyn Bochnek nad rzeką Nidą nadaje, — klasztorowi miechowskiemu wieś Smroków przysądza, — wreszcie spór pomiędzy rycerzem Fabianem, a Piotrem proboszczem miechowskim o dobra Rzeplice powstały rozstrzyga.

W r. 1288 zatwierdza Leszek Czarny układ zawarty pomiędzy proboszczem klasztoru miechowskiego a komesem Krzesławem o dobra Krzesławice, zaś księ-

żna Kunegunda las położony pomiędzy Podolińcem a Gniazdem osadnikami zasadza.

W r. 1289 umiera Leszek Czarny. Paweł, biskup krakowski zwoławszy pod Sandomirz wiec ziemian małopolskich, przeprowadza wybór Bolesława księcia mazowieckiego na księcia małopolskiego, który też do Krakowa przybywszy, miasto i gród objął w posiadanie. Tymczasem mieszczanie krakowscy niechętni Bolesławowi mazowieckiemu, Henryka, księcia wrocławskiego na księcia przyzywają, który też przybył i Krakow zajął; a gdy Bolesław mazowiecki nie czując się na siłach podołać Henrykowi wrocławskiemu, z Krakowa dobrowolnie ustąpił, Henryk wrocławski i przez ziemian księciem obwołany zostaje.

W tym czasie tenże Henryk, który się tytułuje księciem wrocławskim, krakowskim i sandomirskim, nadaje Jeskowi i Hisynboldowi braciom miasto Wieliczkę, celem założenia takowego prawem frankońskiem.

W tym roku księżna Kunegunda z mistrzem Racławem medykiem grunta w Podegrodziu zamienia, — a zarazem wznawia przywilej na sołtysostwo w Podolińcu, pożarem zniszczony.

W roku 1290 Władysław Łokietek, książę kujawski, czując się być bliższym krakowskiego stolca książęcego po bracie swym Leszku Czarnym, od Henryka wrocławskiego, przy pomocy książąt Kazimirza łęczyckiego, Bolesława i Konrada mazowieckich, Przemysła II wielkopolskiego i Mszczuga pomorskiego, napadł na Małopolskę, wojska śląskie pod Siewierzem, Skałą i Swietnicą pobił i Kraków zajął. Tymczasem Henryk wrocławski zebrawszy wojsko cichaczem pod Kraków podstąpił, a zdradą mieszczan krakowskich tajemnie do miasta wpuszczony, takowe zajął, tak, że Władysław Łokietek w przebraniu przez mur klasztoru franciszkańskiego ucieczką ratować się musiał. Paweł biskup krakowski, który

trzymał stronę Władysława Łokietka, został przez Henryka wrocławskiego uwięziony.

W tymże roku umiera Henryk wrocławski, zapisawszy testamentem księstwa krakowskie i sandomirskie Przemysłowi II, księciu wielkopolskiemu.

W r. 1291 Gryfina pretendując, jakoby księstwa krakowskie i sandomirskie, miała sobie przez męża swego Leszka Czarnego zapisane, wysłała posłów do Wacława II, króla czeskiego, ofiarując mu oba te księstwa. Wacław II darowiznę tę chętnie przyjął i Tobiasza, biskupa praskiego z wojskami dla objęcia księstw tych do Krakowa wysłał. Jakkolwiek księstwa krakowskie i sandomirskie należały prawnie, jak wspomnieliśmy, z mocy testamentu Henryka wrocławskiego do Przemysła II, księcia wielkopolskiego, to jednak książę ten nietylko nie bronił objęcia tych księstw na rzecz Wacława II, króla czeskiego, ale wprost zamek krakowski biskupowi Tobiaszowi wydał. Po objęciu Krakowa wkroczyły wojska czeskie do ziemi sandomirskiej i tam grody Wiślicę i inny gród Oblekoń nad Wisłą zdobyły; pod Sandomirzem atoli przez Władysława Łokietka na głowę pobite zostały. Poczem biskup Tobiasz z wojskiem czeskiem cofnął się do Krakowa, a zabrawszy ze sobą księżnę Gryfinę, powrócił do Pragi, gdzie też księżna ta w kilka lat później umarła.

Odtąd Wacław II, król czeski, począł się tytułować księciem krakowskim i sandomirskim. Władysław Łokietek atoli nie dozwolił mu spokojnego tych księstw posiadania, ale najprzód gród Wiślicę napowrót zdobył, a następnie aż pod Kraków zapuszczał swoje nieprzyjacielskie przeciw Wacławowi II zagony. Wskutek tego wysłany został biskup Tobiasz ponownie do Małopolski, lecz wobec zręcznych manewrów Łokietka, nic nie wskórawszy, powrócić musiał do Pragi.

W r. 1292 Wacław II, król czeski, z pomocą Ottona, margrabi brandenburskiego, ponowną wykonał prze-

ciw Łokietkowi wyprawę, której jedynym rezultatem było zajęcie samego tylko miasta Sieradza (bez grodu) poczem król tak dobrze jak nic nie wskórawszy powrócił do Czech.

W tym roku zmarła św. Kunegunda, wdowa po Bolesławie Leszkowiczu; w tym też roku Żegota, kasztelan krakowski, klasztor kanoników regularnych reguły św. Augustyna (Szpitalników) w Sandomirzu ufundował, klasztorowi św. Ducha w Krakowie dobra Żyć, Głazów i las Zawierzbie nadał, — ks. Gryfina nadała Bratkowi wieś Na łąkach, celem założenia takowej prawem niemieckiem, a księżna Kunegunda Bogufałowi, kapelanowi swemu, wieś Opalanę nadała. — Wreszcie Wacław II zatwierdził uposażenie klasztoru Panien Klarysek starosądeckich.

W tym wreszcie roku umiera także Paweł, biskup krakowski, a stolicę biskupią zasiada po nim Prokop Rusin, proboszcz sandomirski, kantor gnieźnieński, kanonik katedralny krakowski, a niegdyś kanclerz Leszka Czarnego i krewny tegoż księcia z linii macierzystej.

W r. 1293 Władysław Łokietek w ziemi sandomirskiej dość szczęśliwie z wojskami króla Wacława II walczy i tylko srogi napad Tatarów, którzy aż pod Sandomirz zagony swe zapuścili, daje mu się we znaki.

W tym roku Gryfina jako pani sądecka Wacławowi Ryncowiczowi sołtystwo w Srostowie, — zaś Maciejowi, kapelanowi i rządcy swemu, las nad rzeką Olszaną w celu zasadzenia takowego nadaje, — zatwierdza wreszcie sprzedaż wsi Gaboń przez komesa Mściwa komesowi Mikołajowi Pączkowi uczynioną.

W tymże roku Stanisława, ksieni Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach działy w Umianowicach klasztorowi w Skale za 25 grzywien sprzedaje, — zaś Roman, proboszcz zwierzyniecki, zatwierdza sprzedaż folwarku Rogoźnik przez Arnolda, poprzednika swego Piotrowi Morycowiczowi uczynioną.

W r. 1294 Witenes, książę litewski, z Litwinami, Prusakami i Żmudzinami napadł ziemię łęczycką i srodze spustoszył. Puścił się za nim w pogoń Kazimirz, książę łęczycki, lecz w bitwie nad rzeką Bzurą pobity poległ, poczem jego księstwo łęczyckie na Władysława Łokietka spadło.

W tym roku Wacław II, król czeski, książę krakowski i sandomirski, nadaje biskupowi krakowskiemu dziesięcinę z wszelkich dochodów żup krakowskich, — a zarazem uwalnia Prokopa, biskupa krakowskiego od daniny 20 grzywien srebra z miast Iłży i Tarczka należnej, — zaś Thasso z Wizemburga, starosta krakowski i sandomirski, komesowi Stefanowi Węgrzynowi dwie wsie, Wierzbice zwane, w ziemi sandomirskiej położone, nadaje.

W r. 1295 umarł Prokop, biskup krakowski, a stolicę biskupią przezeń osieroconą objął Jan Muskata, Ślązak, archidyakon łęczycki, którego wizerunek z pieczęci jego spółczesnej tu obok domieszczamy.

W tym roku Mikołaj, książę opawski, starosta krakowski, wieś Czuszów, Michała, kantora krakowskiego, własną, od różnych danin uwalnia, — komes Mikołaj Gniewomirowicz, kasztelan sandomirski, niejakiemu Tomaszowi wieś Glanów nadaje, celem zasadzenia takowej na prawie niemieckiem, — Henryk, proboszcz miechowski, nadaje Piotrowi, mieszczaninowi krakowskiemu, dwa łany w Swiebodzinie, — wreszcie Prandota Warszowicz zawiera imieniem siostrzeńca swego, Pawła Wojsławowicza, z kapitułą katedralną krakowską układ o wieś Dobronowice.

W r. 1296 Przemysł, król polski, przez margrabiów brandenburskich w Rogoźnie podstępnie zamordowany został, poczem wielmożowie wielkopolscy i pomorscy na wiecu w Poznaniu Władysława Łokietka królem sobie obrali, Pomorze zaś trzem starostom: Piotrowi Swięcy, kanclerzowi pomorskiemu oraz Wawrzyńcowi

i Jaśkowi Sławskim powierzone zostało. Mimo obioru królem, Władysław Łokietek przyjął tylko tytuł dziedzica Królestwa polskiego.

W tym roku Gryfina jako pani sądecka określa prawa i obowiązki sołtysa i kmieci wsi Podłęże, — Jan Muskata biskup krakowski rozstrzyga spór pomiędzy opatem szczyrzyckim a Ratołdem Janowiczem, synem Żyły, o prawo patronatu kościoła NPMaryi w Szczyrzycu, wielmożowie zaś małopolscy wydają poświadczenie, iż Bolesław Leszkowicz klasztorowi Cystersów welehradzkiemu dwa bałwany soli tygodniowo z żup krakowskich przekazał.

W r. 1297 Władysław Łokietek mszcząc się na Henryku księciu wrocławskim, iż tenże po śmierci Leszka Czarnego Małopolskę mu zagrabił, napadł i spustoszył księstwo wrocławskie.

W r. 1299 Gryfina, pani sądecka, Janowi Bogaczowi, mieszczaninowi kamienickiemu sto łanów nad rzeką Łubinką celem zasadzenia takowych nadaje, — zaś Andrzej i Wierzbięta Henrykowi, mieszczaninowi olkuskiemu wieś Zimnodół, na prawie niemieckiem zasadzić się mającą nadają.

W r. 1300 wielmożowie polscy z powodu ucisku, jakiego od Władysława Łokietka rzekomo doznawali, wypowiedzieli mu na wiecu w Poznaniu posłuszeństwo i Wacława II, króla czeskiego królem sobie obrali, naznaczając mu za małżonkę Rykezę, jedyną po królu Przemyśle pozostałą córkę. Jakoż Wacław II pojął Rykezę za małżonkę, ogłosił się królem polskim i Władysława Łokietka ze wszystkich ziem wyrugował, który tymczasem podjął pielgrzymkę do Rzymu.

W tymże roku Vocco starosta krakowski i sandomirski komesowi Stefanowi Węgrzynowi przewóz na rzece Wiśle naprzeciw Gorzyc nadaje, — Henryk proboszcz miechowski zawiera z mistrzem Marcinem Rynołdowiczem z Krakowa układ o sołtystwo w Michałowicach, — wre-

Fig. 11.

Z pieczęci Jana Muskaty biskupa krakowskiego. (1295 † 1320).

szcie Jan Muskata biskup krakowski potwierdza klasztorowi Cystersów w Mogile prawo pobierania dziesięciny z Winiar.

W r. 1301 starostwo małopolskie z ramienia Wacława II, króla czeskiego, sprawował Mikołaj, książę opawski.

W tym roku Jan Muskata, biskup krakowski, podkanclerzy węgierski, otrzymuje od króla węgierskiego zamek Pławiec. Rozpatrując się bliżej, jakie to usługi mógł biskup krakowski oddać królowi węgierskiemu, za które zamkiem Pławcem wynagrodzony został, jedno tylko nasuwa się przypuszczenie, iż to było wynagrodzenie za milczenie, gdy Węgrzy korzystając z rosterek, jakie w Polsce po śmierci Leszka Czarnego zapanowały, zagrabili bezprawnie Spiż polski z miastami Lubowlą, Gniazdem i Podolińcem, nad którym biskupom krakowskim jurysdykcya duchowna, zaś książętom małopolskim władza świecka przysługiwała. W tym bowiem mniej więcej czasie przechodzi Spiż w posiadanie faktyczne Węgier, chociaż Węgrzy do tej chwili nigdy nie byli w stanie wykazać tytułu do posiadania tejże ziemi.

W tym roku Wacław II, król czeski i polski, Jordanowi z Gargowa, komesowi Sasów, dobra Gniazdo i Lubowlę nadaje.

W r. 1302 ziemianie małopolscy gród i ziemię lubelską, dotąd w posiadaniu Rusinów zostającą, na tychże Rusinach zdobywają.

W tym roku Racław, kanonik krakowski, wieś Kurdwanów ołtarzowi NPMaryi w kościele katedralnym krakowskim nadaje, — zaś komes Dzierżykraj z Wielowsi wieś Węgrzynowo Wojciechowi Owieczce i bratu jego Dobraszowi na prawie niemieckiem nadaje.

W r. 1303 Wacław II, król czeski, od Jana Muskaty, biskupa krakowskiego, w zamian za Biecz nabywa wieś Kamienicę przy uściu rzeki Kamienicy do Dunajca,

na podgórzu karpackiem położoną i tamże miasto Nowy Sącz na prawie niemieckiem zakłada.

Władysław Łokietek tymczasem wygnaniec u Amadeja, palatyna węgierskiego, na Węgrzech przytułek znachodzi.

W tym roku Rykeza, żona Wacława II, króla czeskiego i polskiego, koronowaną zostaje na królowę polską, zaś Fryczek Szachowicz zostaje mianowany namiestnikiem królewskim na królestwo polskie.

W tym roku Jan, biskup krakowski, wydaje wyrok w sporze pomiędzy księżną Gryfiną a klasztorem miechowskim o prawo patronatu w Łącku, — a zarazem nabywa od Paszka Przemankowskiego wsie Trąbki i Darczyce za $27^1/_2$ grzywien.

W tym roku Racław, medyk, kanonik krakowski, ołtarzowi NPMaryi w katedrze krakowskiej dworzyszcze w pobliżu Skałki nadaje.

W r. 1304 Władysław Łokietek, korzystając ze sposobności, iż Wacław II, król czeski, zajęty był na Węgrzech niesieniem pomocy synowi swemu Wacławowi III, kandydatowi do tronu węgierskiego, przy pomocy palatyna węgierskiego, Amadeja, zajął naprzód gród biskupi Pełczyska, a stamtąd zdobył także i Wiślicę a wreszcie i Lelów.

W tym roku dziedzice Chełmu Dytmarowi i Krystanowi Keczerom nadają prawo wodociągu z rzeki Rudawy, — zaś Bień Wojsławowicz z Łososiny z braćmi swymi dworzyszcze na przedmieściu krakowskiem mistrzowi Racławowi, kanonikowi krakowskiemu sprzedaje.

W r. 1305 umiera Wacław II, król czeski i polski, zostawiając syna Wacława III, z czego Władysław Łokietek korzystając, naprzód gród sandomirski zdobył, a następnie całą ziemią sandomirską zawładnął, wreszcie zawładnął i ziemią krakowską, skoro się wielmożowie małopolscy, zwłaszcza Wierzbięta kasztelan i Wojciech Bogorya ze Zmigrodu, wojewoda krakowscy, Żegota Starza

wojewoda, Prandota kasztelan, Smył sędzia sandomirscy oraz Klemens, kanclerz i kanonik krakowski za nim oświadczyli.

W r. 1306 Wacław III, król czeski, chcąc uśmierzyć bunt Małopolan, którzy sobie Władysława Łokietka księciem obrali, wyruszył z wyprawą przeciw Małopolsce, atoli w drodze w Ołomuńcu zamordowany został. Tymczasem wszystkie zresztą dzielnice polskie wraz z Pomorzem oświadczyły się za Władysławem Łokietkiem, z wyjątkiem jedynie Wielkopolan, którzy sobie Henryka, księcia głogowskiego na pana obrali, a tak Władysław Łokietek stał się ostatecznie księciem małopolskim. Wizerunek jego z pieczęci dołączamy. Władysław Łokietek przedsięwziął wprawdzie wyprawę przeciw Henrykowi głogowskiemu, lecz gdy tenże książę nie chciał dać pola Łokietkowi, a tylko w grodach się trzymał, skończyło się na spustoszeniu jego dzielnicy.

W tym roku z pożaru wybuchłego w pobliżu kościoła Wszystkich Świętych, zgorzał Kraków i Zamek i katedra na Zamku.

W tym też roku Władysław Łokietek wydaje wielki przywilej swobód na rzecz miasta Krakowa, — i również wydaje przywilej swobód na rzecz biskupa krakowskiego, któremu zamek Pełczyska zwraca, a gród Chęciny nadaje; — Jan zaś, biskup krakowski kupuje od Mirosława Rożna 30 morgów w Dąbiu. Również w tym roku Władysław Łokietek ustanawia skład towarów *(emporium)* w Krakowie, — zatwierdza prawa i przywileje miasta Nowego Sącza, — wreszcie Marcinowi Zbigniewowiczowi wieś Wieruszyce nadaje.

W r. 1307 Jan biskup krakowski otrzymuje od Strasza z Końskiego, członka rodu Odrowążów, dobra Goleniowy i Chebdzie w 250 grzywnach w zastaw, jako wynagrodzenie za rabunek dóbr kościelnych.

W tym roku Władysław Łokietek mieszczan sandomirskich od ceł uwalnia, — Markowi i Robertowi wój-

Fig. 12.

Władysław Łokietek.

tom sandomirskim wsie Radoszki i Ocin miejski nadaje,— przyrzeka biskupowi krakowskiemu zachować swobody katedry krakowskiej, — wreszcie zatwierdza klasztorowi miechowskiemu przywilej na prawo niemieckie w mieście Miechowie.

W r. 1308 Dzierżsław i Roch Stradomscy kościół Wszystkich Świętych w Sobolowie dziesięcinami uposażają.

W tym roku 1308 Władysław Łokietek nadaje klasztorom Cystersów w Jędrzejowie, Koprzywnicy, Wąchocku i Szczyrzycu prawo zakładania wsi na prawie niemieckiem, — zatwierdza posiadłości i swobody klasztoru Cystersów w Sulejowie, — nadaje klasztorowi Cystersów jędrzejowskiemu wieś Łątczyn i grunta niektóre we wsi Łysakowie, — zatwierdza sprzedaż części wsi Czerników klasztorowi łysogórskiemu przez Mieczsława z Myszkowa.

W r. 1309 Jan biskup krakowski żali się przed kardynałem Gentilisem, legatem na krzywdy wyrządzane sobie przez Władysława Łokietka. Tenże kardynał poleca Dominikanom Płockim, aby ciało św. Salomei Franciszkanom krakowskim zwrócili.

W r. 1310 umiera Henryk książe głogowski i wielkopolski, wskutek czego Wielkopolanie Władysława Łokietka księciem sobie obierają. W tym roku rodzi się Kazimirz Wielki.

W tym roku Bolesław książę mazowiecki i czerski nadaje kupcom krakowskim i sandomirskim prawo prowadzenia handlu w jego dzielnicy, — Gentilis kardynał biskupowi kujawskiemu poleca, iżby spór pomiędzy Władysławem Łokietkiem a Janem, biskupem krakowskim rozpoznał, — Sędziwoj ze Skotnik, podkomorzy krakowski rozgranicza wsie Książnice i Łężkowice, — Anna, ksieni Panien Klarysek starosądeckich zakłada apelacyę od wyroku Baldwina, opata rudzkiego w przedmiocie kościoła w Łącku, — Władysław Łokietek wsiom Wro-

nin i Wroniec klasztoru św. Krzyża w Krakowie własnym, prawo niemieckie nadaje, — zaś Więcław Adamowicz dział w Sudole klasztorowi jędrzejowskiemu sprzedaje.

W r. 1310 Władysław Łokietek kapitule katedralnej krakowskiej wieś Piotrowin nadaje, — rozstrzyga spór pomiędzy klasztorem Panien Klarysek starosądeckim, a miastem Krakowem o opłatę cła, — wreszcie zatwierdza sprzedaż wsi Raków klasztorowi jędrzejowskiemu przez Świętopełka, wojewodę łęczyckiego i synów jego Klimunta i Stefana.

W r. 1311 Trojden, książę czerski i sochaczewski kupcom krakowskim i sandomirskim nadaje prawo kupczenia w swej dzielnicy, — Anna ksieni Panien Klarysek starosądeckich apeluje od wyroku Baldwina opata rudzkiego w przedmiocie rzuconej na nią klątwy.

W tymże roku Władysław Łokietek odbywa wiec senatorski w Wiślicy, na którym Rupertowi i Markowi, synom Marka, niegdy wójta sandomirskiego, wójtostwo sandomirskie zwraca.

W tym roku mieszczanie krakowscy pod przewodem wójta Alberta, Bolesława księcia opolskiego na księcia sobie przywołali, któremu też bramy miasta otwarli. Zamku wszelako Bolesław opolski dobyć nie mógł. Gdy jednak Władysław Łokietek wyszedł przeciw niemu w pole, tenże z Krakowa do Opola ustąpił, zabierając ze sobą Alberta wójta i kilku mieszczan krakowskich. Władysław Łokietek zajął napowrót Kraków i srogą na przeniewierczych mieszczanach krakowskich wywarł zemstę, karząc niektórych szubienicą. Miasto zaś samo ukarał, konfiskując mu różne dochody miejskie i pozbawiając mieszczan krakowskich prawa obioru rajców, któreto prawo odtąd na wojewodów krakowskich przeszło. Prawdopodobnie cofnięty został także wielki przywilej nadany miastu w roku 1306. Dworek wreszcie wójta krakowskiego przy bramie mikołajskiej położony, w gródek książ-

żęcy zamienił. Że zaś i biskup krakowski Jan Muskata o współudział w tej zdradzie mieszczan krakowskich był obwiniony, Władysław Łokietek zabrał mu gród biecki. Również i klasztorowi miechowskiemu, którego proboszcz był bratem Alberta, wójta krakowskiego, wieś Łętkowice zagrabił.

W tym roku Władysław Łokietek sołtysom klasztoru tynieckiego, którzy brali udział w buncie wójta Alberta, sołtystwa odbiera i klasztorowi tynieckiemu zwraca, — mieszczan sądeckich od opłaty cła uwalnia.

W r. 1312 Jadwiga Łokietkowa, księżna polska, mieszczan sądeckich od cła uwalnia, — Gierlach, wójt dziedziczny wielicki, zapisuje klasztorowi mogilskiemu cztery jatki mięsne w Wieliczce na światło.

W tymże roku Władysław Łokietek klasztorowi Panien Klarysek w Starym Sączu nadaje cło w Rytrze nad rzeką Popradem, — Anna, ksieni tegoż klasztoru, Klemensowi Swarkowiczowi sołtystwo w Zabrzeziu zwraca, — Sądka, wdowa po Tomku z Rakoszyna, sadzawkę i młyn w Brynicy klasztorowi jędrzejowskiemu nadaje.

W r. 1313 Henryk, proboszcz klasztoru miechowskiego, Heidenrykowi z Kesmarku wieś Pryniec do zasadzenia nadaje, — zaś Katarzyna, ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu, prawa i obowiązki sołtysa i kmieci wsi Mokra Dąbrowa określa, — Wierzchosław, kanonik katedralny krakowski i Stanisław, kanonik u św. Michała, rozstrzygają spór pomiędzy Klaryskami starosądeckiemi a niejakim Czarnotą.

W r. 1314 przysądzoną zostaje przez sąd ziemski krakowski kapitule katedralnej krakowskiej wieś Bawół, o którą przeciw niej Wojciech Nosdrach, stolnik krakowski, spór wytoczył.

W roku 1315 Jan, pleban mstyczowski, odstępuje praw swych do działu, przyległego do wsi Bogucina, na rzecz klasztoru mogilskiego, — księżna Ja-

dwiga Łokietkowa Beginki sandomirskie pod swą opiekę przyjmuje.

W tym roku Władysław Łokietek niejakiemu Mikołajowi las w pobliżu Skały, w celu zasadzenia go nadaje, — w sporze pomiędzy Piotrem, opatem sulejowskim, a Jadwigą, wdową po Jakubie Mojkowiczu, o dobra Okalinę i Gojców wyrok wydaje, — nadaje miastu Krakowowi przewóz na Wiśle pod warunkiem wybudowania mostu, — Goczałk sołtys z Meltura z Klaryskami starosądeckiemi o wójtostwo w Starym Sączu układ zawiera.

W r. 1316 Władysław Łokietek wysyła Gierwarda, biskupa kujawskiego do Rzymu, aby mu u stolicy apostolskiej królewską wyjednał koronę. Tymczasem i Zakon krzyżowy wysłał jednych posłów do Rzymu, iżby przeszkodzili Władysławowi Łokietkowi w uzyskaniu królewskiej korony, drugich do Jana luksemburskiego, króla czeskiego, iżby prawa swe do korony polskiej w Rzymie zgłosił.

W tymże roku Marcin z Brzeźna i Klaryski starosądeckie rozgraniczają dobra Chomranice, Chełmiec i Rzdziostów, — Klaryski krakowskie u św. Andrzeja Tomisławowi kasztelanowi krakowskiemu wieś Włoszczowice na dożywocie nadają, — Jakób Wojciechowicz z Bogoryi stryjom swoim Mikołajowi, Paszkowi i Jarosławowi z Bogoryi wieś Górę zwraca a połowę Jaślan nadaje.

W r. 1317 Jan XXII papież, wznawia swobody klasztorowi Panien Klarysek starosądeckiemu, przez poprzedników swych nadane, — zarazem poleca opatowi tynieckiemu, iżby spór między tymże klasztorem a wieśniakami wsi Kamienicy rozstrzygnął.

W tym roku Władysław Łokietek Wisławowi, Budziwojowi i Witowi, synom Wojsława Kozłowicza wieś Kozłowiec nadaje, — tenże Maciejowi, wójtowi z Opatowca wójtostwo w Lublinie nadaje, — tenże na prośby Sławniki, ksieni staniąteckiej, wszystkim wsiom klasztoru staniąteckiego prawo niemieckie nadaje, — tenże szpita-

lowi św. Jana Chrzciciela w Zagościu przywilej Bolesława Leszkowicza wznawia i pomnaża, — Katarzyna Odolanówna, ksieni starosądecka, Swietoniowi Czaczkowiczowi sołtystwo we wsi Wietrznicy sprzedaje — i również sprzedaje sołtystwo w Olszanie niejakim Czadomirowi i Piotrowi.

W r. 1318 Gierasz, mieszczanin krakowski, z synem swoim Hankiem klasztorowi Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie dworzyszcze w Krakowie i cztery ogrody na Kawiorach nadaje.

W tymże roku Władysław Łokietek Januszowi Białemu, rzeźnikowi sądeckiemu, las nad rzeką Uszwą celem zasadzenia go nadaje, — wieś Kruplino Marcinowi i Piotrowi prawem niemieckiem założyć dozwala, — zatwierdza układ zawarty pomiędzy opatem sulejowskim a Stanisławem i Tomisławem, synami Jakuba Mojkowicza, o dobra Okalinę i Gojców, — zatwierdza klasztorowi jędrzejowskiemu przywilej z roku 1308 na wieś Łątczyn, — również zatwierdza klasztorowi wąchockiemu przywilej z r. 1308, — zatwierdza także i Gierardowi, mieszczaninowi krakowskiemu, przywilej na wójtowstwo miechowskie z r. 1307, — wznawia zamianę niektórych posiadłości dokonaną dawniej z klasztorem wąchockim, — przysądza Janowi, biskupowi krakowskiemu, wieś Wiktorowice przeciw Piotrowi Salomonowiczowi, — wznawia przywilej klasztorowi wąchockiemu przez Bolesława Leszkowicza w roku 1260 nadany, — uwalnia poddanych klasztoru sulejowskiego od ceł, — wszystkim posiadłościom klasztorów jędrzejowskiego, wąchockiego, koprzywnickiego i szczyrzyckiego prawo niemieckie wznawia.

W tym roku Władysław Łokietek wszystkim wsiom klasztoru łysogórskiego prawo niemieckie nadaje, — zezwala klasztorowi henrykowskiemu zasadzić wsie Wrożenice, Glew i Glewiec na prawie niemieckiem, — przysądza klasztorowi tynieckiemu gródek Golesz, — Wierzchosława, ksieni klasztoru u św. Andrzeja w Krakowie,

Boguniowi i Wrotkowi braciom wieś Rokitno zasadzić pozwala, — Nawój, wojewoda sandomirski, Sądowi, komornikowi swemu, las Tęczyn prawem szredzkiem zasadzić daje, — Adam Piotrowicz Hulmanowi, mieszczaninowi krakowskiemu wieś Kamień prawem szredzkiem zasadzić dozwala.

W roku 1320 Władysław Łokietek koronuje się w Krakowie królem polskim, — i prawdopodobnie w tymże roku mieszczan lubelskich od cła uwalnia.

W tym też roku umiera Jan Muskata, biskup krakowski, a w miejsce jego wybrany zostaje Nankier, z rodu Okszów, kanonik katedralny krakowski krakowskim biskupem, który też zaraz nowy zupełnie obszerny kościół katedralny wybudował. Wizerunek tego biskupa z jego pieczęci domieszczamy obok.

W tym roku Wacław, książę mazowiecki i płocki, klasztorowi miechowskiemu kościoły w Rembowie i Wyszogrodzie nadał, — Jan, wójt zawichojski, młyn w Zawichoście klasztorowi św. Andrzeja w Krakowic legował, — Andrzej, książę ruski, kupcom krakowskim połowę cła we Włodzimirzu obniża.

W tym roku król Władysław Łokietek z Klemensem, opatem sieciechowskim, zamienia kościół św. Idziego w Krakowie na kościół św. Andrzeja i tenże kościół Pannom Klaryskom ze Skały nadaje, — rozstrzyga spór pomiędzy Jakubem, podkomorzym sandomirskim, a Michałem, opatem tynieckim, — uwalnia mieszczan sądeckich od opłaty cła w Krakowie, — przysądza Piotrowi z Dobczyc i braciom jego pewne służebności w Radłowskim borze, — Jadwiga, królowa polska, mieszczan krakowskich od opłaty cła w Sandomirzu i Korczynie uwalnia, — Nankier, biskup krakowski, zatwierdza zamianę kościoła św. Idziego na kościół św. Andrzeja, — Stronisława, ksieni klasztoru Panien Klarysek starosądeckich, Hinkowi Czarnemu las nad Dunajcem w celu zasadzenia go prawem niemieckiem nadaje, — komes Nawój z Morawicy

i inni członkowie rodu Starzów przenoszą Klaryski ze Skały do kościoła św. Andrzeja w Krakowie, — Tomisław wojewoda sandomirski poświadcza, iż mieszczanie krakowscy od cła są wolni.

W roku 1321 Władysław Łokietek kupców bocheńskich od cła uwalnia, — Idzi patryarcha aleksandryjski wraz z innymi biskupami kościołowi N. P. Maryi w Krakowie odpusty nadaje, — Nankier biskup krakowski wieś Łoniowę na prawo niemieckie przenosi a wsi Biesiadki prawo szredzkie nadaje.

W tym roku król Władysław Łokietek wraz z żoną swą królową Jadwigą prebendę św. Walentego i Jerzego w kolegiacie sandomirskiej fundują i uposażają, — Nankier biskup krakowski Gallowi i Radostowi z Łysej góry las Łoniów do zasadzenia go nadaje, — tenże biskup Maciejowi i Lutkowi sołtystwo we wsi Biesiadki na prawie szredzkiem nadaje.

W roku 1322 Jan XXII papież porucza dziekanowi gnieźnieńskiemu rozstrzygnienie sporu między Nankierem biskupem krakowskim a opatem tynieckim o gród Biecz.

W tym roku Nankier biskup krakowski kaplicę św. Małgorzaty w katedrze krakowskiej przez siebie ufundowaną, uposaża, — Stanisławowi i Wawrzyńcowi z Libiertowa i Ujazdu dozwala oddawać dziesięciny obyczajem rycerskim, — zatwierdza odstąpienie młyna w Tarczku i wójtostwa w Leśnej przez Stanisławę Wyrzykową zięciowi swemu Helbrandowi, — rozstrzyga spór pomiędzy królem Władysławem Łokietkiem a Klaryskami starosądeckiemi o prawo patronatu kościoła sądeckiego, — sąd zaś ziemski krakowski przysądza kapitule katedralnej krakowskiej wieś Bawoł przeciw Stanisławowi i Wawrzyńcowi z Libiertowa.

W roku 1323 Nankier biskup krakowski z Pawłem z Bogoryi role w Skotnikach i Ostrołęce zamienia, — Tomisław wojewoda sandomirski poświadcza, iż mieszcza-

Fig. 13.
Nankier Oksza biskup krakowski.
1320—1326.

nie krakowscy od cła w Korczynie są wolni, — Mikołaj Henrykowicz Borus sołtys prandociński od klasztoru mogilskiego 42 grzywien pożycza i na sołtystwie swem ubezpiecza, — Nankier biskup krakowski z Pawłem z Bogoryi wieś Skotniki na wieś Ostrołękę zamienia,— Ianisław arcybiskup gnieźnieński poświadcza, iż biskupowi krakowskiemu służy prawo zasiadania po prawej ręce arcybiskupa gnieźnieńskiego, — Budzisława ksieni Panien Klarysek starosądeckich określa prawa i obowiązki sołtysa i kmieci wsi Przekop, — mieszczanie sądeccy zawierają z mieszczanami krakowskimi układ co do cła w Krakowie opłacać się mającego, — Jan XXII papież poleca komisarzom, by zbadali spór pomiędzy ksienią Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie a arcybiskupem gnieźnieńskim o cło w Żarnowcu opłacać się mające.

W roku 1324 Bieniek proboszcz miechowski komesowi Spytkowi wojewodzie krakowskiemu wieś Targowisko na dożywocie nadaje, — Nankier biskup krakowski wieśniakom Świętosławowi i Radoszowi nadaje prawo założenia wsi Biskupice w pobliżu wsi Zadroże, Sułoszowa, Chrząstowice, Kosmołów i Trzyciąż, — tenże biskup rozstrzyga spór pomiędzy Cedrem kanonikiem sandomirskim a ksienią Panien Klarysek starosądeckich o rokrocznych 15 grzywien, — Paweł z Bogoryi klasztorowi Cystersów koprzywnickiemu dziesięcinę ze Skotnik małych nadaje, — Jan opat koprzywnicki odstępuje klasztorowi mogilskiemu część Praczowa w zamian za równy dział przy Łęgu, — Mikołaj Byczek sprzedaje klasztorowi mogilskiemu wieś Woźniki, — Rodger i Falisz z Marszowic i Piotr z Zagorzyc umarzają spór przeciw Engbertowi kanonikowi krakowskiemu o karczmę w Goszczy, — król Władysław Łokietek wieś Wilkowisko Piotra Kunickiego własną, na prawo szredzkie przenosi, — Gierasz wójt prowincyonalny krakowski wznawia nadanie klasztorowi u św. Andrzeja dworzy-

szcza w Krakowie i trzech ogrodów, — Jan XXII papież proboszczowi klasztoru czarnowąskiego poleca rozstrzygnienie sporu pomiędzy Nankierem biskupem krakowskim a Bolesławem arcybiskupem ostrzychomskim o jurysdykcyę duchowną w Podolińcu, Gnieździe i Lubowli,— zaś Sięgniew z Płaszowa sadzawkę w Płaszowie klasztorowi koprzywnickiemu nadaje.

W roku 1325 Kazimirz Wielki królewicz córkę Giedymina księcia litewskiego bierze sobie za małżonkę.

W tym roku król Władysław Łokietek nadaje prawo szredzkie wsi Rygoszyn, Wierzchosława kanonika krakowskiego własnej, — zamienia z klasztorem miechowskim wieś Solec na wieś Krzesławice, — Andrzejowi łowczemu nadwornemu nadaje las w pobliżu Myślimic nad rzeką Bysiną w celu zasadzenia takowego, — nadaje prawo szredzkie dla wsi Kiełczewice, synów Wincentego Męczykała własnej, — zatwierdza sprzedaż sołtystwa w Bogucicach przez komesa Tomasza Ciołka komesowi Jakubowi z Krzczonowa dokonaną, — Przybek Gaboński dąbrowę Marcinowi sołtysowi celem zasadzenia onejże prawem niemieckiem nadaje, — Nankier biskup krakowski i Bolesław arcybiskup ostrzychomski ustanawiają swoich zastępców w sporze o jurysdykcyę kościelną w Podolińcu, Gnieździe i Lubowli, — Nankier biskup krakowski zatwierdza uposażenie ołtarza św. Katarzyny w katedrze krakowskiej dwoma ogrodami przez Krystana kanonika krakowskiego darowanemi, — komes Tomasz Ciołek z Bogucic komesowi Jakubowi z Krzczonowa sołtystwo w Bogucicach za 70 grzywien sprzedaje, — Jan XXII papież poleca ściągnienie dochodów biskupstwa krakowskiego z czasu administracyą dyecezyi przez Rymbolda archidyakona krakowskiego, — tenże papież zatwierdza przeniesienie zgromadzenia Panien Klarysek ze Skały do kościoła św. Andrzeja w Krakowie,— tenże papież Spytkowi wojewodzie krakowskiemu i jego żonie Stanisławie dozwala, iżby ich spowiednik mógł

rozgrzeszyć nawet w wypadkach stolicy apostolskiej zastrzeżonych, — Janisław arcybiskup gnieźnieński Piotrowi kanclerzowi gnieźnieńskiemu poleca, iżby Nankierowi biskupowi krakowskiemu prawo zasiadania po prawicy arcybiskupa gnieźnieńskiego przysądził.

W roku 1326 król Władysław Łokietek Mikołajowi z Jurkowa nadaje las Siemiechów nad rzeką Muszką położony, celem zasadzenia takowego na prawie szredzkiem, — zezwala opatowi tynieckiemu na założenie wsi Gromnik i Gołąka na prawie niemieckiem, — z klasztorem mstowskim wsie Komorniki i Skarzyce na wieś Włodowice i Parkoszowice zamienia, — nadaje miastu Sączowi jarmark na św. Małgorzatę, — Jan XXII papież kanclerzowi katedralnemu krakowskiemu windykacyę straconych dóbr klasztoru miechowskiego poleca, — Maciejowi Brochocie kanonię w kościele św. Michała w Krakowie nadaje, — Mikołaj proboszcz i Strzedka przeorysza klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu Adamowi wieśniakowi z Chrząstowic las Chmielów celem zasadzenia takowego nadają, — Katarzyna ksieni Panien Klarysek starosądeckich Maciejowi Węgrzynowi sołtystwo we wsi Myślec nadaje, — Jarosław archidyakon i kanonik krakowski z dziedzicami Popowic o dziesięciny układ zawiera, — Jan proboszcz spiski ustanawia obrońców do sporu z Nankierem biskupem krakowskim o jurysdykcyę duchowną w Podolińcu, Gnieździe i Lubowli, — Nankier biskup krakowski rozstrzyga spór między Filipem archidyakonem lubelskim a klasztorem łysogórskim o dziesięcinę z wsi Czołys, — Jan XXII papież zatwierdza wybór Nankiera biskupa krakowskiego biskupem wrocławskim a wybór Jana Grota (raczej Grotowicza) biskupem krakowskim.

Wizerunek Jana Grota biskupa krakowskiego domieszczamy tu obok z jego pieczęci.

W roku 1327 król Władysław Łokietek Gierłachowi młynarzowi nadaje prawo zakładania młynów na

Fig. 14.
Jan Grot biskup krakowski.
1326 † 1347.

rzece Rudawie w Krakowie, — zatwierdza zamianę połowy dóbr Tarnowa za wieś Dębno pomiędzy Spicymirem wojewodą krakowskim a Leniartem Dierżykrajowiczem zawartą, — Michał opat tyniecki wznawia Janowi Stepkowi mieszczaninowi krakowskiemu przywilej na sołtystwo w Prądniku ogniem zniszczony, — Jan Grot biskup krakowski określa granice parafij krakowskich kościołów N. P. Maryi, św. Krzyża, Wszystkich Świętych i św. Szczepana, — tenże biskup wsie osadzone w lesie pod Tarnowem od dziesięcin uwalnia, — Dyonizy opat klasztoru Cystersów szczyrzyckiego i Wojciech wójt bocheński las Długopole nad Czarnym Dunajcem położony, niejakiemu Pawłowi celem zasadzenia takowego prawem szredzkiem nadają, — Janisław arcybiskup gnieźnieński oraz biskupi krakowski i kujawski kościołowi NPMaryi w Krakowie odpusty nadają, — Jan XXII papież biskupowi krakowskiemu dozwala, iżby kanonie swoje ludziom zdatnym odstąpił, — poleca dziekanowi krakowskiemu windykacyę utraconych dóbr klasztoru tynieckiego, — Piotrowi Rycerzowi kanonikowi krakowskiemu zastrzega scholasteryę w katedrze krakowskiej.

W roku 1328 Władysław Łokietek Spicymirowi wojewodzie krakowskiemu nadaje wieś Tarnowiec zaś Tarnów wielki i mały na prawo niemieckie przenosi, — zatwierdza wszelkie posiadłości biskupstwa lubuskiego w królestwie polskiem, — zatwierdza również zamianę niektórych ról we wsi Marszowice pomiędzy Janem Bielcem a Maciejem kanonikiem i oficyałem krakowskim, — Jan książę oświęcimski uwalnia dobra klasztoru tynieckiego w księstwie oświęcimskiem położone, na lat sześć od ciężarów publicznych, — Jan Grot biskup krakowski Piotrowi z Dębna nadaje lasy nad rzeką Brzeźnicą (Jaworsko) celem zasadzenia takowych, — Michał opat tyniecki niejakiemu Niedźwiedziowi wieś Pilzno celem zasadzenia takowej na prawie szredzkiem nadaje, — An-

drzej Ciołek z Zelechowa podkomorzy sandomirski otrzymuje od króla Władysława starostwo sandomirskie.

W roku 1329 król Władysław Łokietek szklarzowi Hermanowi las Hutnicę celem zasadzenia takowego na prawie szredzkiem nadaje, — Piotrowi Ostaszewiczowi z Lusławic dozwala przenieść wieś Lusławice na prawo niemieckie, — zatwierdza układ Dyonizego opata klasztoru szczyrzyckiego z Janem z Obrowca o wieś Sciborzyce, — wójtostwo w Szydłowie Zammelowi mieszczaninowi krakowskiemu za 100 grzywien sprzedaje, — wieś Pstroszyce z prawa polskiego na prawo niemieckie frankońskie przenosi, — Piotr, Mścigniew i Włodko dziedzice Mikołajowic określają prawa i obowiązki sołtysa i wieśniaków wsi Radnawy, — zatwierdza przywileje nadane miastu Nowemu Sączowi przez Wacława króla czeskiego, — Maciej biskup kujawski niejakiemu Szczepanowi wieś Nieskorzów prawem szredzkiem zasadzić dozwala, — Siegniew z Płaszowa klasztorowi Dominikanów w Krakowie 60 grzywien zapisuje a łąkę w Płaszowie zastawia, — Mieszczanie krakowscy z mieszczanami sądeckimi zawierają układ co do dróg handlowych na Węgry i ku Toruniowi.

W roku 1330 Władysław Łokietek Spicymirowi wojewodzie krakowskiemu nadaje prawo założenia w dziedzicznym swym Tarnowie miasta na prawie krakowskiem, — wsie Jaśka Brunowicza: Grajów, Sobolów i Dąbrowę na prawo szredzkie przenosi, — wsie Dzierżka kanonika u św. Floryana i Hostasza brata jego z prawa szredzkiego na prawo magdeburskie przenosi, — Jan XXII papież kustoszowi i Mikołajowi z Miłosławic kanonikowi krakowskiemu dozwala, aby zdjęli klątwę z biskupa krakowskiego, — wyrok kompromisarski pomiędzy Janem archipresbiterem kościoła NPMaryi a przeorem klasztoru św. Marka w Krakowie, w przedmiocie udzielania sakramentów, — Katarzyna ksieni Panien Klary-

sek w Starym Sączu Krystynowi sołtysowi nadaje prawo założenia wsi Kamienicy prawem magdeburskiem.

W roku 1331 Władysław Łokietek wznawia klasztorowi Premonstrantów w Brzesku przywilej z r. 1276,— mieszczanom sądeckim las w pobliżu Rytra nadaje, — wieś Łątczyn klasztoru jędrzejowskiego od daniny „stanem" zwanej uwalnia, — mieszczan krakowskich od cła uwalnia, — wznawia swobody klasztorowi miechowskiemu przez poprzedników swych nadane, — zatwierdza zamianę wsi Sukmanie na wieś Skrzyszów, dokonaną pomiędzy Spicymirem kasztelanem krakowskim a rycerzem Leonardem, — Jan Grot biskup krakowski nadaje sołtystwo w Jaworsku Jaśkowi z Okocima i Piotrowi z Brzeźnicy.

W roku 1332 Władysław Łokietek odbywa wiec senatorski w Wiślicy, — posiadłości klasztoru miechowskiego z prawa polskiego na prawo szredzkie przenosi,— zezwala mieszczanom sandomirskim, iżby towary swoje na Węgry przez Żmigród przewozili, — Jan Grot biskup krakowski niejakiemu Zdzisławowi sołtystwo we Wzdole za 30 grzywien sprzedaje, — Piotr proboszcz klasztoru czarnowąskiego rozstrzyga spór pomiędzy biskupem krakowskim a arcybiskupem ostrzychomskim i proboszczem spiskim o jurysdykcyę kościelną w Podolińcu, Gnieździe i Lubomli, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy dziedzicami Strzelc wielkich a biskupem krakowskim o niektóre służebności w dobrach biskupich Zaborowie, — Jolenta ksieni klasztoru u św. Andrzeja w Krakowie Janowi z Kurzelowa sołtystwo we wsiach Grabcu i Bonowicach za 45 grzywien sprzedaje.

W roku 1333 umiera Władysław Łokietek król polski, po którym dziedziczy tron syn jego Kazimirz Wielkim zwany, który też zaraz królem polskim koronowany zostaje.

Długosz opowiada, iż Kazimirzowi królowi z powodu jego małoletności Jasiek z Mielsztyna kasztelan

krakowski jako współrządzca przydany został. Jest to znowu jedna z grubych bajek Długoszowych. Kazimirz w r. 1310 urodzony, był wedle prawa książęcego już od 8 lat pełnoletnim i współopiekuna nie potrzebował, nie był też Jasiek z Mielsztyna w r. 1333 kasztelanem krakowskim, ale nim był już od lat 2 Spytek Tarnowski.

Wdowa zaś po królu Władysławie Łokietku pozostała, królowa Jadwiga wstąpiła do klasztoru Panien Klarysek starosądeckiego i tam sukienkę zakonną przywdziała.

W tym roku Władysław Łokietek zatwierdza klasztorowi św. Andrzeja w Krakowie pobór cła w Żarnowcu, — wznawia klasztorowi jędrzejowskiemu przywilej na zakładanie wsi prawem niemieckiem, — Arnoldowi plebanowi z Gorzyc nadaje prawo wystawienia mostu i karczmy w Gorzycach, — królowa Jadwiga zakłada i uposaża kościół w Jakubkowicach, — król Kazimirz Wielki zatwierdza podział dóbr dziedzicznych pomiędzy córkami Giernka Talewskiego, — zatwierdza nadanie dóbr Kochów i Kobylnica przez przodków swych klasztorowi czerwińskiemu, — nadaje Heinkowi Berkmeystrowi i towarzyszom prawo poszukiwania soli w kopalniach wielickich, — zatwierdza klasztorowi szczyrzyckiemu przywilej z r. 1308, — Jan książę oświęcimski Żegocie z Bieńkowic las koło Zembrzyc nad rzeką Skawą zasadzić dozwala, — Jan Grot biskup krakowski młyn i sadzawkę w Iłży Pecoldowi i Mikołajowi synowi jego, kowalom nadaje, — poświadcza, iż dziesięciny ze wsi Wierzbie i Jelcza do klasztoru imbramowickiego należą,— Spicymir kasztelan krakowski Konradowi wójtowi z Lipnika las w Skrzyszowie prawem szredzkiem zasadzić pozwala, — Dyonizy opat szczyrzycki Mikołajowi Kuźnicowi w lesie nad rzeką Lepietnicą wieś Ludzimirz prawem niemieckiem zasadzić zezwala, — Małgorzata wdowa po Mikołaju Pączku las około Gabonia niejakiemu

Mikołajowi i synowi jego Wernerowi do zasadzenia onegoż nadaje.

W roku 1334 król Kazimirz Wielki barkmistrzowi Heinkowi, Heinkowi Paulinowiczowi i Jeśkowi Jelitce otwarcia nowej kopalni w Wieliczce dozwala, — uwalnia mieszczan wielickich od cła, — nadaje Spicymirowi kasztelanowi krakowskiemu plac i dom w Krakowie w nagrodę za szkody poniesione w wojnie z Krzyżakami, — zatwierdza nadanie domu i dworzyszcza w Krakowie Jakubowi kasztelanowi tczewskiemu przez Władysława Łokietka, — uwalnia sołtystwo w Prandocinie klasztoru mogilskiego od powinności wojną zwanej, — zatwierdza temuż klasztorowi pięć jatek w Bochni, — zatwierdza sprzedaż sołtystwa w Prandocinie Janowi opatowi mogilskiemu przez Mikołaja sołtysa, — Konstancya niegdy księżna głogowska, zakonnica w Starym Sączu, nadaje Dominikowi Więcławiczowi i Siestrzemilowi las nad rzeczką Pobiedniszcza celem założenia tamże wsi Sławikowa wola prawem magdeburskiem, — taż Konstancya zatwierdza podział sołtystwa w Sromowcach, — Jan Grot biskup krakowski niejakiemu Łukaszowi sołtystwo w Siekiernie nadaje, — tenże klasztorowi krakowskiemu u św. Andrzeja połowę dziesięciny z dóbr Skała, Wielmoża i Zadroże ustępuje, — tenże zatwierdza klasztorowi staniąteckiemu przywilej biskupa Wisława z r. 1238, — tenże poddanych wsi Gutanowa na lat 12 od czynszu i dziesięciny uwalnia, — Jan opat wąchocki Mikołajowi Goworkowiczowi kanonikowi krakowskiemu i sandomirskiemu wieś Polany na dożywocie nadaje, — Michał opat tyniecki zamienia z Mikołajem Smarzem sołtystwo w Ujeździe i Wróblowej za dwa łany w Radziszowie,— Maciej biskup kujawski Wilkanowi i synowi tegoż Janowi wieś Piotrów na prawie szredzkiem nadaje, — Żegota z Biertowic niejakiemu Mateuszowi sołtystwo w Biertowicach nadaje.

W roku 1335 Jan, Piotr, Marcin i Jerzy ze Szczy-

rzyca Urbanowi z Grunwałdu wieś Dębno na prawie niemieckiem założyć dozwalają.

W roku 1336 król Kazimirz zabrania sprzedawania towarów na targu w Jędrzejowie bez zezwolenia opata jędrzejowskiego, — sprzedaje służebnikowi swemu Wisławowi kaminicę w Krakowie za 150 grzywien, — przenosi wieś Chodów Dobiesława Zawiszyca własną, z prawa polskiego na prawo szredzkie, — wznawia klasztorowi sulejowskiemu przywilej z r. 1308, — a Dominikowi ze Pstroszyc przywilej z r. 1329, — Salomea ksieni Panien Klarysek starosądeckich Piotrowi i synowi jego Tylmannowi las nad rzeką Dunajcem w celu zasadzenia takowego nadaje, — Dominik z Pstroszyc Więcławowi siostrzeńcowi swemu wieś Dobrę w celu zasadzenia jej na prawie szredzkiem nadaje.

W roku 1337 Kazimirz król Markowi wójtowi i miastu Sandomirzowi wieś Radoszkowice ponownie nadaje, — wznawia przywileje nadane niejakiemu Szczu na wieś Żukowice, — uwalnia mieszczan bocheńskich od cła, — Jadwiga królowa polska mieszczan sądeckich od cła w Sandomirzu uwalnia, — Jan Grot biskup krakowski zakłada i uposaża kościół parafialny w Chobrzanach, — tenże Witalisowi z Tarczka las Brońkowice celem zasadzenia onegoż nadaje, — tenże zatwierdza sprzedaż sołtystwa w Winiarach Janowi Zygfrydowiczowi z Radzowic przez Marcina Maciejowicza, — Świętosław opat klasztoru Premonstrantów w Brzesku Kunkowi Kuncowiczowi sołtystwo w Gutanowie za 60 grzywien sprzedaje, — Sąd prawa niemieckiego na zamku krakowskim spór pomiędzy Michałem sołtysem z Racławic a Hankiem Hermanowiczem o sołtystwo w Michałowicach rozstrzyga.

W roku 1338 król Kazimirz mieszczan krakowskich od cła w Rytrze uwalnia, — zwraca klasztorowi koprzywnickiemu łąkę Krakowiec we wsi Krzcin, — zatwierdza granice wsi Wyciąże kapituły katedralnej

krakowskiej, — Jan Grot biskup krakowski uposaża ołtarz św. Wincentego lewity w kościele katedralnym krakowskim, — Zbygniew kanclerz nadworny i proboszcz krakowski niejakiemu Leupoldowi sołtystwo w Szaflarach nadaje, — Janusz i Jarosław z Opalany tęże wieś Janowi młynarzowi prawem niemieckiem nadają, — Sąd ziemski sandomirski pomiędzy opatem koprzywnickim a dziedzicami Tułkowic spór o las w pobliżu Dobrzechowa rozstrzyga.

W r. 1339 zawarty zostaje w Wyszogrodzie z Karolem królem węgierskim układ, zapewniający następstwo na tron polski tegoż synowi Ludwikowi po bezpotomnem zejściu króla Kazimirza.

Jeśli zważymy, że król Kazimirz liczył właśnie dopiero rok 29, że zatem nie było jeszcze najmniejszego powodu do przypuszczania, że zejdzie bez męskiego potomstwa i traktat wyszogrodzki odniesie skutek, to musimy uważać traktat ten jako akt wysokiego politycznego rozumu. Polska nie dając prawie nic zyskiwała sobie w królu węgierskim silnego sprzymierzeńca, który jej był wobec groźnego Zakonu krzyżowego tak bardzo potrzebny.

W tym roku zmarła królowa Anna, żona króla Kazimirza.

W tym też roku zrzeka się król Kazimirz praw do Śląska na rzecz Jana króla czeskiego i potomków jego, — zatwierdza kupno wójtostwa w Wieliczce przez Mikołaja Wierzynka od Mikołaja Gallika za 1100 grzywien, — zabrania urzędnikom sandomirskim pozywania poddanych kościoła sandomirskiego przed swoje sądy,— zatwierdza przywilej Zbygniewa kanclerza i proboszcza krakowskiego z r. 1338 na sołtystwo w Szaflarach, — zatwierdza zamianę dóbr Rzepin, Rzepinek, Żyrniki i Sabrza na wsie Opatkowice i Zborów między Przybkiem podsędkiem krakowskim a Janem opatem łysogórskim, — przenosi wieś Stępocice braci Bonifacego i Idziego

własną z prawa polskiego na prawo szredzkie, — Jadwiga królowa polska Mikołajowi i Piotrowi Kąkolom jeden ogród i jeden łan we wsi Wierzbicy nadaje, — Jan Grot biskup krakowski niektóre dziesięciny kościołowi w Mystkowie nadaje, — kapituła katedralna krakowska czynsz 6 grzywien kaplicy św. Wawrzyńca przekazuje, — Benedykt proboszcz miechowski Mikołajowi Świętosławowiczowi ze Sławkowa wieś Bieńkowice na prawie szredzkiem nadaje, — Spicymir kasztelan krakowski szpitalowi krakowskiemu kamienicę w Krakowie nadaje, — Pełka kasztelan sieciechowski wraz z żoną swą Małgorzatą wszystkie posiadłości swe córce swej, żonie Niemiry z Gołczy nadaje, — Sąd ziemski sandomirski rozstrzyga spór pomiędzy Rzechną wdową po Włodzimirzu z Bostowa i wdową po Tomaszu z Pawłowa a Janem biskupem krakowskim o wieś Jeziorko,— Dzierżek kanonik krakowski załatwia spór z klasztorem Cystersów szczyrzyckim o dziesięciny z Krzyszkowic.

W roku 1340 król Kazimirz Ruś czerwoną zajmuje a królowa Jadwiga wdowa Łokietkowa umiera.

W tymże roku król Kazimirz kaplicę Wniebowzięcia NPMaryi w katedrze krakowskiej funduje i uposaża, — Hankowi mieszczaninowi sądeckiemu zezwala na założenie prawem magdeburskiem miasta Tymberch (Grybów) nad rzeką Białą, — mieszczanom kazimirskim wieś Bawół nadaje, — mieszczan dobczyckich od ceł uwalnia, — Jadwidze wdowie po Brożku Prawęckim i jej dzieciom zezwala na przeniesienie wsi Prawęcin na prawo niemieckie, — Heinuszowi z Nissy i Mikołajowi Kleszczowi nadaje do zasadzenia las nad rzeką Pilicą w pobliżu Żarnowca, — opatowi tynieckiemu zezwala na przeniesienie Tuchowa z prawa polskiego na magdeburskie, — Jakubowi kanclerzowi sieradzkiemu i Piotrowi proboszczowi krakowskiemu u św. Floryana zezwala na założenie miasta we wsi Falkowie, — Jadwiga Łokietkowa królowa, pani sądecka, Pawłowi Be-

nedyktowi Węgrzynowi las w Jakubkowicach celem zasadzenia go nadaje, — Bogusław opat tyniecki sprzedaje Hinczmanowi z Krakowa i innym wieś Gołkowice.

W roku 1341 król Kazimirz zatwierdza sprzedaż berkrachtu w kopalniach bocheńskich Mikołajowi Rusinowi mieszczaninowi sądeckiemu przez Mikołaja mieszczanina bocheńskiego, — przysądza Felicyi żonie Mikołaja z Topoli część dziedzictwa w Brzeziu, — zatwierdza przywilej Świętosława opata brzeskiego z r. 1337 na sołtystwo w Gunowie, — zatwierdza sprzedaż klasztorowi jędrzejowskiemu młyna i sadzawki w Brynicy przez Marka i Andrzeja Rakoszyńskich, — Wisława ksieni starosądecka Gieraszowi Piotrowiczowi las między wsiami Moszczenicą a Gaboniem położony, celem zasadzenia go nadaje, — Maciej biskup kujawski Mikołajowi i Witkowi sołtysom wieś Olszanicę prawem niemieckiem nadaje, — Sąd ziemski sandomirski wydaje wyrok w sporze pomiędzy Wilhelmem opatem klasztoru koprzywnickiego a dziedzicami Tułkowic.

W tym roku król Kazimirz Adelajdę córkę landgrafa heskiego pojął sobie za małżonkę.

W roku 1342 król Kazimirz wójtostwo w Lublinie Franczkowi mieszczaninowi mogunckiemu za 140 grzywien sprzedaje, — Janowi biskupowi krakowskiemu wieś Sokolniki, zaś miastu Szkalmirzowi prawo szredzkie nadaje, — zatwierdza niektóre wilkirze miasta Krakowa, — sprzedaje za 130 grzywien sołtystwo w Myślimicach Heinkowi Wilhelmowiczowi i Heinkowi Pawłowiczowi,— Jan Grot biskup krakowski zatwierdza sprzedaż sołtystwa w Brońkowicach Wilczkowi z Opatowa przez Witalisa z Tarczku, — Spicymir kasztelan krakowski daje niejakiemu Mikołajowi las Kezeyrswald celem zasadzenia takowego prawem magdeburskiem, — Sąd ziemski sandomirski między Wilhelmem opatem koprzywnickim a dziedzicami Radowąża o młyn nad rzeką Dobrzechową spór rozstrzyga.

W roku 1343 król Kazimirz dziedzicom Łęcza różne prerogatywy nadaje, — mieszczan sandomirskich od opłaty cła kasztelanowi wiślickiemu uwalnia, — nadaje Mikołajowi i Marcinowi Janowiczom z Kurzelowa dwa łany w pobliżu Starego Lelowa, — wznawia przywileje miasta Nowego Sącza, — Klemens VI papież dziekanowi opolskiemu poleca, by dziedziców Gremboszowa do zwrócenia proboszczowi wiślickiemu wsi Kozłów zniewolił, — Jan Grot biskup krakowski Marcinowi Milkowiczowi sołtystwo w Jasieńcu nadaje, — tenże biskup Heinmannowi las Chełm w celu zasadzenia go na prawie szredzkiem nadaje, — Jan opat wąchocki niejakiemu Michałowi sołtystwo we wsiach Kazimirz, Babice i Prawęcice za 8 grzywien sprzedaje, — Sąd ziemski krakowski przysądza niejakiemu Zdzisławowi część dziedzictwa w Potoku.

W roku 1344 Tatarzy namówieni przez Rusinów, napadli Polskę i aż po Wisłę się zapędzili, lecz gdy zobaczyli na drugim brzegu Wisły króla z wojskiem broniącego przeprawy, powrócili do domu. W utarczkach z Tatarami poległ Wojciech Czelej z Wrzawy i Sepnicy wojewoda sandomirski.

W tym roku król Kazimirz na prośby komesa Spicymira kasztelana krakowskiego wznawia prawa miasta Tarnowa i wsi okolicznych i na prawo niemieckie przenieść je zezwala, — Jan książę oświęcimski przyrzeka spłacić dług zaciągniony przezeń na wieś Woźniki należącą do klasztoru mogilskiego, — Jan Grot biskup krakowski funduje i uposaża dwa ołtarze w kaplicy kościoła katedralnego krakowskiego, — Bartłomiej opat klasztoru łysogórskiego zamienia z Hankiem Romankiem rajcą krakowskim ogród około kościoła św. Mikołaja w Krakowie za dom przy ulicy św. Krzyża.

W roku. 1345 Jan król czeski napada na Małopolskę, lecz pod wsiami Pogonią i Białą na głowę pobity zostaje.

W tymże roku król Kazimirz mieszczan sądeckich zdążających z towarami na Ruś, Węgry, do Krakowa i Austryi od ceł uwalnia, — nadaje opatowi wąchockiemu prawo założenia wsi w lesie Wawrzyszowskim nad rzeką Radomirzą, — nadaje Mikołajowi Kerstanowi las nad rzeką Kamienicą celem zasadzenia takowego, — zatwierdza sprzedaż folwarku pod Krakowem Hankowi Romańcowi mieszczaninowi krakowskiemu przez Agnieszkę, córkę Piotra Zaji, za 170 grzywien, — Jan Grot biskup krakowski Bartkowi z Zaborowia las Łososinę nadaje, celem zasadzenia takowego prawem niemieckiem, — tenże biskup z włościanami z Rybny i Przegini co do dziesięciu układ zawiera, — na Jana księcia oświęcimskiego klątwę rzuca, — Piotr patryarcha jerozolimski mistrzowi Benedyktowi klasztor miechowski w administracyę powierza, — Henryk opat tyniecki Piotrowi sołtysowi z Lipnik sołtystwo w Zborowicach sprzedaje.

W roku 1346 na wiosnę odbywa się wiec senatorski w Wiślicy, na którym uchwalony zostaje pierwszy statut małopolski.

W tym roku król Kazimirz nadaje niejakiemu Cedrowi wieś Witkowice oraz las celem zasadzenia takowych na prawie magdeburskiem, — wieśniaków niektórych włości klasztoru koprzywnickiego od robocizn i danin uwalnia, — Andrzejowi z Koprzywnicy wieś Wardzyń na prawie szredzkiem nadaje, — Dzietrzykowi synowi Dzietrzyka Szyji miasto Nowytarg prawem magdeburskiem nadaje, — zezwala Dzietrzykowi Sturmowi na założenie wsi Lipnik prawem niemieckiem, — zatwierdza zamianę części wsi Kunice na dom w Wieliczce pomiędzy Piotrem Zajączkiem z Wierzchowiszcz a Mikołajem Wierzynkiem, — Jan książę oświęcimski uwalnia włościan wsi Woźniki i Żygodowie oraz klasztor mogilski na pewien czas od danin książęcych, — Jan Grot biskup krakowski wydaje rozporządzenie co do opłacania dziesięciny z wsi Rybnej i Przegini, — zatwier-

dza sprzedaż dziedzictwa koło Luborzycy Piotrowi kantorowi krakowskiemu przez Rynerza Rynerzowicza za 40 grzywien, — nadaje sołtystwo w Zapniowie Hinczkowi ze Słowikowa kanonikowi wiślickiemu, — Anna ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie poświadcza, iż Lambek Grzegorzowicz z Zadroża zrzekł się wszelkich pretensyj do Grzegorza, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy Stanką Staszkówną a dziedzicami wójtostwa miechowskiego o $^1/_3$ część młyna w Szczepanowicach, — Klimek rządca sądecki rozstrzyga spór o łąkę pomiędzy klasztorem starosądeckim a Paszkiem Nosaczowskim.

W roku 1347 złodzieje wykradli monstrancyę z kościoła Wszystkich Świętych a poznawszy, iż z nieszlachetnego jest metalu, porzucili takową w bagno na Bawole w pobliżu kościoła św. Wawrzyńca. Tam ona została odnalezioną, król Kazimirz zaś na pamiątkę w tem miejscu kościół Bożego Ciała ufundował.

W tym roku umiera Jan Grot biskup krakowski a następuje po nim Piotr Szyrzyk Falkowski, z rodu Doliwów, podkanclerzy królestwa polskiego a proboszcz u św. Floryana.

W tym też roku król Kazimirz wieś Niegowę, niejakiego Imbrama własną, na prawo szredzkie przenosi, — Hanuszowi z Kładźska młyn w Szydłowie nadaje, — zatwierdza zamianę wsi Niżowa na dworzyszcze w Wieliczce pomiędzy Mikołajem Wierzynkiem stolnikiem sandomirskim a Piotrem Zajączkiem, — zatwierdza sprzedaż wsi Banowice, Marcinowa wola i Łęki Klimuntowi z Branic za 200 grzywien przez Leniarta z Banowic, — Jan Grot biskup krakowski Mikołajowi Gardzince las Gutanów w celu zasadzenia go na prawie szredzkiem nadaje, — tenże biskup Piotrowi Zaji las w pobliżu wsi Woli położony, nadaje celem zasadzenia tamże miasta prawem szredzkiem, — Sąd ziemski sandomirski klasztorowi wąchockiemu wieś Prusinowice przysądza.

W roku 1348 Piotr Szyrzyk biskup krakowski umiera w Awinionie a następuje po nim Bodzanta z rodu Porajów, którego wizerunek z pieczęci obok domieszczamy.

W tym roku król Kazimirz rycerzowi Przybkowi nadaje wieś Starą Stróżę, celem zasadzenia jej na prawie niemieckiem, — nadaje Mikołajowi Włosniczarowi i Hermanowi prawo założenia wsi (Binarowej) nad rzeką Sitnicą prawem niemieckiem, — wieś Dąbie klasztorowi mogilskiemu nadaje, — Hankowi z Sącza nadaje przywilej na założenie prawem niemieckiem miasta nad rzeką Popradem w miejscu Piwniczna Szyja zwanem, — Janowi Tyznarowi dozwala założenia wsi prawem magdeburskiem nad rzekami Ropą i Osobnicą, — niejakiemu Jakubowi nadaje prawo założenia wsi prawem niemieckiem nad strumieniem Lubusz, — zezwala niejakiemu Staszkowi na założenie prawem magdeburskiem wsi nad rzeką Tuchą, — również Mikołajowi z Kopytowy zezwala założyć prawem magdeburskiem wieś nad rzeką Kopytową, — Minardowi i Mikołajowi mieszczanom starosądeckim nadaje prawo przeniesienia wsi Cieszkowice na prawo miejskie magdeburskie, — Prakseda ksieni u św. Andrzeja niejakiemu Świętosławowi pozwala założyć młyn nad rzeką Prądnikiem w pobliżu miasta Skały, — Jan Jura wojewoda sandomirski od klasztoru staniąteckiego wieś Ostrów na dożywocie nabywa.

W roku 1349 król Kazimirz wyklęty przez biskupa krakowskiego topi wikarego Marcina Baryczkę, — tenże król dokończa budowy kościoła klasztornego w Mogile, — nadaje mieszczanom sandomirskim prawo urządzenia łaźni w mieście, — zezwala niejakim Janowi i Janowi założyć wieś Ołpiny na prawie magdeburskiem, — nadaje Mikołajowi z Bakowa wójtostwo w Dębowcu, — zezwala niejakiemu Maciejowi i synom jego na założenie wsi Kalana na prawie szredzkiem, — Bodzanta biskup krakowski kaplicę przy grobie św. Stanisława w katedrze krakowskiej dziesięcinami uposaża, — Henryk opat

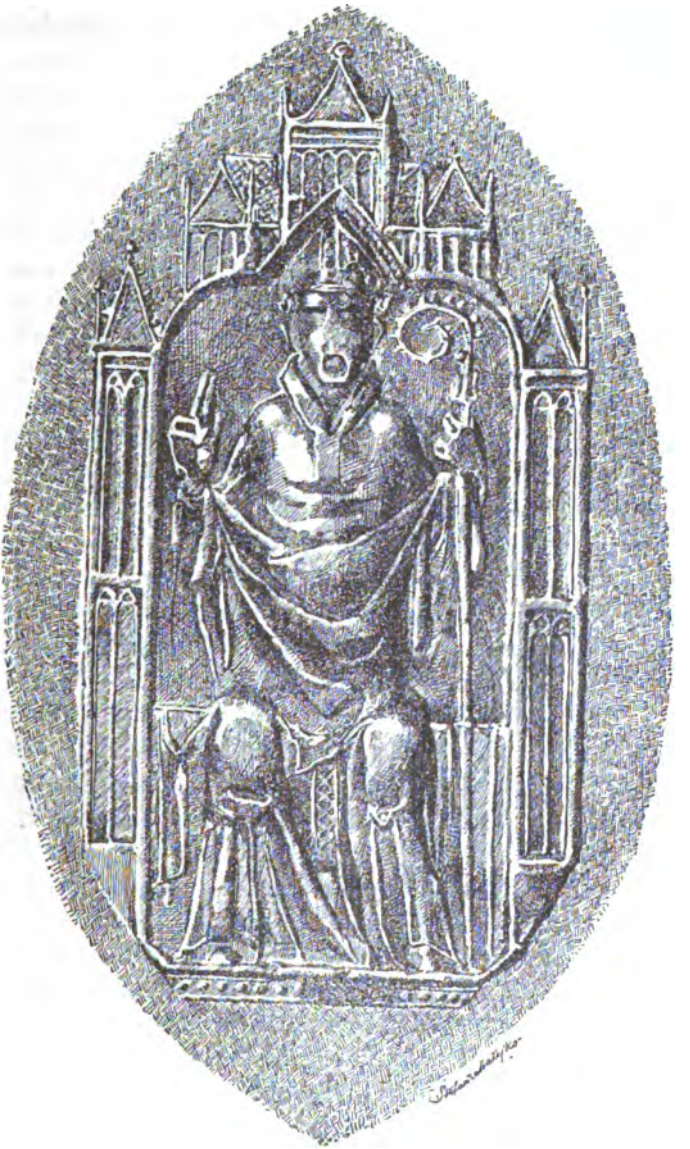

Fig. 15.
Bodzanta biskup krakowski.
1348 † 1366.

tyniecki zezwala niejakiemu Mikołajowi na założenie wsi prawem magdeburskiem w lesie nad rzeką Więciernicą w pobliżu Demborzyna, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy Jakubem Grotowiczem kasztelanem żarnowskim a klasztorem Dominikanów o łąkę w Płaszowie.

W roku 1350 król Kazimirz odbywa wiec senatorski w Sulejowie, — niejakiemu Maciejowi nadaje sołtystwo w Borku, — klasztorowi mogilskiemu nadaje łąkę w Januszowicach, — zezwala Stępocie z Siadczy na założenie tejże wsi Siadczy prawem niemieckiem, — zakłada i uposaża kościół parafialny w Rzezawie, — Spytkowi kasztelanowi krakowskiemu nadaje prawo poszukiwania kruszców w swych dobrach, — zatwierdza sprzedaż źrebiów w Bosutowie Floryanowi proboszczowi krakowskiemu za sto grzywien, — nadaje tejże wsi Bosutów teżsame swobody, jakie służą innym wsiom kapituły katedralnej krakowskiej, — Bodzanta biskup krakowski niejakiemu Januszowi wieś Szklarzową wolę nad rzeką Dębnicą celem zasadzenia jej nadaje, — tenże biskup kościół parafialny w Niepołomicach funduje i uposaża.

W roku 1351 król Kazimirz Piotrowi Tworkowiczowi z Tworkowej woli las nad rzeką Paleśnicą celem zasadzenia go nadaje, — niejakiemu Niedanowi zezwala założyć wieś Niedanową wolę prawem magdeburskiem w lesie nad rzekami Rabą i Suchą, — Mikołajowi i Tyluszowi nadaje wieś Wysokę celem zasadzenia takowej prawem niemieckiem, — przenosi wsi klasztoru łysogórskiego z prawa polskiego na prawo szredzkie, — dozwala Janowi z Biecza założenia prawem magdeburskiem wsi nad rzeką Sietnicą, — zaś Jakubowi Iskrze pozwala założyć wieś Obrwinów również prawem niemieckiem, — Bodzanta biskup krakowski uposaża kaplicę Poczęcia NP. Maryi w katedrze krakowskiej, — nadaje Więcławowi z Posłowic wieś Dyminy celem założenia takowej na prawie szredzkiem, — wieś Psary z prawa

polskiego na prawo szredzkie przenosi, — Maciej biskup kujawski uposaża prebendę w kościele krakowskim św. Jerzego, — Wilczek kasztelan sandomirski ustępuje klasztorowi św. Andrzeja wójtostwa w Skale, zaś wsie Sobótkę i Czernim w zastaw bierze, — Sąd ziemski krakowski przysądza Bodzancie biskupowi krakowskiemu wieś Rzemiędzice przeciw Stefanowi z Dziaduszyc.

W roku 1352 król Kazimirz pozwala Dytmarowi mieszczaninowi z Sanoka założyć wieś Równe na prawie niemieckiem, — zatwierdza podział dóbr dziedzicznych pomiędzy Hanką żoną Grota i Dzierżką żoną Rafała, — pozwala Krystanowi ze Sobniowa założyć wieś Kobyle prawem magdeburskiem, — zeznaje się być dłużnym rajcom krakowskim 1000 kóp groszy praskich, — wydaje rozporządzenie co do odwożenia dziesięciny, — przenosi wieś Otwinów z prawa polskiego na prawo szredzkie, — nadaje niejakiemu Domasławowi las nad rzeką Mrowlą celem zasadzenia go, — zatwierdza zamianę góry Korzkiew na łąkę w Giebułtowie pomiędzy dziedzicami Przybysławic a Janem z Syrokomli podsędkiem krakowskim, — Bodzanta biskup krakowski zatwierdza synowi Heinmana szklarza z Opawy przywilej z r. 1343, — Sąd ziemski sandomirski o wieś Jeżów spór rozstrzyga, — Klara córka mistrza Marcina klasztór pewien zakonnic w Krakowie rajcom krakowskim nadaje, — toż Elżbieta de Dornburg również klasztor zakonnic rajcom krakowskim nadaje.

W roku 1353 król Kazimirz rozstrzyga spór o wieś Brończyce pomiędzy Sięgniewem proboszczem kościoła św. Michała a Bodzantą biskupem krakowskim, — nadaje Chodkowi, Piotrowi i Ostaszkowi Rusinom dobra Klecie i inne, — pozwala Kunadowi sołtysowi na zasadzenie lasu nad rzeką Łososiną prawem niemieckiem i nadaje mu wójtostwo w mieście Jodłowa góra, — uwalnia kmieci i osadników wsi Mogiły od róbót dla dworu królewskiego, — wieś Tursko małe z prawa pol-

skiego na prawo szredzkie przenosi, — Bodzanta biskup krakowski kościół parafialny w Tłuczaniu dólnym zakłada i uposaża, — konsystorz krakowski rozstrzyga spór pomiędzy Bodzantą biskupem krakowskim a Janem opatem tynieckim o dziesięciny z Polanki, — Dyonizy opat szczyrzycki kościół parafialny w Krauszowie zakłada, — Sąd ziemski sandomirski przysądza Dzierżce z Wielowsi wieś Pęcławice.

W roku 1354 król Kazimirz Janowi Pakosławiczowi ze Stróżysk miasto Rzeszów nadaje, — zatwierdza podział dóbr ziemskich pomiędzy Pietraszem Krystynowiczem z Damujowic a Mieczsławem i Włodzimirzem ze Smogorzewa i Mszczugiem tudzież Krzczątą ze Skrzynna, — zatwierdza sprzedaż połowy młyna na rzece Rabie Mikołajowi Wierzynkowi przez Janka z Kunic, — wznawia posiadłości klasztoru miechowskiego, — nadaje Imbramowi z Tworkowej las Chmielowiec w pobliżu Krzyszkowic celem zasadzenia takowego, — wsie klasztoru czerwieńskiego Kochów i Kobylnicę z prawa polskiego na prawo szredzkie przenosi, — zatwierdza sprzedaż trzech jatek rajcom nowosądeckim przez wójtów tegoż miasta, — zatwierdza sprzedaż klasztorowi staniąteckiemu części dóbr Błogocice przez współwłaścicieli takowych, — nadaje miastu Pilznu klasztoru tynieckiego prawo niemieckie krakowskie, — nadaje niejakiemu Dobiesławowi prawo zasadzenia Pilzna prawem niemieckiem, — poświadcza, iż od Bodzanty biskupa krakowskiego otrzymał 500 grzywien za pewien przywilej, — nadaje kupcom cudzoziemskim prawo zwożenia towarów do Krakowa i tamże swobodnie sprzedawania, — sprzedaje synom Mikołaja z Bogoryi wojewody krakowskiego wsie Łubno, Kopytowę i Łajsce za 700 grzywien, — Sąd ziemski krakowski przysądza Bodzancie biskupowi krakowskiemu wieś Rynerzowice przeciw Helce wdowie Rynerzowej, — król Kazimirz synom Witka wieś Zukowice prawem magdeburskiem nadaje, — Janusz opat

wąchocki Lasocie kasztelanowi zadybskiemu wieś Jabłonicę zastawia, — klasztór mogilski z dziedzicami Zdzisławic ugodę o tęż wieś zawiera.

W roku 1355 Ludwik król węgierski, jako przyszły następca tronu polskiego, wydaje przywilej ziemski w Budzie dla stanów królestwa polskiego.

W roku tym król Kazimirz klasztorowi Cystersów jędrzejowskiemu nadaje prawo pobierania cła od śledzi w Jędrzejowie w zamian za wieś Chlizne w ziemi dobrzyńskiej, — zatwierdza zamianę domów w Krakowie uczynioną pomiędzy Floryanem kanclerzem łęczyckim a Wierzbiętą starostą wielkopolskim, — zatwierdza również sprzedaż klasztorowi jędrzejowskiemu części wsi Skroniów przez dziedziców tejże wsi za 80 grzywien,— przenosi wieś Zdzisławice klasztoru mogilskiego na prawo szredzkie, — uwalnia Mikołaja Wierzynka mieszczanina krakowskiego a stolnika sandomirskiego od czynszu 5 grzywien, z gruntów nad rzeką Prądnik położonych, należnego, — Jan książę oświęcimski zatwierdza nadanie kościołowi w Kleczy dwóch kmieci przez Annę żonę Piotra ze Szczyrzyca, — Bodzanta biskup krakowski Jakubowi z Posłowic nadaje wieś Wachlów celem zasadzenia takowej na prawie szredzkiem, — uposaża ołtarz św. Mateusza ewangielisty, — i również uposaża ołtarz św. Doroty w kościele katedralnym krakowskim, — Franciszek proboszcz kościoła św. Floryana w Krakowie przysądza wieś Łopusznę klasztorowi tynieckiemu.

W roku 1356 król Kazimirz odbywa wiec ustawodawczy w Wiślicy, na którym uchwalony zostaje drugi statut małopolski, oraz drugi wiec ustawodawczy w Krakowie, na którym prawdopodobnie powstał przywilej w przedmiocie ustanowienia Sądu wyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim, — wyjmuje poddanych klasztoru mogilskiego z pod wszystkich sądów, krom królewskich, — zatwierdza sprzedaż części wsi Cikowice Jarosławowi z Cikowic za 55 grzywien, — wznawia

mieszczanom sądeckim przywilej z r. 1327, — potwierdza Januszowi ze Stojanic przywilej na cło w Krasniku,— zezwala Markowi kustoszowi sandomirskiemu na założenie karczmy we wsi Piekary, — daje Piotrowi Herbordowiczowi prawo założenia wsi Piotrowa wola nad rzeką Sitnikiem, — Maciej biskup kujawski las Biesiadki Pawłowi kmieciowi z Łagowa w celu zasadzenia takowego prawem szredzkiem nadaje, — Stanisław proboszcz zwierzyniecki Wojciechowi Koluszkowi z Morawicy nadaje wieś Słów na prawie szredzkiem, — Dzierżsław Stogniewski stolnik krakowski klasztorowi tynieckiemu staw w Łączanach ustępuje, — Wydźga starosta sądecki poświadcza, iż mieszczanie sądeccy od cła w Rytrze są uwolnieni, — Wilczek kasztelan sandomirski dziedziczny swój Ochmanów klasztorowi staniąteckiemu sprzedaje,— wyrok arbitrów w sprawie wójtostwa w Sandomirzu, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy Helką wdową Rynerzową a Bodzantą biskupem krakowskim o wieś Rynerzowice, — tenże Sąd przysądza Piotrowi Mikołajewiczowi źrebia we wsi Kamieniu przeciw Piotrowi i Świętosławowi Janowiczom, — zatwierdza układ pomiędzy córkami Jakusza ze Zborczyc a niejaką Klarą i synem jej Paszkiem o wieś Niewiatrowice.

W roku 1357 król Kazimirz pojął trzecią żonę Jadwigę księżniczkę głogowską.

Król Kazimirz postanawia, iż mieszczanie czchowscy tylko swemu wójtowi i Prawu niemieckiemu krakowskiemu podlegają, — zezwala rajcom miasta Bochni na założenie szpitala ubogich w temże mieście, — nadaje Siestrzemiłowi las nad rzeką Uszwicą celem zasadzenia takowego, — nadaje Mikołajowi i Tylkowi braciom wieś Dzwonowę w celu zasadzenia takowej na prawie magdeburskiem, — mieszczanom kazimirskim wieś Zabłocie za 120 grzywien sprzedaje i na prawo magdeburskie przenosi, — Kazimirz książę cieszyński uwalnia wsie kapituły katedralnej krakowskiej w ziemi siewier-

skiej położone od wszelkich danin i powinności, — Bodzanta biskup krakowski Jazdosze z Sułkowa nadaje las Bęczków nad rzeką Cedziną, aby go prawem szredzkiem zasadził, — rozporządza, iż ołtarzysta ołtarza św. Marcina wikaryuszom katedralnym 2 grzywny rocznie płacić ma, — Jarosław arcybiskup gnieźnieński poświadcza, iż od Piotra biskupa krakowskiego wieś Zastów na dożywocie otrzymał, — Konstancya była księżniczka głogowska, ksieni Panien Klarysek starosądeckich określa prawa i obowiązki mieszczan starosądeckich, — taż ksieni Janowi i Wielisławowi sołtystwo we wsi Długołęka nadaje, — taż ksieni wznawia przywilej Iwonowi dziadkowi Weszemiła przez księżnę Kunegundę nadany,— Prakseda ksieni u św. Andrzeja Pietraszowi ze Szczekocin sołtystwo we wsiach Grabcu i Banowicach za 80 grzywien sprzedaje, — Herman wielkorządzca krakowski zwraca klasztorowi mogilskiemu łąkę w Zdzisławicach, — Andrzej Grzegorzowicz w Morawicy reguluje granice pomiędzy wsiami Baczyn, Rybna i Sanka.

W roku 1358 król Kazimirz wznawia klasztorowi brzeskiemu przywilej Władysława Łokietka z r. 1331, — zatwierdza układ zawarty przez Bodzantę wielkorządzcę krakowskiego z rajcami krakowskimi o sprowadzenie rzeki Wisły do dawnego opuszczonego koryta, — sprzedaje Piotrowi, wójtowi z Kołaczyc, sołtystwo we wsi Rogi za 800 grzywien, — postanawia, by mieszczanie starosądeccy, używający prawa niemieckiego, przed sądy polskie pociągani nie byli, — potwierdza nadanie prawa niemieckiego miastu Staremu Sączowi, — zezwala Mikołajowi młynarzowi na założenie dwóch młynów w mieście Lublinie, — przenosi wieś Korzeniów, braci Biernata i Pełki własną, z prawa polskiego na szredzkie, — nadaje Hinkowi Etyopowi prawo założenia miasta Będzina prawem magdeburskiem, — zakłada kościół parafialny w Niepołomicach, — zatwierdza sprzedaż części wsi Bosutów Floryanowi, kanclerzowi łęczyckiemu, za

80 grzywien przez Hankę Grzegorzową z Bosutowa, — wznawia i pomnaża przywileje miasta Krakowa, — Maciej, biskup kujawski, nadaje Pawłowi sołtysowi wieś Wszachów celem zasadzenia takowej na prawie szredzkiem, — Konstancya, ksieni starosądecka, braciom Pawłowi, Piotrowi i Janowi sołtystwo w Zabrzeziu za 10 grzywien sprzedaje, — Wydźga, starosta sądecki, rozstrzyga spór pomiędzy Janem, włodarzem biskupa krakowskiego, a Klaryskami starosądeckiemi o wodociąg, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy Jakubem Wyrzykowiczem z Tarczka a Bodzantą, biskupem krakowskim, o grunta Kęsów koło Bodzętyna, — tenże Sąd poświadcza sprzedaż wsi Ujeździec Bodzancie, biskupowi krakowskiemu, przez Wiktora z Ujeździca i Klicha za 20 grzywien, — Helman Edlingi, wójt Sądu wyższego niemieckiego na zamku krakowskim poświadcza sprzedaż części sołtystwa w Zadrożu Stanisławowi ze Stręgoborzyc.

W roku 1359 król Kazimirz zatwierdza przywilej Bolesława Leszkowicza dany Świętopełkowi Żelichowskiemu, — nadaje Mikołajowi z Mestczy prawo założenia nad rzeką Ptaszkową wsi prawem magdeburskiem, — zezwala niejakiemu Pawłowi na założenie wsi Domaradz prawem niemieckiem, — nadaje Andrzejowi i Mikołajowi braciom prawo założenia wsi Jodłowej na prawie niemieckiem w lesie nad rzeką Jodłową, — pozwala Marcinowi z Cergowej założyć wieś Cergowę prawem magdeburskiem, — nadaje Stefanowi Wojostowiczowi ze Stobniowa prawo założenia wsi Brzozowej prawem magdeburskiem, — Jan, książę oświęcimski, uwalnia wsie klasztoru mogilskiego Woźniki i Żygodowice od niektórych ciężarów, — Bodzanta, biskup krakowski, ziemie lubelską, sieciechowską i łukowską na lat 30 od dziesięcin uwalnia, — tenże biskup zamienia z Janem, kanonikiem kieleckim, niektóre dochody prebendy kieleckiej na dziesięciny, — tenże biskup z Tomisławem, kanonikiem kieleckim, dochody karczem do prebendy kieleckiej należących na dziesięcinę

z wsi Pierzchnicy zamienia, — Mikołaj Wierzynek, stolnik sandomirski, Hencelinowi Wierzynkowi sołtystwo dziedziczne w Skrzynce nadaje, — Żegota i Grzegórz, dziedzice Poręby, Bodzancie, biskupowi krakowskiemu, nadają prawo zakładania młynów na rzece Okleśnej, — król Kazimirz Janowi ze Skroni nadaje las w pobliżu Lanckorony, — wsiom Gorzyce, Wielopole i Uście spadkobierców Henryka kasztelana wiślickiego własnym, prawo szredzkie nadaje, — zatwierdza rachunki Jana Borka, mieszczanina krakowskiego z pobranych ceł za lat dwa, — wieśniaków klasztoru jędrzejowskiego jurysdykcyi opata poddaje, — zatwierdza sprzedaż części dziedzictwa w Skołyszynie Tomkowi ze Samborzyna przez Mścisza Sczuczkę, — zatwierdza sprzedaż wsi Orłów Mikołajowi z Rośniczy przez Pakosława z Mikułowic i córkę jego Pachnę, — zatwierdza sprzedaż wsi Jerzowice Jarosławowi, arcybiskupowi gnieźnieńskiemu za 110 grzywien przez Tomisława Wojsławowicza, Mikołaja Giedczyca i Swiętosławę Imisławową wdowę.

W r. 1360 król Kazimirz potwierdza nadanie wsi Kompasów Jarosławowi, arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, przez Piotra z Bogoryi, — zatwierdza sprzedaż części wsi Szreniawy Spytkowi Dzierżkowiczowi przez Marcina ze Srzeniawy za 114 grzywien, — nadaje Piotrowi Krakowce i synowi jego Hermanowi trzecią miarę z młyna w mieście Opocznie, — wsie Czermna, Klecie, Januszkowice i t. d. Piotra Iwanowicza, wojewody żydaczowskiego z prawa polskiego na prawo szredzkie przenosi, — zamienia z Filipem, opatem brzeskim, część wsi Gruszów na część wsi Niedary, — nadaje Mikołajowi z Uścia las nad rzekami Rabą, Skworbią i Kasiną, celem zasadzenia go prawem niemieckiem, — nadaje miastu Uście solne prawo magdeburskie, — zamienia z Wroczką wdową Stępocina wieś Borzykowę na wieś Siadczę, — zatwierdza klasztorowi koprzywnickiemu przywileje księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1262 i 1277, — zakazuje celnikom

w Krzeszowie i Lubaczowie, by od kupców krakowskich cła nie wyciągali, — nadaje Krzesławowi z Bieniądzic wieś Sulimów, — zatwierdza sprzedaż Janowi Burkowi, stolnikowi sandomirskiemu, młyna nad rzeką Prądnikiem i trzech ogrodów, — nadaje Więcławowi klucznikowi swemu i Janowi bratu jego prawo założenia wsi Długołęki na prawie szredzkiem, — zatwierdza sprzedaż części wsi Moniakowic klasztorowi mogilskiemu przez Adama z Adamowic, — Bodzanta, biskup krakowski, uposaża kościół parafialny w Niepołomicach dziesięcinami, — tenże biskup dziesięcinę z Niepołomic kościołowi parafialnemu w Niepołomicach nadaje, — Jan, opat tyniecki, sprzedaje niejakiemu Tomaszowi karczowiska pod Brzyskami, — Wojtek z Siedlca Bodzancie, biskupowi krakowskiemu, role Klęczycą zwane za 60 grzywien sprzedaje, — Sąd ziemski krakowski Bodzancie, biskupowi krakowskiemu, połowę młyna na rzece Prądniku przysądza.

W roku 1361 król Kazimirz odbywa wiec ustawodawczy w Krakowie, na którym uchwalony zostaje trzeci statut małopolski, obejmujący ustanowienie sądów wiecowych, również uchwaloną zostaje reorganizacya sądu wyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim. W tym też roku rozpoczyna król Kazimirz budowę uniwersytetu na Bawole pod Kazimirzem, lecz budowę tę nieukończoną pozostawia, — zaś Jarosław arcybiskup gnieźnieński rozstrzyga spór pomiędzy królem a biskupem Bodzantą o dziesięciny.

W roku tym król Kazimirz nadaje miastu Wieliczce prawo magdeburskie, — nadaje Piotrowi i Pawłowi Węgrzynom opustoszałe wsie Zboiska, Wisłok i Radoszyce,— zatwierdza sprzedaż części wsi Gruszów Mikołajowi archidyakonowi krakowskiemu przez Marka z Wilkowa za 80 grzywien, — zatwierdza sprzedaż klasztorowi mogilskiemu części wsi Moniakowic przez Wiktora i Piotra ze Zborowa oraz Niemirę z Racławic, — rozstrzyga spór pomiędzy klasztorem jędrzejowskim a Wincentym z Ko-

szyc o grunt w Konarach, — zatwierdza zamianę wsi Sielce i Klimuntów na wieś Witanowice między Otonem Pileckim a dziedzicami Goszyc, — nadaje prawo mieszczanom bieckim urządzenia wagi, postrzygalni i jatek solnych, — Hinkowi sołtysowi z Libuszy dozwala na założenie młyna nad rzeką Ropą, — Jan książę oświęcimski nadaje Hankowi Wernerowiczowi sołtystwo we wsi Barwałdzie, — Jarosław arcybiskup gnieźnieński rozstrzyga spór pomiędzy królem Kazimirzem a Bodzantą biskupem krakowskim co do dziesięcin i interdyktu, — Jolanta ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie mianuje pełnomocników do sporu z Bodzantą biskupem krakowskim, — Ninogniew opat łysogórski niejakiemu Milwanowi sołtystwo we wsi Rataje stare nadaje, — Audytor Stolicy apostolskiej pozywa klasztor św. Andrzeja w sporze z Bodzantą biskupem krakowskim o dziesięciny z powiatu starosądeckiego, — Bodzanta wielkorządzca krakowski i sandomirski poświadcza sprzedaż działów w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu, — Marek ze Skrzydlnej, Zawisza z Jodłownika i inni uposażają kościół parafialny w Dobrej, — Sąd nadworny rozstrzyga spór między dziedzicami Niegowici a Bodzantą biskupem krakowskim o dobra Uszew, Uszwica, Zapniów i inne, — Mikołaj ze Święciechowa odstępuje dział niejaki klasztorowi sulejowskiemu.

W roku 1362 król Kazimirz Janowi i Mikołajowi braciom Gielnicom wieś Ropczyce nadaje, w celu założenia w niej miasta prawem magdeburskiem, — zatwierdza kupno części dóbr Pstroszyc przez Jakusza, Przecława i Lamberta braci za 80 grzywien, — miasto Dobczyce na prawo niemieckie magdeburskie przenosi, — nadaje prawo szredzkie miastu Stobnica oraz wsiom Stobnica i Fałęcin, — wieś Pstroszyce na prawo szredzkie przenosi, — zatwierdza sprzedaż działów w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu, — zatwierdza sprzedaż części wsi Zalasowej temuż Rafa-

łowi podkomorzemu sandomirskiemu przez Michała z Kielanowic za 30 grzywien, — nadaje mieszczanom lelowskim przywilej na sprzedaż sukna, — Bodzanta biskup krakowski uposaża kościół parafialny w Chybicach, — tenże biskup wsie Wieloborowice, Włochy, Nieczulice i Czażów do kościoła parafialnego w Chybicach przyłącza, — tenże biskup ołtarz św. Krzyża w kaplicy zamku tarnowskiego uposaża, — Sąd ziemski krakowski godzi spór co do granic wsi Dębno, Sufczyn, Porąbka i Łysa góra pomiędzy Kenną żoną Piotra ze Szczekocin a Bodzantą biskupem krakowskim, — tenże sąd rozstrzyga spór pomiędzy Jarosławem arcybiskupem gnieźnieńskim a Tomkiem dziedzicem Bieganowa o wieś Kompasów, — Sąd ziemski sandomirski rozstrzyga spór pomiędzy Tomkiem Prawęckim a Bodzantą biskupem krakowskim o służebność „leczeństwo", — tenże sąd klasztorowi koprzywnickiemu pole i krzaki w Niekisiałce przysądza, — tenże sąd rozstrzyga spór między Wojsławem z Niedrzwic a dziedzicami Nieczuji o krzaki w Niedrzwicach, — tenże sąd rozstrzyga spór pomiędzy Piotrem z Bogoryi i Prokoszem z Rytwian a Dzierżsławą żoną Rafała podkomorzego sandomirskiego, — Bernard de Bosqueto audytor Stolicy apostolskiej rozstrzyga spór pomiędzy Klaryskami starosądeckiemi a Bodzantą biskupem krakowskiem o dziesięciny z powiatu starosądeckiego, — Jan opat tyniecki nadaje Tymkowi sołtystwo w Bierówce, — tenże wypuszcza część młyna w Opatkowicach z przyległościami młynarzowi Jakubowi w dzierżawę, — tenże sprzedaje Janowi Markowiczowi sołtystwo w Dąbrówce, — klasztor mogilski nabywa dom przy ulicy świńskiej w Krakowie, — Bodzanta wielkorządzca krakowski poświadcza, iż Przecław Stefanowicz ze Pstroszyc część tych dóbr nabył, — tenże poświadcza nabycie części dóbr Krzyszowice przez Rafała podkomorzego sandomirskiego, — Sąd wyższy niemiecki na zamku krakowskim pomiędzy Piotrem ze Strzelc i innymi a dziedzicami sołtystwa ze

Zadroża o 20 grzywien spór rozstrzyga, — Sąd ławniczy tarnowski rozstrzyga spór pomiędzy Januszem i Rafałem Tarnowskim o trzecią część młyna w Tarnowie, — Piotr z Gorzyczan bratu swemu Dworkowi część dziedzictwa w Zdakowie za 40 grzywien sprzedaje, — Rafał podkomorzy sandomirski określa granice wsi Kunów i Prawęcin.

W roku 1363 król Kazimirz poświadcza, że Bodzanta z Chojnicy od żony swej Apolonii 60 grzywien tytułem posagu otrzymał, które jej na wsi Szreniawie ubezpiecza, — nadaje klasztorowi tynieckiemu sołtystwa we wsiach Liszki, Śmierdząca, Kaszów, Nowawieś, Rybna i Przeginia, — sprzedaje miastu Krakowu wsie Czarnąwieś, Czarną ulicę i Pobrzezie za 100 grzywien, — poleca celnikom, by od mieszczan z Uścia solnego cła nie wyciągali, — zwraca dziedzicom Pstroszyc część tejże wsi, — zatwierdza sprzedaż wsi Jaśkowic Andrzejowi Myszce przez dziedziców Kaliny, — miastu Bieczowi prawo magdeburskie nadaje, — zamienia z niektórymi rycerzami wieś Kłopotnicę na część wsi Osieka, — zezwala mieszczanom wielickim na założenie szpitala ubogich, który uposaża, — rozstrzyga spór pomiędzy żydem Lewkiem a Rafałem Tarnowskim podkomorzym sandomirskim o wójtostwo tarnowskie, — zatwierdza sprzedaż klasztorowi staniąteckiemu pewnych łąk przez dziedziców z Niedźwiedzia, — przenosi wsie Chodów i Wolę Krzesława z Chodowa z prawa polskiego na szredzkie, — przenosi również majętność Floryana z Druszkowa z prawa polskiego na prawo szredzkie, — wznawia klasztorowi u św. Katarzyny przywilej na dworzyszcze na Kazimirzu dawniej nadany, — kwituje Rafała Tarnowskiego podkomorzego sandomirskiego z odbioru 230 grzywien, — nadaje wsiom Ottona z Pilczy: Sielce i Klimontów prawo magdeburskie, — Bodzanta biskup krakowski Andrzejowi z Sadek las nad rzeką Lubienią nadaje celem zasadzenia takowego prawem szredzkiem, — Bodzanta wielko-

rządzca krakowski i sandomirski poświadcza nabycie działów w Krzyszowicach przez Rafała podkomorzego sandomirskiego, — Sąd ziemski krakowski poświadcza, iż Andrzej Mojkowski odstąpił od sporu przeciw klasztorowi jędrzejowskiemu o część dziedziczną w Skroniowie, — tenże sąd rozstrzyga spór pomiędzy Jarosławem arcybiskupem gnieźnieńskim a dziedzicami Bieganowa o wieś Jerzowice, — tenże sąd przysądza Bodzancie biskupowi krakowskiemu wsie Biesiadki i Żyrków przeciw Sochnie żonie Andrzeja kasztelana czchowskiego, — tenże sąd rozstrzyga spór pomiędzy dziedzicami Skroniowa a opatem jędrzejowskim o dział w Skroniowie, — Sąd ziemski sandomirski rozstrzyga spór pomiędzy dziedzicami Byszowa a dziedzicami Gnieszowic o młyn nad rzeką Koprzywnicą, — Marcin z Ciszycy od klasztoru koprzywnickiego rolę Wielka łąka na dożywocie otrzymuje.

W roku 1364 król Kazimirz uniwersytet zakłada, zaś miasto Kraków uwzględniać przywileje uniwersytetu przyrzeka, — tenże król przenosi miasto Radom z prawa szredzkiego na magdeburskie, — zatwierdza sprzedaż wójtostwa w Będzinie przez Mikołaja Garbara Janowi Cewlejowi za 40 grzywien, — otrzymuje od klasztoru miechowskiego wsie Targowisko, Mszczęcin i Nieszkowa na dożywocie, — nadaje miastu Skawinie prawo maggeburskie, — zatwierdza sprzedaż działów w Krzyżanowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu przez dziedziców Krzyżanowic i Suchoraby, — wznawia klasztorowi wąchockiemu przywilej Władysława Łokietka z r. 1318, — zatwierdza zamianę niektórych ról w Wawrzyńczycach za źrebie w Posądzy pomiędzy Bodzantą biskupem krakowskim a Zakliką z Rudna, — nadaje Wawrzyńcowi z Ołomuńca trzecią miarę młyna pod Bieczem, — nadaje Mikołajowi z Wiślicy prawo założenia wsi Słotowej na prawie magdeburskiem, — zatwierdza sprzedaż połowy wsi Bonowice i Trzemeśnia Wierzbięcie z Małoszowa za 100 grzywien przez Secemę z Grojca

i Birowę z Łąki, — funduje kościół parafialny w Skawinie, — zezwala klasztorowi Panien Klarysek u św. Andrzeja na założonie miasta Klasztor prawem szredzkiem, — Bodzanta biskup krakowski zamienia z Janem scholastykiem kieleckim dochody z karczem w Tarczku i dziesięcinę ze spichrza w Kielcach na dziesięcinę z Umianowic, — tenże biskup zamienia z Piotrem podkustoszym katedralnym krakowskim sołtystwo w Krzeszowicach na dziesięcinę z wsi Rzeplina, — Mikołaj opat wąchocki niejakiemu Mikołajowi sołtystwo we wsi Rusinowice sprzedaje, — Jan opat tyniecki Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu sprzedaje posiadłość klasztorną położoną we wsi Pawęzów, — Rajcy bocheńscy nadają klasztorowi mogilskiemu jednę a Jan Czyrwyn mieszczanin bocheński drugą jatkę, — Sąd ziemski krakowski rozstrzyga spór pomiędzy dziedzicami Skroniowa a opatem jędrzejowskim o drogę w Skroniowie, — tenże sąd klasztorowi jędrzejowskiemu przysądza dział w Skroniowie przeciw dziedzicom Modlnicy, — Rynerz z Woli określa prawa i obowiązki osadników wsi Woli duchackiej.

W roku 1365 król Kazimirz zatwierdza sprzedaż wójtostwa w Opocznie Hankowi Kiełbasie i przenosi takowe z prawa szredzkiego na prawo magdeburskie, — zatwierdza zamianę wójtostwa miechowskiego na wsie Karniów, Nieszkowice i Udorz pomiędzy braćmi Mikołajem i Spytkiem a klasztorem miechowskim, — nadaje miastu Grybowu część lasu na górze Jawor, — przenosi wieś Harklowę z prawa polskiego na niemieckie i ustanawia w niej sołtystwo, — sprzedaje Hankowi i Maciejowi wójtostwo w Osieku oraz wieś Szyrkowę, — uwalnia mieszczan bieckich od cła w Wojniczu, — pozwala Michałowi ze Strożysk założyć wieś Zdżary na prawie niemieckiem, — Gostowi z Wiśniowy wieś Jerzmanów w celu zasadzenia takowej nadaje, — przysądza klasztorowi sieciechowskiemu źrebię w Ciszycy, — Hankowi z Zakliczyna wójtowi myślimickiemu i barkmi-

strzowi wielickiemu $^1/_2$ grzywny tygodniowo z kopalń wielickich przekazuje, — Marcinowi mieszczaninowi lelowskiemu wójtostwo w Lelowie za 100 grzywien sprzedaje, — Wierzbięcie z Maleszowa wieś Łętownię nadaje, — ustanawia granice wsi Gawłów rycerza Leniarta własnej, — Gerard opat jędrzejowski Antoniemu, Piotrowi i Warzyńcowi nadaje las koło Łysakowa i Opatkowic w celu założenia tamże wsi Sadek, — Hugo opat sulejowski dziedzicom Pomorzan sołtystwo we wsi Dąbrowej sprzedaje, — Bodzanta wielkorządzca krakowski zatwierdza sprzedaż działu w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu, — Sąd ziemski krakowski poświadcza, iż dziedzice Dziaduszyc z kapitułą katedralną krakowską wieś Brzezie na wieś Zacharyaszową wolę zamienili, — tenże sąd poświadcza, że Filka Stanisławówna ze Pstroszyc dziedzictwo swoje w Pstroszycach Jakuszowi, Lambertowi i Mieczsławowi braciom za 10 grzywien sprzedała, — tenże sąd poświadcza, iż Piotr z Mozgawy część dziedziczną w Potoku dziedzicom Potoka za 20 grzywien sprzedał, — Sąd ziemski sandomirski poświadcza rozgraniczenie pomiędzy wsiami Szuszczyce a Zrzece, — tenże sąd poświadcza podział lasu w Łętowicach nad rzeką Brzeźnicą pomiędzy dziedzicami Bogumiłowic i Wierzchosławic a Jachną wdową Czelejową, — Piotr Pieniak wójt Prawa wyższego niemieckiego na zamku krakowskim poświadcza, iż Klemens sołtys ze Sciborzyc Wawrzyńcowi i Biernatowi jest 8 grzywien dłużen, — Rajcy miasta Nowego Sącza Piotrowi z Kurowej sołtystwo we wsi Paszynie nadają, — Pełka z Galowa Rafałowi Tarnowskiemu podkomorzemu sandomirskiemu wsie Trześń i Rzochów w 140 grzywnach zastawia, — Mikołaj Kruze dom swój w Bochni Adamowi żupnikowi wielickiemu odstępuje.

W roku 1366 umiera Bodzanta biskup krakowski a następuje po nim Floryan Mokrski z rodu Nagodów-Jelitów, którego wizerunek z pieczęci obok domieszczamy.

Fig. 16.
Floryan Mokrski biskup krakowski.
1367 † 1380.

W tym roku król Kazimirz Falisławowi ze Rzosłonia nadaje prawo założenia wsi nad rzeką Brzozową prawem magdeburskiem, — Michałowi dziekanowi sandomirskiemu zezwala na przeniesienie wsi Zaduszniki, Chotel, Wawrowice i Ruszcza z prawa polskiego na szredzkie, — zezwala mieszczanom sandomirskim na ustanowienie składu soli i śledzi, — zezwala Handzlinowi Renchowi na założenie miasta we wsi Kobyle prawem magdeburskiem, — potwierdza sprzedaż 4 wieśniaków we wsi Kąty Dobkowi z Dobowa przez Budzę z Czarncy za 150 grzywien, — nadaje miastu Lanckorona prawo magdeburskie, — daje Falkowi z Krosna las Blizne celem zasadzenia go na prawie magdeburskiem, — przenosi wsie Bolesław, Brzeźnicę, Świebodzin i Kannę z prawa polskiego na szredzkie, — wznawia lokacyę miasta Kleparza (Florencyi) na prawie magdeburskiem, — świątnikom kościoła w Koniuszy też same nadaje swobody, jakich używają świątnicy katedry krakowskiej, — przenosi wieś Opatkowice z prawa polskiego na szredzkie, — potwierdza podział i darowiznę dóbr dokonaną przez Janusza kanclerza krakowskiego na korzyść swych synowców z wykluczeniem linii żeńskiej, — Stefanowi i Piotrowi z Chmielowa nadaje prawo założenia wsi w lesie Doblowa prawem magdeburskiem, — poświadcza, iż wieśniacy rodów Toporczyków i Starychkoni tylko sądownictwu panów swych są podlegli, — uwalnia poddanych klasztoru łysogórskiego od wszelkich danin i uciążliwości, — zatwierdza sprzedaż części dóbr Krzyszowice Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu, — Urban IV papież komisarzom poleca, iżby na ksienie klasztorów Panien Klarysek w Krakowie i Starym Sączu klątwę rzucili, zaś klasztory ich interdyktem obłożyli, — klasztór zwierzyniecki sprzedaje klasztorowi mogilskiemu wieś Domaszów, — klasztor zwierzyniecki z miastem Krakowem grunta między Wisłą a Rudawą na dom w mieście zamienia, — Bodzanta wielkorządzca krakow-

ski zatwierdza sprzedaż części wsi Widuchowej Prokopowi i bratankom jego z Bogoryi przez Elżbietę z Tęgoborzy, — Sąd ziemski krakowski przysądza klasztorowi jędrzejowskiemu dziedzictwo około Potoka i Słaboszowic przeciw dziedzicom Borowa, — tenże sąd rozstrzyga spór pomiędzy Arnoldem scholastykiem krakowskim a dziedzicami Miroszowa o dziesięcinę przyorkową, — rajcy kazimirscy dworzyszcze w Bawole Janowi Merkilsdorfowi nadają, — Piotr z Gorzyczan łąkę w Szewcach klasztorowi koprzywnickiemu za ośm grzywien sprzedaje, — Andrzej z Michowa serca bydląt, które z miasta Jędrzejowa pobiera, klasztorowi jędrzejowskiemu sprzedaje, — niejaki Bartek klasztorowi jędrzejowskiemu połowę młyna i łanu w Jędrzejowie nadaje, — Mikołaj Kożuchowski proboszcz gnieźnieński role w Dobrzechowie klasztorowi koprzywnickiemu zwraca.

Część druga.

Rozsiedlenie się rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej

czyli

geograficzne rozpołożenie żup rodowych.

Było pierwotnie moim zamiarem w części niniejszej podać:

1) ugrupowanie członków znamienitszych rodów razem rodami,

2) tablice genealogiczne tychże znamienitszych rodów,

3) mapy wykazujące rozsiedlenie rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej czyli geograficzne rozpołożenie żup rodowych.

Temu zamiarowi stanęły na przeszkodzie dwa fakta: popierwsze, iż stary mój przyjaciel profesor Dr Tadeusz Wojciechowski od lat z okładem trzydziestu zbiera materyał do genealogij rycerstwa polskiego w dobie piastowskiej, i już bardzo znaczny zasób tego materyału zebrał. Że zaś jest fachowym historykiem i badaczem bardzo sumiennym, obdarzonym rzadką bystrością poglądów, to chyba nie ulega wątpliwości, że on te tablice genealogiczne bez porównania trafniej i poprawniej zestawić potrafi, niżbym ja to dokonać zdołał. Na cóż więc mam fuszerować te tablice i wdzierać się w teren naukowy mego przyjaciela? Niema do tego żadnej potrzeby ani powodu. Dlatego zaniechałem układania osobnych tablic genealogicznych, zostawiając trud ten zupełnie na głowie prof. Wojciechowskiego.

Jedyny wyjątek postanowiłem zrobić tylko dla rodu Lubowlitów-Ogniwów i rodów z nim drogą adoptacyi związanych. Ród bowiem Lubowlitów-Ogniwów, aczkol-

wiek niewątpliwie najpotężniejszy i najznakomitszy ze wszystkich rodów szlacheckich polskich z doby piastowskiej, przecież przez żadnego ani heraldyka ani historyka, nie wyłączając Długosza, nigdy nawet wspomniany nie został i był dotąd zgoła nieznany; mnie się dopiero udało ród ten z pod zapomnienia wydobyć na jaw i okazać, mam więc do zajmowania się tym rodem lepsze od wszystkich innych uczonych prawo.

Co się wreszcie tyczy mapek, wykazujących rozsiedlenie rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej czyli rozpołożenie geograficzne żup rodowych, to pokazało się, że wygotowanie takich mapek, jako praca niezwykle mozolna, zajmie jeszcze conajmniej pół roku czasu; że zaś druk dzieła niniejszego jest już ukończony, nie wydało mi się być właściwem trzymać gotowe dzieło pół roku na składzie w drukarni, ażby atlasik był gotów. Postanowiłem przeto wydać dzieło tak jak jest obecnie, zaś w ciągu przyszłego roku, skoro mapki będą gotowe, wydać je w poszycie dodatkowym.

Że zaś ugrupowanie rycerstwa rodami zostaje w najściślejszym związku z geograficznem rozpołożeniem żup rodowych, przeto i to ugrupowanie postanowiłem zamieścić razem z mapkami dopiero w owym poszycie dodatkowym.

Wobec tego winienem był drugą część dzieła niniejszego narazie całkowicie pominąć, skoro ona dopiero w poszycie dodatkowym miejsce swe znajdzie. Gdy jednak dla tych łaskawych czytelników, którym dzieło niniejsze wpadnie w rękę zanim wyjdzie poszyt dodatkowy, byłoby dla oryentacyi rzeczą bardzo pożądaną, gdyby mogli sobie wyrobić choćby najogólniejsze wyobrażenie o geograficznem rozpołożeniu żup rodowych, przeto postanowiłem już tu nie czekając poszytu dodatkowego, przedstawić w najgrubszym szkicu to geograficzne rozpołożenie żup rodowych, odkładając szczegółowe opracowanie tego tematu do poszytu dodatkowego.

Co rozumieć należy przez żupę rodową?

Przez żupę rodową rozumiem wszystkie posiadłości ziemskie znajdujące się w posiadaniu członków jednego i tegożsamego rodu, o ile takowe zwarty kompleks przedstawiają. Dobra pojedyncze, rozrzucone po różnych powiatach, choćby były w posiadaniu członków jednego i tegożsamego rodu, do żup rodowych nie należą, gdyż one nie brały udziału w pierwotnem uposażeniu rodów posiadłościami ziemskiemi, i dopiero w drodze późniejszych nadań monarszych lub umów na własność pojedynczych członków rodu przeszły.

Jak powstały żupy rodowe i kiedy?

Żupy rodowe powstały na początku XII wieku, za panowania Bolesława Krzywoustego, kiedy ten książę młodszych dynastów (rycerstwo polskie) żyjących dotychczas na dworze monarszym i na jego utrzymaniu, postanowił z dworu swego odpuścić i osiedlić na glebie, w którymto celu musiał im wyznaczyć odpowiednie uposażenie w ziemi, aby mieli z czego żyć.

W owej epoce książę był wyłącznym właścicielem wszelakiej ziemi, nawet takiej, która już była w posiadaniu rodzin wieśniaczych, słowem był panem wszystkich dóbr ziemskich. Dobra te dzieliły się na dwie kategorye, osadzone czyli zamieszkałe i puste, a to z następującego powodu. Kiedy około połowy szóstego wieku po Chrystusie przodkowie nasi przybyli do tej tu naszej ojczyzny, aby się w niej osiedlić, znaleźli ją zupełnie pustą i przez nikogo niezamieszkałą. Przedstawiała ona zaś jeden wielki szmat lasu starodrzewnego, obfitującego w doskonałą paszę, a poprzerzynanego licznemi rzekami i jeziorami nieraz olbrzymiemi. Przodkowie nasi przybyli z bydłem i zamierzali trudnić się narazie przedewszystkiem pasterstwem; znalazłszy tedy takie piękne paszniste lasy, osiedlili się natychmiast i bez wahania w tej nowej ojczyznie.

Osiedlenie to następowało w ten sposób, że każda rodzina zawłaszczała sobie taki mniej więcej obszar lasu,

jaki jej był potrzebny, aby dobytek miał przez cały rok dostateczną ilość paszy. Taki kawał lasu obejmował mniej więcej kilkaset morgów. Na tym zawłaszczonym kawałku lasu budowała sobie rodzina mieszkanie czyli stan, jaki potrafiła, i to wszystko zwało się dziedziną. Każda rodzina osiedlała się osobno, w pewnem oddaleniu od drugich, jak daleko sięgały granice zawłaszczonych obszarów leśnych. Każda dziedzina składała się pierwotnie tylko z jednego mniejszego lub większego kawałka lasu i odpowiadała dzisiejszej wsi. O roli nie mogło być narazie mowy. Rola bowiem nie istnieje w stanie dzikim i jest produktem pracy ludzkiej. Aby mieć rolę, trzeba poprzód las wytrzebić. Trzebienie lasu atoli było dla przodków naszych zgoła niemożebnem, gdyż nie znali oni jeszcze ani użytku metali ani narzędzi takich jak siekiera. A jednak skoro przodkowie nasi przynieśli z sobą do tej nowej ojczyzny także różnego rodzaju zboża, tedy należało koniecznie pomyśleć o uprawie i odnawianiu takowego z roku na rok, aby nie przepadło. Ale jak tego dokonać? Przyroda sama przyszła tu w pomoc. Owe lasy składały się z samych olbrzymów mających po kilka tysięcy lat wieku, gdyż od potopu a względnie od ustąpienia epoki lodowcowej rosły swobodnie i nikt ich nie wycinał, bo i potrzeby nie miał i nie było czem. Otóż dość często między tymi olbrzymami znajdowały się drzewa spruchniałe wskutek starości, które burza obalała. Rodzina wieśniaka usuwała te obalone wykroty i w ten sposób odsłaniały się małe polanki słoneczne, które dłubano radłem drewnianem, gdyż pług podówczas nie był jeszcze znany, i obsiewano zbożem. Wprawdzie przy tak nędznej uprawie nie można się było spodziewać zbyt obfitych zbiorów, mimoto gdy ziemia była urodzajna i nowizna, której nikt jeszcze przedtem nie eksploatował, zbiory były dość stosunkowo obfite. Przez wyzyskiwanie w ten sposób polanek powstałych po spruchniałych wykrotach jako roli uprawnej, stało się, że każda dziedzina

oprócz olbrzymiego lasu posiadła zczasem także cokolwiek, choć niewiele uprawnej ziemi, która w epoce historycznej około XIII wieku wynosiła mniej więcej przecięciowo jedno radło czyli 14 do 15 morgów na dziedzinę. Obok tych dziedzin zamieszkałych istniały jeszcze kawałki lasu czyli dziedziny niezamieszkałe czyli puste. Powstały one wskutek tego, że przodkowie nasi w niewielkiej tylko bo zaledwo 12.000 rodzin liczącej liczbie ludności przybyli do naszej ojczyzny, nie byli więc w stanie objąć wszystkiej ziemi w posiadanie i zawłaszczenie. Pozostały więc pomiędzy pojedynczemi dziedzinami większe lub mniejsze kawałki lasu nie objęte a zatem puste. Oprócz tego osuszały się zwolna bagna i jeziora i powstawały nowe niezawłaszczone a więc puste obszary.

W dobie żupańskiej dziedziny zasiedlone stanowiły własność tych rodzin wieśniaczych, które w nich mieszkały i z nich użytkowały, dziedziny puste nie stanowiły niczyjej własności, lecz mogły być przez każdego, kto tego potrzebował, zawłaszczone. Inaczej w dobie książęcej za Piastów i Popielidów. W tej dobie książę jest wyłącznym właścicielem wszystkich dziedzin, nietylko pustych ale i zasiedlonych, może on. dziedzinę zasiedloną tej rodzinie, która w niej mieszka, odebrać i komukolwiekbądź nadać.

Kiedy na początku XII wieku Bolesław Krzywousty pragnąc się z dworu swego pozbyć młodszych dynastów (rycerstwo-szlachta), którzy do tej pory na dworze monarszym i na utrzymaniu monarszem przebywali, postanowił ich osiedlić na glebie, musiał ich odpowiednio wyposażyć, aby mieli z czego żyć. Pustych dziedzin miał książę wprawdzie niezmierną ilość, lecz do uposażenia rycerstwa były one nieprzydatne, gdyż obejmując tylko sam las, nie przynosiły żadnych owoców. Rycerz uposażony choćby wielką ilością takich dziedzin, umarłby z głodu, gdyż nie miałby co jeść. Tylko w dziedzinach zasiedlonych znajdowały się niewielkie przestrzenie, nie-

przenoszące 15 morgów roli; chcąc więc rycerza uposażyć, iżby mógł mieć jakie takie utrzymanie, należało mu dać kilka takich osiadłych dziedzin. Tymczasem dziedziny te były już wszystkie w posiadaniu rodzin wieśniaczych, potomków owych pierwotnych osadników z VI wieku. Otóż książę jako pan wyłączny wszelkiej ziemi, eliminował rodziny wieśniacze z posiadanych przez nie dziedzin, osadzał ich w dziedzinach pustych, aby się tam nanowo zagospodarowały; temi zaś niegdy zasiedlonemi a przez eliminacyę rodzin wieśniaczych oswobodzonemi dziedzinami uposażał rycerstwo z dworu swego odpuszczone. Że zaś jak wspomniałem w jednej takiej dziedzinie było co najwyżej jedno radło czyli około 15 morgów roli i to takiej, której dla braku pługa nie można było należycie uprawić, a z której przeto i dochód w ziarnie był bardzo szczupły, przeto chcąc dla rycerza i jego czeladzi stworzyć dostateczne utrzymanie musiał książę każdemu rycerzowi dać conajmniej kilkanaście takich dziedzin, w których rola już sto kilkadziesiąt do dwustu morgów wynosząca, mogła rycerzowi i jego czeladzi zapewnić jakietakie utrzymanie. Te dziedziny musiały sąsiadować ze sobą lub przynajmniej leżeć w najbliższej odległości; odległe położone dziedziny bowiem wobec zupełnego podówczas braku dróg i środków komunikacyjnych na nicby się rycerzowi niemi obdarowanemu nie przydały. Te przeto kilkanaście dziedzin czyli wsi rycerzowi jako uposażenie dane, stanowiły zazwyczaj mniej lub więcej zwarty kompleks, przechodziły po śmierci rycerza na jego synów, wnuków i prawnuków, którzy się niemi dzielili, tak że ostatecznie widzimy ten kompleks w posiadaniu kilku lub kilkunastu rodzin szlacheckich, które wszystkie jako potomkowie owego pierwszego ojca rodu, należą do tegożsamego co i on rodu i herbu. Otóż ten kompleks dóbr zowiemy żupą rodową; z czego wynika, że każda żupa rodowa na początku XII stulecia jest w posiadaniu jednej tylko

osoby: praojca rozrodzonych posiadających tę żupę potomków.

Celem naszej pracy niniejszej jest, zbadać rozpołożenie geograficzne tych żup rodowych, jak ono wyglądało w pierwszej chwili pojawienia się swego za czasów Bolesława Krzywoustego, to jest na początku XII wieku. Ponieważ współczesnych materyałów żadnych zgoła do tego nie mamy, przeto musimy wziąść do pomocy metodę retrospektywną i na jej podstawie kreślić obraz owego rozpołożenia geograficznego żup rodowych.

Za punkt wyjścia przeto biorę mapę dyecezyi krakowskiej skreśloną przeze mnie w r. 1880 ku uczczeniu czterechsetletniej rocznicy zgonu Długosza, na podstawie jego Liber beneficiorum, która chociaż jako pochodząca dopiero z drugiej połowy XV wieku przedstawia stan rozsiedlenia rodów szlacheckich małopolskich zapewne w szczegółach znacznie odmienny od tego, jaki mógł istnieć w dobie piastowskiej, to jednak w grubych rysach zapewne nie wiele się różni od tego ostatniego.

Zresztą choćbyśmy się tu lub ówdzie w naszym niżej skreślonym obrazie pomylili, to przypominamy, iż obraz ten jest tylko tymczasowym szkicem, i że szczegółowo opracowany obraz z możebnem uniknieniem myłek, będzie dołączony do poszytu dodatkowego i za tamten dopiero będziemy brać odpowiedzialność na siebie.

Przystępując tedy do skreślenia tego obrazu geograficznego rozpołożenia żup rodowych małopolskich, zaczynamy od południowej części województwa krakowskiego, zwłaszcza od powiatów najdalej na zachód wysuniętych i postępować będziemy coraz dalej na wschód, potem przejdziemy do północnej części tegoż województwa, a wreszcie do województwa sandomirskiego.

Otóż rzucając wzrokiem na mapę osiedlenia rodów szlacheckich w południowej części województwa krakowskiego, odnosimy takie wrażenie, jak gdyby cała ta część, położona po prawym brzegu Wisły, obejmująca dawne

powiaty szczyrzycki, czchowski, sądecki i biecki, oraz południowa część województwa sandomirskiego, również po prawym brzegu rzeki Wisły położona, mianowicie powiat pilźnieński, stanowiły jednę wielką żupę rodu Lubowlitów-Ogniwów, wśród której tu i owdzie widnieją jak oazy drobne żupy kilku innych rodów. To jednak jest tylko złudzenie. Jakkolwiek bowiem ród Lubowlitów-Ogniwów jako najpotężniejszy i najbardziej rozrodzony może mieć prawo do stosunkowo większej żupy od innych rodów szlacheckich, to jednak, gdy każda żupa przedstawia uposażenie pierwotne jednej tylko osoby, niepodobna przypuścić, iżby książę jednej tylko osobie aż kilkaset wsi dał na uposażenie. Raczej to tak wytłumaczyć należy, że na początku XII wieku ród Lubowlitów-Ogniwów był już bardzo rozrodzony i liczył co najmniej kilkunastu członków, że każdy z tych członków dostał jako uposażenie po kilkanaście wsi, czyli po jednej żupie, lecz że te wszystkie żupy leżały przedewszystkiem w południowej części województw krakowskiego i sandomirskiego, na rubieżach węgierskich i w najbliższem ze sobą sąsiedztwie, że przeto to, co nam się pozornie jako jedna olbrzymia żupa rodu Lubowlitów-Ogniwów przedstawia, jest właściwie zbiorem żup kilkunastu, stanowiących pierwotnie uposażenie kilkunastu członków tegoż rodu. Rozpatrzmyż się, jak wyglądają te poszczególne żupy.

Zaczynając od powiatu szczyrzyckiego spotykamy w północnej jego części żupę rodu Ławszowitów-Strzemieńczyków, grupującą się około kościoła św. Jakuba na Kazimirzu, fundacyi i patronatu tegoż rodu a obejmującą całą parafię wielicką. Gdy atoli ród Ławszowitów-Strzemieńczyków jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, od którego się nie wcześniej, jak z końcem XIV wieku lub może nawet dopiero w XV wieku odszczepił, przeto w dobie piastowskiej ta żupa rodu Ławszowitów-Strzemieńczyków była właściwie żupą

rodu Lubowlitów-Ogniwów. Na nieszczęście nie spotykamy w tej żupie żadnego gniazda rodowego, mogącego pochodzić z początku XII wieku, z któregobyśmy mogli dowiedzieć się o imieniu tego członka rodu Lubowlitów-Ogniwów, który ową żupą za Bolesława Krzywoustego uposażony został. Jest wprawdzie w tej żupie obok wsi Sidziny folwarczek Samborek; gdyby po tym folwarczku wolno się było domyślać, że w jego pobliżu musiała istnieć niegdyś także wieś Sambor lub Samborz, to ta wieś mogłaby być tem gniazdem rodowem, którego szukamy i wskazywałaby Sambora, jako tego, który na początku XII wieku tą żupą uposażony został.

W północno-wschodniej części tego powiatu spotykamy klasztór Panien Benedyktynek w Staniątkach, fundacyi rodu Swiebodów-Gryfów. Byłaby to zatem jedna z żup tegoż rodu. Otóż co do żup rodu Swiebodów-Gryfów, których jest kilka, winienem uwagę zwrócić, że jakkolwiek żupy te pochodzą także z epoki piastowskiej, nie sięgają przecież wstecz czasów panowania Bolesława Krzywoustego czyli początku XII wieku. Ród Swiebodów-Gryfów pochodzi od Jaksy, który dopiero około połowy XII wieku do Polski przybył; jego żupy przeto nie mogą być dawniejsze, nad drugą połowę XII wieku.

Tuż obok klasztoru staniąteckiego istnieje parafia Brzezie, około której grupuje się mała żupa rodu Zadorów; druga również mała żupa tegoż rodu istnieje w parafii Wiśniowa, w południowej części powiatu szczyrzyckiego, trzecia takaż sama żupa w parafii Pobiodr, księstwa zatorskiego. Ród Zadorów jest zbyt drobny i nieliczny, iżby mógł uchodzić jako ród szczepowy, jest on niewątpliwie tylko gałęzią boczną któregoś z rodów szczepowych, ale którego, na to źródła nie dostarczają nam żadnych wskazówek. Z topograficznych względów mógłby on być najsnadniej gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Na południe od Staniątek już nad samą rzeką Rabą, po lewym jej brzegu, spotykamy dwie parafie obok siebie: Gdów i Niegowić. Gdów jest gniazdem rodowem Giedki, niewątpliwego Lubowlity, Niegowić zaś jest siedzibą członków rodu Połukozów, któryto ród jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, wobec czego i Niegowić należała pierwotnie do tegoż rodu. Mielibyśmy tu zatem do czynienia z drugą żupą rodu Lubowlitów-Ogniwów, która atoli gdy niecała leży w powiecie szczyrzyckim, lecz się jeszcze daleko wzdłuż rzeki Raby ciągnie w powiat czchowski, więc o niej pod powiatem czchowskim obszerniej mówić będziemy.

Jeszcze dalej na południe, już po prawym brzegu rzeki Raby, leży klasztór Cystersów w Szczyrzycu, fundacyi rodu Swiebodów-Gryfów, z czegobyśmy się tu słusznie drugiej żupy tegoż rodu spodziewali. Tak jednak nie jest. Klasztór szczyrzycki był pierwotnie założony w Ludzimirzu, w nowotarskiej dolinie, i tam jest druga żupa rodu Swiebodów-Gryfów; Szczyrzyc zaś leży w żupie rodu Szreniawów-Drużynów i od członków tegoż rodu dla klasztoru nabyty został.

Zaraz na południe od Szczyrzyca leżą parafie Skrzydlna i Wilkowisko, a w nich niewielka żupa rodu Ossoryów. Gdy jednak ród Ossoryów jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto mielibyśmy tu ze starą żupą Lubowlitów-Ogniwów do czynienia.

Tym sposobem mamy w powiecie szczyrzyckim następujące żupy rodowe mianowicie: trzy żupy rodu Lubowlitów-Ogniwów, jednę zasiedloną przez Ławszowitów-Strzemieńczyków, drugą przez Połukozów, trzecią przez Ossoryów, dalej dwie żupy rodu Swiebodów-Gryfów, jednę żupę rodu Szreniawów-Drużynów i jednę żupę rodu Zadorów.

Przechodząc do powiatu czchowskiego spotykamy przedewszystkiem wzdłuż rzeki Raby dalszy ciąg tej żupy rodu Lubowlitów-Ogniwów, która się w powiecie

szczyrzyckim parafiami Gdów i Niegowić zaczyna, a o której już powyż mówiliśmy. Tu więc przedewszystkiem spotykamy po prawym brzegu rzeki Raby wieś zwaną dziś Gierczyce, ale niewątpliwie pierwotnie noszącą nazwę Giedczyce, gniazdo rodowe Giedki, niewątpliwego Lubowlity, dalej miejscowości Chełm, Bochnia i Mikluszowice, zostające w dobie piastowskiej w posiadaniu członków rodu Lubowlitów-Ogniwów, wreszcie w pobliżu już Uścia solnego, po lewym brzegu rzeki Raby wsie Wyszyce i Bieńkowice. Wyszyce to niewątpliwie dawniej Wydżdżyce, gniazdo rodowe Wydżgi, zaś Bieńkowice, gniazdo rodowe Bieńka, obu członków rodu Lubowlitów-Ogniwów. Do tej żupy należała prawdopodobnie jeszcze położona na południe od Bochni Libichowa i Trzciana, gdzie dwaj członkowie rodu Połukozów około połowy XIII wieku klasztor Kanoników regularnych ufundowali. Śledząc za imieniem tego członka rodu Lubowlitów-Ogniwów, który tę żupę dostał od Bolesława Krzywoustego jako swoje uposażenie, wskazuje Gdów i Giedczyce na Giedkę; Niegowit zaś, Wydżga i Bieniek mogliby być jego synami.

W tymże powiecie na południe od Bochni spotykamy w parafii Wiśnicz małą żupę rodu Szreniawów. Będzie ona zapewne mieć związek z żupą Drużynów około Szczyrzyca, gdyż Szreniawici i Drużynowie od wspólnego rodu szczepowego pochodzą, w szczególności są Szreniawici pniem głównym, Drużynowie zaś gałęzią boczną.

W południowo wschodniej części tego powiatu spotykamy niesłychanie ciekawą parafię Wojakową, gniazdo rodowe Wojaka czyli Wojsława, a zatem notorycznego Lubowlity. W tej parafii siedzą obok siebie za czasów Długosza resztki rodu Lubowlitów-Ogniwów oraz członkowie rodu Czarnych Jeleniów, któryto ród jest tylko boczną gałęzią rodu Lubowlitów-Ogniwów. Tak więc parafia Wojakowa stanowiłaby czwartą żupę rodu Lu-

bowlitów-Ogniwów, która przez Bolesława Krzywoustego nadaną została jako uposażenie Wojakowi czyli Wojsławowi, członkowi tegoż rodu.

W tym powiecie parafie Brzesko, Jasień, Szczepanów, Mielsztyn, Gwoździeć, Brzezowa i Siemichów są w posiadaniu rodu Leliwitów. Nie stanowią atoli te parafie zwartego kompleksu, lecz rozpadają się na trzy grupy: jednę grupę stanowią Brzesko, Jasień i Szczepanów, drugą Mielsztyn i Gwoździec, trzecią Brzozowa i Siemichów. Gdy jednak ród Leliwitów jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów, przeto mamy tu ślad dalszej żupy rodu tego.

Parafie Przyszowa, Łukawica, Jaworsko, Podegrodzie i Jakubkowice są w posiadaniu rodu Janinów; gdy jednak ród Janinów jest gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto mamy tu dalszą żupę tegoż rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Parafie Biesiadki, Tymowa, Gosprzydowa, Czchów i Żorawdo są w posiadaniu rodu Starychkoniów, jestto więc żupa Starzów małopolskich.

Wreszcie parafia Dębno jest w posiadaniu rodu Odrowążów, która jest zbyt małą, iżby ją jako osobną żupę rodową uważać można.

Tym sposobem mamy w powiecie czchowskim następujące żupy rodowe, mianowicie: cztery żupy rodu Lubowlitów-Ogniwów, z których jedna zasiedlona częściowo przez Połukozów, druga częściowo przez Czarnych Jeleniów, trzecia przez Janinów, czwarta przez Leliwitów, jednę żupę rodu Szreniawów, wreszcie jednę żupę rodu Starzów małopolskich, zasiedloną przez Starychkoni.

Powiat sądecki szczupły pod względem zajmowanego przez siebie terrytoryum, nie budzi żadnego żywszego interesu. Parafia Nawojowa i w sąsiadującej z nią parafii Nowy Sącz niektóre posiadłości znajdują się w ręku członków. rodu Starychkoni. Że zaś Nawojowa jest gnia-

zdem rodowem Nawoja, niewątpliwego Starzy a i Starekonie są gałęzią rodu Starzów małopolskich, przeto mamy tu do czynienia z żupą rodu małopolskich Starzów, która przez Bolesława Krzywoustego rycerzowi Nawojowi na uposażenie daną była.

Parafie Wilczyska, Szalowa, Korzenna, Mogilna i Lipnica są w ręku członków rodu Ławszowitów-Strzemieńczyków, którzy są gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów. Na południe wreszcie od tej grupy Ławszowitów-Strzemieńczyków, już w północnej części Spiża leżą miasta Gniazdo i Lubowla, oba w dobie piastowskiej w posiadaniu członków rodu Lubowlitów-Ogniwów, z których Lubowla jest nawet źródłem proklamacyi topograficznej dla całego rodu. Ztąd wypływa, że tu mamy do czynienia z najważniejszą żupą rodu Lubowlitów-Ogniwów, która jest zarazem kolebką tego rodu. Zresztą parafia Krużlowa jest w posiadaniu Odrowążów, którzy się też z niej piszą.

Powiat sądecki przeto obejmuje w sobie tylko dwie żupy rodowe, mianowicie jednę Starzów małopolskich ze stolicą Nawojową, zaś drugą Lubowlitów-Ogniwów ze stolicą w Lubowli.

Powiat biecki, również terrytoryalnie bardzo mały, jeszcze mniej budzi interesu, jak sądecki. Tylko parafie Żmigród nowy, Żmigród stary i Skalnik zdają się być żupą rodu Szreniawów-Drużynów, w parafii Sowoklęski spotykamy Sulimów, zresztą rozrzuceni są po powiecie Gryfici, Strzemieniowie, Ogończyki, Grzymały, Bogorye, Mądrostki i Połukozy, widocznie tu przyżenieni lub zakupieńcy.

Przechodząc do północnej części województwa krakowskiego, już po lewym brzegu Wisły położonej, spotykamy naprzód powiat krakowski, a w nim tylko jednę zwartą, coprawda wielką żupę rodową Starzów małopolskich: parafie Morawica, Rudawa, Czernichów, Zalas, Tęczyn, Krzeszowice, Paczułtowice, Płaza, Nowagóra,

Płoki i Sieciechowice są w posiadaniu rodu Toporczyków; Gorenice, Sułoszowa i Pieskowaskała a także niektóre dobra w parafiach Więcławice i Luborzyca są w posiadaniu rodu Starychkoni. Że zaś tak Toporczycy jak i Starekonie są gałęziami rodu Starzów małopolskich, przeto wszystkie te parafie stanowią razem wspólną żupę tegoż rodu.

Zresztą w powiecie krakowskim są najrozmaitsze herby reprezentowane, jak Ostoje i Przeginie, Gryfy, Pobogi, Turzyny, Sulimy, Nowiny, Poraje, Leliwy, Jastrzębie, Radwany, Junosze, Baranierogi, Trąby, Pilawy i Czewoje.

Tylko Łabędzie w okolicy Chrzanowa mogły mieć tam swoją żupę rodową.

Na wschód od powiatu krakowskiego leży powiat proszowski. W powiecie tym leżą tylko dwie małe żupy rodowe, mianowicie parafie Czulice i Igołomia stanowią żupę rodu Czewojów, zaś parafia Cudzinowice żupę rodu Kołmaszów. Oba te rody nie są jednak rodami szczepowemi, ale tylko gałęziami bocznemi innego rodu szczepowego. Klasztór Premonstrantów w Hebdowie czyli Brzesku, fundacyi zdaje się rodu Sulimów, wskazywałby żupę tegoż rodu. Zresztą w powiecie proszowskim jeszcze większa panuje rozmaitość herbów o jednej wiosce, jak w powiecie krakowskim. I tak są tu: Oksze, Nabramy, Topory, Odrowąże, Zabawy, Gryfy, Strzemiona, Leliwy, Pilawy, Kopaszyny, Pobogi, Grzymały, Niesobie, Pilawy, Awdańce, Drużyny, Dębna, Lisy, Poraje, Jastrzębce, Brodzice, Jelita, Rawicze, Ostoje, Wężyki, Turzyny i inne. Dopiero na najdalszym wschodzie tego powiatu rozpoczyna się parafią Przemyków żupa rodu Połukozów, która się ciągnie w sąsiedni powiat wiślicki, więc o niej pod powiatem wiślickim mówić będziemy.

Na północ od powiatu krakowskiego czyli północną część województwa krakowskiego stanowi powiat lelowski. W powiecie tym parafie Włodowice i Cięgowice stanowią

żupę rodu Łabędziów, któryto ród gdy jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, więc jego żupa była właściwie pierwotnie żupą rodu Lubowlitów-Ogniwów. Parafie Koziegłowy i Przybniów oraz część parafii Irządze, to znowu żupa rodu Lisów. W parafiach Potok złoty, Mstów i Irządze spotykamy liczne Szreniawy, lecz to nie zdaje się być żupa tego rodu, toż w parafiach Mrzygłodzie i Kidowie spotykamy Leliwy.

Na wschód od powiatu lelowskiego położony jest powiat książki, w którym kilka interesujących żup rodowych znachodzimy. Więc najprzód Miechów, gdzie klasztór Bożogrobców fundacyi Jaksy, to żupa Swiebodów-Gryfów, Jędrzejów, gdzie klasztór Cystersów fundacyi Jana arcybiskupa gnieźnieńskiego i Klimunta brata jego, członków rodu Lisów, to żupa rodu Lisów, do której należała jeszcze i parafia Mstyczów, a zapewne i Mironice, Kozłów i Słupia. Parafia Ulina to żupa rodu Ulinów, — parafia Gołcza, to żupa rodu Mądrostków, w parafiach Działoszyce, Wolica i Dzierążnia spotykamy licznych Połukozów, może tu mieli także swoją żupę, w Mokrsku żupa Nagodów-Jelitów, w Jemielnie żupa Porajów, oprócz tego w Mstyczowie dużo Toporów, ale ci są w tej parafii przychodniowie, nadto w tym powiecie przychodzą: Gryfy, Wieniawy, Starekonie, Wężyki, Zadory, Odrowąże, Awdańce, Ostoje zaś w parafiach Krzcięcice i Sędziszów Jastrzębce.

Na księskim powiecie kończy się województwo krakowskie. Przechodzimy więc do województwa sandomirskiego i zaczynamy od tej jego południowej części, która leży po prawym brzegu Wisły, mianowicie od powiatu pilźnieńskiego.

Otóż w południowym cyplu powiatu pilźnieńskiego, po prawym brzegu rzeki Wisłoki leży parafia Jasło, posag klasztoru Cystersów w Koprzywnicy, przez ród Bogoryów klasztorowi nadany. Jestto przeto pierwotnie żupa rodu Bogoryów. Cokolwiek wyżej na północ od

Jasła leżąca parafia Bieździedza jest w posiadaniu rodu Grzymalitów. Jeszcze dalej znacznie na północ również po prawym brzegu rzeki Wisłoki parafie Gumniska i Dębica stanowią żupę rodu Swiebodów-Gryfów, na zachód parafia Tarnów, to żupa rodu Leliwitów, oprócz tego porozrzucane jednowioskowe herby: Nabramy, Strzemiona, Topory, Trąby, Połukozy, Korczaki, Odrowąże, Kopasiny, Zabawy, Jelita.

Na północny-wschód od powiatu pilźnieńskiego po lewym brzegu rzeki Wisły a częściowo także po prawym, leży powiat sandomirski. W powiecie tym przedewszystkiem klasztor Cystersów w Koprzywnicy, fundacya rodu Bogoryów, wskazuje prastarą żupę tegoż rodu, do której także i przyległa parafia Skotniki należy. Rytwiany, Staszów i Połaniec to żupa rodu Jastrzębców; Niekrasów a także część parafij Połańca i Gawłuszowic to żupa rodu Janinów, Łoniów to żupa rodu Strzegoniów, Chobrzany, Samborzec a także części parafij Góry wysokie, Zaleszany i Sandomirz, to żupa rodu Rawiczów; parafię Gożlice zamieszkują Toporczykowie, w parafiach Olbierzowice i Garbów Sulimowie, w parafii Ujeździe Dembna, parafie Wielowieś i Trześń należą do Lelwitów, zresztą są w tym powiecie jednowioskowe herby Awdańce, Grzymały, Jelita, Starekonie, Ostoje, Szreniawy, Trąby, Syrokomle, Nieczuje, Jastrzębce, Poraje, Jasieńczyki, Pobogi, Role, Gryfy, Pilawy.

Na zachód od powiatu sandomirskiego, po lewym brzegu Wisły leży powiat wiślicki. W zachodniej części tego powiatu około Opatowca i Wiślicy jak Jurków i Strożyska, ciągnie się dalej żupa rodu Połukozów, która się w powiecie proszowskim Przemykowem rozpoczęła. Że zaś ród Połukozów jest, jak tylekroć wspomnieliśmy, tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto pierwotnie byłato oczywiście żupa tego rodu. Do tej żupy należą jeszcze położone nieco na północ

Pełczyska, gniazdo rodowe Pełki, niewątpliwego Lubowlity, a także położony obok Strożysk Chotel czerwony, stąd pochodził Wit biskup mazowiecki, założyciel klasztoru buskiego, również członek rodu Lubowlitów-Ogniwów. Wreszcie należy tu położony koło Strożysk i Chotelu Piasek wielki, własność niegdy Jakuba Boboli, również niewątpliwego Lubowlity. Ta żupa Połukozów przechodzi i na prawy brzeg Wisły, gdzie parafie Bolesław i Olesno do niej należą. Jeszcze w parafiach Działoszyce i Dzierążnia spotykamy Połukozów.

Parafie Rytwiany, Staszów, Beszowa i Połaniec, to żupa rodu Jastrzębców; Kurozwęki żupa rodu Porajów, Janina żupa rodu Janinów, Pinczów żupa rodu Dębnów, Ostrowiec żupa rodu Toporów, Busko i Kije fundacye Lubowlitów-Ogniwów, Szkalmirz gniazdo rodowe Skarbimira z rodu Awdańców. Zresztą i w tym powiecie spotykamy wiele herbów jednowioskowych tak, jak w powiatach poprzednich.

Na północ od powiatu sandomirskiego leży ziemia radomska. W niej spotykamy następujące żupy rodowe: Parafie Skrzynno, Smogorzów, Borkowice i część parafii Chlewiska, to żupa rodu Łabędziów. Że zaś Łabędzie są linią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, więc to jest pierwotnie żupa tegoż rodu. Klasztor wąchocki jest fundacyi członków rodu Lubowlitów-Ogniwów, Wąchock przeto to druga w tej ziemi żupa tego rodu. Parafia Potworów to żupa rodu Połukozów a sąsiadująca z nią parafia Wrzos Czarnych Jeleniów. Że zaś Półukozy i Jelenie to linie boczne Lubowlitów-Ogniwów, więc tu mielibyśmy trzecią żupę tego rodu. Szydłowiec i część parafii Chlewiska, to żupa rodu Odrowążów.

Zresztą przychodzą w tej ziemi jeszcze różne herby jednowioskowe, jak Dołęgi, Doliwy, Nieczuje, Wężyki, Bogorye, Awdańce, Jastrzębce, Ciołki, Sulimy, Lewarty Janiny, Owady i Dębna, oraz herby przychodniowe: Ogony, Nałęcze i Bończe.

Na wschód od ziemi radomskiej jest powiat opoczyński, w nim ziemia żarnowska. W powiecie tym spotykamy następujące żupy rodowe: Parafie Odrowąż, Końskie, Białaczów, to żupa rodu Odrowążów; parafia Gowarczów i część parafii Libiszowej, to żupa rodu Rawiczów, Drzewica żupa Łabędziów, Falków żupa Gozdowów, Bedlno żupa Wieniawów. Zresztą przychodzą w tym powiecie herby jednowioskowe, mianowicie: Dołęgi, Doliwy, Jelita, Nieczuje, Poraje, Grzymały, Wilczekosy, Wężyki, Topory, Leliwy, Lisy, Bończe, Ciołki, Turzyny, Leszczyce, Ossorye i Kopaszyny.

W województwie lubelskiem wreszcie spotykamy następujące żupy rodowe, mianowicie Kraśnik, żupa rodowa Toporów, Opole i Kłodnica jedna żupa rodowa Ciołków, Żelechów i Kochów druga żupa rodowa Ciołków, Jaroszyn, Końskowola i Wilków żupa Rawiczów, Markuszów żupa Lewartów i jednowioskowych herbów dosyć.

Robiąc ostateczny przegląd tych żup rodowych, przychodzimy do przekonania, że ród Lubowlitów-Ogniwów mając w samej Małopolsce żup rodowych z okładem dwadzieścia, jest nietylko najpotężniejszym rodem małopolskim, ale kilkakrotnie przewyższa każdy inny ród małopolski. Najpotężniejsze po nim rody Swiebodów-Gryfów i Starzów małopolskich liczą zaledwie po cztery żupy rodowe, przyczem dodać należy, że ród Swiebodów-Gryfów jest adoptowaną gałęzią rodu Lubowlitów-Ogniwów, rody Odrowążów, Szreniawów-Drużynów, Sulimów i Rawiczów liczą tylko po trzy żupy rodowe, przeczem Rawicze są adoptowaną gałęzią rodu Lubowlitów-Ogniwów, rody Lisów, Porajów, Bogoryów, Jastrzębców, Awdańców i Ciołków liczą po dwie żupy rodowe, reszta rodów znaczniejszych małopolskich, jak Zadory, Czewoje, Kołmasze, Uliny, Mądrostki, Jelita, Strzegomie i Lewarty liczą tylko po jednej żupie rodowej.

Winienem tu zaznaczyć, co już poprzednio nadmieniłem, że geograficznym przewodnikiem w skreśleniu tego rozpołożenia żup rodowych była dla mnie mapa ułożona na zasadzie Liber beneficiorum Długosza, a zatem przedstawiająca stan posiadania z drugiej dopiero połowy XV wieku, a zatem nie z epoki piastowskiej, który tylko gdzieniegdzie na zasadzie szczegółów znanych mi z epoki piastowskiej sprostowałem. Ten przeto stan rozsiedlenia żup rodowych na epokę piastowską nie będzie w wielu punktach trafny — przypominam jednak, że niniejsze zestawienie jest tylko tymczasowe, a że dokładny obraz geograficznego rozpołożenia żup rodowych oparty na źródłach z epoki piastowskiej, dopiero do zeszytu dodatkowego dołączony zostanie.

Część trzecia.

Poczet rycerstwa małopolskiego
z doby piastowskiej
1200—1266,
(pokolenia trzynaste, czternaste, piętnaste, szesnaste i siedmnaste).

§ 1. Pokolenie trzynaste[1]).

1203.

1. **Leniart (Leonard) XI.** W r. 1203 odstępuje on na żądanie księcia Henryka Brodatego wieś Węgrzynowo (dziś Pflaumendorf w obw. trzebnickim na Szląsku) klasztorowi trzebnickiemu, wzamian za co otrzy-

---

[1]) Było pierwotnie moim zamiarem te tylko osoby wciągnąć w zakres mojej pracy niniejszej, o którychby było wiadomem, do jakiegoby rodu szlacheckiego polskiego należały, lub któreby piastowały jaką godność ziemską, lub o którychby przynajmniej wiadomem było, jakąby posiadłość ziemską dziedziczyły. Pominąć zaś zamierzałem w zupełności owych licznych Janów, Pawłów, Marcinów, Maciejów, świadkujących na przywilejach monarszych, o których, prócz nic niemówiącego imienia: Jan, Piotr, Maciej i t. p. nic się zresztą zgoła nie wie, i tylko się przypuszcza, że są szlachtą, skoro się na dworze monarszym przy boku księcia znajdują i za świadków aktów monarszych są używani.

Również opuścić miałem i tych, choćby nawet wysokich dostojników kościelnych, o którychby nie było pewnem, że należeli do szlachty.

Kiedym jednak program mój przedstawił na posiedzeniu odnośnego Wydziału Akademii Umiejętności, spotkałem się u Kolegów z odmiennem zapatrywaniem. Objawili oni w szczególności zdanie, iż należy przedmiot pracy znacznie szerzej traktować i nie pomijać nawet owych nic nie mówiących Janów, Pawłów, Mikołajów, Marcinów, gdyż późniejsze źródła i badania mogą i na nich rzucić pewne światło.

Nie było żadnego powodu, dlaczegobym się nie miał zastósować do odmiennej opinii mych Kolegów z Akademii, tylko, że w ta-

muje od księcia wsie Laskowice i Kamienie na Szląsku położone[1]).

Jest on z imienia sądząc, członkiem rodu Włostów-Łabędziów, a więc Lubowlitów-Ogniwów.

(1206).

Na przywileju księcia Leszka Kazimirowicza, wydanym dla klasztoru sulejowskiego, wprawdzie bez daty, lecz pochodzącym prawdopodobnie z r. 1206,[2]) świadkują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

2. Komes **Wojciech IV.** Jest on ojcem Pakosława VII, późniejszego wojewody sandomirskiego, Lasoty III i Piotra XLVI. Jaką on godność piastował, oznaczyć z pewnością niepodobna, tyle jednak nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż musiał piastować godność bardzo wysoką, skoro pomiędzy świeckimi świadkami na samym czele jest położony. Najprawdopodobniej piastował on godność palatyna krakowskiego po śmierci palatyna Mikołaja III. Jakoż na przywileju wydanym z synodu borzykowskiego z r. 1210, na którym świadkuje, zwany jest palatynem[3]).

---

kim razie cały system pracy musiał być zupełnie odwrócony, i jeśli przy pierwotnym moim planie wybór miał dotyczyć tylko tych osób, któreby w pracy zamieszczone być miały, to obecnie wybór dotyczyć będzie tylko te osoby, które w pracy bezwarunkowo pominąć należy. Jeśli pierwotnie takiego np. Mikołaja kanonika katedralnego krakowskiego byłbym opuścił, niemając dowodu, że jest szlachcicem, to obecnie pomijać go nie mogę, gdyż choć nie wiem, iż był szlachcicem, nie jest przecież wykluczoną możność, iż nim był, tem bardziej, gdy i szlachta dość często garnęła się do kanonij katedralnych i kollegiackich.

Ostrzedz wszelako muszę, że nie wszystkie osoby, które w tej pracy przytoczę, były napewno szlachtą, mogły być szlachtą, ale mogły nią i nie być. Należy przeto z tego materyału ostrożnie korzystać.

[1]) Haeusler: Oels N. 9.

[2]) Kod. dyplom. małop. I N. 4.

[3]) Kod. dypl. wielkopol. I N. 66.

Będzie to zapewne ten sam Wojciech, o którym wspomina bula papieża Celestyna III z r. 1193, iż nadał klasztorowi wrocławskiemu św. Wincentego, wieś Widawę.

Jako ojciec Pakosława VII, należy on niewątpliwie do rodu Awdańców.

3. Komes **Pakosław IV.** I on należy do rodu Awdańców. Bliższe wszelako określenie jego osoby trafia na bardzo poważne trudności. Żyje bowiem równocześnie conajmniej pięciu Pakosławów: nasz Pakosław IV, Pakosław V Stary Lasocic, Pakosław VI sędzia nadworny, Pakosław VII młodszy Wojciechowicz i Pakosław Henrykowicz, a niezawsze w dokumencie jest podane, do którego z tych Pakosławów wzmianka się odnosi.

Był nasz Pakosław IV palatynem krakowskim jeszcze przed rokiem 1210, gdyż z tą godnością spotykamy go na dokumencie Sławosza, pochodzącym niewątpliwie zprzed roku 1210[1]). Jest zaś palatynem krakowskim jeszcze w r. 1212,[2]) lecz prawdopodobnie wkrótce umiera, gdyż go już więcej nie spotykamy.

Wprawdzie występuje w r. 1222 Pakosław Stary *(Magnus)* jako kasztelan krakowski, wszelako gdy podówczas godność palatyna krakowskiego była znacznie wyższą od godności krakowskiego kasztelana, trudno przypuścić, iżby to nasz Pakosław z palatyna zdegradowany został na kasztelana, gdy do takiego przypuszczenia żadnych niema powodów, i raczej przypuścić należy, iż Pakosław Stary, kasztelan krakowski, występujący w r. 1222, inną jest zgoła osobą, jak nasz Pakosław IV palatyn.

Czyim był synem nasz Pakosław IV, nie wiemy

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. I N. 10.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8, — Kod. dypl. małopol. I N. 8.

zgoła, może on jest starszym synem Skarbimira III, którego inny syn Skarbimir Skarbimirzyc występuje w r. 1224. Należy on, z imienia sądząc, do rodu Awdańców.

4. Komes **Jakub V.** Świadkuje on jeszcze na przywileju Wincentego, biskupa krakowskiego dla klasztoru jędrzejowskiego z r. 1210,[1]) ale bez żadnej godności. Jest on obecny także na synodzie borzykowskim z r. 1210, a w r. 1217 świadkuje jako wojewoda sandomirski na dworze księcia Leszka Kazimirowicza, przy wydaniu przywileju dla klasztoru miechowskiego; świadkuje wreszcie na przywileju księcia Konrada mazowieckiego z r. 1222 dla biskupa pruskiego, na przywileju Iwona biskupa krakowskiego z r. 1223, wreszcie na przywileju księcia Leszka Kazimirowicza z r. 1225,[2]) i to jest ostatnia data, jaką co do jego osoby posiadamy.

Do jakiegoby rodu nasz Jakub należał, oznaczyć napewno nie podobna. Być może, iż należał do rodu Awdańców, za czemby przemawiało jego imię Jakub. W roku bowiem 1254 spotykamy innego Jakuba, następnie sędziego krakowskiego, który jako syn Pakosława jest niewątpliwym Awdańcem.

5. **Adam I.** Innych dat co do jego osoby nie mamy, więc też i ocenić nie jesteśmy w stanie, do jakiegoby rodu należał. Tylko fakt, że około połowy XIII wieku występuje inny Adam, mianowicie syn Leniarta, zrazu cześnik krakowski, potem kasztelan wiślicki a w końcu kasztelan krakowski, członek rodu Lubowlitów-Ogniwów, nasuwa przypuszczenie, że i nasz Adam do rodu Lubowlitów-Ogniwów należy.

6. **Dobiesław III,** syn Prandoty II (młodszego),

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 380.

[2]) Kod. dypl. małopol. II N. 384, — Kod. dypl. wielkopol. I, N. 66, — Philippi N. 41, — Kod. dypl. mogilski N. 4.

a dziedzic Prandocina, występuje w r. 1222 jako właściciel Dziebałtowa; Iwo zaś biskup krakowski dziedzicem go po sobie ustanawia.

Występuje on jeszcze w r. 1231[1]). Znanych jest jego trzech synów: Piotr w r. 1228, oraz Szaweł i Sąd w r. 1231.

Jest on członkiem rodu Odrowążów.

7. **Sąd IV.** Jest on synem Dobiesława III, członkiem rodu Odrowążów i dziedzicem Białaczowa. Miał on czterech synów: Krzesława, Piotra, Pawła, oraz Prandotę późniejszego biskupa krakowskiego.

8. **Bernard** czyli **Biernat III,** o którym żadnych bliższych nie mamy wiadomości. Tylko fakt, że w jedenastem pokoleniu występuje Biernat I, który jako ojciec Sulisława V zaliczony został do rodu Starzów, przeto i nasz Biernat II prawdopodobnie do rodu Starzów należy.

9. **Piotr XI.** Żadnych innych dat do tego Piotra nie posiadamy, wskutek czego nie możemy oznaczyć, do jakiegoby rodu należał. Wprawdzie imię Piotr jest zwłaszcza w rodzie Lubowlitów-Ogniwów bardzo pospolicie używane, wobec czego moglibyśmy naszego Piotra do tegoż rodu zaliczyć, gdyby nie to, że imię Piotr i u innych rodów się pojawia.

10. **Dobiesław IV,** z imienia sądząc członek rodu Odrowążów. Czyim zaś był synem i jakie potomstwo po sobie zostawił, to w rodowodach jest wyjaśnione.

11. **Żuleta I,** ostatni ze świadków przywileju sulejowskiego księcia Leszka Kazimirowicza, jest w r. 1212 kapelanem nadwornym biskupa krakowskiego i świadkuje na przywileju Wincentego biskupa krakowskiego z roku 1212 dla klasztoru sulejowskiego[2]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. NN. 2, 12.
[2]) Kod. dypl. małop. I. N. 9.

12. **Pełka IX** biskup krakowski występuje w roku 1206, zamieniając z Gerardem opatem u św. Wincentego we Wrocławiu wieś Kępin na wieś Wawrzeńczyce[1]). Nastąpił on na katedrę biskupią krakowską w r. 1186 po biskupie Giedce, a umarł dnia 11 września r. 1207.

Długosz zalicza biskupa Pełkę do rodu Lisów i mieni go być bratem rodzonym Mikołaja wojewody krakowskiego[2]). Otóż jeśli to prawda, że biskup Pełka był rodzonym bratem palatyna Mikołaja, tedy nie mógł żadną miarą należeć do rodu Lisów, gdyż i palatyn Mikołaj nie do rodu Lisów a do rodu Lubowlitów-Ogniwów należał.

Za zaliczeniem biskupa Pełki do rodu Lubowlitów-Ogniwów przemawia bardzo stanowczo dokument Wincentego biskupa krakowskiego z r. 1213 w przedmiocie nadania prebendy w Kijach kolegiacie kieleckiej[3]). Otóż w tym dokumencie opowiada biskup Wincenty, że prawo patronatu jednej prebendy w Kijach służyło komesowi Żyronowi, po którym przeszło na jego spadkobiercę Giedkę biskupa płockiego, a po tymże na Pełkę biskupa krakowskiego.

Otóż tak Żyro jak i jego spadkobierca Giedko biskup płocki należeli do rodu Lubowlitów-Ogniwów; jeśli przeto Pełka biskup krakowski dziedziczył po Giedce biskupie płockim, tedy musiał być krewnym jego po mieczu, musiał przeto należeć również do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

13. **Giedko V** biskup płocki, jest obecny na synodzie borzykowskim w r. 1210.

Jako dostojnik mazowiecki nie powinienby biskup Giedko znaleść miejsca pomiędzy rycerstwem małopolskiem. Gdy jednak jako spadkobierca palatyna mazowie-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 6.
[2]) Długosii Opera I, 396.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 9.

ckiego Zyrona należy on niewątpliwie do rodu Lubowlitów-Ogniwów, ród zaś Lubowlitów-Ogniwów jest przedewszystkiem małopolskim, przeto z tego powodu i biskupa Giedkę do niniejszej pracy wciągnąć byliśmy zniewoleni.

Długosz zalicza go mylnie do rodu Gryfitów, kładzie mu zaś jako datę śmierci rok 1223.

W małopolskich dokumentach występuje on jako świadek jeszcze tylko w roku 1212[1]). Był on synem nieznanego zresztą bliżej Sasina, który był prawdopodobnie bratem Żyry palatyna mazowieckiego.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

14. **Iwo I** zrazu kanclerz księcia Leszka Kazimirowicza, występuje także na przywileju Pełki biskupa krakowskiego, wydanym dla klasztoru Premonstrantek w Busku bez daty, a odnoszonego do roku 1207[2]).

Był on synem komesa Pawła z Końskiego, członkiem rodu Odrowążów, a został biskupem krakowskim w r. 1218 po Wincentym, w r. 1220 powołany został na katedrę arcybiskupią gnieźnieńską, której nie przyjął, umarł zaś d. 21 lipca 1229.

Inne szczegóły o nim podamy na innem miejscu, gdy o jego działalności w szeregu biskupów krakowskich mówić nam wypadnie.

15. **Wiadrus** opat klasztoru Cystersów w Jędrzejowie,

16. **Eustachy I** opat klasztoru Cystersów w Koprzywnicy,

17. **Szymon IV** opat klasztoru Benedyktynów na Łysej górze, i

18. **Jan VIII** kantor katedralny krakowski, o których nic zgoła zresztą nie wiemy, nawet czy do rycerstwa polskiego należą.

---

[1]) Kod. dypl. małopol. I N. 9.

[2]) Rzyszcz. Muczk. I N. 7.

Cudzoziemskie ich imiona i fakt, że są mnichami, podczas kiedy klasztory u nas pierwotnie przeważnie z cudzoziemców się rekrutowały, mogłyby słusznie nasunąć przypuszczenie, że i tu z cudzoziemcami mamy do czynienia. Ale to tylko przypuszczenie. Nieraz bowiem pod zgoła cudzoziemskiem imieniem i pod szatą duchowną kryje się rdzenny Polak, jak np. Gumbert archidyakon krakowski, który mimo swego cudzoziemskiego imienia jest Polakiem z dziada pradziada i członkiem potężnego rodu Lubowlitów-Ogniwów.

19. **Piotr XII** czyli **Wisław IV** dziekan katedralny krakowski, występuje w tej godności w latach 1210, 1212, 1213, 1214, 1220, 1224, 1227 i 1229, w którymto ostatnim roku zostaje po śmierci Iwona biskupa krakowskiego, obrany biskupem krakowskim, lecz dopiero w r. 1231 na tej godności przez papieża Grzegorza IX zatwierdzony.

Jako dziekan używa on naprzemiany imienia to Piotr, to Wisław, jako biskup tylko imienia Wisław. Zwany on bywa pospolicie Wisławem Kościeleckim, a Długosz zalicza go do rodu Zabawów. Otóż herb Zabawa, wyobrażający połowę pola tarczy szachowanego, jest herbem zachodnio-europejskim, jakie w Polsce dopiero od XIV wieku są w pospolitszem używaniu. Biskup Wisław przeto nie mógł jeszcze herbu Zabawa w znanym jego późniejszym kształcie używać, lecz musiał za wzorem reszty ówczesnego rycerstwa polskiego używać stannicy runicznej.

Jak jednak ta stannica runiczna wyglądała, nie możemy stanowczo powiedzieć, gdyż nie dochowała się żadna pieczęć dawniejsza któregokolwiek członka rodu Zabawów. Tylko fakt, że proklamacya Zabawa jest proklamacyą topograficzną i pochodzi od wsi Zabawa, leżącej w pobliżu Radłowa, dozwala nam stawiania wcale uzsadnionych przypuszczeń w tym kierunku. Otóż wieś Zabawa sąsiaduje ze wsią Zdrochec i obie wsie zazwy-

czaj razem chodziły i wspólnych miały właścicieli. Jeszcze za czasów *Liber beneficiorum* Długosza, pochodzącej z drugiej połowy XV wieku, należy tak Zabawa jak i Zdrochec wspólnie w jednej połowie do Zygmunta Bobowskiego herbu Gryf, zaś w drugiej połowie do Jana Zabawskiego herbu Zabawa. Otóż nie ulega wątpliwości, że Jan Zabawski z domu Zabawów, to potomek prastarych właścicieli dóbr Zabawa i Zdrochec, a Zygmunt Bobowski to przychodzień przyżeniony do jakiejś Zabawianki.

Jeżeli zatem połowa dóbr Zabawa i Zdrochec nie wyszła aż do drugiej połowy XV wieku nigdy z rąk członków rodu Zabawów, tedy jeśli w epoce poprzedzającej drugą połowę wieku XV spotkamy jakiegokolwiek właściciela dóbr Zabawa lub Zdrochec, będzie to zawsze członek rodu Zabawów.

Otóż szczęśliwym trafem znalazł się w zbiorach Akademii Umiejętności w Krakowie oryginalny tłok pieczęci nieznanego zresztą Pawła ze Zdrochca, wyobrażający stannicę runiczną już nieco uherbioną, a zdradzający swym typem pierwszą połowę XIV wieku.

Otóż ten Paweł ze Zdrochca jest wobec tego, cośmy wyżej powiedzieli, jako właściciel dóbr Zdrochca niewątpliwie członkiem rodu Zabawów, a stannica runiczna, widoczna na jego pieczęci, jest stannicą tegoż rodu, a więc i stannicą biskupa Wisława III Kościeleckiego.

Rysunek tej pieczęci domieszczamy tu obok. Herb przedstawiony na niej na hełmie w klejnocie, jakto tylko w pierwszej połowie XIV wieku przez krótki czas było w użyciu, wyobraża dwie kule (krzywe kije) wywrócone i z sobą połączone, a na każdej kuli krzyż, a to jest odmiana herbu Kopaszyna.

Umarł biskup Wisław Kościelecki wedle Długosza dnia 14 marca 1242 roku.

20. **Janusz III** archidyakon krakowski. Świadkuje on także na akcie Gierarda opata u św. Wincentego we Wrocławiu z r. 1206, oraz na dokumencie Wincentego biskupa krakowskiego dla klasztoru jędrzejowskiego z r. 1210 [1]). Wkrótce potem musiał Janusz umrzeć, gdyż już w r. 1214 spotykamy Andrzeja na godności archidyakona krakowskiego.

Na wspomnianym poprzednio układzie z r. 1206, zawartym między Gierardem opatem u św. Wincentego we Wrocławiu a Pełką biskupem krakowskim, w przedmiocie zamiany wsi Wawrzeńczyce na wieś Kępin, świadkują jeszcze następujący dostojnicy małopolscy:

21. **Boguchwał IV** proboszcz kapituły katedralnej krakowskiej. Występuje on w tej godności jeszcze w latach 1207, 1210, 1212, 1213, 1214, 1217, 1221, 1222, 1225 i 1228 [2]), umiera zaś przed rokiem 1234, gdyż w tym roku już następcę jego Wita na probostwie krakowskiem spotykamy.

22. **Benedykt II** scholastyk katedralny krakowski, który na tej godności występuje jeszcze nadto w latach 1207, 1210, 1212, 1214, 1220, 1222 i 1225 [3]).

23. **Henryk III** kantor katedralny krakowski, który musiał umrzeć przed rokiem 1210, gdyż już w tym roku widzimy na tej godności Wawrzyńca.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 6, — Kod. dypl. małopol. II N. 380.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6, 8, 21, — Kod. dypl. małop. II NN. 380, 381, 383, 384, — Rzyszcz. Muczk. I N. 7, — Kod. dypl. wielkopol. I N. 66, — Kod. dypl. mogilski N. 4.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6, 8, — Kod. dypl. małop. I N. 9, II NN. 380, 383, 385, — Rzyszcz. Muczk. I N. 7, — Kod. dypl. mogilski NN. 1, 2, 4.

24. **Wawrzyniec II** kustosz katedralny krakowski, jest już w roku 1207 kantorem katedralnym i dzierży tę godność jeszcze w latach 1210, 1212, 1214, 1220, 1222 i 1224 [1]), lecz już w r. 1224 jest po nim Boksa kantorem katedralnym krakowskim.

25. **Stefan VII** kanonik katedralny krakowski, który tę godność piastuje jeszcze w latach 1210, 1212, 1214, 1220, 1222 i 1228 [2]).

26. **Mikołaj IV** kanonik katedralny krakowski, który tę godność piastuje jeszcze w latach 1210, 1212, 1214 i 1220, a w r. 1214 jest nadto proboszczem wiślickim [3]). Czy Mikołaj zwany Łysym, kanonik katedralny krakowski, występujący w latach 1228 i 1229, Mikołaj kustosz katedralny, występujący w latach 1234 i 1235, wreszcie Mikołaj kanonik katedralny krakowski, występujący w latach 1235 i 1239 są identycznymi z naszym Mikołajem III, rozstrzygnąć nie potrafię.

27. **Błażej I** kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1210, 1212 i 1214 [4]).

(1207).

Na przywileju bez daty Pełki, biskupa krakowskiego, wydanym dla klasztoru Premonstrantek w Busku, odnoszonym do r. 1207 [5]), spotykamy następujących nowych małopolskich dostojników:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6 i 8, — Kod. dypl. małop. II NN. 380, 383 i 385, — Rzyszcz. Muczk. I N. 7, — Kod. dypl. mogil. NN. 1, 2, 4.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6, 8, 21, — Kod. dypl. małop. II NN. 380, 383, 385, — Kod. dypl. mogil. NN. 1, 2.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6, 8, — Kod. dypl. małop. II NN. 380, 383, 385.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 6, 8, — Kod. dypl. małop. II NN. 380, 383.

[5]) Rzyszcz. Muczk. I N. 7.

28. **Andrzej V** archidyakon katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1213, 1214, 1217 i 1220 [1]), lecz wkrótce potem umiera, gdyż już w r. 1222 Mikuła archidyakonem krakowskim spotykamy.

29. **Henryk IV** kustosz katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w r. 1214 [2]).

30. **Raul** a raczej **Radulf I** kanonik katedralny krakowski a sandomirski archidyakon, występuje z temi godnościami jeszcze w latach 1210, 1212, 1214 i 1222; w r. 1224 jest już kantorem katedralnym krakowskim, którą to godność piastuje także w latach 1228, 1229, 1234, 1235 i 1236 [3]).

31. Mistrz **Wincenty III** zrazu proboszcz sandomirski a następnie po śmierci Pełki, biskupa krakowskiego, przez część kapituły katedralnej krakowskiej biskupem wybrany i przez papieża Innocentego III bulą z d. 28 marca 1208 na tej godności zatwierdzony [4]), ustąpił w r. 1218 z katedry krakowskiej i osiadł w klasztorze Cystersów w Jędrzejowie, gdzie r. 1223 żywota dokonał.

Długosz odsyła go do rodu Porajów.

1210.

Na przywileju Wincentego, biskupa krakowskiego, z r. 1210 [5]), wydanym dla klasztoru Cystersów w Ję-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 383, 384, 385, — Rzyszcz. Muczk. III N. 7.

[2]) Kod. dypl. małop. II. N. 383.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I. NN. 8, 15, 19, 20, 21, — Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 380, 397, 410, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 2, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 7.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 380.

drzejowie, powołani są między innymi następujący dalsi dostojnicy małopolscy:

32. **Henryk V** podkustoszy katedralny krakowski, który mógłby być identyczny z Henrykiem, kustoszem katedralnym, występującym w r. 1214, ale w takim razie kustosz krakowski Henryk IV, świadkujący na niedatowanym dokumencie biskupa Pełki dla klasztoru buskiego, odsyłanym do roku 1207, musiałby być inną osobą od kustosza Henryka, występującego w r. 1214.

33. **Jan IX** kanonik katedralny krakowski, a dziekan kruszwicki, występuje z temi godnościami jeszcze w latach 1214 i 1220 [1]).

34. **Rykard I** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze także w latach 1212 i 1222 [2]).

35. **Pankracy I** kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności jeszcze w latach 1212, 1214 i 1220 [3]).

37. **Aleksander II** kanonik katedralny krakowski, występuje jeszcze także i w r. 1220 [4]).

38. **Piotr XIII Barabasz** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze i w r. 1214 [5]).

39. **Bożywój I** kanonik katedralny krakowski, mylnie w dokumencie wypisany Bozwiwos.

40. **Pantosław, Pantysław** albo **Pęcław VII** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 380, 383 i 385.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8, — Kod. dypl. mogil. N. 2.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8, — Kod. dypl. małop. II NN. 383, 385.

[4]) Kod. dypl. mogilski N. 1.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 383.

godnością jeszcze tylko w r. 1214; w latach 1220, 1222, 1224, 1225, 1227, 1228, 1229 i 1230 jest kustoszem katedralnym krakowskim, zaś w r. 1235 archidyakonem sandomirskim [1]).

Siostra jego była za Raciborem, starszym bratem Radwana II, ziemianina małopolskiego [2]).

41. **Trojan XI** kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności w latach 1212, 1214, 1220, 1222, 1227, 1228, 1229, 1230, 1234, 1235, 1236 i 1239, w latach 1238, 1244, 1250, 1252 i 1253 występuje jako kustosz katedralny, a w latach 1259, 1263, 1264 i 1266 jako kantor [3]).

Jest on prawdopodobnie synem Trojana II, wnukiem Trojana I, a prawnukiem Wojsława I i należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

42. Komes **Goworycz** czyli **Goworek II** świadkuje nietylko na przywileju biskupa Wincentego dla klasztoru jędrzejowskiego z r. 1210, ale jest powołany także w dokumencie Radwana z r. 1212 jako kasztelan krakowski, a jest także obecny i na synodzie borzykowskim w r. 1210 [4]).

Kiedy on umarł, nie jest wiadomo. W każdym razie nie żył już w r. 1222, skoro w tym roku jest Pakosław kasztelanem krakowskim.

W r. 1231 i 1243 występuje pozostała po nim

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 15, 21, — Kod. dypl. małop. II NN. 383, 385, 397, 413, — Kod. dypl. mogil. NN. 2, 4, 5, 10.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 16, 39, 52, 67, II NN. 380, 383, 397, 413, 416, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 8, 36, 64, — Kod. dypl. mogilski NN. 1, 2, 5, 7, 10, 20, 23, 28, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26, III N. 18.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8, — Kod. dypl. wielkop. I N. 66.

wdowa Miłosława, a w r. 1231 oraz w r. 1243 syn jego Dzierżykraj [1]).

Że komes Goworycz czyli Goworek był synem Gowora, to już samo imię jego wskazuje. Że zaś rzeczywiście istniał stary Gowor, na to nietylko wskazują wsie takie jak Goworowo, ale i album konfraternii klasztoru lubińskiego, w którem jest zapisana żona Gowora *(Gouoris uxor)*.

Goworycz należy do rodu Rawiczów.

Na synodzie borzykowskim z roku 1210 [2]) spotykamy między innymi następujących dalszych dostojników małopolskich:

43. **Mszczuj** albo **Mściwój II.** Jest on powołany w dokumencie borzykowskim bez żadnej godności, wskutek czego nie można stanowczo stwierdzić, iżby był dostojnikiem małopolskim. Tylko imię jego Mszczuj, znaczące tyle co Mściw albo Mściwój, używane przedewszystkiem przez małopolskie rody Lubowlitów-Ogniwów oraz Lisów, wskazuje, że i nasz Mszczuj do jednego z tych rodów małopolskich należy. Prawdopodobnie należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gdyż obecność jego na synodzie borzykowskim wśród niewielu dostojników świeckich świadczy, że należał do rodu wpływowego, jakim podówczas był niewątpliwie ród Lubowlitów-Ogniwów, ale ród Lisów nie.

44. Komes **Ostasz I.** Jest on w latach 1217 i 1222 kasztelanem wiślickim, zaś w latach 1223, 1224 i 1225 kasztelanem krakowskim. Na przywileju Sławosza bez daty, pochodzącym jednak niewątpliwie z przed r. 1210, zwany on jest kasztelanem, bez bliższego

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 13 i 26.
[2]) Kod. dypl. wielkop. I N 66.

wszelako oznaczenia, jakiegoby grodu był kasztelanem [1]).

Brat jego zowie się Dzierżykrajem.

Otóż ten brat Dzierżykraj dozwala nam bliżej oznaczyć osobę naszego komesa Ostasza, w szczególności zaś, do jakiego on rodu należał. Dzierżykraj bowiem, jak już wiemy, był synem komesa Goworycza, komes Ostasz zatem jako brat Dzierżykraja, musiał być również synem komesa Goworycza, a jako taki należał do rodu Rawiczów.

45. **Sławosz** albo **Słabosz VI.** Jest on również obecny na synodzie borzykowskim w r. 1210, na którym wystawia przywilej uposażenia klasztoru buskiego i nadania mu dóbr Sławoszów [2]). W r. 1214 jest kanonikiem katedralnym krakowskim.

Do jakiegoby rodu nasz Sławosz należał, oznaczyć niepodobna.

46. Mistrz **Piotr XIV.** Jest on obecny na synodzie borzykowskim w r. 1210, w r. 1224 występuje jako kapelan biskupa krakowskiego, a świadkuje jeszcze w r. 1228 [3]).

Na niedatowanym przywileju Sławosza dla klasztoru buskiego, pochodzącym zprzed roku 1210 [4]) świadkują następujący ziemianie małopolscy, o których nic bliższego powiedzieć nie umiemy:

47. **Strzeszko XII Gwiz,** 48. **Paweł V,** 49. **Parkosz,** 50. **Jeśko,** 51. **Marcin VI,**

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15, — Kod. dypl. małop. II NN. 384, 387, 389, — Philippi N. 41, — Kod. dypl. mogilski N. 4.

[2]) Kod. dypl. małop. II NN. 381, 383.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 381, — Rzyszcz. Muczk. I N. 10, — Kod. dypl. katedr. krak. NN. 13, 21.

[4]) Rzyszcz. Muczk. I N. 10.

52. **Dobrogost VI,** występujący także jeszcze w r. 1212 i 1224 [1]).

1212.

53. **Niegosław IV Niegosławowicz** wytacza w r. 1212 klasztorowi Cystersów w Jędrzejowie spór o zwrot wsi Niegosławice [2]).

W dokumencie Radwana, wielmoży małopolskiego z r. 1212 [3]), wspomniani są następujący małopolscy ziemianie:

54. **Radwan VI,** dziedzic Bieżanowa. Miał on starszego brata, imieniem Racibora, którego wdowie, siostrze Pęcława, kanonika krakowskiego, powyższą wieś Bieżanów w r. 1212 odstąpił.

Przywdział on następnie sukienkę duchowną, gdyż już w tymże jeszcze roku 1212 spotykamy go kapelanem nadwornym biskupa krakowskiego, a w r. 1224 kapelanem *de Ksenic* [4]).

55. **Racibor X,** starszy brat Radwana VI, zmarł przed r. 1212, a miał za żonę siostrę Pęcława, kanonika katedralnego krakowskiego.

56. Komes **Bodzęta IV** z trzema synami: Świętosławem, Filipem i Domasławem.

57. **Świętosław V Bodzętowicz.**

58. **Filip I Bodzętowicz.**

59. **Domasław IX Bodzętowicz.** Ten Domasław został następnie mnichem, a był stryjem Ba-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 8, 15.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 8.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 9, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.

rana Putysławicza z Pełczysk. Jako mnich wspomniany jest w latach 1222 i 1224 [1]).

Imiona Bodzęta i Świętosław świadczą, iż mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

60. **Miłosław III,** będzie to zapewne syn Pawła z Końskiego, a brat rodzony Iwona, biskupa krakowskiego, członek rodu Odrowążów.

Występuje on jeszcze w r. 1220, wszelako bez urzędu [2]).

61. **Racibor XI** z Dłubni, zwany Tłustym *(pinguis),* jest w r. 1222 rycerzem nadwornym Pakosława, kasztelana krakowskiego [3]).

W latach 1222 i 1224 jest wspomniany syn jego Jakub Raciborowicz, a w r. 1239 wnuk jego Racibor Jakubowicz.

62. **Więcław** czyli **Więcesław IV Raciborowicz,** syn prawdopodobnie Racibora X.

W roku 1233 występuje syn jego Mikołaj Więcławicz.

63. **Khaer(?) Raciborowicz,** brat powyższego Więcława czyli Więcesława Raciborowicza.

64. **Bieniek II,** sędzia nadworny księcia Leszka Kazimirowicza.

Po imieniu sądząc mógł on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

65. **Siejesław I,** 66. **Piotr XV,** 67. **Janusz IV,** 68. **Mikołaj V,** 69. **Grzegorz II.**

70. **Jan X,** kanonik katedralny krakowski, zostaje w tym jeszcze roku archidyakonem zawichojskim i jest nim jeszcze w r. 1214 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. NN. 13, 14.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 1.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 14, — Kod. dypl. mogil. N. 1.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 383.

71. **Henryk VI,** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1220 [1]).

72. **Wiker** albo **Wikard,** kanonik katedralny krakowski, w r. 1211 kustosz kielecki [2]).

73. **Piotr XVI,** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1222, 1224 i 1228, w r. 1230 jest podkustoszym katedralnym [3]).

74. **Błażej II** czyli **Błażęty,** kanonik katedralny krakowski, występuje jeszcze w r. 1214.

75. **Stefan VIII,** kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1214 także archidyakonem zawichojskim [4]).

76. **Jan IX,** kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1214 dziekanem kieleckim, a w r. 1227 mistrzem i archidyakonem krakowskim [5]).

77. **Marcin VII,** kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności jeszcze w latach 1214 i 1220 [6]).

78. **Wit VI,** kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności jeszcze w r. 1220 i 1222, zaś w latach 1234, 1235, 1236, 1243, 1244 i 1247 jest proboszczem katedralnym krakowskim [7]).

79. **Bogusław X,** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1214 i 1235, w latach 1238 i 1239 jest mistrzem i kanclerzem krakowskim [8]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 1.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 9.

[3]) Kod. dypl. mogil. NN. 1, 2, 10.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 383.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 8, — Kod. dypl. małop. II NN. 383, 391, 392.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 383, — Kod. dypl. mogil. N. 1.

[7]) Kod. dypl. małop. I NN. 16, 26, II NN. 385, 410, 413, 424, — Kod. katedr. krak. I NN. 24, 29, — Kod. dypl. mogil. N. 2, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

[8]) Kod. dypl. małop. I N. 22, II NN. 383, 413, 416.

80. **Goćwin,** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1214, 1220 i 1222 [1]).

81. **Stefan IX,** wikaryusz katedralny krakowski, jest w r. 1220 kapelanem nadwornym biskupa krakowskiego [2]).

82. **Mikołaj VI,** wikaryusz kapituły katedralnej krakowskiej, jest w r. 1224 kapelanem nadwornym biskupa krakowskiego, a w latach 1230, 1235 i 1239 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

83. **Piotr XVII,** wikaryusz katedralny krakowski, jest jeszcze w r. 1229 tymże wikaryuszem [4]).

84. **Herman,** wikaryusz katedralny krakowski, zostaje w tymże jeszcze roku 1212 kustoszem kościoła św. Michała w Krakowie, z którą to godnością jeszcze w r. 1229 występuje [5]).

85. **Zdzisław IV,** wikaryusz katedralny krakowski, jest w latach 1214 i 1220 kanonikiem katedralnym, a w latach 1222 i 1228 mistrzem [6]).

86. **Miłosław IV,** 87. **Herbert I,** 88. **Bieniek III,** 89. **Szymon V,** kapelani nadworni rycerstwa małopolskiego.

W przywileju Wincentego, biskupa krakowskiego, z r. 1212, wydanym dla klasztoru Cystersów w Sulejowie [7]), znajdują się powołani następujący wielmożowie i ziemianie małopolscy:

---

[1]) Kod. dypl. malop. II NN. 383, 385, — Kod. dypl. mogil. N. 2.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 385.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 13, — Kod. dypl. małop. II NN. 413, 416, — Kod. dypl. mogil. N. 10.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 397.

[5]) Kod. dypl. małop. I NN. 9 i 12.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 383, — Kod. dypl. mogil. NN. 1, 2, 7.

[7]) Kod. dypl. małop. I N. 9.

90. **Bogusław XI** i 91. **Sulisław VI,** synowie po bracie Wincentego, biskupa krakowskiego.

92. **Walter II,** opat brzeski.

93. **Tomasz II,** opat witowski.

94. **Stefan X,** dziekan opatowski, występuje z tą godnością także w r. 1213 [1]).

95. **Gaudenty,** kanonik kielecki, jest w r. 1220 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

96. **Marcin VIII,** kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

97. **Baldwin II,** kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

98. **Michał III,** kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

99. **Heliasz** czyli **Eliasz I,** kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

100. **Wawrzyniec III,** komornik biskupa krakowskiego.

101. **Jan XII Rozdałowicz,** zapisany już pod r. 1176 w album konfraternii klasztoru lubińskiego.

102. **Gaweł III** z Koniuszy.

103. **Więcław (Więcek) V,** sędzia biskupa krakowskiego.

104. **Paweł VI,** koniuszy biskupa krakowskiego, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1222 [3]).

105. **Sieciech VIII,** wojski biskupa krakowskiego. Z imienia sądząc należy on niewątpliwie do rodu Starzów małopolskich.

106. **Konrad II,** rycerz nadworny biskupa krakowskiego.

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. III N. 7.
[2]) Kod. dypl. mogil. N. 1.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 14.

107. **Stanisław XI,** rycerz nadworny biskupa krakowskiego.

108. **Mirosław IX,** rycerz nadworny biskupa krakowskiego, jest w latach 1224 i 1228 kasztelanem połanieckim, a w r. 1229 i 1231 kasztelanem małogojskim [1]).

Bratem jego był Chwalisz.

109. **Wojsław X Lutosławicz,** rycerz nadworny biskupa krakowskiego, mieszka w r. 1222 w pobliżu Pełczysk [2]).

Z imienia jego Wojsław oraz imienia ojca jego Lutosław czyli Lusław sądząc, należał on zapewne do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1213.

110. Komes **Wojsław XI,** patron jednej z prebend kościoła w Kijach, wspomniany jest jako spółcześnik Wincentego biskupa krakowskiego w przywileju tegoż biskupa z r. 1213 [3]). I ten Wojsław XI należy również do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Iwona podówczas kanclerza księcia Leszka Kazimirowicza z r. 1213 dla klasztoru sulejowskiego [4]), wzmiankowani są jako świadkowie następujący małopolscy dostojnicy:

111. **Michał IV** opat tyniecki.

112. **Teodoryk II** opat jędrzejowski, który

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 15, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11 i 12, — Kod. dypl. mogil. N. 12.

[2]) Kop. dypl. katedr. krak, I N. 14.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 9.

[4]) Rzyszcz. Muczk. III 10.

godność tę piastuje jeszcze w latach 1227, 1228, 1234 i 1239 [1]).

113. **Walter III** opat zwierzyniecki, świadkuje na przywileju Włodzisława Odonicza z r. 1213 dla klasztoru ołobockiego [2]).

1214.

W przywileju Wincentego biskupa krakowskiego z r. 1214 dla klasztoru miechowskiego, spotykamy znowu następujących małopolskich dostojników i ziemian:

114. Komes **Budziwoj III.** Jest on właścicielem wsi Swiniarowo, a występuje jeszcze w r. 1220 z dwoma synami Strzeszem i Wyszem, pozywając Mikołaja Polaninowicza o wieś Glewo; w r. 1222 jest wojskim biskupa krakowskiego, w latach 1224 i 1228 komornikiem Pakosława wojewody sandomirskiego, a w r. 1228 sędzią krakowskim [3]). Jego pieczęć jest znana, dołączamy jej rysunek obok. Wyobraża ona stannicę runiczną, przedstawiającą runę sol.

Był on prawdopodobnie synem Wyszka z r. 1189, lub może komesa Wysza I.

115. **Jan XIII Gościsławicz** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1220 [4]).

116. **Zawisza I** kanonik katedralny krakowski.

117. **Dobiegniew II** kanonik katedralny kra-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 17, 24, II NN. 391, 393, — Kod. dypl. mogil. N. 6.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 81.

[3]) Kod. dypl. mogil. NN. 1, 6, — Kod. dypl. katedr. krak. NN. 13, 14, — Kod. dypl. małop. II N. 395.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 385.

kowski, występuje w tej godności jeszcze i w latach 1227, 1230, 1234, 1235 i 1239 [1]).

118. **Wojciech V** kanonik katedralny krakowski a proboszcz kielecki.

119. **Jan XII** kanonik katedralny krakowski, archidyakon sandomirski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1224, 1227, 1228 i 1229 [2]).

1217.

W przywileju księcia Leszka Kazimirowicza z r. 1217, wydanym dla klasztoru miechowskiego, spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

120. **Gumbert** czyli **Humbert I** proboszcz szkalmirski.

Jako kanonik jeszcze sandomirski nadał on klasztorowi wąchockiemu wieś Prusinowice; w r. 1217 jest proboszczem szkalmirskim, w r. 1224 scholastykiem sandomirskim, a w latach 1234 i 1235 archidyakonem krakowskim, w którym to ostatnim roku temuż klasztorowi wąchockiemu wieś Błonie nadaje [3]).

Jest on rodzonym bratem Mściwa zrazu kasztelana wiślickiego, potem kasztelana oświęcimskiego, następnie wojewody wiślickiego, wojewody łęczyckiego, a naostatku krakowskiego i członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

121. **Marek I** wojewoda krakowski. Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1220, 1222, 1223 i 1224, a w r. 1225 już nie żyje [4]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. NN. 5, 10, — Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 410, 413, 416.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 15, 19, 20, — Kod. dypl. małop. I N. 12, II NN. 383, 391, 392.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 16, II NN. 384, 410, 413.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15, — Kod. małop. II NN. 384, 389, — Kod. dypl. mogil. NN. 1, 3.

Pozostawił on trzech synów: Marka II również wojewodę krakowskiego, Abrahama kasztelana wiślickiego, oraz Klemensa kasztelana oświęcimskiego [1]).

Klasztorowi wąchockiemu nadał wieś Łukowę.

Czyim był synem, źródła nie podają; prawdopodobnie był on synem Wierzbięty I, który zapisany jest w albumie konfraternii klasztoru lubińskiego między r. 1170 a 1180. Należy do rodu Swiebodów-Gryfów. Pieczęć jego dochowała się do dni naszych i podajemy tu obok jej rysunek. Wyobraża ona stannicę runiczną w kształcie połupierścienia, barkiem do góry wywróconego, przeszytego z góry mieczem.

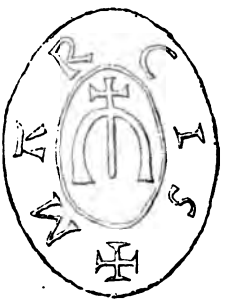

122. **Wacław (Więcław) VI** kasztelan krakowski. Nic bliższego o nim nie wiemy; być może, że on jest identyczny z występującym w r. 1212 Więcławem czyli Wacławem III Raciborowiczem.

123. **Sulisław VII** kasztelan sandomirski. Jest on synem nieznanego bliżej Bartłomieja II, zaś ojcem Klemensa VII Sulisławicza wojewody krakowskiego, oraz Pełki, Secemy i Tomka. Sprzedał on klasztorowi jędrzejowskiemu wieś Potok mały w pow. jądrzejowskim położoną, a należy do rodu Swiebodów-Gryfów [2]).

124. **Chwalisław** czyli **Falisław II** kasztelan oświęcimski, jest on w r. 1224 kasztelanem sądeckim [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 384, 389, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 19.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 10, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 15.

125. **Jakub VI** kasztelan brzeski, jest w latach 1228, 1229 i 1239 kasztelanem sandomirskim [1]).

126. **Smył XIII** kasztelan wojnicki.

127. Komes **Chocimir VII** [2]) sędzia nadworny. Otrzymał on niegdyś od księcia Leszka Kazimirowicza wieś Łęczno, którą w r. 1228 klasztorowi sulejowskiemu sprzedał [3]). Miał dwóch synów: starszego komesa Mikołaja, który jest w r. 1243 kasztelanem bieckim, w r. 1255 kasztelanem lubelskim, a w latach 1259, 1260 i 1263 kasztelanem małogojskim, oraz młodszego Leonarda czyli Leniarta, którego syn Adam jest w r. 1246 cześnikiem krakowskim, w latach 1252 i 1253 kasztelanem wiślickim, a wreszcie w latach 1254—1264 kasztelanem krakowskim.

Jest on członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, a posiadłości jego leżały w ziemi krakowskiej, w okolicy Chrzanowa [4]).

128. **Sław X** kanonik katedralny krakowski, wspomniany w buli papieża Honoryusza III z r. 1217 [5]).

Nie jest bynajmniej wykluczona możność, iż ten Sław X jest identyczny ze Sławoszem VI uposażycielem klasztoru buskiego, który już w r. 1214 jest kanonikiem katedralnym krakowskim. Jakoż nasz kanonik Sław jest w innej buli tegoż papieża Honoryusza III z r. 1218 zwany rzeczywiście Sławoszem [6]).

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 11, 12, II N. 417.

[2]) W dokumencie wypisany jest on mylnie Gothymirus, choć być może, że to imię brzmiało pospolicie nie Chocimir a Kocimir, skoro pochodząca od tego imienia wieś zowie się obecnie Kocmyrzowem.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 389.

[4]) Rzyszcz. Muczk. III N. 11.

[5]) Theiner: Monum. Pol. I N. 7.

[6]) Theiner l. c. N. 15.

1220.

Na wyroku Marka wojewody krakowskiego z r. 1220 wydanym w sporze o wieś Glewo, bądź powołani są, bądź świadkują między innymi następujący małopolscy dostojnicy i ziemianie:

129. **Mikołaj VII Polaninowicz.** Jest ten Mikołaj w r. 1209 kapelanem księcia Henryka Brodatego, a w latach 1214, 1222 i 1223 występuje jako notaryusz tegoż księcia.

Jest on właściwie fundatorem klasztoru Cystersów w Henrykowie, od niego też klasztor otrzymał wieś Glew w ziemi krakowskiej [1]).

Bratem jego był prawdopodobnie Bieniek Polaninowicz, występujący w r. 1224.

Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa nie był nasz Mikołaj Polaninowicz wcale rycerzem-szlachcicem, lecz tylko rycerzem włodyką czyli półszlachcicem czyli wojem. Nietylko bowiem *Liber fundationis claustri in Heinrichow* nazywa go *parentibus mediocribus militibus,* ale co ważniejsza, na pieczęci jego, która się dochowała, a którą przy niniejszem w rysunku podajemy, niema wcale stannicy herbowej, lecz tylko monogram: IHC; a było to właśnie charakterystycznem znamieniem rycerstwa włodyczego, iż nie mieli prawa używania herbów i proklamacyj *(carent clenodio et proclamacione).*

130. Komes **Wysz I.** Jest o nim wzmianka w wyroku Marka I wojewody krakowskiego z r. 1220, iż on wieś Glewo sprzedał Polaninowi ojcu Mikołaja Polaninowicza. On to prawdopodobnie pod imieniem **Wyszek** świadkuje na przywileju opatowskim księcia Kazimirza Sprawiedliwego z r. 1189.

---

[1]) Stenzel: Liber fundationis claustri in Heinrichow.

Ze wzmiankowanego wyroku wojewody Marka I z r. 1220 zdaje się wynikać, jakoby synem jego był komes Budziwój III, co tem większego nabiera prawdopodobieństwa, gdy syn komesa Budziwoja III znowu Wyszem się nazywa.

131. **Marcin IX** ojciec Poznana. Z treści codopiero wspomnianego wyroku wojewody Marka z r. 1220 zdaje się wynikać, że nasz Marcin był starszym, a właściwie najstarszym synem przywiedzionego powyżej komesa Wysza I. Komes Budziwój III bowiem pragnąc obalić sprzedaż wsi Glewa, przez ojca swego komesa Wysza I Polaninowi, ojcu Mikołaja Polaninowicza uskutecznioną, zarzuca, że nie był przy tej sprzedaży obecny, co ma znaczyć, że nie dał do tej sprzedaży swego zezwolenia, choć to były dobra dziedziczne czyli patrimonium. Ten zarzut odpiera strona przeciwna w ten sposób, że chociaż komes Budziwój III nie był przy tej sprzedaży obecny, to przecież był przy niej obecny Marcin ojciec Poznana (i oczywiście nie zaprotestował przeciw takowej czyli na takową sprzedaż się zgodził). Otóż aby zezwolenie na sprzedaż ojcowizny ze strony Marcina mogło choćby częściowo zastąpić zezwolenie komesa Budziwoja III, musiałby Marcin ojciec Poznana być nietylko również synem Wysza I, ale nadto synem starszym od komesa Budziwoja III, a raczej synem najstarszym.

132. **Poznan** zaś **III Marcinowicz,** syn wzmiankowanego codopiero Marcina, jest w r. 1224 podstolim krakowskim, a występuje jeszcze i w r. 1238 atoli bez żadnej godności [1]).

133. **Strzesz III Budziwojowicz** jest w latach 1223, 1224 i 1225 cześnikiem krakowskim, a cześnikiem sandomirskim w latach 1228 i 1229, po

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, — Kod. dypl. małop. I N. 22, II N. 389.

raz ostatni zaś występuje w r. 1230 i 1234, ale bez żadnej godności [1]).

Syn jego jeden zowie się Wawrzyńcem Strzeszkowiczem i jest ostatecznie podkomorzym krakowskim, drugi Dobrosław występuje w r. 1230.

Należy on oczywiście do tegoż samego rodu szlacheckiego polskiego, co i ojciec jego komes Budziwój III.

134. **Wysz II Budziwojowicz** jest rodzonym bratem wzmiankowanego codopiero Strzesza III Budziwowicza, a synem komesa Budziwoja III.

Występuje on jeszcze w r. 1235, ale bez żadnej godności [2]).

Jeszcze w latach 1250 i 1262 występuje Wison czyli Wysz kanonik krakowski, dziedzic dóbr Niegowici, który jest w r. 1271 kantorem, a przed r. 1288 scholastykiem katedralnym krakowskim.

Byłaby pokusa uważać tego kanonika Wysza Niegowickiego za osobę identyczną z naszym Wyszem II Budziwojowiczem.

Takiemu atoli przypuszczeniu stoi na przeszkodzie fakt, że kanonik Wysz Niegowicki występuje w latach 1250 i 1262 z bratem swoim Dzierżykrajem i z tymże bratem wspólnie funduje klasztor w Libichowej. Otóż w przywileju tym fundacyjnym niema żadnej wzmianki o bratanku Wawrzyńcu Strzeszkowiczu, który podówczas żyje i jest podkomorzym krakowskim, a który chociażby się do fundacyi libichowskiej nie przyczyniał, to przecież zezwolenie wyraźne jego na tę fundacyę było niezbędne, skoro na jej uposażenie obrócone być miały dobra dziedziczne.

135. **Racibor XII Wojciechowicz.** Sprze-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 12, II NN. 387, 389, 395, 401 i 487, — Kod. dypl. mogil. N. 4, — Rzyszcz. Muczk. III N. 13.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 18.

daje on w r. 1230 wieś swą Zrasowę klasztorowi Cystersów w Mogile.

Występuje on także w r. 1227 jako stryj Bogusława Bernizowicza z Popienia, od którego nabywa wieś Sieraków, pod Mogiłą położoną.

Ma on syna Radosława występującego spółcześnie z ojcem w r. 1230.

Pieczęć jego dochowała się, lecz w stanie niezmiernie zniszczonym. Dołączamy obok jej rysunek. Widoczny jest na niej tylko krzyż, ale bez górnego ramienia. Że to górne ramię pierwotnie istniało i tylko uszkodzeniu uległo, świadczy niskie stosunkowo położenie bocznych ramion krzyża; nie można natomiast rozpoznać, czy pierwotnie było tylko samo ramię krzyża, czy też na tem ramieniu nie było przypadkiem strzały, w którymto razie byłby to herb Lis, w najstarszej swojej formie, mianowicie raz przekrzyżowany.

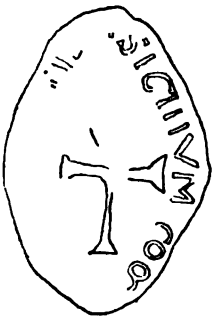

136. **Przecław VIII** wojski krakowski. Jest on w latach 1228 i 1229 kasztelanem czchowskim, w latach 1230, 1231, 1232 i 1235 występuje bez żadnej godności, a w r. 1237 jest chorążym krakowskim. Używa on czasem przymianku Zaja, a ma braci Chwała i Wojciecha, oraz syna Jana, który jest w r. 1234 sędzią nadwornym [1]).

137. **Doman I Dzierżykrajowicz.** Nic zgoła więcej o nim nie wiemy; tylko fakt, że ojciec jego Dzierżykraj nosi toż samo imię, co spółczesny Domanowi syn komesa Goworka, dozwala przypuszczać, że i nasz Doman, tak jak komes Goworek, do rodu Rawiczów należy.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 12, 13, 21, 26, II NN. 395, 401, 403, 421, — Kod. dypl. tyniecki N. 17.

138. Komes **Andrzej VI Sułkowicz,** występuje jeszcze w r. 1235 i 1238, ale bez żadnej godności [1]).

Sądząc po imieniu jego, a zwłaszcza ojca jego Sułka, należy on do rodu małopolskich Starzów.

Co do tego Andrzeja zachodzi pewna wątpliwość. W przywileju mianowicie Henryka Brodatego z r. 1234 przytoczony on jest tak pomiędzy świadkami: „Żegota z braćmi, Andrzejem rodzonym i Andrzejem synem Sułka", z czegoby wynikało, że było równocześnie dwóch Andrzejów, jeden brat rodzony Żegoty, a drugi nie rodzony brat Żegoty a syn Sułka. Tymczasem Żegota jest także synem Sułka, wobec czego i Andrzej brat rodzony Żegoty jest również synem Sułka, czyli że byłoby dwóch Andrzejów Sułkowiczów, czyli równocześnie dwóch Sułków, z których każdy miałby syna Andrzeja. Niemożebnem to wprawdzie nie jest wobec tak często praktykowanego u naszej szlachty w wiekach średnich powtarzania pewnych imion w rodzie; byłby to jednak nadzwyczajny przypadek. Ja sądzę, iż w owym przywileju Henryka Brodatego z r. 1234 jest prosta myłka pisarska i że powinno być właściwie: „Żegota z bratem rodzonym Andrzejem, synowie Sułka".

139. **Marcin X Łukaszowicz.** Nic o nim więcej nie wiemy, krom, iż miał syna również imieniem Marcina, który w r. 1252 występuje [2]).

140. **Borysław IV** skarbnik księcia Leszka Kazimirowicza.

141. **Michał V Piotrkowicz.** Występuje on bez żadnej godności jeszcze w latach 1224, 1232 i 1238. W r. 1239 jest cześnikiem sandomirskim, a w latach 1243, 1244, 1246, 1248, 1249, 1250,

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 22, — Kod. dypl. tyniecki N. 17.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 38.

1251, 1252, 1253, 1254 i 1255, w którymto ostatnim roku umiera, kasztelanem krakowskim [1]).

Miał on synów trzech: najstarszy Michał występuje w r. 1239, młodsi Pełka i Sułek w r. 1254.

Pieczęć jego dochowała się wprawdzie w bardzo lichym egzemplarzu do dni naszych, dość jednak wyraźnym, aby zrozumieć, co ona przedstawia. Jest to mianowicie stannica kształtem zupełnie z herbem Ulina identyczna, z tą tylko różnicą, iż laska środkowa jest u dołu rozdarta, a pod rozdarciem widnieje gałka.

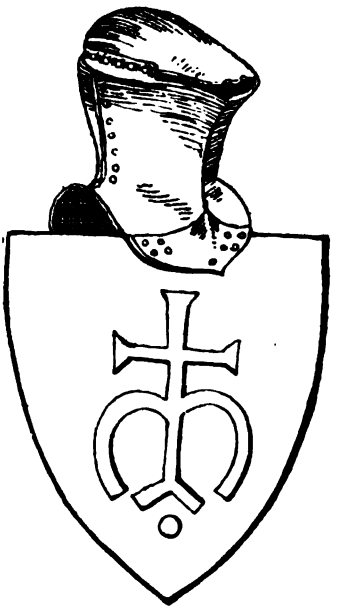

Wizerunek tej stannicy domieszczamy obok.

Trudnoby było trafnie zrozumieć tę stannicę runiczną i wskazać, do jakiego ona rodu należy, gdyby nam inne dane w pomoc nie przychodziły. I tak imię ojca naszego Michała Piotrek wskazuje na ród Włostów czyli Lubowlitów-Ogniwów; imię syna naszego Michała: Pełka, przypomina Pełkę biskupa krakowskiego, a więc znowu ród Lubowlitów-Ogniwów. Że zaś znamy dobrze stannicę rodu Lubowlitów-Ogniwów, a wygląda ona tak:

to gdy ją porównamy ze stannicą naszego Michała Piotrkowicza, łatwo się przekonamy, że ta osta-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 24, 30, 41, 42, — Kod. dypl. małop. I NN. 26, 27, 28, 29, 40, 42, II NN. 404, 417, 424, 429, 431, 434, 436, 439, — Kod. dypl. mogil. N. 15, — Rzyszcz. Muczk. I N. 35.

tnia jest tylko odmianą pierwszej, czyli odmianą stannicy Lubowlitów-Ogniwów.

Skoro zaś jest tylko odmianą, to dowód, że nasz Michał nie był seniorem w rodzie Lubowlitów-Ogniwów, ale reprezentował jakąś linię boczną. Że zaś imię Michał najwcześniej po naszym Michale kasztelanie pojawia się u rodu Połukozów, gdy nadto mamy i inne liczne poszlaki, że ród Połukozów jest boczną gałęzią rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto naszego kasztelana Michała uznajemy za praojca rodu Połukozów-Ligięzów.

142. **Radwan VII Bodeporowicz.** Nic bliższego o nim nie wiemy, tylko imię Radwan zdaje się wskazywać, że będzie on należał do jednego i tegoż samego rodu z Radwanem IV z Bieżanowa, którego stannica jest nam poniekąd znana.

143. **Bogusław XII Ramułtowicz.** Jest on w r. 1224 podczaszym biskupa krakowskiego, w r. 1228 komornikiem kasztelana lubelskiego, w r. 1230 komornikiem wojewody, a w r. 1234 miecznikiem albo chorążym krakowskim, w r. 1242 podsędkiem nadwornym, a następnie albo w r. 1258 kasztelanem sandomirskim, albo w r. 1259 kasztelanem wojnickim [1]).

Syn jego Wojsław występuje w r. 1224 jako rycerz nadworny Jakuba Raciborowicza, a imię tego syna Wojsław, właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów, wskazuje, że nasz Bogusław XII Ramułtowicz również do tego rodu należy.

144. **Piotr XVIII** włodarz.

145. **Giedko VI** podkomorzy księcia. Występuje on w tym charakterze jeszcze w latach 1227 i 1230. W latach 1231, 1234 i 1245 występuje bez żadnego

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 58, 59, 60, — Kod. dypl. małop. II NN. 395, 401, 409 i 421.

urzędu, a w latach 1249, 1250, 1254 i 1255 jest kasztelanem sądeckim.

Klasztorowi Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach nadał on wieś Leśnicę w powiecie kieleckim położoną.

W r. 1256 występuje on na dworze Siemowita księcia mazowieckiego i czerskiego, bez żadnej godności, a zwany jest synem Olta. Otóż Olt był synem Żyry palatyna mazowieckiego, wobec czego nasz Giedko jest wnukiem tegoż Żyry.

Ma on brata rodzonego Wydżgę, po którym objął kasztelanię sądecką, a jest członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów [1]).

146. **Piotr XIX Rzukowicz.**

147. **Bieniek IV Polaninowicz,** występuje jeszcze w r. 1224, wszelako bez żadnego urzędu [2]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

148. **Herman II** kustosz katedralny krakowski. Czy to nie myłka przypadkiem i czy to nie miało być właściwie „kustosz kościoła św. Michała w Krakowie", gdyż taki kustosz równocześnie rzeczywiście istnieje, podczas gdy o Hermanie kustoszu katedralnym źródła zupełnie milczą.

149. **Robert II** kanonik katedralny krakowski, występuje jeszcze w r. 1222.

150. **Sylwester I** takiż kanonik katedralny.

151. **Jakub VII** takiż kanonik katedralny, piastuje tę godność jeszcze w r. 1224 [2]).

W przywileju Iwona biskupa krakowskiego z r. 1220

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40, — Kod. dypl. małop. I NN. 13, 31, II NN. 393, 401, 409, 434, 445, 447, – Rzyszcz. Muczk. I NN. 35, 44, 45, III N. 24.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.

dla klasztoru mstowskiego [1]), przytoczeni są następujący dostojnicy kościelni małopolscy:

152. **Doman II** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1228, 1229, 1230 i 1235 [2]).

153. **Grzegorz III** kanonik katedralny krakowski i dziekan u św. Floryana na Kleparzu, piastuje tę godność jeszcze w latach 1222, 1224, 1227 i 1233, zaś w r. 1228 jest proboszczem u św. Floryana [3]).

154. **Hieronim II** kapelan nadworny biskupa krakowskiego,

155. **Gozik,** 156. **Sybretko** i 157. **Jerand I,** również kapelani nadworni biskupa krakowskiego.

1222.

Na dokumencie Iwona biskupa krakowskiego z r. 1222 dla klasztoru Cystersów w Prandocinie [4]), spotykamy następujących dalszych dostojników i ziemian małopolskich:

158. **Wisław III Prandocic.** Świadkuje on już w r. 1177 na przywileju gnieźnieńskim Mieszka Starego, wydanym dla klasztoru lubiąskiego.

Jest on synem Prandoty II Prandocica i dziedzicem Prandocina.

W r. 1222 zakłada on w tym Prandocinie klasztor Cystersów, który następnie Iwo biskup krakowski przenosi do Mogiły i przejmuje tę fundacyę na siebie,

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 385.

[2]) Kod. dypl. mogil. NN. 1. 10, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 31, — Kod. dypl. małop. II NN. 385, 397, 413.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 14, 15, — Kod. dypl. małop. I N. 11, II NN 385, 393, — Kod. dypl. tyniecki N. 15.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 2.

odstępując w zamian za to Wisławowi wieś Końską z sześciu przyległemi wsiami.

Jest on członkiem rodu Odrowążów, a synem jego jest Dobiesław dziedzic Dziebałtowa.

159. **Jan XV Węgier,** 160. **Gano,** 161. **Jan XVI** kanonicy katedralni krakowscy.

162. **Justyn I** kanonik katedralny krakowski a proboszcz wiślicki, piastuje tę godność jeszcze w latach 1224 i 1229 [1]).

Na wiecu nad Szreniawą, w r. 1222 odbytym [2]), występują następujący ziemianie małopolscy:

163. **Baran I Putysławowicz,** dziedzic części dóbr Pełczysk, który o te dobra Iwona biskupa krakowskiego pozywał.

Wspomniany on jest już w przywileju biskupa Pełki z r. 1192, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego.

Miał syna Piotra, żonę córkę Jana z Chrobrza, stryja Domasława mnicha i zięcia Włościbora. Wdowa po nim pozostała sprzedała w r. 1266 wieś Baranów św. Salomei [3]).

164. **Piotr XX Baranowicz** syn codopiero wzmiankowanego Barana Putysławicza, o którym nic zresztą nie wiemy, krom iż część wsi Pełczysk Iwonowi biskupowi krakowskiemu darował.

165. **Domasław X** mnich, stryj wzmiankowanego Barana Putysławicza. Ponieważ Baran Putysławicz był właścicielem wsi Pełczyska, Pełczyska zaś, jak to nazwa sama wskazuje, były gniazdem rodowem założonem przez Pełkę, imię zaś Pełki jest właściwem rodowi

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 9, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 14.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, — Kod. dypl. małop. I N. 71.

Lubowlitów-Ogniwów, przeto jeśli Baran Putysławicz Pełczyska odziedziczył po przodkach i jest potomkiem owego Pełki założyciela Pełczysk, tedy tak on, jak i syn jego Piotr i stryj Domasław należą wszyscy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

166. **Włościbor III** zięć pomienionego wyżej Barana Putysławicza.

167. **Pakosław V Lasocic Stary,** kasztelan krakowski, jest jeszcze w Wierdelewie d. 6 sierpnia 1223 r. krakowskim kasztelanem, lecz już w tym roku zostaje wojewodą sandomirskim i jest nim w latach 1224, 1225, 1228 i 1229, a w r. 1227 jest po śmierci Marka I wojewody krakowskiego równocześnie nawet wojewodą sandomirskim i krakowskim.

Wybierając się w pielgrzymkę do Ziemi świętej, puścił zdaje się już w r. 1231 palacyę sandomirską bratu swemu stryjecznemu Pakosławowi IV Wojciechowiczowi.

Występuje jeszcze w latach 1232, 1235 i 1239 bez żadnej godności, ale w r. 1234 u Henryka Brodatego jest chwilowo kasztelanem krakowskim, w r. 1237 u Bolesława Konradowicza kasztelanem żarnowskim, a w r. 1239 u Bolesława Leszkowicza wojewodą wiślickim, wreszcie w r. 1243 kasztelanem sandomirskim.

W r. 1239 sprzedaje on wieś Olbracice, którą otrzymał od siostry swej, żony Olbrackiego, klasztorowi jędrzejowskiemu [1]).

Znana jest jego pieczęć uwieszona u dokumentu z r. 1238, którą na następnej stronie w rysunku dołączamy; wyobraża ona stannicę runiczną, przedstawiającą wywrócony herb Awdaniec.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15, 19, 20, 24, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11, 12, 13, 21, 24, 26, II NN. 387, 389, 393, 394, 395, 404, 406, — Kod. dypl. mogil. NN. 4, 6, 13, — Kod. dypl. tyniecki N. 17, — Rzyszcz. Muczk. I NN. 27, 28.

Jest on stronnikiem Henryka Brodatego i popiera jego opiekę nad Bolesławem Leszkowiczem.

Jest nasz Pakosław V członkiem rodu Awdańców a ma kilku braci: w r. 1224 występują jako bracia jego Miron i Floryan, a w r. 1232 Piotr.

168. **Jakub VIII Raciborowicz** świadkuje niepiastując żadnego urzędu w latach 1224 i 1239. Musiał on jednak mimo to należeć do znakomitszych wielmożów, skoro na swoim dworze utrzymuje aż pięciu rycerzy [1]).

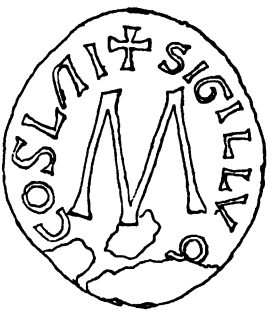

Synem jego był prawdopodobnie Piotr LV występujący w r. 1239.

169. **Pęcina Oczko.**

170. **Sulisław VIII Chrapowicz.**

171. **Biernat IV** kapelan z Ruszczy.

172. **Stefan XI Mrozowicz.**

173. **Floryan I Szawłowicz.**

174. **Tomasz III Gierwazowicz.**

175. **Biech II** kapelan z Pełczysk, jest w r. 1224 kapelanem nadwornym wojewody sandomirskiego [2]).

176. **Idzi II** i 177. **Bogdasz I** kapelani z Pełczysk.

178. **Bonifacy I** kanonik wiślicki.

179. **Powirzon** komornik Ostasza kasztelana wiślickiego.

180. **Sulisław IX** łowczy tegoż Ostasza kasztelana wiślickiego.

181. **Detmar.**

182. **Mateusz III** podkomorzy Ostasza kasztelana wiślickiego.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 14.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 13, 14.

183. **Bartłomiej II.**
184. **Wojciech VI Sierakowicz.**
185. **Miłosław V Probołowicz.**
186. **Szarłak** z synem
187. **Piotrem XXI Szarłakowiczem.**
188. **Bogumił VIII** i
189. **Dawid Gniewkowicz,** rycerze ziemianie z okolicy Pełczysk.
190. **Godyk Dnieprowicz.**
191. **Wincenty IV.** Jest on w r. 1228 podstolim krakowskim. On to prawdopodobnie sprzedał w r. 1235 komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu dział w Gruszowie. W dokumencie z r. 1242 wspomniany jest jako dziedzic Bochni. Ma brata Świętosława; synowie zaś jego Klemens i Stefan występują w r. 1234 [1]).
Po imieniu brata jego Świętosława sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.
192. **Stanimir I,** 193. **Jokund I,** 194. **Sulisław X,**
195. **Jakub IX Mzurowicz,** ten po imieniu ojca swego sądząc, należał do rodu Lisów,
196. **Gierard I Lombard,**
197. **Piotr XXII Robertowicz,** występuje jeszcze w r. 1224,
198. **Piotrek** czyli **Piotr XXIII,** występuje jeszcze w r. 1237,
199. **Mikołaj VIII Klus** albo **Klusęta,** występuje jeszcze w r. 1224 [2]),
200. **Bodepor,**
201. **Gizbracht,** występuje jeszcze w r. 1224 [2]), kapelani nadworni biskupa krakowskiego.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 6, — Kod. dypl. małop. I NN. 17, 18, 21, II NN. 409, 419.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 14.

202. **Marcin XI** komornik nadworny biskupa krakowskiego, jest w r. 1224 jego podkomorzym [1]).

203. **Myślibor IV** stolnik biskupa krakowskiego.

204. **Trojan XII Trojanowicz,** ten po imieniu sądząc należy zapewne do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

205. **Niegosław V Janowicz,** występuje jeszcze w r. 1224.

206. **Bogusław XIII** z Koniuszy.

207. **Marcin XII** podczaszy nadworny biskupa krakowskiego.

208. **Marcin XIII** podłowczy nadworny tegoż biskupa.

209. **Gierard II Rubinowicz.**

210. **Sławomir** czyli **Słabomir III Samsunowicz.**

211. **Przybysław XIV Proszowicz.**

212. **Wojciech VII.**

213. **Putysław II,** syn jego Krzyszan występuje w latach 1228 i 1230.

214. **Janek** czyli **Jan XVII Klimęcic,** brat Andrzeja biskupa mazowieckiego, komesa Klimunta kasztelana krakowskiego i Wierzbięty proboszcza staniąteckiego. Jest on w r. 1238 kasztelanem cieszyńskim, w r. 1242 kasztelanem rudzkim. Nadał on klasztorowi jędrzejowskiemu wieś Nawarzyce.

Syna miał Sulisława kantora płockiego [2]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów, chociaż imiona jego i jego ojca: Jan i Klimunt żywo przypominają Jana i Klimunta fundatorów klasztoru jędrzejow-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.

[2]) Kod. dypl. małop I. N. 28, II N. 419, — Rzyszcz. Muczk. III N. 18.

skiego, notorycznych Lisów; widocznie jakaś Lisówna zamężna za Swiebodzicem wniosła te imiona do rodu Swiebodów-Gryfów.

Jest on synem Klimunta IV a wnukiem prawdopodobnie komesa Teodora I.

215. **Borysław V Niezmirowicz,**

216. **Piotr XXIV Węgier,**

217. **Mir IV z Sędziszowa,**

218. **Chwał** czyli **Chwalisław** albo **Falisław III** podkomorzy nadworny biskupa krakowskiego.

219. **Piotr XXV** podkoniuszy nadworny biskupa krakowskiego,

220. **Jan XVIII Wilantowicz,**

221. **Brus** podstoli biskupa krakowskiego, występuje jeszcze w r. 1224,

222. **Dasz** czyli **Daszek** jest w r. 1224 rządcą czyli włodarzem biskupa krakowskiego w Tarczku [1]),

223. **Krzysztofor I,**

224. **Bieniek V** i 225. **Miłek** synowie Pawła z Tarczka,

226. **Bawor II Baworowicz,** rycerze nadworni biskupa krakowskiego.

227. **Stefan XII,** 228. **Piotr XXVI Gotardowicz,** 229. **Andrzej VII,** 230. **Marcin XIV,** 231. **Iwan I Nosal** *(Nasutus),*

232. **Jan XIX Dnieprowicz** zapewne brat przywiedzionego przez nas wyżej Godyka Dnieprowicza, występuje jeszcze w r. 1231 [2]).

233. **Jureta,** 234. **Zdzisław V,** 235. **Maciej I,** 236. **Szymon VI Wincentowicz,**

237. **Okresa Wojkowicz,** ten jeśli imię

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 12.

zdrobniałe ojca jego Wojek pochodzi od imienia Wojsław, należałby do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

238. **Wit VII,** 239. **Piotr XXVI,** 240. **Bogusław XIV** z Brzeżna,

241. **Andrzej VIII Andrzejowicz,** rycerze nadworni Pakosława kasztelana krakowskiego.

Na przywileju Konrada księcia mazowieckiego i kujawskiego z r. 1222, wydanym w Trojanowie dla klasztoru czerwieńskiego [1]), świadkuje dwóch małopolskich ziemian:

242. Komes **Wydźga,** podkoniuszy księcia Konrada mazowieckiego i kujawskiego. Jest on w r. 1234 podkomorzym krakowskim, w latach 1241 i 1242 kasztelanem płockim, w r. 1243 kasztelanem sądeckim, której to kasztelanii wnet ustępuje bratu swemu rodzonemu Giedce, który już w r. 1250 jest kasztelanem sądeckim. W r. 1238 występuje na dworze Henryka Brodatego, a w r. 1255 na dworze Bolesława Leszkowicza, niepiastując żadnej godności.

W r. 1251 sprzedał on dziedzictwo swoje Łącko klasztorowi miechowskiemu, zaś w niewiadomym czasie sprzedał połowę wsi Luszewice komesowi Klimuntowi kasztelanowi krakowskiemu.

Bratem jego jest wspomniany wyżej Giedko kasztelan sądecki, który gdy jest synem Olta a wnukiem Żyry palatyna mazowieckiego, przeto i nasz Wydźga jest wnukiem tegoż Żyry.

Ma on syna komesa Wojsława XV, w r. 1256 kasztelana małogojskiego i należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

243. **Krzesław V Sądowicz.** Jest on rodzonym bratem Prandoty późniejszego biskupa krakowskiego, w r. 1222 jest rycerzem nadwornym Pakosława

[1]) Rzyszcz. Muczk. I N. 15.

kasztelana krakowskiego, w latach 1224 i 1225 stolnikiem nadwornym księcia Leszka Kazimirowicza, w r. 1227 i 1228 stolnikiem sandomirskim, w r. 1228 cześnikiem, w latach 1231, 1232, 1235 i 1236 występuje bez urzędu, a w r. 1233 tytułuje się komesem i pisze się z Białaczowa. W przywileju z r. 1235 zwany jest dziedzicem Prandocina [1]).

244. **Mikołaj IV Raciborowicz.** Jest on prawdopodobnie synem jednego ze znanych trzech Raciborów małopolskich, albo Racibora X, brata Radwana z Bieżanowa, który zmarł przed rokiem 1212, albo Racibora XI z Dłubni, który występuje w latach 1212 i 1222, albo Racibora XII Wojciechowicza, który występuje w latach 1220, 1227 i 1230.

Czy on to jest podkanclerzym krakowskim w latach 1224 do 1229, albo kantorem katedralnym krakowskim w r. 1239 osądzić nie umiem.

Na przywileju Konrada księcia mazowieckiego i kujawskiego, wydanym w Łączynie w r. 1222, w przedmiocie nadania wielu posiadłości w ziemi chełmińskiej Krystyanowi biskupowi pruskiemu [2]), świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

245. **Mikołaj IX Repczol** kanclerz krakowski księcia Leszka Kazimirowicza, który dzierży godność tę jeszcze w latach 1223, 1224, 1225, 1227, 1228 i 1232, zaś w latach 1235 i 1239 występuje już tylko jako kanonik katedralny krakowski.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 14, — Kod. dypl. małop. I N. 11, II NN. 389, 391, 395, 403, 407, — Kod. dypl. mogil. NN. 4, 12, 14.

[2]) Philippi & Wölky: Preussisches Urkundenbuch, Königsberg 1882 I N. 41.

Nadał on klasztorowi wąchockiemu wieś Wilczkowice [1]).

Pieczęć jego dołączamy powyżej w podobiźnie.

Nie był on szlachcicem polskim, lecz cudzoziemcem, jak to już imię jego Repczol wskazuje. Musiały go jednak z najpotężniejszym ówczesnym rodem szlacheckim małopolskim Lubowlitów-Ogniwów łączyć ściślejsze związki, skoro nadał wieś Wilczkowice klasztorowi wąchockiemu, który głównie z rodu Lubowlitów-Ogniwów swych benefaktorów rekrutował.

246. **Mstuj, Mściw, Mścigniew** albo **Mściwój III** kasztelan sandomirski. Piastuje on tę godność jeszcze w r. 1224; w latach 1228 i 1229 jest kasztelanem wiślickim, w r. 1231 wojewodą wiślickim, w r. 1232 wojewodą sandomirskim, w latach 1234 i 1235 kasztelanem oświęcimskim, w r. 1239 wojewodą łęczyckim, w latach 1241, 1242 i 1243 wojewodą krakowskim, w r. 1247 znowu wojewodą łęczyckim, w latach 1248, 1249 i 1250 jest znowu kasztelanem wiślickim, a wreszcie w r. 1254 występuje bez żadnej godności [2]).

Na wiecu w Suchedniowie około r. 1224 odbytym jest obecny; na przywileju jednak księcia Leszka Kazimirowicza dla biskupa krakowskiego Iwona z tego wiecu wydanym, jest on powołany jako świadek, wszelako bez wyszczególnienia jego ówczesnej urzędowej godności, a tylko z przydaniem charakteru *comes,* który podówczas wogóle dostojnika, a w szczególe i przedewszystkiem kasztelana oznacza [3]); zaś na wiecu w Ró-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 12, 13, 14, 15 i 16, — Kod. dypl. małop. I N. 11, II NN. 391, 392, 393, 404, 413, 416, — Kod. dypl. mogil. NN. 3, 4.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 19, 20, 30, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11, 12, II NN. 403, 413, 417, 419, 421, 423, 429, 431 i 395, — Philippi N. 41, — Kod. dypl. tyniecki N. 17, — Rzyszcz. Muczk. I N. 29, 35, 44, — Kod. dypl. wielkopol. I N. 267.

[3]) Kop. dypl. katedr. krak. I N. 15.

żygrochu w r. 1224 jest też obecny, a na przywilejach z tegoż wiecu wydanych, zwany jest Mścigniewem Mikołajewiczem [1]), z czegoby wynikało, że ojcem jego był Mikołaj. Jakoż z trzech synów, jakich posiada, najstarszy zowie się znowu Mikołajem [2]) i jest ostatecznie wojewodą krakowskim, zaś młodsi dwaj synowie zowią się Jakub i Mirosław [3]).

Byłaby wielka pokusa uznać naszego Mściwa za syna komesa Mikołaja III palatyna dworu Kazimirza Sprawiedliwego, gdyby takiemu przypuszczeniu nie stał na przeszkodzie znaczny odstęp czasu pomiędzy śmiercią Mikołaja III a datą pierwszego wystąpienia naszego Mściwa. Komes Mikołaj III umiera jeszcze w r. 1206, a że już w r. 1187 jest palatynem, przeto musiał umrzeć w podeszłym już wieku, a wobec tego musiał mieć w chwili swej śmierci synów już dojrzałych mężczyzn.

Otóż gdyby nasz Mściw był jego synem, byłby zaraz po śmierci ojca otrzymał jakiś wysoki urząd, może nawet byłby zwyczajem wówczas nierzadko praktykowanym, odziedziczył po ojcu palatynat krakowski.

Skoro go zaś dopiero w r. 1222 na urzędzie widzimy, przeto dowód, że dopiero w tym mniej więcej czasie stał się mężczyzną dojrzałym, co na syna komesa Mikołaja III byłoby zapóźno.

Prawdopodobniej jest Mikołaj, ojciec naszego Mściwa, synem komesa Chocimira z Chrzanowa, żyjącego w trzynastem pokoleniu.

Należy nasz Mściw III Mikołajewicz do rodu Lu-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.
[2]) Kod. dypl. małop. II N. 429.
[3]) Ibidem II. NN. 447, 470.

bowlitów-Ogniwów, jak to stwierdza jego pieczęć po dziśdzień dochowana, którą tu w podobiźnie domieszczamy.

1223.

Na dokumencie Iwona biskupa krakowskiego z r. 1223, wydanym na wiecu w Wierdelewie podczas wyprawy krzyżowej pruskiej, spotykamy następujących małopolskich dostojników i ziemian:

247. **Pakosław VI** sędzia nadworny księcia Leszka Kazimirowicza.

Z imienia sądząc należy on do rodu Awdańców.

248. **Teodor II Janowicz** kasztelan kruszwicki. Należałby on właściwie z tytułu swej kasztelanii kruszwickiej pomiędzy ziemian kujawskich; gdy jednak następnie zostaje wojewodą krakowskim i w Małopolsce jest główne pole jego działania, przeto z tego tytułu w poczet rycerstwa małopolskiego zaliczonym być musi.

Jest on kasztelanem kruszwickim już w r. 1222 [1]); zaś w latach 1231, 1234, 1235, 1236, 1237 i 1238 jest wojewodą krakowskim [2]).

Uzyskawszy w r. 1234 od księcia Henryka Brodatego przywilej na osadzenie Niemców w dzisiejszej Nowotarszczyźnie nad Dunajcem, a od Wisława biskupa krakowskiego zezwolenie na wybudowanie kościoła w Ludzimirzu, zakłada w tymże Ludzimirzu klasztór Cystersów, któremu w następnym roku 1235 wieś Goduszę i część wsi Gruszowiec nadaje.

W r. 1237 nabywa on od bratanka swego J. wieś Rogoźnik, należącą do parafii Ludzimirz, następnie od Miłosławy wdowy po Goworku wieś Mogilany, którą klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu nadaje [4]).

---

[1]) Philippi N. 41.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, II N. 409.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 21, 26.

Oprócz tego nabywa on od rycerzy Jana i Andrzeja wieś Szczyrzyc, do której to wsi następnie klasztor Cystersów z Ludzimirza przeniesiony został, a w r. 1238 od rycerzy Lewosza i Krzyszka wieś Krzyszkowice, którą pomienionemu klasztorowi Cystersów przy przeniesieniu go z Ludzimirza i refundacyi w Szczyrzycu nadaje [1]).

Jest on synem Jana brata rodzonego Marka I wojewody krakowskiego, a bratem stryjecznym Marka II również wojewody krakowskiego, Klimunta kasztelana oświęcimskiego i Abrahama kasztelana wiślickiego, a należy do rodu Swiebodów-Gryfów.

Miał on syna Piotra, który występuje w r. 1236. Syn ten atoli musiał umrzeć przed ojcem, skoro synowie Marka II wojewody krakowskiego a jego bratankowie Klemens i Marek zowią się w r. 1254 dziedzicami i patronami klasztoru szczyrzyckiego, a więc brali spadek po stryju swym Teodorze.

1224.

Na dokumencie bez daty dotyczącym sprzedaży Krystyanowi biskupowi pruskiemu wsi Raczyn [2]), pochodzącym z r. 1223 lub 1224 a odsyłanym do r. 1224, powołani są następujący ziemianie małopolscy:

249. **Grot V Grotowicz,** współopiekun Wszebora i Piotrka, synów Krystyna Piotrkowicza.

Z imienia sądząc jest to niewątpliwy członek rodu Rawiczów.

250. **Dzierżykraj III Goworkowicz.** Jest on synem Goworka czyli Goworycza II kasztelana krakowskiego, a bratem Ostasza również krakowskiego kasztelana.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 20, 22, 26, 27, 40, 42.
[2]) Philippi l. c. N. 50.

Jest ten Dzierżykraj w r. 1224 kasztelanem wojnickim, a w latach 1228 i 1229 kasztelanem sądeckim, i zdaje się, że gdy po śmierci księcia Leszka Kazimirowicza wybuchły w Małopolsce polityczne niepokoje, wycofał się z życia publicznego.

W r. 1230 tytułuje się już tylko *baro ducis Sandomirie,* ale w r. 1231 jest kasztelanem lubelskim, w latach natomiast 1231 i 1243 występuje znowu bez żadnego zgoła urzędu. Był on jednakowo jeszcze kiedyś kasztelanem połanieckim, może wnet przed śmiercią, po zwycięstwie sprawy Bolesława Leszkowicza, gdyż tak jest wyraźnie wspomniane w akcie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1288.

Syn jego jeden, komes Mironej czyli Miroń, jest w r. 1233 podkomorzym Konrada księcia krakowskiego i mazowieckiego, później wszakże nie piastuje żadnej godności, chociaż żyje bardzo długo, gdyż jeszcze w r. 1288. Drugi syn Piotr występuje w latach 1250 i 1254 [1]).

Jest ten Dzierżykraj członkiem rodu Rawiczów.

251. **Krzesław VI Krystynowicz.** Jest on najstarszym synem Krystyna Piotrkowicza, palatyna mazowieckiego, a zarazem współopiekunem i bratem młodszych synów tegoż Krystyna: Wszebora i Piotrka.

W r. 1232 jest palatynem kujawskim przy Konradzie mazowieckim, który się podówczas tytułuje księciem kujawskim [2]).

Należy on właściwie do ziemian mazowieckich, a jeśli tu o nim wspominamy, czynimy to dlatego, iż należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, którego główna gałąź jest małopolską i między rycerstwem małopolskiem traktowaną być musi.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 40, 62, — Kod. dypl. malop. I NN. 12, 13, 26, 32, II NN. 389, 399, — Kod. dypl. mogil. N. 6.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 140.

252. **Zdzisław VI** archidyakon zawichojski, wspomniany jest w buli papieża Honoryusza III z roku 1223 [1]).

Na wyroku księcia Leszka Kazimirowicza, wydanym na wiecu w Suchedniowie, na rzecz Iwona biskupa krakowskiego, wprawdzie bez daty, lecz pochodzącego wedle wszelkiego prawdopodobieństwa z r. 1224, świadkują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

253. **Dobiesz II** kasztelan małogojski. W dokumencie suchedniowskim zwany on jest tylko pokrótce *comes,* w latach 1224 i 1228 jest kasztelanem małogojskim, w r. 1229 kasztelanem zawichojskim, wreszcie w dokumencie księcia Bolesława Konradowicza z r. 1230 zwany jest *baro* [2]).

254. **Przedwój III** zwany w przywileju suchedniowskim komesem, skądinąd nie jest znany.

255. **Dzierżsław III Janowicz,** w przywileju suchedniowskim tytułowany tylko komesem, jest w r. 1224 kasztelanem wiślickim. W r. 1235 powołany jest bez urzędu jako syn Jana.

Jego synem był Fałek [3]).

256. **Sąd V Dobiesławicz.** W przywileju suchedniowskim tytułowany komesem, występuje jeszcze w latach 1231, 1232, 1239 i 1242 bez żadnego urzędu; w latach 1233 i 1236 jest kasztelanem wojnickim, w r. 1242 wojewodą czerskim, w latach 1243 i 1244 jest kasztelanem wiślickim, w latach 1245, 1246, 1249 i 1252 wojewodą sandomirskim, a w r. 1253 zostaje po śmierci Michała kasztelana krakowskiego, krakowskim

---

[1]) Theiner I. N. 30.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 15, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11, 12, II 389, 399.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 15, — Kod. dypl. małop. I N. 18, II NN. 389, 448.

kasztelanem, którym jest jeszcze w r. 1254, lecz zapewne już około tego czasu umiera, gdyż już w roku następnym 1255 jest Adam Leniartowicz krakowskim kasztelanem [1]). Lecz co najciekawsza, iż ten Sąd Dobiesławicz występuje w r. 1243 w charakterze palatyna żarnowskiego. Gdy źródła nasze historyczne nigdzie nie wskazują, iżby palacya żarnowska kiedykolwiek istniała, przeto uczeni nasi fakt ten chętnie puszczali w powątpiewanie, uważając wiadomość tę jako niewiarygodną, mimo, iż znajduje się ona w dokumencie, którego autentyczność żadnej nie ulega wątpliwości. Jeśli atoli rozważymy należycie wszystkie towarzyszące okoliczności, przyjdziemy do przekonania, iż niema zgoła powodu do powątpiewania w autentyczność owej wiadomości.

Przywilej mianowicie, w którym nasz Sąd Dobiesławicz występuje w charakterze palatyna żarnowskiego, wydany jest dnia 5 sierpnia 1243 r. na wiecu nad rzeką Mierzawą. Było to we dwa z okładem miesiące po walnej przegranej bitwie pod Suchodołem (25 maja), gdzie Bolesław Leszkowicz przy pomocy wojewody krakowskiego Klemensa z Ruszczy, walne nad Konradem mazowieckim odniósł zwycięstwo. Konrad cofał się tedy z wojskiem swem zwolna na Mazowsze, a w pierwszych dniach sierpnia odbył się nad Mierzawą wiec książęcy, na który i Grzymisława z synem swym Bolesławem Leszkowiczem i dostojnicy ze stron obudwu wraz z rycerstwem się stawili, aby tę sprawę ostatecznie uporządkować.

Że Konrad mazowiecki, acz pobity, niechętnie opuszczał Małopolskę, w której się z synem swym Bolesławem na piękne był rozgospodarował, niemniej że pragnął

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 15, 24, 39, 41. 42, — Kod. dypl. małop. I NN. 26, 27, 28, 29, II NN. 404, 407, 421, 423 i 436, — Kod. dypl. mogil. NN. 12, 13, 14, 17, — Kod. dypl. tyniecki N. 18, — Rzyszcz. Muczk. III N. 24, I N. 35.

w najgorszym razie choćby cząstkę jaką tej odebranej mu dzielnicy, z której poprzednio Grzymisławę i Bolesława Leszkowicza niemal zupełnie a bezprawnie wyzuł, dla siebie uratować, w to niema powodu powątpiewać. Najdogodniejszaby mu była oczywiście ziemia żarnowska, która od południa do jego mazowiecko-kujawskiej dzielnicy przytykała. Że zaś w ziemi żarnowskiej najpotężniejszym rodem byli Odrowążowie, których też trzy gniazda tam się znajdowały, mianowicie: Końskie, Białaczów i Odrowąż, przeto jeżeli Konrad pragnął mieć jakąkolwiek nadzieję wyszachrowania dla siebie od Grzymisławy i Bolesława Leszkowicza ziemi żarnowskiej, musiał sobie przedewszystkiem zjednać przychylność rodu Odrowążów, a raczej przeciągnąć ród ten na swoją stronę. Otóż zamianowanie doraźne najprzedniejszego członka i prawdopodobnie seniora rodu Odrowążów, naszego Sąda Dobiesławicza palatynem mającej się dopiero utworzyć palacyi żarnowskiej, miało na celu przeciągnięcie całego tego rodu na stronę Konrada. Zamysł Konrada nie udał się jednak; snać małopolscy Odrowążowie nie widzieli dla siebie żadnego interesu w trzymaniu strony krwawego tyrana, jakim był Konrad mazowiecki i kładzeniu zdrowej głowy pod ewangelię i woleli się trzymać strony młodocianego i łagodnego Bolesława Leszkowicza, więc i Sąd Dobiesławicz wrócił na swoją dawniejszą kasztelanię wiślicką, nie roszcząc sobie żadnych tytułów do palacyi żarnowskiej, która przeto efemerycznem pozostała zjawiskiem. Wnet się też doczekał daleko piękniejszej palacyi, bo sandomirskiej, a nawet najwyższej godności, mianowicie krakowskiej kasztelanii.

Jest on synem Dobiesława, wnukiem Wisława III Prandocica, prawnukiem Prandoty III młodszego, a praprawnukiem Prandoty I Starego; w przywileju z r. 1235

zwany on jest dziedzicem Prandocina, a w r. 1239 nadaje wieś Wrociryż czyli Sędowice klasztorowi mogilskiemu.

Jego pieczęcie dochowały się dwie, które obie tutaj w rysunku dołączamy: starsza z r. 1236 wyobraża rycerza zbrojnego na koniu z dobytym mieczem i nie różni się, krom wielkości, niczem od spółczesnych pieczęci książęcych; takim wielkim panem był nasz Sąd Dobiesławicz; późniejsza z r. 1239, znacznie uszkodzona, wyobraża gryfa skrzydlatego, bokiem w prawo zwróconego.

Ten gryf na pieczęci rodowej naszego Sąda Dobiesławicza, niewątpliwego członka rodu Odrowążów a nie Swiebodów-Gryfów, tem się tłumaczy, że herb Odrowąż nie jest herbem na modłę zachodnio-europejską uformowanym, ale stannicą runiczną. Otóż kiedy herby zachodnio-europejskie poczęły być w XIII wieku w Polsce znane, zaczęli wielmożowie polscy zrazu rzadko, potem coraz częściej zarzucać swoje stare stannice runiczne, już zgoła niezrozumiałe, a co gorsza, nie dające się wyblazonować, a przybierać sobie natomiast herby piękniejsze, na modłę zachodnio-europejską formowane. Pierwszy początek zrobili Piastowie, którzy na początku XIII wieku zarzucili starodawną stannicę piastowską, a przyjęli za herb orła jednogłowego. Za wzorem Piastów podążali wielmożowie polscy, zrazu zrzadka i tylko bogatsi. Otóż i Sąd Dobiesławicz, podówczas kasztelan wojnicki, zapragnął mieć herb zachodnio-europejski, porzucił więc runicznego Odrowąża, a przybrał sobie gryfa. Reszta atoli członków rodu Odrowążów nie okazała się przychylną tej nowacyi i nie poszła za przykładem Sąda Dobiesławicza, lecz pozostała przy swoim starym runicznym Odrowążu, którego też ród Odrowążów jeszcze po dziśdzień używa; porzucony zaś gryf po

śmierci Sąda Dobiesławicza przyjęty został za herb przez inny ród wielmożów małopolskich, mianowicie przez ród Swiebodów.

257. Komes **Wacław** czyli **Więcław VII,** wspomniany jest w przywileju suchedniowskim tylko z tytułem komesa, bez bliższego określenia, jakiegoby grodu był komesem. Zresztą nic zgoła więcej o nim nie wiemy.

258. Komes **Budzisław III,** i ten w przywileju suchedniowskim jest tylko komesem tytułowany. W r. 1243 występuje syn jego zwany również Budzisławem, a w r. 1236 wdowa po nim pozostała [1]).

259. **Floryan II Wojciechowicz,** wspomniany jest w przywileju suchedniowskim jako syn Wojciecha, zaś pod rokiem 1239 jako brat Pakosława V, wojewody sandomirskiego.

W r. 1229 jest on kasztelanem sieciechowskim, a w r. 1244 wojewodą sandomirskim [2]).

Jako brat Pakosława należy nasz Floryan niewątpliwie do rodu Awdańców, chociaż imię jego Floryan bardzo ród Nagodów przypomina.

260. **Wojciech VIII Stępocic.** Występuje on jeszcze w latach 1228 i 1239, lecz nie piastuje żadnego urzędu; zaś w r. 1234 jest chwilowo kasztelanem wiślickim [3]).

Ród jego nie jest znany.

261. **Siecіech IX.** W r. 1232 wspomniany jest jako brat Stefana [4]); zresztą nic nam więcej o tym ziemianinie niewiadomo.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 17, — Kod. dypl. mogil. N. 14.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 12, 24, 27, II NN. 424, 425.
[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 24, II N. 395, — Kod. dypl. tyniecki N. 17.
[4]) Kod. dypl. małop. II N. 404.

Po imieniu sądząc należał on do rodu Starzów małopolskich.

262. **Żegota VI Sułkowicz.** Występuje on w r. 1224 jako syn Sułka, w r. 1238 jako brat Andrzeja z Morawicy, a oprócz tego jeszcze w latach 1229 i 1235 bez żadnego urzędu. W r. 1246 występuje syn jego Smył [1]).

263. Komes **Dobrogost VII.** Nic zresztą o tym wielmoży nie wiemy.

264. Komes **Mirosław X** świadkuje jeszcze w r. 1230, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

265. **Chwalisz I** brat codopiero wzmiankowanego komesa Mirosława.

266. **Tomasz IV Bogucic.**

267. **Ludfryd I** opat klasztoru łysogórskiego, występuje ten jeden raz tylko.

268. **Mikołaj X,** opat sieciechowski [3]).

269. **Prejekt I,** opat zwierzyniecki, piastuje godność tę jeszcze w r. 1229.

270. **Grzegorz IV** opat buski.

271. **Andrzej IX** scholastyk sandomirski.

272. **Mikołaj XI** archidyakon krakowski. Jest on już archidyakonem krakowskim w r. 1222 pod imieniem Mikuła, a jest nim jeszcze i w r. 1225 [4]).

Na przywileju korytnickim księcia Leszka Kazimirowicza z r. 1224, wydanym dla klasztoru jędrzejow-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 15, — Kod. dypl. małop. I NN. 22, 28, — Kod. dypl. tyniecki NN. 7, 17.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 400.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. NN. 13, 14, 15.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 13, 14, 15, — Kod. dypl. mogil. N. 2.

skiego, świadkują między innymi następujący ziemianie małopolscy:

273. **Pakosław VII Młodszy Wojciechowicz,** w r 1224 kasztelan wiślicki, jest w latach 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1238, 1239 i 1243 wojewodą sandomirskim, w r. 1231 wojewodą i kasztelanem sandomirskim zarazem, a od r. 1238 zowie się Starszym *(Maior)*.

Klasztorowi Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach nadał on wsie: Sarbkowo, Koniary, Kliczanowo i Wolę czyli Grochowisko.

Z braci jego Lasota występuje w r. 1233, zaś Floryan i Piotr w r. 1239 [1]).

Z imienia sądząc jest on członkiem rodu Awdańców.

274. **Wojciech IX** kasztelan lubelski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1228 i 1229. W roku zaś 1230 jest palatynem przy księżnej Grzymisławie [2]); że atoli podówczas Grzymisława wraz z synem swym Bolesławem wyzutą była niemal zupełnie z swej małopolskiej dzielnicy, gdyż nawet Sandomirz, który jej po zaborze Krakowa jako dzielnica pozostał, dostał się pod panowanie syna Konradowego Bolesława, który się już w r. 1229 księciem sandomirskim tytułuje, tedy niewiedzieć, do jakiejby się ziemi wojewodzińska godność naszego Wojciecha IX odnosiła; może był on wojewodą wiślickim, a może radomskim lub żarnowskim, w miarę tego, jaką ziemię pozostawiono Grzymisławie po wyrzuceniu jej z Krakowa i Sandomirza.

Po pieczęci sądząc, która się w bardzo tylko zniszczonym egzemplarzu przy dokumencie skaryszowskim

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 10, 13, 21, 22, 24, II NN. 404, 406, 407, 409, 412, 417, 423, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 15, — Kod. dypl. wielkop. I N. 175, — Kod. dypl. mogil. NN. 10, 12, — Rzyszcz. Muczk. I N. 44, III N. 13.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11, 12, II 395, 401.

z r. 1230 dochowała, należy nasz Wojciech do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

276. **Ludfryd II** opat tyniecki, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1224, 1228, 1229, 1233, 1234 i 1242 [1]).

277. **Grzegorz V** opat witowski, występuje jeszcze na tej godności w r. 1227 [2]).

278. **Pełka X** kantor gnieźnieński, kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1239 proboszczem wiślickim [3]).

279. **Błażej III** archidyakon lubelski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1229 [4]).

280. **Mateusz V** podkanclerzy krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1224, 1227, 1228 i 1229 [5]).

W wyroku księcia Leszka Kazimirowicza z r. 1224, wydanym na wiecu w Różygrochu na rzecz Iwona biskupa krakowskiego [6]), powołani są następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

281. **Fał** czyli **Chwał IV** sędzia nadworny księcia krakowskiego. Ma on brata Jana, który jest rycerzem na dworze biskupa krakowskiego.

282. **Siecіech X Sułkowicz** i

283. **Gołuch Sułkowicz,** obaj należą do małopolskiego rodu Starzów.

284. **Polikard** podsędek krakowski.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, 19, 20, — Kod. dypl. małop. I N. 10, — Kod. dypl. tyniecki N. 7, 15, 17, 18.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 393.

[3]) Ibidem II N. 416.

[4]) Kod. dypl. małop. I NN. 10, 12.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14, — Kod. dypl. małop. I NN. 10, 11, 12, II N. 393.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 13, 14.

285. **Zdzisław VII Włostowicz.** Występuje on jeszcze w r. 1228. Jego synem jest Jakub w r. 1236 [1]).

Po imieniu jego ojca Włosta sądząc, jest nasz Zdzisław członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

286. **Miron I Wojciechowicz.** Jest on bratem Pakosława V wojewody sandomirskiego, a jako taki należy do rodu Awdańców.

287. **Cieszęta II Wawrzyńcewicz.** Jest on podłowczym krakowskim, a występuje jeszcze w r. 1237 i 1238, wszelako bez żadnego urzędu [2]).

Będzie on prawdopodobnie synem Wawrzyńca III, który jest w r. 1212 komornikiem biskupa krakowskiego.

288. **Stefan XIII Wąsik** czy **Wężyk,** występuje jeszcze w r. 1242, atoli bez żadnego urzędu [3]).

289. **Klemens (Klimunt) V** podkoniuszy krakowski. Jest on w r. 1228 palatynem opolskim. Z polecenia Kazimirza księcia opolskiego buduje on gród Opole w połowie własnym kosztem, pod kierunkiem brata swego Wierzbięty, za co od tegoż księcia otrzymuje wsie Niemodlin i Czeladź oraz różne wieśniacze dziedziny [4]). W r. 1229 występuje on bez żadnego urzędu, w r. 1230 jest kasztelanem krakowskim i zakłada klasztor Panien Benedyktynek w Staniątkach, któremu nadaje wsie: Lipowę, Zagorze, Babice, Rozkochów, Luszowice, Długoszyn, Cieszkowice, Jaworzno, Smolice, Zator, Kęty, Czeladź, Witów, Ostrów, Podłęże, Łężkowice, Zagrodzie, Nabuże, Gruszów, Przemęczany, Szyce, Luszowice i t. d. [5]).

Jest on synem Klimunta IV i należy do rodu

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 20, II N. 395.
[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 21, 22.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 421.
[4]) Rzyszcz. Muczk. III N. 11.
[5]) Kod. dypl. małop. II N. 400, 419.

Swiebodów-Gryfów; miał zaś córkę Wyżenegę, która została zakonnicą w Staniątkach i prawdopodobnie syna Klimunta VI, w r. 1238 kasztelana brzeskiego.

290. **Idzi III Pryszcz.**

291. **Idzi IV** syn Idziego III.

292. **Dobiesław V Dzietrzykowicz** czyli syn Teodoryka, występuje jeszcze w r. 1231 [1]).

293. **Boksa IV.**

294. **Piotr XXVI Krystynowicz.** Jest on synem Krystyna niegdy palatyna mazowieckiego, a jako taki należy do rycerstwa mazowieckiego; jest zaś członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów. Występuje jeszcze w r. 1232, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

295. **Skarbimir VII Skarbimirzyc** czyli syn Skarbimira, jest w r. 1224 komornikiem księżnej Grzymisławy, a w r. 1228 łowczym łęczyckim [3]). Z imienia sądząc należy do rodu Awdańców.

296. **Hyc** rycerz.

297. **Przybysław XV Rafałowicz.** Dalszy los tego Przybysława nie da się oznaczyć, istnieje bowiem równocześnie kilku Przybysławów, mianowicie: Przybysław Proszowicz, Przybysław Przewodowicz, Przybysław Wawrzeńcewicz, Przybysław Przybysławicz, wreszcie nasz Przybysław Rafałowicz. Z tych jeden jest podkoniuszym nadwornym biskupa krakowskiego w roku 1224, drugi jest wojskim krakowskim w latach 1237 i 1248, trzeci jest kasztelanem małogojskim w latach 1246 i 1250, czwarty wreszcie jest podstolim krakowskim w latach 1254 i 1255, lecz czy który z tych urzędników jest identyczny z naszym Przybysławem XV Rafałowiczem, oznaczyć niepodobna.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 12.
[2]) Kod. dypl. małop. II. N. 404.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 389, — Kod. dypl. mogil. N. 6.

298. **Pawlik** czyli **Paweł VII de Melcha.**

299. **Marcinek** czyli **Marcin XV** z Łętkowic.

300. **Aleksy** czyli **Aleksander III** stolnik Pakosława wojewody sandomirskiego.

301. **Stefan XIV** kapelan tegoż Pakosława.

302. **Piotr XXVII** kapelan tegoż Pakosława.

303. **Fryderyk I** kanonik wiślicki.

304. **Kilian II** kapelan z Daleszowic.

305. **Mirosław XI Danielewicz,** kapelan biskupa krakowskiego, występuje w latach 1234, 1235 i 1236 jako kanonik katedralny krakowski i mistrz [1]).

306. **Strachota** mistrz, kapelan biskupa krakowskiego, jest w latach 1227, 1229, 1230, 1235, 1239 i 1252 kanonikiem katedralnym krakowskim, a w latach 1227, 1228 i 1239 tytułuje się mistrzem [2]).

307. **Szymon VII Romulus** kapelan biskupa krakowskiego, jest w r 1227 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

308. **Paweł VII** kapelan biskupa krakowskiego.

309. **Otto II** komornik biskupa krakowskiego, jest nim jeszcze w r. 1228, a w r. 1234 podstolim krakowskim [4]).

310. **Paweł VIII Górka,** cześnik biskupa krakowskiego, występuje jeszcze i w r. 1243 ale bez żadnego urzędu [5]).

---

[1]) Kod. dypl. malop. II NN. 410, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 14.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 39, II NN. 397, 413, 416, — Kod. dypl. mogil. NN. 5, 10, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 21.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 391, 392.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 6, — Kod. dypl. małop. II. N. 409.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 18.

311. **Bogusław XV** podczaszy biskupa krakowskiego.

Jego synem jest Wojsław XII Bogusławowicz.

312. **Przybysław XVI** podkoniuszy biskupa krakowskiego.

313. **Radosław II z Radomia,** rycerz biskupa krakowskiego.

314. **Budziwój IV z Ujazdu,** jest on komornikiem Pakosława wojewody sandomirskiego.

315. **Wojen z Borzykowej,** który ma syna Piotra, występującego w r. 1230.

Jeśli imię Wojen jest formą zdrobniałą od Wojsław, w takim razie nasz Wojen należałby do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

316. **Marcin XVI Pierścionek.**

317. **Marcin XVII z Lysobargi,** rycerz, brat Zbywoja.

318. **Jan XXI** brat Chwała.

319. **Sulisław XI Alberowicz.**

320. **Ptaszek Wawrzyńcewicz.**

321. **Wojciech X Stefanowicz** z Mstyczowa.

322. **Jan XXII Kotłek.**

323. **Sulisław XII Gęba.**

324. **Piotr XXVIII Nos Pawłowicz,** syn Pawła Błucha, występuje jeszcze w r. 1234 lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

325. **Mścisław II z Grążkowa.**

326. **Wawrzynek Bolechowicz.**

327. **Więcławek z Probolowic.**

328. **Wojsław XII Bogusławicz,** ten z imienia sądząc, należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 17.

Ci pięciu ostatni (324—328) są rycerzami nadwornymi Jakuba Raciborowicza.

329. **Damian I Marcinowicz.**

330. **Bogdasz II ze Sandomirza.**

331. **Radwan VIII** kapelan z Ksienic.

332. **Sławek Węgier.**

333. **Piotr XXIX** brat Sławka Węgra.

334. **Błażej IV** rycerz Piotra Nosa.

335. **Marcin XVIII** podkomorzy biskupa krakowskiego.

336. **Chwalibóg IV** kasztelan żarnowski, świadkuje w Prądowie r. 1224 na dworze księcia Leszka Kazimirowicza i w Krakowie w r. 1225 [1]).

337. **Dzierżykraj IV** koniuszy księcia Leszka Kazimirowicza, świadkuje na dworze tegoż księcia w r. 1224 w Prądowie, także w Krakowie r. 1225 [1]).

338. **Wszebor IV** łowczy księcia Leszka Kazimirowicza, świadkuje również w r. 1224 w Prądowie na dworze tegoż księcia, a następnie w Krakowie w r. 1225. Jest on prawdopodobnie synem Krystyna palatyna mazowieckiego, tym samym, który dał klasztorowi wąchockiemu wieś Jabłonicę [2]).

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

339. **Piotr XXX Żaba** świadkuje w Prądowie w r. 1224 na dworze księcia Leszka Kazimirowicza.

340. **Włodzimirz VIII,** występuje on w latach 1224, 1230, 1235, 1237 i 1242 bez żadnego urzędu, w latach 1232 i 1234 jest kasztelanem brzeskim, w r. 1238 zostaje u Henryka Brodatego naprzód kasztelanem oświęcimskim, a następnie na krótko nawet wojewodą krakowskim, jako taki bierze on w r. 1241 wedle

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 389, — Kod. dypl. mogil. N. 4.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61, — Kod. dypl. mogil. N. 4.

Długosza udział w bitwie z Tatarami pod Turskiem, a w bitwie pod Chmielikiem ginie. Miał brata Sulisława [1]).

Syn jego Świętosław występuje w latach 1256 i 1258; on zaś sam jest również synem Świętosława [2]), ma zaś brata Zdzisława kasztelana spicimirskiego (1242).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Podajemy tu obok jej rysunek. Wyobraża ona monogram PETR9, taki sam, jakiego wedle Długosza używać miał Piotr Włost. Gdy ten monogram Petrus do imienia naszego Włodzimirza nie stosuje się wcale, przeto widoczna, że go nasz Włodzimirz po swoich przodkach odziedziczył; czyli że nasz Włodzimirz jest potomkiem w prostej linii, może wnukiem lub prawnukiem Piotra Włosta, a jako taki należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów, za czem zresztą i imię ojca i syna jego Świętosław bardzo silnie przemawia, gdyż i syn Piotra Włosta zwał się Świętosławem.

1225.

Ną przywileju księcia Leszka Kazimirowicza, wydanym w Krakowie r. 1225 dla klasztoru mogilskiego [3]), świadkują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

341. **Chwał V Jarostowicz.**

342. **Piotr XXXI** opat mogilski, który występuje jeszcze w latach 1228 i 1230 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. NN. 13, 15, — Kod. dypl. małopol. I N. 21, II NN. 389, 401, 406, 409, 431, — Kod. dypl. wielkopol. I N. 175, — Kod. dypl. tyniecki N. 18, — Dlugossii II 267, 268, 274, 277.

[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 17.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 4.

[4]) Ibidem N. 7, 10.

1227.

Na dokumencie Bogusława syna Bernizowego z Popienia z r. 1227 [1]), spotykamy następujących ziemian małopolskich:

343. **Bogusław XVI,** syn Berniza z Popienia, odstępuje synowi swemu Raciborowi wieś Sieraków w pobliżu Mogiły.

344. **Radosław II Raciborowicz,** syn Racibora XII Wojciechowicza, wspomniany jest jeszcze także w r. 1230 [2]).

345. **Mikołaj XII Łysy,** kanonik katedralny krakowski występuje w tej godności jeszcze w latach 1228 i 1229 [3]).

346. **Herman III** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1228, 1229, 1230 i 1234 [4]).

347. **Wincenty V** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1228, 1230, 1234, 1235 i 1236 [5]).

Na przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1227, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [6]), świadkują następujący małopolscy dostojnicy:

348. **Marek II Markowicz** kasztelan wiślicki, jest w następnym już zaraz roku 1228 oraz w r.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 5.

[2]) Ibidem N. 10.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 21, — Kod. dypl. małop. II N. 397.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 31, — Kod. dypl. małop. I N. 18, II NN. 410, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 10.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 31, — Kod. dypl. małop. I N. 18, II NN. 410, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 10, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 393.

1229 i 1230 wojewodą krakowskim, w listopadzie r. 1230 jest na dworze księżnej Grzymisławy kasztelanem, lecz jakiego grodu, dokument nie podaje, oczywiście musiał to być gród stołeczny dzielnicy księżnej Grzymisławy, niewiadomo nam wszelako, jaką dzielnicę podówczas Grzymisława posiadała, może radomską, gdyż ów dokument z r, 1230 wystawiony jest dla posiadłości położonej w ziemi radomskiej. W grudniu wreszcie tegoż roku 1230 jest Marek II znowu palatynem krakowskim, wszelako przy Włodzisławie Laskonogim.

Onto wedle Długosza sprowadza w r. 1225 Henryka Brodatego na Kraków, za co idzie na wygnanie; w r. 1228 jako wojewoda krakowski wraz z Pakosławem wojewodą sandomirskim sprowadza znowu Henryka Brodatego, aby objął opiekę nad małoletnim Bolesławem Leszkowiczem.

Za jegoto powodem wstawiał się w r. 1233 Władysław Odonicz acz bezskutecznie u Konrada mazowieckiego za Grzymisławą i Bolesławem Leszkowiczem, których ten książę, łotr nad łotrami, trzymał w więzieniu [1]).

W r. 1228 wspomniany jest brat jego Abraham, w r. 1239 synowie jego Klimunt i Andrzej, a w r. 1254 synowie Klimunt i Marek, bracia przyrodni. W r. 1239 występuje też wdowa po nim pozostała W.[2])

Jest on synem Marka I wojewody krakowskiego, co stąd wynika, iż w r. 1228, a zatem po śmierci

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 19, 20, — Kod. dypl. małop. I N. 11, II NN. 393, 400, 401, — Kod. dypl. mogil. N. 11, — Kod. dypl. tyniecki N. 7, — Długossii II 218, 226, 241.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 11, 40, II N. 416.

Marka I używa pieczęci tegoż Marka I jako własnej, co zwykli czynić tylko synowie. Jego zaś pieczęć dochowała się także, acz w ułomku tylko. Podajemy ją powyżej w rysunku; wyobraża ona tę samą stannicę runiczną, jaką spotykamy na pieczęci Marka I, a jest to stannica rodu Swiebodów-Gryfów, wobec czego naszego Marka II Markowicza również do rodu Swiebodów-Gryfów zaliczyć musimy.

349. **Wirciżyr I** cześnik krakowski, jest nim jeszcze w r. 1228, a w r. 1229 kasztelanem żarnowskim [1]).

350. **Piotr XXXII** syn Pawła z Kempina.

351. **Andrzej X Klimuntowicz** mistrz, proboszcz u św. Michała w Krakowie, wspomniany w dokumencie Teodoryka opata jędrzejowskiego z r. 1227, piastuje tę godność jeszcze w latach 1228 i 1229, w r. 1234, 1235 i 1236 jest scholastykiem katedralnym krakowskim, a w r. 1238 biskupem płockim. W r. 1230 jest on przeciwnikiem obioru Wisława Kościeleckiego biskupem krakowskim. Jest on bratem Janka kasztelana rudzkiego, Wierzbięty i Klimunta V Klimuntowicza kasztelana krakowskiego, a synem nieznanego bliżej Klimunta IV, który żyje w końcu XII wieku [2]).

Jest on członkiem rodu Swiebodów-Gryfów.

1228.

Na przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1228, wydanym na wiecu skarzeszowskim dla klasztoru jędrzejowskiego [3]), świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 6, — Kod. dypl. małop. I N. 12.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 16, 27, 28, II NN. 391, 392, 413, 419, — Kod. dypl. mogil. N. 7, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26, III N. 18, — Dlugossii II 218, 232, 236, 256.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 11.

352. **Prandota V** proboszcz w Tarczku, jest w r. 1238 archidyakonem krakowskim, w r. 1239 proboszczem kieleckim [1]), w r. 1242 zostaje biskupem krakowskim i dzierży tę godność aż do swej śmierci, to jest do 20 września 1266.

Jest on synem komesa Szawła z Końskich, a członkiem rodu Odrowążów.

353. **Krzesław VII Szawłowicz,** brat Prandoty biskupa krakowskiego.

354. **Abraham III** brat Marka II wojewody krakowskiego, jest w r. 1246 i 1254 kasztelanem wiślickim.

Syn jego Jan występuje w r. 1229 [2]).

Należy on do rodu Świebodów-Gryfów.

355. **Andrzej XI** proboszcz u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, świadkuje na przywileju cieńskim księcia Władysława Laskonogiego z r. 1228 [3]).

Na przywileju Pakosława wojewody sandomirskiego z r. 1228 [4]) świadkują następujący małopolscy dostojnicy:

356. **Marcin XIX** podsędek krakowski.

357. **Wężyk** stolnik krakowski.

358. **Zdzisław VIII** koniuszy krakowski.

359. **Buża** łowczy krakowski, który ten urząd jeszcze w r. 1230 piastuje [5]).

360. **Badryk** stolnik księżnej Grzymisławy, występujący jeszcze w r. 1230 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II 417, — Rzyszcz. Muczk. III N. 18.

[2]) Kod. dypl. małop I. NN. 12, 29, — Rzyszcz. Muczk. I N. 44.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 19, 20.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 6.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 400.

[6]) Ibidem II N. 399.

W przywileju skarzeszowskim księżnej Grzymisławy z r. 1228 [1]) wzmiankowani są następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

361. **Sulisława Gosławiczówna** wdowa po Marcinie, właścicielka połowy dóbr Dzierzkówek.

362. **Krzysz Gosławicz,** brat wzmiankowanej codopiero Sulisławy Marcinowej, występuje jeszcze w r. 1230 [2]).

363. **Jakub X Dzietrzykowicz,**

364. **Henryk VII Dzietrzykowicz,**

365. **Piotr XXXII Dzietrzykowicz;** ci trzej Dzietrzykowicze (synowie Teodoryka), nabywcy połowy dóbr Dzierzkówek.

366. **Chwałek** brat Przecława kasztelana czchowskiego, występuje jeszcze w r. 1230 [2]).

367. **Wojciech XI** brat Przeclawa kasztelana czchowskiego i Chwałka, występuje również jeszcze w r. 1230 [2]).

368. **Jan XXIII Przecławicz,** syn Przesława VIII kasztelana czchowskiego, występuje jeszcze w latach 1230 i 1242 [3]).

369. **Piotr XXXIII Dobieszewicz,** występuje jeszcze w latach 1231, 1233 i 1246 [4]).

Syn jego Dobiesz V Piotrowicz występuje w r. 1256.

370. **Wielisław II Sobiesądowicz.**

371. **Mikołaj XIII,** występuje już w r. 1227, a także jeszcze w r. 1232 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 395.
[2]) Ibidem II N. 401.
[3]) Ibidem II N. 401, 421, I N. 26.
[4]) Ibidem I N. 28, II N. 407, — Kod. dypl. mogil. N. 12.
[5]) Kod. dypl. małop. II NN. 391, 392, 403.

372. **Jaś.**

373. **Bogusław XVII** komornik komesa Wojciecha kasztelana lubelskiego, jest nim jeszcze i w r. 1240, gdy ten komes Wojciech został palatynem księżnej Grzymisławy.

374. **Sulisław XIII** z Kargowa.

375. **Tomasz V** z Mydłowa.

376. **Bertolt.**

377. **Piotr XXXIV Hrostlewicz.**

378. **Falisław** czyli **Chwalisław IV Lodgerowicz.**

379. **Tomasz VI** siostrzeniec wojewody Pakosława.

380. **Dobiesz III Wojsławowicz,** występuje jeszcze i w r. 1230.

Ten po imieniu ojca swego Wojsława sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

381. **Przybysław XVII Przybysławowicz.**

382. **Krystyn III Młodocic,** występuje jeszcze w r. 1230 [1]), a po imieniu sądząc, może należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

383. **Stefan XV Romanowicz,** występuje on jeszcze w r. 1230 [1]).

384. **Szodr (?) Henrykowicz.**

385. **Krzyszan II Putysławowicz** z Krzyżanowic, ten występuje również jeszcze w r. 1230 [1]).

386. **Boguchwałek** cześnik komesa Strzeszka.

387. **Janek (Jan XXIV) Cherubinowicz.**

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 401.

388. **Ramułt III Serafinowicz** występuje także jeszcze w r. 1230 [1]).

389. **Eustachy II Serafinowicz,** brat Ramułta III, występuje również jeszcze w r. 1230 [1]).

390. **Janusz V Magnusowicz.**

391. **Piotr XXXV Magnusowicz.**

392. **Magnus V Wałkunowicz.**

393. **Mikołaj XIV Krzysztoforowicz.**

394. **Krystyn IV Racławowicz,** ten występuje jeszcze w r. 1230 [1]), a jest właścicielem połowy dóbr Dzierżkówek.

395. **Wojciech XIII Witowicz,**

396. **Janek (Jan XXV) Lambinowicz.**

397. **Janek (Jan XXVI)** mistrz mnichów w Skaryszowie, występuje jeszcze w r. 1233.

398. **Gotfryd** zięć Janka (Jana XXVI).

399. **Syfryd** włodarz w Skaryszowie, jest nim jeszcze w r. 1230.

400. **Boguchwał V Radsułowicz,** ten występuje jeszcze i w r. 1230 [1]).

401. **Wojciech XIV Wygnanowicz,** i ten występuje również jeszcze w r. 1230 [1]).

402. **Wit VIII Wygnanowicz,** występuje również jeszcze w r. 1230 [1]).

403. **Bogdasz III Małujowicz.**

404. **Radulf II** ksiądz w Skaryszowie.

405. **Tomasz VII** mnich ze Skaryszowa.

406. **Niedabil I** mnich z Rzepina.

407. **Piotr XXXVI** mnich z Krupska.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 401.

408. **Jan XXVII Testytowicz.**

409. **Chudosław ze Skaryszowa.**

410. **Recław (Racław II).**

411. **Recław (Racław III) Marcinowicz.**

412. **Leniart** czyli **Leonard Filipowicz,** ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

413. **Jan XXVIII Filipowicz.**

414. **Radwan IX Sniedark.**

415. **Radwan X Sniedark.**

416. **Biegosz z Modrzejowic.**

417. **Scinyr (?) z Modrzejowic.**

418. **Mirota z Dzierżkowic.**

419. **Gosław IX Łysek.**

420. **Wit IX** brat Gosława IX Łyska.

421. **Henryk VIII** brat Gosława IX Łyska i Wita IX; onto prawdopodobnie, zwany w dokumencie z r. 1242 komesem, sprzedał komesowi Klimuntowi kasztelanowi krakowskiemu brzeg rzeki Raby pod Bochnią. Należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

422. **Krzyszan III,** jest on podkanclerzym krakowskim u księcia Henryka Brodatego w r. 1229 [1]).

423. **Bogdasz IV** komornik księżnej Grzymisławy, występuje jeszcze w r. 1230 [2]).

Na dokumencie Pęcława kustosza katedralnego krakowskiego z r. 1228 [3]) świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 7.
[2]) Kod. dypl. małop. II 401.
[3]) Kod. dypl. mogil. N. 7.

424. **Salomon I** archidyakon krakowski; jest on w latach 1230, 1234 i 1235 dziekanem katedralnym krakowskim [1]).

425. **Witek (Wit X)** kanonik katedralny krakowski.

426. **Biernat V** kanonik katedralny krakowski, występuje jeszcze w latach 1230, 1234, 1235 i 1239 [2]).

427. **Więcek (Więcław VIII)** kanonik katedralny krakowski.

428. **Fryderyk II** kanonik katedralny krakowski, występuje jeszcze w latach 1229, 1230, 1234, 1235 i 1236 [3]).

W przywileju Kazimirza księcia opolskiego, wydanym dla Klimunta V podówczas palatyna opolskiego w r. 1228 [4]), wspomniani są między innymi:

429. **Wierzbięta II Klimuntowicz.** Jest on synem Klimunta IV, który żył na schyłku XII wieku, a bratem rodzonym Klimunta V kasztelana krakowskiego, Andrzeja biskupa płockiego i Janka kasztelana rudzkiego.

Był to, jakbyśmy go dziś nazwali, inżynier w całem tego słowa znaczeniu: w r. 1228 buduje on gród opolski z poręki brata swego Klimunta V, podówczas palatyna opolskiego, a na żądanie opolskiego księcia Kazimirza, na Wiśle urządza dla klasztoru staniąteckiego port i przewóz, a w kopalniach soli bocheńskich czyni nakłady.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 21, — Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 410, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 10.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 413, 416, — Kod. dypl. mogil. N. 10.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 21, — Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 397, 413, — Kod. dypl. mogil. N. 10, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

[4]) Rzyszcz. Muczk. III N. 11.

W r. 1213 nadaje klasztorowi ołobockiemu, świeżo podówczas założonemu, wsie Konarzewo, Grzybowo, Myślakowo i Druszkowo.

Od Włodzisława Laskonogiego, chwilowo księcia krakowskiego, otrzymał on około r. 1230 koryto solne w Wieliczce oraz wsie Hudaczewo i Radogościce.

W r. 1234, 1238, 1240, 1241 i 1245 występuje jeszcze bez żadnej godności, w r. 1235 występuje już jako zakonnik reguły św. Benedykta.

W r. 1238 i 1242 jest proboszczem klasztoru staniąteckiego i imieniem tegoż klasztoru dokonywa wraz z braćmi swymi zamiany posiadłości klasztornych z Prandotą biskupem krakowskim.

Miał też w Krakowie dwór z obszernem obejściem [1]).

W r. 1245 uposaża on wraz z Racławą wdową po bracie swym Klimuncie V Klimuntowiczu kasztelanie krakowskim klasztor w Ołoboku kilkoma wsiami w kasztelanii kaliskiej położonemi [2]).

W r. 1257 nabywają synowie jego (snać już nie żył) wieś Klonowę od kapituły gnieźnieńskiej.

W r. 1259 występuje jeden z synów jego Tomisław; imiona innych jego synów, gdyż było ich więcej wedle treści dokumentu z r. 1257, nie są nam znane. Prawdopodobnie był nim także Klimunt, którego synowie Andrzej i Wierzbięta występują w r. 1280 [3]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

430. **Andrzej XII Stefanowicz** kasztelan bytomski. Jest on ziemianinem szląskim, obchodzi jednak rycerstwo małopolskie o tyle, że syn jego Stefan Andrzejowicz, zrazu w r. 1232 kasztelan bolesławiecki,

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 22, 29, II NN. 402, 419, 429, — Kod. dypl. wielkop. I NN. 176, 214, 229, — Rzyszcz. Muczk. III N. 13, — Ulanowski: Dokum. kujaw. N. 31.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 244.

[3]) Kod. dypl. wielkop. I NN. 355, 374, 580.

przenosi się następnie do dzielnicy małopolskiej i jest w r. 1244 kasztelanem czchowskim [1]).

Jest on członkiem rodu Lisów.

W przywileju Iwona biskupa krakowskiego z r. 1228, wydanym dla klasztoru Premonstrantek w Imbramowicach [2]), spotykamy wspomnianych następujących dostojników i ziemian małopolskich:

431. **Iwan II Sieciesławicz,** dziedzic wsi Dłubni.

432. Komes **Imbram IV,** założyciel klasztoru Premonstrantek we wsi Dłubni, później Imbramowicami zwanej, wuj Iwona biskupa krakowskiego.

Wprawdzie Długosz nie zna wcale naszego komesa Imbrama, a fundacyę klasztoru imbramowickiego wyłącznie Iwonowi biskupowi krakowskiemu przypisuje. Że jednak Długosz jest w błędzie, dowodzi tego dokładne rozważenie tekstu wzmiankowanego przywileju biskupa Iwona z r. 1228, wydanego w przedmiocie nadania klasztorowi imbramowickiemu pewnych dziesięcin [2]).

Otóż w przywileju tym biskup Iwo ani słówkiem nie wspomina, iżby był założycielem klasztoru imbramowickiego, natomiast wspomina, że kaplicę w Dłubni (Imbramowicach) nadał klasztorowi komes Imbram, wuj Iwona. Otóż, jeśli kaplica w Dłubni była własnością komesa Imbrama, to i Dłubnia sama musiała być niechybnie własnością tegoż komesa Imbrama, za czem i ten szczegół bardzo silnie przemawia, że ta Dłubnia odtąd Imbramowicami się zowie. Jeśli zaś klasztor Premonstrantek założony został w tej Dłubni czyli Imbramowicach, toć go oczywiście nie mógł założyć nikt inny, jak tylko sam właściciel tego majątku, a więc komes Imbram.

Do jakiegoby rodu komes Imbram należał, oznaczyć

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 21, 27, II 406.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 21.

napewne niepodobna, imię bowiem Imbram przychodzi już w XII wieku w rodzie Strzegoniów, a w XIII w rodzie Lubowlitów-Ogniwów. Gdy ród Strzegoniów jest szląski i potomkowie komesa Imbrama Strzegoni jeszcze na początku XIII wieku na Szląsku żyją, podczas gdy Lubowlici-Ogniwowie są już w tym samym czasie potężnym rodem małopolskim, przeto bezpieczniej będzie zaliczyć naszego komesa Imbrama do rodu Lubowlitów-Ogniwów; nie należy jednak pomijać, że w okolicach najbliższych Krakowa osiedlone są rody Czewojów, Kołmaszów, Ostojów i Przeginiów, których stannice runiczne ze stannicą Strzegoniów w najbliższem pokrewieństwie zostają.

433. **Walter IV** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1230, 1234, 1235, 1238 i 1239 [1]).

434. **Janik.**

435. **Trojan XIII,** ten prawdopodobnie należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

436. **Piotr XXXVII Goczałkowicz.**

437. **Dobiegniew III.**

438. **Piotr XXXVIII** mistrz, jest w r. 1236 i 1252 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

439. **Andrzej XIII** dyakon.

440. **Biernat VI,** jest on prawdopodobnie zięciem Dobiesza Wojsławowicza a występuje jeszcze w r. 1230.

441. **Mikołaj XV Salomonowicz,** syn Salomona archidyakona krakowskiego.

442. **Gosław X** kantor sandomirski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1229 [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 16, II NN. 413, 416, — Kod. dypl. mogil. N. 10, — Rzyszcz. Muczk. III N. 18.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 14, — Kod. dypl. małop. I N. 39.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 12.

443. **Gierard III** przeor u św. Trójcy w Krakowie.

444. **Janek** czyli **Jan XXIX** mnich u św. Trójcy w Krakowie.

1229.

Na przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1229, wydanym dla klasztoru czerwińskiego [1]), świadkują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

445. **Jan XXX Abrahamowicz,** występuje jeszcze w r. 1231.

446. **Jakub XI Nieorzyc.**

447. **Jaszczołd II** proboszcz sandomirski.

448. **Sulisław XIV** kanonik sandomirski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1233, w którym to roku część swą dziedziczną w Dzierzkówku klasztorowi miechowskiemu sprzedaje [2]). Miał on synów A. i P. i młodszych.

449. Komes **Ziemięta I** nadaje w r. 1229 wraz z żoną połowę dóbr Uniejów klasztorowi miechowskiemu [3]).

450. **Dawid II** wikaryusz katedralny krakowski, jest nim jeszcze w r. 1230 [4]).

451. **Gierard IV** wikaryusz katedralny krakowski, jest nim jeszcze w r. 1230 i 1235 [4]).

Na dokumencie Iwona biskupa krakowskiego z r. 1229 dla klasztoru mogilskiego [5]) świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

452. **Hieronim III** dziekan kielecki.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 12.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 407.
[3]) Ibidem II. N. 397.
[4]) Kod. dypl. mogil. N. 10.
[5]) Kod. dypl. mogil. N. 9.

453. **Henryk IX** scholastyk kielecki.

454. **Pakosław VIII** kustosz kielecki, ten po imieniu sądząc należy do rodu Awdańców.

455. **Ganfryd I** mistrz, kanonik kielecki.

456. **Szymon VIII** kanonik kielecki, jest w r. 1250 kieleckim kustoszem [1]).

457. **Gierard V** kanonik kielecki.

458. **Kilian III** kanonik kielecki.

459. **Obiecan III,** 460. **Mikołaj XVI,** 461. **Wawrzyniec IV,** 462. **Jakub XII,** 463. **Gosław XI,** 464. **Stefan XVI,** 465. **Radulf III,** wikaryusze kościoła kieleckiego.

466. **Zdzisław IX** z Opatowca.

467. **Aubert** mnich.

468. **Gierard VI** komes.

469. **Bogdal I,** 470. **Janusz VI,** 471. **Roger I,** 472. mistrz **Mikołaj XVII,** 473. **Szymon IX,** 474. **Radulf IV,** 475. **Jan XXXI,** 476. **Adam II,** ci ośmiu ostatni kapelani kościoła kieleckiego.

Na przywileju Henryka Brodatego, księcia szląskiego i krakowskiego dla klasztoru jędrzejowskiego z r. 1229 [2]), świadkują między innymi:

477. **Radosław IV** sędzia nadworny krakowski. Może on być identyczny z Radosławem II z Radomia lub Radosławem III Raciborowiczem.

478. **Piotr XXXIX** przeor klasztoru zwierzynieckiego.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 30.
[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 7.

1230.

Na dokumencie Racibora XII Wojciechowicza z r. 1230 dla klasztoru mogilskiego [1]), świadkują między innymi następujący małopolscy dostojnicy i ziemianie:

479. **Sulisław XV Janowicz,** kanonik katedralny krakowski, piastuje on tę godność jeszcze w latach 1234, 1236, 1238, 1239, 1244, 1246 i 1253, a w latach 1246 i 1253 jest nadto kantorem płockim [2]).

W r. 1244 zatwierdza on sprzedaż wsi Szczyrzyca komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu, przez ojca swego Jana i stryja Andrzeja scholastyka krakowskiego dokonaną, chociaż Długosz twierdzi, że to on sam będąc kanonikiem krakowskim, w r. 1234 wieś Szczyrzyc komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu sprzedał [3]). Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

480. **Paulin I** przeor klasztoru Benedyktynów na Tyńcu.

481. **Zdzisław X** wikaryusz katedralny krakowski.

482. **Albert II** wikaryusz katedralny krakowski, jest w r. 1233 mistrzem, a w latach 1236. i 1244 kanonikiem katedralnym krakowskim [4]).

483. **Radulf V,** 484. **Stefan XVII,** wikaryusze katedralni krakowscy.

485. **Gierard VII,** podmistrz kapituły katedralnej krakowskiej, występuje jeszcze w r. 1236, jest w r. 1240 scholastykiem krakowskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 10.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36, — Kod. dypl. małop. I NN. 23, 27, 28, II NN. 410, 416, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

[3]) Długosz II 244.

[4]) Kod. dypl. małop. II. N. 407, — Rzyszcz. Muczk. I N. 26, — Kod. dypl. mogil. N. 19.

[5]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26, - Długosz II 262.

486. **Piotr XL** i 487. **Aleksander IV,** wikaryusze katedralni krakowscy, piastują ten urząd jeszcze w r. 1235 [1]).

488. **Grzegorz VI** i 489. **Hillebald I,** również wikaryusze katedralni krakowscy. Grzegorz VI piastuje ten urząd jeszcze w latach 1235 i 1236.

490. **Herman IV** z Bosutowa.

Nadto następujący scholarze szkoły snać katedralnej krakowskiej:

491. **Jonasz,** 492. **Maciej II,**

493. **Iwo II Miłosławicz** niewątpliwy członek rodu Odrowążów. On to jest prawdopodobnie dziekanem katedralnym krakowskim w latach 1259, 1263 i 1264 [2]).

494. **Wojsław XIII,** z imienia sądząc członek rodu Lubowlitów-Ogniwów.

495. **Przybysław XVIII Biernatowicz** występuje jeszcze w r. 1236 bez żadnego urzędu, w latach 1237, 1238 i 1248 jest wojskim krakowskim, zaś w latach 1254 i 1255 krakowskim podstolim [3]).

496. **Jan XXXII.**

497. **Mikołaj XVIII Domanowicz.**

498. **Racław IV** sędzia tyniecki.

W przywileju Marka wojewody i Klimunta kasztelana krakowskiego z r. 1230, wydanym dla klasztoru miechowskiego [4]), wspomniani są między innymi następujący ziemianie małopolscy:

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 413.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 64, — Kod. dypl. małop. I NN. 52, 67.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 19, 20, 21, II NN. 429, 447,— Kod. dypl. katedr. krak. I N.40, — Kod. dypl. mogil. N. 15.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 400.

499. **Wit XI Zdzisławicz,** dziedzic dóbr Jaksice, który dobra te w tymże roku klasztorowi miechowskiemu nadaje.

Fakt, że nasz Wit jest dziedzicem wsi Jaksice, które niewątpliwie musiały być gniazdem rodowem znanego wielmoży polskiego komesa Jaksy I, założyciela klasztoru Bożogrobców w Miechowie, niemniej, iż on wieś tę Jaksice temuż właśnie klasztorowi Bożogrobców miechowskich jako jałmużnę nadaje, nasuwałby przypuszczenie, iż nasz Wit Zdzisławicz zostaje z owym starym komesem Jaksą I w pokrewieństwie, czyli że jest jego potomkiem. W takim razie ojciec naszego Wita Zdzisław mógłby być synem Jaksy I a nasz Wit wnukiem tegoż Jaksy.

Miał nasz Wit trzech synów, Wojciecha, występującego w r. 1228, Mikołaja występującego w r. 1236, wreszcie Piotra występującego w r. 1251 bez urzędu, a w r. 1256 w charakterze komornika krakowskiego.

500. Komes **Stefan XVIII** wojski krakowski, występuje w r. 1231 bez żadnego urzędu, w r. 1232 jest kasztelanem bolesławieckim u Henryka Brodatego, w r. 1233 podkoniuszym u Konrada mazowieckiego, w r. 1237 występuje znowu bez żadnego urzędu, w r. 1241 jest koniuszym krakowskim u Konrada, w latach 1243 i 1244 jest kasztelanem czchowskim, w latach 1245, 1246, 1249 i 1252 kasztelanem sandomirskim, a w r. 1253 wojewodą krakowskim [1]).

Jest on synem Andrzeja XII Stefanowicza, kasztelana bytomskiego, a członkiem rodu Lisów, zwłaszcza szląskiej tegoż linii, rodu Wierzbnów.

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 24, 39, — Kod. dypl. małop. I NN. 21, 27, 28, 29, II NN. 400, 406, 408, 436, — Kod. dypl. mogil. N. 12, — Kod. dypl. wielkop. I N. 229, — Rzyszcz. Muczk. III N. 24, I N. 35.

Pieczęć jego, która się u dokumentu z r. 1237 dochowoła, a której podobiznę powyżej dołączamy, wyobraża starożytną kameę, przedstawiającą głowę imperatora w koronie promienistej.

Herb zaś jego wyobrażony jest na pieczęci komesa Stefana z Wierzbna kasztelana niemieckiego z r. 1226,

prawdopodobnie brata stryjecznego naszego Stefana Andrzejowicza, który wedle Długosza wraz z synem swoim Andrzejem poległ w r. 1241 w bitwie pod Lignicą [1]). Rysunek tej pieczęci nieco uszkodzonej, przy niniejszem domieszczamy.

Syn jego Mikołaj występuje w r. 1263 bez żadnego jeszcze urzędu.

501. **Piotr XLI,** 502. **Mirosław XII,** 503. **Piotr XLII.**

504. **Henryk X** kapelan Marka II wojewody krakowskiego.

505. **Reiner I** mnich. Występuje on jeszcze w r. 1238 i wtedy jest mnichem w klasztorze Cystersów w Ludzimirzu [2]).

506. **Henryk XI Andrzejowicz** kapelan.

W przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1230, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]), wspomniani są między innymi następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

507. **Jakub XIII** dziedzic dóbr Dzierzkówek, który w tymże roku dobra te klasztorowi miechowskiemu jako jałmużnę nadał i sam do klasztoru wstąpił.

---

[1]) Długosz II 277.
[2]) Kod. dypl. małop. I. N. 23.
[3]) Ibidem II N. 401.

Do jakiegoby rodu ten Jakub należał, oznaczyć trudno. Tylko fakt, iż daje on jałmużnę klasztorowi miechowskiemu, który był fundacyą komesa Jaksy I, nasuwa konieczne przypuszczenie, iż i on do rodu tegoż fundatora należał.

Ale gdyby nawet to przypuszczenie było zupełnie trafnem, trudność przez to jeszcze bynajmniej uchyloną nie jest, skoro nie wiemy, do jakiego rodu szlacheckiego polskiego stary komes Jaksa I należał. Właściwie nie należał on sam do żadnego rodu szlacheckiego polskiego, gdyż był on księciem kopanickim i przybyszem w Polsce; ale skoro w Polsce stale osiadł, tedy, jeśli pozostawił potomstwo, to założył nowy ród szlachecki polski, który go jako swego praojca uważać winien. Ale tu znowu pojawia się nowa trudność. Wedle starodawnego prawa zwyczajowego polskiego żaden szlachcic zagraniczny ani nawet książę nie stawał się szlachcicem polskim, chociażby się nawet w Polsce osiedlił i zakupił, dopóki przez który starodawny ród szlachecki polski nie został do herbu i rodu adoptowany.

Temu prawu musiał się poddać i stary komes Jaksa I i przybywszy do Polski, musiał się postarać o to, by go jaki starodawny ród szlachecki polski do rodu i herbu adoptował. Nie przyszło mu to zapewne trudno, gdyż takiego księcia i wielmożę każdy ród chętnie do swego gronaby przyjął. Ale w takim razie stary komes Jaksa I nie wytworzył żadnego osobnego rodu szlacheckiego polskiego, lecz wsiąkł do któregoś z istniejących już prastarych rodów szlacheckich polskich. Lecz do którego, tu główna leży zagadka. Tyle pewna, że to nie mógł być żaden ród drobniejszy, który go adoptował, lecz któryś z najpotężniejszych.

Najpotężniejszym podówczas rodem szlacheckim polskim był ten ród, który jako szczepowy używał w stannicy swojej runy mader w różnych kształtach:

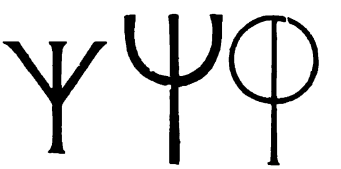

a którego najznakomitszym ówczesnym reprezentantem w Polsce był ród Lubowlitów-Ogniwów.

Otóż jeśli nasz Jakub XIII należał do rodu Jaksy, tedy powinien on nam dostarczyć skazówki, do jakiego rodu szlacheckiego polskiego komes Jaksa I został adoptowany. Skazówki tej dostarcza fakt, że nasz Jakub XIII jest właścicielem wsi Dzierzkówek. Dzierzkówek był oczywiście gniazdem rodowem Dzierżka, żyjącego kiedyś w XII może jeszcze wieku. Jeśli przeto nasz Jakub XIII odziedziczył ten Dzierzkówek po swych przodkach, tedy jest potomkiem po mieczu owego Dzierzka założyciela Dzierzkówka.

Otóż imię Dzierżek zjawia się najprzód w rodzie Mądrostków, którego stannica właśnie od runy madr w takim kształcie: pochodzi. Wynikałoby stąd, że stary komes Jaksa I został do rodu Mądrostków adoptowany, a i nasz Jakub XIII do tegoż rodu należy.

508. **Więcław IX Sala;** ma on syna Mikołaja.

509. **Mikołaj XIX Więcławicz,** syn poprzedniego Więcława IX Sali, występuje jeszcze w r. 1233, wszelako nie piastuje żadnego urzędu [1]).

510. **Boguchwał VI Samborzyc.** Jest on w r. 1252 i 1254 stolnikiem sandomirskim, zaś w latach 1255, 1256, 1257, 1258 i 1262 sandomirskim kasztelanem [2]).

Ojciec jego Sambor, należący do dwunastego pokolenia, jest osobą zgoła nieznaną, i również potomstwo jego znanem nie jest.

511. **Falimir** czyli **Chwalimir III,** wojski biskupa krakowskiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 407.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 40, 41, 43, — Kod. dypl. małop. I NN. 44, 51, 57, 58, II NN. 449, 452.

512. **Jan XXXIII Przecławicz** występuje jeszcze w r. 1242, a w r. 1243 jest sędzią nadwornym [1]).

513. **Zdzisław XI** wojski lubelski, jest w r. 1239 kasztelanem małogojskim [2]).

514. **Cherubin II.**

515. **Stefan XIX** brat Krzysza, zapewne syn Gosława.

516. **Sięgniew I,** jest w r. 1252 kasztelanem lubelskim, zaś od r. 1255 do 1264 wojewodą sandomirskim [3]).

517. Komes **Bronisz VII** kasztelan czchowski, piastuje tę godność jeszcze i w r. 1234, w r. 1239 występuje bez żadnego urzędu, w latach 1242, 1243, 1244 i 1246 jest kasztelanem brzeskim, zaś w latach 1255, 1257, 1259 i 1262 kasztelanem bieckim [4]).

Syn jego Wojsław występuje w r. 1252; on zaś sam jest również synem Wojsława mianowicie z Biechowa. Otóż po imieniu Wojsław, służącem zarówno ojcu jak i synowi Broniszowemu sądząc, należał nasz Bronisz do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Marka II wojewody krakowskiego z r. 1230, wydanym w przedmiocie zapłacenia wsi Zrasowej spadkobiercom Racibora [5]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

518. **Jakub XIV Marcinowicz.**

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 18, — Kod. dypl. małop. I N. 26.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 417.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 41, 43 58, 59, 60, 63, — Kod. dypl. małop. I NN. 44, 53, 58, 60, II NN. 436, 446, 449, 450, 452, 454, 455, 459, 468, 472, 473.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43, — Kod. dypl. małop. I NN. 28, 44, 53, 57, 58, 60, II NN. 401, 409, 417, 419, 423, 424, 452.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 11.

519. **Dobrosław IV Strzeszkowicz,** jest synem Strzeszka III Budziwojowicza, stolnika zrazu krakowskiego, następnie sandomirskiego, a wnukiem komesa Budziwoja III; w r. 1236 jest koniuszym, lecz niewiadomo czy nadwornym, czy też biskupa krakowskiego, a w r. 1238 jest sędzią Włodzimirza wojewody krakowskiego [1]).

Syn jego Falibóg występuje w r. 1258.

520. **Paweł IX** z Sącza; syn jego zowie się Więcław i występuje równocześnie z ojcem w r. 1230.

521. **Falisław V.** Jest on w latach 1249, 1252 i 1254 podkomorzym sandomirskim, w r. 1258 sandomirskim cześnikiem, a w latach 1260 i 1262 kasztelanem sandomirskim [2]).

522. **Mścigniew II** brat Jakuba. Czy on jest identyczny z komesem Mścigniewem Marcinowiczem z Kurozwęk, który w r. 1246 sprzedaje klasztorowi jędrzejowskiemu część wsi Przyłęku, lub Mszczugiem Gosławowiczem, występującym w latach 1241 i 1243, rozstrzygnąć nie umiem [3]).

W r. 1266 występują synowie jego Sulisław i Imbram.

Po imieniu sądząc mógłby nasz Mścigniew należeć do rodu Lisów.

523. **Więcław X Pawłowicz** jest synem wzmiankowanego wyżej pod N. 520 Pawła IX z Sącza i występuje równocześnie z ojcem.

524. **Marcin IX** zięć Bronisza.

525. **Krystyn V** jest bratem Racibora XII Wojciechowicza. Syn jego Piotr występuje w r. 1232.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 14, 16.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 41, 58, 59, — Kod. dypl. małop. I N. 60, II NN. 436, 459, — Rzysz. Mucz. I N. 35, III N. 28.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 25, 29.

Po imieniu sądząc należałby ten Krystyn do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

526. **Spicygniew II** syn Jakuba z Jemielny.

527. **Piotr XLIII Andrzejowicz.** Jeśli to jest syn Andrzeja XII Stefanowicza, natenczas należy on do rodu Lisów.

528. **Markward I.**

529. **Patoka I.**

530. **Jardan** czyli **Jordan III.**

231. **Twardysław** albo **Twardosław II.**

532. **Maciej III,** występuje jeszcze r. 1237 [1]).

533. **Bocęta** czyli **Bodzęta V,** występuje on jeszcze w r. 1232, ale nie piastuje żadnego urzędu [2]).

534. **Walter V,** występuje jeszcze w r. 1236 [3]).

535. **Bogumiłża** czyli **Bogumił IX.** Jest on w r. 1234 łowczym krakowskim [4]).

Syn jego Piotr jest w r. 1286 wojewodą krakowskim.

Należy on do rodu Kopaszynów.

536. **Wilkosz I.**

537. **Floryan III.** Jest on w r. 1234 skarbnikiem krakowskim, w latach 1242 i 1243 krakowskim wojskim, a w r. 1250 miecznikiem krakowskim [5]).

Imię jego nie daje pewnych wskazówek, do jakiegoby rodu należał, bo jakkolwiek imię Floryan używane jest zwłaszcza przez ród Nagodów, to jednak i u Awdańców z tem imieniem się spotykamy.

538. **Więcek** czyli **Więcław XI,** występ-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I. N. 21.
[2]) Ibidem II N. 403.
[3]) Kod. dypl. mogil. N. 14.
[4]) Kod. dypl. małop. II N. 409.
[5]) Ibidem II NN. 409, 419, 421, 423, 431.

puje jeszcze w latach 1236 i 1237, lecz nie piastuje żadnego urzędu.

W roku 1233 występuje syn jego Mikołaj Więcesławicz [1]).

539. **Jakub XV,** jest w latach 1234 i 1237 łowczym krakowskim, zaś w latach 1250 i 1255 krakowskim chorążym, a w r. 1257 znowu łowczym krakowskim [2]).

540. **Piotr XLIV.**

541. **Matylda** wdowa po Raciborze XII Wojciechowiczu.

542. **Dyonizy II.**

543. **Wojsław XIV** ksiądz u Panny Maryi w Krakowie; jest w r. 1236 wikaryuszem katedralnym krakowskim [3]). Ten z imienia sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

544. **Więcemił** sługa Matyldy wdowy po komesie Raciborze XII.

1231.

W przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1231, wydanym w przedmiocie ustąpienia wsi Mogilany przez Miłosławę wdowę Goworkową komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu, znajdujemy wspomnianych następujących dostojników i ziemian małopolskich:

545. **Miłosława** wdowa po komesie Goworku II kasztelanie krakowskim. Ustąpiła ona komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu wieś Mogilany, którą nie-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 20, 21, II N. 407.

[2]) Ibidem I N. 21, II NN. 409, 431, 448, — Rzyszcz. Muczk. III N. 35.

[3]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

gdyś otrzymał w darze Goworek od księcia Leszka Kazimirowicza; występuje jeszcze w r. 1243 [1]).

546. **Klimunt VI Klimuntowicz.** Jest on synem Klimunta V kasztelana krakowskiego, występuje jeszcze w r. 1234 i 1237 bez żadnego urzędu, zaś w r. 1238 jest kasztelanem brzeskim [2]).

Gdyby prawdziwem było podanie Długosza, że w bitwie pod Chmielikiem r. 1241 zginął Klimunt kasztelan krakowski, natenczas z uwagi, że tym poległym Klimuntem nie mógłby być żadną miarą Klimunt VII Sulisławicz, skoro jeszcze notorycznie żyje w r. 1255, musielibyśmy przypuścić, iż to nasz Klimunt VI Klimuntowicz został następnie kasztelanem krakowskim i jako taki zginął w r. 1241 w bitwie z Tatarami pod Chmielikiem [3]).

547. **Klimunt VII Sulisławicz** z Ruszczy. Jest on synem Sulisława, lecz którego, niepodobna stanowczo orzec, gdyż równocześnie występuje kilku Sulisławów, z których każdego możnaby poczytać za ojca naszego Klimunta. Gdy jednak nasz Klimunt piastuje najwyższą w Małopolsce godność, mianowicie wojewody krakowskiego i jest sam potężnym wielmożą, przeto trzeba przypuścić, że już i ojciec jego musiał jakąś wyższą godność piastować. Otóż z tych kilku Sulisławów, którzyby mogli uchodzić za ojców naszego Klimunta, odznacza się przedewszystkiem godnością Sulisław VII Bartłomiejowicz, który jest w r. 1217 kasztelanem sandomirskim; tegoto przeto Sulisława uważamy za ojca naszego Klimunta.

Występuje nasz Klimunt jeszcze w latach 1234 i 1236 bez żadnego urzędu, w r. 1238 piastuje godność kasztelana krakowskiego, w r. 1241 ustanowiony zostaje przez Bolesława Łysego księcia wrocławskiego i krakow-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 26.
[2]) Ibidem I NN. 21, 22, — Kod. dypl. tyniecki N. 17.
[3]) Długosz II, 268.

skiego wojewodą krakowskim, którąto godność także jeszcze w latach 1244, 1245, 1246, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253 i 1255 piastuje, w r. 1242 broni się w Skale przeciw Konradowi mazowieckiemu, któremu wreszcie gród ten poddaje [1]), w r 1243 ucieka z braćmi Sułkiem i Teodorem przed Konradem mazowieckim na Węgry [2]), skąd jednak tegoż jeszcze roku napowrót powraca i głównie się przyczynia do zwycięskiej bitwy pod Suchodołem z Konradem mazowieckim i do wypędzenia tegoż księcia z Małopolski. W nagrodę tych to zasług otrzymuje on w r. 1250 prawo łowienia bobrów w dziedzicznych swych wsiach: Branice, Ruszcza i Brzegi [3]), a w r. 1252 wielki przywilej swobód, jakiego równego żaden polski wielmoża ani przedtem ani potem nie uzyskał [4]).

W r. 1231 wspomniany on jest z trzema braćmi, których imiona nie są wymienione: z tych trzech braci Andrzej występuje w r. 1238, Sulisław w r. 1246, trzeciego zaś imię wiadome nie jest; pozostawił zaś wdowę Racławę i córkę Wyżenegę, późniejszą ksienię klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach, oraz syna komesa Wierzbiętę III dziedzica Przegini. Wedle Długosza miał on w r. 1259 jako kasztelan krakowski bronić Krakowa przeciw Tatarom [5]). Nie jest to wszelako prawdą, gdyż w r. 1259 nie Klimunt lecz Adam Leniartowicz krakowskim był kasztelanem.

---

[1]) Długosz II 283, 285, 286.

[2]) Długosz II 293.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 431.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 24, 41, — Kod. dypl. małop. I NN. 13, 19, 20, 22, 26, 27, 28, 29, 33, II NN. 425, 429, 431, 434, 436, 439, 445, 446, — Kod. dypl. tyniecki N. 17, — Rzyszcz. Muczk. III NN. 23, 24, I N. 35, — Długosz II 257, 283.

[5]) Długosz II, 374.

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów. Pieczęć jego jest znana, wisi ona u dokumentu z r. 1244 w archiwum Cystersów w Szczyrzycu (rysunek jej podajemy powyż), a wyobraża z małą odmianą tężsamą stannicę runiczną, jaką spotykamy na pieczęciach Marka I i Marka II wojewodów krakowskich.

Powyżsi dwaj Klimuntowie: VI Klimuntowicz i VII Sulisławicz zwani są w przywileju Henryka Brodatego z r. 1234 *maior i minor.*

548. **Budza** (może Budziwój) **Witalisowicz.**

W dokumencie członków rodu Odrowążów, wystawionym dla klasztoru Cystersów w Mogile r. 1231 [1]), przywiedzeni są następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

549. **Szaweł III Dobiesławicz.** Jest on synem komesa Dobiesława III Prandocica i członkiem rodu Odrowążów. Występuje jeszcze w r. 1244, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

550. **Dobiesław VI Wisławicz.** Jest on synem Wisława III Prandocica, wnukiem Prandoty II a prawnukiem Prandoty I Starego, dziedzicem gniazda rodowego Prandocina i członkiem rodu Odrowążów. Występuje on jeszcze także w r. 1236, a w r. 1243 jest skarbnikiem krakowskim [3]).

Jeszcze w pomienionym przywileju z r. 1231 wspomniani są następujący członkowie rodu Odrowązów, o których przeważnie albo mało co, albo nic zgoła nie wiemy:

551 **Piotr XLV Sądowicz,** jest prawdopodobnie kasztelanem wojnickim w r. 1243.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 12.
[2]) Ibidem N. 19.
[3]) Ibidem N. 14, — Rzyszcz. Mucz. III N. 22.

552. **Paweł X Sądowicz** występujący jeszcze w r. 1236 [1]),

Ci dwaj synowie Sąda V Dobiesławicza.

553. **Mateusz VI** syn Miłosława albo Iwana Szawłowiczów, wnuk Szawła z Końskiego a prawnuk Starego Prandoty I, jest w r. 1239 kantorem katedralnym krakowskim [2]).

554. **Sieciesław II** również syn Miłosława lub Iwana Szawłowiczów. Syn jego Mikuła występuje w r. 1261.

555. **Sąd VI** także syn Miłosława lub Iwana Szawłowiczów, jest w r. 1252 i 1253 kantorem katedralnym krakowskim [3]).

556. **Mikuł** czyli **Mikołaj XX** także syn Miłosława lub Iwana Szawłowiczów, wreszcie

557. **Iwan III,** brat rodzony poprzednich, jest w r. 1236 kanonikiem gnieźnieńskim [4]).

Oprócz tych członków rodu Odrowążów spotykamy w powyższym przywileju z r. 1231 następujących dostojników małopolskich:

558. **Pękosław** czyli **Pakosław IX** zwany Starszym *(Maior)*, kasztelan wiślicki, piastuje tę godność jeszcze w latach 1239, 1242 i 1243 dnia 5 sierpnia [5]).

Jego synem był albo Andrzej, albo Jakub późniejszy sędzia krakowski, albo też obaj lub żaden, gdyż żyje równocześnie kilku Pakosławów i nie można zro-

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 14, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 24.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 416.

[3]) Kod. dypl. małop. I N 39, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 14.

[5]) Kod. dypl. małop. II NN. 417, 419, 423.

zumieć, do którego z nich która zapiska się odnosi. Z imienia sądząc jest on członkiem rodu Awdańców.

559. **Jakub XVI** kasztelan krakowski. Nic więcej o jego osobie nie wiemy, ani też do jakiegoby rodu należał, gdyż spółcześnie mu żyje kilku Jakubów, jak Jakub VIII Raciborowicz, Jakub IX Mzurowicz, Jakub X Dzietrzykowicz, Jakub XI Nicorzyc, Jakób XIII z Dzierzkówka, wreszcie Jakub XIV Marcinowicz, a i imię Jakub u różnych rodów się pojawia.

Gdy nasz Jakub jako kasztelan krakowski, piastuje jednę z najwyższych godności, wobec czego do bardzo znakomitego rodu należeć musiał, z wymienionych zaś poprzednio Jakubów Jakub VIII Raciborowicz do najpotężniejszego rodu należeć się zdaje, przeto jesteśmy skłonni uznać naszego Jakuba kasztelana jako osobę identyczną z tymże Jakubem VIII Raciborowiczem.

Ginie w takim razie nasz Jakub Raciborowicz w bitwie z Tatarami pod Chmielikiem w r. 1241 jako kasztelan sandomirski [1]).

560. **Wrociżyr II Falibożyc.** Może on być identyczny z Wrociżyrem I, chociaż tamtem jest w tym mniej więcej czasie (1229) kasztelanem żarnowskim, podczas gdy nasz Wrociżyr II żadnego nie piastuje urzędu. Ale podczas zawieruch po śmierci Leszka Kazimirowicza, gdy trzech pretendentów oprócz Grzymisławy i Bolesława Leszkowicza o stolec książęcy krakowski z różnem szczęściem się ubiegało, mianowicie Henryk Brodaty, Konrad mazowiecki i Włodzisław Laskonogi, zmienne koleje losu pretendentów wywierały stanowczy wpływ także i na losy sprzyjających im dostojników i nieraz wysoki nawet dostojnik tracił nagle swój wysoki urząd, gdy się szanse popieranego przezeń kandydata zachwiały.

---

[1]) Długosz II, 268.

Otóż jeśli nasz Wrociżyr, jak się to z dokumentów z r. 1228 i 1229 [1]) okazuje, był stronnikiem Grzymisławy, tedy gdy ze śmiercią Henryka Pobożnego szanse Konrada mazowieckiego niezmiernie się poprawiły, pierwszą ofiarą tak zmienionych stosunków musiał paść nasz Wrociżyr jako kasztelan żarnowski, gdyż Konrad mazowiecki nie mógł na rubieżach swego państwa znieść stronnika Grzymisławy, a zatem swego zdeklarowanego wroga.

561. **Mikołaj XXI Mieczsławicz.**

562. **Więcław XII Nosek.**

563. **Dziadusza Szawłowicz,** będzie prawdopodobnie bratem Floryana I Szawłowicza, występującego w r. 1222, a może synem Szawła III Dobiesławicza.

564, 565. **Marek III** i **Dzierżek II** z Janiny.

1232.

566. Mistrz **Andrzej XIV** z Krakowa i

567. mistrz **Fryderyk III** z Miechowa świadkują na przywileju Michała biskupa kujawskiego z r. 1233, wydanym dla klasztoru Cystersów sulejowskiego [2]).

Na przywileju Bolesława Konradowicza księcia sandomirskiego z r. 1232, wydanym dla biskupstwa kujawskiego [3]) świadkują następujący ziemianie małopolscy:

568. **Jan XXXIV** kanclerz Bolesława Konradowicza, księcia sandomirskiego.

569. **Barta II** skarbnik sandomirski księcia Bolesława Konradowicza.

570. **Jazd III.** Jest on prawdopodobnie ojcem

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 6, — Kod. dypl. małopol. I N. 12.
[2]) Rzyszcz. Mucz. I N. 21.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 403.

Pawła Przemankowskiego, biskupa krakowskiego, a jako taki należy do rodu Połukozów.

W r. 1234 występuje jako cześnik krakowski pod przekręconem imieniem Joad, a w r. 1236 jako syn Cieszęty [1]).

571. **Mikołaj XXII** występuje jeszcze w r. 1236 [1]).

572. **Otto III** sędzia Bolesława Konradowicza, księcia sandomirskiego, jest w r. 1234 podstolim krakowskim [2]).

573. **Belka** może **Bielcza I.**

574. **Dziwisz II,** występuje jeszcze i w r. 1237 ale również bez żadnego urzędu [3]).

Syn jego Wincenty z Lubczy występuje w r. 1234.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Nagodów-Jelitów.

Na przywileju Pakosława Starszego z r. 1232, wydanym dla klasztoru miechowskiego [4]), spotykamy następujących ziemian małopolskich:

575. **Więcław XIII Pomorzanin.**

576. **Piotr XLVI** brat Pakosława VII Wojciechowicza, występuje jeszcze w r. 1239 ale bez żadnego urzędu [5]).

Jest on synem palatyna Wojciecha IV, występującego w latach 1206 i 1210 i należy do rodu Awdańców.

577. **Morzysław II.**

578. **Michał VI;** jest on w latach 1234, 1235, 1239 i 1252 kanonikiem katedralnym krakowskim [6]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 14.
[2]) Kod. dypl. małop. II N. 409.
[3]) Ibidem II N. 414.
[4]) Ibidem II N. 404.
[5]) Ibidem I N. 24.
[6]) Ibidem I NN. 16, 39, II NN. 410, 413, 416.

579. **Teodor III** komornik krakowski. Nic zgoła zresztą o nim nie wiemy. Nie jest wszelako bynajmniej wykluczoną możność, że on a nie Teodor II jest w latach 1234—1238 wojewodą krakowskim, oraz założycielem klasztoru Cystersów w Ludzimirzu, następnie do Szczyrzyca przeniesionego.

Mógłby on być synem Teodora II Janowicza, ostatecznie wojewody krakowskiego, który mógłby umrzeć w r. 1231 lub 1232, a członkiem rodu Swiebodów-Gryfów. Za takiem przypuszczeniem przemawiałaby przedewszystkiem ta okoliczność, iż go później na żadnym zgoła urzędzie już nie spotykamy, gdy tymczasem jako członek jednego z najznakomitszych podówczas w Małopolsce rodów, mianowicie rodu Swiebodów-Gryfów, nie mógłby być żadną miarą przy rozdawaniu urzędów pomijany; powtóre że w latach 1232 i 1233 nie spotykamy żadnego wojewody krakowskiego, zaczem przypuszczać należy, iż palacya krakowska podówczas wakowała (przez śmierć Teodora II), wreszcie, iż jakto w pierwszej połowie XIII wieku nierzadko jest w zwyczaju, że syn po ojcu lub brat po bracie godność dziedziczy, nasz Teodor III po ojcu swym Teodorze II w r. 1234 palacyę krakowską odziedziczyć, jak ją odziedziczył Marek II po ojcu Marku I, Mikołaj III *b* po Mikołaju III *a*, a palacyę sandomirską Pakosław VII po bracie Pakosławie V.

1233.

580. **Piotr XLVII Dzierżykrajowicz,** świadkuje na przywileju Bolesława Konradowicza księcia sieradzkiego r. 1233 [1]) bez żadnego urzędu, a występuje jeszcze i w r. 1250 również bez żadnego urzędu, w r. 1239 jest podkomorzym sandomirskim, w r. 1254 jest komornikiem krakowskim, a w r. 1256 komornikiem po-

[1]) Rzyszcz. Mucz. I N. 23.

kojowym *(camerarius cubicularius)* księżnej Kunegundy, wreszcie w r. 1258 tytułuje się komesem i podkomorzym tejże księżny [1]).

Jest on synem Dzierżykraja III a wnukiem Goworka II kasztelana krakowskiego, członkiem rodu Rawiczów.

Jego syn Marcin jest w r. 1253 kapelanem nadwornym biskupa krakowskiego. Czy i Mikołaj Piotrowicz występujący w r. 1252 jest jego synem, rozstrzygnąć nie umiem, gdyż równocześnie żyje kilku Piotrów.

Na dokumencie Pakosława VII Wojciechowicza z r. 1233, wydanym dla klasztoru miechowskiego [2]), świadkują między innymi następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

581. **Marek IV Markowicz** kasztelan radomski. Piastuje on tę godność jeszcze w r. 1237 [3]).

Jest on synem Marka II Markowicza wojewody krakowskiego, a bratem przyrodnim Klimunta VIII Markowicza.

Rzecz szczególna, iż występuje on jeszcze w latach 1254 i 1260 bez żadnego zgoła urzędu, mimo, iż do tak potężnego rodu należy, jakim był w Małopolsce w XIII wieku ród Swiebodów-Gryfów [4]).

Jegoto synem będzie prawdopodobnie komes Marek V, który w latach 1259 i 1260 jest podczaszym krakowskim, a w r. 1284 kasztelanem sandomirskim.

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

582. **Lasota III Wojciechowicz,** jest on w r. 1249 kantorem wiślickim, w latach 1250, 1253, 1255, 1256 i 1257 proboszczem szkalmirskim, a w la-

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 36, 40, 57, — Kod. dypl. małop. I N. 32, II N. 449, — Rzyszcz. Mucz. I. N. 28.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 407.

[3]) Ibidem II N. 414.

[4]) Ibidem I N. 40, II N. 456.

tach 1258, 1260, 1261 i 1264 proboszczem sandomirskim [1]).

Jest on bratem Pakosława VII Wojcicchowicza, wojewody sandomirskiego, synem komesa Wojciecha IV, występującego w r. 1206, ma stryja Włosta a braci Dzierżykraja i Skarbimira, występujących w latach 1250 i 1264. Należy do rodu Awdańców.

583. Komes **Zdzisław XII,** sędzia wojewody sandomirskiego; w r. 1235 sprzedaje on wieś Goduszę komesowi Teodorowi II wojewodzie krakowskiemu, w r. 1238 prowadzi z opatem klasztoru Cystersów w Ludzimirzu spór o prawo patronatu kościoła w Szczyrzycu, w roku 1243 jest stolnikiem krakowskim i pisze się de Grocina, a w r. 1236 de Grodina [2]). Dziś wieś Grodzina nie istnieje, nie zna jej już nawet *Liber beneficiorum* Długosza, ale w r. 1420 istnieje ona jeszcze, gdyż pisze się z niej Przybek herbu Szreniawa [3]). Musiała ona leżeć gdzieś w pobliżu Szczyrzyca, skoro nasz Zdzisław pretendował sobie prawo patronatu do kościoła w Szczyrzycu. Przemawia za tem i fakt, iż ów Przybek z Grodziny jest herbu Szreniawa, gdyż właśnie posiadłości rodu Szreniawitów głównie w powiecie szczyrzyckim leżą.

Wobec tego i my naszego komesa Zdzisława XII śmiało do rodu Szreniawitów zaliczyć możemy.

Syn jego Jakub występuje w r. 1236.

584. **Jan XXXV** komornik wojewody sandomirskiego, jest w r. 1236 koniuszym krakowskim a w latach 1242 i 1243 sędzią nadwornym krakowskim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 30, 57, 62, — Kod. dypl. małop. II NN. 439, 446, 449, 454, 456, 471, 483, I N. 66, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 1.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 18, 23, 26, II N. 407, — Kod. dypl. mogil. N. 14.

[3]) Helcel: Starodawne prawa polskiego pomniki II N. 1711.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 20, II NN. 407, 419, — Rzyszcz. Mucz. III N. 20.

Być może, iż on jest identyczny z którym z tych licznych Janów, których już poprzednio przytoczyliśmy, gdyż do jakiegoby rodu należał, oznaczyć nie możemy.

585. **Mikuł** czyli **Mikołaj XXIII Wojsławowicz.** Użyty przy jego imieniu w dokumencie tytuł *dominus* dowodzi, iż należał do stanu duchownego. Onto przeto jest w latach 1234, 1235 i 1236 kustoszem katedralnym krakowskim, w latach 1249, 1250, 1253, 1259 i 1263 scholastykiem katedralnym, a w r. 1264 katedralnym proboszczem, wreszcie w r. 1266 archidyakonem krakowskim [1]). Jest też już w r. 1253 mistrzem.

Po imieniu ojca jego Wojsława sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

586. **Rynerz I** ksiądz *(sacerdos)*.

587. **Sulisław XVI** kapelan Pakosława wojewody sandomirskiego.

588. **Jakub XVII** cześnik. Z dokumentu z r. 1233 niepodobna wyrozumieć, czy on był cześnikiem Pakosława VII Wojciechowicza wojewody sandomirskiego, który ów dokument wystawia, czy też cześnikiem nadwornym książęcym.

Również dalszy los naszego Jakuba, oraz pytanie, do jakiegoby rodu należał, nie da się oznaczyć. Nie jest bowiem w dokumencie nadmienione, czyim był synem, tymczasem występuje mnóstwo Jakubów, mianowicie Jakub Jakubinicz, Jakub Zdzisławicz, Jakub Pakosławicz, Jakub Wojciechowicz, Jakub Mściwicz i inni.

589. **Stronek (Stronisław) I,** sędzia radomski.

590. **Mikołaj XXIV Chocimirowicz.** Jest on w r. 1243 kasztelanem bieckim, w r. 1255

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 36, 64, — Kod. dypl. małop. I NN. 16, 18, 52, 67, II NN. 410, 413, — Rzyszcz. Mucz. I N. 26, 35, — Kod. dypl. mogil. NN. 22, 28.

kasztelanem lubelskim, w latach 1259, 1260 i 1263 kasztelanem małogojskim, w r. 1263 kasztelanem brzeskim, a w r. 1268 powtórnie kasztelanem bieckim [1]).

Jest on synem komesa Chocimira VII i jako taki należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

591. **Wilhelm I** kleryk.

W przywileju Konrada mazowieckiego z r. 1233, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [2]), przytoczonych jest kilku dostojników, o których nie można z pewnością wiedzieć, czy są dostojnikami mazowieckimi czy też małopolskimi, gdyż Konrad tytułuje się w tym przywileju zarówno księciem krakowskim jak i mazowieckim, a mianowicie:

592. **Miroń II Dzierżykrajowicz** podkomorzy. Jest on synem Dzierżykraja III Goworkowicza, wnukiem Goworka II czyli Goworycza kasztelana krakowskiego, członkiem rodu Rawiczów, a występuje jeszcze w r. 1261 i 1288 wszelako bez żadnego urzędu [3]).

Miał on żonę Bogusławę, bratanicę Wysza scholastyka krakowskiego, a dziedzica na Niegowici, która po tymże Wyszu dziedziczyła spadek. W tym charakterze jako spadkobierczyni Wysza Niegowickiego pozwała ona w r. 1288 Pawła biskupa krakowskiego o zwrot dóbr Świniarsko i Muszyna, niegdy do tegoż Wysza należących, które wszelako biskup Paweł objął w posiadanie, jako legowane testamentem tegoż Wysza dla stołu biskupów krakowskich. Spór ten zakończony został ugodą, mocą której biskup Paweł zatrzymał wprawdzie wsie Świniarsko i Muszynę, zrzekł się natomiast na rzecz

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 24, 43, — Kod. dypl małop. I NN. 26, 63, 62, II NN. 407, 447, 455, 459, — Kod. dypl. mogil. N. 31.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 408.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 62.

owej Bogusławy Mironiowej wszelkiego innego spadku po scholastyku Wyszu Niegowickim pozostałego, z testamentu mu przypadającego [1]).

Jeśli przeto w myśl tej ugody Bogusława żona Mironia II Dzierżykrajowicza odziedziczyła cały zresztą spadek po scholastyku Wyszu Niegowickim, krom dóbr Świniarsko i Muszyna, tedy odziedziczyła i dobra Niegowić, z których scholastyk Wysz się pisał, a w takim razie dobra te powinnyby były przejść na jej potomstwo z Mironiem II Dzierżykrajowiczem spłodzone i znajdować się w ręku członków rodu Rawiczów.

Tymczasem rzecz się ma inaczej, a Niegowić na schyłku XIV wieku jest w posiadaniu członków rodu Połukozów, zwłaszcza Ligięzów. Wynikają stąd dwa następstwa, mianowicie, że owa Bogusława żona Mironia II Dzierżykrajowicza zmarła bezpotomnie, a spadek po niej pozostały odziedziczyli wskutek tego jej bracia rodzeni, a względnie bliżsi krewni po mieczu, którym się w ten sposób dostały po niej także dobra Niegowić, niemniej, że tymi krewnymi byli członkowie rodu Połukozów, wobec czego tak owa Bogusława jak i jej stryj scholastyk Wysz należeliby do rodu Połukozów.

Tym sposobem i dobra Niegowić należałyby do prastarych dziedzin rodu Połukozów; że zaś ród Połukozów jest tylko boczną gałęzią rodu szczepowego Lubowlitów-Ogniwów, przeto dobra Niegowić należą właściwie do prastarych dziedzin tegoż rodu Lubowlitów-Ogniwów, a żyjący gdzieś na początku XII wieku rycerz Niegowit, którego gniazdem rodowem była Niegowić i od którego nazwę swą otrzymała, był członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

593. **Bolebor I** podsędek.

594. **Bienik** czyli **Bieniek VI** podczaszy.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 89, 90.

Z imienia sądząc może on być członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Tomasz VIII pedagog. Pedagog jest to ochmistrz czyli nauczyciel czyli piast młodych książąt; jest to więc urząd ściśle dworski a nie ziemski, więc ten Tomasz należy do dworu mazowieckiego a nie do dworu krakowskiego a względnie rycerstwa małopolskiego.

Z tego samego powodu także wspomniani w powyższym dokumencie Teoderyk, Aleksy i Jan kapelani nadworni Konrada mazowieckiego, a więc dostojnicy mazowieckiega dworu, do ziemian mazowieckich zaliczeni być muszą.

595. **Bogusław XVIII** opat klasztoru łysogórskiego, jest współwystawcą dokumentu z r. 1233 wydanego w sporze o klasztór św. Wincentego we Wrocławiu [1]).

Do tego trzynastego pokolenia jeszcze należą:

596. **Zegram I** właściciel wsi Wiktorowice w pow. krakowskim, par. Czulice położonych. On sam nie występuje nigdy, ale w r. 1253 występują jego synowie: mistrz Gocwin i Jan Zegramowicze.

Gdy Wiktorowice leżą na Czewojach, przeto i nasz Zegram prawdopodobnie do rodu Czewojów należy.

597. **Jakubin I,** o którym wiadomość mamy tylko stąd, iż w roku 1235 występuje syn jego Jakub XX Jakubinowicz.

598. **Wyrzyk I,** którego syn Jan XL Wyrzykowicz występuje w roku 1236.

599. **Kromoła VII,** którego syn Jan XLV Kromolicz występuje w roku 1237.

600. **Kopyto I,** którego syn Włodzimirz IX

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 15.

Kopytów występuje w r. 1238, a drugi syn Zdzisław XIII, występuje w r. 1243.

601. **Dniepr I,** ojciec występującego w r. 1242 Mękoszy Dnieprowicza.

602. **Bach** dziedzic Potoka, którego synowie Bartold II, Wawrysz I i Piotr LXIV Bachowicze występują w r. 1250.

603. **Wrocław II** albo **Wrocz,** którego syn Floryan Wroczowicz jest w r. 1252 cześnikiem sandomirskim.

604. **Nawoj II,** którego syn Janusz VIII Nawojowicz występuje w r. 1254.

605. **Brylik I,** ojciec występujących w r. 1254 Bartłomieja IV i Sulisława XX Brylikowiczów, członek rodu Swiebodów-Gryfów.

606. **Brześcian I,** którego syn Benedykt V Brześcianowicz występuje w r. 1259.

607. **Kozień I,** którego syn Piotr LXXVII Kozieniów występuje w r. 1261.

608. **Pankracy II,** którego syn Sławomir IV Pankracowicz występuje w r. 1266.

Pokolenie czternaste.

1234.

W przywileju Henryka księcia krakowskiego i szląskiego z r. 1234 [1]) spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

Joad cześnik krakowski. Joad jest imię widocznie przekręcone i oznacza prawdopodobnie Jazda; będzie to

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 409.

zatem Jazd III Cieszącic, ojciec Pawła Przemankowskiego biskupa krakowskiego.

609. **Mrokota III** sędzia krakowski, występuje jeszcze w r. 1238, ale nie piastuje już żadnego urzędu.

Syn jego Bodzęta występuje w r. 1266 [1]).

610. **Bogusław XIX** chorąży krakowski.

611. **Goczałk I** podsędek krakowski.

612. **Racław V (Recław)** sędzia ziemski krakowski; może on jest identyczny z jednym z dwóch Recławów, świadkujących na przywileju skarzeszowskim księżnej Grzymisławy z r. 1228.

613. **Gal I** skarbnik krakowski.

614. **Shbinog** (?) podczaszy krakowski.

615. **Dalbor** (Dalebor) **II** podkoniuszy krakowski.

616. **Stefan XX Wincentowicz.**

W przywileju Bolesława Leszkowicza, podówczas księcia sandomirskiego, z r. 1234, wydanym dla klasztoru tynieckiego [2]), który wydawca zgoła bezzasadnie za podrobiony uważa, podczas gdy takowy jest nienagannej autentyczności, spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

617. **Smył XIV Żegocic,** jest w latach 1242 i 1243 łowczym krakowskim, w r. 1246 występuje bez żadnego urzędu, w r. 1250 jest koniuszym, w r. 1255 cześnikiem, a w r. 1263 stolnikiem krakowskim, wreszcie w latach 1271 i 1274 kasztelanem brzeskim [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 22, 71.

[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 17.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 419, 421, 423, II NN. 28, 62, 63, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 30, 43, 78, — Stenzel Breslau 31, 32.

618. **Marcin XXI Żegocic,** brat codopiero wzmiankowanego Smyła XIV Żegocica, jest w latach 1263 i 1266 koniuszym krakowskim, a przed r. 1252 nadał klasztorowi sieciechowskiemu wieś Ciszycę; w r. 1242 występuje bez żadnego urzędu, wreszcie w r. 1268 jest kasztelanem zawichojskim [1]).

Ci obaj Żegocice Smył XIV i Marcin XXI należą po imieniu ojca ich Żegoty sądząc, do rodu małopolskich Starzów.

619. **Syzema** czyli **Secema III Sulisławicz,** występuje jeszcze w r. 1236, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

Syn jego Marek Secemicz występuje w latach 1250, 1252, 1255 i 1263.

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

620. **Strzedyk;** nic zresztą o nim nie jest nam wiadomo.

621. **Dzierżykraj V Juręcic.** Jest on zapewne dziedzicem wsi Niegowici, a ma brata Wysza zrazu kanonika katedralnego krakowskiego, następnie kantora, a ostatecznie scholastyka, wraz z którym funduje około r. 1255 klasztor w Libichowej czyli Trzcianie [3]).

W r. 1262 otrzymuje on wraz z bratem swym Wyszem od Bolesława Leszkowicza las w pobliżu Bochni.

Jest on członkiem tej linii bocznej rodu Lubowlitów-Ogniwów, z której powstał ród Połukozów.

622. **Leniart (Leonard) XIII Chocimirowicz** występuje jeszcze w r. 1242, wszelako nie piastuje żadnego urzędu [4]).

Jest on synem komesa Chocimira VII, występują-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 34, — Kod. dypl. małop. I NN. 62, 71, II N. 474, — Kod. dypl. tyniecki N. 18.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 19, 20.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 63 et ad N. 63.

[4]) Kod. dypl. małop. II. N. 421.

cego w latach 1217 i 1228, bratem komesa Mikołaja ostatecznie kasztelana małogojskiego, a ma syna Adama, który jest w latach 1254—1264 kasztelanem krakowskim.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

623. **Piotr XLVIII Wojciechowicz,** występuje jeszcze w r. 1239, lecz nie piastuje żadnej godności. Jest on bratem Pakosława VII Wojciechowicza wojewody sandomirskiego, oraz Floryana II Wojciechowicza, a członkiem rodu Awdańców.

624. **Przybysław XIX Gierowicz.** I o nim nic bliższego powiedzieć nie umiemy. Występuje bowiem równocześnie pięciu Przybysławów: Przybysław Biernatowicz, Przybysław Piotrowicz, Przybysław Wawrzyńcewicz, Przybysław Przewodowicz i nasz Przybysław Gierowicz.

Jeden z nich jest w latach 1246 i 1250 kasztelanem małogojskim, lecz który? Jeden z nich ma również syna Piotra, występującego w r. 1235.

625. **Wojciech XV** archidyakon i kanclerz Bolesława Leszkowicza księcia sandomirskiego.

Sprzedał on kiedyś część wsi Erze (?) około Tarczka klasztorowi wąchockiemu [1]).

Miał braci: mistrza Bogusława i komesa Andrzeja.

626. Mistrz **Bogusław XX** brat codopiero wzmiankowanego archidyakona Wojciecha.

627. Komes **Andrzej XV** brat poprzednich Wojciecha archidyakona i mistrza Bogusława, jest w r. 1238 cześnikiem krakowskim [2]).

Może on być albo synem Marka II wojewody krakowskiego, a w takim razie należy do rodu Swiebodów-Gryfów, albo jest on identyczny z komesem Andrzejem

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 18.

z Morawicy, bratem komesa Żegoty, a w takim razie należy do rodu Starzów małopolskich.

Jego synem może być Klimunt występujący w r. 1234 [1]).

628. **Mateusz VII** i 629. **Jakub XVIII** kapelani. Mateusz jest w r. 1236 kanonikiem katedralnym krakowskim, a w r. 1239 kantorem katedralnym [2]).

Na przywileju Wisława biskupa krakowskiego z r. 1234, wydanym w przedmiocie założenia kościoła w Ludzimirzu [3]), spotykamy:

629. **Mikołaj XX** kustosz katedralny krakowski; piastuje on tę godność jeszcze w r. 1235 [4]).

630. **Roman III** kanonik katedralny krakowski.

631. **Michał VII** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1244, 1247, 1250, 1252, 1253 i 1263, a w r. 1269 jest proboszczem kieleckim [5]).

W dokumencie Teodora wojewody krakowskiego z r. 1234, wydanym dla klasztoru Cystersów w Jędrzejowie [6]), występują następujący ziemianie małopolscy:

632. **Wincenty VI Dziwiszowicz** z Lubczy, sprzedaje on dziedzinę swą w Skoruszkowicach klasztorowi jędrzejowskiemu.

Z imienia ojca jego Dziwisza sądząc należy on do rodu Nagodów-Jelitów.

633. **Klimunt VIII Wincentowicz** bę-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 17.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 14, — Kod. dypl. małop. II N. 416.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 16.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 18, II 413.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 29, 36, 64, 67, — Kod. dypl. mogilski NN. 20, 23, — Kod. dypl. małop. I N. 39.

[6]) Kod. dypl. małop. I N. 17.

dzie prawdopodobnie synem Wincentego IV, występującego w r. 1228 jako podstoli krakowski, którego ród atoli nie jest znany.

634. **Klimunt IX Andrzejowicz** jest synem Andrzeja VI Markowicza, wnukiem Marka II, a prawnukiem Marka I wojewodów krakowskich i członkiem rodu Swiebodów-Gryfów.

635. Komes **Klimunt X Markowicz** jest w r. 1234 kasztelanem rzeczyńskim, otrzymuje za zasługi od Bolesława Leszkowicza, podówczas księcia sandomirskiego, wieś Szyce i w tymże roku wieś Mirzawę z rycerzem Iwonem za wieś Lubnicę zamienia, w r. 1238 i 1239 jest kasztelanem oświęcimskim, a w latach 1234, 1244, 1250, 1254, 1255, 1259 i 1260 występuje bez żadnego urzędu. W r. 1262 jest komornikiem księżnej krakowskiej, niewiadomo tylko, czy Grzymisławy czy Kunegundy.

Nadał on wraz z bratem swoim przyrodnim Markiem klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu wieś Droginię, Brzączowice i część Popowic [1]).

Jest on synem Marka I wojewody krakowskiego, a bratem przyrodnim Marka II wojewody krakowskiego, ma zaś brata Sułka występującego w r. 1233 i drugiego Sławę występującego w r. 1250.

Syn jego Świętopełk występuje w r. 1263 [2]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

636. **Bogusław XXI Bogusławowicz** będzie zapewne synem Bogusława XIX chorążego krakowskiego. On to w r. 1247 wygrywa przeciw klasztorowi miechowskiemu wieś Krzesławice [3]). Ród jego nie jest znany.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 17, 27, 31, 40, II NN. 409, 416, 446, 447, 456, — Rzyszcz. Muczk. III NN. 13, 18, 36, 39.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 31, 61, II N. 456.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 428.

637. **Jan XXXVI Gałuszowicz,** zapewne syn Gala skarbnika krakowskiego.

638. **Sobiesław I Przybysławicz,** zapewne syn Przybysława VIII Biernatowicza, jest w latach 1248, 1249, 1250 i 1255 podkanclerzym nadwornym krakowskim [1]).

639. **Andrzej XVII Pęcławowicz.** Nic zresztą o nim ani o ojcu jego Pęcławie wiadomem nie jest, chybaby nim był Pęcław VII kanonik katedralny krakowski, a archidyakon sandomirski, jeżeli wdowcem będąc sukienkę duchowną przywdział, co się podówczas nierzadko zdarzało.

640. **Jakub XIX** zwany w dokumencie Wojsenicz, co oczywiście przekręcone znaczyć może albo Wojcieszyca czyli Wojciechowicza, lub też, co mniej prawdopodobne, Warszewicza.

Jeśli on jest Wojciechowiczem, tedy rodu jego oznaczyć nie umiem; lecz jeśli Warszewiczem, tedy jest niewątpliwie członkiem rodu Rawiczów.

W dokumencie Tomasza biskupa wrocławskiego z r. 1234 [2]) wspomniany jest:

641. **Grzegorz VII** proboszcz szkalmirski. Jest on w r. 1238 archidyakonem krakowskim, w r. 1244 scholastykiem katedralnym krakowskim, a w latach 1249, 1250 i 1252 krakowskim proboszczem katedralnym.

Jest on synem Fryderyka [3]).

Dochowały się dwie jego pieczęcie, jedna z czasów, gdy był proboszczem szkalmirskim, druga z czasów, gdy był scholastykiem krakowskim. Domieszczamy starszą

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 30, — Kod. dypl. małop. II NN. 429, 431, 448, — Rzyszcz. Muczk. I N. 35.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 160.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 22, 33, 39, — Rzyszcz. Muczk. I N. 35.

z nich w rysunku. Wyobrażają one stannicę runiczną, z której powstał znany tylko wiekom średnim polski herb Kołmasz, którego ród pisał się z Cudzinowic, wsi położonej w powiecie proszowskim.

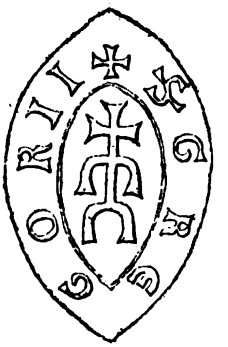

W dokumencie z r. 1234 obejmującym układ między klasztorami wąchockim a miechowskim [1]), spotykamy następujących dostojników małopolskich:

642. **Walo** czyli **Gwal II** opat wąchocki, który w r. 1234 z klasztorem miechowskim dziesięciny z wsi Mikorek i Wielice za dziesięciny z wsi Łęczno i Modrzany zamienił.

643. **Henryk XII** proboszcz miechowski, który tę godność jeszcze w latach 1236 i 1238 piastuje [2]).

644. **Wiard** czyli **Wiadrus II** przeor klasztoru wąchockiego.

645. **Piotr XLIX** podprzeorzy klasztoru wąchockiego.

646. **Martyrusz I** skarbnik,

647. **Adam III** kustosz,

648. **Bogusław XXII** kantor,

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 410.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 22, — Rzyszcz. Mucz. I N. 26.

649. **Teobald I** podpiwniczy,
650. **Jan XXXVII** szpitalnik,
651. **Wilhelm II** komornik, oraz
652. **Gierard VIII,** 653. **Maurycy I,** 654. **Jan XXXVIII,** zakonnicy klasztoru wąchockiego.
655. **Gochut I,** 656. **Gierard IX** stary, 657. **Krystajrys I,** 658. **Paweł XI,** zakonnicy klasztoru miechowskiego.

W przywileju Bolesława Leszkowicza, księcia sandomirskiego z r. 1234 [1]), wspomniani są następujący dostojnicy małopolscy:

659. **Adam IV Leniartowicz,** syn Leniarta XIII Chocimirowicza, występuje jeszcze w latach 1239, 1234 i 1244 bez żadnej godności, w r. 1245 jest cześnikiem sandomirskim, w r. 1246 cześnikiem krakowskim, w latach 1252 i 1253 kasztelanem wiślickim, w r. 1253 wojewodą sandomirskim, a w latach 1255, 1256, 1258, 1259, 1260, 1262, 1263 i 1264 kasztelanem krakowskim [2]).

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a w szczególności do tej gałęzi rodu tego, którą reprezentuje ród Łabędziów. Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, podajemy obok jej wizeruuek. Wyobraża ona rycerza w zbroi na koniu, z proporcem w pra-

[1]) Rzyszcz. Muczk. III N. 13.

[2]) Kod dypl. katedr. krak. I NN. 39, 41, 43, 58, 59, 63, — Kod. dypl. małop. I NN, 24, 26, 28, 53, 56, 57, 58, 62, 63, 66, II NN. 436, 439, 448, 449, 454, 458, 471, 473, — Kod. dypl. mogil. N. 21, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 24, 28.

wej, tarczą na lewem ramieniu. W tarczy widoczny ślad niewyraźny jakiegoś herbu. Typ pieczęci jest taki sam, jakiego używają spółcześnie książęta panujący, jeno że książęce pieczęcie są przeważnie znacznie większe. Wskazuje to, jakim dostojnym wielmożą był nasz Adam Leniartowicz.

Syn jego Idzi występuje w r. 1254.

660. **Przybygniew I** podczaszy księcia krakowskiego.

661. **Mikołaj XXV Gallik** opat klasztoru sieciechowskiego, wspomniany jest przez Długosza pod r. 1234, iż Bolesławowi Leszkowiczowi ułatwił ucieczkę z grodu sieciechowskiego [1]).

1235.

W przywileju Henryka księcia szląskiego i krakowskiego z r. 1235 [2]), wspomniany jest między innymi jeden ziemianin małopolski, imieniem

662. **Moczek,** o którym zgoła żadnych wiadomości nie mamy.

W dokumencie Mikołaja kustosza i Hermana kanonika katedralnych krakowskich z r. 1235 [3]), spotykamy następujących ziemian małopolskich:

663. **Jakub XX Jakubinowicz.**

664. **Tobiasz I.** Jest on w r. 1236 wikaryuszem katedralnym krakowskim [4]).

665. **Piotr I Przybysławicz,** będzie zapewne bratem Przybysława XVII Przybysławicza.

---

[1]) Długosz II 242.
[2]) Kod. dypl. mogil. N. 13.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 18.
[4]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26.

666. **Libertus Szymonowicz** zapewne syn Szymona VI Wincentowicza.

667. **Piotr LI Teodorowicz,** występuje jeszcze w r. 1236. Jest on synem Teodora II Janowicza, wojewody krakowskiego, i należy do rodu Swiebodów-Gryfów [1]).

668. **Alard I,** 669. **Baldwin I,** 670. **Bogusław XXIII** wraz z braćmi Wojciechem i Janem oraz stryjem Stefanem wspomniany jest w dokumencie z r. 1235 jako sprzedający wieś Dzierżkówek klasztorowi miechowskiemu; występuje on jeszcze w r. 1236 [2]).

Na przywileju Gumberta archidyakona krakowskiego z r. 1235 [3]) świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

671. **Wojcieszek I** kanonik katedralny krakowski.

672. **Jan XXXIX** wikaryusz katedralny krakowski. Jest on w latach 1236, 1244, 1248 i 1252 kanonikiem katedralnym krakowskim [4]).

673. **Alard II** i 674. **Elbord I,** wikaryusze katedralni krakowscy.

1236.

W dokumencie Wisława biskupa krakowskiego z r. 1236, wydanym w przedmiocie sporu o patronat prebendy szanieckiej [5]), spotykamy następujących dostojników małopolskich:

675. **Henryk XIII** opat klasztoru Cystersów w Mogile.

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26, — Kod. dypl. małop. I N. 20.
[2]) Kod. dypl. małop. II N. 412, — Ryszcz. Mucz. I N. 26.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 413.
[4]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26, — Kod. dypl. mogil. N. 19 — Kod. dypl. małop. II N. 621, I N. 39.
[5]) Kod. dypl. mogil. N. 14.

676. **Budzisław IV Budzisławowicz,** syn komesa Budzisława III, zyskuje wraz z matką swą w sporze z opatem klasztoru Cystersów w Mogile, prawo patronatu do prebendy w Szańcu.

677. **Piotr LII** dziekan kielecki.

678. **Stefan XXI** kanonik u św. Michała w Krakowie.

679. **Ulryk I** kanonik szkalmirski.

680. Mistrz **Teodoryk III,** jest w latach 1243 i 1244 kanclerzem u księcia Bolesława Leszkowicza [1]).

681. **Miłosław VI** jest w r. 1244 dyakonem, w r. 1247 i 1248 kanonikiem katedralnym krakowskim, a w r. 1248 nadto proboszczem szkalmirskim [2]).

682. **Jakub XXI Czarny,** 683. **Szymon X** z Szańca, 684. **Bruno I,** 685. **Filip II,** 686. **Robert III.**

687. **Marek V Markowicz,** jest synem Marka IV Markowicza, wnukiem Marka II Markowicza, a prawnukiem Marka I wojewodów krakowskich i należy do rodu Swiebodów-Gryfów.

W latach 1244 i 1254 występuje jeszcze bez żadnego urzędu i w latach 1259 i 1260 jest podczaszym krakowskim, w latach 1270 i 1273 kasztelanem połanieckim, a w r. 1284 komesem kasztelanem sandomirskim.

Nadał on wraz z bratem swoim przyrodnim Klimuntem klasztorowi Cystersów w Szczyrzycu wsie Droginię, Brzączkowice i część Popowic [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 26 27.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 29, — Kod. dypl. małop. I N. 30, — Kod. dypl. mogil. N. 20.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 27, 40, II NN. 455, 456, 497, 498, 564, — Rzyszcz. Mucz. III N. 43, — Kod. dypl. mogil. N. 32.

W r. 1316 występuje córka jego Katarzyna, żona Marcina Unisławicza z Brzeźna.

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1236, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [1]), spotykamy następujących ziemian małopolskich:

688. **Pełka XI Sulisławicz,** który jest w r. 1263 kasztelanem czchowskim [2]),

689. **Secema III Sulisławicz,** który połowę wsi Niegardów w powiecie proszowskim sprzedał Klimuntowi VII Sulisławowiczowi, wojewodzie krakowskiemu, a miał syna Marka,

690. **Tomek** czyli **Tomasz IX Sulisławicz,**

są to synowie Sulisława VI, który jest w r. 1217 kasztelanem sandomirskim, a bracia Klimunta VII wojewody krakowskiego, i należą do rodu Swiebodów-Gryfów

691. **Mikołaj XXV Witowicz.**

692. **Wicek** czyli **Wincenty VII,** występuje jeszcze i w latach 1237 i 1244.

693. **Jan XL Wyrzykowicz.**

694. **Sierosław VII Pawłowicz.**

695. **Świętopełk II** zwany **Łososiem.** Jest on synem Klimunta I Markowicza, kasztelana oświęcimskiego, dziedzicem dóbr Żelechów, Gorzejów, Lubicko i występuje jeszcze w latach 1244, 1258 i 1263, lecz nie piastuje żadnej godności [3]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

696. **Andrzej XVIII Wróbel.**

697. **Nosek** czyli **Nos II.**

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 19.
[2]) Kod. dypl. małop. II N. 470.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 61, II NN. 424, 454.

698. **Jakub XXII Zdzisławicz.** Jest on prawdopodobnie synem Zdzisława XII z Grodziny, stolnika krakowskiego, a jako taki członkiem rodu Szreniawów.

699. **Spantosz.**

700. **Jan XLI** kapelan.

W dokumencie Wita proboszcza krakowskiego z r. 1236, wydanym dla klasztoru miechowskiego [1]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

701. **Wilhelm III** mnich miechowski.

702. **Jan XLII** brat Gierarda VII podmagistra katedralnego krakowskiego, a wikaryusz katedralny.

703. **Amilis** czyli **Amilej II** wikaryusz katedralny krakowski.

704. **Cztyma I.**

705. **Augustyn I,** który jest w r. 1238 wojskim w Sławkowie [2]).

1237.

Na przywileju Bolesława Konradowicza księcia mazowieckiego z r. 1237, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]), świadkuje:

706. **Jan XLIII Mikułowicz,** prawdopodobnie syn Mikuły czyli Mikołaja XX Iwanowicza lub Miłosławicza, członek rodu Odrowążów.

W przywileju Henryka księcia szląskiego i wielkopolskiego z r. 1237 [4]), wspomniani są następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. I N. 26.
[2]) Kod. dypl. mogil. N. 16.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 414.
[4]) Kod. dypl. małop. I 21.

707. **J.** czyli **Janek** czyli **Jan XLIV** bratanek komesa Teodora II wojewody krakowskiego, który temuż stryjowi swojemu wieś Rogożnik, położoną w powiecie czarnodunajeckim, par. Ludzimirz, odstąpił. Ani imienia tego ziemianina, ani czyim był synem, z całą pewnością oznaczyć nie umiemy, gdyż komes Teodor II miał co najmniej jedenastu stryjecznych braci, z których każdego nasz J. mógłby być synem. Zważywszy atoli, iż owo J. oznacza prawdopodobnie Jana, ojciec zaś wojewody Teodora II zwał się Janem, tedy słuszne jest przypuszczenie, że ów Jan, ojciec wojewody Teodora II, miał również syna Jana, niemniej, iż tegożto Jana Janowicza synem jest nasz J. czyli Jan bratanek komesa Teodora II.

Tento Jan jest prawdopodobnie w r. 1238 komornikiem Klimunta XI Mikołajewicza, a w latach 1245, 1246, 1252 i 1257 kasztelanem czchowskim [1]).

708. **Janusz VII** z Niałka. Nic o nim bliższego nie wiemy i tylko dziedziczna posiadłość jego Niałko wskazuje, do jakiego rodu należy. Ród mianowicie Jeleniów dzieli się na dwie gałęzie: Czarnych Jeleniów i Jeleniów Niałków: otóż nasz Janusz VII należy oczywiście do rodu Jeleniów-Niałków. Że zaś ród Jeleniów jest tylko gałęzią rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto i nasz Janusz VII jest pośrednio członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

To Niałko, które widocznie niegdyś gdzieś w Małopolsce leżało, dziś już nie istnieje.

709. **Jan XLV Kromolicz.** Jest on synem nieznanego zresztą Kromoły VII, który musiał żyć w trzynastem pokoleniu, a zatem gdzieś na początku XIII wieku. Ród jego nieznany.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 41, — Kod. dypl. małop. I N. 28, 44, II N. 452, — Kod. dypl. mogil. N. 16, — Rzyszcz. Mucz. III N. 24.

710. **Tworzyan I** skarbnik krakowski.

711. **Ubisław II.** Jest on bratem Iwona dziedzica Lubnicy i występuje już w r. 1234 [1]).

712. **Wyszemir II,** 713. **Serwacy I.**

714. **Bozo I,** jest w r. 1238 miecznikiem krakowskim [2]).

715. **Włost XII** występuje już w r. 1236, jest zaś stryjem Lasoty proboszcza szkalmirskiego i brata jego Dzierżykraja kantora wiślickiego (1250), w roku zaś 1246 występuje syn jego Dzierżsław [3]). Ażeby występujący w latach 1224 i 1228 Zdzisław VII Włostowicz był również jego synem, przypuścić trudno; prędzej mógł być stryjecznym lub nawet rodzonym bratem.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1238.

Na wyroku Włodzimirza wojewody krakowskiego z r. 1238, wydanym dla klasztoru mogilskiego [4]), świadkują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

716. **Klimunt XI Mikołajewicz,** występuje jeszcze w r. 1242 z bratem swoim Stefanem bez żadnego urzędu, w r. 1250 jest łowczym krakowskim [5]).

Któregoby Mikołaja miał on być synem, niepodobna oznaczyć; po imieniu sądząc należałby on do rodu Swiebodów-Gryfów, ale w tym rodzie imię ojca jego Mikołaj nie jest używane.

Gdy imię Mikołaj zwłaszcza w rodzie Lubowlitów-Ogniwów jest pospolicie używane, przeto w genealogii

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 408.

[2]) Ibidem I N. 22.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 30, — Kod. dypl. małop. I NN. 20, 21, 28.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 16.

[5]) Kod. dypl. małop. II NN. 421, 431.

tegoż rodu szukać musimy przodków bezpośrednich naszego Klimunta.

W tem poszukiwaniu wysuwa się przedewszystkiem na pierwszy plan znany Mikołaj III palatyn na dworze Kazimirza Pogrobowca z r. 1187, a umierający w r. 1206. Ten Mikołaj III atoli nie mógłby być ojcem naszego Klimunta XI, należy on bowiem jeszcze do pokolenia dwunastego, podczas gdy nasz Klimunt XI należy do pokolenia czternastego. Jedno zatem pokolenie przegradza tych wielmożów, wobec czego nasz Klimunt XI mógłby być dopiero wnukiem Mikołaja III, ale tylko w takim razie, jeśli ten Mikołaj III miał również syna Mikołaja.

Otóż takiego Mikołaja Mikołajewicza, syna palatyna Mikołaja III nie znają dokumenta nasze spółczesne; ale Długosz pod r. 1209 wspomina, że Mikołaj wojewoda krakowski prowadził w tym roku wyprawę przeciw Rusinom [1]). Że zaś nasz Mikołaj III palatyn umiera notorycznie w r. 1206, przeto widocznie był jeszcze drugi Mikołaj palatyn krakowski, który bezpośrednio po Mikołaju III objął palacyę krakowską, dzierżył ją jeszcze w r. 1209, lecz prawdopodobnie w tym jeszcze roku umarł, gdyż już w r. 1210 jest Pakosław wojewodą krakowskim.

Identyczność imion Mikołaja III palatyna i jego bezpośredniego następcy znowuż Mikołaja, nasuwa przypuszczenie, że ostatni był synem pierwszego, za czem i ten fakt silnie przemawia, że w tym czasie zazwyczaj synowie dziedziczyli godności po swych ojcach. Tegoto przeto Mikołaja Mikołajewicza, syna Mikołaja III, synem byłby nasz Klimunt XI Mikołajewicz.

Posiadamy oprócz Długosza jeszcze inny ślad istnienia tego Mikołaja Mikołajewicza palatyna krakowskiego, a syna Mikołaja III. Mianowicie występuje spółcześnie

---

[1]) Długosz II, 185.

z naszym Klimuntem XI Mikołajewiczem inny jeszcze Mikołajewicz, mianowicie Mściw czyli Mścigniew III Mikołajewicz, który w latach 1242 i 1243 jest wojewodą krakowskim, a który ma znowu syna Mikołaja, który jest także wojewodą krakowskim. Zważywszy, iż Mściw Mikołajewicz należy do czternastego pokolenia, przeto ojciec jego Mikołaj tak, jak ojciec naszego Klimunta musiał należeć do pokolenia trzynastego, wobec czego jest wszelkie prawdopodobieństwo, że obaj ci Mikołaje, mianowicie ojciec Mścigniewa III i ojciec Klimunta XI są identyczną osobą, nasz Klimunt XI jest rodzonym bratem Mściwa czyli Mścigniewa III, obaj zaś są wnukami Mikołaja III palatyna Kazimirza Pogrobowca.

717. **Gniewomir III** brat Bogry, jest w r. 1250 chorążym sandomirskim, zaś w r. 1258 stolnikiem krakowskim [1]).

Z imienia sądząc należy do rodu Kościeszów-Strzegoniów, gdyż imię to było w tym rodzie jeszcze nawet w XV wieku (Gniewosz z Dalewic) pospolicie w użyciu. Natomiast imię brata jego „Bogra“ zdaje się być omylone; imię takie nie istniało i prawdopodobnie jest to myłka pisarska zamiast Bogsa czyli Boksa.

718. **Włodzimirz XI Kopytów** czyli **Kopytowicz.**

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, zwłaszcza do bocznej tegoż rodu gałęzi, mianowicie do rodu Łabędziów.

719. **Stefan XXIII Koźlec,** będzie to zapewne występujący w r. 1242 bez żadnego urzędu brat Klimunta XI Mikołajewicza [2]), który tym sposobem byłby synem Mikołaja Mikołajewicza a wnukiem Mikołaja III wojewodów krakowskich i należy do rodu Lubowlit.-Ogniwów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, — Kod. dypl. małop. III N. 431.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 421.

720. **Wojciech XVI** z Borowny; gdy Borowna leży w powiecie czchowskim, w ziemi Szreniawitów, skąd jeszcze w r. 1423 występują Jan i Michał Boroweńscy Szreniawici, przeto i my naszego Wojciecha Boroweńskiego śmiało do rodu Szreniawitów zaliczyć możemy.

721. **Salomon II** archidyakon sandomirski i profesor prawa, w latach 1244, 1252, 1262, 1263 i 1266 archidyakon krakowski, a w r. 1263 także mistrz [1]), wydaje w r. 1238 wraz z

722. **Ugierem I Buzakarynem** również prawa profesorem wyrok w sporze komesa Zdzisława XII Grodzińskiego z opatem klasztoru Cystersów w Ludzimirzu o prawo patronatu co do kościoła w Szczyrzycu [2]).

W tymże wyroku wspomniani są jeszcze:

723. **Warner** czyli **Werner I** i

724. **Teodoryk III** zakonnicy, niewiadomo wszelako, czy klasztoru Cystersów w Ludzimirzu czy też w Jędrzejowie.

W przywileju Wisława biskupa krakowskiego z r. 1238, dla klasztoru Benedyktynek w Staniątkach wydanym [3]), występują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

725. **Pełka XII** dziekan krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1244, 1247, 1249, 1250, 1252 oraz 1253 [4]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64, — Kod. dypl. małop. I N. 23, 39, — Długosz II, 386, 403.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 23.

[3]) Rzyszcz. Muczk. III N. 18.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 29, 36, — Kod. dypl. małop. I N. 39, — Kod. dypl. mogil. NN. 20, 23.

726. **Piotr LIII** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1239, 1244, 1247 i 1248, a w latach 1239 i 1241 jest nadto proboszczem szkalmirskim.

Sprzedał on część wsi Łętkowice Wierzbięcie proboszczowi klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach [1]).

727. **Szymon XI** kanonik katedralny krakowski.

728. **Sułek** czyli **Sulisław XVII Sulisławicz,** występuje jako brat Klimunta X Sulisławicza, podówczas kasztelana oświęcimskiego, a w r. 1246 już wojewody krakowskiego, w latach 1243, 1244 i 1246 występuje bez urzędu, a w r. 1255 jest podkoniuszym krakowskim [2]).

729. **Krystyan I** komornik księżnej.

W dokumencie Lewosza i Krzyszka Krzyszkowiczów z r. 1238, w przedmiocie sprzedaży wsi Krzyszkowice Teodorowi wojewodzie krakowskiemu wydanym [3]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

730. **Lewosz I** i 731. **Krzyszek X Krzyszkowicze,** synowie nieznanego zresztą Krzyszka IX, sprzedają wieś swą dziedziczną Krzyszkowice komesowi Teodorowi wojewodzie krakowskiemu.

Wieś Krzyszkowice, leżąca w powiecie wielickim, par. Wróblowice, już nazwą swoją wskazuje, iż była starem gniazdem rodzinnem owych Krzyszkowiczów. Otóż w tej okolicy mieszkają w wiekach średnich Ławszowici-Strzemieniowie, którzy są tylko gałęzią boczną

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 29, — Kod. dypl. małop. II NN, 416, 419, — Kod. dypl. mazowiecki N. 15, — Kod. dypl. mogil. N. 19, — Kod. dypl. małop. II N. 621.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43, — Kod. dypl. małop. I NN. 26, 27, 28, 29.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 22.

Lubowlitów-Ogniwów, więc i my naszych Krzyszkowiczów do rodu Lubowlitów-Ogniwów zaliczyć możemy.

732. **Hugo II** niegdy piwniczny klasztoru jędrzejowskiego, występuje w latach 1261 i 1263 jako opat tegoż klasztoru [1]).

733. **Wincenty VIII** opat brzeski, występuje w tym charakterze jeszcze w r. 1244.

734. Mistrz **Bogusław XXIV** kanclerz krakowski, występuje jeszcze w r. 1239 [2]).

735. **Andrzej XIX** z Morawicy, brat komesa Żegoty VI, występuje jeszcze w latach 1250 i 1253. W r. 1250 jest rycerzem nadwornym wojewody krakowskiego [3]).

Jest on członkiem rodu Starzów małopolskich.

1239.

W przywileju księżnej Grzymisławy z r. 1239 dla klasztoru jędrzejowskiego [4]), przychodzą następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

736. **Racibor XIII Jakubowicz,** syn Jakuba VIII Raciborowicza a wnuk Racibora XII Wojciechowicza, występuje jeszcze w r. 1255, wszelako nie piastuje żadnego urzędu; zaś w r. 1257 pisze się z Podłęża. Onto zapewne jest później proboszczem klasztoru staniąteckiego [5]).

737. **Michał VIII Michałowicz,** syn Michała V Piotrkowicza kasztelana krakowskiego, a brat

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 38, — Kod. dypl. małop. I N. 63.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 416.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36, — Kod. dypl. małop. I NN. 22, 23.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 24.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 35, 43, — Kod. dypl. małop. II N. 448.

Pełki Michałowicza, jest w r. 1239 cześnikiem sandomirskim, a w latach 1258, 1259 i 1260 podstolim krakowskim [1]).

Jegoto synem będzie zapewne Mirogniew Michałowicz, który klasztorowi wąchockiemu nadał wieś Orań [2]).

Jest on członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, a zwłaszcza gałęzi bocznej onegoż, mianowicie rodu Połukozów.

738. **Mikołaj XXVI** sędzia sandomirski.

W dokumencie W. wdowy po Marku II Markowiczu, wojewodzie krakowskim z r. 1239 [3]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

739. **W.** wdowa po Marku II Markowiczu wojewodzie krakowskim, nadaje klasztorowi Cystersów w Ludzimirzu wieś Droginię wraz z kaplicą.

Jej synowie są Klimunt i Andrzej.

740. **Lambin II** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1244, 1247, 1253, 1263, 1264 i 1266 [4]).

W przywileju Bolesława Leszkowicza księcia sandomirskiego z r. 1239, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [5]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

741. **Piotr LIV,** brat stryjeczny Pełki arcybiskupa gnieźnieńskiego, otrzymuje od tegoż arcybiskupa

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, 60, — Kod. dypl. małop. II NN. 455, 456 i 458, — Rzyszcz. Mucz. I N. 28.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 416.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 29, 36, 64, — Kod. dypl. małop. I N. 67, II N. 416, — Kod. dypl. mogil. N. 20, 28.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 417.

wieś Kwilinę, położoną w pow. jędrzejowskim, w zamian za wieś Kępino, położoną niegdy w pow. piotrkowskim.

Sądząc po imieniu brata jego Pełki należałby nasz Piotr do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Miał on syna Mironeża.

742. **Mironeż Piotrowicz** syn codopiero wzmiankowanego Piotra LIV.

W przywileju Henryka księcia szląskiego i krakowskiego z r. 1239, wydanym dla klasztoru Cystersów w Mogile [1]), występują następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

743. **Dzietrzyk II** *(Thidricus)* komornik Sąda V Dobiesławicza.

744. **Piotr LV Jakubowicz,** prawdopodobnie syn Jakuba VIII Raciborowicza. Onto zapewne wraz z bratem swym sprzedał wieś Kruszynowę Raciborowi proboszczowi staniąteckiemu [2]).

745. **Paweł XII Bogumiłowicz,** prawdopodobnie syn Bogumiła IX łowczego krakowskiego.

746. **Racław VI Piotrowicz.**

Z historyi Długosza czerpiemy wiadomość jeszcze o

747. **Januszu VIII** wojewodzie krakowskim, który w r. 1239 jeździł na Węgry w dziewosłęby po Kingę dla Bolesława Leszkowicza [3]).

Z innych współczesnych źródeł ten Janusz wojewoda nie jest nam znany, mógł wszelako być na krótki czas wojewodą krakowskim po Teodorze II, który w r. 1238 po raz ostatni występuje, a przed Mściwem, który po raz pierwszy występuje dopiero w r. 1241.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 17.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 43.
[3]) Długosz II, 257.

1241.

Z historyi Długosza notujemy następujących dostojników małopolskich, którzy w r. 1241 polegli w bitwach z Tatarami bądźto pod Turskiem, bądź pod Chmielikiem, bądź pod Lignicą:

748. **Michał IX Przedwojowicz,** ginie w bitwie z Tatarami pod Turskiem [1]). Był on dziedzicem działu w Przemęczanach, który to dział z Wierzbiętą proboszczem staniąteckim za dział w Gruszowie przemienił [2]).

Osoba ojca jego Przedwoja jest zgoła źródłom naszym nieznaną.

Z imienia sądząc mógłby nasz Michał IX należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a względnie Połukozów.

749. **Krystyn VI Sułkowicz** z Miedźwiedzia, ginie w r. 1241 w bitwie z Tatarami pod Chmielikiem [3]). Którego Sułka jest on synem, niepodobna oznaczyć, natomiast jest on niewątpliwie członkiem rodu Starzów małopolskich.

750. **Ziemięta II Grabina,** ginie w r. 1241 w bitwie z Tatarami pod Chmielikiem [3]).

751. **Sulisław XVIII Świętosławicz,** brat Włodzimirza VIII niegdy wojewody krakowskiego, prowadzi w r. 1241 pułk krakowski i wielkopolski pod Lignicą i tam ginie [4]).

Jest on członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, a względnie gałęzi onegoż rodu Łabędziów.

---

[1]) Długosz II 267.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 28.
[3]) Długosz II 269.
[4]) Ibidem II 274, 277.

1242.

W przywileju Konrada księcia krakowskiego, łęczyckiego, kujawskiego i mazowieckiego z r. 1242, wydanym dla klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach [1]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

752. **Świętosław VI Henrykowicz,** wspomniany jako brat Wincentego dziedzica Bochni. Był on właścicielem wsi Birków i Dołuszyce, pod Bochnią położonych, które następnie pozbył Andrzejowi biskupowi płockiemu, a ten znowu takowe nadał klasztorowi Panien Benedyktynek w Staniątkach. Oprócz tego nadał temuż klasztorowi staniąteckiemu wsie Wiśnicz i Chronów. Był on współwłaścicielem jednego brzegu rzeki Raby, który wraz z drugim współwłaścicielem Janem Mikołajewiczem sprzedał komesowi Markowi dziedzicowi i prokuratorowi klasztoru staniąteckiego [2]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a jest prawdopodobnie synem Henryka VII Dzietrzykowicza.

753. **Wyżenega Klimuncicówna,** córka Klimunta VII Sulisławicza kasztelana krakowskiego i Racławy, zrazu zakonnica w Staniątkach, jest w r. 1260, 1272 i 1282 ksienią klasztoru tamże. Była ona dziedziczką połowy dóbr Uszwi i soli w Bochni, od ojca zaś otrzymała wieś Niemyl [3]).

754. **Domarzatko,** sprzedał on część wsi Łętkowice, w pow. miechowskim położonej, Wierzbięcie proboszczowi klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach.

755. **Kuźma I.** Należy on niewątpliwie do trzy-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 419, — Rzyszcz. Mucz. III N. 219.

[2]) Rzyszcz. Muczk. III NN. 20, 43.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 419, 456, 470, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 46, 58.

nastego pokolenia, gdyż w czternastem pokoleniu występują już synowie jego z imienia nieznani i sprzedają część wsi Lętkowice, w powiecie miechowskim położonej, Wierzbięcie proboszczowi Panien Benedyktynek w Staniątkach.

756. **Witosław V** zamienił część swą własną namienionych Łętkowic z Wierzbiętą proboszczem staniąteckim za wieś Muniakowice. Występuje on jeszcze w r. 1253, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

757. **Bogusza IV** kasztelan krakowski, występuje w tej godności jeszcze i w r. 1243 [2]).

758. **Goworycz III.** Jest on komornikiem u Konrada księcia krakowskiego i łęczyckiego, lecz niewiadomo, czy komornikiem krakowskim czy łęczyckim. W każdym razie należy on do rodu Rawiczów.

Na przywileju Konrada księcia krakowskiego i łęczyckiego z r. 1242, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]), świadkują następujący dostojnicy małopolscy:

759. **Begen** (zapewne Bień czyli Benedykt III) podstoli nadworny Konrada księcia krakowskiego i łęczyckiego, występuje w r. 1255 bez żadnego urzędu, a w r. 1256 jest podkoniuszym [4]).

760. **Floryan IV** podczaszy tegoż księcia, zapewne krakowski.

761. **Stefan XXIV Mikołajowicz** jest bratem Klimunta XI Mikołajowicza i członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

762. **Miękosza Dnieprowicz** (w dokumencie mylnie położono *Denepconis* zamiast *Dnepronis*).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36.

[2]) Kod. dypl. małop II NN. 419, 421, 423, — Rzyszcz. Mucz. II. N. 441.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 421.

[4]) Kod. dypl. małop. II NN. 445, 449.

763. **Falisław VII** rycerz krakowski. Wspomina go Długosz pod r. 1242 [1]) bez żadnego bliższego określenia, z któregoby można powziąć wiadomość, do jakiegoby rodu należał.

Być może, że on jest identyczną osobą z Falisławem V, który występuje już w r. 1230, ale dopiero w r. 1249 piastuje urząd podkomorzego sandomirskiego, lub z Falisławem (Fałkiem) VI Dzieżkowiczem, występującym w r. 1255.

764. **Żegota VIII,** o którym wspomina Długosz pod r. 1242, iż wraz z Toporczykami trzymał stronę Konrada mazowieckiego, gdy tenże podczas gdy Bolesław Leszkowicz po napadzie Tatarów na Węgry się schronił, korzystając z jego nieobecności Małopolskę napadł i zajął [2]).

765. **Boguchwał VIII** kanonik katedralny krakowski a kantor poznański, który wedle Długosza w r. 1242 został obrany biskupem poznańskim [3]).

Miał on należeć do rodu Porajów.

1243.

W dokumencie Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1243, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [4]), czytamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

766. **Tomasz X** skarbnik krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1245, 1252 i 1253 [5]).

767. **Dzietrzyk** (Teodoryk) **IV** kanclerz krakowski, występuje w tej godności jeszcze w r. 1244 [6]).

---

[1]) Długosz II, 289.
[2]) Ibidem II, 285.
[3]) Ibidem II, 291.
[4]) Kod. dypl. małop. I N. 26.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 26.
[6]) Kod. dypl. małop. I N. 27, — Rzyszcz. Mucz. III N. 23.

768. **Piotr LVI** sędzia nadworny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1244; w latach 1246 i 1255 jest sędzią sandomirskim [1]).

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1243, wydanym dla klasztoru mogilskiego [2]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

769. **Przybysław XX Wawrzyńcewicz** występuje jeszcze w latach 1244 i 1246 bez żadnego urzędu, w latach 1246, 1249 i 1250 jest komesem i kasztelanem małogojskim; w r. 1243 został on jako stronnik księcia Bolesława Leszkowicza przez Konrada mazowieckiego na wiecu szkalmirskim podstępnie uwięziony [3]).

770. **Tomasz XI Miezdzieża.**

771. **Piotr LVII** podsędek krakowski.

772. **Piotr LVIII** podczaszy krakowski, jest w r. 1250 krakowskim cześnikiem [4]).

773. **Przybysław XXI** wnuk Grzegorza.

W trzech przywilejach Konrada księcia krakowskiego i łęczyckiego z r. 1243, wydanych dla klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach [5]), spotykamy następujących dostojników i ziemian małopolskich:

774. **Janek** czyli **Jan XLVI** z Niegardowa, który sprzedał komesowi Klimuntowi VII Sulisławiczowi wojewodzie krakowskiemu połowę wsi Niegardów, w powiecie proszowskim położonej.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43, — Kod. dypl. małop. I N. 28, II N. 424.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 18.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 27, 28, 29, II N. 431, — Rzyszcz. Mucz. I N. 35, — Długosz II, 293.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 31.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 22, — Kod. dypl. małop. II N. 423.

Należy on prawdopodobnie do rodu Swiebodów-Gryfów.

775. **Marek VI Secemicz,** syn Secemy III Sulisławicza, a wnuk Sulisława VI kasztelana sandomirskiego, wspomniany jest, iż wraz z ojcem swym sprzedał drugą połowę namienionej wsi Niegardów temuż komesowi Klimuntowi VII wojewodzie krakowskiemu.

Występuje on jeszcze w latach 1250, 1252, 1255 i 1263, lecz nie piastuje żadnego urzędu; jest zaś członkiem rodu Swiebodów-Gryfów.

776. **Zdzisław XIII Kopytów** czyli **Kopytowicz.**

Pod r. 1243 wspomina Długosz, iż Konrad mazowiecki czując, że dostojnicy i ziemianie małopolscy od niego się odstręczają i na stronę Bolesława Leszkowicza przechodzą, zjechał do Małopolski i naznaczył wiec do Szkalmirza, gdzie między innymi następujących ziemian małopolskich zdradą porwał i do Mazowsza do więzienia uwiózł, mianowicie:

777. **Witek Bieniowicz.** Z innych źródeł ziemianin ten nie jest wcale znany. Imię ojca jego Bień nasuwa wszelako przypuszczenie, iż nasz Witek Bieniowicz jest identyczny z komesem Wydżgą, który jest w latach 1241 i 1242 kasztelanem płockim, a zatem stronnikiem Konrada mazowieckiego, a w r. 1243 kasztelanem sądeckim, a zatem stronnikiem Bolesława Leszkowicza. Otóż ten komes Wydżga miał wnuka Bienia Wojsławicza. Otóż to imię tego wnuka Bień identyczne z imieniem ojca Witkowego Bieniem dowodzi, że z członkami jednego i tegoż samego rodu mamy do czynienia, że zatem ów Witek Bieniowicz to komes Wydżga.

Zastanawiając się, którego Bienia ów Witek czyli Wydżga był synem, nasuwa się przedewszystkiem Bień II sędzia nadworny z r. 1212, lub też Bieniek IV Polaninowicz, występujący w r. 1220.

Jest nasz Witek członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

778. **Mikołaj XLIV Jastko,** z innych źródeł zgoła nieznany.

779. **Boguta II** miecznik *(armiger)* krakowski, który osadzony przez Konrada mazowieckiego w gródku przy klasztorze św. Andrzeja dla jego obrony, wydał następnie gródek ten Bolesławowi Leszkowiczowi.

780. **Floryan V** wojewoda sandomirski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1244. W r. 1243 bierze on udział w bitwie pod Suchodołem jako stronnik Bolesława Leszkowicza [1]). Nie jest bynajmniej wykluczoną możność, czy nasz Floryan nie jest osobą identyczną z Floryanem II Wojciechowiczem, występującym w latach 1224 i 1239. Gdy atoli jest jeszcze więcej Floryanów, mianowicie: Floryan I Szawłowicz (1222), Floryan IV (1242), przeto nie jestem w możności rozstrzygnąć, czy nasz Floryan V jest jednym z powyższych Floryanów, czy też osobą zupełnie obcą. Jeśli nasz Floryan V jest Wojciechowiczem, w takim razie należy do rodu Awdańców; jeśli inną osobą, natenczas może należeć do rodu Nagodów-Jelitów.

1244.

W dokumencie Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1244, wydanym dla Świętopełka Żelichowskiego [2]), spotykamy następujące między innymi osoby:

781. **Świętopełk III.** Jest on dziedzicem Żelichowa, Gorzejowa i Lubiczka, wsi w obw. tarnowskim, pow. żabieńskim, położonych.

782. **Odrzygroch** rycerz.

---

[1]) Długosz II 294.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 424.

783. **Zdygot** wojski krakowski, jest w r. 1250 podskarbim, a w latach 1257 i 1258 występuje jako pieczętarz monarszego przywileju [1]).

W dokumencie Jana subdyakona krakowskiego z r. 1244, wydanym dla klasztoru mogilskiego [2]), spotykamy następujących ziemian małopolskich:

784. **Jan XLVII Bogufałowicz,** subdyakon katedralny krakowski, syn nieznanego zresztą Boguchwała VII Zdzisławowicza. Nadaje on część swą dziedziczną w Wachowie klasztorowi Cystersów w Mogile. Miał on braci stryjecznych Piotra i Jakuba Janowiczów.

785. Mistrz **Dzietrzyk** (Teodoryk) **V,** kantor katedralny krakowski.

786. **Adam V** mistrz, kanonik dyakon katedralny krakowski, jest jeszcze w r. 1250 katedralnym krakowskim kanonikiem, a w r. 1263 *rector puerorum* [3]).

787. **Tomasz XII** kapelan u św. Krzyża w Krakowie.

788. **Jan XLIX** kleryk katedralny krakowski.

789. **Walter VI** kleryk katedralny krakowski. Jest on w r. 1248 skarbnikiem biskupa krakowskiego, a w latach 1250, 1252, 1253, 1264, 1266 i 1269 kanonikiem katedralnym krakowskim, zaś w r. 1275 nadto proboszczem kieleckim [4]).

790. **Stanisław XII** wikaryusz katedralny krakowski, jest nim jeszcze w r. 1263 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 32, — Rzyszcz. Mucz. III N. 35, — Kod. dypl. tyniecki. N. 20.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 19.

[3]) Ibidem N. 23, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64.

[4]) Kod. dypl. małop. I NN. 30, 39, 67, 87, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36, 67, — Kod. dypl. mogil. NN. 23, 28.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64.

791. **Anubert I** wikaryusz katedralny krakowski.

792. **Mir V,** 793. **Jan L,** 794. **Przybysław XXII,** 795. **Jan LI Świnka** *(Porcellus),* 796. **Andrzej XX,** 797. **Wincenty X,** wszyscy wikaryusze katedralni krakowscy.

W przywileju Prandoty biskupa krakowskiego z r. 1244, wydanym dla klasztoru Cystersów w Mogile [1]), spotykamy między innymi następujących Małopolan:

798. **Gierard X** opat Cystersów w Mogile.

799. **Gosław XII** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1247, 1250, 1252, 1253. 1263 i 1266 [2]).

800. **Piotr LIX Węgier** kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności jeszcze w r. 1263 [3]).

801. **Jan LII** dyakon katedralny krakowski.

802. **Mirosław XIII** kanonik subdyakon katedralny krakowski.

803. **Goćwin II Zegramowicz** kanonik subdyakon krakowski, jest w r. 1250 wicearchidyakonem, w r. 1253 mistrzem, a w latach 1259 i 1263 kustoszem katedralnym krakowskim [4]).

Ma on brata Jana, a jest synem Zegrama, niegdy dziedzica wsi Wiktorowice, w pow. krakowskim, par. Czulice, położonej.

Gdy wieś Wiktorowice leży na Czewojach, przeto i my naszego Goćwina śmiało do rodu Czewojów zaliczyć możemy.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 20.

[2]) Kod. dypl. kater. krak. I NN. 29, 36, 64, — Kod. dypl. małop. N. 39, — Kod. dypl. mogil. N. 23.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64.

[4]) Ibidem I NN. 39, 64, — Kod. dypl. małop. I N. 52, — Kod. dypl. mogil. N. 23.

804. **Mikołaj XXVII** kanonik subdyakon katedralny krakowski, występuje jeszcze w latach 1253, 1263 oraz 1264 [1]).

W dokumencie Sulisława XV Janowicza kanonika katedralnego krakowskiego z r. 1244 [2]), występuje:

805. **Zbygniew II Idzicz.** Jest on albo synem Idziego III Pryszcza a bratem Idziego IV Idzicza, albo też synem tego Idziego IV Idzicza. W r. 1256 jest on wojewodą sandomirskim [3]).

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1244, wydanym dla klasztoru mogilskiego [4]), występują między innymi:

806. **Jan LIII** opat Benedyktynów na Tyńcu.

807. **Piotr LX Chwaliszewicz.**

808. **Dzierżykraj VI Michałowicz.** Jest on w r. 1250 kantorem wiślickim, a w latach 1271 i 1274 proboszczem katedralnym krakowskim [5]).

Jest on prawdopodobnie synem Michała V Piotrkowicza, kasztelana krakowskiego, a bratem Michała VIII Michałowicza, podstolego krakowskiego, ma zaś jeszcze drugiego brata Lasotę, proboszcza szkalmirskiego i stryja Włosta.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a zwłaszcza do gałęzi bocznej tegoż rodu czyli rodu Połukozów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 36 i 64.
[2]) Kod. dypl. małop. I. N. 27.
[3]) Rzyszcz Mucz. III N. 32.
[4]) Kod. dypl. mogil. N. 21.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 30, — Kod. dypl. małop. II NN. 477, 480.

1246.

809. **Paweł XIII** komornik biskupa krakowskiego, świadkuje na przywileju Pełki arcybiskupa gnieźnieńskiego z r. 1245 dla klasztoru ołobockiego [1]).

Występuje on w r. 1250 jako kanonik katedralny krakowski, w r. 1253 jako submagister katedralny krakowski, zaś w latach 1263 i 1264 jako kanclerz nadworny i kanonik katedralny krakowski, a w r. 1266 jako archidyakon sandomirski. W roku 1266 wybrany został biskupem krakowskim, a w r. 1267 wyświęcony umarł r. 1292 [2]).

Był on synem Jazda III cześnika krakowskiego, a miał brata komesa Wojsława [3]).

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, do gałęzi Połukozów.

810. **Racława** wdowa po Klimuncie V Klimuntowiczu, kasztelanie krakowskim, nadaje wraz z szwagrem swym Wierzbiętą II, za zezwoleniem Panien Benedyktynek staniąteckich, w r. 1245 klasztorowi Panien Cysterek w Lubnicy (Ołobok), dobra Lubnicę, Konarzewo, Pudliszkowo, Chrościn, Mileszyn, Ochędzin i Skomlino, w kasztelanii kaliskiej położone, zaś w r. 1260 córce swej Wyżenedze magistrze Panien staniąteckich, połowę dóbr Uszew w pow. bocheńskim, kupnem nabytą [4]).

W wyroku Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego, wydanym w r. 1245 w sporze pomiędzy Michałem kasztelanem krakowskim a klasztorem jędrzejowskim [5]), występują:

[1]) Kod. dypl. wielkop. I N. 244.

[2]) Kod. dypl. katedr. I N. 36, — Kod. dypl. małop. I NN. 66, 67, II N. 470, — Kod. dypl. mogil. N. 23, 28.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 67.

[4]) Kod. dypl. wielkop. I N. 244, — Kod. dypl. małop. II NN. 456, 470.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 24.

811. **Piotr LXI** łowczy sandomirski. Jest on w r. 1250 sandomirskim podczaszym, a w r. 1255 podłowczym sandomirskim [1]).

812. Komes **Wojsław XV Wydżdżyc** koniuszy sandomirski, występuje w r. 1251 bez urzędu, a w latach 1256 i 1258 jest kasztelanem małogojskim [2]).

Jest on synem Wydżgi kasztelana sądeckiego, a ma syna Bienia z Łososiny.

Należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

813. **Przybysław XXIII** piast małopolski *(nutritor)*, jest w latach 1254 i 1255 podstolim, a w r. 1274 wojskim krakowskim [3]).

Co się tyczy sprawowanego przez naszego Przybysława urzędu piasta nadwornego, tak niezmiernie rzadko zjawiającego się w dzielnicy krakowskiej, to zwrócić muszę uwagę, że ten urząd odnosi się do przeszłości, a nie do r. 1245. W r. 1245 książę Bolesław Leszkowicz był już oddawna pełnoletnim, a od kilku lat nawet ożenionym, więc dla siebie samego piasta już nie potrzebował, a synów nie miał żadnych; urząd więc Przybysława jako piasta odnosi się do czasów nieletności Bolesława Leszkowicza, zatem do lat dawniejszych.

1246.

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1246, wydanym dla klasztoru Cystersów w Jędrzejowie [4]), świadkują:

814. **Dzierżsław IV** kasztelan połaniecki.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 431, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43.

[2]) Kod. dypl. małop. II NN. 434, 449, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 58.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40, — Kod. dypl. małop. II N. 447.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 28.

815. Komes **Mikołaj XXVIII Goduła** sędzia nadworny krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1248, 1250, 1251, 1253, 1254, 1255, 1257 i 1258.

W r. 1253 występuje syn jego Wojciech, kapelan nadworny biskupa krakowskiego [1]).

Do jakiegoby rodu nasz Mikołaj należał, oznaczyć trudno; imię Mikołaj wskazywałoby ród Lubowlitów-Ogniwów. Istnieje wszelako także herb Godula, a zatem i ród Godułów, ale jest to ród tak nieliczny, iż go żadną miarą za ród szczepowy, a tylko za gałąź poboczną jakiegoś rodu szczepowego brać można.

Wobec tego należałoby naszego Mikołaja zaliczyć do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Godułów, którejto gałęzi on może być praojcem.

Za takiem przypuszczeniem przemawia fakt, że herb Godula wyobraża trzy lilie w słup. Otóż lilia jest herbem Gozdową. Wedle Kromera Krystyn palatyn mazowiecki, zamordowany przez Konrada mazowieckiego, był herbu Gozdowa. Jeśli tedy to podanie Kromera na prawdziwej tradycyi się opiera, to ze względu, że Krystyn palatyn mazowiecki był niewątpliwie członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, należałoby owo podanie Kromera w ten sposób tłumaczyć, że potomkowie palatyna Krystyna zarzucili starą stannicę runiczną Lubowlitów-Ogniwów, a przyjęli sobie herb Gozdowę, na modłę zachodnio-europejską formowany, czyli że ród Gozdowów jest boczną gałęzią (mazowiecką) rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Jest jeszcze jeden herb starożytny polski wyobrażający lilię, mianowicie Poronia. Otóż prastarem gniazdem Poroniów jest zapewne Poronin na Podhalu tatrzańskiem czyli właśnie wśród Lubowlitów-Ogniwów

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 30, 36, 43, 58, 59, — Kod. dypl. małop. I NN. 28, 31, 40, II NN. 429, 431, 434, 439, 447, 454, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 1.

położony; a więc i Poronia zdaje się być gałęzią boczną Lubowlitów-Ogniwów.

Wynika stąd, że niektórzy członkowie Lubowlitów-Ogniwów formując boczne gałęzie, brali sobie lilię za herb; a że i herb Godula ma lilie w herbie, przeto prawdopodobnie i ród Godułów jest linią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów.

816. **Dzierżsław V Włostowicz,** jest on prawdopodobnie synem Włosta XII, występującego bez żadnego urzędu w latach 1236 i 1237.

Z imienia ojca jego Włosta sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

817. **Wojsław XVI** (zwany czasem **Wisławem**) **z Piechanina,** onto prawdobnie jest w r. 1256 podsędkiem sandomirskim, w r. 1258 kasztelanem małogojskim, w r. 1269 występuje bez żadnego urzędu, a w latach 1278, 1279 i 1285 jest komesem podkomorzym krakowskim [1]). W r. 1269 jest komesem, lecz nie piastuje żadnego urzędu.

Jest on bratem Pawła Przemankowskiego, biskupa krakowskiego. W r. 1295 występuje syn jego Paweł, jeszcze snać nieletni, dziedzic Przemankowa [2]).

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Połukozów.

818. **Przecław IX** z Gnojna, występuje jeszcze w r. 1252 bez żadnego urzędu, a w r. 1264 jest cześnikiem sandomirskim [3]).

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1246, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [4]), jest wspomniany:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, 67, 80, 81, — Kod. dypl. małop. II NN. 450, 451, 501.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 99.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 38, II N. 472.

[4]) Ibidem I N. 29.

819. Komes **Mścigniew III Marcinowicz** z Kurozwęk. Sprzedaje on część dóbr Przyłęk klasztorowi jędrzejowskiemu. Fakt, że na tę sprzedaż zezwala jego żona wraz ze swymi krewnymi *(cum suis propinquis, cognatis et amicis)* nasuwa przypuszczenie, iż Przyłęk nie jest dziedziczną własnością naszego komesa Mścigniewa, lecz dobrami posagowemi.

Synem jego jest komes Mikołaj XXX wojewoda krakowski, który gdy należy notorycznie do rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto i naszego komesa Mścigniewa III do tegoż rodu zaliczyć należy.

Zapewne i występujący w r. 1266 Sulisław i Imbram Mścigniewicze są jego synami.

1248.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1248, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [1]), są wspomniani:

820. **Pełka XIII** kanclerz nadworny krakowski i sandomirski. Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1249, 1250, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260 i 1262 [2]).

W dokumentach z lat 1253, 1261 i 1262 zwany on jest Przedpełkiem.

821. **Mikołaj XXIX Mściwicz.** Jest on synem Mściwa III wojewody krakowskiego.

W latach 1249, 1250 i 1252 jest cześnikiem krakowskim, w r. 1255 zaś wojewodą krakowskim i piastuje tę godność na dwa zawody, raz w latach 1255, 1256, 1257, 1258, 1259 i 1260, a potem znowu powtórnie

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 429.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 40, 57, 61, — Kod. dypl. małop. I NN. 31, 44, 51, 53, 56, 57, 58, II NN. 429, 446, 452, 454, 455, 458, — Rzyszcz. Mucz. I N. 35, III N. 33.

w latach 1262, 1264, 1268, 1270 i 1274. W r. 1261 d. 6 lutego bawi na dworze Kazimirza Konradowicza, księcia kujawskiego i łęczyckiego, nie piastując żadnego urzędu. W r. 1270 zamienia z komesem Bieniem i żoną jego Lutmiłą córką Mąkoszyną wieś swą Dziewin za wieś Zabłocie, a w r. 1271 bierze udział w łupieskiej wyprawie na Szląsk książąt Bolesława Leszkowicza i Konrada mazowieckiego [1]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych; podajemy obok jej rysunek, zdjęty z egzemplarza, wiszącego u dokumentu z r. 1257. Wyobraża ona taką samą stannicę runiczną, jaka widnieje na pieczęci jego ojca Mściwa III wojewody krakowskiego.

Brat jego Jakub jest sędzią krakowskim.

822. **Sąd VII** podkomorzy krakowski. Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1249, 1250, 1251, 1252, 1254 i 1255, a ma brata Sławę [2]).

Po imieniu sądząc jest on członkiem rodu Odrowążów.

W dokumencie Prandoty biskupa krakowskiego z r. 1248, wydanym dla klasztoru Szpitalników zagojskich [3]), przychodzą:

823. **Jaś II** kanonik sandomirski.

824. **Piotr LXII** kantor sandomirski.

825. **Benedykt III** kustosz sandomirski.

826. **Jan LIV Zegramowicz,** kanonik san-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 57, 58, 59, 60, — Kod. dypl. małop. I NN. 38, 44, 51, 53, 57, 58, 60, 80, 86, II NN. 431, 436, 448, 449, 452, 454, 455, 468, 473, 474, 475, — Rzyszcz. Mucz. I NN. 35, 49, — Henzel: Breslau NN. 31, 32.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40, — Kod. dypl. małop. I NN. 31, 38, 40, 42, II NN. 429, 431, 431, 434, 436, 447, — Rzyszcz. Mucz. I. N. 35.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 30.

domirski, jest w r. 1250 nadto kapelanem nadwornym księcia krakowskiego, a w r. 1253 występuje bez żadnej godności [1]).

Ma brata Gocwina.

827. **Piotr LXIII** kapelan u N. P. Maryi w Krakowie, kanonik katedralny krakowski, piastuje tę ostatnią godność jeszcze w r. 1250 [2]).

828. **Walter VII** prokurator biskupa krakowskiego, jest w r. 1266 biskupim skarbnikiem.

829. **Gierard XI** archidyakon lubelski, jest w latach 1253 i 1259 archidyakonem zawichojskim, kanonikiem katedralnym i mistrzem [3]), a występuje w r. 1248 jako świadek na dokumencie mistrza Wilhelma z Nissy [4]).

1249.

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1249, wydanym dla klasztoru wąchockiego [5]), świadkują między innymi:

830. **Sułek** czyli **Sulisław XVIII** kasztelan brzeski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1253, jest w r. 1255 kasztelanem wiślickim, w r. 1258 tytułowany jest jako były kasztelan wiślicki, w latach 1260, 1262, 1263 i 1264 jest wojewodą krakowskim, a w latach 1268, 1278, 1282, 1285, 1286, 1287 i 1288 komesem krakowskim kasztelanem [6]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 30, 39.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 23.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 36, — Kod. dypl. małop. I N. 52.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 621.

[5]) Rzyszcz. Mucz. I N. 35.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 43, 63, 86, — Kod. dypl. małop. I NN. 56, 61, 63, 66, 109, NN. 446, 459, 471, 439, 506, 507, 510, — Rzyszcz. Mucz. NN. 53, 58, 64, — Kod dypl. tyniecki N. 21.

Pisze on się z Miedźwiedzia, a syn jego Abraham dziedzic Kębłowa, wspomniany jest w r. 1278.

W r. 1263 zamienia on z klasztorem jędrzejowskim wsie Łątczyn i Nagłowice na wieś Krzesławice.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych; dołączamy obok jej rysunek. Wyobraża ona uherbioną stannicę runiczną w kształcie ostrzewia o dwóch sękach.

Pieczęć ta budzi niezwykły interes.

Nasz Sułek bowiem należał do rodu Starzów małopolskich. Stannica runiczna Starzów małopolskich jest doskonale znaną z monet Sieciecha palatyna Władysława Hermana i wygląda tak u linii senioracklej:

u linii młodszej zaś powinna wyglądać tak: a to jest właśnie stannica rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Otóż ta stannica pochodzi od runy skandynawskiej madr: zaś przedstawiona na pieczęci naszego Sułka stannica pochodzi również od runy madr, ale pisanej innym kształtem, a mianowicie: . Nie podobna jednak przypuścić, iżby za czasów naszego Sułka, a zatem w połowie XIII wieku znano jeszcze u nas tak dobrze runy skandynawskie; prawdopodobnie nie znano ich wcale już conajmniej od 400 lat, z czegoby wynikało, że stannica naszego Sułka jest prastarą i pochodzi jeszcze z IX wieku.

Znaczyłoby to, że jeszcze w IX wieku, kiedy jeszcze doskonale wiedziano, że runa: znaczy zupełnie tożsamo, co runa: , i że jedna na oznaczenie drugiej użytą być może, ród małopolski Starzów rozdzielił się na dwie gałęzie, na senioracką, której potomkiem jest Sieciech palatyn Władysława Hermana, osiadłą w północnym cyplu województwa sandomirskiego, w okolicy Sieciechowa, i na młodszą, osiadłą następnie na zachód od Krakowa,

w okolicy Morawicy i Tęczyna, której potomkiem jest nasz Sułek.

Gdyby ten Sułek nie pisał się z Miedźwiedzia, który z dawien dawna do Toporczyków należał, i gdyby imię jego nie wskazywało rodu Starzów, bylibyśmy go niewątpliwie na zasadzie jego stannicy pieczętnej zaliczyli do młodszej linii Bogoryów, gdyż młodsza linia Bogoryów właśnie takiej stannicy: używała.

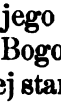

831. Mistrz **Jakub XXIII** proboszcz wiślicki, kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1250, 1259 i 1264, a w r. 1266 jest dziekanem katedralnym krakowskim [1]).

1250.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1250, wydanym dla klasztoru Cystersów w Mogile [2]), spotykamy następujących Małopolan:

832, 833. **Andrzej XXI** i syn jego **Wojciech,** właściciele działu w Cyrzynach.

Zdaje się, że ten Andrzej nie był rycerzem szlachcicem, lecz tylko rycerzem włodyką, gdyż Cyrzyny były wsią włodyczą i inni dziedzice działów w Cyrzynach byli także włodykami.

834. **Aleksander V** opat mogilski.

835. **Bolibor II** opat tyniecki, występuje jeszcze w tej godności w latach 1251 i 1258 [3]).

836. **Marcin XXII** opat wąchocki, piastuje tę godność jeszcze w latach 1251, 1255 i 1258 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 30, — Kod. dypl. małop. I NN. 52, 67, — Kod. dypl. mogil. NN. 22, 28.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 22.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 434.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 42, — Kod. dypl. małop. II NN. 424, 480.

837. **Sulisław XIX** archidyakon zawichojski.

838. **Domarad VII** podsędek nadworny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1251, 1252, 1254, 1255, 1257 i 1258 [1]).

Onto prawdopodobnie sprzedał Wierzbięcie proboszczowi staniąteckiemu dział swój w Klimuntowie [2]).

Posiadanie działu dziedzicznego w Klimuntowie wskazywałoby, że nasz Domarat jest potomkiem Klimunta; lecz że imię Klimunt przychodzi nietylko u Swiebodów-Gryfów ale także i u Lisów, więc niewiedzieć, do którego z tych dwóch rodów naszego Domarata zaliczyć.

839. **Więcław XIV** brat poprzedniego Domarata VII podsędka.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z roku 1250, wydanym w przedmiocie wsi Oględówek [3]) przychodzą:

840—842. **Tules, Getlep** i **Bogusza V,** synowie Chwała i Sulisława, niegdy współwłaściciele wsi Oględówek w powiecie stopnickim.

Mieli oni stryja Włosta, którego imię wskazuje, że należeli do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

843. **Włost XIII** stryj codopiero wspomnianych dziedziców Oględówka, należy również do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

844. **Goćwin III** preceptor i mnich klasztoru miechowskiego.

845. **Mikołaj XXX** scholastyk szaniecki, jest w r. 1266 kieleckim scholastykiem [3]).

846. **Janik II Bartek.**

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 41, — Kod. dypl. małop. II NN. 424, 447, — Rzyszcz. Mucz. III NN, 28, 35, — Kod. dypl. tyniecki N. 20.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 43.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 28.

847. **Wisław V** kapelan nadworny księcia krakowskiego.

848. **Mikołaj XXXI** kapelan nadworny księcia krakowskiego, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1254 [1]).

849. **Stefan XXV** kapelan nadworny księcia krakowskiego, jest w r. 1266 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1250, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [3]), spotykamy następujących Małopolan:

850. **Sława** czyli **Sław XI** brat Sąda VII podkomorzego krakowskiego, występuje jeszcze w r. 1251 bez żadnego urzędu; w latach 1254 i 1255 jest cześnikiem księżnej krakowskiej, w r. 1258 tytułowany jest cześnikiem żarnowskim, co nie jest możebnem, gdyż cześnik był urzędem ściśle nadwornym, w Żarnowie zaś żadnego dworu książęcego nie było, w tym samym też roku jest w innym dokumencie poprawniej tytułowany cześnikiem księżnej [4]).

Po imieniu brata jego Sąda sądząc, należałby nasz Sława do rodu Odrowążów.

851. **Mścisław III** chorąży krakowski.

852. **Awdaniec I** *(Hadancius)*, kapelan nadworny księcia krakowskiego; ten po imieniu sądząc należy do rodu Awdańców.

853. **Aleksander VI** kapelan nadworny księcia krakowskiego, piastuje tę godność jeszcze w r. 1254 [5]).

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 28.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 28.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 31.

[4]) Ibidem II NN. 424, 445, — Rzyszcz. Mucz. III N. 28, — Kod. dypl. tyniecki NN. 20, 21.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 28.

854. **Jakub XXIV** kapelan nadworny księcia krakowskiego, jest nim jeszcze w r. 1256, a w latach 1262 i 1264 jest kanonikiem sandomirskim, wreszcie w r. 1266 archidyakonem zawichojskim [1]).

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1250, wydanym dla klasztoru Cystersów jędrzejowskiego [2]), występują:

855. **Gosław XIII** kasztelan sieciechowski.

Jegoto zapewne syn Mszczuj Gosławicz występuje na dworze Konrada księcia mazowieckiego i krakowskiego około r. 1241 [3]).

Po imieniu tegoż syna jego Mszczuga sądząc, należałby nasz Gosław do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

856. **Bartłomiej III** brat poprzedniego Gosława.

857. **Jakub XXV Pakosławowicz.** Jest on w r. 1259 sędzią krakowskim i piastuje tę godność jeszcze w latach 1261, 1262 i 1263; od r. 1261 tytułowany jest komesem [4]).

Którego z trzech Pakosławów jest on synem, czy Pakosława V Lasocica, czy Pakosława VII Wojciechowicza, czy wreszcie Pakosława IX Starszego, rozstrzygnąć niepodobna. W każdym razie po imieniu ojca sądząc należał on do rodu Awdańców.

858. **Więcław XIV** kapelan kościoła św. Wojciecha a dziedzic Cyrzyn, które klasztorowi Cystersów w Mogile w r. 1250 [5]) sprzedaje.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 60, II N. 449, 472, — Kod. dypl. mogil. N. 28.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 32.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 25.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40, — Kod. dypl. małop. I N. 60, II NN. 455, 470, — Rzyszcz. Mucz. III N. 38, — Stenzel Breslau N. 31, 32.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 23.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, dołączamy jej podobiznę. Nie wyobraża ona ani herbu ani stannicy runicznej, lecz tylko bardzo niezgrabny monogram VENCEZLA9. Gdy wieś Cyrzyny nosi wedle nazwy swej charakter wsi włodyczej, nasuwa się przypuszczenie, że i nasz Więcław XIV kapelan nie był rycerzem szlachcicem, lecz tylko rycerzem włodyką, za czem bardzo silnie przemawia fakt, iż jak tego pieczęć dowodzi, nie posiadał wcale herbu, a było to właśnie cechą charakterystyczną rycerstwa włodyczego, iż nie posiadało ani herbu ani zawołania *(carent clenodio et proclamacione)*.

W dokumencie tegoż Więcława z r. 1250, wydanym dla klasztoru Cystersów w Mogile, w przedmiocie sprzedaży owej wsi Cyrzyny [1]), występują:

859. **Garyn I** opat jędrzejowski.

860. **Teodoryk VI** opat koprzywnicki.

861. **Fabin I** kanonik katedralny krakowski.

W wyroku Klimunta wojewody krakowskiego z r. 1250, wydanym w sporze dziedziców Potoka przeciw opatowi jędrzejowskiemu o dziedzinę w Potoku [2]), przychodzą:

862—864. **Bartold II, Wawrysz I i Piotr LXIV Bachowicze** czyli synowie Bacha (zapewne Biecha z Potoka.

865. **Boksa V** kantor u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie.

866. **Floryan VI Wroczowicz** czyli syn

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 23.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 33.

Wrocza lub Wrocława, jest w r. 1252 cześnikiem sandomirskim [1]).

867. **Wocław** (zapewne omylone zamiast Wrocław albo Wojsław), sędzia wojewody krakowskiego.

868. **Lucyan I** stolnik wojewody krakowskiego.

869. **Andrzej XXII** rycerz wojewody krakowskiego.

870. **Milek II,** 871. **Marcin XXIII** z Goszczy.

871. **Wojsław XVII** kapelan wojewody krakowskiego.

Do tego mniej więcej czasu odsyłany bywa przywilej założenia klasztoru w Trzcianie czyli Libichowej, zakonników reguły św. Augustyna *de poenitentia beatorum martyrum,* którego oryginał zaginął, a z którego dwóch kopij jedna nosi zgoła niemożebną datę roku 1201, druga wątpliwą datę r. 1250 [2]).

Ponieważ data tego przywileju nie jest jeszcze krytycznie ustalona, ileże wydawca onegoż odłożył sprawę tę aż do ogłoszenia przywilei średniowiecznych klasztoru św. Marka w Krakowie, należącego do tej samej reguły, co i klasztor w Libichowej, tymczasem pokazało się, że klasztor św. Marka w Krakowie żadnych średniowiecznych dokumentów nie posiada, przeto musimy się na tem miejscu zająć bliższem zbadaniem daty dokumentu powyższego.

Otóż jako świadkowie dokumentu powyższego figurują: Prandota biskup krakowski, komes Mikołaj wojewoda krakowski, komes Siegniew kasztelan krakowski, komes Bronisz kasztelan biecki, Przedpełk kanclerz oraz Sobiesław podkanclerzy. Data zaś książęcego potwierdzenia pochodzi z września.

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 41.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I str. 87.

Otóż co do tych świadków rzecz się ma tak: Prandota zasiada na stolicy biskupiej krakowskiej od r. 1242 do r. 1266; komes Mikołaj jest wojewodą krakowskim od r. 1255 do r. 1274; Siegniew nie jest nigdy kasztelanem krakowskim lecz wojewodą sandomirskim, natomiast kasztelanami krakowskimi w tym czasie są Michał, Sąd i Adam; Bronisz jest kasztelanem bieckim w latach 1255 do 1262; kanclerz zowie się zwyczajnie Pełką, a tylko bardzo rzadko Przedpełkiem i urzęduje od r. 1248 do 1262, a Sobiesław podkanclerzy od r. 1248 do 1255. Z tego wynika, że ci wszyscy świadkowie mogli się znaleść razem tylko w drugiej połowie r. 1255, gdyż przedtem nie był jeszcze ani komes Mikołaj wojewodą krakowskim ani Bronisz kasztelanem bieckim, później zaś nie był już Sobiesław podkanclerzym nadwornym. Ale i w takim razie należy wyrazy „*Segneo castellano Cracouiensi*“ sprostować na: „*Segneo (palatino Sandomiriensi, Adam) castellano Cracouiensi*“. W każdym razie dokument ten należy dopiero do r. 1255, więc o nim dopiero pod tym rokiem mówić będziemy.

1251.

872. **Piotr LXV** opat szczyrzycki, wspomniany jest w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1251, wydanym dla klasztoru szczyrzyckiego, a występuje z tą godnością jeszcze w r. 1252 [1]).

873. **Piotr LXVI Witowicz** wspomniany jest w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1251, wydanym dla klasztoru miechowskiego. W r. 1256 jest komornikiem krakowskim [2]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 37, II N. 612.
[2]) Ibidem II NN. 434, 451.

1252.

874. **Świętosław VII** opat sieciechowski, wspomniany w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1252, wydanym dla klasztoru sieciechowskiego [1]).

875. **Warsz II** miecznik sandomirski, wspomniany w tymże dokumencie księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1252, jest stolnikiem sandomirskim w latach 1256, 1257 i 1258; w latach 1259, 1260 i 1262 jest kasztelanem lubelskim, w latach 1268 i 1269 komesem wojewodą sandomirskim, wreszcie w latach 1270, 1271,

1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1278, 1279 i 1280 komesem kasztelanem krakowskim [2]).

Ma on dwóch synów: Prandotę późniejszego kasztelana sandomirskiego i Mikołaja kanonika krakowskiego.

Zamienił on z klasztorem wąchockim wieś Olchową w pobliżu Bochni położoną, na wieś Denków.

Dwie pieczęcie jego, jedna większa, druga mniejsza, dochowały się do dni naszych, podajemy je obok

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 34.

[2]) Ibidem I NN. 34, 58, 59, 61, 81, 83, 99, 106, — Kod. dypl. małop. I NN. 44, 51, 60, 78, 80, 84, 88, 92, II NN. 449, 450, 452, 454, 459, 474, 475, 477, 480, 481, 485, 487, 517, 626, — Kod. dypl. mogil. N. 31, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 43, 44, 46, 50.

w rysunku; wyobrażają one obie stannicę runiczną, przedstawiającą pierścień przekrzyżowany krzyżem, którego każde ramię znowu jest przekrzyżowane.

Należy on do rodu Rawiczów.

W dokumencie Wacława opata brzeskiego z r. 1252, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [1]), występują:

876. **Więcław XVI** opat brzeski.

877. **Wyżenega II** ksieni zwierzyniecka.

878. **Detwin I** proboszcz zwierzyniecki.

879. **Tecylin** czyli **Tyślin I,** opat szczyrzycki.

W dokumencie Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1252, wydanym dla komesa Klimunta z Ruszczy wojewody krakowskiego [2]), występują:

880. **Sięgniew I** kasztelan lubelski. Jest on w latach 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1262 i 1264 wojewodą sandomirskim [3]).

881. **Sięgniew II** kasztelan żarnowski.

W dokumencie Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1252, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [4]), występują:

882. **Ścibor VIII** i 883. **Strachota II Mikołajewicze,** bracia, dziedzice Ściborzyc w powiecie olkuskim położonych, którzy wieś tę klasztorowi szczyrzyckiemu sprzedali.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 39.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 436.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 43, 58, 59, 60, 63, — Kod. dypl. małop. I NN. 44, 53, 58, 60, II NN. 446, 449, 450, 452, 454, 455, 458, 459, 472, 473.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 38.

Co do oznaczenia, do jakiegoby rodu ci nasi dwaj Sciborscy należeli, zachodzą poważne trudności. Imię Ścibor jest rodowi Ostojów właściwe, wobec czego moglibyśmy śmiało naszych Ściborskich do tegoż rodu zaliczyć, gdyby nie następująca przeszkoda. Herb Ostoja jest runą uherbioną i pochodzi od tej stannicy runicznej, której pierwotyp wytworzył herb Strzegonię, a następnie Czewoję, tak, że herb Ostoja różni się od herbu Czewoja tem, że w herbie Ostoja jest krzyż pomiędzy dwoma połuksiężycami, a w herbie Czewoja krzyż pomiędzy dwoma podkowami. Atoli uherbianie stannic runicznych w połowie XIII wicku nie było jeszcze znane, więc w r. 1252 nie mógł jeszcze istnieć herb Ostoja w obecnym swym kształcie, ani herb Czewoja, a stannice runiczne obu tych herbów musiały być zupełnie identyczne. Zachodzi więc kwestya, czy wobec tego, że nie mógł istnieć osobny herb Ostoja, istniał już osobny ród Ostojów od rodu Czewojów oddzielony? Jest to pytanie niezmiernie trudne do rozstrzygnięcia. Ostoja bowiem jest proklamacyą osobową, pochodzącą od imienia praojca rodu Ostój i sięga wedle wszelkiego prawdopodobieństwa jeszcze doby Popielidów. Jeśli zaś istniała osobna proklamacya, to musiała istnieć i osobna stannica runiczna. Otóż odherbiwszy stannicę runiczną, z której w drodze uherbienia powstał herb Ostoja, uzyskamy stannicę runiczną na dobę pogańską taką: , a po przyjęciu chrześciaństwa taką: a to jest właśnie taż sama stannica, z jakiej powstał także herb Czewoja. Tymczasem nie może jedna stannica mieć dwóch równocześnie proklamacyj ani nie mogą istnieć obok siebie dwie zupełnie identyczne stannice. Gdy więc ród Ostojów po proklamacyi sądząc, musiał już istnieć w dobie pogańskiej, podczas gdy herb Ostoja mógł powstać dopiero co najwcześniej w XIV w. przeto stannica runiczna rodu Ostojów musiała mieć na sobie jakąś odmianę, która ją od stannicy runicznej rodu

Czewojów odróżniała, a którato odmiana przy uherbieniu tej stannicy pominiętą została.

883. **Janusz VIII Nawojowicz,** syn nieznanego zresztą znikąd Nawoja II, występuje w r. 1254 bez żadnego urzędu, w r. 1256 jest komesem komornikiem nadwornym księżnej krakowskiej, tak samo w roku 1258, w latach 1262 i 1264 kasztelanem radomskim, w r. 1268 komesem kasztelanem lubelskim, w latach 1271, 1272, 1274, 1275 i 1278 wojewodą sandomirskim, wreszcie w latach 1284 i 1285 komesem kasztelanem krakowskim [1]).

Po imieniu ojca jego Nawoja sądząc, należy on do rodu małopolskich Starzów.

884. **Boksa VI.** Jest on dziedzicem części dóbr Kargów, w powiecie szydłowskim położonych, jest w latach 1270, 1271 i 1275 komesem kasztelanem małogojskim, a w latach 1282, 1286, 1287 i 1288 komesem wojewodą sandomirskim [2]).

Ma on brata Sieciecha, a to imię brata jego wskazuje, że nasz Boksa należy do rodu małopolskich Starzów.

885. **Bodzęta VI.** Jest on synem Mrokoty, a występuje jeszcze w r. 1266, wszelako bez żadnego urzędu [3]).

886. **Mikołaj XXXII Piotrowicz.**

887. **Marcin XXIV,** wnuk Łukaszów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 69, 70, 80, 83, — Kod. dypl. tyniecki NN. 21, 27, — Kod. dypl. mogil. N. 31, — Kod. dypl. małop. I NN. 60, 77, 94, II NN. 449, 451, 472, 477, 480, 481, 497, 498, 501, 626, — Stenzel Breslau N. 32, — Rzyszcz. Mucz. III N. 28.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 88, — Kod. dypl. mogil. N. 38, — Kod. dypl. małop. I NN. 38, 80, 86, 88, 113, II N. 509, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 43, 58, — Stenzel Breslau NN. 31, 32.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 71.

888. **Krystyn VI Sala.**

889. **Dobiesz IV Wilga.**

890. **Przecław X.**

891. **Wojsław XVIII Broniszowicz** jest prawdopodobnie synem Bronisza VII ostatecznie kasztelana bieckiego, a w latach 1276, 1277 i 1278 skarbnikiem krakowskim [1]).

Po imieniu jego sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W tem miejscu wspomnieć wypada o rzekomym przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1252, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [2]), którego atoli archiwum klasztoru nie posiada wcale, mimo iż posiada po dziśdzień daleko starsze oryginały. Oryginał atoli tego dokumentu istniał i był przedstawiony komisyi granicznej węgiersko-galicyjskiej w r. 1794, lecz czy był autentyczny, to się zaraz niżej okaże.

Otóż na dokumencie tym świadkują: Prandota biskup krakowski, Klemens wojewoda krakowski, Bousław wojewoda sandomirski, Mirso kasztelan krakowski i Cisło kasztelan sandomirski.

Co do tych świadków rzecz przedstawia się następnie: Prandota biskup krakowski i Klemens wojewoda krakowski są świadkami autentycznymi i na rok 1252 się zgadzają; ale już trzeci świadek Bousław (właściwie Bogusław) wojewoda sandomirski nie tylko nie jest autentyczny, ale nie istnieje nawet w r. 1252 wogóle żaden dostojnik małopolski, któryby się zwał Bogusławem. Wojewodą sandomirskim w r. 1252 jest Sąd V Dobiesławicz, a tylko kasztelanem sandomirskim jest około roku

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 483, — Kod. dypl. mogil. N. 33, — Rzyszcz. Mucz. III N. 53.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 612.

1257 Boguchwał ale nie Bogusław i nie w r. 1252. Krakowskim kasztelanem jest w r. 1252 Michał V Piotrkowicz, ale nie Mirso, zaś kasztelanem sandomirskim w r. 1252 Stefan, ale nie Cisło, któreto dwa imiona zresztą nawskróś gminne, nie są pomiędzy rycerstwem szlachtą w wiekach średnich nigdy używane.

Wynika stąd, że ów rzekomy przywilej księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1252 jest prostym falsyfikatem; a że treść jego nie zawiera w sobie żadnych niewłaściwości, przeto sfałszowanie onegoż musiało nastąpić jeszcze w wiekach średnich.

1253.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1253, wydanym dla biskupstwa krakowskiego [1]), występują:

892. **Piotr LXVII** kasztelan sandomirski. Będzieto najprawdopodobniej cytowany przez nas wyżej pod latami 1235 i 1236 Piotr LI Teodorowicz, syn Teodora wojewody krakowskiego, chociaż zupełnej pewności brak.

893. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** podkomorzy krakowski, występuje w r. 1256 bez żadnego urzędu, w latach 1258, 1259 i 1260 jest podstolim sandomirskim, w latach 1261, 1262, 1263, 1264 i 1268 jest komesem i powtórnie podkomorzym krakowskim, w latach 1269, 1270 i 1271 jest łowczym krakowskim w Kłobucku, w latach 1273, 1275 i 1276 jest stolnikiem sandomirskim, w latach 1278 i 1279 jest komesem komornikiem to krakowskim, to księżnej krakowskiej, w latach 1282, 1286, 1287, 1288 i 1290 jest sędzią krakowskim, a także sędzią księżnej Kunegundy.

W latach 1244 i 1246 występuje starszy syn jego

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 39.

Przybysław, w r. 1278 syn młodszy, komes Klimunt, miecznik sandomirski [1]).

Jest on synem Strzeszka III Budziwojowicza, cześnika zrazu krakowskiego, potem sandomirskiego, a wnukiem komesa Budziwoja III z Glewa.

894. **Sasin IV** podkomorzy sandomirski. Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1255 i 1258; w r. 1275 jest komesem kasztelanem wiślickim, w r. 1277 komesem kasztelanem sandomirskim, a w latach 1278 i 1279 komesem palatynem krakowskim [2]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Podajemy obok jej wizerunek. Wyobraża ona stannicę runiczną uherbioną, pokrewną stannicy, z której powstał herb Kopaszyna.

W umowie Prandoty biskupa krakowskiego z r. 1253, zawartej z Witem kołodziejem [3]), występują:

895. **Piotr LXVIII,** prokurator biskupa krakowskiego.

896. **Piotr LXIX,** niegdy skarbnik biskupa krakowskiego.

897. **Jan LV** z Miechowa, kanonik katedralny krakowski.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, 60, 62, 79, 81, 83, 90, — Kod. dypl. małop. I NN. 27, 28, 60, 62, 63, 66, 77, 78, 79, 96, 119, II NN. 451, 458, 470, 471, 472, 476, 479, 482, 485, 505, 506, 509, — Rzyszcz. Mucz. I N. 55, III NN. 43, 56, 58, — Kod. dypl. tyniecki NN. 24, 32, — Kod. dypl. mogil. N. 38, — Stenzel Breslau N. 31, 32.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 81, 83, — Kod. dypl. mogil. N. 34 — Kod. dypl. małop. I NN. 51, 88, 93, II NN. 445, 450, 454, — Kod. dypl. tyniecki N. 27.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 36.

898. **Piotr LXX** skarbnik biskupa krakowskiego.

899. **Więcław XVII** kantor wiślicki. Jest on w r. 1274 proboszczem wiślickim i kanonikiem krakowskim [1]).

900. **Jan LVI** pleban z Luborzycy.

901. **Jan LVII** kapelan biskupa krakowskiego.

902. **Mikołaj XXXIII,** 903. **Jan LVIII,** 904. **Henryk XIV,** 905. **Domasław X,** kapelani biskupa krakowskiego. Henryk XIV jest w r. 1263 wikaryuszem katedralnym krakowskim [2]).

906. **Marcin XXV Piotrowicz** kapelan biskupa krakowskiego, jest prawdopodobnie synem komesa Piotra LXVII kasztelana sandomirskiego.

907. **Dobiesław VII Chart,** kapelan biskupa krakowskiego.

908. **Wojciech XVII Mikołajowicz** kapelan biskupa krakowskiego, jest prawdopodobnie synem Mikołaja XVIII Goduli, sędziego nadwornego krakowskiego.

909. **Andrzej XXIII,** 910. **Amilej III,** 911. **Piotr LXXI,** 912. **Fabrycy I,** 913. **Maksencyusz I,** 914. **Więcław XVIII,** 915. **Fałek** czyli **Chwałek II,** 916. **Mikołaj XXXIV.**

1254.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1254, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [3]), przychodzą:

917. **Pomnan** czyli **Pomian X** proboszcz zrazu staniątecki, następnie opat płocki, współwłaściciel

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 76.
[2]) Ibidem I N. 64.
[3]) Rzyszcz. Muczk. III N. 28.

wsi Zborów, w powiecie szczyrzyckim położonej, którą bracia jego następnie klasztorowi staniąteckiemu sprzedali.

Zdaje się, że od niegoto i jego braci nabyła Racława, wdowa po Klimuncie V kasztelanie krakowskim, połowę dóbr Uszew [1]).

Zdaje się, iż on należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

918. **Kilian IV** podsędek sandomirski [2]).

919. **Albert III** podkoniuszy nadworny, występuje on jeszcze w r. 1255 i 1258 jako podkoniuszy sandomirski, zaś w roku następnym występuje syn jego Piotr [2]).

920. **Idzi V Adamowicz,** jest on zapewne synem Adama IV Leniartowicza, kasztelana krakowskiego.

Należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

921. **Cztan I Janowicz,** występuje jeszcze w r. 1256.

922. **Kietla I** rycerz.

923. **Walter VIII** kapelan nadworny.

924. **Niedaniec I** kapelan nadworny, piastuje tę godność jeszcze w latach 1255, 1256 i 1258 [4]).

W r. 1254 na dokumencie Klimunta i Marka Markowiczów, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [5]), świadkują między innymi:

925. **Bartłomiej IV Brylikowicz** i

926. **Sulisław XX Brylikowicz,** synowie nieznanego zresztą znikąd Brylika.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 456.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 40, 41.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43, — Kod. dypl. małop. II N. 450, — Kod. dypl. tyniecki N. 21.

[4]) Kod. dypl. małop. I. N. 42, II NN. 446, 447, 449, — Kod, dypl. tyniecki N. 20.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 40.

Do jakiegoby rodu nasi Brylikowicze należeli, tem trudniej przychodzi dociec, gdy jak wspomnieliśmy, ojciec ich Brylik jest osobą zgoła nieznaną, a co gorsza, imię Brylik jest u rycerstwa polskiego wieków średnich zgoła nieużywane. Tylko fakt, że ci Brylikowicze świadkują przy akcie wystawionym przez dwóch Świebodziców, nasuwa przypuszczenie, że i oni do rodu Świebodziców należą. Świadkowanie bowiem krewnych w takich wypadkach, gdzie chodziło o pozbycie dziedzicznych nieruchomości, miało doniosłe prawne znaczenie, mianowicie, że ci krewniacy skoro są przy alienacyi obecni a nie protestują *(nemine reclamante)*, zgadzają się na taką alienacyę dóbr dziedzicznych.

Gdy żadnych bliższych szczegółów do naszych Brylikowiczów nie mamy, pozostają nam tylko ich imiona: Bartłomiej i Sulisław. Otóż rzeczywiście w rodzie Świebodów-Gryfów, w dwunastem i trzynastem pokoleniu przychodzą imiona Bartłomieja i Sulisława jako ojca i syna. W szczególności żyjący na schyłku XII i początku XIII wieku Bartłomiej II, rycerz osiadły w okolicy Pełczysk, ma syna Sulisława VII kasztelana sandomirskiego. Wobec tego nie potrzebujemy już wątpić ani na chwilę, że nasi Brylikowicze Bartłomiej i Sulisław również do rodu Swiebodów-Gryfów należą. Że zaś oni należą do pokolenia czternastego, przeto ojciec ich Brylik I musiał żyć w pokoleniu trzynastem, czyli że był prawdopodobnie bratem Sulisława VII kasztelana sandomirskiego, a synem Bartłomieja II.

Nasz Sulisław XX jest w r. 1255 podkoniuszym krakowskim, a w latach 1260 i 1262 stolnikiem sandomirskim. W roku 1287 występuje syn jego Klimunt, którego imię znowu dowodnie na ród Swiebodów-Gryfów wskazuje [1]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 452, 456, 507, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43, — Rzyszcz. Mucz. III N. 39.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1254, wydanym dla klasztoru zwierzynieckiego [1]), występują między innymi:

927. **Jan LIX Bobino** podczaszy krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1255; w r. 1263 jest stolnikiem księżnej krakowskiej, w latach 1264, 1268, 1270 i 1271 skarbnikiem krakowskim, a w r. 1276 komesem skarbnikiem księżnej [2]).

928. Komes **Pełka XIV Michałowicz** jest w r. 1258 podkomorzym nadwornym, w r. 1272 stolnikiem krakowskim, w r. 1275 komesem cześnikiem sandomirskim, a w r. 1279 kasztelanem sandomirskim [3]).

Jest on synem Michała V Piotrkowicza, kasztelana krakowskiego, który właśnie w r. 1254 umiera, a jako taki jest członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Połukozów.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1254, wydanym dla klasztoru Premonstrantek w Krzyżanowicach [4]), przychodzą powołani:

929. **Bogusław XXV** stolnik sandomirski, jest w latach 1256 i 1258 kasztelanem sandomirskim, a w r. 1259 kasztelanem wojnickim [5]).

Nie jest bynajmniej wykluczoną możność, że nasz Bogusław XXV jest identyczną osobą z przywiedzionym przez nas wyżej Bogusławem XII Ramułtowiczem, na co w swojem miejscu zwróciliśmy uwagę.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 40, — Kod. dypl. małop. I NN. 42, 63, 66, 79, 82, II NN. 447, 470, 471, 474, 475,— Rzyszcz. Mucz. III N. 44.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 40, 57, 83, — Kod. dypl. małop. I NN. 82, 88.

[4]) Rzyszcz. Muczk. I N. 44.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, 60, — Rzyszcz. Mucz. III N. 33.

930. **Bogusław XXVI** z Szańca.

931. **Sułek** czyli **Sulisław XXI Michałowicz,** syn Michała V Piotrkowicza kasztelana krakowskiego, jest w latach 1252 i 1256 kasztelanem zawichojskim [1]).

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Połukozów.

1255.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1255, wydanym w przedmiocie założenia wsi Uszwi [2]), przychodzą:

932. **Kuźma II** rycerz, któremu książę Bolesław Leszkowicz wzmiankowanym przywilejem nadał las nad rzeką Uszwią, iżby tamże wieś sobie założył.

Jegoto synowie zapewne sprzedali dział w Klimuntowie Wierzbięcie proboszczowi staniąteckiemu [3]).

933. **Boguta II** i 934. **Arnold II** kapelani nadworni.

935. **Twardosław III** kapelan nadworny, jest w latach 1256 do 1264, 1268, 1270, 1272 do 1278 podkanclerzym nadwornym, a od r. 1270 jest także kantorem sandomirskim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 41, — Kod. dypl. małop. II N. 449.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 445.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 43.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 57, 58, 61, 62, 63, 72, 80, — Kod. dypl. małop. I NN. 60, 61, 63, 66, 67, 77, 79, 80, 82, 83, 88, 94, II NN. 446, 447, 449, 451, 454, 455, 471, 472, 480, 481, 483, 485, 626, — Kod. dypl. mogil. N. 31, — Rzyszcz. Mucz. I N. 55, N. III 35, 43.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1255, wydanym dla klasztoru Panien Klarysek w Zawichoście [1]), występują:

936. **Wawrzyniec VI** kanonik u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie.

937. **Werner II** kanonik zawichojski.

938. **Piotr LXX Bogumiłowicz,** kasztelan wojnicki, piastuje tę godność jeszcze w r. 1256; w r. 1258 jest kasztelanem lubelskim, w r. 1262 kasztelanem sądeckim, w r. 1270 komesem kasztelanem sandomirskim, a wreszcie w latach 1270, 1271, 1272, 1286, 1287 i 1288 komesem wojewodą krakowskim [2]).

Długosz opowiada, iż ten Piotr jako wojewoda krakowski prowadził w r. 1266 wyprawę na Ruś [3]), co nie jest prawdą, gdyż nasz Piotr mógł być podówczas zaledwo wojewodą sandomirskim.

Jest on prawdopodobnie synem Bogumiła IX łowczego krakowskiego (1234).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, dołączamy ją tutaj w przerysie. Wyobraża ona stannicę runiczną, nieco uherbioną, przedstawiającą jakoby dwie kule czyli krzywe laski, poprzecznem bierzwionem ze sobą spojone. Jest to forma przechodowa od stannicy runicznej do herbu Kopaszyna.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 446.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, — Kod. dypl. małop. I NN. 51, 60, 80, 82, II NN. 446, 450, 476, 477, 504, 506, 507, 508, 510, — Rzyszcz. Muczk. III NN. 43, 44.

[3]) Długosz II 397.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1255, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [1]), występują:

939. Brat **Albert IV** Minoryta z Zawichostu, który występuje jeszcze i w r. 1256 [2]).

940. **Piotr LXXI** stolnik biskupa krakowskiego.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1255, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]), przychodzą:

941. **Jakub XXVI Mściwicz.** Jest on w latach 1256, 1258 i 1259 kasztelanem wojnickim, w r. 1270 kasztelanem wiślickim, a w r. 1271 kasztelanem lubelskim [4]).

942. **Mirosław XIV Mściwicz.** Jest on w latach 1268, 1269 i 1270 cześnikiem krakowskim, w latach 1271, 1272, 1273 i 1274 jest sędzią nadwornym krakowskim, a w r. 1275 kasztelanem sandomirskim [5]).

Obaj ci Mściwicze: Jakub XXVI i Mirosław XIV, są synami Mściwa III, znanego wojewody wiślickiego, a jako tacy należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Mirosława synowie Piotr i Mściw dziedzice Gniazda, występują w r. 1286, zaś trzeci syn komes Boguchwał w r. 1289 [6]).

Jest bardzo interesującem, że Gniazdo, z którego się Piotr i Mściw Mirosławicze piszą, leży na Spiżu,

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 43.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 449.

[3]) Ibidem II N 447.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, — Kod. dypl. małop. II NN. 447, 455, 476, — Rzyszcz. Muczk. III N. 33, — Stenzel N. 31, 32.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 67, 78, — Kod. dypl. mogil. N. 32, — Rzyszcz. Mucz. II N. 103, III N. 38, — Kod. dypl. małop. I N. 78, II NN. 447, 470, 475, 476, 481, — Stenzel NN. 31, 32.

[6]) Kod. dypl. małop. II NN. 505, 512.

właśnie w pobliżu Lubowli, gniazda rodowego Lubowlitów-Ogniwów, z którego oni swoją proklamacyę podnieśli.

943. **Tomasz XIII** kapelan nadworny, jest w r. 1268 kustoszem katedralnym krakowskim [1]).

W tem miejscu wypada nam powrócić do owego wątpliwego przywileju fundacyjnego klasztoru w Trzcianie czyli Libichowej, o którym pod r. 1250 mówiliśmy, a który z powodów tamże przytoczonych do r. 1255 odnieśliśmy [2]).

Otóż w przywileju tym występują:

944. **Wysz III** kanonik krakowski, oraz brat jego

945. Komes **Dzierżykraj VII,** jako założyciele klasztoru zakonników reguły św. Augustyna *de poenitentia beatorum Martyrum* w Libichowej czyli Trzcianie.

Są oni dziedzicami wsi Niegowici i otrzymują od Bolesława Leszkowicza księcia krakowskiego i sandomirskiego w r. 1262 obszary leśne położone pomiędzy Bochnią, Szczyrzycem a Libichową [3]).

Wysz III jest w r. 1266 arbitrem przy wyborze Pawła Przemankowskiego biskupem krakowskim [4]), w r. 1271 kantorem katedralnym krakowskim, następnie scholastykiem katedralnym i na tej godności przed r. 1288 umiera.

Miał on bratanicę Bogusławę, która wyszła za Mirona II Dzierżykrajowicza podkomorzego, a której w spadku po tym swoim stryju przypadły dobra Niegowić, podczas gdy inne dobra po tymże Wyszu pozostałe, mianowicie Świniarsko i Muszynę, odziedziczył stół biskupi krakowski [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 76.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I str. 87.

[3]) Ibidem I N. 63.

[4]) Długosz II, 400.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 89, 90, — Kod. dypl. małop. II N. 477.

Komesa Dzierżykraja VII natomiast dalsze losy a względnie potomstwo nie jest nam znane; prawdopodobnie jest on w latach 1262 i 1266 proboszczem krakowskim, a następnie powtórnie w latach 1271 i 1274 [1]).

Zważywszy, iż dobra Niegowić, których dziedzicami się nasi bracia Wysz i Dzierżykraj piszą, są na schyłku XIV wieku w posiadaniu Połukozów-Ligięzów, przeto i naszych Wysza i Dzierżykraja do rodu Połukozów zaliczyć nam wypada.

Co do kwestyi, czyimiby synami być mogli nasi bracia Wysz i Dzierżykraj, to takowa trafia na nieprzezwyciężone trudności dla braku potrzebnych wskazówek. Jeśli jednak oni są członkami rodu Połukozów, tedy należą albo do linii Pawła Przemankowskiego biskupa krakowskiego, którego ojcem był Jazd a dziadem Cieszęta, albo do linii Michała V Piotrkowicza kasztelana krakowskiego, który miał trzech synów: Michała, Pełkę i Sułka, z których jeden mógłby być ojcem naszych braci Wysza i Dierżykraja.

Za linią Pawła Przemankowskiego przemawiałby fakt, że nasz Wysz dobra Świniarko i Muszynę temuż Pawłowi Przemankowskiemu na stół biskupi krakowski legował, czego powód mógł leżeć w blizkiem pokrewieństwie.

Bałamuctwo wielkie w dochodzeniach powstaje stąd, że w tym rodzie Połukozów przychodzą imiona Dzierżykraj i Mirogniew czyli Miroń (syn Michała Michałowicza), które są właściwe rodowi Rawiczów. Widocznie jakaś Rawitka wniosła takowe imiona w ród Połukozów.

W przywileju Bolesława Leszkowicza księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1255, zawierającym układ z rycerzem Fałkiem Dzierżkowiczem [2]), przychodzą wymienieni:

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. III N. 39, — Kod. dypl. małop. II NN. 477, 480.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 448.

946. **Fałek** czyli **Falisław VI Dzierżkowicz,** który z księciem Bolesławem Leszkowiczem ziemię nad Rudawą położoną, za wieś Bossowice położoną w powiecie szydłowskim zamienił.

Jest on synem Dzierżka, lecz którego nie wiadomo, gdyż współcześnie mu żyje dziewięciu Dzierżsławów i Dzierżykrajów.

947. **Bogusza V** albo **Boguta,** kasztelan wiślicki, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1256, 1258, 1260 i 1264 [1]).

948. **Dobiesław VIII** podkanclerzy krakowski, jest w latach 1272 i 1273 podsędkiem nadwornym, a w roku 1281 sędzią krakowskim [2]).

Z imienia sądząc należałby on do rodu Odrowążów.

1256.

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1256, wydanym dla klasztoru zwierzynieckiego [3]), świadkuje:

949. **Dobiesław IX Sądowicz,** kasztelan zawichojski. Jest on w r. 1271 kasztelanem wiślickim. W r. 1259 sprzedaje dział swój w Klimuntowie klasztorowi staniąteckiemu [4]).

Jest on prawdopodobnie synem Sąda VII podkomorzego krakowskiego; a po imieniu jego i jego ojca sądząc należy on do rodu Odrowążów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, — Kod. dypl. małop. II NN. 448, 459, 473, — Rzyszcz. Mucz. III N. 33.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 32, 82, 100.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 33.

[4]) Kod. dypl. małop. II NN. 450, 477, — Stenzel Breslau N. 31, — Rzyszcz Mucz. III N. 36.

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1256, wydanym dla klasztoru miechowskiego [1]), świadkują między innymi:

950. **Piotr LXXII** wojski wiślicki; jest on nim jeszcze w r. 1257; w r. 1261 jest skarbnikiem krakowskim a w r. 1266 komesem skarbnikiem sandomirskim [2]).

951. **Wojciech XVIII** podkoniuszy.

952. **Jan LX** kapelan nadworny.

Na przywileju tegoż księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1256, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]), świadkują między innymi:

953. **Piotr LXXIII Albertowicz.** Jest on w r. 1268 podkomorzym krakowskim, a prawdopodobnie synem Alberta III podkomorzego sandomirskiego. Jest on wedle Długosza w r. 1280 wojewodą krakowskim i bije Leona ks. ruskiego pod Gośliami [4]).

954. **Świętosław VIII Włodzimirowicz,** występuje jeszcze w r. 1258 bez żadnego urzędu, zaś w latach 1284, 1285 i 1286 jest kasztelanem wojnickim [5]).

Jest on synem Włodzimirza VIII Świętosławicza, wojewody krakowskiego, a członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

955. **Stępota II,** zapewne syn Wojciecha VIII Stępocica, kasztelana wiślickiego.

956. **Żegota VII,** jest w latach 1261, 1262 i 1264 podkomorzym sandomirskim, w r. 1268 stolni-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 449.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 71, — Ryszcz. Mucz. III NN. 35, 38.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 450.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 31, — Długosz II 455.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 85, — Kod. dypl. tyniecki N. 32, — Kod. dypl. małop. I NN. 85, 109, II NN. 450, 451, 454.

kiem kaliskim, w r. 1269 występuje bez urzędu, w r. 1271 jest cześnikiem krakowskim, w r. 1276 komesem łowczym kaliskim, w r. 1277 sędzią nadwornym, w r. 1278 komesem sędzią sandomirskim, w latach 1280 i 1281 komesem kasztelanem lubelskim, w r. 1284 komesem wojewodą krakowskim, w latach 1287, 1289, 1290, 1291 i 1292 kasztelanem krakowskim, a w latach 1296 i 1300 jest znowu komesem wojewodą krakowskim [1]).

W r. 1269 zamienił on z klasztorem łysogórskim wieś Grzegorzewice na wieś Wojsław, a w r. 1292 nadał klasztorowi krakowskiemu u św. Ducha wsie Żyć, Głazów i las Zawierzbie. Zaś w r. 1284 otrzymał od Przemysła II księcia wielkopolskiego dobra Nieczajno, Wierzbiczany i Lulin [2]).

Synami jego są Oto i Zaklika, występujący w r. 1292, zaś najstarszym synem był prawdopodobnie komes Grzegorz z Balic zwany Żegocicem [3]).

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

957. **Dobiesz V Piotrowicz** podczaszy krakowski, jest oczywiście synem Piotra XXXIII Dobieszewicza [4]).

958. **Niedabil II** i **Obundza** służebnicy, świadkują na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1256, wydanym dla klasztoru miechowskiego [4]), a należą prawdopodobnie do rycestwa włodyczego.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 91, — Kod. dypl. małop. I NN. 60, 78, 93, 100, 103, 120, II NN. 450, 472, 487, 490. 497, 498, 514, 516, 533, 536, 538, — Stenzel Breslau NN. 31, 32, — Rzyszcz Mucz. III NN. 38, 53, — Kod. dypl. wielkop. NN, 436, 460, 536, 664.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 536.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 86, — Kod. dypl. małop. I N. 78, II N. 520, — Kod. dypl. wielkop. N. 580.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 451.

1257.

959. **Teodoryk VII** rektor Szpitalników zagojskich, wspomniany jest w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1257, wydanym dla tychże Szpitalników [1]).

960. Komes **Jan LXI** sędzia sandomirski, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1257, wydanym dla miasta Krakowa, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1258, a w latach 1263 i 1270 jest komesem podsędkiem sandomirskim [2]).

1258.

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1258, wydanym dla klasztoru tynieckiego [3]), świadkują między innymi:

961. **Dobiesław X** kasztelan chrzanowski. Z imienia sądząc należy on do rodu Odrowążów.

O kasztelanii chrzanowskiej milczą źródła nasze zupełnie.

962. **Sobiesław II** kanonik sandomirski.

963. **Iwo III** kapelan nadworny. Jest on w latach 1259, 1263 i 1264 dziekanem katedralnym krakowskim [4]).

Z imienia sądząc jestto członek rodu Odrowążów.

964. **Albert V** kapelan nadworny, jest w r. 1268 spowiednikiem św. Salomei [5]).

965. **Falibóg IV Dobrosławicz,** zrzeka

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. III N. 35.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 58, 59, — Kod. dypl. małop. I N. 61, — Rzyszcz Mucz. III N. 43.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 21.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64, — Kod. dypl. małop. I NN. 52, 67.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 76.

się w r. 1258 wraz z bratem Michałem Minorytą praw swych do wsi Kaim na rzecz kapituły katedralnej krakowskiej [1]).

Jest on prawdopodobnie synem Dobrosława IV Strzeszkowicza, koniuszego w r. 1236.

Na dokumencie księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1258, wydanym dla klasztoru tynieckiego [2]), świadkują między innymi:

966. **Stefan XXVI.** Jest on bratem Sieciecha IX, a jako taki należy do rodu Starzów małopolskich.

967. **Jan LXII** z Lipna.

968. **Mścigniew IV Pakosławowicz,** wspomniany jest w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r 1274 [3]), iż w r. 1258 zrazu zastawił a następnie sprzedał klasztorowi wąchockiemu wieś Pękosławice w powiecie opatowskim.

Jest on w r. 1285 komesem komornikiem księżnej, a w r. 1290 komesem kasztelanem radomskim i posiada wieś Narok z daru monarszego [4]).

Imię jego Mścigniew oraz stosunek z klasztorem wąchockim wskazuje, iż on do rodu Lubowlitów-Ogniwów należy.

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1258, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [5]), występuje między innymi:

969. **Piotr LXXIV** kasztelan czchowski. Wy-

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 57.
[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 20.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 480.
[4]) Ibidem I N. 119, II N. 480, — Rzyszcz. Mucz. II N. 125.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 58.

stępuje on z tą godnością jeszcze i w r. 1259, zaś w r. 1268 jest komesem kasztelanem wiślickim [1]),

1259.

970. **Benedykt V Brześcianowicz** sprzedaje w r. 1259 wraz z Dobiesławem Sądowiczem dział swój w Klimuntowie klasztorowi staniąteckiemu [2]).

971. **Henryk XV** proboszcz miechowski, występuje z tą godnością już w r. 1255 a jest wspomniany jeszcze także w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1259 i w buli papieża Urbana IV z r 1262 [3]).

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1259, wydanym dla klasztoru miechowskiego [4]), świadkują między innymi:

972 *a*. **Tomasz XIV** koniuszy sandomirski, jest w r. 1262 sędzią sandomirskim [5]).

972 *b*. **Stogniew III** pieczętarz nadworny.

973. Komes **Warcisław I** wspomniany jest w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1259 [6]), jako właściciel wsi Sułkowice w pow. olkuskim położonej, którąto wieś z księciem za wieś Sidzinę w pow. szydłowskim zamienia.

Jest on w latach 1263 i 1269 cześnikiem nadwornym księżnej krakowskiej [7]).

974. **Piotr LXXV** z Krępy, rzekomo starosta sandomirski, oraz

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 60, — Kod. dypl. małop. I N. 77.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 36.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 455, 467.

[4]) Tamże.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 60.

[6]) Ibidem I. N. 53.

[7]) Ibidem I N. 61, 78.

975. **Zbigniew III** brat jego rodzony, giną pod Sandomirzem, zabici zdradą przez Tatarów [1]).

Przypisywany przez Długosza naszemu Piotrowi LXXV charakter starosty *(capitaneus)* sandomirskiego, nie jest możebny; w owym bowiem czasie urząd starosty zgoła jeszcze w Polsce nie był znany i pojawia się po raz pierwszy dopiero za czasów Wacławów czeskich.

Nie może to być myłka zamiast *castellanus,* gdyż kasztelanem sandomirskim był podówczas Boguchwał VI Samborzyc, i może chyba oznaczać pułkownika załogi sandomirskiej.

1260.

Na przywileju Władysława księcia opolskiego z r. 1260, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [2]), świadkują między innymi:

976. Brat **Wincenty XI** kielecki i

977. Brat **Włost XIV** krakowski prawdopodobnie przeorowie, ale jakich klasztorów, tego z owego przywileju dociec niepodobna, tem bardziej gdyż wedle *Liber beneficiorum* Długosza w Kielcach żaden klasztor nie istniał.

Na przywileju Racławy wdowy Klimuntowej z r. 1260, wydanym dla klasztoru staniąteckiego, świadkuje między innymi:

978. **Domasław XI** proboszcz kujawski i u św. Michała w Krakowie, który w r. 1263 jest kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

979. **Piotr LXXV** kleryk nadworny, wspomniany jest w przywileju Bolesława księcia krakow-

[1]) Długosz II 373.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 622.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. N. 64.

skiego i sandomirskiego z r. 1260, wydanym dla klasztoru miechowskiego [1]), a w r. 1263 jest wikaryuszem katedralnym krakowskim.

Na powyższym przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1260, wydanym dla klasztoru miechowskiego [2]), świadkuje między innymi:

980. **Otto IV** podkoniuszy krakowski. Jest on w latach 1280 i 1282 cześnikiem krakowskim [3]).

Z imienia sądząc jest członkiem małopolskich Starzów.

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1260, wydanym dla klasztoru wąchockiego [4]), czytamy pomiędzy innymi następujące osoby, które do tego pokolenia mogą należeć:

981. Komes **Otto V Piotrkowicz,** oraz

982. **Krystyn VII Piotrkowicz,** synowie Piotrka czyli Piotra XXVI Krystynowicza, którzy klasztorowi wąchockiemu nadali wieś Wierzbicę w powiecie radomskim położoną.

Imiona Piotrek i Krystyn wskazują, że mamy z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów do czynienia, za czem i ta okoliczność silnie przemawia, iż są oni benefaktorami klasztoru wąchockiego, który przedewszystkiem przez członków rodu Lubowlitów-Ogniwów był uposażony.

Skoro zaś pomienionej Wierzbicy książę Leszek Kazimirowicz nadał swobody na rzecz klasztoru wąchockiego, tedy musimy naszych Ottona i Krystyna Piotrkowiczów uważać za spółcześników księcia Leszka Kazimirowicza, a zatem należących do XIII pokolenia.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 458, — Kod dypl. katedr. krak. I N. 64.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 458.

[3]) Ibidem II N. 490, — Kod. dypl. tyniecki N. 30.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 61.

983. **Lutogniew I Piotrkowicz,** prawdopodobnie brat powyższych Ottona i Krystyna Piotrkowiczów a syn Piotra XXVI Krystynowicza, nadał wieś Chronów w powiecie radomskim klasztorowi wąchockiemu. Syn jego Markusz Lutogniewowicz jest na schyłku XIII wieku kasztelanem biechowskim [1]).

984. **Wszebor V Krystynowicz,** prawdopodobnie stryj poprzednich Ottona, Krystyna i Lutogniewa Piotrkowicza a brat ich ojca Piotra XXVI Krystynowicza, nadał klasztorowi wąchockiemu wieś Jabłonicę w powiecie opatowskim.

Nie jest bynajmniej wykluczona możność, iż on jest identyczny z naszym Wszeborem IV łowczym, występującym w r. 1224 i 1225, chociaż za pewne tego przyjąć nie można, ileże równocześnie i na Mazowszu Wszeborowie występują.

985. **Krym I** rycerz, nadał część wsi Chronowa w pow. radomskim klasztorowi wąchockiemu.

Ze względu że głównymi właścicielami dóbr Chronowa byli członkowie rodu Lubowlitów-Ogniwów, i że ów rycerz Krym występuje jako benefaktor klasztoru wąchockiego, który, jak wspomnieliśmy, głównie w rodzie Lubowlitów-Ogniwów miał swych dobrodziei, przeto z tych powodów i my naszego rycerza Kryma do tegoż rodu Lubowlitów-Ogniwów zaliczamy.

986. Komes **Markusz z Szanistowa,** za którego duszę dano klasztorowi wąchockiemu wieś Wawrzyszew w powiecie radomskim. Miejscowość Szanistów nie istnieje i jest widocznie przekręcona; lecz jak brzmiała poprawnie ta nazwa, niepodobna oznaczyć.

I tego komesa Markusza jako benefaktora klasztoru wąchockiego, odkazujemy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

987. **Lambert II** brat Herubina z Wysokiej,

---

[1]) Kod. dypl. wielkop. II N. 641.

nadał klasztorowi wąchockiemu wieś Erze (?) w pobliżu Tarczka w pow. szydłowieckim.

988. **Markusz II** opat wąchocki, nabył Lisów w powiecie sandomirskim na rzecz klasztoru wąchockiego.

989. **Grot VI Teodorowicz** syn Teodora IV Męciny, sprzedał klasztorowi wąchockiemu ziemię pewną około Lisowa w pow. sandomirskim.

Imiona Grot i Męcina wskazują ponad wszelką wątpliwość, że mamy z członkiem rodu Rawiczów do czynienia.

990. **Floryan VII** oraz brat jego

991. **Wolisz** dział swój we wsi Łukawie, w pow. sandomirskim, sprzedali klasztorowi wąchockiemu.

992. **Herbert II** kleryk, oraz

993. **Jan LXII** i **Stefan XXVII Lambertowicze,** synowie widocznie Lamberta II, sprzedali działy swe we wsi Ostrowie, pow. sandomirskim, klasztorowi wąchockiemu.

994. **Święsza I,** 995. **Kusina I,** oraz

995. **Piotr LXXVI Janowicz** brat Przybysława, pozbyli przysiołek swój w Sułkowicach klasztorowi wąchockiemu.

996. **Mirogniew I Michałowicz,** prawdopodobnie syn Michała V Piotrkowicza, kasztelana krakowskiego, nadał wieś Orań w powiecie kieleckim klasztorowi wąchockiemu.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Połukozów.

997. **Hensyr I** rycerz sprzedał wraz z braćmi swymi dział swój w Dołuszycach, pow. wiśnickim, klasztorowi wąchockiemu. Miał on syna Mateusza a wnuków Hensyra II i Piotra LXXXIV, dziedziców Dubia, występujących w r. 1270 [1]).

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 79.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1260 dla arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, wspomniani są [1]):

998. **Mikołaj XXXV Janowicz** z braćmi 999*a, b.* **Wilkotą** i **Januszem IX Janowiczami,** którzyto dwaj ostatni brata swego stryjecznego 999*c.* **Leonarda** czyli **Leniarta XIV** kanonika kurzelowskiego zamordowali; dla ekspiacyi którejto zbrodni Mikołaj XXXV Janowicz wraz z braćmi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu wieś Garno w pow. radomskim nadał.

Po imieniu Leonarda sadząc, są to członkowie rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1261.

1000. **Piotr LXXVII Kozieniów** świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1261, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [2]).

1001. **Miroń II Dzierżykrajowicz,** syn Dzierżykraja III Goworkowicza, kasztelana lubelskiego a wnuk Goworka czyli Goworycza II kasztelana krakowskiego, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1261, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [3]), a występuje jeszcze w r 1288 bez żadnej godności.

Należy on do rodu Rawiczów.

1002. **Mikuła** czyli **Mikołaj XXXVI Sie-**

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 459.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 38.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 62.

ciesławicz, syn Siecieslawa II, świadkuje na tymżesamym przywileju z r. 1261.

Jest on dziedzicem Chęcin w pow. kieleckim; w r. 1275 jest komesem podkomorzym sandomirskim, w którymto roku otrzymuje od księcia Bolesława Leszkowicza wieś Łagiewniki w pow. szydłowskim [1]).

Jest on prawdopodobnie członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1262.

1003. Na dokumencie Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1262, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [2]), przytoczony jest:

1004. **Przedpełk** jako kanclerz nadworny.

Przedpełk ten przytoczony jest także na dokumentach z lat 1252, 1253 i 1261. Zważywszy, iż w tym czasie, mianowicie w latach 1248, 1250, 1254, 1257, 1258, 1259, 1260 i 1262 występuje Pełka jako kanclerz nadworny krakowski, przeto przypuszczam, iż to są identyczne osoby, i że kanclerz Pełka zwany był czasami Przedpełkiem.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1262, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [3]), wspomniany jest:

1005. Komes **Piotr LXXVIII z Kościelca** w pow. szkalmirskim, który grunta swe w Posiłowie klasztorowi staniąteckiemu zamienił.

Na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1262, wydanym w przedmiocie nada-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 88.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 39.
[3]) Ibidem III N. 40.

nia komesowi Dzierżykrajowi i kanonikowi Wyszowi wsi Niegowici [1]), świadkuje między innymi:

1007. Komes **Otto VI Żegocic** podkomorzy krakowski, prawdopodobnie syn Żegoty VII podkomorzego sandomirskiego, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1272, 1275, 1277, 1278, w latach 1284 i 1285 jest wojewodą sandomirskim.

Biorąc w r. 1285 udział w spisku przeciw Leszkowi Czarnemu, jako stronnik Konrada mazowieckiego, utracił godność wojewody sandomirskiego a także i swoje dziedziczne dobra Wielogłowy w pow. sądeckim, które się dostały komesowi Jerzemu, dowódzcy posiłków węgierskich, oraz dział w Żyrkowicach, powiecie krakowskim, który się dostał św. Salomei, podówczas zakonnicy w Skale [2]).

Po śmierci Leszka Czarnego atoli opowiedziawszy się najprzód za Władysławem Łokietkiem a następnie za Wacławem II królem czeskim, odzyskał napowrót godność wojewody sandomirskiego, którą piastuje jeszcze w latach 1291, 1296 i 1300 [3]).

Zdaje się, że i Wielogłowy utracone odzyskał, skoro Wielogłowscy używają herbu Starykoń, zaczem pochodzą od niego a nie od owego Jerzego Węgrzyna.

Należy on do rodu małopolskich Starzów i jest prawdopodobnie głową linii bocznej Starychkoni, Szafrańców czy też Zaprzańców.

1008. **Piotr LXXIX** skarbnik nadworny.

1263.

1009. Komes **Mikołaj XXXVI** czyli **Mikuł Stefanowicz,** syn Stefana XVIII Andrzejowicza

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I. N. 63.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 88, 94, 103, 110, 113, II NN. 483, 497, 498, 501, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 69.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 533, 538, — Rzyszcz. Mucz. I N. 78.

wojewody krakowskiego, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1263, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [1]), bez żadnego jeszcze urzędu, w r. 1269 jest podstolim sandomirskim, w r. 1275 sandomirskim podkomorzym, w r. 1276 jest podczaszym nadwornym krakowskim, w latach 1282, 1286, 1287 i 1288 komesem kasztelanem sandomirskim a w r. 1290 komesem wojewodą krakowskim, wreszcie w r. 1296 powtórnie kasztelanem sandomirskim [2]).

W r. 1275 otrzymuje od księcia Bolesława Leszkowicza wieś Łagiewniki w pow. szydłowskim.

Jest on członkiem rodu Lisów.

W dokumencie z r. 1263, zawierającym układ klasztoru zwierzynieckiego z kapitułą katedralną krakowską o wieś Garlicę [3]), występują:

1010. **Teodor V** proboszcz klasztoru zwierzynieckiego.

1011. **Herman V** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1264 1266 i 1267 a w r. 1277 jest nadto rektorem kościoła św. Małgorzaty w Bytomiu [4]).

1012. Mistrz **Gierard XII** *(natione Gallicus)* kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1266 proboszczem wiślickim, a w latach 1272, 1273, 1274, 1277, 1278 i 1279 dziekanem krakowskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 61.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III NN. 58, 62, — Kod. dypl. mogil. N. 38, — Kod dypl. katedr. krak. I NN. 86, 90, — Kod. dypl. małop. I N. 78, 88, II NN, 482, 506, 515, 516, 533.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 64.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 67, II N. 627, — Kod. dypl. mogil. N. 28, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 68.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 69, 81, — Kod. dypl. mogil. NN. 28, 34, — Kod. dypl małop. II NN. 480, 625, 627, — Długosz II, 400.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 65, 81.

W r. 1266 nabył on od rycerza Sławomira grunta w Łososkowicach, sam zaś posiadał dział w Goszczy [3]).

1013. **Jarost II** kanonik katedralny krakowski, jest nim jeszcze w r. 1281 [1]).

1014. **Prandota VI** kanonik katedralny krakowski. Ten po imieniu sądząc jest oczywiście członkiem rodu Odrowążów.

1015. **Fałek,** 1016. **Benedykt VI,** 1017. **Boguchwał VII,** 1018. **Jan LXIV,** 1019. **Werner III,** 1020. **Grzegorz VIII,** 1021. **Waleryan I,** 1022. **Albert VI,** 1023. **Jakub XXVII,** 1024. **Miłoń I,** 1025. **Herman VI,** 1026. **Bogusław XXVII,** 1027. **Mikołaj XXXVII,** 1028. **Jakub XXVIII,** ci czternastu ostatnich (1015—1028) wikaryusze katedralni krakowscy.

1029. **Świętosław IX** przeor klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1279 [2]).

1030. **Arnold III** klucznik klasztoru zwierzynieckiego, jest w latach 1273 i 1279 proboszczem tegoż klasztoru [3]).

1031. **Sądek II** kustosz klasztoru zwierzynieckiego.

1032. 1033. **Maciej IV** i **Marcin XXVI** kanonicy klasztoru zwierzynieckiego.

1034. **Modlisz** konwers klasztoru zwierzynieckiego.

1035. **Bożek** konwers tegoż klasztoru.

1036. Siostra **Marka** magistra klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu.

1037. Siostra **Więcława** przeorysza tegoż klasztoru.

1038. Siostra **Dzierżysława** podprzeorysza tegoż klasztoru.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 57.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 82.

[3]) Ibidem I N. 82, — Kod. dypl. mogil. N. 32.

1039. Siostra **Wojsława** podkustodyssa tegoż klasztoru, należąca oczywiście do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1040. Siostra **Agnieszka** *praecentrix* tegoż klasztoru.

1041. Siostra **Katarzyna** piwniczna klasztoru zwierzynieckiego.

1042. **Wierzchosław III** świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1263, wydanym dla klsztoru mstowskiego [1]), jest w r. 1266 stolnikiem księżnej, w r. 1270 cześnikiem księżnej, w latach 1278 i 1279 komesem stolnikiem krakowskim, a w r. 1285 komesem sędzią krakowskim [2]).

1043. **Gołuch II** podkomorzy księżnej, świadkuje na tymżesamym przywileju księcia Bolesława Leszkowicza dla klasztoru mstowskiego z r. 1263 i piastuje tę godność jeszcze w latach 1266, 1276 i 1279, która to godność w odnośnych przywilejach zwana jest bądź „maj", bądź „danny" [3]).

Należy on prawdopodobnie tak jak Gołuch I do rodu Starzów małopolskich.

1264.

Na dokumencie księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1264, wydanym dla klasztoru Cystersów w Szczyrzycu [4]), świadkują między innymi:

1044. **Piotr LXXX** kustosz katedralny krakowski. Występuje on z tą godnością jeszcze w r. 1266 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 62.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 71, 80, II N. 485, — Rzyszcz. Mucz. I N. 62, II N. 125, III N. 53.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 62, 71, II, 482, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 81, — Rzyszcz. Muczk. I N. 62.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 67.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 28.

1045. **Piotr LXXXI** kanonik katedralny krakowski.

1046. **Piotr LXXXII** kapelan z Gorzyc, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1264, wydanym dla klasztoru miechowskiego [1]).

1047. **Skarbimir VIII** świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1264, wydanym w przedmiocie nadania Mikołajowi Bartkiewiczowi wójtostwa w Połańcu, w r. 1268 jest podkomorzym sandomirskim, w r. 1270 występuje jako komes, ale bez urzędu, wreszcie w latach 1271 i 1273 jest podkomorzym krakowskim [2]).

Jest on bratem Lasoty III Wojciechowicza, proboszcza sandomirskiego, a członkiem rodu Awdańców.

1266.

1048. **Sulisław XXII Mścigniewicz** oraz

1049. **Imbram V Mścigniewicz,** świadkują na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1266 w przedmiocie nabycia wsi Baranów przez św. Salomeę [3]).

Są oni prawdopodobnie synami Mścigniewa III Marcinowicza z Kurozwąk i należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

O Sulisławie nic więcej nie wiemy; Imbram natomiast jest w latach 1270, 1272 i 1278 wojskim krakowskim, w r. 1279 tytułuje się byłym wojskim krakowskim, zaś w latach 1286, 1287 i 1288 komesem łowczym krakowskim. W r. 1277 tytułuje się dziedzicem Witowa [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 472.

[2]) Kod. dypl. małop. II NN 493, 476, 478, — Kod. dypl. mogilski N. 31, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 44, 46.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 71.

[4]) Kod. dypl. małop. I NN. 80, II NN. 483, 510, — Kod.

1050. **Hartlip** opat klasztoru Cystersów w Mogile, wspomniany jest w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1266, wydanym dla tegoż klasztoru [1]).

Na dokumencie Prandoty biskupa krakowskiego z r. 1266, wydanym dla klasztoru mogilskiego [2]), świadkują między innymi:

1051. **Krzysztofor II** i 1052. **Szymon XII** kanonicy katedralni krakowscy.

1053. **Mikołaj XXXVIII** prokurator i scholastyk wiślicki, kanonik katedralny krakowski.

1054. **Jan LXV** archidyakon lubelski i kanonik katedralny krakowski.

1055. **Benedykt VII,** 1056. mistrz **Pęcław VIII** kanonicy katedralni krakowscy.

1057. **Sławomir IV Pankracowicz,** sprzedaje mistrzowi Gierardowi kanonikowi krakowskiemu grunta wraz z karczmą w Łososkowicach, powiecie krakowskim, jakie ojciec jego Pankracy miał sobie nadane [3]).

Do tego pokolenia czternastego doliczyć należy jeszcze tych rycerzy małopolskich, którzy na współczesnych sobie dokumentach wprawdzie nigdy osobiście nie występują, ale o których z ich potomków mamy wiadomość, że niewątpliwie istnieli. I tak:

1058. **Mateusz IX Hensyrowicz,** którego synowie Hensyr II i Piotr LXXXIV Matuszewicze, dziedzice Dubia, występują w r. 1270.

1059. **Wojen III,** którego synowie Więcek I, Więcław XVIII, Mirosław XVI, Mateusz VIII, Gołek I

dypl. tyniecki N. 34, — Rzyszcz. Mucz. III N. 56, 62, — Kod. dypl. katedr. krak. N. 69, 81.

[1]) Kod. dypl. mogil. NN. 27, 28.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 28.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 65.

i Bartek I Wojnowicze, właściciele zrebiów w Dubiu, występują w r. 1270.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1060. **Gołusz I,** którego syn Marcin XXVIII Gołuszowicz występuje w r. 1273.

Być może, że nasz Gołusz jest identyczny z Gołuchem III ze Siewierza (1270) albo z Gołuchem II podkomorzym księżnej (1263).

1061. **Marzynek.** Syn jego Mikołaj XLI Marzynkowicz kanonik katedralny krakowski, występuje w r. 1275.

1062. **Trojan XIV.** Syn jego Jan LXXI Trojanowicz proboszcz w Górach, występuje w r. 1276.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1063. **Sądek III.** Syn jego Wojsław XX Sądkowicz występuje w r. 1277.

Po imieniu tegoż syna jego Wojsława sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1064. **Kotym.** Syn jego Mikołaj XLV Kotymowicz wspomniany jest w dokumencie z r. 1277.

1065. **Lukut.** Syn jego Mikołaj XLVII kasztelan biecki, występuje w r. 1278.

1066. **Spicymir V.** Syn jego Jakub Spicymirowicz jest w r. 1295 kasztelanem wiślickim.

Ten Spicymir jest niezawodnie synem Jakuba Boboli z Wielkich Piasków, fundatora kościoła parafialnego Wszystkich Świętych w Krakowie a dziadem Spicymira z Piasków i z Tarnowa kasztelana krakowskiego. Przemawiają za takiem przypuszczeniem następujące fakta:

Przedewszystkiem dla zrozumienia rzeczy zaznaczamy, że nasz Spicymir jest ojcem Jakuba Spicymirowicza ostatnio kasztelana wiślickiego, tenże Jakub Spicymirowicz zaś jest ojcem Spicymira Leliwy Tarnow-

skiego kasztelana krakowskiego, czyli że nasz Spicymir jest dziadem Spicymira Tarnowskiego, żyjącego w szesnastem pokoleniu za czasów króla Władysława Łokietka.

Otóż Jakub Bobola był wedle Długosza [1]) właścicielem dóbr Piasek wielki i Piasek mały, w powiecie stopnickim położonych, a dobra te są własnością Spicymira Leliwy Tarnowskiego kasztelana krakowskiego, który się z nich *(de Arena)* pisze; powtóre był Jakub Bobola wedle Długosza fundatorem kościoła parafialnego Wszystkich Świętych w Krakowie, a więc i patronem, a to prawo patronatu przysługuje w XV wieku Leliwitom Tarnowskim, Mielsztyńskim i Jarosławskim oraz innym współwłaścicielom dóbr Piasek wielki i mały, Słupów i Gadawa. Z tego wynika, że Leliwici Tarnowscy a w szczególności Spytek Leliwa Tarnowski kasztelan krakowski dziedziczył spadek po Jakubie Boboli, a zatem był jego potomkiem.

Ale Spytek Leliwa Tarnowski należy dopiero do pokolenia szesnastego, podczas gdy Jakuba Bobolę do pokolenia daleko wcześniejszego, jak do piętnastego odnieść musimy, tak, iżby Spytek Tarnowski nie mógł być bezpośrednim, lecz dopiero dalszym potomkiem Jakuba Boboli.

Do jakiego czasu odnieść naszego Jakuba Bobolę, zachodzi niemała trudność; nasz Jakub Bobola bowiem w żadnym ze spółczesnych mu dokumentów osobiście nie występuje. Właściwie jako znaczniejszy magnat musi on w tych dokumentach występować i to niejednokrotnie, lecz zawsze tylko pod imieniem Jakub z opuszczeniem przymianku Bobola; że zaś w pierwszej połowie XIII wieku liczymy Jakubów (rycerzy małopolskich) aż 23, więc niepodobna oznaczyć pod którym z tych 23 Jakubów nasz Jakub Bobola się ukrywa. Tylko fakt ufundowania przezeń kościoła parafialnego Wszystkich Świętych w Krakowie rzuca pewne światło na czas wystę-

[1]) Liber beneficiorum II, 6.

powania naszego Jakuba Boboli. Otóż parafialny kościół Wszystkich Świętych ufundowany został w najbliższem sąsiedztwie kościoła św. Trójcy, który aż do r. 1227 był również kościołem parafialnym. Budowanie dwóch kościołów parafialnych w takiem bliskiem sąsiedztwie byłoby na owe czasy niewytłumaczonym zbytkiem i fakt ten tylko w ten sposób wytłumaczyć się da, że gdy w r. 1227 biskup Iwo oddał kościół parafialny św. Trójcy świeżo założonemu zgromadzeniu OO. Dominikanów i uwolnił takowy od wszelkiego charakteru kościoła parafialnego, wtenczas dla parafian parafii św. Trójcy zabrakło kościoła parafialnego; bo aczkolwiek biskup Iwo zaczął w niewielkiem oddaleniu budować inny kościół parafialny, mianowicie N. P. Maryi, to jednak kościół N. P. Maryi, jako we środku świeżej kolonii niemieckiej w Krakowie położony i na użytek tejto kolonii przeznaczony, a zatem z niemieckiem nabożeństwem i niemieckiemi kazaniami, dla polskich parafian parafii św. Trójcy przydać się nie mógł i okazywała się gwałtowna potrzeba ufundowania nowego kościoła parafialnego w miejsce skasowanego św. Trójcy. Tej potrzebie uczynił zadość Jakub Bobola jako członek najznakomitszego podówczas rodu szlacheckiego małopolskiego Lubowlitów-Ogniwów i założył w najbliższem sąsiedztwie skasowanego kościoła parafialnego św. Trójcy, w samym prawie środku parafii, nowy kościół parafialny Wszystkich Świętych.

Z tego wynika, że ta fundacya musiała nastąpić wnet po r. 1227, że zatem naszego Jakuba Bobolę jeszcze do trzynastego pokolenia zaliczyć należy.

Że zaś Spicymir Leliwa Tarnowski kasztelan krakowski i dziedzic dóbr po Jakubie Boboli pozostałych, należy dopiero do szesnastego pokolenia, tedy tych dwóch rycerzy przedzielają dwa pokolenia, to jest czternaste i piętnaste, które wypełnić należy, aby powiązać kasztelana Spytka Tarnowskiego z Jakubem Bobolą.

Otóż wspomnieliśmy już wyżej, że ojcem Spicymira

Leliwy Tarnowskiego, kasztelana krakowskiego, był Jakub XXXIV Spicymirowicz, ostatecznie kasztelan wiślicki, a ten należy do piętnastego pokolenia, zaś ojcem tegoż Jakuba Spicymirowicza był właśnie nasz Spicymir V, który należy do czternastego pokolenia i łączy się już bezpośrednio z Jabubem Bobolą należącym do trzynastego pokolenia, tak, że musiał być on synem Jakuba Boboli. Za taką genealogią przemawia także bardzo poważnie powtarzanie się imion Jakub i Spicymir: Jakub (Bobola) ma syna Spicymira, ten Spicymir Jakubowicz ma znowu syna Jakuba, a ten Jakub Spicymirowicz ma znowu syna Spicymira.

Wobec tego zginie, mniemam, raz na zawsze marota, jakoby Spicymir kasztelan krakowski przybył znad Renu i zmięszał się z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów, skoro Spicymir ma tu swego ojca, dziada i pradziada, skoro imię jego nawskróś polskie Spicymir nie mogło przecież powstać wśród Niemców nad Renem, zaś rzekome pomięszanie się jego z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów przecież nie mogło iść tak daleko, ażeby wśród tego zamięszania i ścisku(?!) mógł porwać dla siebie bezkarnie dwa olbrzymie majątki po Boboli: Piasek wielki i mały.

Ale Spicymir nasz nie był jedynym synem Jakuba Boboli, musiało tych synów być więcej, a przynajmniej musiał jeszcze być syn drugi. Potomkowie bowiem Boboli przez głowę Spicymira V zarzucili runiczną stannicę wyobrażającą ogniwo z krzyżem, a przyjęli natomiast herb zachodnio-europejski półksiężyc z gwiazdą czyli Leliwę. Gdyby przeto Spicymir był jedynym synem Jakuba Boboli, to herb Ogniwo czyli Lubowla wskutek przemiany na Leliwę przestałby istnieć. Tymczasem jeszcze w XV wieku spotykamy jakieś niedobitki rodu Lubowlitów-Ogniwów, używających w herbie prastarej stannicy Ogniwa z krzyżem. Ci przeto Ogniwowie to potomkowie drugiego (nieznanego zresztą) syna Jakuba Boboli. Także

rozdział prawa patronatu do kościoła Wszystkich Świętych na dwie połowy, z których kolacya jednej połowy należała wedle Długosza do Leliwitów Tarnowskich, Mielsztyńskich i Jarosławskich, kolacya drugiej połowy do jakichś ubogich dziedziców dóbr Piasek wielki i mały, Słupów i Gadawa (zapewne niedobitków Lubowlitów-Ogniwów) wskazuje conajmniej na dwóch synów Jakuba Boboli.

Jakub Bobola używał jeszcze wedle Długosza starej stannicy runicznej ogniwa; Spytek zaś kasztelan krakowski jego prawnuk używa już Leliwy. Gdy herby na modłę zachodnio-europejską formowane, jakim jest Leliwa, dopiero na początku XIV wieku u nas pospolitszemi się stają, przeto musimy przypuścić, że dopiero kasztelan Spytek przyjął za herb Leliwę i tym sposobem gałąź swą boczną od rodu szczepowego Lubowlitów-Ogniwów stanowczo odłączył, podczas gdy Spicymir V i syn onegoż Jakub XXXIV Spicymirowicz, chociaż już członkowie bocznej gałęzi, używali jednak jeszcze w herbie starego Ogniwa odziedziczonego po dziadku Jakubie Boboli.

1067. **Krzywosąd IV.** Syn jego Niemsta III Krzywosądowicz wspomniany jest w przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1284. Należy on prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

1068. **Raduj.** Synowie jego Michał XII i Bodepor III Radujowicze występują w r. 1287.

1069. **Włościej.** Synowie jego Mikołaj LVII i Wojciech XXII Włościejowicze z Graboszowa, występują w r. 1287. Może ten Włościej jest identyczny z jednym z kilku Włostów, występujących w XIV pokoleniu.

Po imieniu sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

1070. **Budzisław V.** Syn jego Jan LXXX Budzisławowicz występuje w r. 1290. Będzie on zapewne synem Budzisława IV Budzisławowicza, występującego w r. 1236.

1071. **Rynca.** Syn jego Więcław XX Ryncowicz występuje w r. 1293.

1072. **Jan LXVI Żyła.** Syn jego Ratuld III Janowicz występuje w r. 1296.

---

§ 3. Pokolenie piętnaste.

1268.

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1268, wydanym dla klasztoru henrykowskiego [1]), świadkują między innymi:

1073. Komes **Mikołaj XXXIX Lukutowicz** kasztelan biecki; piastuje on tę godność jeszcze w latach 1274, 1275 i 1278, zaś w r. 1283 jest komesem kasztelanem czchowskim [2]).

1074. **Jan LXVI** podkomorzy krakowski.

1075. Komes **Poznan IV Sułkowicz,** podczaszy sandomirski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1270, zaś w tymże jeszcze roku i w r. 1272 występuje bez żadnego urzędu [3]).

Któregoby Sulisława synem był nasz Poznan, oznaczyć niepodobna, gdyż mniej więcej spółcześnie występują: Sulisław Mścigniewicz, Sulisław Michałowicz, Sulisław Brylikowicz, Sulisław Sulisławicz, Sulisław Janowicz i kilku innych jeszcze Sulisławów.

1076. **Wit XII** notaryusz nadworny księżnej Kunegundy, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1276,

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 31.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 78, 79, — Kod. dypl. mogil. N. 31, — Kod. dypl. tyniecki N. 27, — Kod. dypl. małop. II N. 495.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 31, — Kod. dypl. małop. II N. 476, — Rzyszcz. Mucz. III N. 43, 46.

a w r. 1271 jest proboszczem u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie [1]).

1077. **Justyn II** gwardyan krakowski, zapewne klasztoru XX. Franciszkanów, świadkuje na przywileju św. Salomei z r. 1268, wydanym dla klasztoru Panien Klarysek w Skale [2]).

1078. **Gunter I** gwardyan klasztoru w Skale, świadkuje na tymże przywileju św. Salomei z r. 1268 [2]).

1079. **Przybysław XXIV** lektor klasztoru Panien Klarysek w Skale, świadkuje na tymże przywileju św. Salomei z r. 1268.

1080. **Jakub XXIX** lektor klasztoru Panien Klarysek w Skale, świadkuje na tymże przywileju św. Salomei z r. 1268.

1081. **Borysław VI** lektor klasztoru Panien Klarysek w Skale, świadkuje na tymże przywileju św. Salomei z r. 1268, a występuje jeszcze w r. 1280 jako lektor klasztoru XX. Franciszkanów w Krakowie [3]).

1082. **Rynerz II** świadkuje na pomienionym przywileju św. Salomei z r. 1268.

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1268, wydanym dla klasztoru koprzywnickiego [4]), świadkują między innymi:

1083. **Mirosław XV** łowczy kłobucki czyli krakowski.

Syn jego komes Boguchwał występuje w r. 1289.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 474, 475, 482, — Rzyszcz. Mucz. III N. 44.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 76.

[3]) Ibidem II N. 487.

[4]) Ibidem I N. 77.

1084. **Jakub XXX** kustosz kościoła św. Floryana na Kleparzu w Krakowie.

1270.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1270, wydanym dla klasztoru łysogórskiego [1]), występują między innymi:

1085. **Jakub XXXI** opat klasztoru łysogórskiego; występuje on w tym charakterze już w r. 1269 [2]).

1086. **Piotr LXXXIII** kasztelan sandomirski.

1087. **Marcin XXVII** kleryk, pisarz nadworny, sprawuje ten urząd jeszcze w r. 1278 i jest podówczas mistrzem [3]).

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1270, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [4]), są wspomniani:

1088. **Jan XXVII Mikołajewicz,** prawdopodobnie brat Henryka ojca Świętosławowego, współdziedzic jednego brzegu rzeki Raby, który wraz z drugim współdziedzicem Świętosławem Henrykowiczem sprzedał komesowi Markowi, tytułującemu się dziedzicem i prokuratorem klasztoru staniąteckiego.

Należy on jeszcze do pokolenia czternastego i jest prawdopodobnie członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Czy Henryk ojciec Świętosławów był jego bratem, jest wątpliwem. Odnośny ustęp bowiem we wzmiankowanym przywileju Bolesława Leszkowicza z r. 1270 brzmi dosłownie: *„item confirmamus ordinacionem, quam comes Marcus heres et procurator sepefati cenobii fecit*

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 476.
[2]) Ibidem I N. 78.
[3]) Ibidem II N. 485.
[4]) Rzyszcz. Mucz. III N. 43.

cum Suentoslao filio Henrici et Johanne fratre eius, filio Nicolai".

Otóż ten ustęp nasuwa pewne trudności co do swego zrozumienia. Jeśli bowiem Jan był bratem Świętosława Henrykowicza, tedy musiał być również Henrykowiczem czyli synem Henryka a nie synem Mikołaja. Jako Mikołajewicz mógł być chyba tylko stryjecznym bratem Świętosława, ale w takim razie byłby pisarz dokumentu zamiast *frater,* położoł *frater patruelis.* Skoro zaś położył tylko *frater,* więc trzeba rozumieć przedewszystkiem brata rodzonego, a w takim razie ten wyraz *frater* nie odnosi się do Świętosława ale do Henryka jego ojca, czyli inaczej, że Mikołaj miał dwóch synów Henryka i Jana, zaś Henryk miał syna Świętosława.

1089. Komes **Marek VIII.** Co do jego osoby zachodzą poważne wątpliwości. Zwany on jest dziedzicem i prokuratorem klasztoru staniąteckiego, zaś akt kupna brzegu rzeki Raby, jakiego dokonał, przypada na czternaste pokolenie.

Otóż fundatorem klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach był Klimunt V Klimuntowicz, kasztelan krakowski, żyjący w trzynastem pokoleniu. Dziedzicem przeto klasztoru staniąteckiego, żyjącym w czternastem pokoleniu, mógłby być zatem tylko syn tegoż Klimunta V Klimuntowicza, czyli że ów komes Marek byłby jego synem.

Tymczasem o takim synie Klimunta V Klimuntowicza, nic zgoła nie wiemy.

Na pierwszy plan występuje przedewszystkiem córka jego Wyżenega, zakonnica a następnie ksieni w Staniątkach, która od ojca otrzymała wieś Niemyl a prawdopodobnie odziedziczyła po nim $^1/_2$ wsi Uszwi i sól w Bochni. Oprócz tego jest wszelkie prawdopodobieństwo, że występujący w latach 1230, 1234, 1237 i 1238 Klimunt VI Klimuntowicz, ostatecznie kasztelan brzeski, jest synem Klimunta V Klimuntowicza; ale o Marku

synie tegoż Klimunta V Klimuntowicza źródła zupełnie milczą.

Najprawdopodobniejszą jest rzeczą, że wzmiankowany Klimunt VI Klimuntowicz, kasztelan brzeski, po ojcu Klimuncie V dziedzic klasztoru staniąteckiego, zmarł bezpotomnie, a tak dziedzictwo klasztoru staniąteckiego przeszło po pustej ręce na jego stryjecznego bratanka Marka IV Markowicza kasztelana radomskiego a syna Marka II Markowicza wojewody krakowskiego, że przeto nasz komes Marek VIII nie jest żadną odrębną osobą ale Markiem IV Markowiczem.

1090. **Siecіech XI** brat Boksy VI, zrazu kasztelana małogojskiego, następnie wojewody sandomirskiego, jest współdziedzicem dóbr Kargowa, w woj. krakowskiem, pow. szydłowskim położonych, któreto dobra a raczej dział w nich wraz z bratem swym namienionym Boksą VI wdowie po Klimuncie V Klimuntowiczu kasztelanie krakowskim sprzedaje. Jest on w r. 1287 komesem podkomorzym sandomirskim [1]), a po imieniu sądząc należy do rodu Starzów małopolskich.

1091. **Andrzej XXIV** rycerz, który dział swój w Błogocicach, pow. miechowskim, tejże wdowie po Klimuncie V Klimuntowiczu sprzedaje

1092. **Wicesław,** którego córka Petrumiła wraz z Prandotą biskupem krakowskim nadała klasztorowi staniąteckiemu dwa działy w Dołunosie (może w Dołuszycach) i trzy działy w Grodowicach (zapewne w Grotkowicach).

Ta asystencya biskupa Prandoty wskazuje, że ów Wicesław jest członkiem rodu Odrowążów, a właściwe jego imię jest **Wisław VI.**

1093. **Modlibóg II** proboszcz staniątecki. Nabył on (oczywiście dla klasztoru staniąteckiego) dział w Bolechowicach od klasztoru Cystersów szczyrzyckiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 114.

1094. **Budziwój V Janowicz,** który z Pomianem proboszczem staniąteckim zamienił dział i karczmę w Satkowicach za Lubiąż.

1095. **Herman VII,** który zostawszy zakonnikiem, nadał klasztorowi staniąteckiemu dział w Błogocicach.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1270, wydanym dla Hensyra i Piotra dziedziców Dubia [1]), są wspomniani:

1096. **Hensyr II** i 1097. **Piotr LXXXIV** synowie Mateusza Hensyrowicza, dziedzica Dubia, w pow. krzeszowickim, par. Rudawa.

Otrzymują oni w nagrodę zasług od księcia krakowskiego i sandomirskiego wieś Bojków (zapewne Wojków w pow. mieleckim, par. Padew) oraz swobody dla wieśniaków Dubia i Bojkowa.

Ze względu, że dziadek ich Hensyr I, jako benefaktor klasztoru wąchockiego oraz jako dziedzic wsi Dołuszyce pod Bochnią, w krainie Lubowlitów-Ogniów położonej, zaliczony został do rodu tychże Lubowlitów-Ogniwów, przeto i nasi Hensyr II i Piotr LXXXIV do tegoż rodu należą. Za takiem przypuszczeniem przemawia także silnie nazwa darowanej wsi Wojków. Wojków bowiem znaczy gniazdo rodowe Wojka czyli Wojsława, a Wojsław to niewątpliwy członek rodu Lubowlitów-Ogniwów. Ów Wojków dostał się prawdopodobnie jako spuścizna po Wojku lub jego spadkobiercach (Lubowlitach-Ogniwach) w posiadanie księcia. Otóż cóż naturalniejszego, jak spuściznę po jednym członku Lubowlitów-Ogniwów nadać za zasługi innemu członkowi tegożsamego rodu.

Jest i dalszy poszlak tego pochodzenia. W Dubiu leżały wedle treści pomienionego przywileju trzy źrebia; Bolechowski, Krzyszanowski i Wojnowski, które zostały wyrokiem książęcym przysądzone Grzegorzowi złotnikowi

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 79.

nadwornemu i przez tegoż naszym Hensyrowi i Piotrowi sprzedane, a synom Wojna: Więckowi, Więcławowi, Mateuszowi, Mirosławowi, Gołkowi i Bartkowi odsądzone. Otóż Wojen ojciec codopiero wymienionych współwłaścicieli źrebiów w Dubiu, tyle znaczy co Wojsław, a Wojsław to już niewątpliwy członek rodu Lubowlitów-Ogniwów, z czego wynika, że wieś Dubie do Lubowlitów-Ogniwów należała. Hensyr II występuje jeszcze w r. 1272 jako komes, nie piastuje wszelako żadnego urzędu [1]).

1098. **Więcek I,** 1099. **Więcław XVIII,** 1100. **Mirosław XVI,** 1101. **Mateusz VIII,** 1102. **Gołek I** i 1103. **Bartek Wojnowicze** czyli synowie Wojna, współwłaściciele źrebiów w Dubiu pow. krzeszowickim, par. Rudawa położonych. Należą oni jako synowie Wojna czyli Wojsława do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1104. **Prokop I** kanclerz nadworny krakowski; piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1271, 1272, 1274, 1275, 1276, 1278, 1279, 1280, 1281, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288 i 1290. W r. 1274 jest nadto kantorem gnieźnieńskim, proboszczem sandomirskim i kanonikiem katedralnym krakowskim, w r. 1279 scholastykiem katedralnym krakowskim, zaś w r. 1280 proboszczem gnieźnieńskim i archidyakonem krakowskim. W roku wreszcie 1292 zostaje biskupem krakowskim, a w r. 1295 umiera. W dokumencie z r. 1278 zwany on jest *nepos ducis,* a w dokumencie z r. 1286 *cognatus ducis,* stopień wszelako jego pokrewieństwa czy powinowactwa z książętami dzielnicy krakowskiej nie jest znany [2]).

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 46.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 78, 79, 81, 83, 86, 88, 90, 91, — Kod. dypl. małop. I NN. 79, 82, 92, 94, 100, 103, 104, 109, II NN. 481, 487, 490, 497, 498, 499, 506, 507, 508, 510, — Rzyszcz. Mucz. I N. 55, III NN. 44, 53, 64, — Kod. dypl. mogil. N. 38, — Kod. dypl. tyniecki N. 38.

1105. **Jarosław IV.**

1106. **Gołuch III ze Siewierza,** ten po imieniu sądząc należy do rodu Starzów małopolskich.

W przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1270, wydanym dla komesa Mikołaja wojewody krakowskiego [1]), występują między innymi:

1107. Komes **Bień III** wraz z żoną swoją Lutmiłą, córką Mękoszy, zamieniają z komesem Mikołajem Mściwiczem wojewodą krakowskim, wieś Zabłocie w powiecie bocheńskim (par. Łazany za wieś Dziewin w tymże powiecie (par. Mikluszowice).

Z imienia sądząc należy nasz Bień do rodu Lubowlitów-Ogniwów; także owe dwie wsie Zabłocie i Dziewin w krainie tegoż rodu leżą.

1108. **Świętosław X Klimuntowicz** komornik nadworny księżnej krakowskiej.

W roku 1274 otrzymuje on od Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego wieś Żabno i Żyrawę w obwodzie dzisiejszym tarnowskim, starostwie dąbrowskiem położone, a w odnośnym dokumencie zwie go książę *illustris* [2]).

W tymże r. 1274 [3]) sprawuje on urząd woźnego. Wprawdzie w nieco późniejszych czasach wieków średnich urząd woźnego jest zbyt niskim, iżby go komornik nadworny miał za awans swój uważać, i był sprawowany nie przez szlachtę, a przez włodyków i plebejuszy; ale w pierwszych chwilach pojawienia się swego mógł to być urząd dostojniejszy, w każdym razie był on niezmiernie zbliżony do urzędu komornika.

Którego Klimunta jest on synem, oznaczyć napewno niepodobna; mógłby być bowiem synem Klimunta V

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 80.
[2]) Ibidem II N. 626.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 78.

Klimuntowicza, Klimunta VI Klimuntowicza, Klimunta VII Sulisławicza, Klimunta VIII Wierzbięcica, Klimunta X Markowicza, Klimunta XI Markowicza i Klimunta XII Andrzejowicza, co ostatecznie o tyle jest obojętne, że wszyscy ci Klimuntowie są sobie stryjeczni i są członkami rodu Swiebodów-Gryfów, do któregoto rodu i nasz Świętosław należy.

Syn jego Ceder występuje w r. 1287 [1]).

1271.

1109. **Lasota IV** proboszcz szkalmirski, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1271, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [2]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Awdańców.

1110. **Nieustąp I** kasztelan sandomirski, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1271, wydanym dla klasztoru wąchockiego.

Jest on w latach 1272, 1274, 1275, 1276 i 1278 komesem wojewodą krakowskim [3]).

Do jakiegoby on rodu należał, nie jest wiadome, tylko fakt, że świadkuje na przywileju wydanym dla klasztoru wąchockiego, któryto klasztor swych benefaktorów głównie z rodu Lubowlitów-Ogniwów rekrutował, nasuwa przypuszczenie, że i nasz Nieustąp do tegoż rodu należał.

1111. **Świętosława I,** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Skale, wydaje w r. 1271 dokument na założenie wsi Zadroże prawem niemieckiem [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 508.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 44.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 78, — Kod. dypl. małop. I NN. 92, 94, II NN. 477, 480, 481, — Kod. dypl. tyniecki N. 27, — Rzyszcz. Mucz. I NN. 55, 59, III N. 46.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 81.

Po imieniu sądząc mogłaby ona należeć do rodu Włostów, a względnie Lubowlitów-Ogniwów.

1112. **Modlibóg III** opat tyniecki, występuje w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1271, wydanym dla klasztoru tynieckiego [1]).

W żałobie Tomasza biskupa wrocławskiego z r. 1271, zaniesionej przed Jakuba arcybiskupa gnieźnieńskiego [2]), na Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego, który wraz z Konradem księciem mazowieckim i licznemi wojskami Rusinów, Kumanów i Litwinów Szląsk najechał i dobra biskupów wrocławskiego i lubuskiego złupił i zniszczył, wspomniani są jako biorący udział w tym napadzie między innymi następujący dostojnicy i ziemianie małopolscy:

1113. **Lasota V** kasztelan sądecki, występuje on z tą godnością jeszcze w r. 1272 [3]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Awdańców.

1114. **Boguchwał VIII Młodszy Mirosławicz.** W przywileju z r. 1289 tytułowany on jest wprawdzie komesem, ale nie piastuje żadnego urzędu [4]).

Prawdopodobnie należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1272.

1115. **Jakubek I** rycerz, właściciel części dóbr Krusinowa, który miał syna Piotra i innych jeszcze synów, wspomniany jest w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1272, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [5]).

---

[1]) Kod. dypl. dypl. tyniecki N. 24.
[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 611.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 69.
[4]) Kod. dypl. małop. II N. 512.
[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 46.

1116. **Zbygniew III z Gdowa** świadkuje na codopiero powołanym przywileju księcia Bolesława z r. 1272. Jest on w latach 1276 i 1278 komesem sędzią krakowskim [1]).

Po imieniu sądząc jest on członkiem rodu Szreniawów-Drużynów.

1117. **Piotr LXXXV** kapelan nadworny i kanonik u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, otrzymuje od Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego przywilejem z r. 1272 wieś Łubno stare, w obw. jasielskim, pow. żmigrodzkim położoną [2]).

1118. Komes **Dobiesław XI** czyli **Dobiesz** podsędek krakowski, świadkuje na codopiero powołanym dokumencie księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1272, a piastuje ten urząd jeszcze w r. 1273; w r. 1281 jest komesem sędzią krakowskim [3]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Odrowążów.

1119. **Bruno II** rycerz, świadkuje na codopiero wspomnianym przywileju z r. 1272. Był on prawdopodobnie komornikiem książęcym, skoro go książę używa do wytknięcia granic nadanej kanonikowi Piotrowi LXXXV wsi Łubno stare.

1120. **Strzeżsław** czyli **Strzesz XIV** komornik księżnej, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1272, wydanym dla mistrza Gerarda, dziekana katedralnego krakowskiego [4]).

Jest on w r. 1284 komesem kasztelanem połanieckim [5]).

Może on jest synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 70, 80, — Kod. dypl. małop. I N. 92, — Kod. dypl. mogil. N. 33, — Rzyszcz. Mucz. III N. 50.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 82.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 32, — Kod. dypl. małop. I N. 100.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 69.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 104.

sędziego krakowskiego, za czemby imię jego Strzesz bardzo silnie przemawiało.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Sulimów.

1121. Komes **Skarbimir IX** kasztelan wojnicki, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1272, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [1]). Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1275 i 1277 [2]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Awdańców.

1273.

1122. **Jan LXVIII** kapelan nadworny, wspomniany jest w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1273, wydanym dla klasztoru wąchockiego, jako ten, przez którego ręce ów przywilej wydany został [3]).

1123. **Sułek V z Morawicy,** świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1273, wydanym dla klasztoru mogilskiego [4]).

Jest on w r. 1275 komornikiem księżnej krakowskiej, w latach 1277, 1278 i 1279 komesem cześnikiem krakowskim, w r. 1284 kasztelanem wiślickim, a w r. 1279 pisze się komesem z Miedźwiedzia [5]).

Jest on synem komesa Krystyna z Miedźwiedzia, a ma brata Imbrama [6]). W r. 1306 występuje syn jego Nawój.

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 46.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 483, — Kod. dypl. tyniecki N. 27.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 478.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 32.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 80, 81, 83, 85, — Kod. dypl. małop. II NN. 483, 485, — Rzyszcz. Mucz. I NN. 55, 62.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 81, — Rzyszcz. Mucz. I N. 62.

1124. **Skarbimir X** zwany koniuszym *(dictus agazo)*. Co znaczy ten tytuł, nie umiemy powiedzieć, gdyż tego Skarbimira nigdy zresztą nie spotykamy. Jeśli jest tytułowany, iż jest nazywany koniuszym, toby znaczyło, iż w rzeczywistości już koniuszym nie był, a tylko prawdopodobnie dawniej był koniuszym. Ale kiedy i czy krakowskim, czy też sandomirskim, na to źródła nie dają żadnej odpowiedzi.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Awdańców.

Swiadkuje on na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego, wydanym w r. 1273 dla klasztoru mogilskiego [1]).

1125. Komes **Jan LXIX Łyko** świadkuje na wzmiankowanym codopiero przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1273, wszelako bez żadnego urzędu.

W r. 1274 jest podsędkiem krakowskim, a w latach 1276 i 1278 komesem skarbnikiem księżnej [2]).

Na codopiero wspomnianym przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1273, wydanym dla klasztoru mogilskiego [3]), świadkują nadto między innymi:

1126. **Piotr LXXXVI** łowczy krakowski, jest w r. 1276 krakowskim stolnikiem [4]).

1127. **Piotr LXXXVII** opat klasztoru Cystersów w Szczyrzycu.

1128. **Roman IV** piwniczny klasztoru wąchockiego.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 32.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 79. — Kod. dypl. małop. I NN. 92, 96, II N. 626, — Kod. dypl. mogil. N. 32, — Rzyszcz. Mucz. III N. 50.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 32.

[4]) Ibidem N. 33.

1129. **Bogusław XXVIII Wężyk** czyli **Wężykowicz** [1]).

1130. **Jakub XXXII ze Skabożyra.**

1131. **Wit XIII** archidyakon zawichojski, kustosz sandomirski, świadkuje na przywileju Kunegundy księżnej krakowskiej i sandomirskiej z r. 1273, wydanym dla Michała wójta sądeckiego [2]). Występuje on z temi godnościami jeszcze w r. 1278, zaś w latach 1283, 1284, 1285 i 1286 jest proboszczem sandomirskim [3]).

1132. Komes **Marcin XXVIII Gołuszowicz** świadkuje na tymże samym przywileju księżnej Kunegundy z r. 1273. Jest on w r. 1276 miecznikiem nadwornym krakowskim, a w latach 1278, 1280, 1281, 1282 komesem kasztelanem brzeskim, zaś w latach 1286, 1287, 1288 i 1290 komesem kasztelanem małogojskim [4]).

1133. **Wojen IV** rycerz, właściciel udziału w Łososkowicach (pow. krakowski, par. Bierków) wspomniany jest w przywileju Pawła biskupa krakowskiego z r. 1273 [5]), wedle któregoto przywileju zamienia on udział swój w Łososkowicach z kapitułą katedralną krakowską na udział we wsi Krzeszowice.

Zdaje się, że jegoto synami są wspomniani w przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1270 [6]) Więcek i Więcław, Mateusz i Mirosław, Gołek i Bartek Wojnowicze odsądzeni dziedzice udziałów we wsi Dubiu, zaczem bliskie sąsiedztwo tejże wsi Dubie ze wsią Krzeszowice przemawia.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 33.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 479.

[3]) Ibidem I NN. 103, 109, II NN. 495, 497, 498, 504, — Kod. dypl. mogil. N. 34.

[4]) Kod. dypl. małop. I. NN. 94, 100, II NN. 482, 487, — Kod. dypl. tyniecki NN. 30, 38, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 53, 62, 64, 66, — Kod. dypl. mogil. N. 33.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 75.

[6]) Kod. dypl. małop. I N. 79.

Z imienia Wojen czyli Wojsław sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1274.

1134. **Jan LXX** opat klasztoru Cystersów w Jędrzejowie, nadaje w r. 1274 wieś Goszczę (w pow. krakowskim) kapitule katedralnej krakowskiej. Występuje jeszcze w r. 1285 [1]).

1135. **Włodzimirz X** łowczy krakowski, świadkuje na przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1274, wydanym dla Świętosława Klimuntowicza [2]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Włostów, a względnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1136. **Krzszczon (Krystyn) IV.** Swiadkuje on na codopiero wspomnianym przywileju Bolesława księcia krakowskiego i sandomirskiego z r. 1274.

W dokumencie Kuźmy opata tynieckiego z r. 1274, wydanym w przedmiocie założenia wsi Bronowic na prawie niemieckiem [3]), występują:

1137. **Kuźma III** opat tyniecki, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1282 [4]).

1138. **Pomian XI** proboszcz, 1139. **Magnus VI** przeor, 1140. **Wawrzyniec VII** niegdy opat, 1141. **Wawrzyniec VIII** piwniczny, 1142. **Pęcław IX** kantor klasztoru Benedyktynów w Tyńcu.

1143. **Mikołaj XL** bratanek Bolibora II opata tynieckiego.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 77, — Kod. dypl. wielkop. I N. 558.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 626.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 26.

[4]) Ibidem N. 30.

1144. **Leniart XV** pisarz nadworny opata tynieckiego.

1145. **Agnieszka II** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Skale, występuje na dokumencie z r. 1274, wydanym w przedmiocie założenia wsi Wielmoży na prawie niemieckiem [1]).

1146. **Lambko I** prokurator klasztoru Panien Klarysek w Skale, występuje na codopiero wspomnianym przywileju ksieni Agnieszki II z r. 1274.

1147. Komes **Boguchwał IX z Sobiesęk,** świadkuje na codopiero wzmiankowanym dokumencie ksieni Agnieszki II z r. 1274, a występuje także jeszcze i w r. 1275 [2]).

1148. Brat **Więcław XIX** Minoryta, siostrzeniec brata Piotra Starego, spowiednika Panien Klarysek w Skale, wspomniany w tymże dokumencie z r. 1274.

1275.

1149. **Łękomir I** świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1275, wydanym dla klasztoru Panien Premonstrantek w Dłubnej czyli Imbramowicach [3]).

W przywileju jest wydrukowane „*Petrus Lancomir*“ (sic), jakby to było imię podwójne; ale w owych czasach imiona podwójne nie były jeszcze zgoła w użyciu, należy więc pomiędzy *Petrus* a *Lancomir* położyć przecinek i rozdzielić te imiona na dwie osoby.

1150. **Grzegorz IX** stolnik księżnej, świadkuje na tymżesamym przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1275. Jest on w r. 1281 łowczym sandomirskim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 86.
[2]) Ibidem I N. 87.
[3]) Rzyszcz. Mucz. I N. 55.
[4]) Ibidem I N. 100.

1151. Komes **Pełka XV** cześnik sandomirski, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1275, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1278, w którymto roku zostaje komesem kasztelanem sandomirskim i jest nim jeszcze w latach 1279 i 1280 [1]).

Może on jest identycznym z Pełką XIV Michałowiczem, w r. 1272 stolnikiem krakowskim.

Z imienia sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Na dokumencie Jana sołtysa z Zadroża z r. 1275 [2]), świadkują:

1152. **Mikołaj XLI Marzynkowicz,** kanonik katedralny krakowski, który tę godność jeszcze w r. 1286 piastuje [3]).

1153. Komes **Mikołaj XLII** z Uliny.

1154. Komes **Mikołaj XLIII** brat Helwika.

1155. **Lambert III** brat Roberta.

1156. **Biernat (Bernard) VII,** sędzia sandomirski, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1275, wydanym dla klasztoru wąchockiego [4]).

1276.

1157. Komes **Adam VI** podsędek nadworny krakowski, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1276, wydanym dla klasztoru mogilskiego; piastuje ten urząd jeszcze w r. 1278 i jest komesem [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 88, 94, 96, II N. 487, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 83.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 87.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 37.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 481.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 33, — Kod. dypl. małop. II N. 485.

1158. Komes **Wojsław XIX** skarbnik krakowski, świadkuje na codopiero przywiedzionym przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1276, piastuje godność tę jeszcze w latach 1277 i 1278, a w latach 1279 i 1285 jest podkomorzym krakowskim [1]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1159. **Bieniek VII** podskarbi krakowski, świadkuje na przywileju księżnej Kunegundy z r. 1276, wydanym w przedmiocie założenia wsi Gołkowice na prawie niemieckiem [2]).

Z imienia sądząc należy on również do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1160. Komes **Krzesław VIII** łowczy sandomirski, świadkuje na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1276, wydanym dla klasztoru Premonstrantów w Brzesku [3]), piastuje ten urząd jeszcze w r. 1278, zaś w latach 1292 i 1295 jest komesem kasztelanem czchowskim [4]).

W r. 1288 odstępuje on klasztorowi miechowskiemu wieś Krzesławice (widocznie gniazdo rodowe), w zamian za wieś Kantorowice [5]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Odrowążów.

1161. Komes **Wierzbięta III Klimuntowicz,** syn Klimunta VII Sulisławicza, niegdy wojewody krakowskiego, otrzymuje w r. 1276 od księcia Bolesława Leszkowicza przywilej na założenie wsi Prze-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 483, 501, — Kod. dypl. mogil. N. 34, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 81.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 482.

[3]) Ibidem I N. 92.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 34, — Kod. dypl. małop. I N. 120, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 100, — Rzyszcz. Mucz. III N. 50.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 510.

ginii prawem niemieckiem [1]). Występuje on jeszcze w latach 1287 i 1289 bez żadnej godności [2]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów, a ma synów Syksta i Wierzbiętę, kasztelana czchowskiego, występujących w latach 1284 i 1299.

1162. **Jan LXXI Trojanowicz,** proboszcz kościoła w Górach, świadkuje na wzmiankowanym codopiero przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1276 [1]).

Po imieniu ojca jego Trojana sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1277.

Na dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1277, wydanym w przedmiocie granic parafii kamieńskiej [3]), świadkują:

1163. **Jan LXXII** kustosz katedralny krakowski.

1164. **Michał X** proboszcz kielecki, kanonik katedralny krakowski, piastuje urząd ten już w r. 1269 [4]).

1165. **Piotr LXXXVIII** kustosz kielecki, kanonik katedralny krakowski, jest nim jeszcze w r. 1281.

1166. **Antoni I** prokurator biskupa krakowskiego i kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1281 prokuratorem biskupa krakowskiego, a kanonikiem jeszcze r. 1286 [5]).

Na dokumencie księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1277, wydanym dla klasztoru koprzywnickiego [6]), świadkują między innymi:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 50.

[2]) Kod. dypl. wielkop. I N. 580, — Kod. dypl. małop. II N. 514.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 627.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 67.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 57, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 87.

[6]) Kod. dypl. małop. I N. 93.

1167. **Janisław II** podsędek nadworny krakowski.

1168. **Adam VII** kanonik sandomirski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1281 [1]).

1169. **Gniewek XI** kapelan nadworny.

1170. **Wojsław XX Sądkowicz,** który zwany jest w przywileju *ordinator negocii* (prawidlnik).

W powyższym przywileju z r. 1277 wspomniani są nadto:

1171. **Mikołaj XLV Kotymowicz,** właściciel wsi Szewce w pow. sandomirskim, par. Skotniki położonej, który wieś tę za 40 grzywien klasztorowi koprzywnickiemu sprzedał.

Jest on prawdopodobnie członkiem rodu Bogoryów.

1172. **Grzegórz X** ze Strączkowa, wsi położonej w pow. staszowskim, par. Chobrzany, którą tenże w części sprzedał, w części darował pomienionemu klasztorowi koprzywnickiemu.

1173. Komes **Paweł XIV** ze Samborzca, wsi położonej w pow. sandomirskim, który klasztorowi koprzywnickiemu nadał wsie Sułów, Bystrzycę, Zakrzów, Rudnik, Uniewitowice, Dokarów, Siedlec i Niecieczę.

Fakt uposażenia tylu posiadłościami klasztoru koprzywnickiego, który był fundacyą Bogoryów, nakazuje przypuszczać, że i nasz komes Paweł z Samborzca do rodu Bogoryów należał.

1174. **Jan LXXIII** scholastyk sandomirski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1278 [2]).

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. III N. 57.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 34.

1278.

1175. **Zbrosław I** kanonik krakowski i wrocławski, nadał w r. 1278 klasztorowi miechowskiemu wieś Szczepanowice w pow. krakowskim, par. Niedźwiedź położoną [1]).

Pieczęć jego dochowała się u dokumentu z r. 1278, acz w bardzo zniszczonym stanie; wyobraża ona strzałę w słup żeleźcem na dół, pierzem do góry zwróconą. Podajemy obok jej rysunek.

1176. **Adam VIII** rektor kościoła Maryi Magdaleny w Krakowie.

1177. **Arnold IV** rektor kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie.

1178. **Andrzej XXIV** kapelan Zbrosława kanonika krakowskiego i wrocławskiego.

Ci trzej ostatni (1176—1178) świadkują na przywileju pomienionego Zbrosława z r. 1278 [1]).

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1278, wydanym dla Prokopa kanclerza krakowskiego [2]), przychodzą:

1179. Komes **Wawrzyniec IX** z Bawołu, który wieś tę swoją dziedziczną Bawół, położoną niegdyś przy Kazimirzu pod Krakowem, od strony wschodniej, Prokopowi kanclerzowi krakowskiemu w 30 grz. zastawił.

1180. Komes **Mikołaj XLVII Lukutowicz** kasztelan biecki.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 484.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 79.

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1278, wydanym dla klasztoru mogilskiego [1]), przychodzi:

1181. **Herman VIII** opat mogilski.

W przywileju tegoż księcia z r. 1278, wydanym dla Abrahama IV Sułkowicza w przedmiocie zamiany dóbr Kembłów [2]), przychodzą:

1182. **Abraham IV Sułkowicz,** syn Sułka IV kasztelana krakowskiego. Zamienia on wieś swą dziedziczną Kembłów z księciem Bolesławem Leszkowiczem za dwie łąki i las w pobliżu Poznachowic, w powiecie szczyrzyckim.

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

1183. Komes **Piotrek V** albo **Piotr LXXXIX** podkomorzy sandomirski, jest w r. 1278 podkomorzym księżnej, zaś w latach 1284, 1306, 1308 i 1310 komesem kasztelanem małogojskim [3]).

Na przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1278, wydanym dla klasztoru mstowskiego [4]), przychodzi:

1184. **Wilhelm IV** proboszcz klasztoru mstowskiego.

1185. **Jakub XXXIII** kapelan bocheński, wspomniany jest w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1278, wydanym dla kościoła w Bochni [5]).

1186. **Michał XI,** 1187. **Uniazd I** i 1188. **Slaz I,** Radwanici, właściciele wsi Trzebol w starostwie wadowickiem położonej, oraz innych wsi nad rzeką Skawą, na granicy księstwa oświęcimskiego, wspomniani

[1]) Kod. dypl. mogilski N. 34.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 53.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 115, 117, — Kod. dypl. małop. I N. 131, II NN. 485, 499, 545, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 3.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 485.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 80.

są w przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1278, dla nich wydanym [1]).

1189. Komes **Klimunt XII Wawrzyńcewicz,** syn prawdopodobnie Wawrzyńca V Strzeszkowicza, ostatecznie sędziego krakowskiego, miecznik sandomirski, nabywa w r. 1278 wieś Cherubinowice w kasztelanii wiślickiej (dziś Harbinowice w pow. szkalmirskim) za 150 grz. od bratanicy swej Katarzyny córki Stefana Iwonowicza z Wielkopolski [2]).

W r. 1291 otrzymuje on od Władysława Łokietka podówczas księcia sandomirskiego, kujawskiego i sieradzkiego wieś Zasów, w starostwie pilźnieńskiem położoną [3]).

Fakt, że nasz Klimunt XII Wawrzyńcewicz nabywa wieś Cherubinowice czyli Charbinowice, jest dla naszych badań genealogicznych niesłychanej doniosłości. Dochowała się bowiem pieczęć jednego z potomków naszego Klimunta, prawdopodobnie prawnuka, Pietrasza z Charbinowic, starosty halickiego z końca XIV i początku XV wieku, na której jest wyobrażony herb Sulima, z czego wynika, że nasz Klimunt XII Wawrzyńcewicz również do rodu Sulimów należy. Że zaś nasz Klimunt XII jest synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, wnukiem Strzeszka XIII Budziwojowicza, cześnika sandomirskiego, a prawnukiem komesa Budziwoja III, żyjącego w latach 1214 i 1220, o których wszystkich nie wiedzieliśmy, do jakiegoby rodu onych zaliczyć należało, tedy obecnie wszyscy ci: komes Budziwoj III, Strzesz XIII Budziwojowicz i Wawrzyniec V Strzeszkowicz do rodu Sulimów zaliczeni zostają.

Otóż stannica runiczna komesa Budziwoja III jest nam dobrze znana z jego pieczęci, której wizerunek poniżej ponownie zamieszczamy. Wyobraża ona skandynaw-

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. I N. 59.
[2]) Ibidem III N. 56.
[3]) Ibidem I N. 78.

ską runę sol. Mój stary przyjaciel prof. Dr. Tadeusz Wojciechowski, który o wiele lat wcześniej ode mnie zajął się genealogicznemi badaniami rycerstwa polskiego wieków średnich, od dawna przypuszczał, że od runy sol może pośrednio pochodzić proklamacya Solima czyli Sulima; lecz że kwestyi tej dalej nie badał, więc nie doszedł do przekonania, czy powyższe jego przypuszczenie jest trafne. Otóż po powyższym wywodzie pokazuje się, że to przypuszczenie jego było najzupełniej trafne.

Na przywileju Leszka księcia krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego z r. 1278, wydanym w przedmiocie nabycia dóbr Charbinowice przez Klimunta XII Wawrzyńcewicza [1]), świadkują między innymi:

1190. Komes **Jakub XXXIV Spicymirowicz** podkoniuszy sandomirski; jest on w r. 1291 łowczym sandomirskim, a w r. 1295 kasztelanem wiślickim [2]).

Jest on synem nieznanego zresztą zgoła Spicymira V, żyjącego oczywiście w czternastem pokoleniu, prawdopodobnie wnukiem Boboli z Wielkich Piasków, fundatora kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie, a ojcem Spytka czyli Spicymira z Wielkich Piasków, ostatecznie kasztelana krakowskiego, przodka rodu Leliwitów-Tarnowskich. Sam zaś należy jeszcze do rodu Lubowlitów-Ogniwów, od którego i ród Leliwitów pochodzi.

1191. **Filip III** podkanclerzy nadworny krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1287 i 1288, w którymto ostatnim roku jest równocześnie kanonikiem sandomirskim. W tymże roku 1288 zostaje sędzią nadwornym księżnej Kunegundy, jako pani sądeckiej i piastuje tę godność jeszcze w r. 1289, zaś w latach 1292, 1293

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 56.
[2]) Ibidem I N. 78, — Kod. dypl. małop. I N. 124.

i 1296 jest komesem ochmistrzem dworu księżnej Gryfiny, jako pani sądeckiej [1]).

W przywileju Kunegundy księżnej krakowskiej i sandomirskiej z r. 1278, wydanym w przedmiocie nadania wsi Janiszów niejakiej Elżbiecie [2]), przychodzą:

1192. **Elżbieta** szlachcianka, która tymże przywilejem od księżnej Kunegundy wieś Janiszów, położoną w pow. kraśnickim, par. Zawichost, darem otrzymuje.

1193. **Radosław** (Racław) **V**, medyk nadworny księżnej Kunegundy, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1289, w którym jest nadto kapelanem nadwornym księżnej i z tąż księżną grunta swoje własne we wsi Podgrodziu, powiecie starosądeckim, zamienia. W r. 1279 zwany jest medykiem nadwornym księcia. W r. 1304 jest mistrzem i kanonikiem krakowskim [3]).

W r. 1302 nadaje on wieś Kurdwanów ołtarzowi Naj. P. Maryi w kościele katedralnym krakowskim, w r. 1303 nadaje temuż ołtarzowi dwór za Wisłą w pobliżu Skałki, a w r. 1304 kupuje dworzyszcze na przedmieściu krakowskiem, pomiędzy kościołami św. Andrzeja a św. Marcina położone, od Bienia z Łososiny [4]).

1194. **Biernat VIII** (Bernard) rycerz nadworny księżnej Kunegundy.

Gdy w r. 1325 występuje inny Biernat brat Przybka z Gabonia, Gaboń zaś leży w ziemi Lubowlitów-Ogniwów, przeto z tego powodu i naszego Biernata do rodu Lubowlitów-Ogniwów zaliczamy.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 506, 509, 510, 511, 512, 513, 518, 523, 524, 532, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 56, 66, I N. 67, — Akta grodz. ziem. I N. 2.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 96.

[3]) Ibidem I N. 134, II N. 513, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 83.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 106, 107, — Kod. dypl. małop. I N. 134.

1279.

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1279, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [1]), występują między innymi:

1195. **Imbram VI Krystynowicz,** syn komesa Krystyna z Miedźwiedzia, zamienia z Filipem kanonikiem katedralnym krakowskim dział swój w Goszczy, wsi, w powiecie krakowskim, za dział we wsi Trątnowice w tymże powiecie.

Ojciec naszego Imbrama jest komes Krystyn VI Sułkowicz z Miedźwiedzia, a brat Sułek V z Morawicy; należy zaś nasz Imbram do rodu małopolskich Starzów.

1196. **Filip IV** *(natione Gallicus)* kanonik katedralny krakowski, dziedzic działu w Goszczy, wsi w pow. krakowskim.

1197. Komes **Siemion IV** de Glow, podczaszy krakowski. Jest w r. 1290 krakowskim stolnikiem [2]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Nagodów-Jelitów.

W przywileju księcia Bolesława Leszkowicza z r. 1279, wydanym dla klasztoru Panien Premostrantek w Imbramowicach [3]), występują między innymi:

1198. **Trzebiesław V,** proboszcz klasztoru Panien Premonstrantek w Imbramowicach.

1199. Komes **Mikołaj XLVIII** skarbnik krakowski; piastuje on urząd ten jeszcze w latach 1286, 1287, 1288 i 1290 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 81.
[2]) Ibidem I N. 82, — Kod. dypl. wielkop. III N. 648.
[3]) Rzyszcz. Mucz. I N. 62.
[4]) Kod. dypl. małop. II NN. 507, 510, — Rzyszcz. Mucz. I N. 62, III 62, 64, 66, — Kod. dypl. tyniecki N. 38.

W dokumencie Floryana opata brzeskiego z r. 1279, wydanym w przedmiocie założenia miasta Brzeska prawem niemieckiem, występują:

1200. **Floryan VIII** opat klasztoru Premonstrantów w Brzesku.

1201. **Więcław XX** przeor i

1202. **Mikołaj XLIX** proboszcz pomienionego klasztoru brzeskiego.

1203. **Herman IX** opat witowski.

1204. **Więcław XIX** niegdy przeor brzeski.

1205. **Fryderyk IV** kapelan kościoła św. Michała w Krakowie.

1206. **Boguchwał XII** Minoryta spowiednik nadworny, jest w latach 1289, 1292 i 1293 kapelanem dworu sądeckiego księżnej Kunegundy a następnie księżnej Gryfiny i kanonikiem sandomirskim.

W r. 1292 zamienia z księżną Kunegundą wieś Łękę za wieś Opalanę [1]).

1207. **Franciszek I** Minoryta.

1280.

Na przywileju księżnej Kunegundy z r. 1280, wydanym w przedmiocie założenia klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu [2]), występują:

1208. Brat **Mikołaj I,** prowincyał Zakonu OO. Franciszkanów w Polsce.

1209. **Bogusław XXIX,** lektor Zgromadzenia OO. Dominikanów.

1210. **Jan LXXIV,** kustosz Zgromadzenia OO. Franciszkanów, jest w r. 1281 gwardyanem tegoż Zgromadzenia.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 512, 519, 524, 525.

[2]) Ibidem II N. 487.

1211. **Aleksy** czyli **Aleksander VII** Minoryta, wspomniany w przywileju Leszka księcia krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego z r. 1280 [1]).

1281.

W przywileju Leszka Czarnego z roku 1281, wydanym dla klasztoru Panien Klarysek w Skale [2]), występują:

1212. **Andrzej XXV,** 1213. **Mikołaj LII,** 1214. **Wojciech XIX,** 1215. **Piotr XCII** i 1216. **Jan LXXX,** dziedzice wsi Starej Skały w powiecie olkuskim, którzy wieś tę klasztorowi Panien Klarysek w Skale za 40 grzywien sprzedają.

1217. **Żegota VIII,** chorąży sandomirski, jest w latach 1286, 1287 i 1290 cześnikiem krakowskim, a w tym ostatnim roku jest także komesem [3]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

1218. **Marcin XXIX** koniuszy krakowski, jest w r. 1285 krakowskim cześnikiem [4]).

W dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1281, wydanym dla księżnej Kunegundy [5]), występują:

1219. **Jan LXXV** Minoryta.

1220. **Leniart** (Leonard) **XVI** Minoryta.

1221. **Jan LXXVI** notaryusz nadworny biskupa krakowskiego.

W dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1281, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [6]), przychodzą:

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 490.
[2]) Ibidem I. 100.
[3]) Ibidem I N. 100, II N. 516, — Rzyszcz. Mucz. III N. 64.
[4]) Rzyszcz. Mucz. II N. 125.
[5]) Kod. dypl. małop. II N. 491.
[6]) Rzyszcz. Mucz. III N. 57.

1222. **Piotr XC** rektor kościoła w Bodzanowie, który z klasztorem staniąteckim prowadzi spór o przysiężne z niektórych wsi klasztornych.

1223. **Rombold** albo **Rymbold I** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1291, w latach 1286 i 1296 jest archidyakonem sandomirskim, wreszcie w latach 1320 i 1322 achidyakonem krakowskim [1]).

1282.

W dokumencie Racibora proboszcza staniąteckiego z r. 1282, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Brzeźnicy [2]), występują między innymi:

1224. **Racibor XIV** proboszcz staniątecki.

1225. **Hartmud I** kapelan bocheński a sołtys w Brzeźnicy pod Bochnią.

1226. Komes **Piotr XCI** z Bogoryi wojewoda krakowski.

1227. Komes **Mikołaj LIII** z Bobina, podkomorzy krakowski; piastuje on urząd ten jeszcze w latach 1286, 1287 i 1288, zaś w r. 1308 jest wojewodą krakowskim [3]).

1228. **Jan LXXVII Pękawka,** podczaszy krakowski.

Jeśli Pękawka nie jest osobistym przymiankiem lecz imieniem rodowem, i jeśli wskutek tego między naszym Janem Pękawką a Stefanem Pękawką starostą wielkopolskim i kujawskim z początku XIV wieku zachodzi związek pokrewieństwa, w takim razie nasz Jan Pękawka należałby do rodu Strzegoniów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 87, 126, — Kod. dypl. małop. I NN. 126, 161, 164, II NN. 517, 583.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 58.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 504, 506, 507, 509, 510, 545, — Kod. dypl. mogil. N. 61.

Na przywileju Leszka księcia krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego z r. 1282, wydanym dla Kuźmy opata tynieckiego [1]), który wydawca kodeksu dyplomatycznego tynieckiego z błahych powodów uważa za podrobiony, występują między innymi:

1229. **Adam IX** komes *Sydmensis*(?). Sydmensis jest oczywiście myłką pisarską zamiast Syradiensis lub Sandomiriensis i oznaczałoby kasztelana sieradzkiego lub sandomirskiego. Wprawdzie nie spotykamy w tym czasie żadnego Adama kasztelanem sandomirskim, ale też i z drugiej strony nie wiemy, kto był w r. 1282 takim kasztelanem. Przed tem był ostatecznie kasztelanem sandomirskim komes Pełka, który w r. 1280 po raz ostatni na tej godności zasiada, później zaś zjawia się na tej godności w r. 1284 komes Marek. Wobec tego nie jest wykluczoną możność, iżby n. p. Adam VI lub inny jakiś Adam piastował w r. 1282 czas krótki godność kasztelana sandomirskiego.

1230. Komes **Dobiesław XII** skarbnik krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1285 [2]).

Po imieniu sądząc jest on członkiem rodu Odrowążów.

1283.

Na przywileju Leszka księcia krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego z r. 1283, wydanym dla klasztoru koprzywnickiego [3]), występują między innymi:

1231. Komes **Warcisław II** sędzia sandomirski. Jest on w r. 1290 sędzią krakowskim, a w latach 1293, 1295 i 1296 komesem kasztelanem krakowskim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 30.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 501.

[3]) Ibidem II N. 495.

[4]) Ibidem I NN. 122, 124, II NN. 495, 533, – Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 92, 93.

Nie jest wcale wykluczoną możność, że nasz komes Warcisław II jest osobą identyczną z komesem Warcisławem I, występującym już w r. 1259, a piastującym w latach 1263 i 1269 urząd cześnika nadwornego księżnej krakowskiej. Tylko fakt, że między rokiem 1269 a 1285, a zatem przez lat 16 Warcisław I nie występuje wcale, nasuwa przypuszczenie, iż w tym czasie umarł, niemniej, iż występujący w r. 1285 Warcisław sędzia sandomirski jest inną osobą. Syn jego Mszczuj z Chrzelowa występuje w latach 1309 i 1312.

Należy on do rodu Lisów.

1232. Komes **Mikołaj LIII** kasztelan czchowski, jest w r. 1286, 1295 i 1296 komesem kasztelanem sandomirskim [1]).

Jest on synem Gniewomira III ostatecznie stolnika krakowskiego, a właścicielem wsi Glanów, w pow. olkuskim, par. Imbramowice położonej [2]).

Po imieniu ojca jego Gniewomira sądząc, należy on do rodu Strzegoniów.

1233. **Krystyn IX** kasztelan sieciechowski.

Z imienia sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1234. **Grot VII** podkomorzy sandomirski, występuje z tą godnością jeszcze w roku 1284 i jest komesem [3]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Rawiczów.

1235. **Zyfryd I** podkanclerzy krakowski, piastuje urząd ten jeszcze w latach 1284 i 1286. W tym ostatnim roku oraz w r. 1292 jest nadto kustoszem kościoła N. P. Maryi w Sandomirzu [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 86.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 124, II N. 533.

[3]) Ibidem II N. 499.

[4]) Ibidem I N. 120, II N. 499, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 86, — Rzyszcz. Mucz. III N. 63.

W przywileju Engelberta opata mogilskiego z r. 1283, wydanym dla wsi Prandocina [1]), występują między innymi:

1236. **Engelbert I** opat klasztoru mogilskiego; piastuje tę godność jeszcze w r. 1286 [2]),

1237. **Teodoryk VIII** przeor,

1238. **Piotr XCI** podprzeorzy,

1239. **Jakub XXXV** piwniczy,

1240. **Godfryd II** komornik,

1241. **Henryk XVI** kantor oraz

1242. **Herman X** kustosz klasztoru Cystersów w Mogile.

1284.

W przywileju Przemysła II księcia wielkopolskiego z r. 1284 [3]) wspomniani są:

1243. **Sykst I** i 1244. **Wierzbięta IV Wierzbięcice,** synowie komesa Wierzbięty III Klimuntowicza, którzy z Jakubem arcybiskupem gnieźnieńskim zamieniają własne swe wsie Wieczyn i Piotrkowice za wieś arcybiskupią Mniewice.

Sykst I jest w latach 1268, 1271 i 1276 kasztelanem rudzkim, zaś w r. 1269 łowczym kaliskim [4]); Wierzbięta IV natomiast jest w r. 1299 prawdopodobnie kasztelanem czchowskim; obaj zaś są współwłaścicielami wsi Zimnodół w pow. olkuskim położonej [5]).

Należą oni do rodu Swiebodów-Gryfów.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 35.
[2]) Ibidem N. 37.
[3]) Kod. dypl. wielkop. I N. 537.
[4]) Ibidem I NN. 435, 440, 460, — Stenzel Breslau N. 31.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 131.

W przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1284, wydanym dla klasztoru Cystersów w Koprzywnicy [1]), wspomniani są:

1245. Komes **Mikołaj LIV** założyciel klasztoru Cystersów w Koprzywnicy, któremuto klasztorowi on przy założeniu nadał wsie: Koprzywnicę, Beszyce, Świężyce, Krzcin, Lubzinę, Dobrzechów, Lublę, Jasło, Wietrzno, Łęg, Pielaszów i Zdanów.

Żył on prawdopodobnie na schyłku XII wieku, to jest w XII pokoleniu; prawdopodobnie mówię, gdyż nie występuje on w żadnym zgoła znanym nam dokumencie i przypuszczalny czas jego żywota opieramy jedynie na podaniu Długosza, który twierdzi, że klasztor koprzywnicki założony został w r. 1185; że zaś nasz komes Mikołaj LIV jest założycielem tegoż klasztoru, więc musiał żyć w r. 1185.

Ale Długosza podanie nie jest bez „ale". Twierdzi mianowicie Długosz, że to książę Kazimirz Pogrobowiec założył klasztor koprzywnicki; tymczasem w przywileju na wstępie wzmiankowanym księcia Leszka krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego, nie ma najmniejszego wspomnienia o księciu Kazimirzu Pogrobowcu, a tylko nasz komes Mikołaj wyraźnie jako fundator klasztoru jest wspomniany. Widocznie Długosz czerpał z jakiegoś błędnego źródła. Otóż jeśli błędne było źródło Długosza co do osoby fundatora, tedy mogło być błędne i co do samej daty fundacyi.

Należy nasz komes Mikołaj LIV do rodu Bogoryów.

1246. **Niemsta III Krzywosądowicz** właściciel działu w Beszycach, który gdy zbiegł do Szyzmatyków (Rusinów) i wraz z nimi kraj ojczysty najechał, pozbawiony został swej ojcowizny.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 103, II N. 497.

1247. Komes **Marek IX** kasztelan sandomirski [1]). Córka jego Katarzyna, żona Marcina Unisławicza z Brzeźna, występuje w r. 1316.

1248. **Więcław XXI** proboszcz katedralny krakowski [2]).

Na przywileju Leszka Czarnego z r. 1284, wydanym dla kościoła sandomirskiego [3]), przychodzą między innymi:

1249. **Piotr XCIV** kasztelan małogojski [4]).

1250. **Tomasz XV** podsędek sandomirski.

1251. **Lambert IV** dziekan u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie; jest on w r. 1295 podkomorzym książęcym [5]).

Na przywileju Leszka Czarnego z r. 1284, wydanym dla kościoła sandomirskiego [4]), przychodzą:

1252. Komes **Markusz III** z Janiny cześnik księżnej, jest w r. 1285 kasztelanem połanieckim [6]).

1253. **Floryan IX** skarbnik sandomirski, jest w r. 1290 skarbnikiem krakowskim [7]).

Na dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1284 [8]), świadkują:

1254. **Albert VIII** dziekan katedralny krakow-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 85, — Kod. dypl. małop. I N. 104.
[2]) Kod. dypl. małop. II NN. 497, 498.
[3]) Ibidem II N. 499.
[4]) Ibidem I N. 104.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 100.
[6]) Kod. dypl. małop. I N. 109.
[7]) Kod. dypl. wielkop. II N. 648.
[8]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 85.

ski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1286, w którymto roku jest zarazem oficyałem krakowskim [1]).

1255. **Paweł XV** kantor katedralny krakowski.

1256. **Michał XIII** kustosz katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1286, a jest w latach 1295 i 1302 kantorem katedralnym krakowskim [2]).

1257. **Jakub XXXVI** archidyakon sandomirski, kanonik katedralny krakowski.

1285.

W r. 1285 wydało kilku opatów cysterskich dokument dla klasztoru sulejowskiego [3]), w którym są wymienieni:

1258. **Jan LXXVII** opat sulejowski, poprzednio opat wąchocki,

1259. **Wojciech XX** dawniejszy opat koprzywnicki,

1260. **Stefan XXVIII** opat koprzywnicki,

1261. **Baldwin II** opat szczyrzycki,

1262. **Jan LXXVIII Abrahamowicz** kasztelan lubelski [4]), oraz

1263. **Arnold V** proboszcz u św. Michała na zamku krakowskim; świadkuje on na przywileju Leszka księcia krakowskiego, sandomirskiego i sieradzkiego z r. 1285, wydanym dla biskupstwa kujawskiego [5]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 87, — Kod. dypl. mogil. N. 37.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 100, 106, — Kod. dypl. małop. II N. 529.

[3]) Kod. dypl. wielkop. II N. 2034, — Ulanowski: Dok. kuj. N. 111, 112.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 501 — Kod. dypl. katedr. krak. N. I 91.

[5]) Rzyszcz. Mucz. II N. 125.

1264. **Stanisław XIII z Chrobrza,** otrzymuje od księcia Leszka Czarnego przywilejem z r. 1285 [1]) wieś Kębłów w powiecie mieleckim w nagrodę, iż podczas buntu Małopolan przeciw Leszkowi, statecznie po stronie Leszka się opowiedział.

Był to jedyny członek rodu Starzów małopolskich, który pozostał wierny Leszkowi Czarnemu, podczas gdy cały ten ród zresztą przerzucił się na stronę Konrada mazowieckiego.

1265. Komes **Świętosław XI** kasztelan wiślicki, świadkuje na wzmiankowanym powyż przywileju Leszka Czarnego z r. 1285, wydanym dla Stanisława z Chrobrza [1]).

Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1286 i 1287, jest dziedzicem wsi Krzyżanowice w pow. bocheńskim, nad rzeką Rabą położonej, stronnikiem Leszka Czarnego przeciw Konradowi mazowieckiemu [2]), a z imienia sądząc członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1286.

Na przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286, wydanym na rzecz klasztoru OO. Dominikanów w Krakowie [3]), przychodzi:

1266. **Jan LXXIX** przeor klasztoru OO. Dominikanów w Krakowie.

Na przywileju Pawła biskupa krakowskiego z r. 1286, wydanym dla wsi Skrzyszowice [4]), świadkują między innymi:

1267. Mistrz **Mikołaj LV** archidyakon krakowski.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 109.
[2]) Ibidem II NN. 504, 507.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 86.
[4]) Ibidem I N. 87.

1268. **Lupus** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1291, a w r. 1295 jest dziekanem kościoła św. Floryana na Kleparzu [1]).

1269. **Racibor XV** opat łysogórski, wspomniany jest w przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286, wydanym dla klasztoru łysogórskiego [2]).

W wyroku Alberta dziekana i oficyała krakowskiego z r. 1286, wydanym dla klasztoru mogilskiego [3]), występują:

1270. **Dobrosław V** rektor kościoła św. Wojciecha w Krakowie,

1271. **Adam X** z Wielkopolski, kanonik katedralny krakowski, ustanowiony bulą papieża Honoryusza IV z r. 1287 poborcą dziesięciny przeznaczonej na oswobodzenie Ziemi świętej, na Polskę i Węgry [4]), piastuje godność kanonika katedralnego krakowskiego jeszcze w r. 1291 [5]).

1272. **Godek II** kanonik wiślicki,

1273. **Piotr XCV** kapelan z Morawicy,

1274. Mistrz **Franciszek II.** Jest on w latach 1293 i 1303 doktorem dekretów i kanclerzem kapituły katedralnej krakowskiej, od r. 1304 do 1330 kanonikiem katedralnym, w r. 1308 rektorem kościoła N. P. Maryi w Krakowie, od r. 1318 do 1327 kanclerzem nadwornym krakowskim, od r. 1320 do 1327 nadto proboszczem wiślickim. W r. 1330 występuje bez żadnego urzędu [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 517, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 100.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 62.

[3]) Kod. dypl. mogil. N. 37.

[4]) Theiner I N. 182.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 39.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 121, 122, 126, 131, 138, 139, 140, 144, II 242, 245, — Kod. dypl. małop. I NN. 138,

1275. **Andrzej XXVI** kasztelan wojnicki, świadkuje na przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286, wydanym dla komesa Świętosława kasztelana wiślickiego, a piastuje urząd ten jeszcze w r. 1287 [1]).

1276. **Floryan X** kasztelan lubelski, świadkuje na przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [2]).

Zdaje się, iż to on jest w r. 1284 podstolim sieradzkim [3]).

Z imienia sądząc mógłby on należeć do rodu Nagodów-Jelitów.

1277. **Wojciech XXI** łowczy krakowski, świadkuje na tymżesamym przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286 [2]).

Na tymże przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1286 świadkują nadto:

Mszczug koniuszy i **Mścigniew** podkomorzy sieradzcy, którzy wprawdzie należą do rycerstwa sieradzkiego, imiona ich wszelako dowodzą, iż to są członkowie rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Piotra i Mściwa Mirosławiczów z r. 1286, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Gnieździe [4]), wspomniani są:

1278. **Piotr XCVI Mirosławicz,** współdziedzic Gniazda, dziś miasteczka na Spiżu, oraz wsi Jaczów, o której gdzieby leżała, nic bliższego powiedzieć nie umiemy.

154, 155, 156, 167, 171, II NN. 541, 567, 569, 571, 572, 576. 581, 583, 588, 593, — Kod. dypl. mogil. NN. 50, 55, — Kod, dypl. tyniecki 46, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 11, — Rzyszcz. Mucz. III N. 74.

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 504, 507, 508.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 88.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 499.

[4]) Ibidem II N. 505.

Jest on w latach 1292, 1293 i 1296 pisarzem nadwornym księżnej Kunegundy i Gryfiny, na dworze sądeckim [1]).

1279. Komes **Mistuj** czyli **Mściwój IV Mirosławicz,** brat poprzedniego Piotra XCVI Mirosławicza i jak tenże współdziedzic Gniazda i Jaczowa. Jest on także właścicielem wsi Gaboń w powiecie starosądeckim położonej, którąto wieś w r. 1293 komesowi Mikołajowi Pączkowi za 40 grzywien sprzedał. Za tych 40 grzywien kupił on wieś Dębicę, którą dał w posagu za siostrą swą, wydaną za komesa Cedra czyli Teodora VII Świętosławicza [2]).

Po imieniu sądząc należy ten Mściwój wraz z bratem swoim Piotrem do rodu Lubowlitów-Ogniwów, za czem i ten fakt silnie przemawia, iż są dziedzicami Gniazda, które leży w prastarej ziemi Lubowlitów-Ogniwów, są zaś obaj synami Mirosława XIV Mściwicza ostatnio kasztelana sandomirskiego.

1287.

1280. Komes **Mikołaj LVI** z Górki podsędek krakowski, świadkuje na przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1287, wydanym dla klasztoru miechowskiego [3]). Piastuje on ten urząd także w latach 1286 i 1288 [4]).

1281. Komes **Jerzy I.** Był on przysłany przez Władysława króla węgierskiego z posiłkami Leszkowi Czarnemu przeciw Konradowi mazowieckiemu i w nagrodę za to otrzymał za przywilejem tegoż księcia z r. 1287 [5]) wieś Wielogłowy w pow. sądeckim, która skon-

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 505, 518, 519, 523, 524, 525, 526, 542.
[2]) Ibidem II N. 523.
[3]) Ibidem II N. 506.
[4]) Kod. dypl. tyniecki NN. 32, 35.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 113.

fiskowaną została za zdradę główną Ottonowi VI Żegocicowi, niegdy wojewodzie sandomirskiemu.

Sprawa ta ma swoją zagadkę. Skoro bowiem komes Jerzy I otrzymał sobie nadaną wieś Wielogłowy, tedy późniejsi dziedzice tejże wsi Wielogłowscy byliby spadkobiercami owego komesa Jerzego I. Tymczasem Wielogłowscy są herbu Starykoń, a zatem należą do rodu Starzów małopolskich, do jakich i ów Otto VI Żegocic, któremu Wielogłowy skonfiskowane zostały, należał.

Jak tę sprzeczność uchylić?

Komes Jerzy, jeśli przez króla węgierskiego przysłany został z posiłkami Leszkowi Czarnemu, tedy musiał być Węgrem; aby zaś otrzymawszy Wielogłowy i osiedliwszy się tutaj, zostać szlachcicem polskim, musiałby być przez który z istniejących podówczas rodów szlacheckich polskich do rodu i herbu adoptowany. Gdyby Wielogłowscy byli rzeczywiście potomkami owego komesa Jerzego I, tedy byłby dowód, iż ów komes Jerzy I przez ród Starychkoni czyli małopolskich Starzów do rodu i herbu adoptowany został. Otóż czy coś podobnego można przypuścić? Wszakżeż komes Jerzy I nabywając skonfiskowane jednemu z małopolskich Starzów dobra Wielogłowy, tem samem stawał się wrogiem tegoż rodu, któryby go żadną miarą do rodu swego i herbu nie był adoptował. Bezpieczniej jest zatem przypuścić, że Wielogłowscy nie są potomkami komesa Jerzego I, ale że czy to potomkowie komesa Ottona I Żegocica czy też inni członkowie rodu małopolskich Starzów ów rodowy majątek Wielogłowy bądź od samego komesa Jerzego I, bądź od jego dzieci napowrót odkupili, za czemby i to przemawiało, że tego komesa Jerzego I nie spotykamy już więcej pomiędzy szlachtą małopolską, widocznie pozbył owe nadane sobie Wielogłowy i powrócił do dawnej swojej ojczyzny na Węgry.

1282. **Klimunt XIII Sulisławicz** otrzy-

muje za przywilejem księcia Leszka Czarnego z r. 1287 [1]), młyn Bochnek, niegdy przy uściu Łososiny do Nidy położony wraz z bobrami w tych dwóch rzekach.

W latach 1290 i 1292 jest on komesem kasztelanem wojnickim [2]).

Jest on synem Sułka czyli Sulisława XVII Sulisławicza a wnukiem Sulisława VII Bartłomiejowicza, kasztelana sandomirskiego i członkiem rodu Swiebodów-Gryfów.

1283. Komes **Ceder** czyli **Teodor VII Święsławicz** otrzymuje za przywilejem księcia Leszka Czarnego z r. 1287 dobra Latoszyn prawem dziedzicznem. Występuje on jeszcze w r. 1306, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

Jest on synem Świętosława X Klimuntowicza, komornika nadwornego księżnej krakowskiej, miał za żonę siostrę komesa Mszczuja z Gabonia, za którą wziął w posagu Dębicę [4]), a jest członkiem rodu Swiebodów-Gryfów.

W przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1287, wydanym dla klasztoru tynieckiego [5]), przychodzą:

1284. **Albert VII** opat tyniecki,

1285. **Jan LXXVIII** bobrowy główny (naczelnik bobrowników książęcych),

1286. **Michał XII** i 1287. **Bodepor III Radujowicze,** synowie nieznanego zresztą zgoła Raduja.

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1287, wydanym dla arcybiskupa gnieźnieńskiego, świadkują:

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 507.
[1]) Ibidem I NN. 119, 120.
[2]) Ibidem II N. 508, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 114.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 523.
[4]) Kod. dypl. tyniecki 34.

1288. **Andrzej XXVII Klimuntowicz.** Jest on synem Klimunta VII Sulisławicza, wojewody krakowskiego, a bratem Wierzbięty III Klimuntowicza. W roku 1293 jest komesem lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

Należy on do rodu Swiebodów-Gryfów.

1289. **Jakub XXXVII** proboszcz wiślicki, piastuje tę godność jeszcze w r. 1289 [2]).

Na wyroku księcia Leszka Czarnego z r. 1287, wydanym na rzecz klasztoru miechowskiego [3]), przychodzą:

1290. **Mikołaj LVII** i 1291. **Wojciech XXII Włościejowicze** z Graboszowa, którzy klasztor miechowski o zwrot wsi Smroków, położonej w pow. miechowskim, acz bezskutecznie pozywają.

1292. **Piotr XCVII** proboszcz miechowski, występuje w tej godności jeszcze w r. 1288 i 1290, a w r. 1300 jest miechowskim komturem [4]).

1293. Komes **Piotrek** czyli **Piotr XCVIII** sędzia sandomirski.

W przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1287, wydanym dla klasztoru buskiego [5]), przychodzą:

1294. **Agnieszka III** magistra klasztoru buskiego,

1295. **Mikołaj LVIII** rektor kościoła w Kłobucku.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 122.
[2]) Ibidem II N. 514.
[3]) Ibidem II N. 509.
[4]) Ibidem II N. 510, 516, 539.
[5]) Ibidem I N. 114.

1288.

W przywileju księcia Leszka Czarnego z r. 1288, wydanym dla klasztoru miechowskiego [1]), przychodzą między innymi:

1296. **Przybysław XXV** przeor Dominikanów (zapewne klasztoru krakowskiego),

1297. **Tomasz XVI** Minoryta,

1298. Komes **Krzywosąd V.** Syn jego Mikołaj występuje w r. 1319; on zaś sam należy prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

Na przywileju księżnej Kunegundy pani sądeckiej z r. 1288 [2]) świadkują:

1299. **Żelech I** komes, sędzia nadworny sądecki, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1289, 1292, 1293 i 1296 [3]).

1300. **Piotr XCIX Dobiesławicz** otrzymuje od księcia Leszka Czarnego za przywilejem z r. 1288 [4]) prawo założenia swych wsi Sprowy i Raszowa na prawie niemieckiem.

Jest on synem Dobiesława IX Sądowicza kasztelana wiślickiego, a członkiem rodu Odrowążów.

1301. **Bogusława** żona Mironia II Dzierżykrajowicza, wspomniana jest w dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1288 [5]). Była ona bratanicą Wysza III scholastyka krakowskiego, dziedzica wsi Niegowici, po którym też te dobra Niegowić odziedziczyła.

Należy do rodu Połukozów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 510.

[2]) Akta grodz. i ziems. I N. 2.

[3]) Kod. dypl. małop. II NN. 512, 513, 518, 523, 524, 525, 532.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 38.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 89.

1289.

W przywileju księżnej Kunegundy z r. 1289, wydanym dla sołtystwa w Podolińcu [1]), świadkują między innymi:

1302. Komes **Mikołaj LIX Pączek.** Jest on w r. 1296 dworzaninem u księżnej Gryfiny, a w r. 1293 nabywa od komesa Mstuja wieś Gaboń w pow. starosądeckim za 40 grzywien [2]).

W r. 1333 występuje pozostała po nim wdowa Małgorzata wraz z synami Przybysławem, Mirosławem, Biernatem i Piotrem.

Imię jego Mikołaj i okolica, w której jest osiedlony, zdają się wskazywać, że mamy do czynienia z członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1303. **Bogusław XIII Mirosławicz** będzie prawdopodobnie bratem przywiedzionych wyżej Piotra XCVI i Mściwoja IV Mirosławiczów, a synem Mirosława XIV Mściwicza, kasztelana sandomirskiego.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1304. Komes **Paweł XVI** syn Trzeby czyli **Trzebicz,** jest sędzią nadwornym u księżnej Kunegundy, pani sądeckiej, w latach 1293, 1296, 1299, 1312 i 1315, dworzaninem dworu sądeckiego, a w r. 1313 także sołtysem podolinieckim [3]).

Ma on brata rodzonego Świętosława (1313), a imię tego brata wskazuje, iż on należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1305. **Boguchwał XIV** kapelan księżnej Kunegundy. Jest on w r. 1292 kanonikiem sandomirskim i plebanem sądeckim i w tymże roku otrzymuje od księ-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 512.

[2]) Ibidem II NN. 523, 532.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 122, 132, II NN. 512, 513, 523, 524, 525, 556, 558, 562.

żnej Kunegundy wieś Opalanę w pow. starosądeckim w zamian za wieś Łękę [1]). W roku zaś 1299 jest kapelanem u księżnej Gryfiny, pani sądeckiej [2]).

1290.

Na przywileju Przemysła II księcia wielkopolskiego i krakowskiego z r. 1290, wydanym dla miasta Wieliczki [3]), występują między innymi:

1306. Komes **Włost XV.** Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1307. **Gisler I,** pisarz nadworny krakowski, jest w r. 1291 krakowskim katedralnym kanonikiem [4]).

1308. Komes **Mikołaj LX** wojewoda krakowski, świadkuje na przywileju księcia Przemysła II z r. 1290, wydanym dla Alberta dziekana krakowskiego i innych z tegoż roku [5]).

W przywileju księcia Przemysła II z r. 1290, wydanym dla miasta Miechowa [6]), przychodzą:

1309. **Henryk XVII** kustosz klasztoru miechowskiego, jest w latach 1295, 1300, 1303 i 1313 proboszczem tegoż klasztoru [7]).

1310. **Boguchwał XV** przeor klasztoru miechowskiego.

1311. Komes **Floryan XI** łowczy kłobucki. Może on być członkiem rodu Nagodów-Jelitów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 519.

[2]) Ibidem I N. 132.

[3]) Ibidem I N. 215.

[4]) Kod. dypl. małop. II NN. 515, 516, 517, — Kod. dypl. wielkop. II N. 648.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 91, 92, — Kod. dypl. małop. II N. 516.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 516.

[7]) Ibidem II N. 529, 539, 541, 559, 588.

Czy to on jest w r. 1317 kasztelanem wiślickim [1]), nie umiem rozstrzygnąć.

1312. Komes **Jan LXXVIII** wojski krakowski, świadkuje na przywileju księcia Przemysła II z r. 1290, wydanym dla Pawła biskupa krakowskiego [2]).

1313. **Izak I** wikaryusz od św. Pawła, wspomniany jest w przywileju Władysława Łokietka z r. 1290 [3]), iż nadał klasztorowi Dominikanów w Sandomirzu winnicę.

1314. Komes **Mścigniew V** kasztelan radomski, świadkuje na codopiero przywiedzionym przywileju Władysława Łokietka z r. 1290, wydanym dla Dominikanów sandomirskich [3]).

Może on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów albo do rodu Lisów.

1315. Komes **Bartłomiej V** prowizor Władysława Łokietka w ziemi sandomirskiej, świadkuje na tymże przywileju z r. 1290 [3]).

1316. **Jan LXXIX Budzisławowicz,** prawdopodobnie ziemianin sandomirski, świadkuje na tymże przywileju z r. 1290 [3]).

1291.

1317. **Mikołaj LXI Warszowicz,** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Pawła biskupa krakowskiego z r. 1291, wydanym dla kościoła w Łące, a piastuje tę godność jeszcze w r. 1302 [4]).

Jest on prawdopodobnie synem Warsza II kasztelana krakowskiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 569.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 92.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 119.
[4]) Ibidem II N. 517, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 106.

Po imieniu ojca jego Warsza sądząc, jest on członkiem rodu Rawiczów.

1318. **Kierstan** scholastyk wiślicki, świadkuje na tymże przywileju biskupa Pawła z r. 1291 [1]).

1319. **Stefan XXIX Pękawka** albo **Pukawka** wspomniany jest w dokumencie Pawła biskupa krakowskiego z r. 1291, wydanym dla klasztoru mogilskiego [2]), jako właściciel wsi Cholewice w okolicy Prandocina, w dyecezyi krakowskiej położonej, a świadkuje jeszcze i w r. 1293 bez urzędu [3]).

Był on w r. 1299 prokuratorem księżnej Gryfiny pani sądeckiej, przed r. 1316 prokuratorem Zgromadzenia Panien Klarysek w Starym Sączu [4]), a w r. 1317 starostą wielkopolskim i kujawskim i jako taki należy do rycerstwa wielkopolskiego.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Dołączamy ją obok w rysunku. Wyobraża ona herb Kościeszę wywróconą i w tem odmienioną, że miejsce żeleźca strzały zajęła litera S.

Wobec tego należy nasz Stefan Pękawka do rodu Kościeszów.

1320. **Piotr C Opatek** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na wzmiankowanym dokumencie biskupa Pawła z r. 1291, a jest w latach 1295 i 1302 kustoszem katedralnym krakowskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 517, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 106.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 39.

[3]) Kod. dypl małop. I N. 122.

[4]) Ibidem I N. 132, II N. 564.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 529, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 106.

1321. **Otto VII** kanonik kielecki, świadkuje na tymże dokumencie biskupa Pawła z r. 1291 [1]).

W przywileju Władysława Łokietka z r. 1291, wydanym dla komesa Klimunta Wawrzyńcewicza [2]), występują między innymi:

1322. Komes **Świętopełk IV** wojewoda krakowski u Władysława Łokietka, jest w latach 1310 i 1312 wojewodą łęczyckim.

W r. 1310 nadaje on klasztorowi jędrzejowskiemu wieś Raków, w pow. i par. Jędrzejów położoną, ma synów Klemensa i Stefana i należy do rodu Lisów [3]).

1323. **Dominik I** pisarz nadworny księcia sandomirskiego, jest w r. 1295 wojskim i podsędkiem krakowskim [4]).

1292.

Na przywileju księżnej Gryfiny pani sądeckiej z r. 1292, wydanym w przedmiocie założenia wsi Na łękach [5]), świadkują:

1324. Komes **Mikołaj LXII Jaszczorka** sędzia nadworny sądecki, piastuje urząd ten jeszcze w latach 1293, 1296 i 1313 [6]).

1325. **Maciej V** prokurator sądecki księżnej Gryfiny, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1293, w którym od księżnej Gryfiny otrzymuje las nad rzeką Olszaną, w pow. krośnieńskim położony, a w r. 1296 jest kapelanem i spowiednikiem tejże księżnej [7]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 39.
[2]) Rzyszcz. Mucz. I N. 78.
[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 145, 149.
[4]) Ibidem I N. 124.
[5]) Ibidem II N. 518.
[6]) Ibidem II NN. 519, 523, 524, 525, 526, 532, 560.
[7]) Ibidem II NN. 518, 519, 523, 524, 525, 526, 532.

1326. **Abraham V** dworzanin na dworze Gryfiny pani sądeckiej [1]).

1327. **Piotr CI** pisarz nadworny sądecki, piastuje urząd ten jeszcze w r. 1293 [2]).

1328. **Pakosław X** kanclerz nadworny Władysława Łokietka księcia sandomirskiego, świadkuje na przywileju tegoż księcia z r. 1292, wydanym dla Zyfryda kustosza sandomirskiego [3]). W latach 1294, 1295 i 1302 jest kanclerzem krakowskim, a w latach 1295 i 1302 nadto archidyakonem krakowskim [4]).

1329. Komes **Skarbimir X** podkomorzy sandomirski, świadkuje na pomienionym przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1292 [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Awdańców.

1330. **Tomasz XVII** kapelan księżnej Kunegundy a pleban w Łącku, świadkuje na tymże przywileju z r. 1292 [5]).

1331. **Otto VIII Żegocic,** wspomniany w dokumencie Żegoty VII kasztelana krakowskiego z r. 1292, wydanym dla klasztoru św. Ducha w Krakowie [6]), jest synem tegoż Żegoty, a jako taki należy do rodu Starzów małopolskich.

Czy on jest w r. 1329 kantorem sandomirskim [7]), osądzić nie umiem.

1332. **Zaklika I Żegocic,** brat powyższego Ottona VIII Żegocica a syn wzmiankowanego kasztelana Żegoty VII, przytoczony jest w codopiero przywiedzio-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 518, 519.
[2]) Ibidem II N. 523.
[3]) Ibidem I N. 120.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 98, — Kod. dypl. małop. I N. 120, II 529, — Rzyszcz. Muczk. III N. 72.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 120.
[6]) Ibidem II N. 520.
[7]) Ibidem II N. 600.

nym dokumencie ojca jego z r. 1292 [1]) i należy do rodu Starzów małopolskich.

Bolesław książę opolski, starosta krakowski, przywiedziony w tymże dokumencie kasztelana Żegoty z r. 1292, należy do rycerstwa szląskiego.

1333. **Pełka XVI Falisławicz,** syn Falisława czyli Chwalisława ze Zadowia, wspomniany jest we wzmiankowanym dokumencie kasztelana krakowskiego Żegoty z r. 1292 [1]), iż zamordował bratanicę tegoż kasztelana Żegoty.

1334. **Henryk XVIII Kwas** protonotaryusz Wacława II króla czeskiego, księcia krakowskiego i sandomirskiego, na ziemię krakowską i sandomirską, wspomniany jest w przywileju tegoż króla Wacława II z r. 1292, wydanym dla klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu [2]).

1293.

1335. **Adam X** ze Zasłonia, świadkuje na przywileju księżnej Gryfiny, pani sądeckiej z r. 1293, wydanym w przedmiocie wsi Gaboń [3]), a występuje jeszcze w r. 1299, lecz nie piastuje żadnego urzędu [4]).

W dokumencie Stanisławy ksieni klasztoru krzyżanowickiego z r. 1293 [5]), przychodzą:

1336. **Stanisława,** ksieni klasztoru Panien Premonstrantek w Krzyżanowicach,

1337. **Piotr CII** komornik księżnej (zapewne Gryfiny),

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 520.
[2]) Ibidem II N. 521.
[3]) Ibidem II N. 523.
[4]) Ibidem I N. 132.
[5]) Ibidem I N. 122.

1338. Komes **Mirosław XVII** brat Pawła. Jest on prawdopodobnie identyczną osobą z Mirosławem bratem Przybka Gabońskiego, występującym w r. 1325 [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Wspomniany w dokumencie brat jego Paweł będzie zapewne Pawłem XVI Trzebiczem, wyżej przez nas przywiedzionym dworzaninem dworu sądeckiego a ostatecznie sołtysem podolinieckim, wobec czego i nasz komes Mirosław byłby synem Trzeby czyli Trzebiczem.

1339. Komes **Andrzej XXVIII** przytoczony jako świadek bez bliższego określenia, może być identyczną osobą bądź z Andrzejem XXVII Klimuntowiczem (1287), bądź z Andrzejem XXVI kasztelanem wojnickim (1286, 1287), bądź z Andrzejem XXV ze Skały (1287), bądź wreszcie z Andrzejem, który jest w r. 1325 łowczym, a w r. 1329 stolnikiem nadwornym królewskim [2]).

1340. **Paweł XVII** dworzanin księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, świadkuje na przywileju tejże księżnej z r. 1293, wydanym dla Macieja kapelana nadwornego sądeckiego [3]).

1341. **Więcław** (Wacław) **XX Ryncowicz,** dworzanin księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, otrzymuje od tejże księżnej za przywilejem z r. 1293 [4]) sołtystwo we wsi Zrostowie, niegdy powiecie starosądeckim położonej, na prawie niemieckiem założyć się mającej.

1342. Komes **Chwał** (Fał) **VI** dworzanin księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, świadkuje na przywileju

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 590.
[2]) Ibidem II NN. 589, 595.
[3]) Ibidem II N. 524.
[4]) Ibidem II N. 525.

tejże księżnej z r. 1293, wydanym dla klastzoru Panien Klarysek starosądeckich [1]).

1343. **Mikołaj LXIII Wawrzyńcewicz** zastawia dwie własne swe role, położone w pobliżu Gostwicy, w powiecie starosądeckim, za przywilejem z r. 1293 klasztorowi Panien Klarysek w Starym Sączu [2]).

Jest on synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, sędziego krakowskiego, a członkiem rodu Sulimów.

1344. **Roman V** proboszcz klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu, wystawia w r. 1293 przywilej w przedmiocie folwarku Rogoźnik, położonego niegdy w pobliżu Krakowa [3]).

Na tymże przywileju z r. 1293 świadkują między innymi:

1345. **Mikołaj LXIII** proboszcz imbramowicki klasztoru Panien Premonstrantek.

1346. **Marcin XXX** przeor klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu.

1347. **Marcin XXXI** kustosz tegoż klasztoru.

1348. Brat **Stanisław XIV,** 1348. brat **Bruno III,** 1349. brat **Rudger I,** zakonnicy klasztoru zwierzynieckiego.

1294.

Thasso de Vissinburg, jest starostą krakowskim i sandomirskim Wacława II króla czeskiego [4]); do rycerstwa małopolskiego ani do polskiego nie należy wcale.

1349. Komes **Stefan XXX Węgrzyn.** Otrzymuje on od Tasy Wezemborga, starosty krakow-

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 526.
[2]) Ibidem II N. 523.
[3]) Ibidem I N. 123.
[4]) Ibidem II N. 527.

skiego i sandomirskiego, za przywilejem z r. 1294 [1]) dwie wsie Wierzbice nad Wisłą położone, zaś od Woka starosty krakowskiego i sandomirskiego za przywilejem z r. 1300 [2]) przewóz na Wiśle pod Gorzycami w obw. rzeszowskim, pow. rozwadowskim.

Czy ten komes Stefan Węgrzyn został adoptowany przez który z rodów szlacheckich polskich i tym sposobem stał się szlachcicem polskim, oraz czy i jakie potomstwo po sobie pozostawił, powiedzieć dla braku źródeł nie umiem.

1350. **Zbrosław II** burgrabia krakowski, świadkuje na wzmiankowanym powyżej dokumencie starosty Tasy Wezenborga z r. 1294 [3]).

Pochodzi on prawdopodobnie z ziemi opolskiej.

1295.

1351. **Prandota VII Warszowicz.** Zawiera on w r. 1295 z kapitułą katedralną krakowską, imieniem siostrzeńca swego Pawła Przemankowskiego, układ o wieś Dobranowice.

Jest on synem Warsza II, niegdy kasztelana krakowskiego, a członkiem rodu Rawiczów.

W latach 1300, 1306, 1308, 1310, 1311 i 1312 jest komesem kasztelanem sandomirskim, a w r. 1315 kasztelanem krakowskim [4]). Miał on prawdopodobnie siostrę Pawła Prezmankowskiego, biskupa krakowskiego, za żonę.

1352. **Paweł** czyli **Pasek XVIII Woj-**

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 527.

[2]) Ibidem II N. 538.

[3]) Ibidem II N. 527.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 94, 114, 117, — Kod. dypl. małop. I NN. 145, 150, 152, 136, II N. 546, — Mosbach: Wiadomości 37, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 3. — Kod. dypl. tyniecki N. 41, — Rzyszcz. Mucz. III N. 75.

sławowicz Przemankowski, dziedzic Przemankowa, syn Wisława a raczej Wojsława XVI z Piechanina, brata Pawła Przemankowskiego biskupa krakowskiego, ma zatarg z kapitułą katedralną krakowską z tego powodu, ponieważ wieś Dobranowice w pow. krakowskim, którą biskup Paweł kapitule katedralnej krakowskiej testamentem legował, gwałtem zajął, przez co popadł pod klątwę, a kościół w dziedzicznym jego Przemankowie interdyktem obłożony został. W r. 1295 wuj tego Pawła Wojsławicza Przemankowskiego Prandota VII Warszowicz zawarł imieniem swego siostrzeńca układ z kapitułą katedralną krakowską co do zwrotu owych dóbr Dobranowice. W r. 1303 sprzedaje on dobra swoje dziedziczne Trąbki i Darczyce w pow. wielickim, par. Biskupice, Janowi biskupowi krakowskiemu [1]).

Należy on do rodu Połukozów.

1353. **Mateusz IX** opat tyniecki, świadkuje na wzmiankowanym wyżej układzie z r. 1295, zawartym pomiędzy Pawłem XVIII Przemankowskim a kapitułą katedralną krakowską o wieś Dobranowice [1]).

1354. **Mikołaj** książę opawski, starosta krakowski, występuje z tą godnością w r. 1295 [2]), jest wszelako cudzoziemcem i do rycerstwa polskiego nie należy.

1355. Komes **Zbysław I** kasztelan krakowski, świadkuje na dokumencie Mikołaja księcia opawskiego a starosty krakowskiego z r. 1295, wydanym dla Michała kantora katedralnego krakowskiego [2]).

Gdy dokument powyższy nie dochował się w oryginale, lecz tylko w kopii z XV wieku, która błędną być może, nie jest wykluczoną możność, że imię Zbysław kopista błędnie napisał zamiast Zdzisław. Imię Zbysław bowiem nie jest u rycerstwa małopolskiego ani w XII

---

[1]) Kod. kap. kat. krak. I NN. 99, 112.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 100.

ani w XIII wieku używane wcale, podczas gdy imię Zdzisław dość pospolicie przychodzi.

Na dokumencie komesa Mikołaja Gniewomirowicza kasztelana sandomirskiego z r. 1295 [1]), świadkują między innymi:

1356. Komes **Mikołaj LXIV Lis** sędzia sandomirski; piastuje on tę godność jeszcze w r. 1296. W latach 1306, 1308, 1310 i 1312 jest komesem wojewodą krakowskim [2]). Jest on członkiem rodu Lisów.

1357. Komes **Mirosław XVIII Gruszka.** Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1358. **Jan LXXXI Muskata** biskup krakowski, poprzód archidyakon łęczycki, zasiadł katedrę biskupią w r. 1295 a zmarł 7 lutego 1320.

Herb jego dochował się w dwóch kształtach na dwóch jego pieczęciach. I tak na wielkiej pieczęci tronowej z r. 1304 wyobraża on tarczę herbową w słup na dwa przedzieloną pola: w prawem polu trzy gałki czy też róże w słup jedna nad drugą; w lewem polu trzy korony również w słup jedna nad drugą. Rysunek tego herbu dołączamy obok. Na małej wszelako pieczęci jego z r. 1300 widnieją tylko trzy korony: dwie rzędem u góry, trzecia niżej pośrodku. Tento herb, nieużywany zresztą przez rycerstwo polskie wieków średnich, odziedziczyła po biskupie Muskacie kapituła katedralna krakowska.

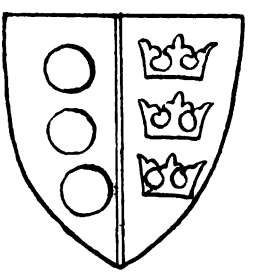

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 124.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, 117, — Kod. dypl. małop. I NN. 135, 139, 140, 145, 126, 149, II N. 545, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 3, 4.

1296.

W wyroku Jana biskupa krakowskiego z r. 1296, w sprawie prawa patronatu co do kościoła w Szczyrzycu [1]) wydanym, są wspomniani:

1359. **Ratułd III Janowicz** syn Jana Żyły, który w spadku po ojcu i przodkach swoich rościł sobie prawo do patronatu kościoła w Szczyrzycu, lecz tego prawa dobrowolnie się zrzekł.

1360. **Zdzisław XIV** archidyakon lubelski, jest w r. 1303 scholastykiem wiślickim, a w r. 1312 proboszczem u św. Floryana i podkanclerzym krakowskim [2]).

1361. **Pakosław XI** podkomorzy krakowski, jest w latach 1306, 1307, 1308, 1309, 1310 i 1312 sędzią krakowskim, w r. 1315 jest kasztelanem sandomirskim, zaś w latach 1317, 1318 i 1319 komesem kasztelanem krakowskim [3]). Umarł d. 17 września 1319 i leży pochowany w kościele klasztornym jędrzejowskim, gdzie ma grabsztyn, który tu w rysunku obok dołączamy.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 126.

[2]) Ibidem II NN. 541, 557.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 114, II N. 242, — Kod. dypl. małop. I NN. 139, 141, 145, 149, 152, 155, 156, II NN. 544, 545, 546, 567, 569, 571, 572, 576, — Kod. dypl. m. Krak. I NN. 3, 4, — Rzyszcz. Mucz. III N. 74.

Na grabsztynie tym w tarczy herbowej widnieje herb Lis wywrócony.

Nasz Pakosław tedy należał do rodu Lisów, a pisał się z Mstyczowa.

1362. **Stefan XXXI** wielkorządca albo starosta *(procurator)* księstwa krakowskiego.

Może ten Stefan jest identyczną osobą z Stefanem XXIX Pękawką, który później podobny urząd starosty sprawuje w Wielkopolsce i na Kujawach, lub ze Stefanem XXX Węgrzynem.

1363. **Ulryk II** kustosz kielecki.

1364. **Zdzisław XV** kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1303 i 1304 scholastykiem wiślickim, w latach 1310, 1311 i 1312 podkanclerzym nadwornym i proboszczem u św. Floryana [1]).

1365. **Mikołaj LXV** kustosz u św. Andrzeja. Godność ta jest zagadkową, kościół bowiem św. Andrzeja nie był nigdy kolegiackim, w klasztorze zaś u św. Andrzeja nie było nigdy zgromadzenia zakonnego męskiego.

1299.

1366. **Lambin III** rektor kościoła w Ruszczy, świadkuje na dokumencie Syksta i Wierzbięty Wierzbięciców z r. 1299, wydanym w przedmiocie założenia wsi Zimnodół na prawie niemieckiem [2]).

1367. **Jan LXXXII** kapelan z Ruszczy, świadkuje na tymżesamym dokumencie z r. 1299 [2]).

1368. Komes **Boguta IV,** dworzanin księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, świadkuje na przywileju tejże

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 134, II NN. 541, 557, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 7, — Kod. dypl. tyniecki N. 41.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 131.

księżnej z r. 1299, wydanym w przedmiocie założenia wsi nad rzeką Łubinką [1]). Występuje jeszcze także i w r. 1313, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

1369. **Jakub XXXVIII** pleban w Starym Sączu, oraz

1370. **Piotr CIII Abba** pisarz nadworny księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, świadkują obaj na wzmiankowanym przywileju tejże księżnej z r. 1299 [1]). Piotr Abba występuje jeszcze i w r. 1313, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

1300.

W dokumencie Henryka proboszcza miechowskiego z r. 1300, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Michałowicach [4]), świadkują:

1371. Brat **Bertold III,**

1372. Brat **Mikołaj LXVI** prokurator spraw klasztoru,

1373. **Adam XI** z Chomarowa, sędzia klasztoru Bożogrobców w Miechowie,

1374. **Jan LXXXIII** i 1375. **Rudger II** kanonicy kościoła św. Floryana na Kleparzu w Krakowie.

1376. **Wokko** starosta krakowski i sandomirski Wacława II króla czeskiego a księcia krakowskiego i sandomirskiego, występuje w r. 1300 [5]).

Do tego pokolenia zaliczyć należy jeszcze następujących rycerzy małopolskich, którzy wprawdzie osobiście

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 132.
[2]) Ibidem II N. 558.
[3]) Ibidem II NN. 558, 560.
[4]) Ibidem II N. 539.
[5]) Ibidem II N. 538.

nie występują nigdy, ale o których istnieniu dowiadujemy się z ich potomstwa:

1377. **Abraham VI** z Podgrodzia, którego syn Izak występuje w r. 1320. Może on być identyczny z Abrahamem V dworzaninem księżnej Gryfiny, pani sądeckiej, występującym w r. 1292, tem bardziej gdy Podgrodzie, z którego się pisze, właśnie w starostwie sądeckiem leży.

1378. **Adam XII,** którego syn Więcław Adamowicz występuje w r. 1309. Może on być identyczny z Adamem XI z Chomarowa, albo Adamem X ze Zasłonia, albo z Adamem IX, lub Adamem VI podsędkiem krakowskim, lecz do rozstrzygnienia tej kwestyi brak nam wszelkich bliższych wskazówek.

1379. **Andrzej XXIX** ze Zbyszyc. Syn jego Biech III występuje w r. 1306.

1380. **Andrzej XXX** z Płok. Córka jego Hulisława, wdowa po komesie Stanisławie wojewodzie kujawskim, występuje w r. 1314.

1381. **Budziwój VI.** Syn jego Jeśko Budziwojowicz występuje w r. 1322. Nie jest bynajmniej wykluczoną możność, iż nasz Budziwój VI jest osobą identyczną z Budziwojem V Janowiczem wspomnianym pod r. 1270.

1382. **Bruno IV.** Syn jego Jasiek Brunowicz występuje w r. 1330.

Może on jest identyczny z Brunonem II występującym w r. 1272.

1383. **Czestek I.** Syn jego Zawisza Czestkowicz występuje w r. 1329.

Po imieniu tegoż syna Zawiszy sądząc, należał nasz Czestek do rodu Starzów małopolskich.

1384. **Dzierżsław VI.** Syn jego Leniart występujący w r. 1327, jest właścicielem połowy dóbr Tarnów.

Należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1385. **Dobiesław XII.** Syn jego Strasz z Końskiego występuje w r. 1307. Może on być identyczny z Dobiesławem XI sędzią krakowskim, albo z Dobiesławem X kasztelanem chrzanowskim lub wreszcie z Dobiesławem IX Sądowiczem kasztelanem wiślickim.

1386. **Dobrosław VI,** którego syn Świętosław Dobrosławowicz występuje w r. 1313.

1387. **Eustachy III** (Hostasz); syn jego Piotr dziedzic Lusławic, występuje w r. 1329. On zaś sam ma brata Gniewomira.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1388. **Floryan XII.** Syn jego Mieczsław dziedzic Myszkowa, występuje w r. 1308. Może on być identyczny z Floryanem IX, Floryanem X lub Floryanem XI.

1389. **Giernek** z Talewa czyli **Talewski.** W r. 1333 występują jego trzy córki: Elżbieta, żona Mikołaja podstolego królowej Jadwigi oraz Wisława żona Piotra i Jadwiga żona Marcina Przybkowiczów, synów Przybka podsędka krakowskiego.

1390. **Gniewomir IV.** Jeden z jego synów Krystyn występuje w r. 1316, drugi Bogusza, współdziedzic Lusławic, występuje w r. 1329. On zaś sam jest bratem Eustachego III i należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1391. **Goły,** dziad występujących w r. 1313 Augustyna i Bogusza Sieciechowiczów, właściciel sołtystwa w Mokrej Dąbrowie, pow. starosądeckim.

Należy on do rodu Starzów małopolskich, a może jest identyczny z Gołuszem I.

1392. **Goworek IV,** którego syn Mikołaj kanonik krakowski, występuje w r. 1327.

1393. **Henryk XIX Prus** *(Borus)*. Syn jego Mikołaj sołtys prandociński, występuje w r. 1323.

Należy on do rodu Bibersztajnów czy też Momotów.

1394. **Jakób XXXIX Mojkowicz.** W r. 1315 występuje pozostała po nim wdowa Jadwiga oraz synowie: Stanisław i Tomisław.

1395. **Jan LXXXV** z Sokolina, którego syn Piotr występuje w r. 1306.

1396. **Jan LXXXVI** z Opatowca, którego syn Wojciech, notaryusz publiczny, występuje w r. 1332, nie zdaje się być szlachcicem, lecz mieszczaninem.

1397. **Marcin XXXII** z Brzeźna. W roku 1333 występują jego synowie Adam i Pełka, których imiona wskazują, że mamy z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów do czynienia.

1398. **Miroń III.** Syn jego Gotard Mironiowicz występuje w r. 1332.

1399. **Mojek II.** W r. 1315 występuje Jadwiga wdowa po synie jego Jakubie, wraz z jego wnukami Stanisławem i Tomisławem. Wobec tego należy nasz Mojek jeszcze do czternastego pokolenia.

1400. **Nawój II,** którego syn Siegniew kanonik krakowski, występuje w r. 1322, zaś drugi syn Jan w r. 1329.

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

1401. **Odolan III.** Córka jego Katarzyna Odolanówna jest ksienią Panien Klarysek sądeckich w latach 1313, 1316, 1317 i następnych.

1402. **Paweł XIX** de Gampotek(?). W roku 1317 występuje zięć jego komes Świętosław.

1403. **Pełka XVII.** Syn jego Michał skarbnik krakowski występuje w r. 1306.

Jest wszelkie prawdopodobieństwo, że nasz Pełka

XVII jest identyczną osobą z Pełką XIV Michałowiczem, stolnikiem krakowskim w r. 1272. Fakt, że syn naszego Pełki XVII zowie się Michał i tak się też nazywa ojciec Pełki XIV, podobne przypuszczenie identyczności osób bardzo prawdopodobnem czynią.

Należy nasz Pełka do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1404. **Piotr CIV,** którego syn Adam z Kamienia, występujący w r. 1319, nosi na pieczęci herb Jastrzębiec. Wobec tego i naszego Piotra do tegoż rodu Jastrzębców zaliczyć musimy.

1405. **Salomon III.** Syn jego Piotr Salomonowicz występuje w r. 1318.

1406. **Sieciech XII.** Synowie jego Augustyn i Bogusz występują w r. 1313.

Może nasz Sieciech XII jest identyczny z Sieciechem XI podkomorzym sandomirskim w latach 1285 i 1287.

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

1407. Komes **Stanisław XV** z Brzeźna. Syn jego Jakub kanonik krakowski a pleban mokrski, występuje w r. 1313.

1408. **Stogniew IV.** Synowie jego Nankier i Piotr występują w r. 1327.

1409. **Tomasz XVIII** (Tomek) z Rakoszyna. W r. 1312 występuje pozostała po nim wdowa Sądka oraz synowie Sułek, Dobiesław, Tomasz i Andrzej.

1410. **Unisław III** komes. Syn jego Marcin z Brzeźna występuje w latach 1312 i 1316.

1411. **Warsz III.** Syn jego Mikołaj, kanonik krakowski, występuje w r. 1302.

Nie jest wykluczoną możność, że nasz Warsz III jest identyczną osobą z Warszem II ostatecznie kasztelanem krakowskim. Wprawdzie Warsz II występuje już w r. 1252, wobec czego należy do pokolenia czternastego, podczas gdy kanonik Mikołaj jako występujący

w r. 1302 dopiero do pokolenia szesnastego zaliczonym być może. Gdy jednak Warsz II dopiero około r. 1280 umiera, tedy występujący w r. 1302 kanonik Mikołaj może być jeszcze śmiało za jego syna uznany.

1412. **Wiernek I.** Syn jego Mikołaj, zakonnik klasztoru miechowskiego, występuje w r. 1303.

Może on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1413. **Wincenty XII Męczykał.** Jego synowie Bogusz i Jeśko, właściciele Kiełczewic w lubelskiem, występują w r. 1325.

1414. **Wojsław XXI Wydżdżyc.** Synowie jego Bień z Łososiny oraz Staszko i Jan występują w r. 1304. On zaś sam jest synem Wydżgi I kasztelana sądeckiego i należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1415. **Wojsław XXII.** Syn jego Swiesław ze Swieszkowic, notaryusz publiczny, występuje w r. 1333.

1416. **Wojsław XXIII Kozłowicz.** Synowie jego Wisław, Budziwój, Witek i Józef występują w r. 1317. On sam zaś jest synem nieznanego zresztą znikąd Kozła, który przypada na czternaste pokolenie.

Z imienia sądząc należy nasz Wojsław do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1417. **Wrocim II,** którego syn Jan Wrocimowicz, wojski sandomirski, występuje w r. 1332.

1418. **Zbigniew IV.** Syn jego Marcin Zbigniewowicz ze Szczyrzyca występuje w r. 1306.

Należy on prawdopodobnie do rodu Szreniawów.

---

§ 4. Pokolenie szesnaste.

1301.

1419. **Jordan IV** komes Sasów, otrzymuje w nagrodę wiernych usług od Wacława króla czeskiego

i polskiego w r. 1301, dwie wsie, podówczas w ziemi sądeckiej, dziś na Spiżu położone, mianowicie Gniazdo i Lubowlę [1]).

Nadanie powyższe budzi z dwóch powodów niemałe zajęcie: naprzód jakim sposobem stały się Lubowla i Gniazdo własnością królewską i co robi na usługach króla czeskiego i polskiego komes Sasów.

Jedyne rozwiązanie tej zagadki, że Lubowlici-Ogniwowie trzymali stronę Władysława Łokietka przeciw Wacławowi czeskiemu i wskutek tego dobra ich dziedziczne Lubowla i Gniazdo uległy konfiskacie, niemniej że król węgierski Władysław wspierał Wacława czeskiego przeciw Łokietkowi i przysłał mu z pomocą swego komesa Sasów Jordana z Gargowa, który w nagrodę za swe usługi owe skonfiskowane dobra Gniazdo i Lubowlę od Wacława czeskiego otrzymał.

Jordan ten zresztą nigdy później w Polsce nie występuje, widocznie spełniwszy dane sobie polecenie, powrócił znowu na Węgry.

1302.

1420. **Engelbert II** kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1306, 1320 i 1322 nadto proboszczem szkalmirskim, a w r. 1320 oficyałem krakowskim. Jako kanonik krakowski zaś występuje w latach 1306, 1320, 1322, 1325 i 1327 [2]).

1421. Komes **Dzierżykraj VIII** z Wielowsi zakłada w r. 1302 wieś swą Węgrzynowo w pow. jędrzejowskim na prawie niemieckiem [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 540.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 106, 113, 126, 127, 144, — Kod. dypl. małop. I NN. 161, 164, — Kod. dypl. mogil. N. 55, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 374.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 72.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, podajemy ją obok w przerysie. Wyobraża ona podkowę ocelami do góry wywróconą, środkiem strzała żeleźcem do góry wyrychtowana i jest odmianą herbu Mądrostki, w tem polegającą, że miejsce zawiasy zajmuje podkowa i strzała nie jest przekrzyżowana.

Wobec tego należy nasz Dzierżykraj Wielowiejski do rodu Mądrostków.

Na dokumencie przez tegoż komesa Dzierżykraja VIII Wielowiejskiego w r. 1302 wydanym [1]), świadkują:

1422. **Pakosław XII** archidyakon i kanclerz krakowski.

1423. **Syfryd II** kustosz sandomirski.

1424. **Jan LXXXVII** pleban wielowiejski.

1425. **Wit XIV** kapelan z Trześni.

1426. **Grzegorz XI** pleban z Charzewic.

1303.

1427. **Ulryk z Boskowic** starosta krakowski i sandomirski, przez Wacława II króla czeskiego i polskiego ustanowiony, nie należy do rycerstwa polskiego, lecz do cudzoziemskiego.

W dokumencie z r. 1303 wydanym przez tegoż Ulryka z Boskowic starostę krakowskiego i sandomirskiego [2]), powołany jest:

1428. **Imbram VII** z Mydłowa, występujący jako pełnomocnik Jana biskupa krakowskiego.

W wyroku Jana biskupa krakowskiego i Marcina

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 72.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 112.

biskupa albańskiego z r. 1303, wydanym w przedmiocie prawa patronatu do kościoła w Łącku [1]), wspomniani są:

1429. **Lambert V** kustosz klasztoru miechowskiego.

1430. **Mikołaj LXVII Wiernkowicz** zakonnik miechowski.

1431. **Piotr CV,** 1432. **Stefan XXXII** i 1433. **Henryk XX,** zakonnicy klasztoru miechowskiego.

1434. **Włościbór IV** kanonik sandomirski.

1435. Mistrz **Krystyn X** kanonik katedralny krakowski.

1304.

W dokumencie z r. 1304, wydanym przez dziedziców Woli i Chełmu sołtysom z Bronowic co do pobierania wody z Rudawy [2]), występują:

1436. Komes **Marcin XXXIII** z Woli,

1437. Komes **Dobiesław XIII** z Chełmu,

1438. **Sędzimir II** z Chełmu,

1439. **Imbram VIII** z Chełmu.

Chełm pod Krakowem, w par. Zwierzyniec położony, należy w XV wieku do członków rodu Ostojów, Wola zaś dziś justowską niegdy chełmską zwana, stanowiła przynależność do Chełmu. Wobec tego musimy powyższych dziedziców Woli i Chełmu zaliczyć do rodu Ostojów, za czem i imię jednego z nich Imbrama przemawia, które jest właściwem rodowi Strzegoniów, od którego Ostojowie początek swój biorą.

1440. Komes **Andrzej XXXI** z Balic, występuje jeszcze w r. 1306, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 541.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 242.
[3]) Ibidem I N. 114.

Jest on członkiem rodu Starzów małopolskich.

1441. Komes **Nawój III** z Morawicy, występuje jeszcze w latach 1306 i 1307 bez żadnego urzędu, w latach 1308, 1309, 1312, 1314 i 1316 jest podkomorzym sandomirskim, w latach 1317, 1318, 1319 i 1320 jest komesem wojewodą sandomirskim, wreszcie w latach 1320, 1321, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329 i 1330 jest kasztelanem krakowskim.

Jako dziedzic klasztoru Benedyktynów sieciechowskiego, oddaje on w r. 1320 wraz z innymi współdziedzicami kościół św. Andrzeja w Krakowie Pannom Klaryskom ze Skały; zaś w r. 1319 zakłada las Tęczyn w Przeginii na prawie niemieckiem [1]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Podajemy obok jej wizerunek. Wisi ona u dokumentu z r. 1320 w archiwum klasztoru św. Andrzeja w Krakowie i wyobraża herb Topór, wobec czego naszego komesa Nawoja do rodu Starzów małopolsskich zaliczyć musimy.

W dokumencie Jana biskupa krakowskiego z roku 1304 [2]) występują:

1442. **Bień V Wojsławowicz** z Łososiny. Jest on synem nieznanego zresztą skądinąd Wojsława XXI Wydżdżyca a wnukiem Wydżgi I kasztelana sądeckiego. Ma zaś braci Staszka i Jana wraz z którymi dwór na

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 116, 121, 122, 140, II N. 242, — Kod. dypl. małop. I NN. 135, 141, 153, 154, 155, 156, 160, 163, 165, 171, 173, 174, 180, 181, 182, 183, II NN. 567, 569, 570, 571, 575, 576, 581, 588, 589, 593, 597, — Mosbach: Wiadomości 37, — Rzyszcz. Mucz. II N. 213, III NN. 75, 76, 81, 67, 83, — Kod. dypl. mogil. N. 50, — Kod. dypl. tyniecki N. 46, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1088, — Agrz. V, 1.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 134.

przedmieściu Krakowa pomiędzy kościołami św. Andrzeja i św. Marcina położony w r. 1304 mistrzowi Racławowi medykowi, kanonikowi krakowskiemu sprzedaje.

Pieczęć jego wisząca u tegoż dokumentu przechowała się do dni naszych. Dołączamy obok jej rysunek. Wyobraża ona ogniwo z krzyżem, w ten sposób odmienione, iż u dołu łuk ogniwa jest oderwany i wywrócony, przez co stannica przybrała kształt jakby strzemienia.

Wnosimy stąd, iż to jest forma przejściowa od stannicy Lubowlitów-Ogniwów do późniejszego herbu Strzemię, że zatem nasz Bień z Łososiny jest praojcem rodu Ławszowitów-Strzemieni.

1443. **Staszek** czyli **Stanisław XVI** oraz

1444. **Jan LXXXVIII,** bracia wzmiankowanego Bienia Wojsławicza z Łososiny, członkowie rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1445. Mistrz **Krystan I** kanonik krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1325 i 1327 [1]).

1446. **Mikołaj LXVIII** archidyakon lubelski.

1447. **Mikołaj LXIX** kapelan ze Szreniawy.

1306.

Na dokumencie księcia Władysława Łokietka z r. 1306, wydanym dla miasta Krakowa [2]), świadkują między innymi:

1448. Komes **Wojciech XXIII** ze Żmigroda albo z Bogoryi, wojewoda sandomirski, piastuje tę go-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 138, 144.

[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 3.

dność jeszcze w latach 1307, 1308, 1310, 1311, 1312, a w r. 1316 już nie żyje. Zostawił on synów: Jakuba podkomorzego sandomirskiego, oraz Mikołaja, Paszka i Jarosława [1]).

Należy on do rodu Bogoryów.

1449. **Aleksander VIII** kasztelan wiślicki, piastuje tę godność jeszcze w r. 1307, w r. 1310 jest kasztelanem sądeckim, a w r. 1316 pisze się z Sieciechowic i występuje bez żadnego urzędu [2]).

Ze względu na Sieciechowice należy on do rodu Starzów małopolskich.

1450. Komes **Smył XV Nosal** sędzia sandomirski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1308 i 1311, w r. 1329 występuje bez żadnego urzędu [3]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

1451. Komes **Piotr CVI Jelito** z Mokrska kasztelan małogojski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1307, 1308 i 1310, w r. 1315 jest kasztelanem wiślickim, zaś w latach 1317, 1318, 1319, 1320, 1322, 1325, 1326 i 1328 kasztelanem sandomirskim [4]).

W dokumencie z r. 1327, który się niestety tylko w późnej kopii oraz w oblatach dochował, jest on tytu-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, 116, 117, — Kod. dypl. małop. I NN. 136, 138, 139, 140, 148, II NN. 545, 546, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 3, 4, — Rzyszcz. Mucz. I N. 103, III N. 75, — Kod. dypl. tyniecki NN. 41, 43.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, 115, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 3, 4, 7, — Kod. dypl. małop. I N. 153.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, - Kod. dypl. małop. I NN. 139, 140, 181, II NN. 545, 546, — Kod. dypl. tyniecki N. 41, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 3.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, 115, 117, 135, 140, 147, — Kod. dypl. małop. I NN. 135, 139, 140, 152, 155, 163, 171, 175, II NN. 545, 569, 576, — Kod. dypl. m. Krak. I N. 3, — Rzyszcz. Mucz. I N. 106, III N. 82.

łowany: *„Petrus castellanus dictus Pacemus“*. Nie trudno się domyśleć, że tu mowa o Pacanowie, który w wiekach średnich jest w posiadaniu rodu Nagodów-Jelitów, do jakiego i nasz Piotr Jelito należy.

1452. **Klimunt XIV** kanonik katedralny krakowski a kanclerz nadworny, piastuje tę godność jeszcze w latach 1308 i 1309 [1]).

Z imienia sądząc może on należeć do rodu Swiebodów-Gryfów.

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1306 [2]) występują między innymi:

1453. **Marcin XXXIV Zbigniewicz** ze Szczyrzyca, otrzymuje od księcia w nagrodę zasług wieś Wieruszyce, w pow. dobczyckim, par. Łapanów położoną.

Jest on synem nieznanego zresztą skądinad Zbigniewa IV, pisze się ze Szczyrzyca [3]) i należy prawdopodobnie do rodu Szreniawów.

1454. **Wojciech XXIV Nosdrak,** jest w latach 1308 i 1314 stolnikiem krakowskim [4]).

W roku 1325 występuje komes Bożej jako syn Nosdraka niegdy stolnika królewskiego, z czegoby wynikało, że nasz Wojciech już podówczas nie żył.

Imię syna jego wzmiankowanego Bożeja wskazuje, że mamy z członkiem rodu Rawiczów do czynienia.

1455. **Piotr CVII Jankowicz** z Sokolina.

1456. **Stanisław XVI** kapelan nadworny (a pisarz przywileju), piastuje tę godność jeszcze w r. 1308, jest w r. 1312 kanonikiem u św. Michała w Krakowie,

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 136, 139, 140, 141, II, 545, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 3, 4.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 135.

[3]) Ibidem I N. 136.

[4]) Mosbach: Wiadomości 37, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 118.

plebanem w Kamienicy, zaś w r. 1315 jest kanclerzem krakowskim [1]).

W dokumencie Alberta wójta krakowskiego z r. 1306 [2]) są wspomniani:

1457. **Mirosław XIX Rożen,** który Janowi biskupowi krakowskiemu 30 morgów w Dąbiu sprzedaje.

1458. **Henryk XXI** z Wieliczki (*de Magno Sale),* kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1320, 1322 i 1327 [3]).

1459. Brat **Lupold I** niegdy prowincyał prowincyi polskiej (zapewne zakonu Minorytów).

1460. **Biech III Andrzejowicz** ze Zbyszyc, świadkuje na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1306, wydanym dla miasta Sącza [4]).

Na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1306, wydanym dla kościoła katedralnego krakowskiego [5]), świadkują między innymi:

1461. **Jarost III** kustosz katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1310, w latach zaś 1310, 1311, 1312, 1314 i 1315 jest kanclerzem nadwornym krakowskim [6]).

1462. **Mikołaj LXX** proboszcz wiślicki,

1463. **Michał XIV Pełczyc,** skarbnik kra-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 138, 152, II N. 558.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 113.
[3]) Ibidem I NN. 127, 144, — Kod. dypl. małop. I N. 164.
[4]) Kod. dypl. małop. I N. 136.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 114.
[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 114, 117, — Kod. dypl. małop. I NN. 148, 150, — Rzyszcz. Mucz. II N. 213, III N. 65.

kowski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1307. Jest on w r. 1316 kasztelanem radomskim [1]).

Jest on synem nieznanego skądinąd Pełki XVII a prawdopodobnie członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1307.

Na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1307, wydanym dla Jana biskupa krakowskiego [2]), występują:

1464. **Strasz I Dobiesławicz** z Końskiego, syn nieznanego zresztą skądinąd Dobiesława XII, oddaje w r. 1307 Janowi biskupowi krakowskiemu w celu wynagrodzenia szkód kościołowi krakowskiemu zrządzonych, dobra swoje dziedziczne Goleniowy i Hebdzie w powiecie jędrzejowskim położone, w 250 grzywnach w zastaw.

Jest on członkiem rodu Odrowążów.

1465. **Adam XIII** proboszcz katedralny krakowski.

1466. **Tomisław XII** z Mokrska, podczaszy krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1307; w latach 1310, 1311 i 1312 jest łowczym krakowskim, a w r. 1312 nadto komesem, w latach 1315 i 1316 jest kasztelanem sądeckim, w latach 1317, 1318 i 1319 wojewodą krakowskim, wreszcie w latach 1320, 1321, 1323, 1325, 1326 i 1327 komesem wojewodą sandomirskim [3]).

Miał on żonę Elżbietę córkę Świętosława z Brzezia

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 544, 563.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak I N. 115.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 115, 121, 122, 135, 140, — Kod. dypl. małop. I NN. 148, 150, 152, 153, 156, 160, 163, 165, II N. 544, 557, 567, 569, 570, 571, 572, 576, 581, 588, 589, 593, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 7, 10, 11, 14, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 74, 75, 76, — Kod. dypl. tyniecki NN. 43, 46.

ziemianina kujawskiego, a siostrę Stanisława Szyrzyka Swiętosławicza, również ziemianina kujawskiego [1]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1316 w archiwum klasztoru św. Andrzeja w Krakowie. Podajemy obok jej wizerunek. Wyobraża ona w tarczy herb Jelita, w napisie zaś otokowym tytułuje się nasz Tomisław komesem i z Mokrska.

Wobec tego musimy naszego Tomisława zaliczyć do rodu Nagodów-Jelitów.

1467. **Floryan XIII** podkomorzy krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1308, 1309, 1310 i 1311; w r. 1316 jest kasztelanem zawichojskim zaś w r. 1317 kasztelanem wiślickim [2]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Nagodów-Jelitów.

1468. **Piotr CVIII** ze Szczekocina. Jest on prawdopodobnie członkiem rodu Odrowążów.

1469. **Paweł XX Ogon.**

1470. **Świętosław XII Kopyto.** Ten z imienia sącząc należy prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1471. **Sobiesław III** z Wierciczewa.

Na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1307, wydanym dla wójta miechowskiego [3]), świadkują między innymi:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. II N. 228.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 115, 117, — Kod. dypl. małop. I NN. 141, 153, 154, II N. 569, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 7, — Kod. dypl. tyniecki N. 41, — Mosbach: Wiadomości 37.

[3]) Kod. dypl. małop. II N. 544.

1472. **Paweł XXI** cześnik sandomirski; jest w r. 1311 sandomirskim skarbnikiem [1]).

Z imienia sądząc może on być członkiem rodu Bogoryów.

1473. **Jan LXXXIX** podkanclerzy krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1309 [2]).

1308.

1474. **Krystyn XI** podczaszy sandomirski, świadkuje na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1308, wydanym dla Szpitalników w Brześciu [3]).

1475. **Wrocław III** burgrabia Tęczyna, świadkuje na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1308, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [4]).

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1308, wydanym dla klasztoru Benedyktynów łysogórskiego [5]), przychodzą wspomniani między innymi:

1476. **Mieczsław VII Floryanowicz** z Myszkowa, który część swą dziedziczną wsi Czerników w pow. opatowskim, par. Strzyżowice, klasztorowi Benedyktynów łysogórskiemu sprzedaje.

Jest on synem nieznanego skądinąd Floryana XII.

1477. Komes **Parkosz II** cześnik sandomirski, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1315 [6]).

1478. **Nankier I** archidyakon sandomirski, piastuje godność tę jeszcze w r. 1315, w latach 1318 i 1319 jest kanclerzem sieradzkim, w r. 1320 dzieka-

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 41.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 141.
[3]) Mosbach: Wiadomości 37.
[4]) Kod. dypl. małop. II N. 546.
[5]) Ibidem I N. 138.
[6]) Ibidem I N. 152.

nem krakowskim, w którym to roku wybrany zostaje biskupem krakowskim i zasiada na tej stolicy biskupiej do października r. 1326 [1]). Jest herbu Oksza.

1479. **Herbord III** dziekan sandomirski u N. P. Maryi.

1309.

1480. **Zbigniew V** z Brzezia, świadkuje na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1309, wydanym dla klasztoru św. Krzyża w Krakowie [2]).

Ponieważ Brzezie jest gniazdem rodowem Lanckorońskich herbu Zadora czyli rodu Strzałów, przeto bierze pokusa uznać naszego Zbigniewa z Brzezia również za członka rodu Strzałów.

W dokumencie Więcława Adamowicza z r. 1309, wydanym dla klasztoru Cystersów jędrzejowskiego [3]), występują:

1481. **Więcław XXIII Adamowicz** sprzedaje dział swój we wsi Sudół, pow. i par. Jędrzejów, klasztorowi Cystersów jędrzejowskiemu.

Gdy ten Więcław w odnośnym dokumencie zeznaje, iż ową sprzedaż przedsiębierze za zezwoleniem swych krewnych *(de consensu amicorum meorum)*, zaś dokument odnośny daje opatrzyć pieczęciami komesów Świętopełka i Mściwa Warcisławicza, niepiastujących zresztą żadnego urzędu, przeto widoczna, iż owi komesowie Świętopełk i Mściw Warcisławicz są tymi właśnie krewnymi naszego Więcława Adamowicza, którzy na ową sprzedaż dziedzicznego działu w Sudole udzielili swego zezwolenia.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 138, 161, 164, II N. 576, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 119, — Kod. dypl. wielkop. II N. 979.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 141.

[3]) Ibidem I N. 142.

Otóż gdy Mściw czyli Mszczug Warcisławicz z Chrzelowa, ostatecznie wojewoda sandomirski, jest nam dobrze znany jako należący do rodu Lisów, przeto i naszego Więcława Adamowicza śmiało do rodu Lisów zaliczyć możemy.

1482. **Mszczuj, Mszczug, Mściwój** albo **Mścigniew VI Warcisławicz** z Chrzelowa, jest w latach 1316, 1318 i 1319 sędzią ziemskim sandomirskim, w latach 1322, 1323, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329 i 1330 komesem sędzią krakowskim, wreszcie w latach 1331, 1332, 1333 i 1334 wojewodą sandomirskim [1]).

Pieczęć jego jako sędziego ziemskiego krakowskiego jest nam dobrze znana, dołączamy obok jej wizerunek. Dochowała się ona u dokumentu z r. 1323 w archiwum Cystersów w Mogile i wyobraża herb Lis wywrócony. Wobec czego naszego Mściwoja do rodu Lisów zaliczyć należy.

1483. **Floryan XIV** sędzia klasztoru Cystersów w Jędrzejowie.

1484. **Leniart** (Leonard) **XVII** wójt jędrzejowski.

Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

1485. **Klimunt XV,** będzie to zapewne występujący w latach 1310 i 1312 bez urzędu Klimunt

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 133, 135, 129, 125, 136, 140, 120, — Kod. dypl. małop. I NN. 171, 173, 187, 195, 145, 149, 183, II NN. 563, 576, 589, 593, 597, 604, 605, III N. 636, — Kod. dypl. mogil. 51, — Rzyszcz. Mucz. III N. 88, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 17, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1129,— Agz. III N. 1, V N. 1.

syn Świętopełka, członek rodu Lisów, za czem przemawia obecność jego i świadkowanie w klasztorze jędrzejowskim, który, jak wiemy, był założony i uposażony przez członków rodu Lisów.

1310.

1486. **Nawój IV Pękawka** niegdy podkomorzy krakowski, świadkuje jako wielkorządca krakowski na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1310, wydanym dla Gerka na wójtostwo radziejowskie. Jest powtórnie podkomorzym krakowskim w r. 1316 [1]).

1487. **Sieciech XIII** skarbnik krakowski i

1488. **Floryan XV** podkomorzy krakowski, świadkują na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1310, wydanym w sporze mieszczan krakowskich przeciw Klaryskom starosądeckim [2]).

Po imionach sądząc należy Sieciech do rodu Starzów małopolskich; Floryan który urząd podkomorzego krakowskiego jeszcze i w r. 1311 piastuje [3]), prawdopodobnie do rodu Nagodów-Jelitów.

1311.

Na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1311, wydanym dla klasztoru tynieckiego [3]), świadkują między innymi:

1489. **Sąd VIII** stolnik sandomirski, jest w r. 1319 stolnikiem krakowskim, w r. 1320 powtórnie stolnikiem sandomirskim, następnie w latach 1320 i 1325 jest kasztelanem lubelskim, w latach 1327, 1329, 1330

---

[1]) Rzyszcz. Muczk. I N. 103, — Kod. dypl. małop. I N. 153.
[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 7.
[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 41.

i 1332 jest sędzią ziemskim sandomirskim, wreszcie w latach 1333 i 1334 sandomirskim kasztelanem [1]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, podajemy tutaj jej wizerunek. Wisi ona u dokumentu z r. 1334, a zatem z czasu, gdy nasz Sąd był kasztelanem sandomirskim, i przechowana jest w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie.

Trudność pewna polega w oznaczeniu, jaki herb pieczęć ta w tarczy przedstawia, w szczególności, czy przedstawia róg jeleni czy łosi. Jeśli to ma być róg jeleni, byłby to herb Momot, jeśli zaś róg łosi, to takiego herbu heraldyka polska średniowieczna nie zna wcale. A jednak wysoka godność kasztelana sandomirskiego nakazuje przypuszczać, że piastujący ją dostojnik musiał do jakiegoś potężnego rodu szlacheckiego polskiego należeć. Takim rodem nie był wcale ród Momotów, o którym zaledwie wiemy, że istniał, ani też ród noszący w tarczy róg łosi, o którego nawet istnieniu nic wcale nie wiemy.

Ale imię Sąd jest znakomitą wskazówką. Żaden ród szlachecki polski w dobie piastowskiej nie używał tego imienia, prócz rodu Odrowążów, w dobie piastowskiej bardzo potężnego. Stąd wniosek, że i nasz Sąd kasztelan sandomirski do tegoż rodu należał. Herb zaś jego na pieczęci, nie Odrowąż, tem się tłumaczy, że właśnie na początku XIV wieku dostojniejsze rycerstwo polskie zaczęło energicznie zarzucać swoje prastare stannice runiczne, przybierając

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 121, 138, — Kod. dypl. małop. I NN. 163, 180, 182, 193, II NN. 597, 605, — Kod. dypl. tyniecki I NN. 41, 42, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1129,— Agz. V N. 1.

sobie natomiast herby na modłę zachodnio- europejską formowane. Tak uczynił ród Swiebo- dów-Gryfów, zarzucając swoją stannicę runiczną: a przyjmując natomiast Gryfa, tak także zrobił ród Rawiczów zarzucając swoją stannicę runiczną: a przybierając Pannę na niedźwiedziu, tak Spytek Tarnowski zarzucając runiczne Ogniwo: a przybierając Leliwę. Dlaczegożby i nasz Sąd kasztelan sandomirski jako potężny wielmoża nie miał iść śladem innych wielmożów i zmienić sobie swego runicznego Odrowąża na herb zachodnio-europejski: róg jeleni czy też łosi. Tylko że reszta członków rodu Odrowążów nie naśladowała tej zmiany i pozostała przy swoim runicznym Odrowążu, jakto już raz przedtem była uczyniła, kiedy Sąd kasztelan wiślicki zmienić usiłował runicznego Odrowąża na zachodnio-europejskiego Gryfa.

Z tych powodów zaliczamy naszego Sąda VIII do rodu Odrowążów.

1490. **Dobiesław XIV** koniuszy sandomirski, jest w r. 1319 i 1325 kasztelanem małogojskim [1]).

Po imieniu sądząc należy on również do rodu Odrowążów.

1491. **Jan XC** kasztelan brzeski, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1314, 1318 i 1320 [2]).

1492. **Dzierżek III Celma** z Janiny, jest w latach 1315, 1320, 1325, 1331 i 1334 podsędkiem ziemskim sandomirskim [3]).

Ze względu, że w r. 1353 występuje również Dzier-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 135, — Kod. dypl. małop. II N. 576.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 163, II N. 572, — Rzyszcz. Mucz. II N. 213.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 121, 122, 135, — Kod. dypl. małop. I NN. 152, 185, — Kod. dypl. mogil. N. 58, — Kod. dypl. tyniecki I N. 41.

żek i również podsędek sandomirski, a jest herbu Mądrostka, przeto i my naszego Dzierżka do rodu Mądrostków zaliczyć możemy.

1493. **Jan XCI** czyli **Jasiek** kasztelan czchowski, jest w latach 1320, 1325, 1327, 1330 i 1331 kasztelanem sądeckim, zaś w r. 1333 kasztelanem lubelskim [1]).

1312.

W dokumencie klasztoru jędrzejowskiego z r. 1312 [2]) wspomniani są:

1494. **Sądka** wdowa po Tomku czyli Tomaszu XVIII z Rakoszyna, oraz

1495—1498. **Sułek VI, Dobiesław XV, Tomasz XIX** i **Andrzej XXXII Tomkowicze,** synowie wzmiankowanego Tomka z Rakoszyna i Sądki jego żony.

W dokumencie Anny ksieni klasztoru starosądeckiego z r. 1312, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Zabrzeziu [3]), występują:

1499. **Anna** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu.

1500. Brat **Floryan** (zapewne Minoryta), prokurator tegoż klasztoru, piastuje urząd ten jeszcze w latach 1313, 1316, 1317 i 1323, zaś w r. 1330 jest sędzią klasztoru starosądeckiego [4]).

1501. **Klimunt XVI** klucznik klasztoru starosądeckiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 163, 174, 187, II 589, III 636, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 83, — Kod. dypl. tyniecki I N. 41, — Agz. V N. 1.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 149.

[3]) Ibidem II N. 556.

[4]) Ibidem II NN. 558, 564, 584, 601.

1502. **Paweł XXII,** ochmistrz dworu klasztoru starosądeckiego.

1503. **Piotr CIX,** magister klasztoru starosądeckiego.

1504. **Jasiek III,** pisarz nadworny księżnej Jadwigi Łokietkowej, świadkuje na przywileju tejże księżnej z r. 1312, wydanym dla mieszczan sądeckich [1]).

Na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1312, wydanym dla Panien Klarysek starosądeckich [2]), świadkują między innymi:

1505. **Spytek** czyli **Spicymir VI** z Dębna. Występuje on jeszcze w r. 1315 bez żadnego urzędu, w r. 1316 jest łowczym krakowskim, w latach 1317 i 1318 kasztelanem sądeckim, w latach 1319 i 1320 kasztelanem wiślickim, w latach 1320, 1321, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328 i 1329 wojewodą krakowskim, wreszcie w latach 1331, 1332, 1333, 1334, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1345, 1346, 1349 i 1350 krakowskim kasztelanem.

W r. 1327 zamienia on wraz z innymi współwłaścicielami, mianowicie Nankierem i Piotrem Stogniewiczami wieś Dębno z Leonardem Dzierżysławiczem za połowę Tarnowa (widocznie druga połowa Tarnowa już do niego należała).

W r. 1331 zamienia z pomienionym Leonardem wieś Sukmanie za wieś Skrzyszów, którą w r. 1333 na prawie niemieckiem zakłada.

W roku wreszcie 1334 otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego dom i dworzyszcze w Krakowie, który to dom w r. 1339 szpitalowi krakowskiemu nadaje [3]).

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 75.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 557.

[3]) Ibidem I NN. 150, 153, 160, 163, 171, 173, 176, 180, 183, 193, 195, 207, 210, 211, 214, 218, 219, 221, 229, 230, II NN. 567, 569, 565, 572, 576, 581, 589, 593, 597,

Pieczęcie jego dochowały się dwie, jedna większa i jedna sygnetowa, podajemy je obie tutaj w przerysie. Obie one wyobrażają w tarczy herb Leliwę, na większej pisze się nasz Spicymir z Piasku *(de Arena)*, którą to majętność odziedziczył po Jakubie Boboli.

Należy nasz Spicymir do rodu Leliwów, a jest synem Jakuba XXXIV Spicymirowicza, ostatecznie kasztelana wiślickiego.

1506. **Żegota IX Wielogłowski** czyli z Wielogłów, jest w r. 1327 i 1330 miecznikiem krakowskim [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

Przypominamy, że dobra Wielogłowy, z których się nasz Żegota pisze, skonfiskowane zostały w r. 1287 przez księcia Leszka Czarnego Ottonowi VI Żegocicowi za zdradę główną i nadane komesowi Jerzemu Węgrzynowi, przysłanemu z posiłkami w pomoc Leszkowi Czar-

586, 604, 605, 607, III NN. 631, 671, 633, 639, 651, 662, 668, 660, 690, — Rzyszcz. Mucz. I N. 109, III NN. 67, 76, 81, 83, 84, 93, 94, 95, 89, 103, 104, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 11, 14, 16, 17, 22, 25, II N. 378, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 138, 140, 144, 169, 175, — Kod. dypl. wielkop. II NN. 1088, 1125, 1129, 1135, 1210, 1299, — Agz. III N. 1, V NN. 1, 2, VII N. 6, — Kod. dypl. mogil. N. 59, — Kod. dypl. tyniecki N. 58.

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 176, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 83.

nemu przez Władysława króla węgierskiego. Wobec czego nasz Żegota powinienby być synem albo przynajmniej spadkobiercą owego komesa Jerzego Węgrzyna i pochodzić po krwi z jego rodu. Tymczasem imię Zegota nietylko nie jest węgierskie, lecz czysto polskie, ale co więcej, jest właściwem rodowi Starzów małopolskich, do których ów Otto VI Żegocic, któremu pomienione dobra skonfiskowane zostały, należał. Wobec czego nie ulega najmniejszej wątpliwości, że owe skonfiskowane Wielogłowy powróciły znowu do rodu Starzów małopolskich, zapewne w ten sposób, że gdy Starzowie małopolscy opowiedzieli się za Władysławem Łokietkiem, książę ten zniósł powyższą konfiskatę, zwrócił Wielogłowy naszemu Żegocie, który jest prawdopodobnie synem pomienionego Ottona VI Żegocica, zaś komesa Jerzego Węgrzyna innym zapewne majątkiem wynagrodził.

1507. **Jan XCII** z Omylina.

1508. **Marcin XXX Unisławicz** z Brzeźna. Jest on synem nieznanego zresztą skądinąd komesa Unisława III. Jest on dziedzicem Brzeźna i Chomranic w ziemi sądeckiej, ma żonę Katarzynę, córkę komesa Marka, oraz synów Mikołaja i Pełkę, jest w r. 1317 sędzią klasztoru Panien Klarysek starosądeckich i używa w latach 1317, 1320 i 1323 tytułu komesa [1]).

Czy on jest identyczny z Marcinem XXXII również z Brzeźna, trudno oznaczyć. Tamtem ma synów Adama i Pełkę; ale gdy między występowaniem tych synów upływa lat 16, mógł tymczasem jeden syn Mikołaj umrzeć, a drugi Adam w miejsce jego się urodzić i dorosnąć.

W każdym razie należy nasz Marcin do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 557, 564, 568, 579, 584.

1313.

1509. **Jakub XL Stanisławowicz,** syn nieznanego skądinąd Stanisława XV z Brzeźna, kanonik krakowski a pleban z Mokrska, zwraca w r. 1313 Gerwardowi biskupowi kujawskiemu dobra Roskidalino, przez ojca jego niesłusznie posiadane [1]).

W wyroku Wierzchosława kanonika katedralnego krakowskiego z r. 1313 [2]), wydanym w sporze Panien Klarysek starosądeckich z niejakim Czarnotą, są wspomniani:

1510. **Wierzchosław IV Wawrzyńcewicz,** kanonik katedralny krakowski a kustosz u św. Michała, jest w r. 1322 oficyałem krakowskim, w r. 1325 dziekanem kieleckim, wreszcie w latach 1326 i 1327 archidyakonem radomskim [3]).

Jest on w r. 1325 współwłaścicielem wsi Rygoszyn w pow. szydłowieckim par. Piękoszów położonej, a synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, ostatecznie sędziego krakowskiego, i członkiem roku Sulimów.

1511. Brat **Bartłomiej VI** zakonnik klasztoru św. Klary starosądeckiego, jest w r. 1319 spowiednikiem klasztoru św. Andrzeja w Krakowie [4]).

W dokumencie Katarzyny ksieni starosądeckiej z r. 1313, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Mokrej Dąbrowie [5]), wspomniani są:

1512. **Katarzyna II Odolanówna,** córka nieznanego skądinąd Odolana III, ksieni klasztoru Pa-

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. II N. 210.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 558.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 125, 126, 127, 138, 140, 144, — Kod. dypl. małop. II NN. 558, 583, 592, — Kod. dypl. mogil. N. 55.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 159.

[5]) Ibidem II N. 560.

nien Klarysek w Starym Sączu. Piastuje ona tę godność jeszcze w latach 1316, 1317, 1324, 1327, 1330 i 1334 [1]).

1513. **Augustyn II** i 1514. **Bogusz VI Sieciechowicze,** synowie prawdopodobnie Sieciecha XI podkomorzego sandomirskiego, są współwłaścicielami sołtystwa w Mokrej Dąbrowie, pow. starosądeckim.

Po imieniu ojca ich Sieciecha sądząc, należą oni do rodu Starzów małopolskich.

1515. **Świętosław XIII Dobrosławowicz,** syn nieznanego skądinąd Dobrosława VI, współwłaściciel sołtystwa w Mokrej Dąbrowie, pow. starosądeckim.

1516. **Mikołaj LXXI Jaszczórka,** sędzia klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu.

1517. **Stanisław XVII** pleban starosądecki.

1518. **Świętosław XIV Trzebicz,** brat rodzony Pawła XVI Trzebicza, sędziego nadwornego sądeckiego, a syn nieznanego zresztą Trzeby (zapewne Trzebiesława), który żył prawdopodobnie w czternastem jeszcze pokoleniu.

Jest on w r. 1323 prokuratorem klasztoru Panien Klarysek starosądeckiego, a w r. 1330 podwójcim sądeckim i zowie się Kobołką [2]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1519. **Maciej VI** z Myślca.

1520. **Stanisław (Staś) XVIII** z Bieczysk.

1314.

1521. **Hulisława** córka Andrzeja z Płok (starostwa chrzanowskiego), wdowa po Stanisławie wojewo-

[1]) Kod. dypl. małop. II NN. 564, 568, 585, 594, 601, 630, — Agz. VII N. 5.

[2]) Kod. dypl. małop. II NN. 584, 594, 601.

dzie kujawskim, wspomniana jest w przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1314 [1]).

1522. **Mikołaj LXXII** kanonik katedralny krakowski a kanclerz łęczycki, świadkuje na tymże przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1314 [1]).

1523. **Adam XIV** z Książa, sędzia krakowski, wydaje w r. 1314 wyrok w sporze kapituły katedralnej krakowskiej przeciw Wojciechowi Nosdrakowi stolnikowi krakowskiemu o wieś Bawół [2]).

Piastuje on urząd sędziego krakowskiego jeszcze w latach 1315, 1317, 1318, 1319 i 1320, w r. 1319 tytułuje się komesem, wreszcie w latach 1325, 1327 i 1331 jest kasztelanem wiślickim [3]). Syn jego Krystyn występuje w r. 1343.

1315.

W dokumencie księżnej Jadwigi Łokietkowej z r. 1315, wydanym dla Beginek sandomirskich [4]), są wspomniane:

1524. **Herborga** i 1525. **Elżbieta** Beginki sandomirskie.

1526. **Czesław III** kustosz sandomirski,

1527. **Gunter II** dziekan sandomirski i

1528. **Jasiek IV** kantor opatowski.

W wyroku księcia Władysława Łokietka z r. 1315, wydanym w sporze klasztoru sulejowskiego przeciw Jadwidze Jakubowej występują:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. II N. 213.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 198.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 152, 156, 160, 216, II NN. 567, 571, 575, 576, 588, 592, 604, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 118, — Kod. dypl. mogil. N. 50, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 74, 76, 93.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 561.

1529. **Jadwiga** wdowa po Jakubie Mojkowiczu.

1530. **Stanisław XIX** i 1531. **Tomisław III Jakubowicze,** synowie nieznanego skądinąd Jakuba XXXIX Mojkowicza, przeciw którym w r. 1315 Piotr opat sulejowski prowadzi spór o zwrot dóbr Okalina i Gojców i wygrywa. Zważywszy, iż w tym sporze zastępuje tych Jakubowiczów komes Tomisław II z Mokrska wojewoda krakowski, prawdopodobnie jako ich stryjec i krewny, który należy do rodu Nagodów-Jelitów, przeto z tego powodu i my naszych Jakubowiczów do tegoż rodu zaliczamy.

1532. **Jakub XLI** notaryusz nadworny krakowski, który ten urząd już w r. 1310 piastuje [1]).

1316.

W dokumencie synów Wojciecha z Bogoryi, wojewody sandomirskiego, z r. 1316 [2]), są wspomniani:

1533. **Jakub XLII Wojciechowicz** z Bogoryi, syn Wojciecha XXIII ze Żmigroda i z Bogoryi wojewody sandomirskiego, jest w r. 1319 podkomorzym krakowskim, w r. 1320 podkomorzym sandomirskim, a w latach 1329 i 1331 kasztelanem żarnowskim. W r. 1313 zwraca stryjom swoim wieś Górę i połowę Jaślan, zaś w r. 1320 prowadzi z opatem tynieckim spór o gródek Golesz [3]).

Należy on do rodu Bogoryów.

1534. **Mikołaj LXXIII** z Bogoryi, brat Wojciecha XXIII ze Żmigroda i Bogoryi wojewody sandomirskiego, jest w latach 1318, 1325, 1326, 1327, 1328,

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. I N. 103.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 563.

[3]) Ibidem II N. 563, — Kod. dypl. tyniecki NN. 42, 43.

1329 i 1330 podkomorzym krakowskim, w latach zaś 1331, 1332, 1333 i 1334 wojewodą krakowskim [1]).

W r. 1331 staje układ, mocą którego Wit Smogorzowski obowiązał się pojąć jego córkę za żonę i zakupić się w ziemi krakowskiej. W r. 1354 występują jego synowie Swiesław, Piotr i Prokop.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1334 w Muzeum XX. Czartoryskich, a wyobraża w tarczy herb Bogoryę. Podajemy obok jej rysunek.

1535. **Pasek II** czyli **Paweł XXIII** z Bogoryi, brat Wojciecha XXIII ze Żmigrodu i Bogoryi, wojewody sandomirskiego, zamienia w r. 1328 z biskupem krakowskim grunta w Skotnikach i Ostrołęce, a w r. 1324 nadaje klasztorowi koprzywnickiemu dziesięcinę ze wsi Skotnik małych [2]).

1536. **Jarosław V** z Bogoryi, brat Wojciecha XXIII ze Żmigrodu i Bogoryi wojewody sandomirskiego, jest w r. 1322 kanonikiem katedralnym krakowskim, w latach 1326, 1330, 1331, 1333 i 1334 archidyakonem krakowskim, w r. 1334 jest nadto kanonikiem włocławskim, a w r. 1342 zostaje arcybiskupem gnieźnieńskim [3]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 140, 147, — Kod. dypl. małop. I NN. 173, 174, 180, 183, 190, 193, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 77, 81, 82, — Kod. dypl. tyniecki N. 46, — Agz. V N. 1, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 17, — Kod. dypl. wielkop. II NN. 1118, 1128, 1088, — Kod. dypl. małop. II NN. 563, 604, 605, 607, III N. 636.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 130, — Kod. dypl. małop. II 587.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 126, 130, 138, 139, 143, 149, — Kod. dypl. małop. I NN. 167, 185, II NN. 563, 607,

Należy do rodu Bogoryów.

1537. **Guń** łowczy sandomirski.

1538. **Jan XCIII** komornik sandomirski.

1539. Komes **Toligniew,** dziedzic działu w Jaślanach, pow. mieleckim, par. Chorzelów.

1540. **Krystyn XII Gniewomirowicz,** syn nieznanego skądinąd Gniewomira IV, świadkuje na dokumencie Marcina z Brzeźna z r. 1316 [1]).

1541. **Zbigniew VI** czyli **Zbyszek** podkanclerzy krakowski, świadkuje na dokumencie Tomisława kasztelana sądeckiego z r. 1316 [3]).

Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1317, 1318 i 1320 jest nadto kanonikiem katedralnym krakowskim, w latach 1322 i 1326 jest kanclerzem sieradzkim, w r. 1322 archidyakonem zawichojskim, w latach 1323 do 1348 jest proboszczem katedralnym krakowskim, a od r. 1334 do r. 1350 nadto kanclerzem krakowskim [5]).

Jest on stryjem synów Zbigniewa ze Szczyrzyca. a zatem bratem tegoż Zbigniewa [4]).

Z imienia sądząc należy on do rodu Szreniawów.

III NN. 636, 637, — Kod. dypl. mogil. N. 55, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1118, — Agz. V N. 1.

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 564.

[3]) Ibidem I N. 153.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 126, 127, 130, 138, 143, 144, 147, 160, 164, 165, 169, 175, 172, 186, — Kod. dypl. małop. I NN. 153, 160, 163, 171, 173, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 190, 193, 195, 198, 207, 210, 211, 213, 218, 219, 221, 230, 231, II NN. 567, 572, 573, 597, 600, 605, III NN. 633, 638, 639, 640, 645, 660, 661, 662, 646, 647. 659, 655, 657, 671, 663, 668, 677, 688, — Kod. dypl. mogil. NN. 55, 58. 59, 60, 67. 68, — Kod. dypl. tyniecki I N. 46, 58, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 81, 82, 83, 84, 67, 93, 94, 95, II N. 493, I N. 109, — Agz. V N. 1, III N. 1, 3, 2, — Kod. dypl. wielkop. NN. 1125, 1135, 1210.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 198.

1542. **Jolenta** zakonnica klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, wspomniana jest w dokumencie Tomisława kasztelana sądeckiego z r. 1316, wydanym w przedmiocie dóbr Włoszczowice. W r. 1332 jest ksienią tegoż klasztoru [1]).

1543. **Wierzchosława** ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, wspomniana w codopiero wzmiankowanym dokumencie Tomisława kasztelana sądeckiego z r. 1316, piastuje godność tę jeszcze w r. 1319 [1]).

1317.

1544. **Mikołaj LXXIV Marcinowicz,** syn Marcina XXXII z Brzeźna, świadkuje na dokumencie Katarzyny Odolanównej, ksieni starosądeckiej, z r. 1317 [2]).

1545. **Pełka XVIII Marcinowicz,** brat codopiero przywiedzionego Mikołaja LXXIV a syn również Marcina XXXII z Brzeźna, sędziego klasztoru starosądeckiego, świadkuje wraz z ojcem na tymże dokumencie ksieni Katarzyny Odolanównej z r. 1317. Jest on w latach 1328, 1329 i 1331 cześnikiem krakowskim, a w r. 1333 jest albo kasztelanem lubelskim albo sieciechowskim [3]).

Ci dwaj Marcinowicze Mikołaj i Pełka należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1546. Komes **Jasiek V Subta,** świadkuje na tymże przywileju ksieni Katarzyny Odolanównej z r. 1317, a jest w r. 1334 prawdopodobnie kasztelanem sądeckim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 153, 159, 189.

[2]) Ibidem II N. 568.

[3]) Ibidem I NN. 180, 181, 185, 190, III N. 632, — Rzyszcz. Mucz. III N. 82.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 638.

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1317, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [1]), występują:

1547. **Strzeszko XV** proboszcz klasztoru Panien Benedyktynek w Staniątkach.

Należy on prawdopodobnie do rodu Sulimów.

1548. **Sławnika** magistra tegoż klasztoru staniąteckiego.

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1317 [2]), występują:

1549—1552. **Wisław VII, Budziwój VII, Wit (Witek) XV, Józef I,** synowie nieznanego zresztą skądinąd Wojsława XXIII Kozłowicza, służebnicy dworu książęcego, a którzy w r. 1317 od księcia Władysława Łokietka jakąś majętność, zdaje się Kozłowice lub Kozłowiec w pow. opoczyńskim nadaną sobie otrzymali.

Po imieniu ojca ich Wojsława oraz jednego z synów Witka czyli Wydżgi sądząc, należą oni do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1553. **Stępota III** kasztelan czchowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1329 [3]).

1554. **Andrzej XXXIII** kasztelan wojnicki, jest w latach 1318, 1329, 1330, 1331, 1333 i 1334 stolnikiem krakowskim [4]).

Nie jest bynajmniej wykluczoną możność, iż on jest osobą identyczną z Andrzejem XXXI z Balic, występującym w latach 1304 i 1306.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 76.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 154.

[3]) Ibidem II N. 600.

[4]) Ibidem I NN. 181, 182, 193, II N. 595, III N. 639, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 77, 83, — Agz. III N. 1, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1125.

1555. **Nieustęp II** kasztelan biecki, występuje jeszcze w r. 1329 bez żadnej godności, a pisze się z Porzeczna [1]).

1318.

1556. **Maciej VII** wielkorządca (zapewne krakowski albo małopolski), świadkuje na przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Rajbrocie [2]).

1557. **Gierard XIII** opat jędrzejowski, wspomniany w przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [3]).

1558. **Mścigniew (Mszczug) VII** podkomorzy krakowski, świadkuje na tymże przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318 dla klasztoru jędrzejowskiego [3]).

1559. **Piotr CX** opat wąchocki, wspomniany w przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318, wydanym dla klasztoru wąchockiego [4]).

1560. **Floryan XVII** z Biały, wspomniany jest w przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318, wydanym dla klasztoru wąchockiego [5]), jako pisarz książęcego przywileju, a zatem jako pisarz nadworny.

Wprawdzie na przywileju tym świadkują sami tylko łęczyccy dostojnicy, z czegoby można powziąć przypuszczenie, że i ten Floryan Bielski jest notaryuszem nadwornym łęczyckim; gdy atoli przywilej wydany jest przez podkanclerzego krakowskiego, jest większe prawdopodobieństwo, że podkanclerzy krakowski użył do spisania

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 595.
[2]) Ibidem I N. 155.
[3]) Ibidem I N. 156.
[4]) Ibidem II N. 571, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 120.
[5]) Kod. dypl. małop. II N. 573.

dokumentu małopolskiego notaryusza nadwornego krakowskiego a nie łęczyckiego.

1561. **Piotr CXI Salomonowicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Salomona III, wytacza spór Janowi biskupowi krakowskiemu w r. 1318 o dobra Wiktorowice w pow. krakowskim par. Czulice położone i zostaje wyrokiem książęcym od takowych odsądzony [1]).

Gdy imię ojca naszego Piotra Salomon jest u rycerstwa małopolskiego w dobie piastowskiej prawie zgoła nieużywane, tak że z tem imieniem spotykamy tylko dwóch dostojników kościelnych, mianowicie Salomona I dziekana krakowskiego (1230) i Salomona II archidyakona krakowskiego (1244), gdy w epoce jagiellońskiej występuje rodzina szlachecka małopolska Salomonów z Bieńkowic herbu Łabędź, gdy ród Łabędzi jest gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, dobra Bieńkowice gniazdo rodowe Salomonów było niegdyś oczywiście gniazdem rodowem Bieńka, którego imię również na ród Lubowlitów-Ogniwów wskazuje, przeto i my naszego Piotra ze względu na imię ojca jego Salomona również do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędzi, zaliczyć musimy.

W przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1318, wydanym dla Gerwarda biskupa kujawskiego [2]), wspomnianą jest:

1562. **Elżbieta II** córka Świętosława z Brzezia, ziemianina kujawskiego, siostra Stanisława Szyrzyka Świętosławicza, również ziemianina kujawskiego a żona Tomisława II wojewody sandomirskiego.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 119.
[2]) Rzyszcz. Mucz. II 228.

1319.

W dokumencie Wierzchosławy ksieni klasztoru u św. Andrzeja w Krakowie z r. 1319, wydanym w przedmiocie założenia wsi Rokitno na prawie niemieckiem [1]), występują między innymi:

1563. Brat **Więcław XXIV** Minoryta towarzysz spowiednika klasztoru św. Andrzeja w Krakowie.

1564. Brat **Jan XCIV** Minoryta, prokurator klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, występuje jeszcze w r. 1324 ale bez godności [2]).

1565. **Raczeń** *(Racenius)* woj nadworny klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, należy zapewne do rycerstwa włodyczego.

1566. **Wawrzyniec X** wikaryusz z Żarnowca a kapelan klasztoru św. Andrzeja w Krakowie.

1567. **Pietrasz** sędzia klasztoru krakowskiego św. Andrzeja, w Zawichoście.

1568. **Michał XV** opat tyniecki, wspomniany w wyroku księcia Władysława Łokietka z r. 1319, wydanym w sprawie grodu Golesza [3]), piastuje godność tę jeszcze w latach 1320, 1327, 1328 i 1329 [4]).

W dokumencie Nawoja wojewody sandomirskiego z r. 1319, wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu Tęczyn w Przeginii na prawie niemieckiem [5]), występują:

1569. **Piotr CXII Nosal** chorąży krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1320, 1325, 1327 i 1329.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 159.
[2]) Ibidem I N. 169.
[3]) Kod. dypl. tyniecki I N. 42.
[4]) Ibidem I NN. 43, 49, 51, — Kod. dypl. małop. I NN. 176, 177.
[5]) Kod. dypl. małop. II N. 575.

Należy on do rodu Starzów małopolskich i w r. 1320 jako potomek niegdy Sieciecha, oddaje wraz z innymi członkami rodu Starzów małopolskich kościół św. Andrzeja w Krakowie, przez tegoż Sieciecha fundowany, Pannom Klaryskom ze Skały [1]).

1570. Komes **Piotr CXIII,** sędzia z Połomii.

1571. **Mikołaj LXXV Krzywosądowicz,** syn komesa Krzywosąda V, jest prawdopodobnie w r. 1320 skarbnikiem nadwornym [2]).

Jest on członkiem rodu Starzów małopolskich.

1572. **Grzegorz XII** z Pisar, tytułuje się w r. 1319 komesem, lecz nie piastuje żadnego urzędu, w r. 1325 pisze się z Sieciechowic, a w r. 1331 jest chorążym krakowskim [3]). Jest członkiem rodu Starzów małopolskich.

1573. **Jan XCV** podstoli krakowski, świadkuje na przywileju Władysława Łokietka z r. 1319, wydanym dla klasztoru henrykowskiego [4]).

1574. **Adam XV Piotrowicz** z Kamienia, syn nieznanego skądinąd Piotra CIV, nadaje w r. 1319 wieś swą dziedziczną Kamień, w pow. lisieckim, par. Czernichów położoną, Hulmanowi mieszczaninowi krakowskiemu w celu zasadzenia jej na prawie niemieckiem [5]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, podajemy ją obok w przerysie. Wisi ona u dokumentu z r.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 158, 165, 174, 181, II NN. 575, 597, — Kod. dypl. tyniecki N. 43, — Kod. dypl. katedr. krak. I 136, — Rzyszcz. Mucz. III N. 81.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 121.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 158, 186, II N. 575, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 136.

[4]) Kod. dypl. mogil. I N. 50.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 158.

1319, wydanego w przedmiocie powyższego zasadzenia wsi Kamień na prawie niemieckiem, a przechowanego w archiwum klasztoru Bożego Ciała w Krakowie i przedstawia herb Jastrzębiec.

Przypominamy, że herb Jastrzębiec, który jest herbem rycerstwa mazowieckiego, ma także proklamacyę; którą heraldycy pospolicie zowią Kaniową, ale którą oryginalne rękopisy klenodyów Długoszowych zwią Kamioną. Otóż jest wielkie prawdopodobieństwo, że małopolska gałąź mazowieckich Jastrzębców, reprezentowana przez naszego Adama Piotrowicza (zapewne seniora), od tejto wsi Kamienia powzięła ową topograficzną proklamacyę Kamiona.

1575. **Piotr CXIV** z Charbinowic. Przypominamy, że Klimunt XII Wawrzyńcewicz nabył w roku 1278 tę wieś Charbinowice. Nasz przeto Piotr jako dziedzic Charbinowic będzie synem owego Klimunta XII Wawrzyńcewicza a jako taki członkiem rodu Sulimów.

1576. **Stefan XXXIII** opat klasztoru Benedyktynów na Łyścu, wspomniany jest w przywileju księcia Władysława Łokietka z r. 1319 wydanym dla tegoż klasztoru [1]).

1320.

1577. **Gołuch IV** kanonik katedralny krakowski, oddaje w r. 1320 jako potomek niegdy Sieciecha, fundatora kościoła św. Andrzeja w Krakowie, wraz z innymi członkami rodu Starzów małopolskich, tenże kościół św. Andrzeja Pannom Klaryskom ze Skały [2]).

Jako potomek Sieciecha należy on do rodu Starzów małopolskich.

1578. Komes **Otto IX** z Tylkowic. I on należy

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 576.

[2]) Ibidem I N. 165.

do rzędu tych Starzów małopolskich, potomków Sieciecha, którzy w r. 1320 kościół św. Andrzeja w Krakowie Pannom Klaryskom ze Skały nadali [1]).

1579. **Stronisława** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu, zakłada w r. 1320 sołtystwo Ciechorzyn nad Dunajcem [2]).

1580. **Izak II Abrahamowicz** z Podgrodzia świadkuje na dokumencie Stronisławy ksieni starosądeckiej z r. 1320, wydanym w przedmiocie założenia sołtystwa w Ciechorzynie nad Dunajcem [2]).

Jest on synem nieznanego skądinąd Abrahama VI z Podgrodzia a jest w r. 1333 sędzią sądeckim [3]).

1581. **Klimunt XVII** opat sieciechowski, zamienia w r. 1320 z królem Władysławem Łokietkiem kościół św. Andrzeja na kościół św. Idziego w Krakowie, który to pierwszy kościół Pannom Klaryskom ze Skały ustąpiony zostaje [4]).

1582. **Tomasz XX** proboszcz katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Klimunta opata sieciechowskiego z r. 1320 w przedmiocie zamiany kościoła św. Andrzeja na kościół św. Idziego [4]), a piastuje tę godność jeszcze w r. 1322 [5]).

1583. **Piotr CXV** z Dobczyc prowadzi w r. 1320 spór z biskupem krakowskim o różne służebności w radłowskim lesie i uzyskuje korzystny dla siebie wyrok monarszy [6]).

1584. **Mikołaj LXXVI** pleban z Pełczysk, wspomniany jest w codopiero wzmiankowanym wyroku

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 165.
[2]) Ibidem II N. 579.
[3]) Ibidem III N. 632.
[4]) Ibidem I NN. 161, 163.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 126.
[6]) Ibidem I NN. 121, 122.

księcia Władysława Łokietka z r. 1320 [1]), zaś w r. 1321 jest prokuratorem biskupim wiślickim i sądeckim [2]).

1585. **Mikołaj LXXVII** kustosz wiślicki, świadkuje na dokumencie Jana Muskaty biskupa krakowskiego z r. 1320 [3]), piastuje tę godność jeszcze w latach 1321, 1324, 1325 i 1327, od r. 1321 jest nadto kanonikiem katedralnym krakowskim, a w latach 1328, 1331, 1332, 1333 i 1334 kanclerzem biskupa krakowskiego [4]).

1586. **Maciej VIII** sędzia nadworny biskupa krakowskiego świadkuje na wzmiankowanym dokumencie Jana Muskaty biskupa krakowskiego z r. 1320 [3]), piastuje ten urząd jeszcze w latach 1321 i 1322, przyczem od r. 1321 jest kanonikiem katedralnym krakowskim, w latach 1324, 1325 i 1326 jest archidyakonem zawichojskim, wreszcie w latach 1327, 1328 i 1329 jest oficyałem krakowskim [5]).

1587. **Ostrobąd III** z Niegowonic przytoczony jest w bardzo podejrzanym dokumencie księcia Władysława Łokietka, noszącym niemożebną datę roku 1300 czy też 1306 [6]), iż prowadził z Nankierem biskupem krakowskim spór o las położony między Okradzionowem a Niegowonicami, lecz przegrał takowy.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 121, 122.

[2]) Ibidem I N. 123, II N. 243.

[3]) Ibidem I N. 122.

[4]) Ibidem I NN. 122, 123, 138, 139, 144, 151, II NN. 243, 244, 246, 247, — Kod. dypl. małop. I N. 167, III N. 641, — Kod. dypl. mogil. N. 55.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 122, 123, 124, 126, 127, 138, 144, 147, II N. 243, — Kod. dypl. małop. I NN. 164, 167, II NN. 583, 592, — Kod. dypl. mogil. N. 55, — Kod. dypl. tyniecki N. 51, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 374.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 156.

W dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1320, zatwierdzającym zamianę kościoła św. Andrzeja na kościół św. Idziego [1]), świadkują między innymi:

1588. **Bodzęta VII** dziekan katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1320, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1334, w r. 1348 zostaje biskupem krakowskim, a umiera 12 grudnia 1366 r.

1589. **Piotr CXVI Rycerz** *(dictus Miles)*, kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1322 i 1327, jest zaś scholastykiem katedralnym krakowskim w latach 1328, 1333, 1334, 1337, 1338 i 1339. W r. 1338 funduje on ołtarz św. Wincentego w kościele katedralnym krakowskim [2]).

1590. **Henryk XXII** od św. Mikołaja *(de sancto Nicolao)* kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1324, 1325 i 1327 [3]).

1321.

Na dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1321, wydanym w przedmiocie założenia wsi Łoniowej prawem niemieckiem [4]), świadkują między innymi:

1591. **Iwo IV** kantor gnieźnieński, kanonik katedralny krakowski, piastuje godność kantora gnieźnieńskiego już w r. 1318, przyczem jest rządzcą *(procurator)* biskupa krakowskiego, a jeszcze i w latach 1322 i 1325, zaś w r. 1334 jest proboszczem gnieźnieńskim i kanonikiem katedralnym krakowskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 164.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN 126, 127, 144, 160, 163, 165, — Kod. dypl. małop. I NN. 164, 190, 195, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1088.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 133, 144, — Kod. dypl. małop. I N. 164, — Kod. dypl. mogil. N. 55, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 374.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 243.

[5]) Ibidem I NN. 119, 123, 125, 135, II N. 243, — Kod. dypl. małop. I N. 195.

1592. **Michał XVI** brat Klimunta, kanonik ketedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1324 i 1338 [1]).

1593. **Klimunt XVIII** brat Michała XVI, kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1322, 1327 i 1334, przyczem w latach 1322 i 1334 jest scholastykiem gnieźnieńskim [2]).

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Swiebodów-Gryfów.

1594. **Leniart XVIII** pleban oświęcimski.

Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

1595. **Grot VIII** pleban witowicki, jest w r. 1324 kustoszem szkalmirskim, zaś w r. 1333 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Rawiczów.

1596. **Więcław XXV** pleban przemankowski, piastuje tę godność jeszcze i w r. 1322 [4]).

1597. **Szaweł IV** pleban tuchowski.

Ten po imieniu sądząc mógłby być członkiem rodu Odrowążów.

1598. **Paweł XXIII** pleban sandomirski, świadkuje na przywileju Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1321, wydanym dla sołtystwa w Biesiadkach [5]), a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1322 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 123, 164, — Kod. dypl. małop. II N. 585.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 123, 126, 144, II N. 243, — Kod. dypl. małop. I N. 195, II N. 583.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 153, II N. 243, — Kod. dypl. małop. II N. 585.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 583.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 123.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 583.

1322.

1599. **Siegniew III Nawojowicz** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju biskupa Nankiera z r. 1322 [1]), jest od r. 1333 podkanclerzym, a od r. 1334 proboszczem u św. Michała i piastuje tę godność w latach 1337, 1339, 1340, 1341, 1342 i 1346, zaś w r. 1349 pisze się już tylko kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

Po imieniu ojca jego Nawoja kasztelana krakowskiego sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

1600. **Pasek III** sędzia opolski, brat Nankiera biskupa krakowskiego, świadkuje na wzmiankowanym przywileju tegoż biskupa z r. 1322 [3]), a należy do rycerstwa szląskiego; tu zaś o nim tylko ze względu na bliskie pokrewieństwo z Nankierem biskupem krakowskim wspominamy.

Należy do rodu Okszów.

Na tymże przywileju biskupa Nankiera z r. 1322 [3]) świadkują jeszcze:

1601. **Frowin I** scholastyk szkalmirski, jest w latach 1325, 1326 i 1327 plebanem, a w r. 1327 nadto kanonikiem sandomirskim, wreszcie w r. 1334 oficyałem krakowskim [4]).

1602. **Czartek I** kanonik wiślicki.

1603. **Ilik III** kapelan nadworny biskupa kra-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 124.

[2]) Ibidem I NN. 124, 126, 186, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 24, 25, II N. 375, — Kod. dypl. małop. I NN. 210, 213, 215, 221, III NN. 636, 638, 646, 647, 651, 661, 662, 664. — Kod. dypl. mogil. N. 58, 60, — Kod. dypl. tyniecki N. 58, — Rzyszcz. Mucz. III N. 90, — Agz. III N. 2.

[3]) Kod- dypl. katedr. krak. I N. 124.

[4]) Ibidem I NN. 124, 139, — Kod. dypl. małop. II NN. 583, 592, 594, III N. 641.

kowskiego, jest w r. 1325 nadto skarbnikiem tegoż biskupa [1]).

Z imienia sądząc mógłby on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Wilczychkosów.

1604. **Piotr CXVII** kapelan nadworny biskupa krakowskiego, piastuje tę godność jeszcze w r. 1325, a jest w r. 1326 pisarzem tegoż biskupa [2]).

1605. **Marcin XXXVI** rządca *(procurator)* sandomirski biskupa krakowskiego, jest w latach 1332 i 1333 nadto kanonikiem kieleckim, w r. 1334 kanonikiem sandomirskim, a w latach 1343 i 1347 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

1606. **Przybko** czyli **Przybysław XXVI** podsędek ziemski krakowski, wydaje w r. 1322 wyrok o wieś Bawoł, piastuje tę godność jeszcze w latach 1324, 1325, 1329, 1333, 1334, 1338, 1339 i 1343, zaś w latach 1346 i 1349 jest sędzią ziemskim krakowskim [4]).

W r. 1339 zamienia on z opatem klasztoru łysogórskiego dziedziczne swe włości: dwa Rzepiny, Serniki i Zabrzę za Opatkowice i Zborów [5]).

Ma on synów Piotra i Marcina występujących w r. 1333.

W pomienionym wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1322, wydanym w przedmiocie wsi Bawoł [6]), występują:

1607. **Stanisław XX** i 1608. **Wawrzy-**

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 139.

[2]) Ibidem I N. 139, — Kod. dypl. małop. II N. 592.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 153, 183, II NN. 247, 248, 252.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 118, 125, 133, 135, 164, — Kod. dypl. małop. I N. 182, 216, III NN. 660, 680, 689, — Kod. dypl. mogil. N. 58, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 84, 90, — Kod. dypl. m. Krakowa II N. 378.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 660.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 125.

niec XI z Libiertowa i z Ujazdu, wnukowie komesa Wawrzyńca IX z Bawołu, zrzekają się praw swych do wsi Bawół na rzecz kapituły katedralnej krakowskiej. Byli oni patronami kościoła św. Wawrzyńca na Bawole a zrzekli się tego prawa patronatu na rzecz kapituły katedralnej krakowskiej w r. 1322 [1]).

1609. Komes **Stefan XXXIV Rozwora,** piastujący godność zwaną pstresto. W czemby ta godność polegała, osądzić nie umiemy.

Z imienia sądząc mógłby nasz komes Stefan należeć do rodu Lisów.

1610. **Albert IX** pisarz nadworny, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1324 [2]).

Może być, że on się nazywa Wojciech, gdyż w tych czasach niezawsze ściśle odróżniano *Albertus* od *Adalbertus*.

1611. Komes **Imbram IX** z Moczydła, jest w r. 1327 podczaszym krakowskim, w r. 1331 i 1350 krakowskim komornikiem, a w latach 1342, 1343, 1345, 1348, 1350, 1352, 1353, 1354, 1355, 1358, 1359 i 1361 wojewodą krakowskim [3]).

1612. Komes **Mikołaj LXXVIII** komornik sądu ziemskiego krakowskiego, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1324, 1332, 1346 i 1349 [4]).

1613. **Wawrzyniec XII** woźny nadworny.

1614. **Jan XCVI** archidyakon sandomirski, kanonik katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1322, wydanym

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 126.

[2]) Ibidem I N. 133.

[3]) Ibidem I N. 175, 195, — Kod. dypl. małop. I NN. 219, 229, 230, 231, II NN. 593, III N. 668, — Kod. dypl. wielkop. II NN. 1118, 1210, 1273, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 25, — Kod. dypl. tyniecki N. 58, — Rzyszcz. Mucz. III N. 95.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 125, 129, 133, — Kod. dypl. małop. III NN. 680, 689.

w przedmiocie prawa patronatu kościoła św. Wawrzyńca na Bawole [1]), a piastuje tę godność jeszcze w latach 1327 i 1329 [2]).

Na dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1322, wydanym w przedmiocie prawa patronatu do kościoła sądeckiego [3]), świadkują między innymi:

1615. **Mikołaj LXXIX** pleban kościoła w Ruszczy, kapelan nadworny biskupa krakowskiego, oraz

1616. **Jan XCVII** pleban kościoła w Koniuszy, również kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

1617. **Zbysz** czyli **Zbigniew VII** archidyakon zawichojski, kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1322, wydanym w przedmiocie założenia kaplicy św. Małgorzaty w kościele katedralnym krakowskim [4]).

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Szreniawów.

Na tymże przywileju biskupa Nankiera z r. 1322 [4]), świadkują jeszcze:

1618. **Adam XVI** kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1325, 1327 i 1338 [5]).

1619. **Jarosz** kanonik katedralny krakowski.

Na przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1322, wydanym dla miasta Radziejowa [6]), świadkują między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 126.
[2]) Ibidem I NN. 127, 144, — Kod. dypl. tyniecki N. 51.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 583.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 127.
[5]) Ibidem I NN. 127, 163, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 374, — Kod. dypl. mogil. N. 55.
[6]) Rzyszcz. Mucz. I N. 106.

1620. **Jeś Budziwojowicz** stolnik krakowski, prawdopodobnie syn Budziwoja VII Wisławicza.

Po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Sulimów.

1621. **Piotr CXVIII** kanonik katedralny krakowski i podkanclerzy nadworny, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1323, 1325, 1327, 1330, 1331, 1332, 1333, 1343, 1344 i 1345; w r. 1323 jest nadto kapelanem nadwornym królowej, w latach 1327, 1330 i 1331 proboszczem sandomirskim, a w latach 1332, 1333, 1334, 1338, 1343, 1344 i 1345 proboszczem u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie [1]).

1323.

1622. **Mikołaj LXXX Henrykowicz Prus,** syn nieznanego zresztą skądinąd Henryka XIX Prusa, sołtys prandociński, zaciąga w r. 1323 u opata mogilskiego dług w kwocie 42 grzywien i oddaje temuż klasztorowi w zastaw 6 łanów w Prandocinie, a występuje jeszcze i w r. 1334 [2]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych; podajemy ją obok w przerysie, a wyobraża ona herb Momot.

1623. **Jan XCVIII** scholastyk katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1323, zawierającym układ z Pawłem

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 136, 163, 164, — Kod. dypl. małop. I NN. 173, 174, 188, 190, 191, 195, 217, 219, II NN. 581, 507, 588, 589, 593, 604, 607, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 81, 83, 93, 94, 95, II N. 493, I N. 106, — Kod. m. Krakowa I N. 14.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 51, 59, 60.

z Bogoryi o zamianę wsi Skotniki na wieś Ostrołękę, a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1327 [1]).

1624. **Jarosław VI** kanclerz biskupa krakowskiego i kanonik katedralny krakowski, świadkuje na wzmiankowanym wyżej dokumencie biskupa Nankiera z r. 1323 [2]), piastuje tę godność w latach 1324, 1325, 1328, 1331, 1332, zaś w latach 1333, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340 i 1341 jest archidyakonem krakowskim [3]).

Może on jest identyczny z występującym w r. 1322 Jaroszem kanonikiem katedralnym krakowskim.

1625. **Budzisława** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu, występuje w r. 1323, wydając przywilej dla sołtystwa w Przekopie [4]).

1324.

1626. **Czader** czyli **Ceder IV** kanonik sandomirski, wspomniany jest w wyroku Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1324, wydanym w sporze z Klaryskami starosądeckiemi [5]).

1627. **Bieniek** czyli **Benedykt VIII** proboszcz klasztoru Bożogrobców w Miechowie, nadaje w r. 1324 Spytkowi wojewodzie krakowskiemu wieś Targowisko na dożywocie [6]), a występuje w tej godności jeszcze w latach 1339 i 1346 [7]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 130, 144.

[2]) Ibidem I N 130.

[3]) Ibidem I NN. 130, 138, 139, 151, 160, 163, 165, 169, II NN. 244, 246, 247, 375. — Kod. dypl. małop. I NN. 167, 212, 215, III NN. 649, 664, II N. 607, — Kod. dypl mogil. N. 55, — Rzyszcz. Mucz. I N. 109, — Agz. III N. 2, — Theiner N. 544.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 584.

[5]) Ibidem II N. 585.

[6]) Ibidem II N. 586.

[7]) Ibidem III NN. 658, 674.

1628. **Jan XCIX** opat koprzywnicki, zamienia w r. 1324 z klasztorem Cystersów w Mogile część Praczowa za dział w Łęgu [1]).

W akcie Maszczuga z Chrzelowa sędziego ziemskiego krakowskiego z r. 1324 [2]), występują:

1629. **Rodger III** z Marszowic i

1630. **Falisław VIII** z Marszowic, oraz

1631. **Piotr CXIX** ze Zagorzyc,

1632. **Engbert I Henrykowicz** kanonik katedralny krakowski, występuje z tą godnością jeszcze w r. 1325 [3]).

Jest on prawdopodobnie synem Henryka XIX Prusa a bratem Mikołaja LXXX Henrykowicza, a w takim razie należy do rodu Momotów.

1325.

W przywileju komesa Tomasza Ciołka z Bogucic z r. 1325, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Bogucicach [4]), przychodzą:

1633. Komes **Tomasz XXI Ciołek** z Bogucic, który w r. 1325 sołtystwo w tychże Bogucicach komesowi Jakubowi Wawrzyńcewiczowi z Krzczonowa za 70 grzywien sprzedaje. Jeśli użyte przez naszego komesa Tomasza przezwisko Ciołek nie jest osobistym przymiankiem, w takim razie mogłoby ono być nazwiskiem rodu, do którego nasz komes Tomasz należał.

1634. Komes **Jakub XLIII Wawrzyń-**

---

[1]) Kod. dypl. małop. N. 52.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 133.
[3]) Ibidem I N. 138.
[4]) Ibidem I N. 134.

cewicz z Krzczonowa, który w r. 1325 sołtystwo w Bogucicach od komesa Tomasza Ciołka nabył [1]).

Jest on synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, ostatecznie sędziego krakowskiego, a członkiem rodu Sulimów.

1635. **Franciszek III** kustosz u św. Michała w Krakówie.

Pieczęć jego sygnetowa dochowała się do dni naszych. Wyobraża ona herb Sulimę, a wisi u dokumentu z r. 1352, mocą którego król Kazimirz Wielki zeznaje, iż od mieszczan krakowskich 1000 kóp groszy praskich pożyczył [2]).

Za królem poręcza ową sumę dwunastu dostojników, których wszystkich pieczęcie niegdy u dokumentu były uwieszone, lecz z których tylko 5 po dziśdzień się dochowało. Pieczęcie wiszą u dokumentu w tym samym porządku, w jakim dostojnicy w przywileju są przywiedzeni. Otóż chociaż na pieczęci wspomnianej jest wyraźny napis: † S FRANCISCI CVST.... przecież w całym dokumencie o naszym Franciszku kustoszu niema najmniejszej wzmianki. Natomiast użył pieczęci naszego Franciszka kustosza niejaki Zawisza Gamerat. Ponieważ Gamratowie są herbu Sulima tak, jak nasz Franciszek kustosz, przeto stąd wynika, że w r. 1352 nasz Franciszek kustosz już nie żył i że spadek po nim wraz z sygnetem odziedziczył Zawisza Gamrat, może jego brat rodzony lub stryjeczny, a może bratanek.

Oprócz tego dochowała się w katedrze na Wawelu płyta grobowcowa naszego Franciszka kustosza, użyta do fundamentu sarkofagu króla Kazimirza Wielkiego. Płyta ta mocno już miejscami zniszczona, dozwala się domyślać roku 1333 jako daty śmierci naszego Franciszka kustosza. Na str. 296 domieszczamy jej rysunek restytuowany.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 134, 135, 140.

[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 27.

1636. **Wawrzyniec XIII** podkustoszy katedralny krakowski i tumbaryusz.

1637. **Bogusław XXX** wikaryusz katedralny krakowski.

1638. **Albert X** wikaryusz katedralny krakowski, występuje w r. 1326 jako pisarz Macieja archidyakona zawichojskiego, zaś w r. 1332 pod nazwiskiem Alberta Janowicza z Opatowca jako notaryusz publiczny [1]).

1639. Komes **Krystyn XIII Wawrzyńcewicz.** Jest on synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, ostatecznie sędziego krakowskiego, a członkiem rodu Sulimów.

1640. Komes **Bożej IV Wojciechowicz,** syn Wojciecha XXIV Nosdraka stolnika krakowskiego. Po imieniu sądząc jest on członkiem rodu Rawiczów.

Czy onto występuje w r. 1340 jako przeor klasztoru OO. Dominikanów w Krakowie, osądzić nie umiem.

Na przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1325, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Bogucicach [2]), świadkuje między innymi:

1641. **Wojciech** *(Albertus)* **XXV Poraj,** stolnik królowej.

W przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1325, wydanym dla wsi Kiełczewice [3]), są wspomniani:

1642. **Bogusz VII Wincentowicz** i

1643. **Jasiek** (Jeśko) **VI Wincentowicz,** synowie nieznanego skądinąd Wincentego XII Męczy-

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 592, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 150.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 135.

[3]) Ibidem I N. 136.

kała; otrzymują oni od króla prawo niemieckie dla dziedzicznej swej wsi Kiełczewice w pow. lubelskim.

1644. **Niemira VIII** proboszcz sandomirski.

1645. **Grzegorz XIII** z Sieciechowic, członek rodu Starzów małopolskich.

1646. **Zawisza II** z Sieciechowic, jest w r. 1331 podkoniuszym, a w latach 1338, 1339 i 1341 chorążym sandomirskim [1]).

Należy do rodu Starzów małopolskich.

1647. **Henryk XXIII** proboszcz miechowski, wspomniany jest w przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1325 [2]).

1648. **Smuszko** kasztelan radomski, świadkuje na tymże przywileju króla Władysława Łokietka z roku 1325.

1649. **Andrzej XXXIV** łowczy krakowski, otrzymuje od króla Władysława Łokietka za przywilejem z r. 1325 [3]) las koło Myślimic nad rzeczką Bysiną położony, w celu założenia wsi prawem niemieckiem. Piastuje on godność łowczego krakowskiego jeszcze w latach 1334, 1336, 1337 i 1346 [4]), a należy prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

W przywileju dziedziców Gabońskich z r. 1325 w przedmiocie założenia wsi Stronie [5]), są wspomniani:

1650. **Przybko** czyli **Przybysław XXVII Mikołajowicz,**

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 185, 215, III NN. 653, 660, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 136.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 588.

[3]) Ibidem II N. 589.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 221, II N. 589, III NN. 645, 646, 647, 649, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1135, — Kod. dypl. mogil. N. 59, 60, — Kod. dyp. m. Krakowa II N. 375.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 590.

1651. **Mirosław XX Mikołajowicz,**

1652. **Biernat IX Mikołajowicz** i

1653. **Piotr CXX Mikołajowicz,** synowie Mikołaja LIX Pączka, dziedzice dóbr Gaboń w obw. sądeckim, par. Podegrodzie.

Ponieważ ojca tych naszych Mikołajowiczów zaliczyliśmy do rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto i naszych Mikołajowiczów jako jego synów do tegoż rodu zaliczyćbyśmy winni. Tymczasem wedle notki w kopiarzu Panien Klarysek starosądeckich przy owym dokumencie z r. 1325 zamieszczonej, wisiała u dokumentu pieczęć, na której widniały trzy miecze.

Trzy miecze to herb Kownia czyli Skowina, który wyobraża trzy miecze wsparte na połuksiężycu rożkami do góry obróconym. Te trzy miecze to sheraldyzowane trzy krzyże, a ów półksiężyc czyli księżyc na nowiu w najstarszych wizerunkach herbu Skowia przedstawia pierścień czyli pełnię księżyca. Pierwotnie więc wyglądał herb Skowina tak: a to jest tylko odmiana herbu Ogniwo: . Wynika stąd, że Gabońscy-Ogniwowie należą do tej bocznej gałęzi rodu Lubowlitów-Ogniwów, którą stanowią Skowinowie.

Ponieważ zaś ów dokument był tylko jedną pieczęcią opatrzony, mimo iż było czterech wystawców, a zatem czterema pieczęciami opatrzonym był być winien, tedy wynika, że owi czterej Mikołajowicze, bracia rodzeni, użyli do opieczętowania dokumentu wspólnej pieczęci. Taką wspólną pieczęcią mogła być tylko pieczęć ich ojca; z czego wypływa, że już ich ojciec Mikołaj Pączek używał herbu Skowina, a zatem należał już do linii bocznej.

1654. **Strzesz XVI.** Jest on w dokumencie z r. 1333 nazwany zięciem Małgorzaty wdowy po Mikołaju Pączku, widocznie więc ożenił się z panną Gabońską, siostrą rodzoną pwołanych przez nas codopiero wyżej czterech braci Mikołajowiczów Gabońskich. Czyto

on jest identyczny z powołanym w dokumencie z r. 1329 Strzeszkiem Ratnowskim lub z powołanym w dokumencie z r. 1333 Strzeszem Zadybskim, osądzić nie umiem. Jest on w latach 1333, 1337, 1338 i 1339 rządcą *(procurator)* sądeckim królowej polskiej. Występuje także jeszcze w r. 1346 nie piastując żadnego urzędu [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Sulimów, a jest prawdopodobnie synem Wawrzyńca V Strzeszkowicza, ostatecznie sędziego krakowskiego, wnukiem Strzesza III Budziwojowicza a prawnukiem komesa Budziwoja III.

1655. **Jeśko** czyli **Jan C Gąbka** występuje jeszcze w latach 1333 i 1334, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

W dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1325 [3]) są wspomniani:

1656. **Herman XI** wielkorządca krakowski i sandomirski, piastuje tę godność bez przerwy aż do r. 1357. W r. 1326 jest nadto dziekanem opatowskim, w r. 1340 archidyakonem łęczyckim, w r. 1344 kanclerzem łęczyckim, w r. 1356 kanclerzem kujawskim, a w r. 1357 kustoszem u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie [4]).

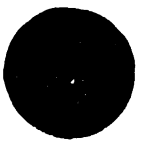

Pieczęć jego sygnetowa dochowała się, dołączamy

---

[1]) Kod dypl. małop. I NN. 207, 208, II NN. 590, 599, III NN. 632, 635, 652, 678, — Rzyszcz. Mucz. III N. 84.

[2]) Kod. dypl małop II N. 590, III N. 632, — Agz. VII N. 5.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 138.

[4]) Ibidem I NN. 138, 172, 188, — Kod. dypl. małop. I NN. 171, 174, 210, 225, 231, 238, III N. 663, 664, 668, 675, 683, 687, 691, 694, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 83, 93, 94, 99, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 24, — Agz. III N. 2, 3, 4, VII N. 6, — Kod. dypl. tyniecki I N. 58, 77, — Kod. dypl. mogil. NN. 67, 68, 73, 74, — Agz. II N. 1.

jej wizerunek. Wyobraża ona baranka z chorągiewką. Wątpić należy, iżby to był herb; prawdopodobnie jestto *Agnus Dei* używany nieraz przez osoby duchowne.

1657. **Chwalisław** czyli **Falisław IX** ze Słupowa.

1658. **Jakub XLIV Adamowicz** kanonik katedralny krakowski.

1659. **Dominik II** kapelan nadworny Nankiera biskupa krakowskiego, świadkuje na dokumencie tegoż biskupa z r. 1325 [1]), piastuje godność tę jeszcze w latach 1326 i 1347, przyczem w r. 1347 jest nadto kanonikiem kieleckim [2]).

1660. **Stefan XXXV** opat mogilski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1324, 1325 i 1329 [3]).

1661. **Marcin XXXVII** kustosz katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1325 [4]), piastuje tę godność jeszcze w latach 1326 i 1327, zaś w latach 1337 i 1338 jest kantorem katedralnym krakowskim [5]).

1326.

1662. **Filip V** archidyakon lubelski wspomniany jest w wyroku Nankiera biskupa krakowskiego z r. 1326 [6]).

1663. **Strzeszek XVII** opat łysogórski, wspomniany w tymże wyroku biskupa Nankiera z r. 1326.

1664. **Maciej IX Brochota** kanonik kościoła św. Michała w Krakowie, wspomniany jest w buli

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 139.

[2]) Ibidem I NN. 139, 182, — Kod. dypl. małop. II N. 592.

[3]) Kod. dypl. mogil. NN. 53, 55, ad 56, — Kod. dypl. tyniecki N. 51.

[4]) Kod. dypl. mogil. I N. 55.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 143, 144, 160, 163.

[6]) Kod. dypl. małop. II N. 592.

papieża Jana XXII z r. 1326 [1]). Onto prawdopodobnie jest w r. 1348 kustoszem przy tymże kościele [2]).

1327.

1665. **Jan CI** proboszcz klasztoru mstowskiego, wspomniany jest w przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1327, wydanym dla tegoż klasztoru [3]).

1666. **Mikołaj LXXXI** oraz

1667. **Jan CII,** spowiednicy ksieni klasztoru Panien Klarysek starosądeckich, niemniej

1668. **Henryk XXIV** pisarz i

1669. **Marcin XXXVIII** klucznik pomienionego klasztoru, świadkują na przywileju ksieni Katarzyny z r. 1327, wydanym dla sołtystwa w Myślcu [4]).

Henryk XXIV występuje jeszcze i w r. 1330 i zowie się *de Fusa* [5]).

1670. **Świętosław XV Kobołka** świadkuje na tymże przywileju ksieni Katarzyny z r. 1327.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędzi.

W dokumencie klasztoru zwierzynieckiego z r. 1327 w przedmiocie założenia wsi Chmielowa na prawie niemieckiem [6]), występują:

1671. **Mikołaj LXXXII** proboszcz klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu pod Krakowem,

1672. **Stredka** przeorysza,

---

[1]) Theiner: Monum. Pol. I N. 365.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 688.
[3]) Ibidem II N. 593.
[4]) Ibidem II N. 594.
[5]) Ibidem II N. 601.
[6]) Ibidem I N. 172.

1673. **Wilhelm V** przeor,
1674. **Bartłomiej VII** kustosz,
1675. **Teodoryk IX** klucznik,
1676. **Tomik** służebnik,
1677. **Węch** służebnik,
1678. Brat **Więcław XXVI** mnich,
1679. Brat **Tomasz XXII** mnich pomienionego klasztoru Panien Premonstrantek na Zwierzyńcu.
1680. **Jakub XLV** proboszcz klasztoru dłubnieńskiego czyli imbramowickiego.
1681. Komes **Dobiesław XVI** z Woli,
1682. Komes **Wit XVI** z Luszkowic.

W przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1327, wydanym dla Spicymira wojewody krakowskiego [1]), wspomniani są:

1683. **Nankier II Stogniewicz** i
1684. **Piotr CXXI Stogniewicz,** synowie nieznanego zresztą Stogniewa IV, właściciela działu w Dębianach.

Fakt, że właścicielem reszty Dębian jest Spicymir wojewoda krakowski, który ów dział Nankiera i Piotra Stogniewiczów odstępuje Leniartowi Dzierżysławowiczowi za połowę Tarnowa, jakby swoją własność, nakazuje się domyślać, że owi Stogniewicze byli krewnymi wojewody Spicymira, wskutek czego on jako opiekun i senior ich majątkiem rozporządza. Że zaś wojewoda Spicymir jako Leliwita reprezentuje gałąź boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto i naszych Stogniewiczów do tegoż rodu zaliczyć należy.

1685. **Leniart XIX Dzierżysławowicz,** syn Dzierżsława IV kasztelana połanieckiego, zamienia

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 81.

ze Spicymirem wojewodą krakowskim połowę Tarnowa za połowę Dębian, zaś w r. 1331 zamienia z tymże Spicymirem, już kasztelanem krakowskim, wieś Skrzyszów za wieś Sukmanie [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1686. **Dyonizy III** opat szczyrzycki wystawia w r. 1327 dokument w przedmiocie założenia wsi Długopole prawem niemieckiem [2]).

Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1329, 1333 i 1335 [3]).

1687. Komes **Wojciech XXVI** z Bochni, występuje w codopiero przywiedzionym dokumencie opata Dyonizego z r. 1327 [2]).

1688. **Maciej X** pleban z Cła *(de Theloneo)*, oraz

1689. **Rykard II** pleban z Nowegotargu, świadkują na wzmiankowanym dokumencie opata Dyonizego z r. 1327 [2]).

Na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1327, wydanym dla Spicymira wojewody krakowskiego [4]), świadkują między innymi:

1690. **Andrzej XXXV** proboszcz gnieźnieński, kanonik katedralny krakowski.

1691. **Prandota VIII** proboszcz u św. Floryana na Kleparzu i kanonik katedralny krakowski, piastuje on te godności jeszcze w latach 1328 i 1330, zaś w latach 1334, 1337, 1338 i 1346 jest proboszczem szkalmirskim, a występuje jeszcze w r. 1349 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 631.

[2]) Ibidem I N. 175.

[3]) Ibidem I NN. 180, 193, 194, 198.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak I N. 144.

[5]) Ibidem I NN. 144, 149, 160, 163, 181, 186, II N. 244, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 374, — Kod. dypl. małop. I N. 195, III N. 641.

1692. **Nasan I Smyłowicz** kantor sandomirski, kanonik katedralny krakowski, jest w latach 1328, 1330, 1334, 1337 i 1343 proboszczem wiślickim [1]). Występuje jeszcze w r. 1349 jedynie jako kanonik katedralny krakowski [2]).

1693. **Paweł XXIV** kanonik katedralny krakowski.

1694. **Jakub XLVI Szyrzyk** kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze w roku 1350 [3]).

1695. **Michał XVII Niedźwiedź** *(Vrsus)* kanonik katedralny krakowski.

1696. **Mikołaj LXXXIII Goworkowicz** kanonik katedralny krakowski, jest w r. 1334 nadto kanonikiem sandomirskim, a jest synem nieznanego skądinąd Goworka IV kasztelana radomskiego [4]).

1697. **Żegota X** miecznik krakowski, świadkuje na przywileju Michała opata tynieckiego z r. 1327, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Prądniku [5]).

Piastuje on tę godność jeszcze w r. 1330 [6]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

Na powyższym przywileju opata Michała świadkują jeszcze:

1698. **Hanko I** przeor tyniecki, piastuje tę godność jeszcze w r. 1328 [7]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 144, 149, 174, II NN. 244, 245, — Kod. dypl. małop. III N. 641, — Kod. dypl. m. Krakowa II N. 376.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 186.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 103.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 155.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 176.

[6]) Rzyszcz. Mucz. III NN. 67, 83.

[7]) Kod. dypl. małop. I N. 177.

1699. **Dobiesz VI** proboszcz klasztoru tynieckiego, piastuje tę godność jeszcze w latach 1328 i 1329 [1]).

1700. **Rafał I** mnich klasztoru tynieckiego.

1701. **Jan Grot** czyli Grotowicz, mianowany biskupem krakowskim 1 października 1326, umarł 5 sierpnia 1347 r.

Jest on prawdopodobnie synem komesa Grota VII, podkomorzego sandomirskiego, występującego w latach 1283 i 1284, a ma braci rodzonych: komesa Goworka V kasztelana radomskiego (1333), Sięgniewa V, oraz Jakuba XLVII ostatecznie sędziego ziemskiego sandomirskiego (1352, 1353).

Na jego pieczęci biskupiej tronowej widnieje w tarczy herb Rawicz, wobec czego naszego biskupa Jana Grota do rodu Rawiczów zaliczyć należy.

1328.

Na dokumencie Michała opata tynieckiego z r. 1328, wydanym dla miasta Pilzna [2]), świadkują między innymi:

1702. **Jan CIII** niegdy proboszcz kaliski, mnich klasztoru tynieckiego.

1703. **Herman XII** klucznik klasztoru tynieckiego, żyje jeszcze w r. 1349 [3]), oraz

1704. Brat **Przybysław XXVIII,**

1705. **Wojs** i

1706. **Borek,** ci trzej ostatni zakonnicy klasztoru tynieckiego.

Na przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1328,

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 177, — Kod. dypl. mogil. ad N. 56.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 177.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 67.

wydanym dla kościoła lubuskiego [1]), świadkują między innymi:

1707. Mistrz **Marcin XXXIX** lekarz królewski, oraz

1708. **Arnold VI** i 1709. **Wisław VIII** kapelani nadworni.

W przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1328, wydanym dla kapituły katedralnej krakowskiej [2]), wspomniani są między innymi:

1710. **Jan CIV z Bielca,** oraz 1711. **Marcin XL** brat onegoż, właściciele gruntów w Marszowicach pod Goszczą.

1712. **Mścigniew VII Cieleń** z Fury. Ten po imieniu sądząc należy prawdopodobnie do rodu Lisów.

1713. **Sieciesław III** z Mikułowic,

1714. **Mścigniew VIII** z Mikułowic, występujący jeszcze w r. 1329 jako współdziedzic Radnawy w pow. i par. Wojnicz [3]).

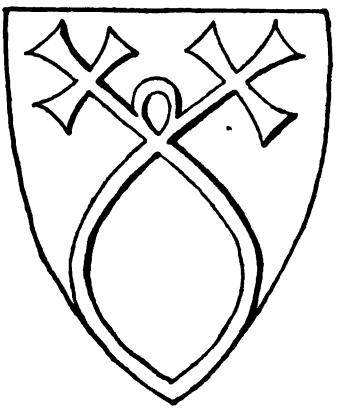

Herb tych Mikułowskich jest znany i dochował się do dni naszych. Widnieje on mianowicie na tablicy erekcyjnej kościoła mikułowickiego z r. 1312 i przedstawia kształt, który tu obok w rysunku domieszczamy.

Jest to niewątpliwie odmiana herbu Wilczekosy, która u Mikułowskich wedle Długosza zwie się Piękostkami.

[1]) Kod. dypl. wielkop. II N. 1088.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 147.
[3]) Kod. dypl. małop. II N. 599.

Nasi Mikułowscy przeto należą do rodu Piękostków. Że zaś herb Wilczekosy pochodzi od herbu Ogniwo [1]), przeto i ród Piękostków jest tylko linią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1715. **Andrzej XXXVI Ciołek Żelechowski** podkomorzy sandomirski, otrzymał od króla Władysława Łokietka w r. 1328 ziemię sandomirską w tenutę [2]).

Należy on do rodu Ciołków.

Na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1328, wydanym w przedmiocie założenia wsi Jaworsko na prawie niemieckiem [3]), świadkują między innymi:

1716. **Franko** czyli **Franciszek IV** pleban z Opatowca.

1717. **Mikołaj LXXXIV** kanclerz biskupa krakowskiego i kanonik katedralny krakowski, piastuje te godności jeszcze w latach 1331 i 1334 [4]).

1718. Mistrz **Piotr CXXII** pleban ze Skałki *(de Rupella)*, sędzia nadworny biskupa krakowskiego, piastuje te godności jeszcze w latach 1330 i 1331, a w latach 1332, 1333, 1334, 1335 i 1337 jest nadto kantorem wiślickim [5]).

1719. **Paweł XXV** pleban z Radłowa.

1720. **Bielko** pleban z Otwinowa.

---

[1]) Jestto domysł kolegi prof. Wojciechowskiego, na który się najzupełniej piszę.

[2]) Ulanowski: Dokumenta kujawskie N. 165.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 244.

[4]) Ibidem I N. 249, II N. 246, — Kod. dypl. małop. III N. 641.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 149, 151, 152, 153, 160, 161, II NN. 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, — Kod. dypl. mogil. ad N. 56.

1329.

W ugodzie z r. 1329 zawartej pomiędzy Michałem opatem tynieckim a Stefanem opatem mogilskim [1]), wspomniani są między innymi:

1721. **Zdziszko** czyli **Zdzisław XVI** pleban u św. Trójcy w Zawichoście,

1722. **Hanko II,** bratanek *(nepos)* mistrza Franciszka II kanclerza kapituły katedralnej krakowskiej, jest w latach 1331 i 1338 skarbnikiem biskupa krakowskiego, a w r. 1338 nadto plebanem w Luborzycy i kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

1723. **Goświn** pleban z Dąbrowy [3]).

1724. **Czader** czyli **Ceder V** mnich tyniecki, występuje jeszcze w latach 1340 i 1349 [4]).

1725. **Mikołaj LXXXV** mnich klasztoru Cystersów w Mogile [3]),

1726. **Fryderyk V** przeor tegoż klasztoru [3]).

Na układzie z r. 1329 zawartym pomiędzy miastem Krakowem a miastem Sączem o drogę handlową ku Toruniowi [5]), wspomniany jest pomiędzy świadkami:

1727. **Mikołaj LXXXVI Wierzynek** *(Wirsink)* mieszczanin krakowski. Jest on w latach 1342, 1344, 1346, 1347, 1351 i 1358 stolnikiem sandomirskim, a w r. 1346 kupuje część wsi Kunice pod Wieliczką [6]).

Samo nazwisko Wirsink wskazuje, że nasz Mikołaj

---

[1]) Kod. dypl. mogil. ad N. 56.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 163, II N. 246.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 51.

[4]) Ibidem NN. 51, 57, 67.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 178.

[6]) Kod. dypl katedr: krak. I N. 172, 192, — Kod. dypl. małop. III NN. 640, 671, 683, 721, — Rzyszcz. Mucz. III N. 94, 120.

był cudzoziemcem; aby przeto mógł zostać szlachcicem polskim i piastować godności ziemskie, musiał poprzód przez jakiś starożytny ród szlachecki polski być do rodu i herbu adoptowany.

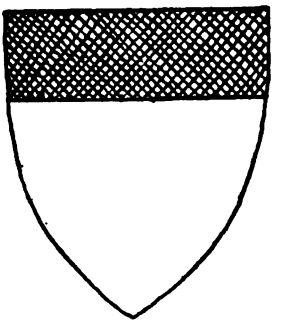

Tak się też rzeczywiście stało, a Długosz nazywa herb Wierzynka „Łagoda“ albo „Połańcze“ [1]). Otóż takich nawskróś polskich proklamacyj nie mógł Wierzynek żadną miarą przynieść ze sobą z zagranicy, mianowicie z Niemiec, lecz je dopiero w naszym kraju drogą adoptacyi uzyskał.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1359 w zbiorach Biblioteki Ossolińskich we Lwowie i wyobraża figurę heraldyczną, którą obok w przerysie podajemy.

W dokumencie Sięgniewa Płaszowskiego z r. 1329, wydanym dla klasztoru księży Dominikanów w Krakowie [2]), występują:

1728. **Sięgniew IV Koska** z Płaszowa. który leguje klasztorowi Dominikanów w Krakowie 60 grzywien i daje w zastaw łąkę w Płaszowie [3]).

Należy on do rodu Rawiczów.

1729. **Jan CV Pilecki** jest w latach 1343, 1345, 1346 i 1347 kasztelanem radomskim [4]).

Należy on do rodu Leliwitów.

1730. **Jan CVI Nawojowicz,** syn prawdopodobnie Nawoja III z Morawicy kasztelana krakowskiego, jest członkiem rodu Starzów małopolskich.

---

[1]) Liber beneficiorum II, 105, III, 45.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 595.

[3]) Ibidem II N. 595, III N. 689.

[4]) Ibidem I N. 218, III N. 683, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 175, — Kod. dypl. wielicki N. 3.

1731. **Krystyn XIV Sokolec.** Ten po imieniu sądząc należy prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1732. **Nieustąp III** z Porzeczna.

1733. **Dzierżek IV Mądrostka** jest w latach 1351, 1352, 1353 i 1356 podsędkiem sandomirskim [1]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1353 w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie, a przedstawia herb Mądrostkę. Podajemy obok jej rysunek.

1734. **Ubisław III z Cudzinowic** kanonik u św. Michała w Krakowie, świadkuje na dokumencie Macieja biskupa kujawskiego z r. 1329, wydanym w przedmiocie założenia wsi Nieskorzów [2]), piastuje on tę godność jeszcze i w r. 1333, w którymto roku jest nadto kustoszem szkalmirskim [3]).

Jest on niewątpliwie członkiem rodu Kołmaszów, gdyż Cudzinowice, z których się pisze, są jedyną posiadłością, jaką w XV wieku ten już podówczas wymierający ród Kołmaszów w Małopolsce dziedziczy.

Stannica tego rodu podana jest powyż pod N. 641 pod Grzegorzem VII Fryderykowiczem, proboszczem szkalmirskim, który również do tego rodu Kołmaszów należał.

W przywileju z r. 1329 wydanym w przedmiocie sołtystwa w Radnawie [4]), wspomniani są:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 192, 197, — Kod. dypl. małop. I N. 244, II N. 595, III NN. 653, 698, 700, 712.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 598.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 129, 151.

[4]) Kod. dypl. małop. II N. 599.

1735. **Piotr CXXIII** oraz brat jego

1736. **Włodko** czyli **Włodzimirz IX** z Mikułowic, współwłaściciele wsi Radnawy w pow. i par. Wojnicz położonej.

Są oni rodzonymi braćmi wspomnianego przez nas wyżej pod N. 1712 Mścigniewa VIII z Mikułowic i należą do rodu Piękostków, gałęzi bocznej rodu Wilczychkosów.

W r. 1328 występuje jeszcze inny brat ich, mianowicie Sieciesław III.

Co do tych Mikułowic, z których się nasi Piotr i Włodko piszą, może zachodzić wątpliwość. W pobliżu bowiem Radnawy w par. Wojnicz leżą Mikołajowice, które snadnie mogą być własnością naszych Piotra i Włodka. Gdyby tak było w rzeczywistości, w takim razie nasz Piotr i Włodek oraz wspomniani wyżej Sieciesław III i Mścigniew VIII nie należeliby do rodu Piękostków, gdyż ród ten odnosi się do Mikułowic, położonych w pow. sandomirskim, par. Wojciechowice, ale po imionach Mścigniew i Włodzimirz sądząc, należeliby do rodu Lubowlitów-Ogniwów, co ostatecznie na jedno wychodzi, skoro ród Piękostków jest tylko gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1737. **Jan CVII** ze Satowa,

1738. **Strzeszek XVIII** z Radnawy, należy prawdopodobnie po imieniu sądząc do rodu Sulimów,

1739. **Henryk XXV** pleban z Wojnicza,

1740. **Stefan XXXVI** wikary z Wojnicza,

1741. **Przybysław XXIX** pleban z Opatowca,

1742. **Jan CVIII** pisarz z Zamościa.

1743. **Otto X** kantor sandomirski, wspomniany w przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1329 [1]), jest w r. 1330 nadto kanonikiem katedralnym krakow-

[1]) Kod. dypl. małop. II N. 600.

skim i piastuje oba te urzędy jeszcze w latach 1331, 1334 i 1336, w którymto ostatnim roku jest nadto kanclerzem wielkopolskim i piastuje tę godność jeszcze w r. 1339. W latach 1349, 1350 i 1351 tytułuje się tylko kanonikiem katedralnym krakowskim, a w latach 1352 i 1355 jest proboszczem szkalmirskim [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

W tymże przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1329 [2]), wspomniani są jeszcze:

1744. **Dominik III** z Pstroszyc. Sprzedał on w r. 1336 siostrzeńcowi swemu Więcławowi wieś Dobrę, w celu założenia takowej na prawie niemieckiem [3]).

1745. **Zawisza III Czestkowicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Czestka I [4]), należy po imieniu sądząc do rodu Starzów małopolskich.

W przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1329 [5]), wydanym w przedmiocie przeniesienia wsi Lusławice na prawo niemieckie, są wspomniani:

1746. **Piotr CXXIV Hostaszowicz,** syn nieznanego skądinąd Eustachego III czyli Hostasza, dziedzic dóbr Lusławice w pow. wojnickim, par. Zakliczyn położonych, dla którychto dóbr w nagrodę swych zasług otrzymuje od króla Władysława Łokietka wzmiankowanym codopiero przywilejem z r. 1329 prawo niemieckie.

Miał on brata Gniewomira IV, po którym w r.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 149, 186, 192, 203, 204, — Kod. dypl. małop. I NN. 185, 186, 195, III NN. 645, 660, 695, — Agz. III N. 1, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 375, — Theiner 544, — Rzyszcz. Mucz. III N. 103.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 600.

[3]) Ibidem III NN. 644, 645.

[4]) Ibidem I N. 181.

[5]) Ibidem I N. 182.

1329 pozostało dwóch synów, współwłaścicieli Lusławic, mianowicie:

1747. **Lusław IV** i 1748. **Bogusza** czyli **Bogusz VIII Gniewomirowicze.** Wszyscy oni należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1749. Komes **Jakub XLVII Grotowicz,** kasztelan żarnowski, piastuje urząd ten jeszcze w latach 1334, 1337, 1339, 1341, 1342, 1343, 1349 i 1350, zaś w latach 1352 i 1353 jest sędzią ziemskim sandomirskim [1]). Na pieczęci pochodzącej z r. 1353, a zatem z czasów jego sęstwa sandomirskiego, tytułuje się komesem.

Będzie on prawdopodobnie synem komesa Grota VII podkomorzego sandomirskiego, a członkiem rodu Rawiczów.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Podajemy wyżej jej rysunek. Wisi ona u dokumentu z r. 1353 w Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie a wyobraża herb Rawicz.

1330.

1750. **Jasiek VII Brunowicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Brunona IV, dziedzic wsi Grajów, Sobolów i Dąbrowa, w obw. bochenskim położonych, otrzymuje od króla Władysława Łokietka pod r. 1330 przywilej na prawo niemieckie w tychże wsiach [2]).

1751. **Janusz X** podkoniuszy krakowski, świadkuje na tymże przywileju króla Władysława Łokietka

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 161, 167, 172, 173, 175, 197, II N. 248, — Kod. dypl. małop. III NN. 667, 689, 695, 697, 698, 699, 700, — Kod. dypl. mogil. N. 68.

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 183.

z r. 1330 [1]); jest on w r. 1331 podczaszym sandomirskim, a w r. 1333 sędzią ziemskim sandomirskim [2]).

1752. **Mikołaj LXXXVII** z Miłosławic, kanonik katedralny krakowski, wspomniany jest w buli papieża Jana XXII z r. 1330 [3]).

1753. **Frowin II** czy też **Wronin** pleban sądecki, wspomniany jest w wyroku kompromisarskim z r. 1330 [4]); jest on w r. 1347 kanonikiem katedralnym krakowskim [5]).

1754. **Jan CIX** siostrzeniec mistrza Franciszka II, wspomniany jest w codopiero przywiedzionym wyroku kompromisarskim z r. 1330.

W tymże wyroku przywiedzeni są nadto:

1755. **Jan CX** archipresbiter kościoła N. P. Maryi w Krakowie.

1756. **Andrzej XXXVII** proboszcz kościoła N. P. Maryi w Krakowie i

1757. **Jakub XLVIII** prokurator pomienionego proboszcza N. P. Maryi w Krakowie.

1758. **Pecold I** przeor klasztoru św. Marka w Krakowie,

1759. **Aleksander IX** scholastyk wiślicki,

1760. **Tomisław IV** albo **Tomek** cześnik nadworny biskupa krakowskiego, jest od r. 1333 do r. 1357 kanonikiem katedralnym krakowskim, a w latach 1346, 1347, 1351, 1354, 1355 i 1356 podkanclerzym nadwornym [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 183.
[2]) Ibidem I N. 185, III N. 636.
[3]) Theiner N. 435.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II NN. 245.
[5]) Ibidem I N. 183.
[6]) Ibidem I NN. 153, 168, 203, 211, II NN. 245, 253, 256, — Kod. dypl. małop. I N. 222, 243, III N. 693, 704, — Kod. dypl. mogil. N. 71, — Rzyszcz. Mucz. II.

Po imieniu sądząc może on należeć do rodu Nagodów-Jelitów.

1761. Brat **Michał XVIII** z Rzymu, szpitalnik szpitala św. Ducha w Krakowie,

1762. **Piotr CXXV** prebendarz z Radomia,

1763. **Dytmar II** wikaryusz kościoła N. P. Maryi w Krakowie.

W wyroku kompromisarskim Janisława arcybiskupa gnieźnieńskiego z r. 1330, wydanym w przedmiocie uiszczania dziesięcin z nowizn [1]), przychodzą wspomniani między innymi:

1764. **Pełka XIX Swęk** cześnik sandomirski. Czy on jest w r. 1333 kasztelanem lubelskim, osądzić nie umiem. Jeśli to on był w r. 1333 kasztelanem lubelskim, w takim razie pozostawił córkę Żędochnę, występującą w r. 1353.

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1765. **Jakub XLIX** kustosz krakowski. Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1330, 1333, 1334, 1337, 1338, 1339 i 1344, zaś w latach 1346 i 1347 jest scholastykiem katedralnym krakowskim [2]).

1766. **Mikołaj LXXXVIII** kapelan z Podgrodzia a kanonik katedralny krakowski.

Na przywileju Katarzyny Odolanówny ksieni starosądeckiej z r. 1330, wydanym w przedmiocie założenia wsi Kamienicy prawem niemieckiem, świadkują między innymi:

1767. **Piotr CXXVI Kuna** rządca *(procurator)* klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu,

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 149.

[2]) Ibidem I NN. 149, 152, 160, 163, 165, 177, 181, 182, — Kod. dypl. małop. I N. 195.

1768. **Jakub L Gładysz** podrzęczy królowej, jest w r. 1334 rządcą *(procurator)* tejże królowej polskiej [1]),

1769. **Wiktor I** pleban starosądecki,

1770. **Filip VI** pleban grywałdski,

1771. **Marcin XLI Koścień** służebnik klasztoru starosądeckiego,

1772. **Adam XVII** klucznik klasztoru starosądeckiego.

1773. **Dzierżek V Pakosławicz** kanonik krakowski u św. Floryana oraz

1774. **Ostasz II** lub **Hostasz** czyli **Ostaszek** podstoli krakowski, bracia przyrodni, otrzymują od króla Władysława Łokietka w r. 1330 przywilej na prawo niemieckie w dobrach ich dziedzicznych [2]).

Są zaś te dobra: Bejsce, Podolany, Stojanowice i Kolantyce w pow. szkalmirskim, Cerekiew, Zakrzów, Zatopolice i Mleczków w pow. radomskim, Brzezice, Ciotcza, Mełgiew, Janowice, Dąbrowica, Sławin i Motycz w pow. lubelskim, Klementowice, Bochotnica, Wirzchoniów i Rudka w pow. kazimirskim, Markuszów, Sierock, Leszkowice, Syrniki, Ciechanice i Tarkawice w pow. lubartowskim, wreszcie Kolechowice w pow. włodawskim.

Dzierżek V jest w latach 1337 i 1339 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]); zaś Ostasz II jest w r. 1352 kasztelanem lubelskim [4]).

Kanonik Dzierżek jest w dokumencie z r. 1337 zwany Pakosławiczem czyli synem Pakosława. Jeśli jego ojcem był Pakosław XI z Mstyczowa, ostatecznie kasztelan krakowski, w takim razie nasi Dzierżek i Ostasz

---

[1]) Agz. VII N. 5.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 602.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 161, II N. 250, — Kod. dypl. małop. I N. 209.

[4]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 27.

należeliby do rodu Lisów; jeśli zaś ojcem jego był Pakosław XII ze Strożyszcz, w takim razie należy on wraz z bratem swoim Ostaszem II do rodu Połukozów.

1331.

W przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1331, wydanym dla klasztoru Premonstrantów w Brzesku [1]), świadkują między innymi:

1775. **Pełka XX** cześnik krakowski. Sprawuje on ten urząd jeszcze w latach 1328, 1329 i 1331; w latach 1333 i 1339 jest kasztelanem sieciechowskim, w latach 1340, 1345, 1346 i 1350 kasztelanem sądeckim, wreszcie w latach 1351, 1352 i 1355 chorążym krakowskim [2]).

Ma on żonę Małgorzatę i córkę Cudkę, żonę Niemiry z Gołczy, której w r. 1339 dobra swe dziedziczne: Sochów, Wola, dwa Tarnowce z gródkiem, Szczytniki, Gruszów, Barzyszów i Soboszów po śmierci leguje [3]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1776. **Piotr CXXVII** łowczy krakowski, świadkuje na przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1331, wydanym dla mieszczan sądeckich [4]), a piastuje urząd ten jeszcze w latach 1333 i 1334 [5]).

1777. **Arnold VII** podskarbi nadworny, świadkuje na tymżesamym przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1331 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 185.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 180, 181, 185, 190, 218, 230, 240, 251, III NN. 696, 699, 717, 723, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 82, 90, 89, 105, I NN. 113, 117, — Agz. VIII N. 1, — Kod. dypl. mogil. ad N. 73.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 90.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 186.

[5]) Ibidem I NN. 186, 193, III NN. 638, 639, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1125, — Agz. III N. 1.

1778. **Stanisław XVII** z Chrząstowa, sędzia ziemski krakowski, świadkuje na przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1331, wydanym dla mieszczan krakowskich [1]), a piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1332 [2]).

W dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1331, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Jaworsku [3]), występują między innymi:

1779. **Mirosław XXI** kustosz zapewne klasztoru Panien Klarysek starosądeckich.

1780. **Hinczko I Słowikowski** rządca *(procurator)* sądecki biskupa krakowskiego, jest w r. 1346 rządcą sławkowskim tegoż biskupa a nadto kanonikiem wiślickim [4]).

1781. **Wilczek I** pisarz nadworny biskupa krakowskiego.

1782. **Andrzej XXXVIII** pisarz nadworny biskupa krakowskiego.

1783. **Dzierżek VI Stągniewski** daje w r. 1331 poręczenie komesowi Mikołajowi wojewodzie krakowskiemu oraz braciom jego Jarosławowi archidyakonowi krakowskiemu i Paszkowi z Bogoryi, niemniej Imbramowi komornikowi i Mścigniewowi podczaszemu krakowskim za komesem Henrykiem Kietliczem i siostrzeńcem jego Witem Smogorzewskim, iż tenże Wit ma sobie córkę wojewody Mikołaja pojąć w małżeństwo i w ciągu lat dwóch zakupić się w ziemi krakowskiej i sandomirskiej za 600 grzywien [5]).

Po imieniu sądząc mógłby ten Dzierżek należeć do rodu Mądrostków lub Rawiczów.

---

[1]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 17.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 605, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 129.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 246.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 180, 181.

[5]) Kod. dypl. wielkop. II N. 1118.

1784. **Mścigniew IX** podczaszy krakowski, wspomniany w powyż przytoczonym dokumencie Dzierżka Stągniewskiego z r. 1331 [1]), jest w r. 1333 podstolim sandomirskim, w r. 1334 wielkorządcą i kasztelanem radomskim, którąto ostatnią godność jeszcze i w latach 1336, 1337 i 1338 piastuje, wreszcie w r. 1341 jest wojewodą krakowskim [2]).

Po imieniu sądząc może on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1332.

1785. **Jolenta** ksieni klasztoru Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie, wydaje w r. 1332 przywilej w przedmiocie sprzedaży sołtystwa w Grabcu i Bonowicach Janowi z Kurzelowa [3]).

1786. Brat **Józef II** mnich klasztoru u św. Andrzeja w Krakowie [3]).

1787. **Mikołaj LXXIX** prokurator klasztoru św. Andrzeja w Krakowie [3]).

1788. **Wojciech XXVII Janowicz** z Opatowca notaryusz publiczny, występuje na wyroku Prota proboszcza czarnowąskiego z r. 1332 [4]).

1789. **Krzywosąd VI** podkomorzy krakowski, świadkuje na przywileju Władysława Łokietka z r. 1332, wydanym dla klasztoru miechowskiego [5]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1333, 1334, 1336 i 1337 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. wielkop. II N. 1118.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 214, III NN. 635, 640, 646, 647, 649, 651, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 162, 164, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 22, II N. 375, — Rzyszcz. Mucz. I N. 109.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 189.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 150.

[5]) Kod. dypl. małop. II N. 605.

[6]) Kod. dypl. małop. III NN. 609, 645, 649, — Agz. III

Z imienia sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich, syn zaś jego Jan podczaszy sandomirski występuje w r. 1339.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1332, wydanym w sporze dziedziców dóbr Strzelce wielkie przeciw Janowi Grotowi biskupowi krakowskiemu o służebności w lasach zaborowskich [1]), wspomniani są:

1790. **Imbram X** z Witowa,

1791. **Mikołaj XC Pępek** ze Strzelec,

1792. **Jakub LI Wojski** oraz syn onegoż

1793. **Jakub LII Jakubowicz,**

1794. **Sieciej** czyli **Siecіech XIV** z Morska, dziedzice dóbr Wielkie Strzelce w pow. radłowskim położonych, a pomiędzy sobą krewniacy.

Ponieważ Wielkie Strzelce są w wiekach średnich w posiadaniu rodu Okszów, ci zaś wymienieni wyżej Imbram, Mikołaj, Jakub, Jakub Jakubowicz i Sieciech wyraźnie się krewnymi między sobą tytułują, przeto wynikałoby stąd, iż oni wszyscy również do rodu Okszów należą.

1795. **Jan CXII Wrocimowicz** wojski sandomirski, syn nieznanego zresztą skądinąd Wrocima II.

1796. **Gotard II Mironicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Mironia III.

1797. **Stanisław XVIII** pisarz sądu ziemskiego krakowskiego, piastuje ten urząd jeszcze w r. 1337, zaś w r. 1353 jest notaryuszem publicznym [2]).

1798. **Goś** albo **Gosko** (Gosław lub Gоćwin)

N. 1, — Kod. dypl. wielkop. II NN. 1125, 1129, 1135, — Kod. dypl. mogil. N. 59, 60.

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 129.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 650, — Kod. dypl. tyniecki N. 70.

woźny sądu ziemskiego krakowskiego, piastuje urząd ten jeszcze w r. 1338 [1]).

1799. **Beskof**(?) również woźny sądu ziemskiego krakowskiego.

Ponieważ imię Beskof jest widocznie przekręcone, a dokument dochował się tylko w kopii, nie jest wykluczoną możność, że nasz Beskof jest identyczny z występującym w r. 1343 Beznosem również woźnym sądu krakowskiego [2]).

1800. **Wilczek II** prawidlnik *(ordinator causarum)* przy sądzie ziemskim krakowskim.

1801. **Wisław VIII** z Pielgrzymowic, komornik sądu ziemskiego krakowskiego.

Imię Wisław wskazywałoby na ród Odrowążów, ale żyjący około połowy XV wieku Jan Pielgrzymowski podsędek ziemski krakowski, używa herbu Turzyna.

1802. **Mikołaj XCI** komornik podsędka ziemskiego krakowskiego.

1803. **Jan CXIII** proboszcz u św. Michała w Krakowie a kanclerz łęczycki.

Na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1332, wydanym w przedmiocie sołtystwa we wsi Wzdole [3]), świadkują:

1804. Mistrz **Piotr CXXVIII** kantor wiślicki, piastuje tę godność jeszcze i w r. 1333 [4]).

1805. **Wilczek III** notaryusz publiczny; może on być identyczny z Wilczkiem I pisarzem nadwornym biskupa krakowskiego (1331) albo z Wilczkiem II prawidlnikiem sądu ziemskiego krakowskiego (1332).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 164.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 216.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 247.
[4]) Ibidem I N. 151.

1333.

1806. Mistrz **Wojciech XXVIII** z Bochni świadkuje na dokumencie Dyonizego opata szczyrzyckiego z r. 1333, wydanym w przedmiocie założenia wsi Ludzimirz na prawie niemieckiem [1]).

1807. **Piotr CXXIX** ze Sącza, pleban z Jakubkowic, wspomniany jest w przywileju królowej Jadwigi Łokietkowej z r. 1333 [2]).

1808. **Idzi VI** cześnik królowej, świadkuje na codopiero wspomnianym przywileju królowej Jadwigi z r. 1333 [2]), a jest w latach 1339 i 1340 cześnikiem krakowskim [3]).

1809. **Boguchwał XVI** proboszcz imbramowicki, wspomniany jest w dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1333 [4]).

1810. **Piotr CXXX** pleban z Gołoczowa, świadkuje na tymże dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1333 [4]).

1811. **Pasek IV** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Janisława arcybiskupa gnieźnieńskiego z r. 1333 [5]).

1812. **Swiesław Wojsławowicz** ze Swieszkowic notaryusz publiczny, poświadcza codopiero wzmiankowany akt Janisława arcybiskupa gnieźnieńskiego z r. 1333 [5]), a jest w latach 1354, 1355 i 1356 kanonikiem katedralnym i oficyałem krakowskim, zaś w r. 1357 kanonikiem krakowskim i proboszczem szkalmirskim [6]).

1813. **Franko** czyli **Franciszek V** opat

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 194.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 84.
[3]) Ibidem III N. 89
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 151.
[5]) Ibidem I N. 152.
[6]) Rzyszcz. Mucz. III NN. 111, 713, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 203, 210, II N. 257, — Kod. dypl. mogil. N. 71.

jędrzejowski, wspomniany w przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1333, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego, piastuje godność tę jeszcze w r. 1355 [1]).

1814. **Arnold VIII** pleban z Gorzyc, wspomniany jest w przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1333, mocą którego od tegoż króla otrzymał prawo założenia mostu na rzece Trześni i karczmy przy takowym [2]). Jest on w latach 1340 i 1343 kanonikiem u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, zaś w latach 1349, 1351, 1352 i 1355 scholastykiem katedralnym krakowskim [3]).

1815. **Spytko** czyli **Spicymir VII** podstoli krakowski, świadkuje na codopiero przywiedzionym przywileju króla Władysława Łokietka z r. 1333 [2]).

Po imieniu sądząc może on należeć do rodu Leliwitów lub Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie z r. 1333 [4]) wspomniani przychodzą:

1816. **Małgorzata** wdowa po Mikołaju LIX Pączku.

1817. **Scibor VIII Jaszczórka,** występuje jeszcze w latach 1334 i 1338, lecz nie piastuje żadnego urzędu [5]).

1818. **Włościbor V,** zięć nieznanego zresztą skądinąd mistrza Adama.

1819. **Adam XVIII Marcinowicz,** syn Marcina XXXII z Brzeźna,

1820. **Pełka XXII Marcinowicz,** również

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 240, — Kod. dypl. tyniecki N. 75.

[2]) Kod. dypl. małop. II N. 607.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 175, 186, 191, 203, 204, 194, II NN. 256, 257, — Kod. dypl. małop. I N. 213.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 632.

[5]) Agz. VII N. 5, — Kod. dypl. małop. III N. 652.

syn Marcina XXXII z Brzeźna; ci obaj Marcinowicze należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1821. **Paweł XXVI** z Nosaczowic,

1822. **Michał XIX** z Opalany.

1823. **Wawrzyniec XIV** z Sokolina, świadkuje na przywileju Spicymira kasztelana krakowskiego z r. 1333, wydanym w przedmiocie założenia wsi Skrzyszów na prawie niemieckiem [1]).

1824. **Grzegorz XIV Niedźwiedź** *(Ursus)* świadkuje na tymże samym przywileju kasztelana Spicymira z r. 1333.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1333 [2]), przychodzą:

1825. **Elżbieta III,** córka nieznanego zresztą skądinąd Gernka Talewskiego, a żona Mikołaja podstolego królowej polskiej Jadwigi Łokietkowej;

1826. **Wisława** druga córka wzmiankowanego codopiero Giernka Talewskiego, a żona Piotra Przybkowicza, syna Przybysława XXVI podsędka krakowskiego; wreszcie

1827. **Jadwiga** trzecia córka namienionego Giernka Talewskiego, a żona Marcina Przybkowicza, również syna Przybysława XXVI podsędka krakowskiego.

1828. **Mikołaj XCII** podstoli królowej Jadwigi Łokietkowej. Zwie on się także Miczkiem Puszczem i jest w latach 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357 i 1358 podstolim krakowskim [3]).

Ma on za żonę Elżbietę córkę Giernka Talewskiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 633.

[2]) Ibidem III N. 635.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 232, 234, 248, 251, III NN. 701, 703, 718, — Rzyszcz. Mucz. I NN. 116, 117, 121, III N. 105, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 189, 195, II N. 258, — Kod. dypl. mazow. N. 72, — Agz. VIII N. 1.

1829. **Bronisław XII** podczaszy sandomirski.

1830. **Strzesz XIX Zadybski** czyli z Zadybia, może po imieniu sądząc należeć do rodu Sulimów.

1831. **Mikołaj XCIII Bobola,** podczaszy królowej, jest w r. 1338 komesem cześnikiem królowej Jadwigi [1]).

Przymianek Bobola dowodzi, że nasz Mikołaj jest potomkiem starego Jakuba Boboli, fundatora kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie, że zatem należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Otóż tu zwracam uwagę na to, co już wyżej pod Spicymirem V (Nr. 1066) powiedziałem, że Jakub Bobola obok owego Spicymira V musiał mieć conajmniej jeszcze drugiego syna, jeśli nie więcej. Podczas bowiem, kiedy za świadectwem Długosza stary Jakub Bobola używał jeszcze jako herbu Ogniwa, które jest stannią runiczną, to potomkowie Spicymira V zarzucili tę stannicę runiczną, a przyjęli natomiast herb zachodnio-europejski Leliwę, dając w ten sposób początek rodowi Leliwitów. Otóż gdyby Spicymir V był jedynym synem Jakuba Boboli, to przez zamianę Ogniwa na Leliwę, Ogniwo przestałoby zupełnie istnieć jako herb, a istniałaby u potomków Boboli tylko Leliwa. Tymczasem wedle zapisek sądowych średniowiecznych oraz *Liber beneficiorum* Długosza dziedzice wsi Wojakowa, Druszków, Porąbka, Kąty, Łęki, Dobrociesz i Połomia używają jeszcze przez cały wiek XV Ogniwa jako herbu; są to więc widocznie potomkowie drugiego syna Jakuba Boboli, którzy przy starem runicznem Ogniwie pozostali. Otóż nasz Mikołaj XCIII Bobola jest wnukiem tego właśnie drugiego, z imienia nieznanego syna Jakuba Boboli, którego potomkowie przy starem Ogniwie się opowiedzieli.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 652.

1832. **Żegota XI Złotonos** *(Aureus Nasus)* z Bieńkowic, otrzymał w r. 1333 za przywilejem Jana ks. oświęcimskiego las niedaleko Zembrzyc nad rzeką Skawą położony [1]), a występuje jeszcze w latach 1355 i 1357 [2]).

Na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1333 [3]), występują:

1833. **Absalon** notaryusz nadworny biskupa krakowskiego a kanonik szkalmirski.

1834. Komes **Goworek V** kasztelan radomski a brat rodzony Jana Grota biskupa krakowskiego. W roku następnym 1334 on już nie żyje, natomiast w tymże roku otrzymuje syn jego Mikołaj kanonik krakowski i sandomirski od klasztoru wąchockiego za zasługi ojca wieś Polany na dożywocie [4]).

1835. **Gierasz** czyli **Gierard XIV** kapelan nadworny biskupa krakowskiego, występuje w tym charakterze jeszcze i w r. 1334 [5]).

1836. **Zdziś** czyli **Zdzisław XVII** kapelan nadworny biskupa krakowskiego, występuje w tym charakterze jeszcze i w r. 1334 [5]).

1837. **Herman XIII** kapelan nadworny biskupa krakowskiego.

Do tego pokolenia zaliczyć należy jeszcze następujących rycerzy małopolskich, którzy wprawdzie osobiście nie występują nigdy, ale o których istnieniu dowiadujemy się z ich potomstwa:

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 192.

[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 75, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 209.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 153.

[4]) Ibidem I N 155.

[5]) Ibidem II N. 249.

1838. **Abraham VII** z Goszyc, którego syn Marek występuje w r. 1361.

1839. **Adam XIX** mistrz, którego zięć Włościbor występuje w r. 1333.

1840. **Andrzej XXXIX** ze Skroniowa, którego synów Mikołaja i Niemstę spotykamy w r. 1363.

1841. **Barbara I** ze Zdzisławic, której córka Felicya przychodzi pod r. 1354.

1842. **Biernat X** z Góry, którego syn Pasek występuje w r. 1342.

1843. **Birowo I** z Grodźca, którego syn Secema przychodzi w r. 1364.

1844. **Bobola III.** Na dokumencie Konstancyi niegdy księżnej głogowskiej, zakonnicy starosądeckiej z r. 1357 [1]) świadkuje między innymi „brat *Bobolactanc,* lektor w Korczynie". Imię *Bobolactanc* nieznane i niemożliwe, jest widocznie przekręcone, co się po części tem tłumaczy, iż ów dokument z r. 1357 nie dochował się w oryginale, lecz dopiero w późnym transumpcie, mianowicie z r. 1559, kiedy już łacińska kursywa się rozpanoszyła i wyrugowała charaktery pisma średniowieczne.

Badając, jak mogło brzmieć w oryginale owo przekręcone imię *Bobolactanc,* dostrzegamy łatwo, iż mamy tu do czynienia z imieniem Boboli, opatrzonem jakimś niezrozumiałym sufiksem. Sufiksy do imienia bywały dodawane albo w charakterze patronimicznym albo w charakterze zdrobniałym lub zgrubiałym. I tak syn Boboli nazywałby się patronimicznie Bobolicz lub Bobolik, to zaś imię w formie zgrubiałej brzmiałoby Boboliczata lub Boboliczęta. Otóż przypuszczam, iż owo przekręcone imię *Bobolactanc* oznacza Boboliczątę czyli Bobolicza, syna Boboli, za czem i to silnie przemawia, iż ów przywilej wystawiony jest na dworze sądeckim, w Sądecczyźnie

[1]) Agz. IV N. 1.

zaś przeważne stanowisko zajmował ród Lubowlitów-Ogniwów, do którego Bobolowie należą.

Jeśli przeto ów Bobolicz czyli Bobolicząta żyje w r. 1357, czyli w siedemnastem pokoleniu, to ojciec jego Bobola III musiał żyć w pokoleniu szesnastem, a zatem w pierwszej połowie XIV wieku i mógł być prawnukiem starego Jakuba Boboli fundatora kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie, a bratem stryjecznym Spytka czyli Spicymira VI z Piasków Tarnowskiego, ostatecznie kasztelana krakowskiego; należy zaś on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a w szczególności do tej jego gałęzi, która starodawne runiczne Ogniwo w herbie zatrzymała.

1845. **Borzysz** (może Borysław) z Pstroszyc, którego syn Stanisław występuje w r. 1362.

1846. **Brożek** z Prawęcina, którego wdowa Jadwiga oraz synowie Falisław, Tomisław i Wojciech występują w r. 1340.

1847. **Buczek I,** którego syn Buczek II Buczkowicz jest rządcą klasztoru miechowskiego w Udorzu w r. 1349.

1848. **Budza II** (Budziwój) z Czarncy, którego córka Wichna przychodzi w r. 1366.

1849. **Budziwoj VIII,** którego synowie Jan i Mikołaj występują w r. 1336.

Jest on po imieniu sądząc prawdopodobnie członkiem rodu Sulimów, może być zaś identyczny z Budziwojem VII Wojsławiczem, w którymto ostatnim razie byłby członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1850. **Cielej V,** którego syn Jan kanonik krakowski występuje w r. 1359.

W r. 1365 występuje Jachna jako wdowa po Cieleju wojewodzie sandomirskim. Otóż wojewody sandomirskiego tego imienia nie znamy; musiał zatem albo bardzo króciutko tę godność piastować, albo co jest

o wiele prawdopodobniejsze, że Cielej nie jest imię, lecz tylko przymianek któregoś z wojewodów sandomirskich urzędujących w szesnastem lub siedemnastem pokoleniu, może Mścigniewa VI Warcisławicza (1331—1334) lub Jana (1361, 1362). Jeśli on jest osobą identyczną z Mścigniewem VI Warcisławiczem z Chrzelowa, w takim razie należy do rodu Lisów.

1851. **Dzierżek X** kasztelan czchowski, którego synowie Pełka i Andrzej występują w r. 1361.

Taki Dzierżek kasztelan czchowski nie jest zresztą skądinąd znany i musiał bardzo krótko godność tę piastować. Może on jednak być identyczny z Dzierżkiem III Celmą, w r. 1338 podsędkiem sandomirskim, z Dzierżkiem IV Mądrostką, również podsędkiem sandomirskim w r. 1353, z Dzierżkiem VI Stągniewskim (1331), z Dzierżkiem VIII stolnikiem krakowskim (1339, 1347) lub wreszcie z Dzierżkiem IX chorążym krakowskim (1339, 1349), jeśli który z tych Dzierżków na krótko przed swą śmiercią godności kasztelana czchowskiego dostąpił.

1852. **Dzierżek XI** ze Szreniawy. Syn jego Spytek występuje w r. 1360.

1853. **Floryan XVIII** z Myszkowa, którego syn Mieczsław występuje w r. 1308.

Może on jednak być identyczny z jednym z pięciu Floryanów żyjących w szesnastem pokoleniu, mianowicie z Floryanem XIII, XIV, XV, XVI lub XVII.

1854. **Gardomir** albo **Gardymir I.** Syna jego Andrzeja spotykamy w r. 1339.

1855. **Gierlach I.** Jego syn Jan kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1349.

1856. **Giedko VII,** którego syn Klimunt Giedczyc przychodzi w r. 1354.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów; imię zaś syna jego Klimunt, właściwe rodowi

Swiebodów-Gryfów, zdaje się wskazywać, że nasz Giedko Swiebodziankę miał za żonę.

1857. **Giedko VIII** z Bieganowa. Jego syna Mikołaja spotykamy w r. 1359.

1858. **Gniewomir V** z Krzyszowic. Córki jego dwie Anna i Małgorzata występują w r. 1365.

1859. **Grot IX,** którego syn Jan doktor dekretów i kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1363. Po imieniu sądząc należy on do rodu Rawiczów.

1860. **Grzegorz XV** z Morawicy, którego syn Andrzej przychodzi w r. 1356.

1861. **Henryk XXVI** ze Sławkowa. Syn jego Teodoryk czyli Dzietrzyk, notaryusz publiczny, występuje w r. 1337.

1862. **Henryk XXVII** z Krzyszowic, którego syn Adam przychodzi pod r. 1361.

1863. **Hildebrand I.** Syn jego Jan Hildebrandowicz jest w r. 1339 rządcą biskupa krakowskiego w Sączu.

1864. **Jakub LIV,** którego syn Jan doktor dekretów a kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1359.

1865. **Jakusz I** ze Zborczyc. Córki jego dwie: Janna i Małgorzata występują w r. 1356.

1866. **Jan CXIV** z Kamienia. Synowie jego Piotr i Świętosław występują w r. 1356.

1867. **Jan CXV** z Wrocimowic, którego syn Wilczek, notaryusz publiczny, występuje w r. 1338.

1868. **Imisław I** z Bieganowa. Wdowa po nim pozostała Świętosława występuje w r. 1359.

1869. **Klimunt XIX,** którego syn Stanko jest w r. 1349 rządcą klasztoru miechowskiego w Krzesławicach.

1870. **Klimunt XX** z Krzyszowic. Dwaj jego synowie Gołuch i Libert występują w r. 1361.

1871. **Klimunt XXI Wróbel** z Krzyszowic, którego córka Czestka występuje w r. 1362.

1872. **Klimunt XXII.** Syn jego Wojciech *(Albertus)* Klimuntowicz jest w r. 1364 notaryuszem publicznym.

1873. **Krystyn XV** z Damujowic, którego syn Pietrasz przychodzi pod r. 1354.

Należy on do rodu Łabędziów.

1874. **Krystyn XVI** z Turbii. Syn jego Wojciech notaryusz publiczny występuje w r. 1338.

1875. **Krystyn XVII.** Syn jego Wojciech kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1363.

1876. **Krystyn XVIII** z Miodar, którego syn Sulisław jest w r. 1366 notaryuszem publicznym.

1877. **Krzczon V** (Krystyn). Syn jego Mirosław Krzczonowicz występuje w r. 1341.

Należy on prawdopodobnie do rodu Łabędziów.

1878. **Krzeczek.** Ma on prawdopodobnie dwóch synów; jeden Maciej jest rządcą klasztoru miechowskiego w Smrokowie, drugi Jakub również rządcą klasztoru miechowskiego w Przecławicach.

1879. **Marek X** z Łęki. Syn jego Birowo Tyczka występuje w r. 1364.

1880. **Marcin XLIV,** którego syn Błażej jest rządcą klasztoru miechowskiego w Jaksicach.

1881. **Michał XX.** Syn jego Mikołaj z Wiślicy jest notaryuszem publicznym w r. 1361.

1882. **Mikołaj XCIV** z Kamienia, którego syn Piotr występuje w r. 1356.

1883. **Mikołaj XCV** z Posądzy. Syn jego Jan występuje około r. 1364.

1884. **Nawój V,** którego syn Sięgniew jest w r. 1351 kanonikiem katedralnym krakowskim.

Może on być identyczny z Nawojem III z Morawicy (1304); w każdym razie należy po imieniu sądząc do rodu Starzów małopolskich.

1885. **Otto XI Rzeczony** ze Skrzynna, którego synowie Mszczug i Krzcząta występują w r. 1354.

Należy on do rodu Łabędziów.

1886. **Pakosław XII** ze Stróżysk. Z synów jego jeden Dzierżsław czyli Dzierżek jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1354, drugi Jan otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1354 miasto Rzeszów.

Należy on do rodu Połukozów.

1887. **Pakosław XIII** z Niegowici, którego syn Jan występuje w r. 1361.

1888. **Pakosław XIV** z Jurkowa. Syn jego Jan przychodzi w r. 1362.

I ci dwaj ostatni Pakosławowie z Niegowici i z Jurkowa należą prawdopodobnie również do rodu Połukozów, gdyż Niegowić była w dobie piastowskiej w ręku Połukozów, Jurków zaś leży niedaleko Niegowici.

1889. **Pantera** ze Skroniowa, którego syn Jan występuje w r. 1366.

1890. **Pasek V** z Bosutowa. Jego córka Hanka żona Grzegorza przychodzi w r. 1358.

1891. **Pietrusz.** Syn jego Szymon Pietruszowicz jest w r. 1349 rządcą klasztoru miechowskiego w Mszczęcinie i Chełmie.

1892. **Piotr CXXXI** z Bosutowa, którego dzieci: syn Falisław oraz córki Machna i Święchna występują w r. 1350.

1893. **Przybek** czyli **Przybysław XXXI** z Krzyszowic, którego syn Mikołaj występuje w r. 1361.

1894. **Raczek I,** którego syn Mikołaj Raczkowicz jest w r. 1349 rządcą klasztoru miechowskiego w Chwalniowie.

1895. **Rynerz III** z Rynerzowic, którego siostra przyrodnia Helka występuje w r. 1354, zaś syn również Rynerz z Woli duchackiej w latach 1346 i 1364. Należy on do rodu Rawiczów.

1896. **Smył XVI.** Syn jego Żegota Smyłowicz jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1360. Po imieniu syna jego Żegoty sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

1897. **Smył XVII** z Krzyszowic, którego córka Machna Smyłowiczówna przychodzi w r. 1361.

1898. **Stanisław XIX** z Pstroszyc, którego dzieci Jakusz, Lambert, Mieczsław i Filka występują w r. 1365.

1899. **Stanisław XX** sołtys z Zadroża. Wdowa po nim pozostała Werbena występuje w r. 1362.

1900. **Staszek** czyli **Stanisław XXI Laska** z Krzyszowic. Córki jego Przybysława i Wichna występują w r. 1362.

1901. **Stępota IV.** Wdowa po nim pozostała Wroczka, dziedziczka Siadczy, występuje w r. 1360.

1902. **Strzesz XX.** Żona jego Machna oraz synowie Klimunt, Przecław i Stanisław występują w r. 1352. Może on być identyczny ze Strzeszem XIX Zadybskim, występującym w r. 1333; należy zaś po imieniu sądząc do rodu Sulimów.

1903. **Świętosław XVIII** z Modlnicy. W r. 1364 występują synowie jego Ceder, Andrzej i Piechna.

1904. **Szczepan** czyli **Stefan XXXVII,** którego syn Jakub jest w r. 1349 rządcą klasztoru miechowskiego w Michałowicach.

1905. **Szczepan** czyli **Stefan XXXVIII**

z Pstroszyc, którego synowie Przecław, Lambert i Jakusz występują w r. 1362.

1906. **Szczepan** czyli **Stefan XXXIX Zapłaczek** z Dziaduszyc, którego żona Ofka i syn Jan występują w r. 1365.

1907. **Tomasz XXIII** z Pawłowa, którego wdowa Małgorzata występuje w r. 1339.

1908. **Warsz IV** z Michowa, którego syn Rafał występuje w r. 1353.

Po imieniu sądząc może on należeć do rodu Rawiczów.

1909. **Wawrzyniec XVI.** Syn jego Maciej jest w r. 1360 kanonikiem katedralnym krakowskim.

1910. **Wilk V** z Krzyszowic, którego syn Strasz występuje w r. 1366.

1911. **Witek** czyli **Wit XVII,** którego synowie Mikołaj, Paweł i Klimunt występują w r. 1354.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1912. **Włodzimirz XII** z Bostowa. Wdowa po nim pozostała Rzechna i syn Pełka występują w r. 1339.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a w szczególności do bocznej tegoż rodu gałęzi, do rodu Łabędziów.

1913. **Włodzimierz XIII** ze Smogorzewa, którego synowie Mieczsław i Włodzimirz występują w r. 1354.

Należy on do rodu Łabędziów.

1914. **Włościej** czyli **Włost XVI** z Gręboszowa, którego synowie Sięgniew kleryk i Jakub przychodzą w r. 1343.

I on również należy do rodu Łabędziów.

1915. **Wojsław XXIV** ze Swieszkowic. Syn

jego jeden Maciej, notaryusz publiczny, występuje w r. 1339, drugi Swiesław w r. 1356.

1916. **Wojsław XXV** z Bieganowa, którego syn Tomisław występuje w r. 1359.

1917. **Wojsław XXVI,** którego syn Świętosław jest w r. 1349 rządca klasztoru miechowskiego w Uniejowie.

1918. **Wojsław XXVII** z Kaliny. Synowie jego Gaweł, Sądek i Jaśko sprzedają w r. 1363 wieś swą dziedziczną Jaśkowice.

Ci czterej Wojsławowie mogą po imionach ich sądząc należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów. Tylko co do Wojsława XXVII z Kaliny może zachodzić wątpliwość, dobra bowiem Jaśkowice, które synowie jego w r. 1363 pozbywają, leżały wedle brzmienia przywileju w okolicy zamieszkałej przez Radwanitów *(inter Raduanos),* z czegoby należało wnosić, że i nasz Wojsław do Radwanitów należy, czemuby się znowu jego imię Wojsław sprzeciwiało. Otóż może być, że Wojsław ożenił się z Radwanówną i wziął za nią Jaśkowice w posagu, za czemby i to przemawiało, że się pisał nie z Jaśkowic lecz z Kaliny, a więc Kalina była jego majątkiem ojczystym, a Jaśkowice tylko majątkiem przychodnim.

1919. **Zaklika II** z Poręby Zakliczynej. Synowie jego Grzegorz i Żegota występują między latami 1350 a 1358.

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

1920. **Zawisza IV** z Młynów. Syn jego Mikołaj kanonik wiślicki występuje w r. 1345.

Po imieniu sądząc należy on również do rodu Starzów małopolskich.

1921. **Zawisza V** chorąży sandomirski, którego syn Dobiesław występuje w r. 1336, zaś wnuk Zawisza w r. 1364.

Imiona jego i jego wnuka wskazują, iż z członkami rodu Starzów małopolskich mamy do czynienia; zaś imię syna jego Dobiesław, właściwe rodowi Odrowążów, nasuwa przypuszczenie, iż nasz Zawisza miał Odrowążównę za żonę.

1922. **Zbygniew IX** ze Szczyrzyca, którego synowie Jeśko Lesicki, Piotr, Marcin, Jerzy i Klimunt, właściciele Dębna, występują w r. 1335.

Ma on braci Zbygniewa VI proboszcza i kanclerza krakowskiego, oraz Idziego VI cześnika krakowskiego.

Należy on prawdopodobnie do rodu Szreniawów.

1923. **Zbygniew X,** którego syn Jan występuje w r. 1346.

Może ten Zbygniew jest identyczny ze Zbygniewem X, jeżeli syn jego Jan jest identyczny z Jeśkiem (Janem) Lesickim, synem Zbygniewa IX.

1924. **Żegota XII.** Z synów jego jeden Piesko czyli Piesek występuje w r. 1346, drugi Imbram burgrabia czchowski w r. 1356.

Może jednak nasz Żegota być identyczny z Żegotą XI Złotonosem z Bieńkowic (1333), Żegotą X miecznikiem krakowskim (1327) lub Żegotą IX Wielogłowskim (1312); w każdym jednak razie należy do rodu Starzów małopolskich.

---

§ 5. Pokolenie siedmnaste.

1334.

1925. **Michał XXI** pleban z Dzierążni a kanonik katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1334 [1]), piastuje zaś te godności jeszcze i w r. 1338 [2]).

[1]) Kod. dypl. mogil. ad N. 55.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 163.

1926. **Dezyderyusz I** przeor klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, świadkuje na dokumencie Michała opata tynieckiego z r. 1334, a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1340 [1]).

1927. **Jan CXVI** kustosz pomienionego klasztoru, który w r. 1340 jest przeorem tegoż klasztoru [2]).

1928. **Hanko III** klucznik tegoż klasztoru.

Na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1334, wydanym dla klasztoru św. Andrzeja w Krakowie [3]), świadkują między innymi:

1929. **Piotr CXXXIII** scholastyk katedralny krakowski. Piastuje on tę godność już w r. 1333, a jeszcze i w latach 1337 i 1339 [4]).

1930. **Mikołaj XCVI** dziekan gnieźnieński a kanonik katedralny krakowski.

1931. **Żegota XIII** z Biertułtowic, zakłada w r. 1334 wieś tę Biertułtowice (dziś Biertowice w pow. kalwaryjskim) na prawie niemieckiem [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

1932. **Piotr CXXXIV Nosal** kasztelan sandomirski, świadkuje na dokumencie Żegoty z Biertułtowic z r. 1334 [5]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344 i 1345 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 57, — Kod. dypl. małop. I N. 197.
[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 57.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 195.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 160, 165.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 196.
[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 169, 175, — Kod. dypl. małop. I NN. 196, 211, 214, 221, III NN. 645, 647, 649, 657, 664, 671, 673, — Kod. dypl. mogil. N. 59, 60, — Rzyszcz. Mucz. I N. 109, III N. 90, 94, 95, — Theiner N. 544 — Kod.

Fakt, że nasz Piotr jedyny dostojnik świadkuje na dokumencie członka Starzów małopolskich, wskazywałby, że i nasz Piotr do tego rodu Starzów małopolskich należy. Przemawia za tem przypuszczeniem i ten dalszy fakt, że nasz Piotr nazywa się Nosalem, podczas gdy inny członek rodu Starzów małopolskich, mianowicie Żegota z Bieńkowic zwie się Złotonosem. Widocznie ród Starzów małopolskich odznaczał się szczególnemi nosami.

1933. **Jan CVII** opat klasztoru Cystersów w Mogile, wspomniany w przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1334 [1]), piastuje godność tę jeszcze w latach 1344, 1354, 1355 i 1356 [2]).

1934. **Wojciech XXIX** z Biechowa skarbnik krakowski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1334 [3]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1338 i 1339 [4]).

1935. **Jan CXVIII** opat wąchocki, nadaje w r. 1334 Mikołajowi Goworkowiczowi kanonikowi krakowskiemu wieś Polany na dożywocie [5]), a występuje z tą godnością jeszcze w latach 1337, 1343 i 1345 [6]).

1936. **Bertold IV** archidyakon lubelski a kanonik katedralny krakowski, świadkuje na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1334 [7]), a piastuje te godności jeszcze w r. 1337 [8]), w którymto ostatnim roku jest mistrzem.

---

dypl. m. Krakowa I N. 25, II N. 378, — Kod. dypl. tyniecki N. 58, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1210.

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 58.

[2]) Ibidem NN. 59, 60, 62, 70, 71, 72.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 638.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 167, — Kod. dypl. małop. III N. 653.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak I N. 155.

[6]) Ibidem I N. 162, — Kod. dypl. małop. III NN. 672, 675.

[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 248.

[8]) Ibidem I N. 161.

1937. **Jan CXIX** skarbnik nadworny biskupa krakowskiego a kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1334 [1]), a piastuje te godności jeszcze w latach 1337, 1343, 1345, 1346 i 1347 [2]).

1938. **Konstancya,** wnuczka króla Kazimirza Wielkiego, zakonnica w klasztorze Panien Klarysek w Starym Sączu (1334), jest w latach 1357 i 1358 ksienią tegoż klasztoru. W r. 1334 tytułuje się księżną sądecką i głogowską [3]).

1939. **Przybysław XXX Żabka,** rządca sądecki klasztoru Panien Klarysek tamże, świadkuje na przywileju Konstancyi niegdy księżnej głogowskiej z r. 1334 [4]).

1940. **Piotr CXXXV** proboszcz kielecki a kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1334 [5]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1337 i 1343 [6]).

1335.

1941. **Jan CXX** pleban prandociński,

1942. **Jan CXXI** pleban biecki oraz

1943. **Mikołaj XCVI** pisarz nadworny biskupa krakowskiego, występujący jeszcze także i w r. 1343 [7]),

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 641.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 160, 180, 182, 183, II N. 252, — Kod. dypl. tyniecki N. 66, — Kod. dypl. małop. III N. 641, — Rzyszcz. Mucz. III N. 97.

[3]) Kod. dypl. małop. III NN. 642, 714, 719, 952, — Agz. IV N. 1, VII N. 5, — Rzyszcz. Mucz. III N. 119.

[4]) Agz. VII N. 5.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 249.

[6]) Ibidem I N. 161, II N. 250, — Kod. dypl. małop. III N. 672.

[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 252.

świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1335 [1]).

W dokumencie synów Zbygniewa IX ze Szczyrzyca z r. 1335 [2]) występują:

1944. **Jeśko** czyli **Jaśko VIII Lesicki,**

1945. **Piotr CXXXVI Zbygniewowicz,**

1946. **Marcin XLII Zbygniewowicz** i

1947. **Jerzy II Zbygniewowicz,** bracia rodzeni a synowie Zbygniewa IX ze Szczyrzyca, współwłaściciele dóbr Dębna w pow. nowotarskim położonych.

1948. **Klimunt XXIII Zbygniewowicz** miecznik krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1340, 1341, 1343, 1344, 1345 i 1354 [3]). Jest on bratem synów Zbygniewa IX ze Szczyrzyca, a zatem synem tegoż Zbygniewa IX i wraz z braćmi swymi prawdopodobnie członkiem rodu Szreniawów.

1949. **Jan CXXII** pleban u św. Jana w Szczyrzycu.

1950. **Jan CXXIII** pleban z Nowegotargu.

1951. **Mikołaj XCVII** pleban ze Starych Rudek.

1336.

W dokumencie Dominika z Pstroszyc z r. 1336, wydanym w przedmiocie założenia wsi Dobra [4]), przychodzą:

1952. **Więcław XXVII** siostrzeniec Dominika

---

[1]) Kod. dypl mogil. ad N. 56.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 198.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 198, 213, 237, III N. 677, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 205, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 24, — Rzyszcz. Mucz. III N. 93, 94.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 644.

III z Pstroszyc, otrzymuje od tegoż wuja swego prawo założenia wsi Dobry na prawie niemieckiem.

1953. **Świętopełk V** kustosz kielecki.

1954. **Klimunt XXIV Mścigniewicz,** syn Mścigniewa VI Warcisławicza z Chrzelowa, wojewody sandomirskiego, jest w r. 1431 chorążym krakowskim, w latach 1348, 1350, 1351, 1352, 1353, 1355, 1357, 1358, 1359 i 1363 podstolim sandomirskim, a w latach 1363 1364, 1365 i 1366 kasztelanem radomskim [1]).

Należy on do rodu Lisów.

1955. **Mszczug** czyli **Mścigniew X** dziedzic Pałecznicy w pow. miechowskim, jest w latach 1331, 1332, 1334, 1336, 1337, 1338, 1342, 1344 i 1346 wojewodą sandomirskim [2]).

Ma on trzech synów: Klimunta i Mszczuga, którzy występują już w r. 1336 i Jarosława, występującego dopiero w r. 1356.

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów, za czem imię jego i jego syna Mszczug przemawia; imię zaś starszego jego syna Klimunt, rodowi Świebodów-Gryfów właściwe, wskazywałoby, że ze Swiebodzianką był ożeniony.

1956. **Mszczug** czyli **Mścigniew XI Mścigniewowicz,** brat wspomnianego wyżej Klimunta XXIV Mścigniewicza i również syn Mścigniewa VI

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 195, 205, 238, — Kod. dypl. małop. I N. 240, 272, 289, III N. 664, 702, 723, 731, 733, 758, 768, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 30, — Kod. dypl. mazow. N. 72, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 99, 104.

[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 18, 22, 25, — Kod. dypl. małop. I NN. 195, 210, 214, 221, III NN. 644, 645, 657, 660, 662, 712, II NN. 605, 604, — Kod. dypl. katedr. krak. I 161, 169, — Kod. dypl. wielkop. II NN. 1129, 1135, — Agz. III N. 1, — Rzyszcz. Mucz. III N. 95.

Warcisławicza z Chrzelowa, wojewody sandomirskiego, jest w latach 1351, 1356, 1357 i 1358 łowczym krakowskim, zaś w latach 1363, 1364, 1365 i 1366 podkomorzym krakowskim, przyczem jest w r. 1364 nadto starostą bydgoskim [1]).

Należy on do rodu Lisów.

1957. **Budziwój IX.** Należy on prawdopodobnie do rodu Sulimów, a ma dwóch synów, którzy równocześnie z ojcem w r. 1336 występują.

1958. **Mikołaj XCIX Budziwojowicz** i

1959. **Jan CXXIV Budziwojowicz,** synowie codopiero wzmiankowanego Budziwoja IX.

1960. **Mirosław XX** pisarz (?).

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1336, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [2]), świadkuje między innymi:

1961. **Jasiek** czyli **Jan CXX Jura** podstoli sandomirski. Jest on w latach 1338, 1339, 1340, 1342, 1343, 1344, 1345 i 1346 podkomorzym krakowskim, w latach 1347, 1348, 1351, 1352, 1353, 1354 i 1355 wojewodą sandomirskim, wreszcie w latach 1356, 1357, 1359, 1360, 1361, 1362 i 1363 kasztelanem krakowskim. Żoną jego była Elżbieta [3]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 205, 231, 232, — Kod. dypl. małop. I NN. 245, 284, 288, 289, III NN. 693, 710, 781, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 30, — Kod. dypl. mazow. N. 72, — Kod. dypl. wielkop. III NN. 1369, 1529.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 646.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 172, 195, 197, 198, 189, 223, 227, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 25, 29, 32, 35, — Kod. dypl. małop. III NN. 668, 671, 673, 683, 697, 699, 704, 707, 708, 721, 696, 701, 702, 724, 735, 749, I NN. 218, 219, 235, 238, 239, 256, 259, 262, — Rzyszcz. Mucz. I NN. 116, 119, 232, II N. 493, III NN. 98, 100, 111, 112, 115, — Agz. V N. 3, III N. 5, 9, 13, VII N. 6, — Kod. dypl. wielkop. III NN. 1354, 1369, 1310, 2050, — Kod. dypl. tyniecki N. 84.

Należy do rodu Leliwitów.

1962. **Dobiesław VII Zawiszyc,** syn Zawiszy V, otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1336 przywilej na przeniesienie dziedzicznej swej posiadłości Chodowa z prawa polskiego na prawo niemieckie [1]).

Jest on w latach 1345, 1346, 1347, 1348 i 1349 podstolim krakowskim, w r. 1350 podkomorzym krakowskim, w latach 1351 i 1353 podkomorzym sandomirskim, w latach 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365 i 1366 kasztelanem wiślickim, a w latach 1368 do 1379 wojewodą krakowskim [2]).

Ma on syna Krzesława występującego w r. 1364 i drugiego Zawiszę, który w tymże roku jest kanonikiem katedralnym krakowskim, oraz wnuka Zawiszę Dobiesławowicza, w latach 1364 i 1365 również kanonika katedralnego krakowskiego.

Imię Zawisza, którego używa dziad i wnuk, jest rodowi Starzów małopolskich właściwe, wobec czego naszego Dobiesława do tegoż rodu zaliczyć musimy. Imię zaś Dobiesław jest prawdopodobnie odziedziczone przez matkę, która mogła być z domu Odrowążówną.

Czy do niego odnosi się przywilej króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, zezwalający na założenie miasta Pilzna [3]), osądzić nie umiem, tem bardziej, gdy w przywileju tym wspomniany jest nasz Dobiesław bez żadnego urzędu, podczas gdy w tym czasie musiał być albo je-

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 647.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 188, 192, 237, — Kod. dypl. małop. I NN. 219, 222, 225, 231, 232, 234, 241, 248, 254, 262, 282, 287, III NN. 710, 722, 723, 724, 725, 728, 737, 741, 744, 769, 779, 960, — Rzyszcz. Mucz. II N. 279, III NN. 104, 105, 106, 115, 134, 138, I N. 116, — Agz. III N. 5, 14, VII N. 6, — Kod. dypl. mazow. N. 72, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 30, — Kod. dypl. wielkop. III NN. 1354, 1409, — Kod. dypl. mogil. N. 77.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 706.

szcze podkomorzym sandomirskim, albo już kasztelanem wiślickim; chyba gdyby puściwszy podkomorstwo sandomirskie w r. 1353, nie zaraz został kasztelanem wiślickim i wskutek tego chwilowo w r. 1354 zostawał bez urzędu.

1963. **Salomea** ksieni Zgromadzenia Panien Klarysek w Starym Sączu, zakłada w r. 1336 wieś Tylmanowę w pow. krościeńskim na prawie niemieckiem [1]).

Na przywileju z r. 1336 w tej mierze wydanym [1]), świadkuje między innymi:

1964. **Wawrzyniec XV** pleban z Łącka; on to prawdopodobnie jest w latach 1357 i 1358 spowiednikiem klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu [2]).

1965. **Wisław IX** dworzanin królewski, nabywa w r. 1336 od króla Kazimirza Wielkiego kamienicę przy rogu rynku i ulicy brackiej położoną, niegdy zdrajcy Hermanowi z Raciborza mieszczaninowi krakowskiemu skonfiskowaną, za 150 grzywien [3]).

Mogłaby zachodzić wątpliwość, ażali nasz Wisław jest szlachcicem, wobec okoliczności, iż w przywileju nie jest tytułowany *nobilis,* a tylko *discretus vir,* jakito tytuł zazwyczaj plebejuszom bywa nadawany. Gdy jednak nasz Wisław jest znaczniejszym *(specialis servitor)* dworzaninem królewskim, gdy nadto jest człowiekiem bogatym i łatwo mógłby uzyskać adoptacyę do którogokolwiek rodu szlacheckiego polskiego, gdyby z urodzenia szlachcicem nie był, gdy wreszcie imię jego Wisław jest imieniem dostojnem, jakiego tylko rody szlacheckie Odrowążów i Zabawów używały, przeto z tych powodów i my naszego Wisława w poczet szlachty zaliczamy.

1966. **Jan CXXVI** czyli **Jeśko Mądrostka** sędzia ziemski krakowski, świadkuje na wyżej wzmian-

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 648.
[2]) Ibidem III NN. 719, 714, 952.
[3]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 375.

kowanym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1336, wydanym dla Wisława IX swego dworzanina [1]), a piastuje urząd ten jeszcze w latach 1338, 1339, 1342, 1343 i 1344 [2]). Występuje on jednak już w r. 1335 i to jako sędzia nadworny krakowski [3]).

Po przymianku jego sądząc należy on oczywiście do rodu Mądrostków.

1337.

1967. Brat **Biernat XI** spowiednik królowej Jadwigi Łokietkowej, wspomniany jest w przywileju tejże królowej z r. 1337, wydanym dla mieszczan nowosądeckich [3]).

1968. **Sięgniew V Grotowicz,** wspomniany jest jako już nieżyjący brat rodzony Jana Grota biskupa krakowskiego, w przywileju tegoż biskupa z r. 1337, wydanym w przedmiocie założenia kościoła parafialnego we wsi Chrobrzanach [4]).

Jest on synem Grota VII podkomorzego sandomirskiego, a członkiem rodu Rawiczów.

1969. **Henryk XXVII** podkomorzy sandomirski, świadkuje na przywileju Kazimirza Wielkiego z r. 1337, wydanym dla miasta Bochni [5]), jest podkomorzym sandomirskim jeszcze i w latach 1338, 1339, 1340, 1342, 1343, 1344, 1345 i 1346, zaś kanclerzem wiślickim jest w latach 1347, 1348, 1349, 1351 i 1352 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 375.

[2]) Ibidem I N. 25, II N. 375, — Kod. dypl. małop. I N. 216, III N. 661, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1210, — Theiner, N. 544, — Rzyszcz. Mucz. III N. 95.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 207.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 160.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 649.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 164, 172, 188, 217, — Kod. dypl. małop. I NN. 222, 228, 232, 660, 662, 673, 675, 686, 690, 695, — Agz. V N. 2, VIII N. 1, II N. 1, — Kod.

W r. 1359 on już nie żyje, gdyż w tym roku występuje pozostała po nim wdowa Świętoszka z synem Mikołajem i otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego przywilej na prawo niemieckie dla dóbr dziedzicznych po nim pozostałych: Gorzyce, Wielopole i Uście [1]).

Gdy główne dobra Gorzyce znajdują się w wiekach średnich w posiadaniu rodu Połukozów, przeto i my naszego Henryka do tegoż rodu odsyłamy.

1970. **Marcin XLIII** kanonik kielecki, świadkuje na tymże przywileju biskupa Jana Grota z r. 1337 [2]).

Na tymże przywileju biskupa Jana Grota z r. 1337 świadkują jeszcze:

1971. **Piotr CXXXVII** pleban ze Sławkowa [3]).

1972. **Piotr CXXXVIII** pleban z Giebułtowa.

1973. **Zbyszko** czyli **Zbygniew XI** pleban ze Słupów.

1974. **Humbert I** pleban z Więcławic.

Na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1337, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Winiarach [3]), świadkują między innymi:

1975. **Jan CXXVII** z Koźlej, kanonik katedralny krakowski.

1976. **Staszko** czyli **Stanisław XIX** rządca sławkowski biskupa krakowskiego, piastuje urząd ten jeszcze w r. 1343 [4]).

1977. **Mieczsław VIII** burgrabia biskupa krakowskiego w Lipowcu.

---

dypl. m. Krakowa I N. 25, 27, — Kod. dypl. wielicki N. 3, — Rzyszcz. Mucz. I N. 116, 117, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1273, — Kod. dypl. mazow. N. 72.

[1]) Agz. V N. 4.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 160.

[3]) Ibidem I N. 161.

[4]) Ibidem I N. 173.

1978. **Herman XIV** pleban z Krzeszowic.

1979. **Mikołaj XCIX** pleban ze Siemuni.

1980. **Mikołaj C** kapelan biskupa krakowskiego.

1981. **Jakub LIII** takiż kapelan biskupa krakowskiego.

1982. **Teodoryk X Henrykowicz** ze Sławkowa, notaryusz publiczny, piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1346 [1]).

1983. **Szczu z Żukowic** otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego pod r. 1337 przywilej [2]), mocą którego król zatwierdza mu przywileje nadane przez Leszka Czarnego i Władysława Łokietka na wieś Żukowice (w pow. pilźnieńskim, par. Lisia Góra).

Ś. p. Żegota Pauli wręczył swego czasu Wnemu Faustynowi Żukowi Skarszewskiemu odpis powyższego przywileju twierdząc, iż dotyczy on przodka Wgo Żuka i że owo imię wypisane w przywileju „Sczu“ należy wedle średniowiecznej pisowni czytać Żuk. Jestto gruba niedorzeczność. Sczu w średniowiecznej pisowni nie czytało się nigdy Żuk. Jest też i inny bardzo poważny argument przemawiający przeciw przypuszczeniu ś. p. Paulego. Oto rodzina Żuków Skarszewskich używa herbu Nałęcz; ród Nałęczów zaś jest ściśle rodem wielkopolskim i w dobie piastowskiej żadnego Nałęcza w Małopolsce osiedlonego nie spotykamy. W owych bowiem czasach nie istniała jeszcze mania włóczęgostwa i każdy siedział całe życie tam, gdzie go rodzice obsadzili. W szczególności zaś przesiedlanie się z jednej dzielnicy do drugiej oznaczało tyle, co wchodzenie w służbę do księcia zagranicznego; gdyż gdy z dóbr ziemskich trzeba było odbywać służbę wojskową, przeto zakupiwszy się w innej dzielnicy, trzeba było z tych dóbr odbywać służbę

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 181.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 651.

wojskową księciu tej dzielnicy, w której te zakupione dobra leżały; a jeśli książę tej dzielnicy prowadził przypadkiem wojnę z księciem owej dzielnicy, gdzie leżały stare dziedziczne dobra owego szlachcica, tedy szlachcic ten z nowo nabytych dóbr musiałby ciągnąć na wojnę przeciw własnemu księciu, coby już stanowiło zdradę główną. Wobec tego musiał się wytworzyć zwyczaj, iż aby módz służyć księciu ościennemu (a więc pośrednio i nabywać dobra w innej dzielnicy), trzeba było na to uzyskać od własnego księcia pozwolenie czyli przywilej. Otóż takie przywileje istnieją wprawdzie, lecz należą do największych rzadkości i tylko bardzo zasłużonym wielmożom były udzielane. Dopiero kiedy za czasów Władysława Łokietka kilka dzielnic polskich zostało napowrót połączonych pod jedno berło, wtenczas można już było zupełnie swobodnie przesiedlać się z jednej dzielnicy do drugiej, gdyż obie dzielnice podlegały jednemu i temuż samemu księciu. Jestem więc najsilniej przekonany, że żaden ród wielkopolski nie przesiedlił się wcześniej do Małopolski, jak conajwcześniej dopiero za czasów Władysława Łokietka lub Kazimirza Wielkiego, kiedy już obie te dzielnice pod wspólnem berłem zostawały. Iżby zaś już za czasów Leszka Czarnego jaki ród wielkopolski, a zwłaszcza Nałęczów Żuków był osiedlony w Małopolsce, nie da się zgoła pomyśleć. Wyjątek stanowiło tylko duchowieństwo, które się mogło swobodnie przesiedlać z dzielnicy do dzielnicy, gdyż ono do służby wojennej obowiązane nie było.

Ś. p. Paulego zapewne zbałamuciła nazwa wsi Żukowice, która była nadana owemu Sczu przez Leszka Czarnego, a która rzeczywiście od imienia Żuk pochodzi. Tylko ś. p. Pauli nie znając historyi formowania się wsi polskich nie dostrzegł, że ów Żuk, od którego Żukowice nazwę swą biorą, nie mógł być identyczną osobą z owym Sczu. Jeśli bowiem już Leszek Czarny nadał Żukowice owemu Sczu, tedy owe Żukowice nazywały

się tak już przedtem, zanim się stały własnością pomienionego Sczu; ów więc Żuk, po którym one swą nazwę wzięły był inną zgoła osobą jak ów Sczu. Gdyby zaś owe Żukowice dopiero od owego Sczu, jako mniemanego Żuka, nazwę swą wzięły, tedy w chwili Leszkowej darowizny musiałyby się były nazywać inaczej, a król Kazimirz Wielki zatwierdzając owe Leszkowe nadanie, byłby niewątpliwie i ową dawniejszą nazwę Żukowic w swój przywilej wciągnął. Skoro zaś w przywileju króla Kazimirza Wielkiego jest zamieszczona tylko nazwa Żukowic, to znaczy, że wieś ta zwała się Żukowicami już za czasów Leszka Czarnego i przed nadaniem onejże owemu Sczu.

Porównywując nazwę wsi Żukowice z tem, co z dzieł Wojciechowskiego i Piekosińskiego wiemy o formacyi dawnych wsi polskich, przychodzimy do przekonania, że Zukowice jest nazwą patronimiczną i oznacza nie Żuka samego, lecz jego potomków jako ojczyców czyli założycieli tej wsi i że takie wsie należą do najstarszych na obszarach naszej ojczyzny, a sięgają czasów, kiedy się przodkowie nasi w dzisiejszej naszej ojczyźnie osiedlili. Że zaś to nie nastąpiło później, jak około połowy szóstego wieku po Chrystusie, tedy owi Żukowice czyli synowie Żuka, założyciele wsi Żukowic, żyli około połowy szóstego wieku, czyli na 700 lat przed owym Sczu. Że zaś owa wieś nie nazywa się Żuków, jakby się musiała nazywać, gdyby jej założycielem był ojczyc Żuk, lecz Żukowice, czyli dzieci Żuka, tedy dowód, że Żuk wcale nie doszedł do ojczyzny naszej, lecz podczas wędrówki zmarł, a do ojczyzny naszej doszły tylko jego dzieci, czyli Żukowice. Ostateczny rezultat jest taki, że Żuk, od którego pochodzi nazwa Żukowic, był wieśniakiem, a Żuk, od którego pochodzi ród Żuków na Skarszewie, był jako Nałęcz, niewątpliwie wielkopolskim rycerzem, a żył prawdopodobnie jeszcze w dobie Popielidów.

1984. **Pasek** czyli **Paweł XXVII** z Bogoryi sędzia ziemski sandomirski, świadkuje na wspomnianym wyżej przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1337, wydanym dla Sczu z Żukowic [1]), piastuje tę godność jeszcze w latach 1338, 1339, 1341, 1342, 1345 i 1347, występuje zaś już z tą godnością w r. 1335 [2]). Jest on w latach 1359, 1362, 1363, 1364 i 1365 kasztelanem bieckim [3]).

Należy on do rodu Bogoryów.

1985. **Michał XXII** wojski krakowski, świadkuje na tymżesamym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1337 [1]).

1986. **Świętosław XVI** opat klasztoru Premonstrantów w Brzesku, nadaje przywilejem z r. 1337 Kunkowi Kuncowiczowi sołtystwo w Gunowie [4]).

W tymże przywileju opata Świętosława z r. 1337 [4]) wspomniani są jeszcze:

1987. **Mikołaj CI** przeor klasztoru Premonstrantów w Brzesku.

1988. **Świętek** czyli **Świętosław XVII,** żupnik królewski, zapewne krakowski, piastuje tę godność jeszcze w r. 1338, a jest w latach 1355 i 1358 podskarbim nadwornym [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 651.

[2]) Ibidem III NN. 653, 660, 667, 670, 684, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 167, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1191, — Mosbach: Przyczynki str. 74.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 267, 268, 274, III N. 728, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 227, 231, — Rzyszcz. Mucz. III N. 141.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 162.

[5]) Ibidem I N. 214, II N. 258, — Kod. dypl. małop. I N. 241, — Kod. dypl. mogil. N. 71, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 22.

1989. **Wolman** podrzęczy krakowski a wójt w Łobzowie.

1990. **Staszek** czyli **Stanisław XX** pisarz ziemski a sołtys opatkowicki.

1338.

1991. **Tomasz XXIV Stąg,** kasztelan biecki, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1338, wydanym dla mieszczan krakowskich [1]), a piastuje tę godność jeszcze w latach 1339, 1340 i 1341 [2]).

1992. **Wilhelm VI** opat klasztoru Cystersów w Koprzywnicy, wspomniany jest w wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego, wydanym w r. 1338 w sporze z dziedzicami Tułkowic [3]).

1993. **Kiełcz XI,** wspomniany jest w tymże samym wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z roku 1338 [3]), jako właściciel wsi położonej w obw. jasielskim, pow. frysztackim, w sąsiedztwie wsi paraf. Dobrzechów. Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Awdańców.

1994. **Rafał II** pisarz nadworny sandomirski, świadkujący na wzmiankowanym wyroku z r. 1338 [3]), jest w latach 1339, 1341 i 1342 pisarzem sądu ziemskiego sandomirskiego [4]).

1995. **Mikołaj CII** woźny sądu ziemskiego sandomirskiego, świadkuje na tymże samym wyroku z r. 1338.

---

[1]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 22.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 210, 213, — Rzyszcz. Mucz. III N. 90.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 653.

[4]) Ibidem III NN. 667, 670, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 166, 167.

1996. **Janusz XI** z Opalany i

1997. **Jarosław VI** z Opalany, wydają pod r. 1338 Janowi młynarzowi swemu przywilej, w celu założenia tejże wsi Opalany na prawie niemieckiem [1]).

Będą oni prawdopodobnie synami Michała XIX z Opalany i również prawdopodobnie członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

1998. **Andrzej XXXIX Lis** podczaszy i podstoli królowej wdowy Jadwigi Łokietkowej, świadkuje na powyższym przywileju dziedziców Opalany z r. 1338 [1]), piastuje tę godność jeszcze i w r. 1339, zaś w latach 1340, 1342, 1344, 1345 i 1346 jest kasztelanem wiślickim [2]).

Przezwisko Lis mogłoby być prostym przymiankiem; gdy wszelako imię Andrzej należy do imion między innemi także rodowi Lisów właściwych, przeto nie wahamy się naszego Andrzeja również do rodu Lisów zaliczyć.

Na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1338, wydanym w przedmiocie uposażenia ołtarza św. Wincentego Lewity w katedrze krakowskiej [3]), bądź świadkują, bądź są wspomniani:

1999. **Klimunt XXI** scholastyk wrocławski a kanonik katedralny krakowski; piastuje te godności jeszcze w r. 1346 [4]).

2000. Mistrz **Piotr CXXXIX** pleban z Podgrodzia a kanonik katedralny krakowski, piastuje te godności jeszcze i w r. 1339 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 652.

[2]) Ibidem I NN. 208, 218, III NN. 652, 663, 671, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 89, 95, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 172, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 25, — Kod. dypl. wielicki N. 3.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 163.

[4]) Ibidem I N. 181.

[5]) Ibidem I N. 168.

2001. **Hauko IV** pleban z Luborzycy, kanonik katedralny krakowski a skarbnik biskupa krakowskiego.

2002. **Jan CXXVIII** z Nowego miasta w Dunajcu, świadkuje na przywileju Zbygniewa kanclerza i proboszcza krakowskiego z r. 1338, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Szaflarach [1]).

2003. **Piotr CXL** ze Słupa, kasztelan grodu w Dunajcu, świadkuje na tymże dokumencie z r. 1338 [1]).

Akt notaryalny z r. 1338 [2]) wystawili następujący notaryusze:

2004. **Wojciech XXX Krystynowicz** z Turbii, notaryusz publiczny, który urząd ten piastuje jeszcze i w r. 1340 [3]).

2005. **Jan CXXIX Rudgerowicz** z Brześcia, notaryusz publiczny, należy właściwie do rycerstwa kujawskiego.

1339.

2006. **Dzierżek VIII** stolnik krakowski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza wielkiego z r. 1339, wydanym w przedmiocie wójtostwa w Wieliczce [4]), a piastuje urząd ten jeszcze w r. 1347 [5]).

2007. **Jan CXXX** albo **Jaśko Spicymirowicz** z Tarnowa łowczy krakowski, świadkuje na przywileju ojca swego Spicymira VI kasztelana krakowskiego z r. 1339 [6]). Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1340 i 1343, zaś w latach od 1345 do 1358 jest kasztelanem wojnickim. Na pieczęci jego wiszącej u do-

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 655.
[2]) Theiner N. 544.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 212.
[4]) Ibidem III N. 657.
[5]) Ibidem III N. 683.
[6]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 378.

kumentu z r. 1352 widnieje herb Leliwa i napis *Johannis de Tharnow* [1]).

Należy więc do rodu Leliwitów.

2008. **Siecieslaw IV** koniuszy krakowski, świadkuje na codopiero wspomnianym przywileju Spicymira VI kasztelana krakowskiego z r. 1339 [2]).

Na przywileju królowej wdowy Jadwigi Łokietkowej z r. 1339 [3]), świadkują między innym:

2009. **Ścibor IX** z Łukawicy ziemianin sądecki.

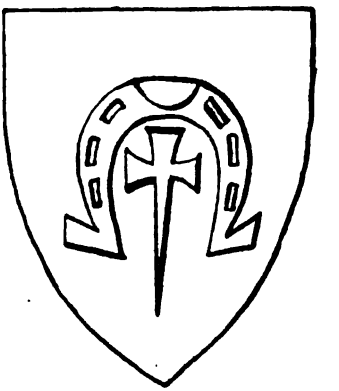

Znana nam jest pieczęć Jakusza z Łukawicy, sędziego subrogata sądeckiego z r. 1378, zapewne syna lub wnuka naszego Ścibora; wyobraża ona podkowę barkiem do góry obróconą, a pod podkową miecz w słup, rękojeścią do góry wyrychtowany. Rysunek tego herbu dołączamy. Jest to odmiana herbu Boleścic.

2010. **Mikołaj CIII Lala** podkomorzy królowej, piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1354 [4]).

Przymianek Lala jest tensam, od którego pochodzi proklamacya Leliwa, z czegoby wynikało, że nasz Mi-

---

[1]) Ibidem I N. 27, 29, 30, 32, II N. 378, — Kod. dypl. małop. I NN. 232, 239, 241, 245, 217, 218, 225, III NN. 693, 695, 696, 701, 710, 724, 725, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 195, 198, 201, 214, — Rzyszcz. Mucz. I N. 116, II N. 507, III N. 89, 106, 115, 117, — Kod. dypl. tyniecki N. 58, — Agz. V N. 3, VII N. 6, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1310, 1354, 2050.

[2]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 378.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 208.

[4]) Rzyszcz. Mucz. III N. 111.

kołaj Lala od tego samego rodu pochodzi, od którego pochodzą i Leliwici, a zatem od rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Otóż przypominam, że na dworze sądeckim królowej wdowy Jadwigi występuje w latach 1333 i 1338 Mikołaj XCIII Bobola bądź jako podczaszy, bądź też jako cześnik królowej, którego przymianek Bobola tak żywo przypomina jednego z najznakomitszych reprezentantów rodu Lubowlitów-Ogniwów z czasu panowania księcia Leszka Kazimirowicza, mianowicie Jakuba Bobolę fundatora kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie a dziada Spicymira Tarnowskiego praojca Leliwitów. Sądzę, że nasz Mikołaj CIII Lala jest synem tego właśnie Mikołaja XCIII Boboli, podczaszego królowej wdowy Jadwigi.

2011. **Wojciech** *(Albertus)* **XXXI Kostrzewa.**

2012. **Mikołaj CIV** kapelan i pisarz nadworny królowej wdowy Jadwigi Łokietkowej.

W dokumencie Pełki kasztelana sieciechowskiego z r. 1339 [1]) przychodzą między innymi:

2013. **Małgorzata I,** żona Pełki XX podówczas kasztelana sieciechowskiego.

2014. **Cudka,** córka wzmiankowanego Pełki XX kasztelana sieciechowskiego a żona Niemiry z Gołczy.

2015. **Niemira** czyli **Niemir IX** z Gołczy mąż Cudki, córki Pełki XX kasztelana sieciechowskiego. Onto zapewne jest w r. 1341 posłem króla Kazimirza Wielkiego do papieża, a w r. 1350 podkomorzym nadwornym [2]).

2016. **Jasiek IX** kasztelan połaniecki.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 90.

[2]) Theiner N. 569, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1303.

We wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1339, wydanym w przedmiocie wsi Jeziorko [1]), są wspomniani:

2017. **Henryk XXVIII** podsędek ziemski sandomirski.

2018. **Rzechna** wdowa po Włodzimirzu XII z Bostowa.

2019. **Pełka XXIII Włodzimirowicz,** syn Włodzimirza XII z Bostowa; onto może jest w latach 1351, 1352 i 1354 podkoniuszym sandomirskim, w latach 1355, 1357 i 1358 podkoniuszym krakowskim, przyczem w r. 1358 jest nadto marszałkiem nadwornym [2]).

Po imieniu jego i jego ojca sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

2020. **Andrzej XL Gardymirowicz.**

2021. **Jan CXXXI Krzywosądowicz** podczaszy sandomirski. Jest on prawdopodobnie synem Krzywosąda VI podkomorzego krakowskiego a jako taki członkiem rodu Starzów małopolskich.

2022. **Mikołaj CV** kantor wiślicki a kanonik katedralny krakowski [3]).

2023. **Wit XVIII** z Jankowic, jest w latach 1354 i 1358 kasztelanem połanieckim [4]).

Ponieważ z tych Jankowic piszą się także Grot i Goworek, niewątpliwi Rawicze, przeto i naszego Wita również do rodu Rawiczów zaliczyć wypada.

2024. **Zdziszek** czyli **Zdzisław XVIII**

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 166.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 236, III NN. 693, 724, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 198, 201, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 30, — Rzyszcz. Mucz. I N. 117, — Agz. VIII N. 1.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 168.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 705, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1380.

z Mydłowa. Onto zapewne jest w r. 1349 burgrabią olsztyńskim [1]).

2025. **Stefan XXXVIII** z Płaczkowic, występuje jeszcze w r. 1341, w którym zwany jest zupnikiem *(zuparius)* z Płaczkowic [2]).

2026. **Piotrasz** czyli **Piotr CXLI** woźny *(officialis)* sądu ziemskiego sandomirskiego.

2027. **Benedykt VIII** proboszcz klasztoru Bożogrobców w Miechowie, wydaje w r. 1339 przywilej w przedmiocie założenia wsi Bieńkowice na prawie niemieckiem [3]).

Na tymże przywileju świadkują między innymi:

2028. Brat **Mikołaj CVI Anka** mnich miechowski.

2029. Brat **Henryk XXIX** mnich miechowski.

2030. Brat **Mikołaj CVII Koniusza** mnich miechowski.

2031. Brat **Fryczek** mnich miechowski.

2032. Brat **Sułek VII** mnich i rządca *(procurator)* klasztoru miechowskiego.

W dokumencie Dzierżka kanonika krakowskiego z r. 1339, wydanym w sporze z klasztorem szczyrzyckim o niektóre dziesięciny [4]), przychodzą:

2033. **Mikołaj CVIII** oficyał krakowski a pleban kościoła św. Szczepana w Krakowie.

2034. **Jan CXXXII** pleban sieciechowski.

2035. **Aleksy** czyli **Aleksander X** wikaryusz katedralny krakowski.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 691.
[2]) Ibidem III N. 667.
[3]) Ibidem III N. 658.
[4]) Ibidem I N. 209.

2036. **Mikołaj CIX** wikaryusz kościoła św. Szczepana w Krakowie.

2037. **Herman XV** wikaryusz tegoż kościoła.

2038. **Leniart XX** wikaryusz tegoż kościoła.

2039. **Piotr CXLII** wikaryusz kościoła św. Floryana na Kleparzu w Krakowie.

2040. **Radymir** notaryusz publiczny.

2041. **Maciej XI Wojsławowicz** ze Swieszkowic notaryusz publiczny, jest w latach 1355 i 1356 pisarzem nadwornym a zarazem kanonikiem katedralnym krakowskim, którąto ostatnią godność piastuje jeszcze w r. 1357, w którymto roku nadto jest kollektorem [1]).

Jest on synem nieznanego skądinąd Wojsława XXIV ze Swieszkowic, ma brata Swiesława oficyała i kanonika krakowskiego, a po imieniu ojca jego Wojsława sądząc, należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2042. **Jan CXXXIII** opat klasztoru łysogórskiego, wspomniany w przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1339, wydanym dla klasztoru łysogórskiego [2]), występuje jeszcze i w r. 1345, lecz już nie jest więcej opatem [3]).

We wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1339, wydanym w przedmiocie wsi Jeziorko [4]), przychodzą:

2043. **Małgorzata II** wdowa po nieznanym zresztą skądinąd Tomaszu XXIII z Pawłowa.

2044. **Goworek VI** z Jankowic. Ten po imieniu sądząc należy do rodu Rawiczów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III NN. 713, 715, — Kod. dypl. katedr. krak. I 210, — Kod. dypl. mogil. N. 71.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 660.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 64.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 167.

2045. **Lasota VI** z Przezwodu.

2046. **Sułek VIII** z Bydczyna, występuje jeszcze w r. 1347, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2047. **Jawor II** z Kacic.

2048. **Bertold V** z Kamienia, kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1339, wydanym dla kościoła w Mystkowie [2]), piastuje godność tę jeszcze w latach 1345, 1346 i 1347, przyczem od r. 1345 jest zarazem równocześnie kantorem wiślickim [3]).

2049. **Grzegorz XVI** podczaszy biskupa krakowskiego a kustosz szkalmirski, świadkuje na wzmiankowanym przywileju biskupa Jana Grota z r. 1339 [2]).

2050. **Jan CXXXIV Hildebrandowicz** rządca *(procurator)* sądecki biskupa krakowskiego, świadkuje na tymże przywileju Jana Grota z r. 1339 [2]), a występuje z tą godnością jeszcze i w r. 1346 [4]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1339, w przedmiocie przeniesienia wsi Stępocice na prawo niemieckie wydanym [5]), przychodzą:

2051. **Bonifacy II** ze Stępocic,

2052. **Idzi VII** ze Stępocic, brat przyrodni pomienionego Bonifacego II,

2053. **Piotr CXLIII** ze Stępocic, prawdopodobnie brat powyższych Bonifacego II i Idziego VII, nie żyje już w r. 1339, a ma dwóch synów Domana i Więcława.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 684.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 168.

[3]) Ibidem I N. 179, 182, — Kod. dypl. mogil. N. 63, — Kod. dypl. tyniecki N. 66, — Rzyszcz. Mucz. III N. 97.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 180.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 661.

2054. **Doman III Piotrowicz** ze Stępocic, syn wzmiankowanego Piotra CXLIII.

2055. **Więcław XXVIII Piotrowicz** ze Stępocic, drugi syn wzmiankowanego Piotra CXLIII.

2056. **Andrzej XLI** kasztelan radomski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1340 i 1341 [1]).

2057. **Dzierżek XII** (Dzierżsław) ze Stogniewic stolnik krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1353, 1356, 1358, 1365 i 1366 [2]).

Byłaby pokusa wziąć go za osobę identyczną z Dzierżkiem VI Stągniewskim występującym już w r. 1333, gdyby znaczna różnica lat pomiędzy temi dwoma osobami nie budziła wątpliwości.

Należy on po imieniu sądząc do rodu Mądrostków.

1340.

2058. **Mikołaj CX** z Wierciczowa kapelan kaplicy Wniebowzięcia N. P. Maryi w katedrze krakowskiej, wspomniany jest w przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340, wydanego w przedmiocie uposażenia tejże kaplicy [3]).

2059. **Bogusław XXXI** opat klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, sprzedaje w r. 1340 Hinczmanowi z Krakowa i spólnikom jego wieś Gołkowice [4]).

2060. **Klimunnt XXIII** kustosz wzmiankowanego klasztoru tynieckiego, świadkuje na dokumencie opata Bogusława XXXI z r. 1340 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 210, 211, 214, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 169.

[2]) Kod. dypl małop. III NN. 680, 689, 721, 778, 780, I N. 234, 288, — Kod. dypl. tyniecki N. 76, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 238.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 169.

[4]) Kod. dypl. tyniecki NN. 57, 58.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340, wydanym dla miasta Kazimirza [1]), świadkują między innymi:

2061. **Staszek** czyli **Stanisław XXI Jelitko** podkoniuszy krakowski. Piastuje on tę godność jeszcze w r. 1341, w latach 1343, 1346, 1347, 1351 i 1352 jest podczaszym krakowskim, a w r. 1346 nadto starostą kaliskim; w r. 1353 jest kasztelanem żarnowskim, a w latach 1354, 1355, 1356, 1358 aż do 1366 kasztelanem małogojskim [2]).

Należy on do rodu Nagodów-Jelitów.

Do dokumentu z r. 1352 poręczającego za królem Kazimirzem Wielkim pożyczkę 1000 kóp groszy rajcom miasta Krakowa, przywiesił on pieczątkę sygnetową, na której widnieje herb Jelita oraz uszkodzony napis: *s. Thomislai de Vit...* (zapewne Witów), z czego wynika, że nasz Staszko Jelitka był synem Tomisława. Atoli w pokoleniu szesnastem, do którego należał ojciec naszego Staszka, żyje dwóch Tomisławów: Tomisław II ostatecznie wojewoda sandomirski (1320—1327) oraz Tomisław IV kanonik i podkanclerzy krakowski. Co do kanonika Tomisława IV nie jest wprawdzie wykluczoną możność, iżby on dopiero wdowcem będąc i mając dzieci, przywdział szatę duchowną, w którymto razie nawet kanonikiem będąc, mógłby mieć syna; niema wszelako najmniejszego powodu do czynienia podobnego przypuszczenia, wobec czego wolimy naszego Staszka Jelitkę uważać za syna Tomisława II wojewody sandomirskiego. Zresztą jest to o tyle rzeczą obojętną, gdy wedle wszel-

[1]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 24.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 215, 238, 240, 243, 245, 257, 259, 260, 275, 283, III NN. 673, 702, 710, 723, 725, 778, 779, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 24, 27, 32, — Agz. III N. 2, V N. 4, — Rzyszcz. Mucz. I N. 119, II N. 496, III N. 98, 104, 112, 117, 133, 138, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 195, 197, 198, 217, 221, 237, — Kod. dypl. mazow. N. 72.

kiego prawdopodobieństwa obaj Tomisławowie zarówno do rodu Nagodów-Jelitów należą.

2062. **Mszczug** czyli **Mścigniew XI** z Siedliszowic.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340, wydanym w przedmiocie założenia wsi Prawęcin na prawie niemieckiem [1]), przychodzą wspomniani:

2063. **Jadwiga II** wdowa po nieznanym zresztą skądinąd Brożku Prawęckim, oraz synowie jej:

2064. **Falisław X,** 2065. **Tomisław V** i 2066. **Wojciech XXXII** *(Albertus)* **Brożkowicze Prawęccy.**

2067. **Jan CXXXV** prokurator klasztoru Cystersów w Szczyrzycu, wspomniany jest w dokumencie Jarosława archidyakona krakowskiego z r. 1340, wydanym dla tegoż klasztoru [2]).

W tymże dokumencie z r. 1340 [2]) wspomniani są nadto:

2068. **Wincenty XIII** pleban z Wieliczki.

2069. **Bożej V** przeor klasztoru Dominikanów w Krakowie, który z imienia sądząc może należeć do rodu Rawiczów.

2070. **Stanisław XXII** przeor klasztoru Dominikanów w Sandomirzu, jest w r. 1349 przeorem klasztoru krakowskiego [3]).

2071. **Pełka XXIV** kasztelan sądecki, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340, wydanym w przedmiocie założenia wsi Jakubkowice na prawie niemieckiem [4]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1345, 1346 i 1350 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 210.
[2]) Ibidem I N. 212.
[3]) Ibidem III N. 689.
[4]) Rzyszcz. Mucz. III N. 89.
[5]) Ibidem I N. 113, — Kod. dypl. małop. I NN. 218, 230.

2072. **Piotr CXLIV Fałkowski** proboszcz kościoła św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, otrzymuje wraz z Jakubem kanclerzem sieradzkim, prawdopodobnie bratem swoim, od Kazimirza Wielkiego przywilej w r. 1340 na założenie miasta we wsi Fałków [1]). Dnia 12 grudnia 1347 r. został on biskupem krakowskim, a umarł 6 czerwca 1348 r.

Należy pono do rodu Doliwów.

2073. **Eustachy V** podstoli krakowski, świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340 [1]), a jest kasztelanem lubelskim w latach 1351, 1352, 1354 i 1358 [2]).

2074. **Wilczek IV Birkowski** podstoli sandomirski, świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1340 [1]), jest zaś kasztelanem sandomirskim w latach 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356 i 1358 [3]).

W r. 1356 sprzedał on dziedziczną swą wieś Ochmanów klasztorowi staniąteckiemu.

1341.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1341 [4]) są wspomniane:

2075. **Wyżenega III** z Brzezia oraz

2076. **Stanisława II** z Brzezia, siostry, które siostrzenicy swej

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 663.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 232, III NN. 722, 724, — Rzyszcz. Mucz. I N. 116, 119, — Agz. V N. 2, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 29, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1380.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 233, 235, 238, 239, III NN. 694, 696, 697, 701, 703, 707, 708, 718, 722, — Kod. dypl. mogil. ad N. 73, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1310, 1380, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 195, — Rzyszcz. Mucz. I N. 119, III N. 117, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 29, — Agz. III N. 5.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 214.

2077. **Felicyi I,** żonie Mikołaja z Topoli część swoją dziedziczną w Brzeziu odstąpiły.

2078. **Mikołaj CXI** z Topoli, mąż Felicyi, siostrzenicy Wyżenegi i Stanisławy z Brzezia, występuje jeszcze w r. 1356, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2079. **Warsz V** kasztelan wojnicki; piastuje on tę godność jeszcze i w r. 1343 [2]).

Z imienia sądząc należy do rodu Rawiczów.

2080. **Piotr CXLV Nieorza** świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1341 [3]), dotyczącym sołtystwa w Gonowie, jest w latach 1343, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360 wojskim krakowskim, w latach 1361, 1362, 1363, 1364, 1365 i 1366 kasztelanem wojnickim, wreszcie w latach 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375 i 1376 wojewodą sandomirskim [4]).

2081. **Krzesław IX** z Szumska, świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1341 [3]), a występuje jeszcze w latach 1349, 1350 i 1357, ale bez żadnego urzędu [5]).

2082. **Wisława II** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu, wystawia w r. 1341 przy-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 206.

[2]) Ibidem I N. 175.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 664.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 189, 198, 201, 217, 240, II N. 253, Kod. dypl. małop. I N. 219, 222, 228, 235, 241, 278, 283, 288, 292. 317, III NN. 664, 673, 688, 704, 708, 723, 718, 724, 778, 781, 794, 809, 814, 817, 818, 822, 826, 846, 851, 876, 730, 731, 733, 735, 816, 834, 789, 963, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 93, 99, 106, 111, 112, 117, 119, 120, 153, I N. 117, — Agz. III NN. 3, 16, V N. 3, VIII N. 1, — Kod. dypl. wielkop. NN. 1508, 1310, 1354, 1380, 2050.

[5]) Kod. dypl. małop. III NN. 664, 717, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 188, — Kod. dypl. mogil. N. 68.

wilej na założenie wsi w lesie pomiędzy Moszczenicą a Gaboniem [1]).

Na tymże przywileju świadkują:

2083. Brat **Dymitr I** spowiednik pomienionego klasztoru.

2084. **Jan CXXXVI** celnik rzeczonego klasztoru.

2085. **Domasław XII** rządca *(procurator)* tegoż klasztoru, występujący jeszcze i w r. 1346 [2]).

2086. **Mikołaj CXIII** kapelan i pisarz pomienionego klasztoru, wreszcie

2087. **Miłosz,** 2088. **Ermosław** i 2089. **Piotr CXLVI** służebnicy rzeczonego klasztoru.

2090. **Strzesz XXI** ze Strzeszowic, podsędek ziemski sandomirski, wydaje w r. 1341 wraz z Pawłem sędzią ziemskim sandomirskim wyrok w sprawie między Wilhelmem opatem koprzywnickim a dziedzicami Tułkowic [3]). Piastuje on ten urząd jeszcze i w r. 1342 [4]), zaś po imieniu sądząc należy do rodu Sulimów.

W tymże wyroku [5]) wspomniani są jeszcze:

2091. **Dzierżek XII** z Janikowic; ten z imienia sądząc mógłby należeć do rodu Mądrostków.

2092. **Mirosław XXII Krzczonowicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Krzczona V czyli Krystyna. Onto prawdopodobnie jest w r. 1362 komornikiem sądu ziemskiego sandomirskiego [5]), a po imieniu ojca jego Krystyna sądząc jest członkiem rodu Łabędziów lub też Lubowlitów-Ogniwów.

2093. **Stefan XL** żupnik (podrzęczy) z Płaczkowic.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 665.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 678.
[3]) Ibidem III N. 667.
[4]) Ibidem III N. 670.
[5]) Ibidem III N. 750, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 228.

2094. **Zdziszek** czyli **Zdzisław XIX** żupnik z Krępy.

2095. **Piotrek** czyli **Piotr CXLVII** służebnik *(officialis)* czyli woźny sądu ziemskiego sandomirskiego; piastuje urząd ten jeszcze w latach 1342 i 1353 [1]).

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1341, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [2]), świadkuje między innymi:

2096. **Sięgniew VI Włościejowicz,** syn nieznanego zresztą skądinąd Włościeja czyli Włosta XVI, proboszcz u św. Michała na zamku krakowskim i kanonik katedralny a podkanclerzy nadworny krakowski, piastuje obiedwie te godności aż do r. 1373 [3]).

Po imieniu ojca jego Włościeja czyli Włosta sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi bocznej Łabędziów.

1342.

2097. **Pasek VI Biernatowicz** z Góry, świadkuje wraz z ojcem swym Biernatem na przywileju Spicymira kasztelana krakowskiego z r. 1342, wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu Kezeyrswald na prawie niemieckiem [4]).

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z roku 1342, wydanym w sporze klasztoru koprzywnickiego przeciw dziedzicom wsi Radowąża [5]), przychodzą wspomniani:

2098. **Kiełcz XII** oraz

2099. **Pasek VII** dziedzice Radowąża, zapewne szwagrowie; imiona ich bowiem na różne rody wskazują

---

[1]) Kod. dypl. małop. III NN. 667, 670, 700.
[2]) Kod. dypl. małop. I N. 215.
[3]) Theiner I N. 920.
[4]) Agz. V N. 2.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 670.

i tak podczas gdy Kiełcz wskazywałby ród Awdańców, to imię Pasek jest raczej rodowi Bogoryów właściwe.

2100. **Mikołaj CXIV** z Ciszycy starosta sandomirski.

2101. **Piotr CXLVIII** z Samborzca.

2102. **Nawój VI** z Tułkowic; ten po imieniu sądząc należy prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

2103. **Hanko V** pleban z Maniny.

2104. **Stefan XLI** komornik sędziego ziemskiego sandomirskiego.

2105. **Andrzej XL** ze Sokolnik.

2106. **Werner IV** z Mydłowic.

1343.

2107. **Jan CXXXVII** z Radomska, kanonik wiślicki, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1343, wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu Chełmu na prawie niemieckiem [1]), a piastuje godność tę jeszcze i w latach 1345 i 1346 [2]).

2108. **Stanisław XXVI** rządca *(procurator)* biskupa krakowskiego w Sławkowie, świadkuje na tymże przywileju biskupa Jana Grota z r. 1343 [1]).

2109. **Grzegorz XVII** scholastyk kielecki, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1343, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Jasieńcu [3]), a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1344 [4]).

2110. Brat **Piotr CXLIX** Benedyktyn świadkuje na tymże przywileju biskupa Jana Grota z r. 1343 [3]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 173.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 179 i 180.
[3]) Ibidem II N. 252.
[4]) Kod. dypl. mogilski N. 62.

2111. **Mikołaj CXV** pleban ze Starego Tarczka, świadkuje na tymże dokumencie z r. 1343 [1]).

2112. **Pełka XXV** pleban ze Zbyszyc, świadkuje na tymże przywileju z r. 1343 [1]).

2113. **Zdziszek** czyli **Zdzisław XX** pleban ze Słupa, świadkuje również na tymże dokumencie z r. 1343 [1]).

Na dokumencie Jana opata wąchockiego z r. 1343, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Kazimirzu, Babicach i Prawęcicach [2]), świadkują:

2114. Brat **Marcin XLV** przeor,

2115. Brat **Stanisław XXVII** piwniczny, jest w r. 1354 przeorem klasztoru [3]),

2116. Brat **Mirosław XXIV** zakonnik, jest w r. 1354 podprzeorzym klasztoru [3]),

2117. Brat **Błażej V** zakonnik a pleban w Kazimirzu,

2118. Brat **Sułek IX** kustosz,

2119. Brat **Racław VII** zakonnik a pleban w Pakosławicach, jest w r. 1354 klucznikiem klasztoru [3]),

2120. Brat **Domasław XIII** zakonnik,

2121. Brat **Andrzej XLI*b*** zakonnik, występuje jeszcze i w r. 1354 [3]),

2122. Brat **Jan CXXXVIII** zakonnik klasztoru wąchockiego, jest w r. 1345 opatem tegoż klasztoru [4]).

2123. **Mikołaj CXVI** pleban z Waśniowa.

2124. **Stefan XLII** z Mirzca.

2125. Komes **Pakosław XV** z Pakosławic; ten po imieniu sądząc należy prawdopodobnie do rodu Awdańców.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 62.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 672.
[3]) Ibidem III N. 709.
[4]) Ibidem III N. 675.

2126. Komes **Wszebor VI** wraz z synem, z Karbowa (zapewne z Kargowa). Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2127. **Andrzej XLII** oraz brat jego

2128. **Jarosław VIII** dziedzice dóbr Lęcze, otrzymują w r. 1343 od króla Kazimirza Wielkiego przywilej na różne swobody [1]).

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1343, wydanym w sporze o dział w Potoku [2]), przychodzą wspomniani:

2129. **Zdzisław XXI Janowicz** z Potoka.

2130. **Sułek X** z Potoka, występuje jeszcze i w r. 1365 [3]).

2131. **Jakub LV** z Potoka.

2132. **Wojciech XXXIII Wiewiórka** z Potoka.

2133. **Krystyn XIX Adamowicz** z Książa, syn komesa Adama XIV z Książa, kasztelana wiślickiego.

2134. **Wilczek V** pisarz sądu ziemskiego sandomirskiego, jest w latach 1344 i 1347 pisarzem nadwornym, a w r. 1349 pisarzem ziemskim generałem [4]).

2135. **Staszek** czyli **Stanisław XXVIII** woźny sądu ziemskiego krakowskiego, występuje w tym charakterze jeszcze i w r. 1358 [5]).

2136. **Klimunt XXIII*c*** woźny sądu ziemskiego krakowskiego, występuje w tym charakterze jeszcze także i w r. 1358 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 673.
[2]) Ibidem I N. 216.
[3]) Ibidem III N. 781.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 176 — Theiner N. 662, — Kod. dypl. małop. III N. 689.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 212.
[6]) Ibidem I N. 213.

2137. **Beznos** woźny sądu ziemskiego krakowskiego, będzie zapewne identyczną osobą z tym woźnym sądu ziemskiego krakowskiego, który w dokumencie z r. 1322 występuje pod przekręconem nazwiskiem Beskof (N. 1799).

2138. **Jan CXXXIX** pisarz sądu ziemskiego krakowskiego.

W buli papieża Klemensa VI z r. 1343 [1]), wydanej w przedmiocie wsi Kozłów, są wspomniani:

2139. **Jakub LVI Włościejowicz** oraz

2140. **Witek** czyli **Wit XIX Włościejowicz,** synowie Włościeja czyli Włosta XVI z Gremboszowa, prowadzą spór z proboszczem katedralnym krakowskim o dobra Kozłów (pow. żabieński, par. Gremboszów) i zyskują takowy.

Po imieniu ojca ich Włosta sądząc należą oni do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gałęzi Łabędziów.

1344.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1344, wydanym dla Spicymira kasztelana krakowskiego [2]), jest wspomniany:

2141. **Przybysław XXXII** pisarz nadworny. Występuje on w tym charakterze jeszcze w latach 1344, 1346, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352 i 1354; w r. 1349 jest proboszczem u św. Jerzego w Gnieźnie, zaś od r. 1350 plebanem sądeckim [3]).

2142. **Wierzchosław V** kanonik katedralny

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 174.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 95.

[3]) Ibidem I N. 117, III N. 95, 104, 105 — Kod. dypl. katedr. krak. I N, 195, 198, — Kod. dypl. małop. I N. 228, 230, 236, — Kod. dypl. wielicki N. 3, — Kod. dypl. wielkop. II N. 1273.

krakowski, świadkuje na dokumencie Jana księcia oświęcimskiego z r. 1344 [1]).

2143. **Wojsław XXVIII** rządca *(procurator)* biskupa krakowskiego, świadkuje na tymżesamym dokumencie Jana księcia oświęcimskiego z r. 1344 [1]), a piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1347 [2]).

2144. **Bartłomiej VIII** opat łysogórski, zamienia w r. 1344 z Hankiem Romankiem rajcą krakowskim ogród klasztorny, pod kościołem św. Mikołaja położony, za kamienicę położoną przy ulicy św. Krzyża [3]).

2145. **Wawrzyniec XVII** kantor u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, świadkuje na powyż wspomnianym akcie zamiany Bartłomieja opata łysogórskiego z r. 1344 [3]).

2146. **Mikołaj CXVII** kanonik sądecki (?) pisarz nadworny, świadkuje również na wzmiankowanym akcie opata Bartłomieja z r. 1344 [3]), a piastuje urząd ten jeszcze w latach 1348, 1350, 1362, 1364, 1365, 1367 i 1370; w latach 1348 i 1350 jest kanonikiem gnieźnieńskim, zaś w latach 1362, 1364, 1365, 1367 i 1370 plebanem czchowskim [4]).

2147. Mistrz **Piotr CL** kantor katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1344, wydanym w przedmiocie fundacyi dwóch ołtarzy w kościele katedralnym krakowskim [5]); piastuje zaś tę godność jeszcze i w latach 1345, 1346 i 1347 [6]).

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 62.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 182.

[3]) Ibidem I N. 176.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 67, 68, — Kod. dypl. małop. I N. 266, 275, — Agz. III N. 14, — Kod. dypl. katedr. krak. II N. 264, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1635.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 177.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 179, 180, 181, 182, 183, —

1345.

2148. **Henryk XXX** opat klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, wydaje w r. 1345 przywilej na sołtystwo w Zborowicach [1]), piastuje zaś tę godność jeszcze w latach 1346 i 1349 [2]).

W powyższym przywileju opata Henryka z r. 1345 [1]) wspomniani są jeszcze:

2149. **Maciej XII** piwniczny klasztoru tynieckiego, który piastuje godność tę jeszcze i w r. 1362 [3]).

2150. **Jan CXL** kustosz tegoż klasztoru, piastuje godność tę jeszcze i w r. 1360 [4]).

2151. **Więcław XXIX** mnich tyniecki.

2152. **Jan CXLII** ołtarzysta oraz vicearchidyakon katedralny krakowski, wspomniany jest w jednym dokumencie z r. 1345, dotyczącym administracyi probostwa miechowskiego [5]).

W tychże dokumentach z r. 1345 i 1346 wspomniani są nadto:

2153. **Benedykt IX** jako administrator probostwa miechowskiego, przez Piotra patryarchę jerozolimskiego ustanowiony.

2154. **Mikołaj CXVIII** archidyakon krakowski, który tę godność jeszcze i w latach 1347, 1349, 1350, 1351, 1358, 1359, 1360, 1361 i 1362 piastuje [6]).

Kod. dypl. mogil. N. 63, — Kod. dypl. tyniecki 66, — Rzyszcz. Mucz. III N. 97.

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 64.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 97, — Kod. dypl. tyniecki N. 67.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 82.

[4]) Ibidem N. 79.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 674.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 182, 186, 191, 216, 219, 223, II N. 254, 256, — Kod. dypl. małop. III N. 751, 755, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1392.

2155. Brat **Tomasz XXV** mnich mogilski.

2156. Brat **Jan CXLIII** prokurator klasztoru miechowskiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1345, wydanym w przedmiocie sprzedaży folwarku pod Krakowem Hankowi Romańcowi [1]), są wspomniani:

2157. **Piotr CLI Zaja,** którego córka Agnieszka Andrzejowa sprzedaje Hankowi Romańcowi mieszczaninowi krakowskiemu folwark pod Krakowem w sąsiedztwie kościoła św. Mikołaja położony.

W r. 1347 otrzymuje tenże Piotr Zaja od biskupa krakowskiego las w pobliżu Woli położony, w celu zasadzenia onegoż [2]).

2158. **Agnieszka IV** córka wzmiankowanego Piotra Zaji, a żona nieznanego bliżej Andrzeja, odziedziczyła po matce wieś Rzędów, którą wzmiankowanemu mężowi swemu ustąpiła.

2159. **Andrzej XLIII** z Rzędowa mąż pomienionej Agnieszki Zajanki, otrzymał od tejże żony swojej wieś Rzędów w pow. szydłowskim, par. Koniemłoty.

2160. **Klimunt XXIV** sołtys z Bodzanowa oraz

2161. **Adam XX** sołtys z Igołomii, rządcy *(procuratores)* czy też podrzęczy sądeccy, świadkują na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1345, wydanym w przedmiocie założenia wsi Kamienica dolna [3]). Klimunt, inaczej także Klimkiem zwany, piastuje ten urząd jeszcze i w r. 1346 [4]).

Na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 219.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 182.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 677.
[4]) Ibidem III N. 678.

z r. 1345, wydanym w przedmiocie założenia wsi Łososiny [1]), świadkują:

2162. **Mikołaj CXIX** prokurator biskupa krakowskiego, a kanonik katedralny krakowski.

2163. **Piotr CLII** scholastyk wiślicki, piastujący godność tę jeszcze i w r. 1346 [2]).

2164. **Mikołaj CXX Zawiszyc** z Młynów, syn nieznanego skądinąd Zawiszy IV, kanonik wiślicki, piastuje godność tę jeszcze w r. 1346, od r. 1347 do 1364 jest kanonikiem katedralnym krakowskim, a w latach 1352, 1357 i 1359 proboszczem wiślickim [3]).

Po imieniu ojca sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

2165. **Grzegorz XVIII** kanonik sandomirski a pleban wojnicki, piastuje te godności jeszcze i w r. 1346 [4]).

2166. **Mikołaj CXXI** pleban z Kunowa, świadkuje na dokumencie Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1345, wydanym w przedmiocie układu o dziesięciny z włościanami z Rybny i Przeginii, a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1346 [5]).

1346.

2167. **Pasek VIII Nosaczowski** oraz

2168. **Hanko VI Michałkowicz** prowadzą w r. 1346 z Klaryskami sądeckiemi spór o łąkę zwaną „po wysoki brzeg", który przegrywają [6]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 179.

[2]) Ibidem I N. 181.

[3]) Ibidem I N. 179, 180, 183, 210, 215, 233, — Theiner N. 710.

[4]) Kod. dypl. tyniecki N. 66, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 179, 180, 181, — Rzyszcz. Mucz. III N. 97.

[5]) Kod. dypl. tyniecki N. 66, — Rzyszcz. Mucz. III N. 97.

[6]) Kod. dypl. małop. III N. 678.

2169. Komes **Ścibor X** świadkuje na wyroku Klimka podrzęczego sądeckiego z r. 1346, wydanym w sporze Paska Nosaczowskiego z Klaryskami starosądeckiemi [1]).

Mógłby on być osobą identyczną bądź ze Ściborem IX z Łukawicy (1339), bądź ze Ściborem VIII Jaszczórką (1333), tylko że z tych Ściborów żaden tytułu komesa nie używa.

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Ostojów.

2170. Komes **Strzesz XXII** świadkuje na tymżesamym wyroku podrzęczego Klimka z r. 1346 [1]), a po imieniu sądząc może należeć do rodu Sulimów.

2171. **Marek XI Radwanita** wspomniany jest w przywileju Jana księcia oświęcimskiego z r. 1346, wydanym dla włościan wsi Woźniki i Żygodowice [2]). Miał on za żonę Elżbietę siostrę Mikołaja Byczka z Woźnik.

2172. **Pietrasz** czyli **Piotr CLIII** ze Szczyrzyca, świadkuje na powyż wzmiankowanym przywileju Jana księcia oświęcimskiego z r. 1346 [2]).

2173. **Jan CXLIV Zbygniewowicz,** syn prawdopodobnie Zbygniewa IX ze Szczyrzyca, świadkuje na tymże przywileju Jana księcia oświęcimskiego z r. 1346 [2]).

2174. **Piesek Żegocic;** w dokumencie, który się tylko w późnej kopii dochował, zwany mylnie: *„Pestho“* świadkuje na tymżesamym przywileju księcia Jana z r. 1346 [2]).

Jest on synem Żegoty XII i należy do rodu Starzów małopolskich. Od niegoto prawdopodobnie pochodzi nazwa Pieskowej skały, która leży właśnie w żupie małopolskich Starzów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 678.
[2]) Kod. dypl. mogil. N. 64.

2175. **Mikołaj CXXII** klucznik klasztoru mogilskiego, wspomniany jest w tymże przywileju z r. 1346 [1]).

2176. **Andrzej XLIV** z Koprzywnicy otrzymuje za przywilejem z r. 1346 od króla Kazimirza Wielkiego wieś Warzelino (dziś Wardzyń w pow. piotrkowskim, par. Kurowice) w celu zasadzenia takowej na prawie niemieckiem [2]).

Ze względu, że klasztor koprzywnicki jest fundacyą rodu Bogoryów i Koprzywnica była prastarą tego rodu własnością, tedy naszego Andrzeja jako dziedzica Koprzywnicy śmiało do rodu Bogoryów odkazać możemy.

2177. **Żegota XIV Szafraniec** świadkuje na wzmiankowanym powyż przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1346 [2]), a jest w r. 1360 miecznikiem krakowskim [3]).

Imię Żegota wskazuje na ród Starzów małopolskich, zaś przymianek Szafraniec dowodzi, że mamy do czynienia z członkiem linii bocznej, mianowicie z członkiem rodu Starychkoni czyli Zaprzańców.

2178. **Sąd IX** z Białaczowa, świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1346 [2]).

Sądząc z imienia i z wsi dziedzicznej Białaczowa należy on do rodu Odrowążów.

2179. **Anna II** ksieni klasztoru Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie, wystawia w r. 1346 dokument w przedmiocie zrzeczenia się praw Lambka Grzegorzowicza z Zadroża [4]).

2180. **Leksik** rządca *(procurator)* klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, świadkuje na codopiero wspomnianym dokumencie ksieni Anny z r. 1346 [4]).

Na tymże dokumencie świadkują nadto jeszcze:

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 64.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 253.
[3]) Kod. dypl. tyniecki K. 80.
[4]) Kod. dypl. małop. I N. 220.

2181. **Maciej XIII** ze Skały,

2182. **Piotr CLIV Kłopod,**

2183. **Gastek** z Zadroża,

2184. **Jasiek X Wolny,** wreszcie

2185. **Wojsław XXIX.** Ten ostatni po imieniu sądząc może należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2186. **Rynerz IV** z Rynerzowic, sprzedaje w r. 1346 wieś swą dziedziczną Rynerzowice, położoną niegdyś w pow. krakowskim, w sąsiedztwie wsi parafialnej Luborzyce, mistrzowi Piotrowi kantorowi krakowskiemu [1]).

Występuje on jeszcze i w r. 1364 i wtedy pisze się z Woli duchackiej [2]).

Należy do rodu Rawiczów.

2187. **Jan CXLV** z Obichowa, ołtarzysta katedralny krakowski, świadkuje na powyższym akcie sprzedaży wsi Rynerzowic z r. 1346 [1]).

2188. Mistrz **Jan CXLVI** szpitalnik u św. Ducha w Krakowie, świadkuje na tymże akcie z r. 1346 [1]).

2189. **Dzietrzyk III** (Teodoryk) **Henrykowicz** ze Sławkowa, notaryusz publiczny, autoryzuje pomieniony akt sprzedaży Rynerzowic z r. 1346 [1]).

2190. **Abraham VIII** podczaszy sandomirski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1346, wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu nad rzeką Lipnikiem [3]); piastuje on tę godność jeszcze w latach 1347, 1348, 1349, 1350, 1354 i 1360, zaś w latach 1362, 1363 i 1365 jest kasztelanem lubelskim i starostą zarazem [4]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 181.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 770.

[3]) Rzyszcz. Mucz. I N. 113.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 225, 228, 255, 258, III N. 704, 736, 739, 762, 963, — Kod. dypl mogil. N. 67, 76, — Agz. III N. 12, VIII N. 4, — Rzyszcz. Mucz. I N. 113, 125, III N. 98, 104.

2191. **Jan CXLVII** ze Syrokomli podsędek ziemski krakowski, wydaje w r. 1346 wraz z sędzią ziemskim krakowskim Przybkiem wyrok o młyn w Szczepanowicach [1]). Piastuje on tę godność jeszcze i w latach 1349, 1350, 1351, 1352, 1354 i 1356, zaś w latach 1358, 1360, 1361 i 1364 jest sędzią ziemskim krakowskim. Syn jego Zaklika z Rudna występuje w r. 1364 [2]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1352 w archiwum Cystersów w Mogile, a wyobraża herb Syrokomlę. Dołączamy obok jej rysunek.

2192. **Mikołaj CXXIII** komornik sądu ziemskiego krakowskiego, świadkuje na wzmiankowanym wyroku tegoż sądu z r. 1346 [1]).

2193. **Marek XII** również komornik sądu ziemskiego krakowskiego, świadkuje na tymże wyroku z r. 1346 [1]), a piastuje ten urząd jeszcze w r. 1349 [3]).

2194. **Sulisław XXIII** z Solca, świadkuje na tymże wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1346 [1]).

2195. **Piotr CLV Garb** z Krzcięcic, świadkuje na tymże wyroku z r. 1346 [1]).

2196. **Dominik IV Gil** woźny sądu ziemskiego krakowskiego, wspomniany w pomienionym wyroku z r. 1346 [1]), piastuje urząd ten jeszcze i w latach 1354 i 1356 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 680.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 244, 260, III N. 680, 689, 699, 712, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 192, 200, 206, 212, 213, 217, 221, 232, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 32, — Kod. dypl. mogiski N. 68, 70.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 689.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 200, — Kod. dypl. małop. I N. 244.

2197. **Piotr CLVI Zajączek** z Wierzchowisk zamienia w r. 1346 z Mikołajem Wierzynkiem stolnikiem sandomirskim część swą dziedziczną w Kunicach (pow. wielicki, par. Dziekanowice) za dom z dworzyszczem i ogrodem w Wieliczce [1]).

1347.

2198. **Mikołaj CXXIV** prebendarz u św. Jana Chrzciciela w Krakowie a kanonik szkalmirski, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z r. 1347 [2]).

2199. **Imbram XI** z Niegowy otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1347 przywilej przeniesienia tejże wsi Niegowy na prawo niemieckie [3]).

2200. **Jan CXLVIII** z Buska pisarz nadworny a pleban małogojski, wystawia dokument króla Kazimirza Wielkiego z r. 1347 w przedmiocie nadania Hanuszowi z Kładźska młyna w Szydłowie [4]), piastuje urząd ten jeszcze w latach 1356, 1358, 1359, 1368 i 1369; w r. 1359 jest kanclerzem gnieźnieńskim, zaś w latach 1368, 1369 i 1370 kanonikiem katedralnym krakowskim [5]).

2201. **Goworek VII** z Rzędowic, świadkuje na przywileju Jana Grota biskupa krakowskiego z roku 1347, wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu Gutanowa [6]).

W r. 1369 pisze on się z Kościelnik i zapisuje

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 681.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 182.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 222.

[4]) Rzyszcz. Mucz. III N. 98.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak II N. 265, 270, 271, — Kod. dypl. małop. I N. 243, III N. 724, 734, 734, — Rzyszcz. Mucz. III N. 98, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1369, 1380, 1401.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 183.

Elżbiecie, żonie syna swego Jana, 600 grzywien posagu na Rzędowicach i Kościelnikach.

W r. 1374 jest kasztelanem zawichojskim [1]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Rawiczów.

2202. **Piotr CLVII** prokurator (rządca) wiślicki biskupa krakowskiego, świadkuje na wzmiankowanym przywileju tegoż biskupa z r. 1347 wydanym w przedmiocie zasadzenia lasu Gutanowa [2]).

2203. **Mikołaj CXXV** lekarz biskupa krakowskiego, świadkuje na tymże przywileju z r. 1347 [2]).

2204. **Mikołaj CXXVI Wierzynek Młodszy,** mieszczanin krakowski, wspomniany jest w akcie notaryalnym z r. 1347, obejmującym zeznanie jego, iż od Arnolda dela Caucina, kolektora stolicy apostolskiej, otrzymał w depozyt trzy grzywny złota [3]).

Występuje on jeszcze i w r. 1348, lecz nie piastuje żadnego urzędu [4]).

Należy do rodu Łagodów czyli Połańczów.

2205. **Leniart** (Leonard) **XXI** z Banowic sprzedaje za przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1347 dobra swe dziedziczne Banowice, Łęki i Marcinową wolę Klimuntowi z Branic za 200 grzywien [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2206. **Klimunt XXV** z Branic nabywa jak wyżej w r. 1347 od Leniarta XXI dobra Banowice, Łęki czyli Andrzejową wolę i Marcinową wolę za 200 grzywien [5]).

Należy on niewątpliwie do rodu Swiebodów-Gryfów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 304, 318.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 183.
[3]) Theiner N. 662.
[4]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 240.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 683.

2207. **Adam XXI** podsędek ziemski sandomirski wydaje wraz z Paszkiem sędzią ziemskim w r. 1347 wyrok w przedmiocie przysądzenia wsi Prusinowic klasztorowi wąchockiemu [1]).

Pisze on się z Smisława, a syn jego Mieczsław zrazu kanonik szkalmirski, następnie katedralny krakowski, występuje w r. 1368.

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W tymże wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1347 [1]) wspomniani są jeszcze:

2208. **Tomasz XXVI Zawał,** przeciw któremuto właśnie klasztor wąchocki wieś Prusinowice zyskał.

2209. **Pełka XXVI** kustosz wiślicki.

Ten z imienia sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2210. **Jan CXLIX** z Oleśnicy, podłowczy nadworny, należy prawdopodobnie do rodu Dębnów.

2211. **Piotr CLVIII** z Młodzowa.

2212. **Mikołaj CXXVII Cholewa.**

2213. **Stefan XLIII** pleban kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie.

2214. **Nosek** woźny sądu ziemskiego sandomirskiego.

1348.

2215. **Przybek** czyli **Przybysław XXXIII** otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1348 przywilej na założenie wsi Stara Stróża prawem niemieckiem [2]).

2216. **Poznan V** koniuszy krakowski, świadkuje

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 684.
[2]) Ibidem I N. 225.

na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1348, w przedmiocie założenia wsi Stara Stróża [1]). Piastuje zaś ten urząd jeszcze i w r. 1352 [2]).

2217. **Prakseda** ksieni Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie, wydaje w r. 1348 niejakiemu Swiętosławowi przywilej na młyn na Prądniku pod Skałą [3]), piastuje zaś tę godność jeszcze i w r. 1357 [4]).

2218. **Adam XXII** rządca *(procurator)* klasztoru u św. Andrzeja w Krakowie, świadkuje na powyższym przywileju ksieni Praksedy z r. 1348 [3]), a piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1357 [4]).

2219. **Jakub LVII** gwardyan pomienionego klasztoru św. Andrzeja w Krakowie.

2220. **Jan CL,** 2221. **Michał XXIII** i 2222. **Klimunt XXVI** zakonnicy w klasztorze św. Andrzeja w Krakowie.

Ów Jakub gwardyan i ci trzej zakonnicy rzekomo klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, wskazywaliby, jakoby w tym klasztorze istniało także zgromadzenie zakonne męskie. Tymczasem nie mamy żadnego zresztą śladu, iżby tak było rzeczywiście, a przywileje wszelkie wydane czyto dla klasztoru w Zawichoście czy w Skale czy wreszcie dla klasztoru św. Andrzeja w Krakowie mówią zawsze tylko o zgromadzeniu żeńskiem Panien Klarysek a nic zgoła o zgromadzeniu męskiem.

Najprawdopodobniejszem jest, iż owi czterej zakonnicy to Franciszkanie krakowscy, będący na usługach zgromadzenia Panien Klarysek u św. Andrzeja.

2223. **Mikołaj CXXVIII** z Bibic, burgrabia biecki, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wiel-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 225.
[2]) Ibidem III N. 699.
[3]) Ibidem I N. 226.
[4]) Ibidem I N. 250.

kiego z r. 1348, wydanym w przedmiocie założenia wsi Binarowa na prawie niemieckiem [1]). Jest on w tym jeszcze roku burgrabią kamienieckim [2]).

2224. **Wydżga II** z Tęgoborzy, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1348, wydanym w przedmiocie założenia miasta Piwniczna szyja [3]). Jest on w r. 1352 podrzęczym sądeckim, zaś w latach 1354, 1356 i 1358 sądeckim starostą [4]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Jana Jury wojewody sandomirskiego z r. 1348, wydanym w przedmiocie zakupna od klasztoru staniąteckiego łanu w Ostrowie [5]), są wspomniani:

2225. **Mirosław XXV** z Brnocic,

2226. **Pakosław XVI** z Niewiarowa,

2227. **Piotr CLIX** z Nieszkowic,

2228. **Jakub LVIII Sęk,** kapelan kościoła w Koniemłotach,

2229. **Adam XXIII** kapelan kościoła w Lubczy,

2230. **Piotr CLX** z Wronina, rządca *(procurator)* klasztoru staniąteckiego.

2231. **Jarosław IX** pleban kościoła Bożego Ciała z Kazimirza, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1348, wydanym w przedmiocie założenia wsi nad rzeką Libuszą [6]), a piastuje godność tę jeszcze i w r. 1349 [7]). W innym jednak egzemplarzu

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 99.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 686, 687, — Agz. III N. 4.

[3]) Agz. III N. 3.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 246, 251, III N. 697, 704, 720, 725, — Rzyszcz. Mucz. I N. 121, III N. 119, — Agz. III N. 3, — Mog. ad. 73.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 100.

[6]) Agz. III N. 4.

[7]) Kod. dypl. małop. III N. 687, 691.

tego przywileju, który się w archiwum kościoła w Libuszy znachodzi, zwany jest ten Jarosław plebanem w Bochni [1]).

2232. **Zawisza VI** z Kowali świadkuje na na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1348, wydanym w przedmiocie założenia miasta Cieszkowic [2]), występuje jeszcze w latach 1348, 1352 i 1354 bez żadnego urzędu, zaś od r. 1354 do 1363 jest kasztelanem sądeckim [3]).

2233. **Wawrzyniec XVIII** z Zorawnik, świadkuje na tymżesamym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1348 [2]).

1349.

2234. **Otto XII** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1349, wydanym w przedmiocie uposażenia kaplicy św. Stanisława w katedrze krakowskiej [4]), a występuje w tej godności jeszcze i w latach 1350 i 1364 [5]).

2235. **Jan CLI Gierłachowicz** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na tymże przywileju biskupa Bodzanty z r. 1349 [4]).

2236. **Grzegorz XIX** podprzeorzy klasztoru Dominikanów w Krakowie, wspomniany w wyroku sądu

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 101.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 688.

[3]) Ibidem I N. 235, 236, 238, 245, 251, 254, 257, 259, 268, III N. 688, 710, 723, 730, 735, 744, 749, 960, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 195, 227, II N. 258, — Kod. dypl. mogil. N. 73, 77, — Agz. V, N. 3, VIII, N. 2, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1310, 1354, 1380, — Rzyszcz. Mucz. II N. 507, III N. 115, 120.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 186.

[5]) Ibidem I N. 233, — Rzyszcz. Mucz. III N. 103.

ziemskiego krakowskiego z r. 1349, wydanym w sporze o łąkę w Płaszowie [1]).

2237. Brat **Wincenty XIV** mnich klasztoru Dominikanów w Krakowie, wspomniany w tymże wyroku z r. 1349 [1]).

2238. **Piotr CLXI** chorąży krakowski, świadkuje na wzmiankowanym codopiero wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1349 [1]).

Jestto jednak prawdopodobnie myłka. W dokumencie bowiem, który się tylko w późnym kopiarzu dochował, świadkują: *„Petro et Dirskone vexilliferis Cracouiensibus“*. Otóż budzi w wysokim stopniu podejrzenie równoczesne istnienie dwóch chorążych jednej i tejsamej ziemi, gdyż zazwyczaj bywał tylko jeden chorąży. Że zaś Dzierżek jest notorycznie w tym czasie chorążym krakowskim, przeto Piotr musiał piastować inną jakąś godność, którą kopista przez nieuwagę opuścił.

Na tymże wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1349 [1]) świadkują jeszcze:

2239. **Tomasz XXVII** z Prawcowa.

2240. **Błażek** czyli **Błażej XI** ze Świeborowic, który występuje jeszcze i w latach 1354, 1356, 1360 i 1366, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

2241. **Zyra III** kasztelan sycyński. Taka małopolska kasztelania nie jest pomnikom historycznym średniowiecznym zgoła znana. Prawdopodobnie byłoto jakieś niewielkie burgrabstwo.

Po imieniu sądząc należy ten Zyra do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2242. **Piotr CLXII Kozieł** woźny sądu ziemskiego krakowskiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 689.

[2]) Ibidem III N. 689, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 200, 206, 221, 241.

2243. **Jan CLII** przeor klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, świadkuje na przywileju Henryka opata tynieckiego z r. 1349, w przedmiocie sołtystwa w Dęborzynie wydanym [1]).

2244. **Andrzej XLV** podkomorzy krakowski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1349, wydanym dla miasta Sandomirza [2]), piastuje ten urząd aż do r. 1363, w którym zostaje wojewodą krakowskim i jest nim jeszcze i w latach 1364, 1365 i 1366. Od r. 1356 tytułuje się komesem [3]).

Należy on do rodu Starzów małopolskich, a w szczególności do rodu Toporczyków.

2245. **Lasota VII Zadybski** czyli kasztelan zadybski, świadkuje na pomienionym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1349 [2]), a występuje z tą godnością i w r. 1354 [4]).

2246. **Grot X** z Jankowic świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1349 [2]), jest w latach 1354 i 1355 podczaszym krakowskim, w latach 1358, 1362 i 1363 kasztelanem zawichojskim, wreszcie w latach 1363 do 1374 kasztelanem lubelskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 67.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 228.

[3]) Ibidem I N. 228, 234, 238, 243, 245, 257, 259, 262, 268, III N. 690, 696, 701, 707, 710, 712, 717, 718, 724, 725, 730, 744, 749, 762, 763, 768, 780, 781 963, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 188, 189, 195, 227, 231, — Kod. dypl. mogil. N. 68, ad 73, 75, 76, — Rzyszcz Mucz. III N. 103, 106, 111, 115, 117, II N. 507, I N. 119, — Kod. dypl. m. Krakowa N. 27, 29, 32, 37, — Kod. dypl. tyniecki N. 76, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1310, 1354, — Agz. III N. 5, 16.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 709, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 188.

[5]) Kod. dypl. m. Krakowa N. 27, — Kod. dypl. małop. I NN. 236, 270, 288, 318, III NN. 695, 704, 705, 750, 756, 773, 778, 781, 812, 851, 859, 965, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 198, II N. 258, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 134, 138, 141, — Kod. dypl. wielkop. III NN. 1380, 1495.

Jest on synem Jakuba Grotowicza kasztelana żarnowskiego, ma żonę Hankę i należy do rodu Rawiczów.

2247. **Wiernek** burgrabia będziński, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1349, wydanym na założenie wsi Kalana [1]).

2248. **Janusz XII** z Makocic świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1349 [1]).

W akcie z r. 1349, zawierającym zeznania świadków w przedmiocie dochodów klasztoru miechowskiego [2]), spotykamy następujących urzędników ekonomicznych tegoż klasztoru:

2249. **Mikołaj CXXIX** skarbnik i rządca *(procurator)* klasztoru miechowskiego, jest w latach 1364 i 1365 proboszczem tegoż klasztoru [3]).

2250. **Jan CLIII** stolnik i rządca klasztoru miechowskiego w Kalinie i w Stawianach;

2251. **Michał XXIV Karsna** rządca klasztoru miechowskiego w Szczepanowicach;

2252. **Maciej XIV Krzeczkowicz** rządca klasztoru miechowskiego w Smrokowie;

2253. **Jakub LIX Krzeczkowicz** rządca tegoż klasztoru w Przecławicach;

2254. **Błażej VII Marcinowicz** rządca klasztoru pomienionego w Jaksicach;

2255. **Mikołaj CXXX Raczkowicz** rządca tegoż klasztoru w Chwalniowie;

2256. **Buczek Buczkowicz** rządca tegoż klasztoru w Udorzu;

2257. **Świętosław XIX Wojsławowicz** rządca rzeczonego klasztoru w Uniejowie.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 691.
[2]) Ibidem III N. 692.
[3]) Ibidem III N. 772, 780.

Ten po imieniu jego i jego ojca sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2258. **Grzegorz XX Sępia** rządca klasztoru miechowskiego w Zagorzycach i w Strzeszowie;

2259. **Piotr CLXIII** z Bytomia, rządca tegoż klasztoru w Karniowie;

2260. **Szymon XIII Pietruszowicz** rządca tegoż klasztoru w Mszczęcinie i Chełmie;

2261. **Stanko** czyli **Stanisław XXIX Klimuntowicz** rządca rzeczonego klasztoru w Krzesławicach;

2262. **Jakub LX Stefanowicz** rządca pomienionego klasztoru w Michałowicach.

2263. **Gierard XV** pleban kościoła św. Mikołaja w Krakowie, oraz

2264. **Adam XXIV Bogusławowicz** świadkują na akcie notaryalnym z r. 1349, obejmującym wykaz dochodów klasztoru miechowskiego [1]).

1350.

2265. **Smył XVIII** *(Cmilo)* kapelan z Wieliczki, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350, dotyczącym sołtystwa w Borku [2]).

2266. **Zbygniew XII** z Brzezia, świadkuje na tymżesamym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350 [3]), a występuje jeszcze i w latach 1354, 1360 i 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Zadorów.

2267. **Stępota V** z Siadczy otrzymuje od króla

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 692.

[2]) Ibidem I N. 229.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 229, — Kod. dypl. małop. III N. 708, — Kod. dypl. tyniecki N. 80.

Kazimirza Wielkiego w r. 1350 przywilej na założenie tejże wsi Siadcza prawem niemieckiem [1]).

2268. **Floryan XIX Mokrski** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1350, wydanym w przedmiocie założenia kościoła parafialnego w Niepołomicach [2]); zostaje w tymże jeszcze roku proboszczem katedralnym krakowskim, a dnia 2 lutego 1367 r. wybrany zostaje biskupem krakowskim. W r. 1350 jest nadto kanclerzem łęczyckim i w tymże roku nabywa działy we wsi Bosutów (pow. mogilski, par. Raciborowice), a d. 6 lutego 1380 umiera [3]).

Pieczęcie jego dochowały się do dni naszych dwie: większa i mniejsza. Podajemy rysunek większej obok. Obie wyobrażają biskupa *in pontificalibus* w siedzącej postawie. Poniżej krzesła tronowego tarcza z herbem Jelita, z czego wynika, że nasz Floryan Mokrski należał do rodu Nagodów-Jelitów.

2269. **Jakub LXI Syrzyk** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na wspomnianym powyżej przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1350, wydanym dla kościoła parafialnego w Niepołomicach [3]), piastuje tę godność jeszcze i w latach 1351 i 1355, a jest nadto kustoszem gnieźnieńskim [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 230.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 103.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 189, 230, 233, 234, — Kod. dypl. małop. III N. 730, 751, 755, — Rzyszcz. Mucz. III N. 103, — Theiner N. 869.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 191, 204, II N. 256.

Był on bratem rodzonym Piotra Syrzyka biskupa krakowskiego.

2270. **Mikołaj CXXXI** z Krasowa, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350, wydanym w przedmiocie założenia kościoła parafialnego w Niepołomicach.

2271. **Mikołaj CXXXII** archidyakon zawichojski, świadkuje na przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1350, wydanym w przedmiocie założenia wsi Szklarzowej woli [1]).

2272. **Włodek** proboszcz kielecki, świadkuje na tymże przywileju biskupa Bodzanty z r. 1350 [1]), jest zaś w r. 1359 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z z. 1350, wydanym w przedmiocie nabycia działów w Bosutowie przez Floryana Mokrskiego proboszcza krakowskiego [3]), są wspomniani:

2273. **Piotr CXLIV** dziedzic Bosutowa (pow. mogilski, par. Raciborowice) oraz dzieci jego:

2274. **Falisław XI Piotrowicz** syn,

2275. **Machna Piotrowiczówna** i

2276. **Święchna Piotrowiczówna,** córki namienionego Piotra z Bosutowa, które w r. 1350 działy swe dziedziczne w Bosutowie Floryanowi Mokrskiemu podówczas proboszczowi krakowskiemu a kanclerzowi łęczyckiemu za 100 grzywien groszy praskich sprzedają [3]).

2277. **Jan** kasztelan krakowski, świadkuje na zwyż namienionym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350 [3]).

Ktoby to był ten Jan kasztelan krakowski, trudno

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 254.
[2]) Ibidem I N. 216.
[3]) Ibidem K. 189.

na pewno dociec. Z lat bowiem 1351 do 1355 nie dochowały nam dokumenta spółczesne, kto był kasztelanem krakowskim; dopiero w r. 1356 występuje Jan czyli Jasiek Jura jako kasztelan krakowski i jest nim aż do r. 1363. Ale ten Jan Jura nie może być identyczną osobą z naszym Janem kasztelanem krakowskim, gdyż Jan Jura jest współcześnie, a mianowicie już od roku 1347 wojewodą sandomirskim i jest nim jeszcze i w r. 1355, a zatem w r. 1350 kasztelanem krakowskim być nie mógł. Ponieważ godność kasztelana krakowskiego jest najwyższą, do której się dopiero po niższych szczeblach dochodziło, przeto wynikałoby stąd, iż powinniśmy naszego Jana kasztelana znaleść przed rokiem 1350 na innej jakiej niższej godności, może również kasztelańskiej, ale pośledniejszego grodu. Jakoż spotykamy przed rokiem 1350 następujących Janów na pośledniejszych kasztelaniach, mianowicie: Jana Tarnowskiego kasztelana wojnickiego od r. 1345, który w r. 1361 postąpił na palacyę sandomirską, a w r. 1366 na kasztelanię krakowską, którą trzyma do r. 1379. Ten nie może być identyczny z naszym kasztelanem Janem, gdyż w r. 1350 jak niemniej przedtem i potem jest kasztelanem wojnickim. Dalej spotykamy Jana Jurę, który jest już od r. 1347 wojewodą sandomirskim, ale jest nim jeszcze, jak wyżej wspomnieliśmy, i w r. 1355 i dopiero w r. 1356 postępuje na kasztelanię krakowską, a zatem w r. 1350 kasztelanem krakowskim być nie mógł. Wreszcie spotykamy jeszcze Jana Pileckiego, który występuje wprawdzie już w r. 1329, lecz nie piastuje jeszcze żadnego urzędu, w latach 1343, 1345, 1346 i 1347 jest kasztelanem radomskim i odtąd wszelki ślad o nim ginie. Otóż tegoto Jana Pileckiego można jedynie uważać jako kasztelana krakowskiego z r. 1350, a w takim razie jest on identyczny z przywiedzionym przez nas wyżej pod r. 1329 Janem CV Pileckim (Nr. 1729).

Należy on do rodu Leliwów i prawdopodobnie już

w r. 1350 umiera, gdyż odtąd aż do r. 1356 wakuje kasztelania krakowska.

2278. **Mikołaj CXXXIII** albo **Nyczko Puszcz** podstoli krakowski, świadkuje na wzmiankowanym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350, dotyczącym sprzedaży wsi Bosutowa [1]), piastuje tę godność jeszcze w latach 1351, 1359, 1360 i 1361, zaś w r. 1362 jest sędzią ziemskim krakowskim.

Jego brat Jakub jest kanonikiem katedralnym krakowskim i pisze się z Młyna [2]).

2279. **Jan CLV Zaja** z Chochołu komornik ziemski krakowski, piastuje ten urząd jeszcze w latach 1357, 1359, 1360, 1361 i 1363 [3]), a świadkuje w tym charakterze już na wzmiankowanym powyżej przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350 [1]).

2280. **Mikołaj CXXXIV** z Wojborza pisarz nadworny, spisuje w tym charakterze przywilej namieniony króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350 [1]), a piastuje ten urząd jeszcze w latach 1354 i 1359, przyczem jest od r. 1354 kanonikiem wiślickim [4]).

2281. **Andrzej XLVI Wawerowski** podsędek ziemski krakowski, świadkuje na dwóch przywilejach króla Kazimirza Wielkiego z r. 1350, dotyczących dóbr Bosutowa, nabytych przez Floryana Mokrskiego, naówczas proboszcza katedralnego krakowskiego [5]).

Jestto jakaś niezrozumiała myłka, w tym bowiem czasie był już od r. 1346 Jan ze Syrokomli podsędkiem

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 189.

[2]) Ibidem II N. 260, — Kod. dypl. małop. I N. 232, 258, III N. 735, 736, 746, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1409, 1451, 1488, — Kod. dypl. mogilski N. 76.

[3]) Ibidem I N. 217, II N. 258, — Kod. dypl. małop. I N. 252, 269, III N. 699, 715, 731, 744.

[4]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 29, — Agz. III N. 9.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 189, 190.

ziemskim krakowskim i jest nim jeszcze notorycznie w r. 1356, gdyż dopiero w latach 1358, 1360 i 1361 występuje jako sędzia ziemski krakowski; na Andrzeja Wawerowskiego przeto jako podsędka ziemskiego krakowskiego w r. 1350 niema miejsca. Andrzej Wawerowski też dopiero w r. 1358 po posunięciu się Jana z Syrokomli na sęstwo ziemskie krakowskie zostaje podsędkiem ziemskim krakowskim i jest nim nieprzerwanie aż do r. 1384, przyczem w r. 1361 jest zarazem sędzią nadwornym, a w r. 1356 burgrabią zamku krakowskiego [1]).

Pieczęcie jego dochowały się dwie: większa i sygnetowa; podajemy obok rysunek większej, obiedwie zaś przedstawiają w tarczy herb Sulimę, wobec czego naszego Andrzeja Wawerowskiego do rodu Sulimów zaliczyć należy.

1351.

Na przywileju Wilczka kasztelana sandomirskiego z r. 1351, wydanego w przedmiocie wójtowstwa w Skale [2]), świadkują:

2282. **Grzegorz XXI** z Młodziejowa czyli Młodziejowski, występuje jeszcze w latach 1355 i 1359, przyczem w r. 1359 jest starostą krakowskim [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 243, 260, 268, 274, 282, 289, 294, 314, 317, 321, 323, III N. 713, 725, 733, 741, 748, 758, 772, 778, 781, 797, 826, 836, 844, 846, 850, 851, 867, 884, 905, 906, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 189, 212, 213, 214, 217, 220, 221, 224, 241, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1382, 1495, — Agz. III N. 9, 14, 16, V N. 5, VII N. 7, — Kod. dypl. tyniecki N. 77, 99, — Kod. dypl. mogil. N. 76, 88.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 233.

[3]) Ibidem I N. 240, III N. N. 731, 733.

Z imienia sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

2283. **Krystyn XX** z Michowa, występuje jeszcze i w r. 1353, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2284. **Michał XXV** pleban z Osiekowa.

2285. **Franczko** czyli **Franciszek V** z Sąspowa.

2286. **Miczko** (Mikołaj) **Pisanka** rządca *(procurator)* klasztoru Panien Klarysek u św. Andrzeja w Krakowie.

2287. **Pełka XXVII Kościelec** albo z Kościelca podkoniuszy sandomirski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1351, wydanym w przedmiocie założenia wsi Dzierżaniny [2]), piastuje tę godność jeszcze w latach 1352, 1353 i 1354, zaś w latach 1355, 1357, 1358 i 1359 jest podkoniuszym krakowskim, wreszcie od r. 1358 do 1369 jest marszałkiem nadwornym [3]).

2288. **Przedbor IV** podczaszy krakowski świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1351 [2]).

Na dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1351, wydanym w przedmiocie uposażenia kaplicy Poczęcia N. Panny Maryi w katedrze krakowskiej [4]), świadkują między innymi:

2289. **Jan CLVI** czyli **Janusz Suchywilk** proboszcz katedralny krakowski; piastuje on godność tę je-

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 700.

[2]) Ibidem III N. 693.

[3]) Ibidem I N. 254, 269, 236, III N. 738, 748, 772, 783, 787, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 117, 198, 223, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1401, 1451, — Agz. VIII N. 7 i t. d.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 191.

szcze w latach 1352 i 1355, od r. 1357 zaś aż do r. 1374 jest dziekanem katedralnym i kanclerzem krakowskim, zaś od r. 1372 nadto doktorem dekretów [1]).

W r. 1366 leguje on bratankom swoim Wilczkowi, Piotrowi, Mikołajowi, Mroczkowi i Janowi dobra swoje wszystkie, w pow. krośnieńskim położone, jakoto: Kobyle, Makowiska, Sadki, Leszczyna, Sulistryjowa, Zagórze, Łęki, Pankracowa wola, Chirwatowa wola, Głośce, Dukle, Zawandole, Mszana, Droganowo, Iwla i Rybitwy [2]).

2290. **Mikołaj CXXXV** kustosz katedralny krakowski, piastuje godność tę jeszcze i w latach 1352 i 1355 [3]).

2291. **Jan CLVII** kantor wrocławski, kanonik katedralny krakowski.

2292. **Mikołaj CXXXVI** z Gnojna, kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze i w latach 1355 i 1357 [4]).

2293. **Spytek** czyli **Spicymir VIII** kanonik katedralny krakowski, zostaje w tymże jeszcze roku 1351 archidyakonem zawichojskim, zaś w latach 1353, 1355, 1356, 1357, 1359 i 1360 jest archidyakonem kurzelowskim [5]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 191, 194, 204, 210, 211, 214, 215, 230, 234, 238, II N. 257, 264, 277, — Kod. dypl. małop. I N. 251, 258, 259, 260, 262, 278, 282, 288, 293, 310, 314, — III N. 717, 721, 728, 730, 735, 738, 748, 751, 755, 768, 781, 789, 809, 817, 826, 834, 854, 866, 965, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 30, 32, 35, 36, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1354, 1382, 1508, 2050, — Agz. III N. 9, 16, VIII N. 2, — Rzyszcz. Mucz. III N. 119, 120, — Kod. dypl. mogil. N. 77, — Kod. dypl. tyniecki N. 84, — Mosbach: Wiadomości 45.

[2]) Agz. III N. 16.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 191, 194, 203, 204, II N. 256, 257.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 191, 210, II N. 257.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 191, 203, 206, 210, 216, 218, II N. 256, 257, — Kod. dypl. małop. I N. 234.

W przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1351, dotyczącym nabycia domu w Krakowie przez Jana kantora wrocławskiego [1]), wspomniany jest:

2294. **Aleksander XI** kanonik katedralny krakowski.

Może on jest identyczną osobą z Aleksym czyli Aleksandrem X występującym w r. 1339 jako wikaryusz katedralny.

Na powyższym dokumencie z r. 1351 [1]) świadkuje nadto:

2295. **Piotr CLXV** pleban sławkowski.

Na dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1351, wydanym w przedmiocie przeniesienia wsi Psary na prawo niemieckie [2]), świadkują między innymi:

2296. **Dominik V** kanonik szkalmirski.

2297. **Michał XXVI** kustosz kościoła św. Idziego w Krakowie.

2298. **Grzegorz XXII** pleban radomski.

2299. **Piotr CLXVI** rządca *(procurator)* z Bełcza.

Na dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1351, dotyczącym założenia wsi Dyminy [3]), świadkują między innymi:

2300. **Stanisław XXX** oficyał i kanonik katedralny krakowski.

2301. **Hanko** czyli **Jan CLVIII** z Brześcia kanonik katedralny krakowski, piastuje godność tę aż do r. 1375 [4]).

---

[1]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 381.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 255.

[3]) Ibidem II N. 256.

[4]) Ibidem I N. 215, 216, 230, 233, 234, II N. 256, 257, 265, 271, 281, 289, 291, — Kod. dypl. małop. III N. 755.

W wyroku Jana podsędka krakowskiego z r. 1351, wydanym w sporze o wieś Rzemiędzice [1]), są wspomniani:

2302. **Stefan XLIV** z Dziaduszyc.

2303. **Boguchwał XVII** kanonik katedralny krakowski.

2304. **Więcław XXX Bałaban** woźny sądu ziemskiego krakowskiego.

2305. **Świętosław XX** opat łysogórski, wspomniany jest w przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1351, wydanym dla klasztoru łysogórskiego [2]).

Na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1351 [2]), świadkują jeszcze:

2306. **Jan CLIX** chorąży sandomirski.

2307. **Pełka XXVIII Ząbr** z Czyszowa chorąży krakowski, piastuje godność tę jeszcze w latach 1352, 1355, 1356, 1358 i 1361, jest zaś sędzią ziemskim sandomirskim od r. 1362 do 1371 [3]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych, wisi ona u dokumentu z r. 1366 i wyobraża herb Gryf, wobec czego naszego Pełkę do rodu Swiebodów zaliczyć należy.

2308. **Mszczug** czyli **Mścigniew XII** łowczy krakowski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1351, obejmującym umowę z książętami mazowieckimi Siemowitem i Kazimirzem [4]), a piastuje tę godność jeszcze i w latach 1354, 1356, 1357, 1359 i 1363 [5]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 192.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 105.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 240, 251, III N. 696, 699, 713, 723, 744, 750, 756, 768, 779, 788, 807, 811, 821, 831 842, — Rzyszcz. Mucz. I N. 117, III N. 105, 134, — Agz. VIII N. 1, — Kod. dypl. mogil. ad N. 73.

[4]) Kod. dypl. mazow. N. 72.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 710, 733, 761, — Agz. VIII N. 2, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1495, — Kod. dypl. tyniecki N. 74.

1352.

W przywileju Kazimirza Wielkiego z r. 1352 obejmującym dział pomiędzy Hanką żoną Grota a Dzierżką żoną Rafała [1]), są wspomniane dwie siostry rodzone, mianowicie:

2309. **Hanka** żona Grota X Jakubowicza z Jankowic, ostatecznie kasztelana lubelskiego, oraz

2310. **Dzierżka** z Wielowsi, żona Rafała podkomorzego sandomirskiego, która jeszcze i w latach 1353 i 1362 występuje [2]).

Czynią one dział dóbr dziedzicznych między sobą, na podstawie którego Hance Grotowej przypadły dobra Kliszów, Brzyście, Obichów, Węgrzynów i Pasiniec; jakie dobra przypadły Dzierżce, nie wspomina przywilej, niewątpliwie jednak przedewszystkiem Wielowieś, skoro się z niej pisze.

Są one obie córkami Dzierżykraja VIII z Wielowsi, występującego w r. 1302 i należą do rodu Mądrostków.

Oprócz tego świadkują na powyższym przywileju między innymi:

2311. **Mikołaj CXXXVII** sędzia ziemski krakowski, który tę godność jeszcze i w latach 1354, 1356 i 1363 piastuje [3]).

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Wisi ona u dokumentu z r. 1354 w archiwum Cystersów w Mogile i wyobraża herb Połukozic, wobec czego i my naszego Mikołaja do rodu Połukoziców zaliczyć musimy.

2312. **Jan CLX Pakosławowicz** z Rzeszowa; występuje on jeszcze i w latach 1354, 1358, 1360,

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 695.

[2]) Ibidem III N. 700, — Rzyszcz Mucz. III N. 134.

[3]) Ibidem I 244, 270, III N. 707, 712, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 200, 206, — Kod. dypl. mogil. N. 70, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1495, — Rzyszcz. Mucz. III N. 111.

1363, 1364, 1365, 1366 i 1373, lecz nie piastuje żadnego urzędu, tylko w r. 1363 jest posłem króla Kazimirza Wielkiego do papieża [1]).

W r. 1374 już nie żyje. Był on właścicielem dóbr Jurków, Rzeszów i Brnik, a pozostawił po sobie trzech synów: Jana Feliksa 2 im, Jana proboszcza u św. Michała na zamku w Krakowie i trzeciego najmłodszego, którego imię się nie dochowało.

Należy on do rodu Połukozów.

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1352, obejmującym zeznanie długu 1000 kóp groszy praskich na rzecz rajców miasta Krakowa [2]), wspomniani są między innymi:

2313. **Imbram XII** wojewoda krakowski. Piastuje on tę godność już w latach 1342, 1343, 1344, 1345, 1348, 1350, 1352, a jeszcze i w latach 1353, 1354, 1355, 1358, 1359 i 1361 [3]).

Czyim był synem i do jakiegoby rodu należał, niepodobna oznaczyć.

2314. **Zawisza VII Gamrat.** Pieczętuje on pomieniony dokument pieczęcią Franciszka III, kustosza u św. Michała w Krakowie, który umarł w r. 1333. Mógł to być jego stryj; w każdym razie skoro na użytej pieczęci figuruje herb Sulima, przeto i naszego Zawiszę do rodu Sulimów tem bardziej zaliczyć możemy, gdy Gamratowie rzeczywiście herbem Sulima się szczycą.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 695, 721, 739, 743, 773, 856, — Rzyszcz. Mucz. I N. 119, III M. 140, 141, 142, — Agz. V N. 5, 9, — Theiner N. 821.

[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 27.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 174, 223, — Kod. dypl. małop. I N, 219, 229, 230, 231, 239, III N. 704, 707, 724, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 25, 27, 29, 32, — Kod. dypl. mogil. N. 66, 67, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1273, 1210, 1310, 1354, 1382, 1409, — Rzyszcz. Mucz. III N. 95, 115.

Być może, że nasz Zawisza Gamrat jest identyczną osobą z Zawiszą VI z Kowali występującym już w r. 1348, a także i w r. 1352.

2315. **Grzegorz XXIII** z Balic, występuje jeszcze i w r. 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2316. **Jakub LXII** z Dębna. Pieczęć jego zawieszona u wzmiankowanego dokumentu, której rysunek obok domieszczamy, wyobraża odmianę herbu Odrowąża, w tem polegającą, że u strzały brak żeleźca, z czego wynika, że nasz Jakub należał do jakiejś młodszej gałęzi rodu Odrowążów. Na tej pieczęci tytułuje się nasz Jakub *„de Montevini“*, a więc z Winnejgóry. Taka jednak Winnagóra nie istnieje dziś nigdzie na obszarach dawnej Polski piastowskiej i niepodobna odgadnąć, jaka jest dzisiejsza tej wsi nazwa. Może to Winiary położone w starostwie wieluckiem, par. Dziekanowice.

2317. **Prandota IX** kuchmistrz nadworny, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1352, wydanym dla dzieci Macieja niegdy wójta lwowskiego [2]), a występuje z tą godnością jeszcze i w 1354 [3]).

2318. **Mikołaj CXXXVII Dalawski.**

2319. **Warcisław III** z Otwinowa otrzymuje w r. 1352 od króla Kazimirza Wielkiego przywilej na przeniesienie wsi Otwinów z prawa polskiego na niemieckie [4]). Występuje jeszcze i w r. 1356, lecz nie piastuje żadnego urzędu [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lisów.

---

[1]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1495.
[2]) Agz. II N. 1.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 236.
[4]) Agz. V N. 3.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 248.

2320. **Stanisław XXXI** z Mokrska świadkuje na powyż przytoczonym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1352, wydanym dla Warcisława z Otwinowa [1]).

Gdy Mokrsko w dobie piastowskiej jest jednem z gniazd rodowych Nagodów-Jelitów, przeto i my naszego Stanisława do tegoż rodu Nagodów-Jelitów tem śmielej zaliczyć możemy, gdyż imię Stanisław bardzo za tem przemawia. Występuje mianowicie spółcześnie inny Stanisław Jelitko, syn Tomisława z Witowa, należący również do rodu Nagodów-Jelitów.

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1352, dotyczącym dóbr Jeżów [2]), są wspomniani:

2321. **Mirosław XXVI** z Jeżowa i

2322. **Falisław XII** z Jeżowa, nadto

2323. **Machna II** żona Strzeszka wraz z synami swymi:

2324. **Klimuntem XXVII,**

2325. **Przecławem XI** i

2326. **Stanisławem XXXII Strzeszkowiczami,** współdziedzicami dóbr Jeżów (pow. opatowski, par. Waśniów).

2327. **Mikołaj CXXXVIII** z Klimuntowa czyli Klimuntowski.

2328. **Mikołaj CXXXIX Żorawski** czyli z Żorawic, który występuje jeszcze i w w latach 1353, 1362 i 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

2329. **Mikołaj CXL** woźny sądu ziemskiego sandomirskiego.

---

[1]) Agz. V N. 3.

[2]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1314, — Kod. dypl. małop. III N. 698.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 702, 750, 756.

2330. **Stanisław XXXIII** z Rzędowa czyli Rzędowski.

2331. **Janusz XIII** z Kosowic czyli Kosowski, występujący nadto jeszcze i w latach 1353 i 1362, lecz niepiastujący żadnego urzędu [1]), wreszcie

2332. **Gierasz** czyli **Gierard XVI** z Koprzywnicy.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1352, wydanym w przedmiocie zamiany góry Korzkwi za łąkę w Giebułtowie [2]), są wspomniani:

2333. **Jacek** z Przybysławic; onto zapewne jest w r. 1358 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]) i

2334. **Sieciej** czyli **Siecіech XIV** z Przybysławic, brat rodzony zwyż namienionego Jacka.

1353.

W przywileju opata szczyrzyckiego z r. 1353, wydanym w przedmiocie założenia kościoła parafialnego w Krauszowie [4]), występują:

2335. **Dyonizy IV** opat klasztoru Cystersów w Szczyrzycu.

2336. Brat **Jan CLXI** klucznik klasztoru szczyrzyckiego.

2337. Brat **Mikołaj CXLI** z Raciborza mnich szczyrzycki.

2338. Brat **Jan CLXII** kustosz klasztoru szczyrzyckiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 700, 750.
[2]) Ibidem III N. 699.
[3]) Ibidem I. N. 252.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 196.

2339. Brat **Hugo III** rządca *(procurator)* klasztoru szczyrzyckiego w Abramowicach, wreszcie

2340. **Mikołaj CXLII** pleban kościoła św. Jana w Szczyrzycu.

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1353, dotyczącym sporu o wieś Pęcławice [1]), występują:

2341. **Żędochna** córka kasztelana lubelskiego Pełki, zapewne Pełki XIX Swęka, która Dzierżkę z Wielowsi o wieś Pęcławice pozwała, lecz spór przegrała.

2342. **Rafał III** ze Swiniar,

2343. **Bieniasz I** z Malic,

2344. **Włodzimirz XIV** z Mikołajowic.

Ci dwaj ostatni Bieniasz i Włodzimirz mogliby po imionach sądząc należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów lub której z bocznych gałęzi tegoż rodu.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z roku 1353 [2]) są wspomniani trzej Rusini:

2345. **Chodko,** 2346. **Piotr CLXVII** i 2347. **Ostaszek** czyli **Ostasz III,** bracia, którym król Kazimirz Wielki nadał dobra Klecie, Błażkowa wola, Januszkowice, Skórowa, Gogolów, Czermna, Bukowa, Glinik, Dembowa, Brzeziny, Mała, Smarzowa, Siedliska, Gorzejowa i Kamienica, w obwodzie częścią jasielskim, częścią tarnowskim położonych.

Są oni prawdopodobnie synami Iwana.

2348. **Andrzej XLVII** z Mstyczowa świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1353, wydanym w przedmiocie wójtowstwa w Jodłowej górze [3]).

Będzie on prawdopodobnie wnukiem Pakosława XI

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 700.
[2]) Ibidem III N. 701.
[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 106.

z Mstyczowa kasztelana krakowskiego (N. 1361), a w takim razie należy do rodu Lisów.

2349. **Boksa VII** z Janowic oraz

2350. **Jan CLXIII** brat tegoż Boksy, współwłaściciele dóbr Tursko małe, otrzymują od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1353 przywilej na prawo niemieckie w tychże dobrach [1]).

Boksa występuje jeszcze i w r. 1362, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

2351. **Rafał IV Warszowicz** z Michowa, świadkuje na wzmiankowanym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1353 [1]). Onto prawdopodobnie jest w latach 1354 i 1355 kasztelanem wiślickim [3]).

Po imieniu ojca jego Warsza sądząc należy on do rodu Rawiczów.

W dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1353, wydanym w przedmiocie dziesięciny ze wsi Polanki [4]), przychodzą:

2352. **Cynad** (a może Kunad) łożny biskupa krakowskiego.

2353. **Stanisław XXXIV** notaryusz publiczny, piastuje urząd ten jeszcze i w r. 1362 [5]).

2354. **Teodoryk XI** kleryk.

1354.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, dotyczącym podziału dóbr dziedzicznych pomiędzy członków rodu Łabędziów [6]), spotykamy wymienionych:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 702.
[2]) Ibidem I N. 264.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 198. — Kod. dypl. małop.
[4]) Kod. dypl. tyniecki N. 70.
[5]) Ibidem N. 81.
[6]) Kod. dypl. małop. III N. 703.

2355. **Pietrasz** czyli **Piotr CLXVIII Krystynowicz** z Damujowic, syn nieznanego zresztą skądinąd Krystyna XV, otrzymuje w dziale rodzinnym dobra: Damujowice (niegdy pow. opoczyński, par. Drzewica), Trzebina i Krzczonów (par. Drzewica), Ruszkowice (pow. szydłowiecki, par. Borkowice), połowę Przystałowic (pow. opoczyński, par. Nieznamirowice), w ziemi sandomirskiej połowę Lubsina (pow. radziejowski, par. Piotrkowo) i połowę Potułowa (pow. brzeski, par. Orle).

Miał on braci stryjecznych Mieczsława i Włodzimirza Włodzimirowiczów ze Smogorzewa.

2356. **Mieczsław IX Włodzimirowicz,** syn nieznanego skądinąd Włodzimirza XIII ze Smogorzewa.

2357. **Włodzimirz XV Włodzimirowicz,** również syn tegoż Włodzimirza XIII ze Smogorzewa, a brat przyrodni wzmiankowanego codopiero Mieczsława IX, otrzymują przy podziale rodzinnym dobra: Smogorzew (pow. opoczyński), Sokolniki (pow. opoczyński, par. Skrzynno), Wolę, Rusinów i Krzesławice (pow. opoczyński, par. Smogorzew), w ziemi sandomirskiej zaś drugą połowę Lubsina i Potułowa w ziemi kujawskiej, wreszcie połowę prawa patronatu do kościoła w Potułowie.

2358. **Mszczug** czyli **Mścigniew XIII** i

2359. **Krzcząta** czyli **Krzczon VI,** synowie Ottona XI Rzeczonego ze Skrzynna, otrzymują przy podziale rodzinnym następujące dobra: połowę Skrzynna i Brzezinki (pow. opoczyński), w ziemi sandomirskiej, zaś w ziemi kujawskiej Potułów z młynem, połowę jeziora Święca i połowę prawa patronatu w Potułowie.

Wszyscy ci pięciu rycerze, mianowicie: Pietrasz Krystynowicz z Damujowic, Mieczsław i Włodzimirz Włodzimirowicze ze Smogorzewa, oraz Mszczug i Krzcząta

Otcice ze Skrzynna należą do rodu Łabędziów, i to jest charakterystyczne, że wszyscy noszą imiona właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów, którego ród Łabędziów jest linią boczną; a co najbardziej jest interesującem, że imię Mieczsława Włodzimirowicza ze Smogorzewa „Mieczsław" jest w takim razie również imieniem rodowi Lubowlitów-Ogniwów właściwem. Przypominam mianowicie, że za czasów księcia Kazimirza Bolcsławowicza, Mnichem czyli Restauratorem pospolicie zwanego, występuje buntownik i uzurpator mazowiecki, niejaki Mieczsław, który był niegdyś cześnikiem nadwornym, a z którym Kazimirz ciężką acz szczęśliwą prowadzi walkę. Otóż ten Mieczsław jest oczywiście członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów, co się doskonale z tem schodzi, iż jeśli on został namiestnikiem prowincyi mazowieckiej, tedy musiał do bardzo znakomitego rodu należeć, a właśnie w XI i XII wieku ród Lubowlitów-Ogniwów jest niewątpliwie najznakomitszym rodem szlacheckim polskim.

Na pomienionym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354 [1]), świadkuje między innymi:

2360. **Janusz XIV** z Młynów.

2361. **Imbram XIII** z Tworkowej, otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1354 przywilej na las Chmielowiec, położony około Krzyszkowic (pow. myślenicki, par. Siepraw), w celu zasadzenia go prawem niemieckiem [2]).

Na pomienionym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354 [2]) świadkuje między innymi:

2362. **Mikołaj CXLIII Strzała.**

We wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1354, dotyczącym sporu o dobra Zdzisławice [3]), przychodzą:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 703.
[2]) Ibidem I N. 236.
[3]) Kod. dypl. mogil. N. 70.

2363. **Barbara** ze Zdzisławic, która się wszelkich praw do tychże dóbr Zdzisławice pomienionym aktem na rzecz klasztoru mogilskiego zrzeka.

Ma ona córkę Felicyę.

2364. **Felicya** córka codopiero namienionej Barbary ze Zdzisławic.

2365. **Krystyn XXI** z Tura.

Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów lub Łabędziów.

2366. **Klimunt XXVIII Giedczyc.**

Ten po imieniu ojca jego Giedki sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów; zaś imię jego Klimunt, właściwe rodowi Swiebodów-Gryfów, wskazuje, że się ze Swiebodzianki rodzi.

2367. **Stefan XLV Wężyk** z Połajowic. Wężyk mogłoby być prostym osobistym przymiankiem; gdy jednak jeszcze Długosz w *Liber beneficiorum* w Połajowicach i Wężyków osadza, przeto i my naszego Stefana do rodu Wężyków zaliczyć musimy.

2368. **Stefan XLVI Zaplecek** z Brzezia, występuje jeszcze w latach 1356 i 1358, leez nie piastuje żadnego urzędu [1]).

Gdy Brzezie jest gniazdem rodowem Zadorów Lanckorońskich, przeto i my naszego Stefana do rodu Zadorów zaliczyć winniśmy.

2369. **Niegosław VI** komornik sądu ziemskiego krakowskiego.

2370. **Borysław VIII** komornik podkomorzego krakowskiego, występuje w tym charakterze jeszcze i w r. 1356 [2]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 244, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 212.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 712.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, wydanym dla klasztoru czerwińskiego [1]), wspomniani są między innymi:

2371. **Rafał V** z Tarnowa, jest w latach 1354 i 1355 kasztelanem wiślickim, zaś od r. 1356 do 1367 podkomorzym sandomirskim [2]).

Należy oczywiście do rodu Leliwitów.

Żoną jego była Dzierżka z Wielowsi.

2372. **Pasek IX** ze Zdrohca.

Co do tego Paska przypominam, że pod Wisławem IV (Piotrem XII) dziekanem katedralnym a następnie biskupem krakowskim (N. 19) podaliśmy rysunek pieczęci nieznanego zresztą Pawła ze Zdrohca, której tłok oryginalny znajduje się w zbiorach Akademii Umiejętności w Krakowie, a która ze znamion heraldycznych sądząc, może pochodzić z pierwszej połowy lub z połowy XIV wieku. Domieszczamy obok rysunek jej ponownie. Gdy dziedzice Zdrohca w dobie piastowskiej należeli do rodu Zabawów, przeto nie ulega wątpliwości, że stannica runiczna na pieczęci tej widoczna, już nieco uherbiona, jest stannicą rodu Zabawów. Że zaś imię Pasek znaczy tożsamo, co Paweł, przeto nie ulega znowu żadnej wątpliwości, że owa pieczęć Pawła ze Zdrohca jest właśnie pieczęcią naszego Paska ze Zdrohca, niemniej że nasz Pasek ze Zdrohca należy do rodu Zabawów.

2373. **Maciej XV** podrzęczy wiślicki.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 705.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 243, 251, 252, 283, III N. 715, 737, 746, 747, 751, 756, 758, 763, 777, 778, — Rzyszcz. Mucz. III N. 115, 126, 128, 131, 132, 134, 140, 141, 144, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 220, 232, 237, — Agz. III N. 5, VIII N. 6, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1380.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, wydanym dla miasta Nowego Sącza [1]), świadkuje między innymi:

2374. **Piotr CLXIX Nosal** kanclerz sądecki.

Gdyby ów dokument króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354 nie był się dochował w oryginale, bylibyśmy nazwanie Piotra Nosala kanclerzem sądeckim uznali wprost za prosty błąd kopisty. Ale gdy wydawca kodeksu dyplomatycznego małopolskiego miał oryginalny dokument przed sobą, nie wolno nam przypuszczać myłki, jeno należy szczegół ten wytłumaczyć. Otóż urząd kanclerza był ściśle urzędem dworskim, a zatem mógł być tylko tam, gdzie był dwór monarszy, a więc w stolicy państwa i w stolicach pojedynczych dzielnic, które pierwotnie udzielne księstwa stanowiły. Ale ziemia sądecka nie stanowiła nigdy osobnej dzielnicy, a więc i kanclerz sądecki nie jest rzeczą możebną, nigdy się też z nim więcej nie spotykamy. A jednak w owym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354 stoi wyraźnie „kanclerz sądecki", a więc musiał być taki. Otóż przypominamy, że odkąd Bolesław Leszkowicz żonie swej Kindze ziemię sądecką w posagu zapisał, odtąd ziemia sądecka była przez długi szereg lat wymową księżnych wdów. Posiadała więc ziemię sądecką jako wymowę wdowią naprzód Kinga po śmierci Bolesława Leszkowicza, potem Gryfina po śmierci Leszka Czarnego, a wreszcie królowa Jadwiga po śmierci króla Władysława Łokietka. Otóż te księżne wdowy miały swój dwór w Sączu, mogły zatem mieć i miały niewątpliwie na swym dworze swoich kanclerzy. Atoli ze śmiercią ostatniej takiej dożywotniczki, królowej Jadwigi Łokietkowej, zaszłej dnia 10 grudnia 1339 r. przestał istnieć dwór książęcy sądecki, a zatem i osoba kanclerza sądeckiego przestała mieć racyę bytu. Jeżeli zaś mimoto jeszcze w r. 1354 Piotra

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 237.

Nosala kanclerzem sądeckim tytułowanego spotykamy, to to w ten tylko sposób rozsądnie wytłumaczyć się da, jeśli przypuścimy, że Piotr Nosal był kanclerzem jeszcze królowej wdowy Jadwigi Łokietkowej i że mu mimo śmierci tejże królowej pozostał tytuł, chociaż do tego tytułu żadne już czynności urzędowe przywiązane nie były.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, dotyczącym sprzedaży dóbr Błogocice na rzecz klasztoru staniąteckiego [1]), spotykamy wymienione następujące osoby:

2375. **Krystyn XXII** i 2376. **Franciszek VII,** bracia rodzeni, współdziedzice dóbr Błogocice (pow. miechowski, par. Niegardów), oraz

2377. **Wisław X** i 2378. **Wawrzyniec XIX,** bratankowie powyższych Krystyna i Franciszka, również współdziedzice dóbr Błogocice, którzy udziały swe w dobrach tych klasztorowi staniąteckiemu za 38 grzywien sprzedają.

W drugim przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, dotyczącym tychżesamych dóbr Błogocice [2]), występują:

2379. **Michał XXVII** i 2380. **Henryk XXIX,** bracia, oraz siostry ich

2381. **Świętosława** i 2382. **Gierka,** współdziedzice dóbr Błogocic, którzy udziały swe w dobrach tych również klasztorowi staniąteckiemu za 35 grzywien sprzedają.

W trzecim wreszcie przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, dotyczącym tychże samych dóbr Błogocic [3]), są wspomniani:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 111.
[2]) Ibidem III N. 112.
[3]) Ibidem III N. 113.

2383. **Mikołaj CXLIV,** 2384. **Jan CLXIV,**
2385. **Magdalena,** oraz siostra jej
2386. **Małgorzata III,** żona Jana z Wrocimowic, współwłaściciele dóbr Błogocice, którzy udziały swe w tych dobrach również klasztorowi staniąteckiemu za 46 grzywien pozbywają.

2387. **Jan CLXV** z Wrocimowic, mąż codopiero wzmiankowanej Małgorzaty III z Błogocic, należący prawdopodobnie do rodu Połukozów.

Sądząc po imieniu Krystyna i Świętosławy mogliby powyżsi współdziedzice dóbr Błogocic należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2388. **Dobiesław XVIII** otrzymuje w r. 1354 od króla Kazimirza Wielkiego przywilej na założenie miasta Pilzna prawem niemieckiem [1]).

Czy on nie jest przypadkiem identyczny z Dobiesławem XVII Zawiszycem, występującym w r. 1336 (N. 1962) rozstrzygnąć nie umiem.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, dotyczącym sprzedaży dóbr Łubna, Kopytowy i Łajsc synom Mikołaja z Bogoryi wojewody krakowskiego [2]), są wspomniani:

2389. **Świesław II Mikołajowicz,**
2390. **Piotr CLXX Mikołajowicz,** oraz
2391. **Prokop II Mikołajowicz,** synowie Mikołaja LXXIII z Bogoryi, ostatecznie wojewody krakowskiego; nabywają oni od króla Kazimirza Wielkiego za przywilejem z r. 1354 dobra Łubno, Kopytowę i Łajsce za 700 grzywien groszy praskich i uzyskują zarazem prawo niemieckie dla tych dóbr.

Piotr CLXX występuje jeszcze w latach 1360

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 706.
[2]) Ibidem III N. 707.

i 1362, lecz nie piastuje żadnego urzędu. W r. 1360 ustępuje on stryjowi swemu Jarosławowi arcybiskupowi gnieźnieńskiemu wieś Kompasów w pow. kieleckim, par. Kurzelów położoną. W roku 1366 występują już jego dzieci *(nati)*, snać nie żyje [1]).

Prokop II albo Prokosz występuje również jeszcze i w latach 1359, 1362 i 1366, niepiastując atoli żadnego urzędu, a pisze się z Rytwian [2]).

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1354, dotyczącym dóbr Rynerzowice [3]), są wspomniani:

2392. **Helka** z Rynerzowic, siostra przyrodnia Rynerza III z Rynerzowic, występująca jeszcze i w r. 1356 [4]). Pozywa ona Piotra kantora katedralnego krakowskiego o połowę dóbr Rynerzowic (niegdy pow. krakowski, par. Luborzyca), lecz przegrywa spór z tytułu przedawnienia.

2393. **Pasek X** z Uliny.

2394. **Mikołaj CXLV** z Leszczyny.

2395. **Mikołaj CXLVI** z Iwanowic.

2396. **Tomek** czyli **Tomasz XXVIII** z Więcławic.

W dokumencie Lasoty kasztelana zadybskiego z r. 1354 [5]), są wspomniani:

2397. **Janusz XV** opat wąchocki, który tę godność już w r. 1347 piastuje [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 735, 790, — Rzyszcz. Mucz. III N. 134.

[2]) Agz. V N. 4, — Kod. dypl. małop. III N. 707, 790, — Rzyszcz. Mucz. III N. 134.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 200.

[4]) Ibidem I N. 306.

[5]) Kod. dypl. małop. III N. 709.

[6]) Ibidem III N. 684.

2398. **Marcin XLVI** kustosz,
2399. **Racław VIII** klucznik,
2400. **Andrzej XLVIII** dyakon, oraz
2401. **Jan CLXVI**, 2402. **Andrzej XLIX**, 2403. **Siemian V**, zakonnicy klasztoru wąchockiego.

W dekrecie granicznym komisarzy królewskich z r. 1354, dotyczącym posiadłości klasztoru tynieckiego [1]), są wspomniani:

2404. **Jan CLXVII** opat klasztoru Benedyktynów na Tyńcu; piastuje on tę godność już w r. 1353, a jeszcze i w latach 1355, 1357, 1360, 1362, 1364 i 1367 [2]).

2405. **Michał XXVIII Giedczyc**, brat Klimunta XXVIII Giedczyca, a syn nieznanego skądinąd Giedki VII.

Ten po imieniu swojem i ojca swego Giedki sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2406. **Dobiesław XIX** z Ławszowa, występuje jeszcze i w latach 1361, 1363 i 1367, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

2407. **Dzierżek XIV Karwacian** z Trzebnicy.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1354, zatwierdzającym ugodę opata tynieckiego z Eustachym kasztelanem lubelskim [4]), świadkują między innymi:

2408. **Andrzej L** kasztelan żarnowski. Piastuje

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 73.

[2]) Ibidem N. 70, 75, 77, 79, 81, 88, 95, — Kod. dypl. małop. I N. 291.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 260, 269, — Kod. dypl. wielicki N. 4, — Kod. dypl. tyniecki N. 99.

[4]) Kod. dypl. tyniecki N. 74.

on tę godność jeszcze i w latach 1363, 1365, 1366, 1369, 1372, 1373 i 1378 [1]).

Po imieniu sądząc mógłby on należeć albo do rodu Starzów małopolskich albo do rodu Lisów.

1355.

2409. **Franciszek VIII** proboszcz u św. Floryana w Krakowie, wydaje w r. 1355 wyrok w sprawie klasztoru tynieckiego przeciw Żegocie Złotonosowi z Bieńkowic o wieś Łopusznę [2]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1355, wydanym dla klasztoru jędrzejowskiego [3]), są wspomniani między innymi:

2410. **Stanisław XXXV,**

2411. **Mścigniew XIV** (w kopiarzu mylnie zwany *Maugunsius),*

2412. **Adam XXV,** wreszcie

2413. **Włościbor VI,** bracia rodzeni a współwłaściciele dób Skroniowa, którzy działy swe w tychże dobrach klasztorowi jędrzejowskiemu za 80 grzywien sprzedają.

Imiona Mścigniew, Adam i Włościbor są właściwe rodowi Lubowlitów-Ogniwów, wskutek czego i my naszych współdziedziców Skroniowa do tegoż rodu Lubowlitów-Ogniwów zaliczyć musimy.

2414. **Piotr CLXXI** z Grodziny cześnik krakowski, należy prawdopodobnie do rodu Szreniawów.

2415. **Andrzej LI Grzegorzowicz** z Morawicy świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wiel-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I 270, 314, III N. 781, 824, 846, 850, 851, 901, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 237, 238, 240.

[2]) Kod. dypl. tyniecki N. N. 75.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 240.

kiego z r. 1355, wydanym w przedmiocie założenia wsi Zdzisławice na prawie niemieckiem [1]).

Jest on synem nieznanego skądinąd Grzegorza XV z Morawicy, członkiem rodu Starzów małopolskich i występuje jeszcze i w latach 1356 i 1357, wszelako nie ptastuje żadnego urzędu [2]).

2416. **Wierzbięta V** z Małoszowa świadkuje na tymżesamym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1355 [1]). Występuje on jeszcze i w latach 1358, 1364, 1365 i 1366, lecz nie piastuje żadnego urzędu.

W r. 1364 nabywa on od Secemy Birowicza z Grodźca oraz od Birowy Markowicza Tyczki z Łąki połowę dóbr Bonowice i Trzemeśnia wraz z górami Burletką i Borzętą za 100 grzywien groszy praskich; zaś w r. 1365 otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego nadaną sobie wieś Łętownię [3]).

2417. **Anna III** żona Piotra ze Szczyrzyca, współwłaścicielka dóbr Kleczy (w pow. wadowickim), nadaje za przywilejem Jana księcia oświęcimskiego z r. 1355 dwóch kmieci kościołowi w Kleczy [4]).

2418. **Żegota XV** i 2419. **Grzegorz XXIV Zakliczyce** z Poręby Zakliczynej, nadają Bodzancie biskupowi krakowskiemu za przywilejem bez daty, pochodzącym z czasu między r. 1350 a 1358 [5]), prawo zakładania młynów na rzece Okleśnej pomiędzy Porębą a Kwaczałą.

Należą oni obaj do rodu Starzów małopolskich.

2420. **Dzierżek XV** z Janowic świadkuje na

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 71.

[2]) Kod. dypl. tyniecki I. NN. 76, 77.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 278, III N. 720, 776, 783, 964 — Rzyszcz. Mucz. III NN. 119, 145, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 205.

[4]) Kod. dypl. małop. I N. 242.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 205.

powyższym przywileju bez daty, a występuje jeszcze i w r. 1356 [1]), lecz nie piastuje żadnego urzędu.

1356.

2421. **Klimunt XXIX** z Sopichowa sprzedaje w r. 1356 dziedziczną swą wieś Bełcz (wojew. sandomirskie, pow. i par. Opatów) Andrzejowi Wawerowskiemu za 71 grzywien [2]).

2422. **Andrzej LII** z Pisar świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1356, wydanym w przedmiocie powyższej sprzedaży wsi Bełcz [2]).

Należy on do rodu Starzów małopolskich.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1356, dotyczącym sprzedaży działu we wsi Czcikowicach [3]), są wspomniani:

2423. **Wojciech XXXIV** z Bynczyna,

2424. **Michał XXIX** z Paszkowic i

2425. **Czcik I** z Paszkowic, bracia przyrodni, którzy dział swój we wsi Czcikowice (pow. bocheński, par. Łapczyce)

2426. **Jarosławowi IX** z Czcikowic za przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1356 [3]) za 55 grzywien sprzedają.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1356, dotyczącym wsi Rynerzowice [4]), są wspomniani:

2427. **Wilczek VI** z Wrocimowic; występuje on jeszcze i w r. 1358, lecz nie piastuje żadnego urzędu [5]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 206.
[2]) Kod. dypl. małop. I N 243.
[3]) Ibidem III N. 710.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 206.
[5]) Ibidem I NN. 212, 213.

2428. **Andrzej LIII** z Rogowa.

2429. **Krystyn XXIII** z Grabienic; ten po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2430. **Borzysław** albo **Borysław IX** ze Stradowa; występuje on jeszcze i w latach 1358 i 1360, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2431. **Konrad III** komornik sądu ziemskiego krakowskiego.

2432. **Maciej XV** również komornik sądu ziemskiego krakowskiego; występuje z tym urzędem jeszcze i w r. 1358 [2]).

2433. **Świętosław XXI Baran,** woźny sądu ziemskiego krakowskiego.

Imię Świętosław wskazywałoby na ród Lubowlitów-Ogniwów, jakiemuto przypuszczeniu stawałby tylko w drodze niski urząd woźnego sądowego, niegodny dostojności rodu Lubowlitów. Musimy atoli zwrócić uwagę, iż w tym właśnie czasie istniało w Małopolsce już kilka gniazd ubogiej szlachty zagonowej, należącej niewątpliwie do rodu Lubowlitów-Ogniwów. Dla takiego ubogiego zagonowego szlachcica, który w owych czasach musiał niewątpliwie chodzić boso lub nogi okręcać słomą, posada woźnego sądu ziemskiego była kąskiem wcale nie do pogardzenia.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1356, wydanym w sporze o działy w Kamieniu [3]), przychodzą przytoczeni:

2434. **Piotr CLXXIII Janowicz** z Kamienia, oraz

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 212, 213, 221.
[2]) Ibidem I NN. 212, 213.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 244.

2435. **Świętosław XXII Janowicz** z Kamienia.

2436. **Piotr CLXXIV Mikołajowicz** z Kamienia.

Wszyscy ci trzej dziedzice Kamieńscy należą do rodu Kamionów czyli Jastrzębiów.

2437. **Mikołaj CXLVII** z Dziaduszyc.

2438. **Zbygniew XIII** z Proszowic.

2439. **Jasiek XI** albo **Jan Gładysz** z Brześcia, podrzęczy sądecki, świadkuje na dokumencie Wydżgi starosty sądeckiego z r. 1356 [1]), piastuje ten urząd jeszcze w r. 1368, w którymto roku jest zarazem barkmistrzem bocheńskim [2]).

W dekrecie sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1356, dotyczącym dóbr Niewiatrowice [3]), są wspomniani:

2440. **Janna I** oraz 2441. **Małgorzata IV Jakuszówne** ze Zborczyc, córki nieznanego zresztą skądinąd Jakusza I ze Zborczyc, które się praw swych do dóbr Niewiatrowice na rzecz stryjenki swej Klary i jej syna Paska zrzekają.

2442. **Klara I** z Niewiatrowic stryjenka codopiero przywiedzionych Jakuszówien ze Zborczyc.

2443. **Pasek XI** z Niewiatrowic syn wzmiankowanej Klary.

2444. **Jarosław X Mścigniewowicz,** syn Mścigniewa X z Pałecznicy, niegdy wojewody sandomirskiego; ten po imieniu ojca jego sądząc, należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2445. **Andrzej LIV** z Chmielowa komornik sądu ziemskiego krakowskiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 246.
[2]) Ibidem III NN. 809, 813.
[3]) Ibidem III N. 712.

2446. **Konrad IV** komornik podkomorzego krakowskiego.

2447. **Borzysław X** również komornik podkomorzego krakowskiego.

2448. **Świętosław XXIII Busków.**

2449. **Janusz XVI** ze Stojanic czyli z Goraja, dziedzic Kraśnika, sędzia chełmski, w nagrodę zasług poniesionych w szczególności w poselstwie do Tatarów oczakowskich, otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1356 zatwierdzenie przywileju niegdy Władysława Łokietka na cło w Kraśniku.

Jako sędzia chełmski należałby nasz Janusz właściwie do rycerstwa małoruskiego, gdy jednak posiadane przez niego dobra, a zwłaszcza Goraj czyli Łada są w następnem zaraz pokoleniu własnością Dymitra z Bożegodaru podskarbiego zrazu króla Kazimirza Wielkiego, a następnie króla Ludwika, członka rodu Korczaków, który do rycerstwa małopolskiego należy, a którego ojciec nie jest znany i jest nim prawdopodobnie właśnie nasz Janusz, przeto i naszego Janusza do rycerstwa małopolskiego a do rodu Korczaków zaliczyć winniśmy.

2450. **Marek XIII** kustosz sandomirski, otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1356 przywilej na karczmę we wsi Piekary [1]), a piastuje godność tę jeszcze w latach 1358 i 1364 [2]).

2451. **Otto XIII** z Pilczy świadkuje na powyższym przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1356 [1]), jest w latach 1360 i 1361 starostą generałem ruskim, zaś w r. 1363 występuje jako dziedzic dóbr Siedlec i Klimuntów [3]).

Należy do rodu Leliwów.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 248.

[2]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1382, — Kod. dypl. tyniecki N. 88.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 262, 272, III N. 739, 741 i 743.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1356, wydanym w przedmiocie założenia wsi Piotrowa wola świadkują między innymi:

2452. **Piotr CLXXIV** ze Szczekocin czyli **Szczekocki** jest w latach 1361, 1362, 1365, 1367 i 1368 starostą sądeckim, zaś w latach 1368, 1369, 1370, 1372, 1373 i 1374 także sądeckim kasztelanem [1]). W r. 1357 nabywa od klasztoru św. Andrzeja w Krakowie sołtystwa we wsiach Grabiec i Bunowice za 80 grzywien.

2453. **Imbram XIV Żegocic** burgrabia czchowski.

Po imieniu ojca sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

2454. **Jakub LXIII Piotrowicz Ossowski** pisarz nadworny. Piastuje on ten urząd aż do r. 1369. W r. 1368 jest równocześnie kanonikiem płockim oraz kanonikiem u św. Jerzego na zamku krakowskim [2]).

W przywileju klasztoru zwierzynieckiego z r. 1356, dotyczącym założenia wsi Słów (Kolbarg) na prawie niemieckiem [3]), przychodzą wspomniani:

2455. **Stanisław XXXVI** proboszcz zwierzyniecki, jest w r. 1366 zwierzynieckim przeorem [4]).

2456. **Ludmiła I** przeorysza klasztoru zwierzynieckiego.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 284, III NN. 783, 787, — Agz. III N. 15, VIII N. 6, — Rzyszcz. Mucz. III N. 142, — Kod. dypl. tyniecki N. 88 i t. d.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 278, 282, 287, III NN. 743, 765, 773, 799, 811, 812, 820, 823, — Agz. III N. 19, VIII N. 6, — Kod. dypl. wielicki N. 4, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1508 — Rzyszcz. Mucz. I N. 121, — Mosbach: Wiadomości 45, — Kod. dypl. tyniecki N. 92.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 713.

[4]) Kod. dypl. mogil. N. 81.

2457. **Agata I** podprzeorysza tegoż klasztoru.

2458. **Wojciech XXXV Koluszko** z Morawicy otrzymuje od klasztoru zwierzynieckiego wieś Słów (dziś Kolbarg) w celu założenia takowej na prawie niemieckiem.

Jako dziedzic Morawicy mógłby on należeć do rodu Starzów małopolskich.

2459. **Wojsław XXX** pleban z Bodzantowa. Ten po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2460. **Czcik II** pleban z Sędziszowa.

2461. **Andrzej LV** wikaryusz kościoła katedralnego krakowskiego.

2462. **Janusz XVII Radwańcewicz,** wspomniany jest jako właściciel dóbr Trzebol w przywileju krola Kazimirza Wielkiego z r. 1356 [1]).

Należy on do rodu Radwanów.

1357.

2463. **Henryk XXXI Mikołajowicz** z Ruszkowa kleryk wrocławski, notaryusz publiczny, jest w r. 1358 pisarzem nadwornym [2]).

2464. **Ninota I** kasztelan radomski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1357, wydanym w przedmiocie założenia wsi Szutków na prawie niemieckiem. Piastuje tę godność jeszcze i w latach 1358, 1359 i 1360 [3]).

2465. **Prandota X** z Mikułowic świadkuje na tymże przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1357,

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 115.

[2]) Kod. dypl. małop. I 252.

[3]) Kod. dypl. małop. I NN. 252, III NN. 715, 717, 735, 737, 739, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 32, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1401.

a występuje jeszcze i w r. 1364, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

Imię Prandota wskazywałoby na ród Odrowążów, ale Mikułowice są w XIV wieku w posiadaniu członków rodu Piękostków. Jest więc prawdopodobne, że i nasz Prandota jest członkiem rodu Piękostków, a tylko imię Prandota odziedziczył przez matkę swą, która mogła być Odrowążówną. Rysunek herbu Piękostki podaliśmy poprzednio na str. 307.

W przywileju Praksedy ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie z r. 1357, dotyczącym sprzedaży sołtystw w Grabcu i Bunowicach Piotrowi Szczekockiemu [2]), są wspomniani między innymi:

2466. **Pelta** (zapewne myłka zamiast) **Pełka XXIX Podko;** ten należy prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2467. **Dziwisz III Jelitko;** ten po imieniu sądząc należy do rodu Nagodów.

2468. **Wawrzyniec XX Skołut.**

2469. **Jan CLXVIII** z Sandomirza, prawdopodobnie pisarz klasztoru św. Andrzeja w Krakowie.

2470. **Bodzęta VIII** wielkorządca krakowski i sandomirski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1357, wydanym w przedmiocie założenia wsi Dzwonowa na prawie niemieckiem [3]). Piastuje on ten urząd aż do r. 1382. W r. 1358 jest kantorem wiślickim, w r. 1359 wiślickim scholastykiem, w r. 1365 kanonikiem katedralnym krakowskim, wreszcie w r. 1375 proboszczem kościoła św. Floryana na Kleparzu w Krakowie [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III NN. 717, 775.

[2]) Ibidem I N. 250.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 718.

[4]) Ibidem I NN. 252, 256, 258, 278, 282, 307, 314, 341, III NN. 715, 718, 721, 746, 756, 768, 778, 789, 811, 812, 822,

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych w dwóch egzemplarzach. Jeden wisi u dokumentu z r. 1366 w archiwum metropolitalnem gnieźnieńskiem i wyobraża herb Szeligę, a pod ramionami krzyża litery B O; drugi wisi u dokumentu z r. 1375 w archiwum dawnem miasta Krakowa i tego wizerunek dołączamy obok.

Wobec tego należy naszego Bodzętę zaliczyć do rodu Szeligów.

2471. **Mikołaj CXLVIII** opat klasztoru Cystersów w Mogile, występuje w dokumencie Hermana wielkorządcy krakowskiego z r. 1357, dotyczącym łąki we wsi Zdzisławicach [1]).

2472. **Unisław IV** z Brzeźna świadkuje na przywileju Konstancyi księżnej głogowskiej, zakonnicy starosądeckiej z r. 1357, wydanym dla mieszczan starosądeckich [2]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2473. Brat **Jakub LXIV Bobolicząta** lektor Klarysek starosądeckich z Korczyna, świadkuje na tymże przywileju księżnej Konstancyi z r. 1357. W przywileju zwany on jest przekręconem nazwiskiem *„Bobolactanc“*, które się nie da inaczej sprostować, jak Bobolicząta, czyli syn Boboli, Bobolicz.

Jest on synem nieznanego skądinąd Boboli III, a członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

823, 827, 854, 867, 908, — Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 216, 229, 231, 238, 214, II NN. 281, 299, — Agz. III N. 9, VIII NN. 2, 6, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 126, 128, 131, 132, 133, 141, 142, — Kod. dypl. mogil. NN. 76, 89, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 30, 31, 36,49, — Kod. dypl. wielkop. III N. 2050.

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 70.

[2]) Agz. IV N. 1.

W przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1357, dotyczącym zasadzenia lasu Bęczków nad rzeką Cedziną [1]), są wspomniani między innymi:

2474. **Mikołaj CXLIX Rola** kanonik wiślicki.

2475. **Mikołaj CL** sędzia nadworny biskupa krakowskiego a zarazem archidyakon szremski.

2476. **Mikołaj CLI** pleban z Iłży.

2477. **Piotr CLXXVI** pleban z Piotrawina.

2478. **Stefan XLVII** pleban z Szewni.

2479. **Więco I** (Więcław) klucznik kielecki.

2480. **Bogusław XXXII** z Raszkowa pisarz nadworny, wspomniany jest w przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1357, wydanym dla Andrzeja Czaplica [2]).

Na przywileju Konstancyi ksieni Klarysek starosądeckich z r. 1357, wydanym w przedmiocie sołtystwa w Długołęce [3]), świadkują między innymi:

2481. **Wincenty XV** spowiednik Panien Klarysek starosądeckich.

2482. **Sebastyan I** pleban starosądecki, występujący jeszcze i w r. 1358 [4]).

2483. **Grzegorz XXV** rządca pomienionego klasztoru Panien Klarysek starosądeckich. Występuje on jeszcze i w r. 1358, a pisze się dziedzicem Czarnego potoku [5]).

Po imieniu sądząc należy on prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 259.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 715.
[3]) Ibidem III N. 714.
[4]) Ibidem I N. 719.
[5]) Agz. IV. N. 1.

2484. **Jakub LXV** z Moszczanicy.

Oprócz tego wspomniany jest w powyższym przywileju z r. 1357 [1]):

2485. **Marcin XLVII Kieszkowicz,** w kopiarzu mylnie zwany Kierskowicem, dziedzic Długołęki.

Na dokumencie Andrzeja Grzegorzowicza z Morawicy z r. 1357, wydanym dla klasztoru tynieckiego [2]), świadkują między innymi:

2486. **Imbram XV** z Rogowa.

2487. **Przeczko** czyli **Przecław XII** z Korzeniowic. Korzeniowice będą zapewne myłką: wieś taka nie istnieje w Małopolsce nigdzie. Jestto prawdopodobnie myłka kopisty, a w oryginale stało zapewne Przeczko Korzeniowicz, to jest syn Korzenia.

1358.

W dokumencie Konstancyi ksieni starosądeckiej z r. 1358, dotyczącym sołtystwa we wsi Zabrzeziu [3]), świadkują między innymi:

2488. **Teodoryk XII** spowiednik klasztoru Panien Klarysek starosądeckich.

2489. **Andrzej LVI** pleban kościoła w Łącku.

W dokumencie sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1358, dotyczącym dóbr Ujeździec [4]), są wspomniani:

2490. **Wiktor II** z Ujeździca oraz bratanek, siostrzeniec czy też wnuk jego *(nepos)*:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 714.
[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 77.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 719.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 212.

2491. **Klich I** sprzedają dziedziczne swe dobra Ujeździec Bodzancie biskupowi krakowskiemu za 20 grzywien.

2492. **Klimunt XXX** z Rawułowic świadkuje na powyższym dokumencie.

2493. **Jakub LXVI** komornik sądu ziemskiego krakowskiego, występuje na tym urzędzie jeszcze i w latach 1360 i 1366 [1]).

W wyroku granicznym Wydżgi starosty sądeckiego z r. 1358, wydanym w sporze między biskupem krakowskim a Klaryskami starosądeckiemi [2]), przychodzą wspomniani:

2494. **Jan CLXIX** kustosz wiślicki a włodarz sądecki biskupa krakowskiego.

2495. **Krzesław X,** snać ziemianin sądecki, który po imieniu sądząc jest członkiem rodu Odrowążów.

2496. **Grzymek I** sędzia kasztelana sądeckiego.

2497. **Jurek I,** również snać ziemianin sądecki.

2498. **Falimir** czyli **Chwalimir IV** pisarz starosty sądeckiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358, wydanym dla klasztoru brzeskiego [3]), jest wspomniany:

2499. **Filip VII** opat klasztoru Premonstrantów w Brzesku, który występuje z tą godnością jeszcze i w r. 1360 [4]).

2500. Komes **Klimunt XXXI** ze Żmigrodu świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358, wydanym na sołtystwo w Rogach [5]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 212, 213, 231, 241.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 720.
[3]) Ibidem I N. 251.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 220.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 721.

Imię Klimunt zdradzałoby pochodzenie z rodu Swiebodów-Gryfów; gdy jednak Żmigród jest w tych czasach w posiadaniu rodu Bogoryów, przeto i my naszego Klimunta do rodu Bogoryów zaliczyć musimy i przypuścić, że imię Klimunt dostać mu się mogło przez głowę matki, która mogła być Swiebodzianką z domu.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358, wydanym dla mieszczan starosądeckich [1]), świadkują między innymi:

2501. **Mroczek I** z Sędziszowic czyli z Sędziszowa, który występuje jeszcze i w latach 1360 i 1366, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

Prawdopodobnie onto jest bratankiem Janusza Suchegowilka kanclerza króla Kazimirza Wielkiego [3]).

2502. **Jasiek XII Płaza** z Rudna [4]).

Gdy małopolscy Płazowie używają herbu Topór, przeto i my naszego Jaśka do rodu Starzów małopolskich zaliczyć winniśmy.

2503. **Przedbor V** z Brzezia świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358, wydanym na młyny w Lublinie [5]). Występuje on jeszcze i w latach 1359, 1360, 1362 i 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu [6]). Przedbor starosta kujawski, występujący równocześnie z naszym Przedborem, jest zgoła inną osobą.

Należy nasz Przedbor do rodu Zadorów.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 119.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 217, — Agz. VIII N. 7.
[3]) Agz. III N. 16.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 213.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 772.
[6]) Ibidem I NN. 254, 255, 258, III N. 737, — Rzyszcz. Mucz. I N. 125, III NN. 122, 133, — Kod. dypl. tyniecki N. 84.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358 [1]), wspomniani są:

2504. **Biernat XII** oraz brat jego rodzony

2505. **Pełka XXX,** dziedzice dóbr Korzeniów (woj. podlaskie, pow. żelechowski), którzy od króla Kazimirza Wielkiego przywilej na prawo niemieckie dla tych dóbr uzyskują.

Imię Pełka wskazywałoby przedewszystkiem na ród Lubowlitów-Ogniwów, ale także na rody Janinów i Swiebodów-Gryfów, któreto oba ostatnie rody również od rodu Lubowlitów-Ogniwów początek swój wywodzą.

W wyroku króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358 [2]), jest przywiedziony:

2506. **Bogusław XXXIII** z Łukawy.

W przywileju tegoż króla z r. 1358, wydanym dla braci Szymona i Lajna na wieś Stubno [3]), przychodzi:

2507. **Stanisław XXXVII** ze Strogoborzyc, nabywa w r. 1358 od spadkobierców Świętosława niegdy sołtysa z Zadroża działy tychże spadkobierców w sołtystwie zadroskiem za $31^1/_2$ grzywien [4]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1358, dotyczącym fundacyi kościoła parafialnego w Niepołomicach [5]), jest wzmiankowany:

2508. **Pełka XXXI** kapelan nadworny a pleban w Niepołomicach.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 723.
[2]) Kod. dypl. wielkop. N. 1382.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 252.
[4]) Ibidem I N. 253.
[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 120.

Na wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1358, wydanym w sprawie gruntów kęsowskich [1]), świadkuje między innymi:

2509. **Jarosław XI** z Mirowa.

2510. **Tomisław VI Wojsławowicz** z Bieganowa, syn nieznanego zresztą skądinąd Wojsława XXV z Bieganowa, sprzedaje za dokumentem z r. 1358 dziedziczne swe dobra Komparzewo (dziś Kompasów w pow. kieleckim, par. Kurzelów), Piotrowi Mikołajowiczowi z Bogoryi za 80 grzywien [2]).

Występuje on jeszcze i w r. 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

Po imieniu ojca jego Wojsława sądząc mógłby nasz Tomisław należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów, jego zaś imię Tomisław zdaje się wskazywać, że z Nagodzianki się rodzi.

W powyższym dokumencie z r. 1358 [2]) są nadto wspomniani:

2511. **Pirko** (zapewne Piórko) pleban czyli proboszcz kurzelowski, który jeszcze i w r. 1363 występuje [4]).

2512. **Zbygniew XIV** z Krasowa.

2513. **Jan CLXX Andrzejowicz,** syn Andrzeja XLV podkomorzego krakowskiego, należący do rodu Starzów małopolskich.

2514. **Piotr CLXXVII Mikołajowicz** z Bogoryi, syn Mikołaja LXXIII z Bogoryi niegdy wojewody krakowskiego, kupuje od Tomisława Wojsławowicza z Bieganowa dobra Komparzewo [5]).

Należy on oczywiście do rodu Bogoryów.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 213.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 726.
[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 137.
[4]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1495.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 726.

2515. **Hanka II Grzegorzowa** córka Paska z Bosutowa, sprzedaje dział swój w Bosutowie (pow. mogilski, par. Raciborowice) Floryanowi kanclerzowi łęczyckiemu za 80 grzywien groszy praskich [1]).

1359.

W układzie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1359, zawartym z Tomisławem kanonikiem kieleckim [2]), są wspomniani:

2516. **Tomisław VII** kanonik kielecki; ten po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Nagodów.

2517. **Mikołaj CLII Goworkowicz** kustosz katedralny krakowski. Piastuje on tę godność jeszcze i w r. 1370 [3]), a po imieniu ojca sądząc należy do rodu Rawiczów.

Czy on nie jest przypadkiem identyczny z Mikołajem LXXXIII Goworkowiczem kanonikiem katedralnym krakowskim i sandomirskim, występującym w latach 1327 i 1334 rozstrzygnąć nie umiem.

2518. **Jan CLXXI** proboszcz kielecki a kanonik katedralny krakowski.

2519. **Jan CLXXII** doktor dekretów, kanonik katedralny krakowski, występuje w tej godności jeszcze i w latach 1355 i 1364 [4]).

2520. **Maciej XVI** kustosz kielecki a kanonik katedralny krakowski.

2521. **Wojciech XXXVI Krystynowicz** z Turbii, kanonik katedralny krakowski, piastuje tę go-

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 214.
[2]) Ibidem I N. 215.
[3]) Ibidem II N. 271, — Kod. dypl. małop. III N. 833.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 204, 233.

dność jeszcze i w latach 1363, 1364, 1368, 1370, 1372, 1373, 1374, 1375 [1]).

Czy on jest identyczny z występującym w latach 1338 i 1340 Wojciechem XXX Krystynowiczem z Turbii, notaryuszem publicznym, ocenić nie potrafię.

2522. **Tomek** czyli **Tomasz XXIX** kanonik katedralny krakowski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, wydanym dla Jarosława arcybiskupa gnieźnieńskiego [2]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, wydanym w przedmiocie dóbr Żelichów [3]), są wspomniani:

2523. **Strachota III** z Żelichowa, zaś jako świadek

2524. **Idzi VIII** z Otwinowa.

W przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1359, dotyczącym prebendy kieleckiej [4]), są wspomniani:

2525. **Jan CLXXIII** kanonik kielecki.

2526. **Jan CLXXIV Jakubowicz,** doktor dekretów, kanonik katedralny krakowski, piastuje tę godność jeszcze w latach 1362 i 1368, zaś w r. 1369 jest kantorem katedralnym krakowskim [5]).

2527. **Mikołaj CLIII** z Kurnika licencyant w prawie kanonicznem, sędzia nadworny biskupa krakowskiego, pleban luborzycki i kanonik katedralny krakowski [6]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 230, II NN. 234, 265, 271, 277, 281, 289, 292, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1688.

[2]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1401.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 728.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 216.

[5]) Ibidem I N. 216, II NN. 265, 270, — Kod. dypl. małop. III N. 755.

[6]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 216, — Kod. dypl. małop. III N. 730.

2528. **Gierałt** czyli **Gierard XVII** kanonik katedralny krakowski, jest w latach 1364, 1367, 1368 i 1369 proboszczem u św. Floryana na Kleparzu [1]).

2529. **Sięgniew VII Nawojowicz** kanonik katedralny krakowski, należy do rodu Starzów małopolskich.

Czy on jest identyczny z Sięgniewem III Nawojowiczem, w latach 1334—1346 proboszczem u św. Michała na zamku w Krakowie, rozstrzygnąć nie umiem.

2530. **Jan CLXXV Cielejowicz** kanonik katedralny krakowski, należy prawdopodobnie do rodu Lisów.

2531. **Maciej XVII** z Jakubowic kanonik katedralny krakowski, wreszcie

2532. **Tomek I** z Jakubowic również kanonik katedralny krakowski.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, dotyczącym wsi Jeżowice [2]), są wspomniani:

2533. **Mikołaj CLIV Giedczyc** z Bieganowa oraz

2534. **Świętosława III** wdowa po Imisławie, współdziedziczka Bieganowa; ci oboje po imionach ich sądząc należą do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2535. **Jakub LXVII** z Kludzka,

2536. **Dominik VI** komornik wojewody krakowskiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, dotyczącym sprzedaży dóbr Orłów [3]), przychodzą między innymi:

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 234, II N. 270, — Kod. dypl. mogil. N. 82, — Kod. dypl. małop. I N. 299.

[2]) Kod. dypl. wielkop. III N. 1409.

[3]) Kod. dypl. małop. III N. 731.

2537. **Pakosław XVII** z Mikułowic oraz

2538. **Pachna** córka jego, którzy dobra swe dziedziczne Orłów

2539. **Mikołajowi CLV** z Rożnicy w zamian za 2 łany we wsi Lubczy i 335 grzywien pozbywają.

2540. **Klimunt XXXII** z Radujowic świadkuje na powyższym przywileju.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, dotyczącym zasadzenia lasu pod Lanckoroną [1]), świadkuje:

2541. **Andrzej LVII Latala** z Mikułowic; występuje on jeszcze i w latach 1360, 1368 i 1369, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]).

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, dotyczącym wsi Skołyszyna [3]), są wspomniani:

2542. **Mściszo Sczuczka** ze Skołyszyna, który dział swój dziedziczny w Skołyszynie (pow. jasielski, par. Sławęcin)

2543. **Tomkowi II** ze Samborzyna za 35 grzywien i za karczmę pozbywa.

Co się tyczy Mścisza Sczuczki, to prawdopodobnie jest on synem Sczu z Żukowic, o którym pod N. 1983 była mowa. Sczuczka bowiem jest imię zdrobniałe, mogące pochodzić od Sczu.

2544. **Świętoszka** czyli **Świętosława IV** wdowa po Henryku XXVII, b. kasztelanie wiślickim, oraz syn jego

2545. **Mikołaj CLVI Henrykowicz** otrzymują od króla Kazimirza Wielkiego dla dóbr swych

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 122.

[2]) Kod. dypl. małop. I NN. 256, 294, III NN. 122, 820.

[3]) Ibidem III N. 732.

dziedzicznych Gorzyce, Wielopole i Uście pod r. 1359 przywilej na prawo niemieckie [1]).

Świętosława po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów; Mikołaj zaś do rodu Połukozów.

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1359, dotyczącym rachunków złożonych przez Jana Borka [2]), świadkuje:

2546. **Peterlin** żupnik krakowski. Jest on mieszczaninem krakowskim i prawdopodobnie szlachcicem małopolskim nie jest.

2547. **Jan CLXXVI Gładysz,** rzekomo *miles auratus* i dworzanin króla Kazimirza Wielkiego a podrzęczy sądecki, wystawia pod r. 1359 przywilej dotyczący założenia i uposażenia kościoła parafialnego w dziedzicznym swym Szymbarku [3]).

Przywilej powyższy atoli jest niewątpliwie falsyfikatem, więc i szczegóły w nim zawarte nie zasługują na wiarę; natomiast nasz Jan Gładysz jest w latach 1357 i 1358 podrzęczym królowej w Nowym Sączu [4]).

Jest on prawdopodobnie synem Jakuba I Gładysza, również podrzęczego a następnie rządcy królowej, występującego w latach 1330 i 1334.

1360.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, dotyczącym dóbr Szreniawy [5]), są wspomniani:

2548. **Marcin XLVIII** ze Szreniawy, który dział swój w Szreniawie

---

[1]) Agz. V N. 4.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 734.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 123.

[4]) Agz. IV N. 1, — Kod. dypl. małop. III N. 714, 720, — Rzyszcz. Mucz. III N. 119.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 217.

2549. **Spytkowi** czyli **Spicymirowi X Dzierżkowiczowi** ze Szreniawy za 114 grzywien sprzedaje.

Imię ojca Spytkowego Dzierżek wskazywałoby na ród Mądrostków, zaś imię Spytek na ród Leliwów, z czegoby wynikało, że nasz Spytek należy do rodu Mądrostków, a z Leliwianki się rodzi.

W przywileju Wojtka ze Siedlca z r. 1360, w przedmiocie sprzedaży gruntów Klęczyca Bodzancie biskupowi krakowskiemu [1]), są wspomniani:

2550. **Wojtek** ze Siedlca z pod Sandomirza, który jeszcze i w r. 1362 występuje,

2551. **Żegota XVI Smyłowicz,** kanonik katedralny krakowski; piastuje on jeszcze tę godność i w r. 1375, a od r. 1364 jest zarazem scholastykiem szkalmirskim [2]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Starzów małopolskich.

2552. **Maciej XVIII Wawrzyńcewicz** kanonik katedralny krakowski piastuje tę godność jeszcze i w r. 1379, zaś od r. 1369 jest doktorem dekretów [3]).

2553. **Piotrek** czyli **Piotr CLXXVII Kaczka** kanonik wiślicki.

2554. **Tomek III** pleban z Jemielna.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym dla Chodka Matutejowicza [4]), świadkują między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 218.

[2]) Ibidem I N. 218, 234, II NN. 265, 270, 271, 277, 287, 289, 292, — Kod. dypl. małop. III N. 847.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 218, 230, II NN. 265, 270, 271, 279, 289, 292, 293, 305.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 737.

2555. **Abraham IX** z Baranowa; występuje on jeszcze i w r. 1364, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2556. **Mikołaj CLVII Kruczek** z Lelowa, pisarz nadworny.

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym dla Piotra Iwanowicza wojewody żydaczowskiego [2]), świadkuje między innymi:

2557. **Klimunt XXXIII** z Kozłowa.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym dla klasztoru brzeskiego [3]), jest wspomniany:

2558. **Grzegorz XXVI** pisarz nadworny.

Na dokumencie Jana opata tynieckiego z r. 1360 [4]), świadkują między innymi:

2559. **Stefan XLVIII** przeor klasztoru Benedyktynów na Tyńcu, występuje z tą godnością jeszcze i w r. 1362 [5]).

2560. **Klimunt XXXIV** mnich tyniecki,

2561. **Mścisław IV** mnich tyniecki,

2562. **Zbysław III** mnich tyniecki,

2563. **Wit XX** mnich tyniecki, występuje jeszcze i w r. 1362 [6]),

2564. **Jan CLXXVII** pleban kościoła w Regulicach.

W r. 1360 zawiera król Kazimirz Wielki

2565. z **Wroczką** wdową Stępociną układ,

---

[1]) Agz. II N. 2.
[2]) Kod. dypl. małop. I N 255.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 220.
[4]) Kod. dypl. tyniecki I. N. 79.
[5]) Ibidem N. 82.
[6]) Ibidem NN. 81, 82.

mocą którego wziął od niej wieś Siadczę (pow. pilecki, par. Kidów) w zamian za wieś Borzykowę [1]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym dla klasztoru koprzywnickiego [2]), przychodzą wspomniani:

2566. **Maciej XIX** opat klasztoru Cystersów w Koprzywnicy.

2567. **Wierzbięta VI** z Branic, należący do rodu Swiebodów-Gryfów i

2568. **Pełka XXXII Przezboncki.** Nazwisko Przezboncki zdaje się być przekręcone, gdyż na obszarach dawnej Polski niema wsi, któraby się Przezbądy zwała. Prawdopodobnie brzmiało to nazwisko w oryginalnym przywileju Przezwodzki.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym dla klasztoru mogilskiego [3]), są wymienieni:

2569. **Adam XXVI** z Adamowic, który część swą dziedziczną macierzystą w Moniakowicach klasztorowi mogilskiemu za 120 grzywien sprzedaje,

2570. **Stanisław XXXVIII** pleban kościoła w Solcu.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1360 [4]) wspomniany jest:

2571. **Bartoszek I** woźny tegoż sądu ziemskiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym w przedmiocie sprzedaży młyna na Prądniku [5]), jest wspomniany

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 257.
[2]) Ibidem III N. 258.
[3]) Kod. dypl. mogil. N. 76.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 221.
[5]) Kod. dypl. małop. I N. 259.

2572. **Jan CLXXVIII Burk** zwany także Hanzlonem Borkiem, stolnik sandomirski, który za powyższym przywilejem od Hanka Spicymirowicza i Piotra Mikołajowicza mieszczan krakowskich młyn na rzece Prądniku za kościołem św. Mikołaja wraz z trzema ogrodami za 320 grzywien nabywa.

Występuje on jako stolnik jeszcze w latach 1361, 1362, 1364, 1365 i 1366 [1]).

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1360, wydanym w przedmiocie zasadzenia wsi Długołęka [2]), świadkuje między innymi:

2573. **Pełka XXXIII** z Czyszowa wojski lubelski. Piastuje on tę godność jeszcze w latach 1361 i 1362; w r. 1363 jest wojskim sandomirskim; w latach 1364, 1366, 1367, 1369 i 1370 kasztelanem zawichojskim, wreszcie w latach 1373—1385 sędzią ziemskim sandomirskim [3]).

Pieczęć jego z czasów jego urzędowania jako sędzia ziemski sandomirski, mianowicie z r. 1379, dochowała się do dni naszych. Podajemy obok jej rysunek. Wyobraża ona herb Janinę, wobec czego naszego Pełkę do rodu Janinów zaliczyć musimy.

1361.

W dokumencie Bodzanty, wielkorządcy krakowskiego z r. 1361, dotyczącym dóbr Krzyszowice [4]), występują:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III NN. 126, 132, 141, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 242, 36, — Kod. dypl. tyniecki N. 80.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 740.

[3]) Agz. VIII N. 4, — Kod. dypl. małop. III N. 740, — Kod. dypl. mogil. N. 77, — Kod. dypl. katedr. krak. II N. 260 i t. d.

[4]) Rzyszcz. Mucz. III N. 126.

2574. **Rosław I** z Krzyszowic, oraz

2575. **Adam XXVII Henrykowicz** z Krzyszowic, którzy dział swój dziedziczny w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 130 grzywien sprzedają.

Świadkują zaś na tym dokumencie między innymi:

2576. **Marcin XLIX** podrzęczy krakowski, który z tą godnością jeszcze i w r. 1362 występuje [1]).

2577. **Świętosław XXIV Górka** z Dąbrowy czy Dąbrówki, występuje już w r. 1353, a także jeszcze i w latach 1362 i 1365, lecz nie piastuje żadnego urzędu [2]). Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2578. **Tomko IV** z Łuczyc, który występuje jeszcze i w r. 1362.

Gdy Łuczyce są w wiekach średnich gniazdem rodowem Szafrańców Starychkoni, przeto i my naszego Tomka do rodu Starzów małopolskich zaliczyć możemy.

W innym dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1361, dotyczącym tychże dóbr Krzyszowice [3]), przychodzą wspomniani:

2579. **Mikołaj CLVIII** z Krzyszowic, oraz bratanek czy siostrzeniec jego *(filiaster)*

2580. **Świętosław XXV** z Krzyszowic, którzy dziedziczną swą karczmę w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 20 grzywien sprzedają.

Ci obaj należą prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Świadkują zaś na powyższym dokumencie między innymi:

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 132.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 700, 777, — Rzyszcz. Mucz. III NN. 126, 132.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 128.

2581. **Jan CLXXIX** z Książa albo z Mielsztyna wojewoda sandomirski. Piastuje on tę godność aż do r. 1366, zaś od r. 1366 do 1379 jest kasztelanem krakowskim [1]), przyczem w r. 1375 jest zarazem starostą krakowskim.

Pieczęć jego wisząca u dokumentu z r. 1375 dochowała się do dni naszych. Dołączamy obok jej rysunek; wyobraża ona herb Leliwę, wobec czego naszego wojewodę Jana do rodu Leliwów zaliczyć musimy.

2582. **Bartko II** pleban (?) kościoła w Kazimirzu,

2583. **Jan CLXXX Jakubowicz** Nogawka,

2584. **Bodzęta IX Kłósek,**

2585. **Wyszko** czyli **Wysz IV** z Kosowic.

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1361, dotyczącym sprzedaży części dóbr Moniakowice [2]), są powołani:

2586. **Wiktor III** ze Zborowa,

2587. **Piotr CLXXVIII** ze Zborowa, oraz

2588. **Niemirza X** z Racławic, którzy części swe dziedziczne w Moniakowicach klasztorowi mogilskiemu za 160 grzywien sprzedają; zaś

2589. **Tomko** czyli **Tomek V** podrzęczy żarnowiecki świadkuje między innymi.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 237, 260, 262, 293, 314, 317, 321, III NN. 746, 748, 756, 758, 769, 780, 788, 789, 799, 814, 817, 826, 838, 846, 851, 867, 884, 890, 906, 762, — Kod. dypl. m. Krakowa I NN. 35, 37, 49, — Agz. III N. 15, V N. 6, — Kod. dypl. tyniecki N. 102.

[2]) Kod. dypl. mogil. N. 77.

W wyroku króla Kazimirza Wielkiego z r. 1361. wydanym w sporze o grunta w Konarach [1]), występują:

2590. **Wilhelm VII** opat klasztoru Cystersów w Jędrzejowie, który tę godność jeszcze i w r. 1363 piastuje [2]).

2591. **Wincenty XVI** z Koszczyc; gdy Koszczyce są w wiekach średnich w posiadaniu członków rodu Ostojów, przeto i naszego Wincentego słusznie do tegoż rodu Ostojów zaliczyćby należało.

2592. **Michał XXX** kanonik wiślicki i szkalmirski a pisarz nadworny. Zwie on się także Michałkiem z Miedźwiedzia, a występuje jeszcze i w latach 1365, 1366 i 1367.

W dokumencie Ninogniewa opata łysogórskiego z r. 1361, wydanym na sołtystwo w Ratajach starych [3]), przychodzą:

2593. **Ninogniew I** opat łysogórski,

2594. **Wawrzyniec XXI** przeor tegoż klasztoru,

2595. **Wojsław XXXI** kustosz tegoż klasztoru, który po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów, wreszcie

2596. **Jan CLXXXI Polska,**

2597. **Jan CLXXXII Sapia,**

2598. **Jan CLXXXIII** de Inframaria, zakonnicy pomienionego klasztoru łysogórskiego.

W przywileju Kazimirza króla polskiego z r. 1361, dotyczącym wsi Gruszów [4]), występują:

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 260.
[2]) Ibidem I N. 268.
[3]) Ibidem III N. 742.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 223.

2599. **Marek XIV** z Wilkowa oraz

2600. **Czader** czyli **Ceder VI** brat jego, współwłaściciele działów we wsi Gruszów (pow. krakowski, par. Brzesko stare), którzy te swe działy w Gruszowie Mikołajowi Kożuchowskiemu archidyakonowi krakowskiemu za 80 grzywien sprzedają.

W dokumencie z r. 1361, dotyczącym uposażenia kościoła parafialnego we wsi Dobrej [1]), są wzmiankowani:

2601. **Marek XV** ze Skrzydlnej, skarbnik krakowski, należący prawdopodobnie do rodu Swiebodów-Gryfów.

2602. **Zawisza VIII** z Jodłownika, który po imieniu sądząc należy zapewne do rodu Starzów małopolskich.

2603. **Mikołaj CLIX** z Raciborzan,

2604. **Stonold** z Kostrzy,

2605. **Stanisław XXXIX** z Topoli,

2606. **Mikołaj CLX** Ryborznik kanonik katedralny krakowski.

2607. **Bodzęta X** z Radziszowa, kanonik katedralny krakowski,

2608. **Mikołaj CLXI** pleban z Tuchowa,

2609. **Ambroży I** pleban z Sułoszowa,

2610. **Jan CLXXXIV** pleban z Dobrowody,

2611. **Jakub LXVIII** pleban z Lubuszy.

W dokumencie Jolenty ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie z r. 1361 [2]) są wymienieni:

2612. **Jolenta II** córka Kazimirza księcia cieszyńskiego a ksieni klasztoru św. Andrzeja w Krakowie, tudzież

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 129.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 261.

2613. **Wrochna I,** 2614. **Stanisława III** i 2615. **Klemencya I,** zakonnice pomienionego klasztoru, wreszcie

2616. **Piotr CLXXIX Nigra** kleryk kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie.

Uwierzytelnia zaś ów akt:

2617. **Mikołaj CLXII Michałowicz** z Wiślicy notaryusz publiczny.

W dokumencie Andrzeja z Drzewicy sędziego opoczyńskiego z r. 1361, wydanym dla klasztoru sulejowskiego [1]), przychodzą wspomniani:

2618. **Andrzej LVIII** z Drzewicy, sędzia komisarz króla Kazimirza Wielkiego w Opocznie.

W oznaczeniu bliższem charakteru naszego Andrzeja jako sędziego w Opocznie leży pewna trudność. Dwojakiego mianowicie rodzaju sędziowie istnieli podówczas wedle prawa polskiego, mianowicie istniał sędzia nadworny, którym był w r. 1361 Andrzej Wawerowski, podsędek ziemski krakowski; ten wszelako nie może być identyczny z naszym Andrzejem z Drzewicy, gdyż się stale zawsze pisze z Wawrowic a nigdy z Drzewicy; oraz sędzia ziemski, którym był w województwie sandomirskiem, gdzie leży Opoczno, prawdopodobnie już Pełka Ząbr z Czyszowa Swiebodzic. Do Opoczna zaś nigdy godność sędziego ani ziemskiego ani tem mniej nadwornego przywiązaną nie była. Wobec tego nie możemy naszego Andrzeja uważać za żadnego stałego dostojnika ale tylko za sędziego komisarza doraźnie na ten jeden raz *ad hoc* naznaczonego.

2619. **Mikołaj CLXIII** ze Święciechowa,

2620. **Mikołaj CLXIV Wężyk** z Dęby,

2621. **Wyszota** czyli **Wysz V** z Gowarczowa.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 130.

2622. **Dobiesław XX** z Końskiego. Jest on w r. 1365 stolnikiem krakowskim, od r. 1368 do 1379 jest wojewodą krakowskim, wreszcie od r. 1381 jest krakowskim kasztelanem [1]).

Należy on do rodu Odrowążów; ma syna Krzesława występującego w r. 1368, a brata Janusza XIV z Młynów.

2623. **Świętosław XXVI** z Dąbrówki; ten po imieniu sądząc może należeć do Lubowlitów-Ogniwów.

2624. **Ilik IV** ze Sulisławic, rządca nadworny króla Jegomości, należący prawdopodobnie również do rodu Lubowlitów-Ogniwów. Ma on syna Imbrama, występującego w r. 1366.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z roku 1361 [2]), są wspomniani:

2625. **Abraham X** z Goszyc, oraz syn jego

2626. **Marek XVI Abrahamowicz,** którzy dobra swe dziedziczne Sielce i Klimontów (pow. olkuski, par. Niwka) z Ottonem Pileckim za dobra Witanowice (pow. wadowicki) zamieniają.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego, wydanym w r. 1361 w sporze przeciw Bodzancie biskupowi krakowskiemu o dobra Uszew i inne [3]), występują między innymi:

2627. **Pełka XXXIV** i

2628. **Andrzej LIX Dzierżkowicze,** synowie Dzierżka X kasztelana czchowskiego, oraz

2629. **Jan CLXXXV Pakosławowicz**

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 300, 341, III NN. 807, 809, 814, 817, 821, 828, 838, 846, 851, 859, 864, 876, 877, 884, 964, — Kod. dypl. katedr. krak. II N. 296.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 262.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 224.

z Niegowici, którzy Bodzantę biskupa krakowskiego o dobra Uszew, Zapniów, Żyrkowa, Jaworsko, Radostowa wola, Smyłowa wola czyli Doły i Poręba Pawłowa (pow. bocheński, brzeski i wiśnicki) pozywają, lecz ostatecznie od pretensyj swych do tychże dóbr odstępują.

2630. **Krystyn XXIV** z Wysza (?), wreszcie

2631. **Andrzej LX** z Boczowa.

W dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1361, dotyczącym zamiany działu w Moniakowicach za wieś Panówki [1]), są wspomniani między innymi:

2632. **Jan CLXXXVI** z Moniakowic,

2633. **Spytek** czyli **Spicymir XI** dziekan u św. Floryana na Kleparzu w Krakowie, który może być identycznym z występującym w latach 1353—1360 Spytkiem czyli Spicymirem VIII archidyakonem kurzelowskim. Piastuje godność dziekana u św. Floryana jeszcze i w r. 1362 [2]).

2634. **Jakusz II** z Młynów, występujący jeszcze i w r. 1365 lecz bez urzędu.

1362.

W dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1362, dotyczącym dóbr Krzyszowice [3]), są między innymi wymienieni:

2635. **Przybysława I** i 2636. **Wichna I,** córki Staszka czyli Stanisława XXI Laski z Krzyszowic,

2637. **Gołuch V** i 2638. **Libert I Klimuntowicze,** bracia rodzeni Klimunta XX z Krzyszowic,

---

[1]) Kod. dypl. mogil. ad N. 73.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 751.
[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 131.

2639. **Machna III Smyłowiczówna,** córka Smyła XVII z Krzyszowic, wreszcie

2640. **Mikołaj CLXV Przybkowicz,** syn Przybka czyli Przybysława XXXI z Krzyszowic, sprzedają udziały swoje w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 181 grzywien.

Świadkują zaś na powyższym przywileju między innymi:

2641. **Jan CLXXXVII Pakosławowicz** z Jurkowa, który jeszcze i w r. 1366 występuje [1]), lecz nie piastuje żadnego urzędu, a należy prawdopodobnie do rodu Połukozów,

2642. **Szymek** czyli **Szymon XIV** z Połajowic, wreszcie

2643. **Andrzej LXI** kasztelan czchowski, który ten urząd jeszcze i w latach 1363, 1367, 1369 i 1377 piastuje, a ma żonę Sochnę [2]).

Na innym dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1362, dotyczącym tychżesamych dóbr Krzyszowic [3]), świadkuje między innymi:

3644. **Wojsław XXXII** podskarbi krakowski, który ten urząd już w r. 1361 piastuje [4]), a po imieniu sądząc jest członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Piotra z Gorzyczan z r. 1362, dotyczącym udziału w Zdakowie [5]), są wspomniani:

2645. **Piotr CLXXX** z Gorzyczan, który udział swój w Zdakowie (Zdanów, pow. sandomirski) bratu

---

[1]) Agz. VIII N. 6.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 227, 231, — Kod. dypl. małop. I N. 291, III NN. 829, 890.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 132.

[4]) Ibidem III N. 126.

[5]) Kod. dypl. małop. I N. 264.

swemu przyrodniemu Dworkowi za 40 grzywien sprzedaje. Występuje on jeszcze i w r. 1366 [1]).

2646. **Dworek I** wzmiankowany codopiero brat przyrodni Piotra CLXXX z Gorzyczan, a nabywca udziału w Zdakowie,

2647. **Dzierżek XVI** pleban, zapewne ze Siedlca; ten po imieniu sądząc może należeć do rodu Mądrostków,

2648. **Biernat XIII** *(Bernhardus)* z Włostowa, wreszcie

2649. **Stogniew V** z Śniekóz.

W dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1362, dotyczącym udziału w Pstroszycach [2]), występują:

2650. **Borzysz I** (może Borysław) ze Pstroszyc, ze

2651. **Stanisławem XL** swym synem, oraz

2652. **Boguszką I** i 2653. **Aleną I** córkami swemi, dalej

2654. **Kaliszek I** ze Pstroszyc, oraz siostry jego:

2655. **Jarosława I,** 2656. **Agnieszka V** i 2657. **Katarzyna III,** którzy wszyscy udziały swe w Pstroszycach

2658. **Przecławowi XIII Szczepanowiczowi** z Pstroszyc za 80 grzywien sprzedają.

Świadkuje zaś na tym dokumencie między innymi:

2659. **Jan CLXXXVIII** podczaszy krakowski, który na tym urzędzie jeszcze i w r. 1364 występuje, a ma brata Spytka Kolczka [3]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 792.
[2]) Ibidem III N. 746.
[3]) Ibidem I N. 267, 266, 275, — Rzyszcz. Mucz. III N. 135.

W dokumencie Hilmana Edlingi, wójta wyższego prawa niemieckiego na zamku krakowskim z r. 1362 [1]), jest wspomniana:

2660. **Wierzbiena** Stanisławowa, sołtysowa z Zadroża, szlachcianka.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, w przedmiocie przeniesienia wsi Ropczyce na prawo miejskie [2]), świadkuje między innymi:

2661. **Jan CLXXXIX** z Krzeczowa.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, dotyczącym udziałów we wsi Pstroszyce [3]), są wspomniani między innymi:

2662. **Jakusz III Szczepanowicz** ze Pstroszyc, oraz

2663. **Lambert V Szczepanowicz** ze Pstroszyc, bracia rodzeni wzmiankowanego wyżej Przecława XIII Szczepanowicza z Pstroszyc (2658). Lambert występuje jeszcze i w r. 1363 [4]).

Na dokumencie Jana opata tynieckiego z r. 1362, dotyczącym sołtystwa w Bierówce [5]), świadkują między innymi:

2664. **Jakub LXIX** niegdy proboszcz tyniecki, jest w r. 1364 ponownie tynieckim proboszczem [6]).

2665. **Maciej XX** klucznik tyniecki, zostaje w tymże jeszcze roku wkrótce tynieckim piwnicznym.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 265.
[2]) Ibidem I N. 266.
[3]) Ibidem III N. 748.
[4]) Ibidem III N. 758.
[5]) Kod. dypl. tyniecki N. 81.
[6]) Ibidem N. 88.

2666. **Wyszek** czyli **Wysz VI** kustosz tyniecki, jest w r. 1364 tynieckim klucznikiem [1]).

2667. **Wojciech XXXVII** zakonnik tyniecki, jest w latach 1364 i 1367 przeorem, a w latach 1376 i 1379 opatem klasztoru tynieckiego [2]).

2668. **Abraham XI** zakonnik tyniecki.

2669. **Andrzej LXII** zakonnik tyniecki.

2670. **Piotr CLXXXI** kapelan tyniecki.

Na innym dokumencie tegoż Jana opata tynieckiego z tegoż roku 1362, dotyczącym młyna w Opatkowicach [3]), świadkuje między innymi:

2671. **Janczo I** zakonnik tyniecki.

Na dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, dotyczącym miasta Dobczyc [4]), świadkuje między innymi:

2672. **Mikołaj CLXVI Czech** pisarz nadworny a kanonik wiślicki. Występuje on na tym urzędzie już w r. 1361 [5]).

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, wydanym dla miasta Stobnicy [6]), świadkują między innymi:

2673. **Jan CXC Żorawicki** kuchmistrz nadworny.

2674. **Jakusz IV** z Książa.

Na dokumencie Jana opata tynieckiego z r. 1362, dotyczącym sołtystwa w Dąbrówce [7]), świadkują między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki NN. 81, 82, 88.
[2]) Ibidem NN. 88, 101, 105, — Kod. dypl. małop. I N. 291.
[3]) Ibidem N. 82.
[4]) Agz. III N. 12.
[5]) Kod. dypl. mogil. N. 66.
[6]) Rzyszcz. Mucz. III N. 133.
[7]) Kod. dypl. tyniecki N. 83.

2675. **Szymon XV** kustosz klasztoru tynieckiego,

2676. **Rafał VI** klucznik tegoż klasztoru,

2677. **Grzegorz XXVII** zakonnik tegoż klasztoru; jest on w r. 1364 kustoszem albo też podprzeorzym tynieckim [1]),

2678. **Andrzej LXIII** z Nasięchowa,

2679. **Mikołaj CLXVII** kapelan tyniecki.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, dotyczącym dóbr Krzyszowice [2]), są wspomniani:

2680. **Janusz XVIII Mucha,** 2681. **Uniesław V,** 2682. **Tomasz XXX,** 2683. **Jan CXCI,** 2684. **Klimunt XXXV,** 2685. **Stachna I,** 2686. **Katarzyna IV,** 2687. **Magdalena II,** 2688. **Tomka I,** 2689. **Gotard III,** 2690. **Henryk XXXII,** 2691. **Czestka I Klimuntówna,** córka Klimunta Wróbla, wreszcie

2692. **Bronka I,** współwłaściciele dóbr Krzyszowic, którzy wszyscy udziały swe w tychże dobrach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 457 grzywien pozbyli.

Na wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1362 [3]) świadkują między innymi:

2693. **Rafał VII** pisarz generał ziemski sandomirski.

2694. **Stanisław XLI Bural** woźny sądu ziemskiego sandomirskiego [4]).

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 88.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 135.
[3]) Ibidem III N. 134.
[4]) Kod. dypl. małop. III N. 753.

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1362, wydanym w przedmiocie krzaków w Nieczuji [1]), są wspomniani:

2695. **Wojsław XXXIII** z Niedrwicy; ten po imieniu sądząc mógłby należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2696. **Dobiesław XXI Siedliczko** z Nieczuji.

2697. **Świętosław XXVII** z Nieczuji; ten po imieniu sądząc mógłby należeć również do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2698. **Nieczuja I** z Nieczuji, ma żonę Machnę;

2699. **Machna IV,** żona codopiero wzmiankowanego Nieczuji z Nieczuji.

2700. **Andrzej LXIV** z Byszowa, występuje jeszcze i w r. 1363, lecz nie piastuje żadnego urzędu, należy zaś prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2701. **Jakub LXX** służebnik sądu ziemskiego sandomirskiego, wreszcie

2702. **Bogufał** czyli **Boguchwał XVIII** komornik tegoż sądu ziemskiego sandomirskiego.

W wyroku granicznym Rafała Tarnowskiego podkomorzego sandomirskiego z r. 1362 [2]) jest wspomniany między innymi:

2703. **Tomek VI Brożec** z Prawęcina. Gdyby Brożec nie było prostym przymiankiem, możnaby tego Tomka na podstawie tego przezwiska zaliczyć do rodu Wyszów-Lasków-Brogów. Że jednak ród Wyszów jest kujawski, trudno przypuścić, aby w tej epoce już członek tego rodu znajdował się w Małopolsce.

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 750.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 260.

Na dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1362, dotyczącym uposażenia ołtarza w kaplicy zamku tarnowskiego [1]), świadkuje między innymi:

2704. **Włodek** czyli **Włodzimirz XVI** z Kościelca, kanonik katedralny krakowski. Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362 [2]) wspomniany jest:

2705. **Michał XXXI** z Kielanowic, który udział swój w Zalasowej (pow. tuchowski) Rafałowi Tarnowskiemu za 30 grzywien pozbywa.

2706. **Maciej XXI** ze Świeszkowic kantor sandomirski a kanclerz dobrzyński, piastuje godności te jeszcze w r. 1378 [3]).

W r. 1379 występują dwaj jego bratankowie (? *filiastri*): Jan i Tomisław Świeszkowscy.

Czy on nie jest identycznym z występującym w r. 1339 Maciejem XI Wojsławowiczem Świeszkowskim notaryuszem publicznym, nie umiem rozstrzygnąć.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1362, dotyczącym założenia miasta Koła prawem niemieckiem [4]), jest wspomniany:

2707. **Henryk XXXIII Kropelin,** pisarz nadworny.

W akcie sądu ławniczego krakowskiego z r. 1362 [5]) jest wspomniany:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 751.

[2]) Ibidem I N. 267.

[3]) Ibidem I N. 267, 319, III N. 755, 833, 885, 899, 913, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 230, II N. 277, 289, 292, — Agz. III N. 24.

[4]) Rzyszcz. Mucz. I N. 125.

[5]) Kod. dypl. mogil. N. 78.

2708. **Jakub LXXI** pisarz Andrzeja Waweerowskiego, podsędka krakowskiego. Jest on w latach 1375 i 1377 pisarzem ziemskim krakowskim generałem, a pisze się z Jugowic [1]).

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1362, dotyczącym gruntów w Niekisiałce [2]), przychodzą wymienieni:

2709. **N.** wdowa po Mścigniewie IX wojewodzie krakowskim, oraz

2710. **Wojciech XXXVIII** i 2711. **Jakub LXXII Mścigniewowicze,** dziedzice Bożegodaru.

Otóż przypominam, że z Bożegodaru pisze się nieco później Dymitr zwany także Gorajskim, Ładowskim lub Szczebrzeszyńskim, podskarbi nadworny króla Kazimirza Wielkiego z ostatnich lat panowania tegoż króla, a następnie i króla Ludwika, niewątpliwy członek rodu Korczaków, który wedle opowieści Długosza miał od króla Ludwika owe trzy wręby korczakowe do herbu otrzymać.

Pieczęć tego Dymitra Gorajskiego dochowała się do dni naszych, acz w bardzo zniszczonym egzemplarzu, u dokumentu z r. 1390. Nie przedstawia ona bynajmniej jeszcze owych trzech wrębów korczakowych, lecz hełm a nad hełmem w klejnocie niby binda z lewego boku przewiązana. Jestto więc tylko klejnot a nie herb, a klejnot ten odnosi się tak jak i pieczęć sama do tej epoki, kiedy jeszcze ród Korczaków używał wyżła w korczyku w herbie. Rysunek owego obrazu widocznego na pieczęci wzmiankowanej Dymitra Gorajskiego, dołączam na str. 455.

---

[1]) Kod. dypl. mogil. N. 88, — Kod. dypl. małop. III N. 891.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 753.

Otóż mój stary przyjaciel prof. Wojciechowski, który mnie lubi od czasu do czasu prześladować różnymi bardzo trafnymi pomysłami, na jakie ja sam zdobyćbym się nie potrafił, oglądając ową pieczęć Dymitra Gorajskiego rzucił myśl, czy owa binda na hełmie nie jest ogniwem i czy Dymitr Gorajski a z nim i Korczakowie nie pochodzą od rodu Lubowlitów-Ogniwów. Ten domysł sprawdza się teraz w najwspanialszy sposób.

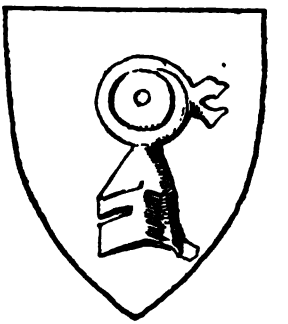

Synowie Mścigniewa IX wojewody krakowskiego piszą się dziedzicami Bożegodaru, to znaczy, że Bożydar jest ich głównym majątkiem i że tam mają swój dwór. Mścigniew IX wojewoda krakowski należy po imieniu sądząc do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a więc Bożydar jest własnością rodu Lubowlitów-Ogniwów, a że z tego Bożegodaru pisze się w niewiele lat potem Dymitr Gorajski, więc wniosek oczywisty, że i Dymitr Gorajski do rodu Lubowlitów-Ogniwów należy, że zaś Dymitr Gorajski jest notorycznie członkiem rodu Korczaków, tedy wynikałoby stąd, że ród Korczaków jest gałęzią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Jaki stosunek pokrewieństwa może zachodzić pomiędzy owymi Wojciechem i Jakubem Mścigniewowiczami z Bożegodaru a Dymitrem Gorajskim, będziemy się starali wykazać niżej pod tymże Dymitrem Gorajskim.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1362 [1]), jest wspomniana

2712. **Kenna,** żona Piotra CLXXV Szczekockiego, ostatecznie kasztelana sądeckiego, która z Bodzantą biskupem krakowskim prowadzi spór o granice

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 227.

pomiędzy dobrami Dębno i Sufczyn a Porąbką i Łysogórą, oraz

2713. **Sochna,** żona Andrzeja LXI kasztelana czchowskiego, prawdopodobnie siostra wzmiankowanej Kenny, występująca jeszcze i w r. 1363 [1]).

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1362, w sprawie o wieś Komparzewo [2]), występują:

2714. **Tomek VII** z Bieganowa i

2715. **Jaracz I** z Pilicy.

Na przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1362, dotyczącym uposażenia kościoła w Chybicach [3]), świadkują między innymi:

2716. **Zbylut I** proboszcz płocki a kanonik katedralny krakowski i doktor dekretów. Piastuje on te godności już w latach 1355 i 1359, a także jeszcze i w r. 1364 [4]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Pałuków.

2717. **Jan CXCII** scholastyk łęczycki a kanonik katedralny krakowski, występuje z temi godnościami jeszcze i w latach 1363 i 1364 [5]).

2718. **Jan CXCIII** pleban w Dzierążni a kanonik katedralny krakowski, występuje z temi godnościami jeszcze i w latach 1363 i 1364 [5]).

Na wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1362 [6]), świadkują między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 231.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 754.

[3]) Ibidem III N. 755.

[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 204, 216, 233, 234, II N. 257.

[5]) Ibidem I NN. 230, 234.

[6]) Ibidem I N. 228.

2719. **Tomek VIII** z Prawęcina,

2720. **Teodryk** czyli **Dzietrzyk VI** z Wysokiej.

2721. **Tomisław VIII** z Szebni,

2722. **Wojciech XXXIX** z Siedliszczan,

2723. **Postko** woźny sądu ziemskiego sandomirskiego.

1363.

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1363 [1]), są przywiedzeni:

2724—2729. **Świętosław XXVIII, Trojan XV, Dziwisz IV, Wojsław XXXIV, Mikołaj CLXVIII, Krzesława I,** wszyscy z Byszowa.

Imiona Świętosław, Trojan, Wojsław i Mikołaj wskazują, że mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2730. **Olbracht I** z Gnieszowic oraz

2731. **Mikołaj CLXIX** z Gnieszowic.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363, wydanym dla klasztoru tynieckiego [2]), świadkuje między innymi:

2732. **Andrzej LXV Myszka.** Kupuje on w roku 1363 wieś Jaśkowice w żupie Radwanitów (star. wadowickie, par. Pobiedro), a występuje jeszcze i w r. 1365, lecz nie piastuje żadnego urzędu [3]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z roku 1363 [4]) są wspomniani między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 756.
[2]) Kod. dypl. tyniecki N. 84.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 269, — Rzyszcz. Mucz. III N. 141.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 229.

2733. **Marcin L** ze Szreniawy oraz
2734. **Klimunt XXXVI** z Nasięchowa.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1363, wydanym na rzecz klasztoru jędrzejowskiego [1]), wspomniany jest:

2735. **Andrzej LXVI** z Mojkowic, który jeszcze i w r. 1368 występuje, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

Na przywileju Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1363, wydanym w przedmiocie założenia wsi Lubienie [2]), świadkuje między innymi:

2736. **Jan CXCIV Grotowicz** doktor, kanonik katedralny krakowski; występuje z tą godnością jeszcze i w r. 1368, zaś w latach 1372 i 1375 jest kantorem katedralnym krakowskim [3]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363, wydanym w przedmiocie działu w Pstroszycach [4]), są wymienieni:

2737. **Przecław XIV Stanisławowicz** ze Pstroszyc,

2738. **Lambert VI Stanisławowicz** ze Pstroszyc, który występuje jeszcze i w r. 1365 [5]),

2739. **Jakusz V Stanisławowicz** ze Pstroszyc, występujący również jeszcze i w r. 1365 [5]),

2740. **Strzesz XXIII** ze Pstroszyc.

2741. **Grzegorz XXVIII** starosta chęciński.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 268.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 230.
[3]) Ibidem II NN. 277, 293, — Kod. dypl. małop. I N. 295.
[4]) Kod. dypl. małop. III N. 758.
[5]) Ibidem III N. 778.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363, dotyczącym sprzedaży wsi Jaśkowice [1]), są przywiedzeni:

2742—2744. **Gaweł IV, Sądek IV, Jasiek XIII Wojsławowicze** z Kaliny, synowie nieznanego skądinąd Wojsława XXVII z Kaliny, którzy dziedziczne swe dobra Jaśkowice, położone w ziemi krakowskiej, w żupie Radwanitów (pow. kalwaryjski, par. Pobiedro) Andrzejowi Myszce za 140 grzywien sprzedają.

Po imieniu ich ojca Wojsława sądząc należą oni do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2745. **Zaklika III** sędzia z Grambienic; ten po imieniu sądząc należy do rodu Starzów małopolskich.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363 [2]) są wymienieni:

2746—2752. **Piotr CLXXXIII, Stanisław XLII, Świętosław XXIX, Izajasz I, Jelmus I** (zapewne Wilhelm), **Jan CXCV, Wrocław IV,** wszyscy z Osieka, którzy udziały swoje tamże z królem Kazimirzem Wielkim za las Kłopotnicę (obw. jasielski, pow. żmigrodzki, par. Pielgrzymka) zamieniają.

Imię jednego z tych współdziedziców Osieka, którzy prawdopodobnie są braćmi między sobą, Świętosław, wskazywałoby, że mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1363, dotyczącym wsi Krzyszowic [3]), są wspomniani:

2753. **Piotr CLXXXIV** z Krzyszowic, występujący jeszcze i w r. 1364 jako właściciel Suchoraby [4]), oraz

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 269.
[2]) Ibidem III N. 760.
[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 137.
[4]) Ibidem III N. 140.

2754. **Marcin LI** z Krzyszowic, bracia rodzeni, którzy udziały swoje w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 100 grzywien sprzedają.

Świadkują zaś na tymże przywileju między innymi:

2755. **Tomek** czyli **Tomisław IX Wojsławowicz** z Bieganic albo z Bieganowic, który występuje jeszcze w latach 1362, 1363, 1364 i 1367, lecz nie piastuje żadnego urzędu [1]).

2756. **Michał XXXII** z Częstocic.

2757. **Krzesław XI** z Pawłowa.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363, dotyczącym wójtostwa tarnowskiego [2]), świadkuje między innymi:

2758. **Przecław XV** podkoniuszy krakowski. Jest on w latach 1364 i 1365 krakowskim podstolim [3]).

W dokumencie Marcina z Ciszycy z r. 1363, wydanym dla klasztoru koprzywnickiego [4]), są wymienieni:

2759. **Marcin LII** z Ciszycy.

2760. **Zbygniew XV** z Ropaczyc.

2761. **Mikołaj CLXX** pleban koprzywnicki.

2762. **Andrzej LXVII** woźny prawdopodobnie sądu ziemskiego sandomirskiego.

Na wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1363, wydanym w przedmiocie wsi Biesiadki i Żyrków [5]), świadkuje między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. tyniecki N. 88, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1409, 1495, 1583, — Kod. dypl. małop. III N. 754.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 763.

[3]) Ibidem III N. 783, — Rzyszcz. Mucz. III N. 140.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 764.

[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 231.

2763. **Andrzej LXVIII** wojewoda krakowski. Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1364, 1365, 1366 i 1367. Należy on do rodu Starzów małopolskich, a w szczególności do rodu Toporczyków, w roku zaś 1379 występują dwaj jego synowie: Nawój kanonik katedralny krakowski i brat jego przyrodni Jan z Tęczyna kasztelan wojnicki [1]).

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1363 o dział w Skroniowie przychodzą:

2764. **Mikołaj CLXXI Andrzejowicz** ze Skroniowa, występujący jeszcze i w r. 1364 [3]), oraz

2765. **Niemsta IV Andrzejowicz** ze Skroniowa, brat Mikołaja rodzony, występujący także jeszcze i w r. 1364 [3]), którzy opata jędrzejowskiego o trzecią część Skroniowa (pow. i par. Jędrzejów) pozywają, lecz sprawę przegrywają.

2766. **Włościbor VII** z Potoka, który jest prawdopodobnie identyczną osobą z Włościborem VI ze Skroniowa, występującym w r. 1355.

Imię Włościbor wskazuje, że mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2767. **Gierałt** czyli **Gierard XVIII** opat klasztoru Cystersów w Jędrzejowie, występuje z tą godnością jeszcze w latach 1364, 1365, 1366 i 1372 [4]).

W przywileju Kazimirza Wielkiego króla polskiego z r. 1363, wydanym dla klasztoru staniąteckiego [5]), przychodzą:

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 288, 292, III NN. 762, 763, 768, 780, 781, 963, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 37, — Agz. III N. 16, V N. 6, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 231, II N. 305.

[3]) Kod. dypl. małop. I N. 270.

[3]) Ibidem I N. 273.

[4]) Kod. dypl. małop. I NN. 270, 273, 274, 277, 289, 309.

[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 138.

2768. **Jakusz VI** z Miedźwiedzia,

2769. **Mikołaj CLXXII** z Miedźwiedzia,

2770. **Tomasz XXXI** z Miedźwiedzia, którzy łąki swe Sitnik, położone pomiędzy Niegardowem a Gnatowicami klasztorowi staniąteckiemu za 90 grzywien sprzedają.

Gdy Niedźwiedź małopolski jest w wiekach średnich w posiadaniu rodu Starzów małopolskich, przeto i my naszych współwłaścicieli Miedźwiedzia do tegoż rodu zaliczyć musimy.

2771. **Stefan XLIX** proboszcz klasztoru staniąteckiego.

2772. **Wojszyka I** magistra pomienionego klasztoru.

2773. **Warsz VI** ze Skrzynna, pisarz nadworny. Imię Warsz wskazywałoby członka rodu Rawiczów, ale Skrzynno jest w dobie piastowskiej w posiadaniu członków rodu Łabędziów.

Przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363 [1]) uzyskał

2774. **Krzesław VII** z Chodowa prawo przeniesienia dóbr swych Chodów i Wola z prawa polskiego na niemieckie.

Po imieniu sądząc mógłby ten Krzesław należeć do rodu Odrowążów.

2775. **Floryan XX** z Druszkowa otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1363 przywilej z prawem przeniesienia dóbr swych dziedzicznych Wojakowawola, Połom, Kąty i Udęba czyli Gieraszów z prawa polskiego na niemieckie [2]).

Gdy posiadane przez naszego Floryana majątki leżą

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 765.

[2]) Kod. dypl. wielicki 4, — Kod. dypl. małop. III N. 766.

w żupie Lubowlitów-Ogniwów, przeto i my tegoż Floryana do rodu Lubowlitów-Ogniwów zaliczyć musimy i tylko imię jego Floryan, rodowi Jelitów-Nagodów właściwe, świadczy, że się z Nagodzianki rodził.

2776. **Klimunt XXXVII** kasztelan radomski, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1363, wydanym dla Ottona Pileckiego [1]), piastuje zaś ten urząd jeszcze i w r. 1382 [2]).

Po imieniu sądząc mógłby on należeć do rodu Swiebodów-Gryfów.

1364.

2777. **Sąd X** z Wielogłów, świadkuje na dokumencie Jana opata tynieckiego z r. 1364, wydanym w przedmiocie sprzedaży wsi Pawęzów Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu [3]). Występuje jeszcze i w r. 1367, lecz nie piastuje żadnego urzędu [4]).

Imię Sąd wskazywałoby na ród Odrowążów, ale Wielogłowy są w wiekach średnich w posiadaniu rodu Starzów małopolskich, a w szczególności gałęzi Starychkoni, skąd się Wielogłowscy herbu Starykoń po dziśdzień wywodzą. Bezpieczniej zatem naszego Sąda odnieść do rodu Starychkoni, a imię jego Sąd rodowi Odrowążów właściwe, odnieść do matki, która mogła być Odrowążówna z domu.

2778. **Wojsław XXXV** ze Swoszowic świadkuje na dokumencie Rynerza IV z Rynerzowic wydanym dla wieśniaków wsi Wola duchacka [5]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 272.

[2]) Ibidem I NN. 272, 289, 297, 321, III N. 768, 817, 822, 826, 838, 884, 890, 906, — Kod. dypl. katedr. krak. I N. 238, 240, II N. 278, 297.

[3]) Kod. dypl. tyniecki N. 88.

[4]) Kod. dypl. małop. III N. 800.

[5]) Ibidem III N. 770.

Po imieniu sądząc należałby ten Wojsław do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

Dochowała się do dni naszych pieczęć nie naszego Wojsława Swoszowickiego wprawdzie, ale innego dziedzica Swoszowic, mianowicie Wacława, prawdopodobnie syna Wojsławowego, z r. 1387. Dołączamy obok jej wizerunek. Wyobraża ona to, co heraldycy nasi pospolicie nazywają herbem Mogiła, jakoby rzeczywistą mogiłę wyobrażało. Nie jest to jednak żadna mogiła, jeno odmiana herbu Ogniwo.

W dokumencie Mikołaja opata wąchockiego z r. 1364, dotyczącym sołtystwa w Rusinowicach [1]), przychodzą wspomniani:

2779. **Mikołaj CLXXIII** opat klasztoru Cystersów w Wąchocku. Występuje on z tą godnością jeszcze i w r. 1368 [2]).

2780. **Klimunt XXXVIII** pleban z Kazimirza.

2781. **Spytko** czyli **Spicymir XII** z Charbic.

2782. **Mikosz I** z Żabic.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, dotyczącym sprzedaży działów w Krzyszowicach [3]), przychodzą:

2783. **Wojciech XL** z Krzyszowic, oraz

2784. **Gotard IV** z Krzyszowic, brat rodzony wzmiankowanego Wojciecha, dalej

2785. **Zbyszek** czyli **Zbygniew XVI** z Suchoraby i Krzyszowic, kapłan,

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 771.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 267.

[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 140.

2786. **Piotr CLXXXV** z Suchoraby i Krzyszowic,

2787. **Staszko** czyli **Stanisław XLIII** z Suchoraby i Krzyszowic, wreszcie

2788. **Wojsław XXXVI** z Suchoraby i Krzyszowic, którzy działy swe w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 140 grzywien pozbyli.

Imię Wojsław wskazuje, że mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364 [1]) przychodzą:

2789. **Zaklika IV Janowicz** z Rudna, syn Jana CXLVII z Syrokomli, ostatecznie sędziego krakowskiego.

2790. **Jan CXCVI Mikołajowicz** z Posądzy.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, wydanym na młyn w Bieczu [2]), świadkują między innymi:

2791. **Maciej XXII** ze Strzelc, występujący jeszcze i w r. 1365 [3]).

2792. **Pełka XXXV** z Włostowa. Ten ostatni należy niechybnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów, gdyż nietylko jego imię Pełka jest temu rodowi właściwe, ale i dziedziczny jego Włostów świadczy, że był gniazdem Włosta, a imię Włost jest również rodowi Lubowlitów-Ogniwów właściwe.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, dotyczącym wsi Słotowej [4]), świadkują między innymi:

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 232.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 774.
[3]) Ibidem I N. 280.
[4]) Ibidem III N. 775.

2793. **Świętosław XXX** komornik krakowski; piastuje on ten urząd jeszcze i w latach 1368 i 1369 [1]).

Ten po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2794. **Janusz XIX** podrzęczy biecki.

2795. **Wojciech XLI Klimuntowicz** z Mikołajewic albo z Wielkopolski, pisarz nadworny; piastuje urząd ten jeszcze w latach 1367, 1369 i 1370.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, dotyczącym wsi Bonowice i Trzemeśnia [2]), przychodzą:

2796. **Secema IV Birowicz** z Grodźca; jest on w r. 1365 justycyaryuszem sandomirskim [3]).

2797. **Birowo II Tyczka Markowicz** z Łąki.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1364, dotyczącym udziału we wsi Skroniów [4]), przychodzą:

2798. **Czader** czyli **Ceder VII Świętosławowicz** z Modlnicy,

2799. **Andrzej LXIX Świętosławowicz** z Modlnicy i

2800. **Piechna I Świętosławówna** z Modlnicy, którzy pozywają Gierałta opata jędrzejowskiego o udziały w Skroniowie, lecz w sporze upadają.

Andrzeja syn Mikołaj kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1375.

2801. **Włost** czyli **Włościbor VIII** z Potoka, rzecznik opata jędrzejowskiego, występuje jeszcze i w r. 1366 [5]). Ten Włościbor może być identyczny

[1]) Kod. dypl. małop. I N 301, III N. 809.
[2]) Ibidem III N. 776.
[3]) Ibidem III N. 787.
[4]) Ibidem I N. 274.
[5]) Ibidem I NN. 273, 274, 286, 289.

z Włościborem VI ze Skroniowa, występującym w r. 1355, lub z Włościborem VII z Potoka, występującym w r. 1363.

Imiona Świętosław i Włost dowodzą, że mamy do czynienia z członkami rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1364, dotyczącym sołtystwa we wsi Krzeszowice [1]), przychodzi:

2802. **Piotr CLXXXVI** podkustoszy katedralny krakowski a kanonik u św. Idziego.

W innym dokumencie tegoż Bodzanty biskupa krakowskiego z r. 1364, dotyczącym układu zawartego z Janem scholastykiem kieleckim [2]), świadkuje między innymi:

2803. **Zawisza IX Dobiesławowicz** kanonik katedralny krakowski; jest on od r. 1370 archidyakonem krakowskim, w latach 1371, 1372 i 1373 jest podkanclerzym, a w latach 1374—1379 kanclerzem, wreszcie w r. 1380 wybrany zostaje biskupem krakowskim, a 12 stycznia 1382 umiera [3]).

Miał on należeć do rodu Porajów. Imię jego Zawisza wskazywałoby ród Starzów małopolskich, a imię ojca i brata Dobiesław i Krzesław ród Odrowążów. Widocznie przez niewiasty te imiona wniesione zostały.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, wydanym w przedmiocie założenia kościoła w Skawinie [4]), świadkuje między innymi:

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 233.

[2]) Ibidem I N. 234.

[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I NN. 234, 239, II N. 271, 293, — Kod. dypl. małop. I NN. 314, 322, 339, III NN. 844, 867, 876, 877, 893, 909, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1579, — Kod. dypl. m. Krakowa II N. 387, — Kod. dypl. mogil. N. 90, — Theiner N. 1018.

[4]) Kod. dypl. tyniecki N. 92.

2804. **Jeśko** czyli **Jan CXCVII Kmita** z Wiśniczy. Jest on w r. 1367 starostą sieradzkim, w r. 1368 starostą ruskim, w r. 1375 znowu starostą sieradzkim, w latach 1375 i 1376 starostą krakowskim i w tym ostatnim roku ginie w rozruchu węgierskim w Krakowie [1]).

Pieczęć jego dochowała się u dokumentu z r. 1376; dołączamy jej wizerunek. Wyobraża ona w tarczy herb Szreniawę wszelako bez krzyża, zaś w klejnocie dwa rogi żubrze bliźnie ustrojone ośmiu dzwonkami sokolemi. Wobec tego należy nasz Kmita do rodu Szreniawów.

Na dokumencie króla Kazimirza Wielkiego z r. 1364, wydanym dla klasztoru św. Andrzeja w Krakowie [2]), świadkują między innymi:

2805. **Piotr CLXXXVII** chorąży krakowski.

2806. **Stanisław XLIV** z Chrobrza.

1365.

2807. **Pełka XXXVI** z Galowa oddaje za przywilejem z r. 1365 [3]) dobra swe dziedziczne Trześń i połowę Rzochowa (obw. tarnowski, pow. kolbuszowski) Rafałowi Tarnowskiemu podkomorzemu sandomirskiemu w 140 grzywnach w zastaw.

Pieczęć jego dochowała się do dni naszych. Dołączamy obok jej wizerunek. Wyobraża ona

[1]) Agz. VII N. 7, 10, — Kod. dypl. małop. I NN. 302, 322, 291, — Kod. dypl. mogilski N. 89, — Kod. dypl. katedr. krak. II N. 295, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1724, — Rzyszcz. Mucz. II N. 703, — Dlugossius: Histor. Polon. III str. 369.

[2]) Kod. dypl. małop. I N. 275.

[3]) Ibidem III N. 777.

w tarczy herbowej głowę brodatą zakapturzoną, z dwoma rogami u kaptura. Herb taki heraldyce polskiej nie jest zgoła znany.

Na powyższym przywileju Pełki Galowskiego z r. 1365 świadkują między innymi:

2808. **Piotrko** czyli **Piotr CLXXXVIII** z Dziewina,

2809. **Pasko XII** z Sędziszowa,

2810. **Boksa VIII** z Orłowa,

2811. **Strasz II** z Kobierzycka, wreszcie

2812. **Sławobor I** pleban z Wielowsi a pisarz nadworny Rafała Tarnowskiego podkomorzego sandomirskiego.

W dokumencie sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1365, dotyczącym udziału w Pstroszycach [1]), są wymienieni:

2813. **Filka I Stanisławówna** z Pstroszyc, która dział swój w Pstroszycach braciom swym Jakuszowi, Lambertowi i Mieczsławowi za 10 grzywien pozbywa.

2814. **Mieczsław X Stanisławowicz** ze Pstroszyc, który po imieniu sądząc należy do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2815. **Dzierżek XVII** z Chrząstowic stolnik krakowski, piastuje urząd ten jeszcze i w latach 1366 i 1370.

W dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1365, dotyczącym sprzedaży działu w Krzyszowicach [2]), są wspomniani:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 778.

[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 141.

2816. **Anna IV** i 2817. **Małgorzata V Gniewomirówne,** które działy swe w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 30 grzywien pozbyły.

Należą one prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2818. **Krzczon** czyli **Krystyn XXV** z Mikluszowic chorąży sandomirski, piastuje tę godność jeszcze i w r. 1366, zaś w r. 1367 jest chorążym krakowskim.

Ma on synów: Stanisława, Andrzeja, Wydżgę i Jana [1]).

Po imieniu jego Krystyn i syna jego Wydżgi sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

W dokumencie sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1365, dotyczącym działu w Potoku [2]), są wymienieni:

2819. **Piotr CLXXXIX** z Mozgawy,

2820. **Floryan XXI** z Potoka i

2821. **Bartłomiej IX** z Potoka.

Na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1365, w przedmiocie sołtystwa w Harklowej [3]), świadkuje między innymi:

2822. **Włodek** czyli **Włodzimirz XVII** z Charbinowic.

Należy on do rodu Sulimów, imię zaś jego świadczy, że się z Lubowlitówny rodzi.

2823. **Jan CXCVIII Kołąb** kuchmistrz nadworny, świadkuje na przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1365, wydanym dla miasta Osieka [4]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 292, III N. 781.
[2]) Ibidem III N. 781.
[3]) Ibidem III N. 783.
[4]) Rzyszcz. Mucz. I N. 129.

W dokumencie Gierałda opata jędrzejowskiego z r. 1365, wydanym w przedmiocie założenia wsi Sadek [1]), przychodzą:

2824. **Szymon XVI** przeor klasztoru Cystersów w Jędrzejowie,

2825. **Jan CXCIX** z Rakowa mnich tegoż klasztoru,

2826. **Wilermus I** mnich tegoż klasztoru,

2827. **Edmund I** kantor klasztoru jędrzejowskiego,

2828. **Jan CC** dziekan jędrzejowski,

2829. **Piotr CXC** pleban w Mokrsku,

2830. **Floryan XXII** pleban z Dzierżkowa,

2831. **Stefan L** poborca danin królewskich,

2832. **Michał XXXIII** ze Strożysk otrzymuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1365 przywilej na założenie wsi Zdżar (woj. sandomirskie) prawem niemieckiem [2]).

W wyroku króla Kazimirza Wielkiego z r. 1365, wydanym w przedmiocie wsi Ciszycy [3]), przychodzą:

2833. **Świętosław XXXI** opat klasztoru Benedyktynów w Sieciechowie, oraz

2834. **Marek XVII** pleban ze Stężycy, który z opatem sieciechowskim prowadzi spór o zrzeb w Ciszycy, lecz w sporze upada.

2835. **Rafał VIII** kasztelan wiślicki. Jestto widocznie jakowyś błąd. Kasztelanem wiślickim był bowiem podówczas Dobiesław XVII Zawiszyc, który tę godność między latami 1359 a 1367 piastuje. Rafał zaś

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 277.
[2]) Agz. V N. 5.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 963.

z Tarnowa jest kasztelanem wiślickim tylko w latach 1353 a 1355; później jest znowu Rafał kasztelanem wiślickim od r. 1368 do 1374; lecz czyto nasz Rafał IV Tarnowski ponownie, czy inny, nad tem należy się bliżej zastanowić.

Nie jest bowiem bynajmniej wykluczoną możność, że ów Rafał V a Rafał VIII są identyczne osoby. Rafał V mianowicie, jak wspomnieliśmy, jest w latach 1353 a 1355 kasztelanem wiślickim, którą to godność po Henryku XXVII obejmuje. Po nim następuje na kasztelanii wiślickiej Dobiesław XVII Zawiszyc, który na tej godności w r. 1359 po raz pierwszy się zjawia. Cóż się więc stało z naszym Rafałem V po opuszczeniu przezeń kasztelanii wiślickiej? czy umarł? nie! Owszem zaraz w następnym roku po ustąpieniu Rafała V Tarnowskiego z kasztelanii wiślickiej, mianowicie w r. 1356, spotykamy tegoż Rafała Tarnowskiego na podkomorstwie sandomirskiem po Dobiesławie, a spotykamy go na tem podkomorstwie aż do r. 1367; kiedy zaś z tego podkomorstwa ustępuje Janowi, spotykamy go zaraz w roku następnym, 1368, powtórnie na kasztelanii wiślickiej, którą dzierży jeszcze aż do r. 1374, w którym prawdopodobnie umiera, gdyż w r. 1375 występuje już wdowa po nim pozostała Dzierżka (z Wielowsi), z którą się w r. 1352 jako z jego żoną spotykamy [1]).

Nasz przeto Rafał VIII kasztelan wiślicki jest identyczny z Rafałem V Tarnowskim naprzód kasztelanem wiślickim, a następnie podkomorzym sandomirskim.

Ale co robi ten Rafał w r. 1365 na kasztelanii wiślickiej? trudno odgadnąć. Przypuściliśmy wyżej myłkę, ale myłką trudno to nazwać, skoro dokument dochował

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 198, — Kod. dypl. małop. I N. 239, 243, 251, 252, 310, 322, III N. 715, 788, 799, 807, 809, 817, 820, 822, 823, 831, 836, 867, 963, 695, — Agz. II N. 2, III N. 5, — Rzyszcz. Mucz. III N. 115, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1380.

się w oryginale. Gdy jednak Rafał ten jest w tym i poprzednich i następnych latach notorycznie podkomorzym sandomirskim, przeto niema innej drogi wyjścia, jak przypuścić błąd, który w ten sposób mógł powstać, że pisarz przed wyrazem „*Wisliciensi*“ zapomniał dodać wyraz „*olim*“.

Nasz Rafał jako Tarnowski należy przeto do rodu Leliwów.

Po Spicymirze VI Tarnowskim jest on niewątpliwie najznakomitszym reprezentantem rodu Leliwitów Tarnowskich. Szczególniej okazuje on się jako znakomity gospodarz, który zapobiegliwością bezustannie majątku przysparza. Po żonie swej Dzierżce Wielowiejskiej odziedziczył on kilka majątków w powiecie tarnobrzeskim, które po dziśdzień pozostają w posiadaniu Leliwitów Tarnowskich. Sam zaś niestrudzenie nabywa ciągle nowe posiadłości.

W wyroku sądu ziemskiego sandomirskiego z r. 1365, wydanym w przedmiocie podziału lasu w Łętowicach [1]), przychodzą między innymi:

2836. **Pasek XIII Miedźwiedź** z Bogumiłowic.

W r. 1369 występują jego synowie Grzegorz i Michałko [2]).

Jakkolwiek imię Pasek czyli Paweł wskazywałoby na ród Bogoryów, to jednak gdy Bogumiłowice są w wiekach średnich w posiadaniu członków rodu Połukozów, więc i my naszego Paska Miedźwiedzia do rodu Połukozów zaliczyć winniśmy.

2837. **Włodek** czyli **Włodzimirz XVIII** z Wierzchosławic i

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 237.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 826.

2838. **Nawój VII** z Wierzchosławic, którzy wszyscy trzej z

2839. **Jachną I** wdową po Mścigniewie VI Warcisławiczu Cieleju z Chrzelowa wojewodzie sandomirskim, prawdopodobnie siostrą swoją, dzielą las w Łętowicach (pow. wojnicki) położony.

Świadkuje zaś na powyższym wyroku między innymi:

2840. **Pakosz** czyli **Pakosław XVIII** wojski, który w latach 1368 i 1369 jest wojskim lubelskim.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1365 [1]) wspomniany jest:

2841. **Hanko VII** z Zakliczyna wójt myślenicki a barkmistrz wielicki, który za powyższym przywilejem otrzymuje od króla pewne dochody z żup wielickich.

2842. **Leniart XXII** (Leonard) z Gawłowa otrzymuje za przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1365 [2]) rozgraniczenie dóbr pomienionych oraz przywilej na prawo niemieckie dla takowych.

Imię Leniart wskazuje, że mamy z członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów do czynienia.

2843. **Jan CCI Stefanowicz** z Dziaduszyc, oraz

2844. **Ofka I** żona onegoż, udział swój w dobrach Brzezie narodowe (pow. Krzeszowice, par. Bolechowice) zamieniają z kapitułą katedralną krakowską na dobra Zacharzowa wola (pow. miechowski, par. Korzkiew) za dokumentem sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1365 [3]).

2845. **Mikołaj CLXXIV** z Mironic, oraz

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 786.
[2]) Ibidem I N. 280.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 238.

2846. **Wawrzyniec XXII** z Pomorzan nabywają za przywilejem z r. 1365 od klasztoru sulejowskiego sołtystwo we wsi Dąbrowej (pow. opoczyński) [1]).

1366.

2847. **Afra** ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu wspomniana jest w buli papieża Urbana V z r. 1366 [2]).

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366, wydanym dla kościoła sandomirskiego [3]), są wspomniani:

2848. **Michał XXXIV** dziekan sandomirski.

2849. **Spytek** czyli **Spicymir XIII** z Łowinicy podczaszy sandomirski. Piastuje on ten urząd jeszcze i w latach 1369 i 1379, przyczem w dokumencie z r. 1369, który tylko w kopii się dochował, jest zwany błędnie podczaszym krakowskim [4]).

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1366, wydanym w sporze z dziedzicami Miroszowa [5]), przychodzą:

2850. **Olt II** z Brzezia, rzecznik Arnolda scholastyka krakowskiego; ten po imieniu sądząc może należeć do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2851. **Spytko** czyli **Spicymir XIV** z Kleszczowy.

2852. **Bożej VI** ze Słupowa. Onto prawdopodobnie jest w latach 1368 i 1369 wojskim lubelskim, a po imieniu sądząc należy do rodu Rawiczów [6]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N 281.
[2]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 239.
[3]) Kod. dypl. małop. I N. 282.
[4]) Ibidem I N. 350, III 827, 910.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 241.
[6]) Kod. dypl. małop. III N. 822, 823, — Agz. III N. 19.

2853. **Przedbor VI** komornik sądu ziemskiego krakowskiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366, wydanym w przedmiocie przeniesienia wsi Kobyle na prawo miejskie [1]), świadkuje między innymi:

2854. **Dzierżek XVIII** podstoli sandomirski. Piastuje on ten urząd jeszcze i w latach 1368 i 1370 [2]), a po imieniu sądząc należy do rodu Mądrostków.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366 [3]), są wspomniani:

2855. **Budza II** z Czarncy (N. 1848), oraz córki onegoż

2856. **Wichna II Budzanka,**

2857. **Dobroszka Budzanka,** wreszcie

2858. **Katarzyna V Budzanka,** które 4 kmieci w Kątach Dębowi z Dębowa za 150 grzywien sprzedają.

2859. **Dąb** z Dębowa zięć wzmiankowanego Budzy II z Czarncy.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366, wydanym dla miasta Lanckorony [4]), świadkuje między innymi:

2860. **Orzeszko** burgrabia lanckoroński.

W układzie z r. 1366, zawartym między klasztorem zwierzynieckim a radą miasta Krakowa o pastwiska [5]), są wspomniani:

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 789.
[2]) Ibidem I N. 283, III N. 789, 794, 812, 831.
[3]) Ibidem I N. 284.
[4]) Ibidem I N, 285.
[5]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 36.

2861. **Ulryk III** proboszcz zwierzyniecki; piastuje on ten urząd jeszcze i w r. 1372 [1]).

2862. **Klara II** przeorysza klasztoru Norbertanek zwierzynieckiego.

2863. **Tomko IX Nosatko** podrzęczy żarnowiecki.

W dokumencie Bodzanty wielkorządcy krakowskiego z r. 1366, dotyczącym dóbr Widuchowej [2]), przychodzą:

2864. **Elżbieta IV** żona

2865. **Stefana LI** z Tęgoborzy, która swój dział w Widuchowej, po matce odziedziczony, Prokopowi i dzieciom Piotra z Bogoryi za 300 grzywien pozbywa.

2866. **Wojciech XLII** z Żorawy, oraz

2867. **Siemian VI** z Borzykowa.

W przywileju Kazimirza króla polskiego z r. 1366, wydanym dla dziedziców dóbr Bolesław [3]), są wspomniani:

2868. **Dobiesław XXII** z Bolesławia,

2869. **Wojciech XLIII** z Bolesławia,

2870. **Michał XXXV** z Bolesławia, bracia rodzeni, którym król Kazimirz Wielki za wspomnianym wyżej przywilejem dobra ich dziedziczne Bolesław, Brzeźnica, Swiebodzin i Kanna (obw. tarnowski, pow. żabieński) na prawo niemieckie przenieść dozwala.

Świadkują zaś na tym przywileju między innymi:

2871. **Mszczug** czyli **Mścigniew XIV Żelichowski.**

2872. **Staszko** czyli **Stanisław XLV Biechowski.**

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 311.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 790.
[3]) Ibidem III N. 791.

2873. **Szymon XVII** z Ruszkowa pisarz nadworny. Piastuje on ten urząd jeszcze w latach 1367, 1369 i 1370, zaś w r. 1377 jest podkanclerzym koronnym [1]).

Na dokumencie Piotra z Gorzyc z r. 1366 [2]) świadkują między innymi:

2874. **Wojciech XLIV Kożuch** z Głuchowa,

2875. **Jan CCII Nogawka** z Janowic,

2876. **Dobiesław XXIII** z Żorawic, który w tymże roku występuje także jako pleban z Dobrzechowa [3]).

2877. **Andrzej LXX** z Michowa odstępuje klasztorowi służące sobie prawo do poboru połowy serc bydlęcych z jatek jędrzejowskich, a to za przywilejem z r. 1366 [4]).

W r. 1375 występują synowie jego Piotr, Stefan i Warcisław.

To prawo poboru serc bydlęcych z jatek jędrzejowskich, służące naszemu Andrzejowi dziedzicznie, dowodzi, że nasz Andrzej był patronem klasztoru jędrzejowskiego, a w takim razie należał do rodu Lisów.

Na powyższym dokumencie Andrzeja Michowskiego z r. 1366 [4]) świadkują między innymi:

2878. **Beda** ze Skroniowa, oraz

2879. **Jan CCIII Panterowicz** ze Skroniowa.

---

[1]) Agz. V N. 6, VIII N. 8, — Kod. dypl. małop. III N. 826, 838, — Kod. dypl. wielkop. III N. 1626, — Kod. dypl. katedr. krak. II N. 299.

[2]) Kod. dypl. małop. III N. 792.

[3]) Ibidem III N. 796.

[4]) Ibidem I N. 286.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366, dotyczącym świątników koniuskich [1]), przychodzą:

2880. **Jakub LXXIII** pleban z Koniuszy.

Na dokumencie z r. 1366 wydanym przez klasztor zwierzyniecki w przedmiocie sprzedaży klasztorowi mogilskiemu wsi Domaszów [2]), świadkują między innymi lub są powołani:

2881. **Jan CCIV** kustosz klasztoru zwierzynieckiego,

2882. **Sądka II** podprzeorysza tegoż klasztoru,

2883. **Falusza** *cantrix* tegoż klasztoru,

2884. **Sulisław XXIV Krystynowicz** z Miodar, notaryusz publiczny,

2885. **Wojsław XXXVII** z Mikułowic kanonik sandomirski, ten prawdopodobnie należy do rodu Piękostków,

2886. **Zbygniew XVII** z Nasiechowic, kanonik sandomirski, występujący jeszcze i w r. 1372 [3]).

2887. **Pelagiusz** z Połajowic, ołtarzysta kościoła katedralnego krakowskiego.

W przywileju króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366, wydanym dla rodów: Toporów i Starychkoni [4]), powołani przychodzą:

2888. **Jakub LXXIV Koźmicki** komornik podsędka ziemskiego krakowskiego,

2889. **Jan CCV Płaza,** brat przyrodni Jaśka Owcy z Morawicy, należący do rodu Starzów małopolskich,

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 287.
[2]) Kod. dypl. mogil. N. 81.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 847.
[4]) Ibidem I N. 288.

2890. **Zawisza X,** należący do rodu Starzów małopolskich,

2891. **Jan CCVI Nekanda** z Grzegorzowic, należący również do rodu Starzów małopolskich,

2892. **Jaśko** czyli **Jan CCVII Owca** z Morawicy, brat przyrodni Jana Płazy, należący do rodu Starzów małopolskich,

2893. **Janusz XX** z Morawicy,

2894. **Gniewomir VI** z Miedźwiedzia,

2895. **Tomasz XXXII Źrebiec** z Miedźwiedzia, który może być identyczny z Tomaszem XXXI z Miedźwiedzia, występującym w w r. 1363,

2896. **Przecław XVI Gruszka;** ci czterej ostatni należą również prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

2897. **Świętopełk VI Gotardowski,** którego syn Mszczug Świętopełkowicz kanonik katedralny krakowski występuje w latach 1375 i 1379.

2898. **Stefan LII** opat klasztoru Benedyktynów na Łysej górze, uzyskuje od króla Kazimirza Wielkiego w r. 1366 przywilej swobód dla kmieci wsi klasztornych.

W wyroku sądu ziemskiego krakowskiego z r. 1366, dotyczącym działu w Potoku [1]), są wymienieni:

2899—2906. **Gosko II** (Gosław), **Fałek** czyli **Chwałek III, Świętosław XXXII, Paweł XXVIII, Więcław XXX, Uniesław VI, Andrzej LXXI** i **Marek XVIII** dziedzice Borowa, którzy Gierałda opata jędrzejowskiego o dział w Potoku pozywają, lecz w sporze upadają.

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 289.

2907. **Floryan XXIII Grzymała** woźny sądu ziemskiego krakowskiego.

Za przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366 [1]) sprzedaje

2908. **Strasz III Wilkowicz** dział swój w Krzyszowicach Rafałowi podkomorzemu sandomirskiemu za 40 grzywien.

Świadkują zaś na tymże przywileju między innymi:

2909. **Jan CCVIII** z Zakrzowa ochmistrz dworu królowej, oraz

2910. **Budko I** rycerz.

Za przywilejem króla Kazimirza Wielkiego z r. 1366 [2]) sprzedają:

2911. **Więcław XXXII** oraz

2912. **Wichna III** i 2913. **Ozanna,** siostry onegoż przyrodnie Rafałowi Tarnowskiemu podkomorzemu sandomirskiemu działy swe w Krzyszowicach za 40 grzywien.

Na dokumencie Mikołaja z Kożuchowa proboszcza gnieźnieńskiego z r. 1366 [3]) świadkują między innymi:

2914. **Mikołaj CLXXV** z Bogoryi, członek oczywiście rodu Bogoryów, który w r. 1378 jest kasztelanem zawichojskim [4]),

2915. **Imbram XVI Ilikowicz** ze Sulisławic, syn Ilika IV, prawdopodobnie członek rodu Lubowlitów-Ogniwów lub której z bocznych gałęzi tegoż rodu,

2916. **Olsand** z Wronowa, wreszcie

2917. **Mikołaj CLXXVI** ołtarzysta u św. Wawrzyńca w Sandomirzu.

---

[1]) Rzyszcz. Mucz. III N. 144.
[2]) Ibidem III N. 145.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 796.
[4]) Agz. III N. 25.

2918. **Dymitr II** z Łady czyli z Goraja czyli z Bożegodaru podskarbi królewski.

Występuje on wprawdzie na tym urzędzie dopiero w r. 1368, wobec czego należałoby o nim mówić dopiero w pokoleniu ośmnastem, gdy jednak występując w r. 1368 już na urzędzie, niewątpliwie w pokoleniu siedmnastem się urodził, a nadto nam w dziele niniejszem niezbędnie jest potrzebny, przeto go tutaj pod pokoleniem siedmnastem dodatkowo kładziemy.

W r. 1373 zwany on jest b y ł y m podskarbim królewskim, ale w latach 1377, 1378, 1379, 1380, 1384 1389 występuje znowu to jako podskarbi, to jako skarbnik królewski, a w r. 1390, 1391, 1392, 1393, 1394 i 1397 to jako skarbnik, to jako marszałek królestwa polskiego zarazem.

W r. 1373 sprzedaje on dział swój w Krzyszowicach, wysłużony od króla Kazimirza Wielkiego, Zawiszy archidyakonowi krakowskiemu i podkanclerzemu za 100 grzywien.

Ma on dwóch braci: Andrzeja z Kuchar (1373) oraz Iwana dziedzica dóbr Klecie.

W r. 1377 nadaje król Ludwik naszemu Dymitrowi oraz bratu jego Iwonowi zamek Goraj czyli Łada oraz wsie Łada, Chrzanów, Branewka, Dzwola, Radzięcin, Biała, Kocudza, Zdzyłowice, Kraśnik, Stróża, Wyżnica i Rzeczyca. Rzecz ciekawa, że nasz Dymitr już w r. 1373 pisze się z Łady, a w r. 1375 z Goraja, podczas gdy te majątki dopiero w r. 1377 od króla miałby dostać.

W r. 1378 zagrabił on niektóre posiadłości klasztorowi tynieckiemu, o co bula papieża Urbana VI [1]).

Co do pochodzenia naszego Dymitra zachodzą bar-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I NN. 308, 339, III N. 893, — Kod. dypl. katedr. krak. II NN. 287, 299, 369, — Kod. dypl. m. Krakowa I N. 55, — Kod. dypl. tyniecki N. 104, — Agz. VII N. 12, VIII N. 11, III N. 33.

dzo poważne trudności, nigdzie bowiem w źródłach nie znachodzimy wzmianki, czyim on jest synem.

Pośrednie zaś źródła, mogące rzucić światło na jego pochodzenie, są następne:

1. W r. 1356 występuje Janusz ze Stojanic albo z Goraja albo z Kraśnika, sędzia chełmski [1]). Otóż dobra Goraj i Kraśnik są w posiadaniu naszego Dymitra, a chociaż on je nibyto z nadania królewskiego dopiero w r. 1377 otrzymuje, to jednak notorycznie jest on już w r. 1375, a zatem przed nadaniem Ludwikowem, właścicielem takowych, skoro z nich się pisze. Widocznie więc takowe odziedziczył, wobec czego możnaby onego Janusza ze Stojanic sędziego chełmskiego uważać za ojca naszego Dymitra.

2. W r. 1362 występuje przed sądem ziemskim sandomirskim wdowa po Mścigniewie wojewodzie krakowskim wraz z synami Wojciechem i Jakubem, dziedzice Bożegodaru.

Ten Mścigniew wojewoda krakowski to Mścigniew IX, którego po imieniu sądząc, zaliczyliśmy do rodu Lubowlitów-Ogniwów, a był on dziedzicem Bożegodaru, z któregoto Bożegodaru i nasz Dymitr podskarbi się pisze. Związek przeto dóbr Bożydar, będących w posiadaniu członka rodu Korczaków, z rodem Lubowlitów-Ogniwów byłby zatem udowodniony. Trudno jednak przypuścić, iżby nasz Dymitr podskarbi mógł być synem którego z owych dwóch Mścigniewowiczów: Wojciecha lub Jakuba, a względnie wnukiem Mścigniewa IX. Mścigniewa bowiem jako dziadka naszego Dymitra przedzielałyby dwa pokolenia, tymczasem Mścigniew IX występuje jeszcze w r. 1341, a nasz Dymitr już w r. 1368, więc między temi dwoma datami ani jedno całe pokolenie (33 lat) nie upłynęło. Nadto skoro ów Wojciech i Jakub Mścigniewowicze występują w asystencyi matki swej, tedy

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 960.

nie musieli jeszcze mieć pełnych lat; tymczasem jeśli nasz Dymitr już w r. 1368 piastuje urząd podskarbiego królewskiego, tedy musiał mieć już około 30 lat czyli urodzić się około r. 1340, a wtedy nasi dwaj Mścigniewowicze mogli być dopiero nieletnimi chłopcami ale nie żonatymi mężami.

Wobec takiego stanu rzeczy nasuwa się następująca genealogia jako prawdopodobna:

Mścigniew IX Lubowla, ostatecznie wojewoda krakowski, miał starszego od siebie brata niewiadomego nazwiska, którzyto obaj bracia odziedziczyli po ojcu swym również niewiadomego nazwiska dobra Goraj, Kraśnik, Stojanice i Bożydar i posiadali takowe wspólnie.

Po Mścigniewie IX pozostało dwóch synów: Wojciech i Jakub, którzy się piszą z Bożegodaru, ileże tam mieli swój dwór, a których dalszy los jest nam zgoła nieznany; zaś po owym starszym niewiadomego imienia bracie Mścigniewa IX pozostał syn Janusz sędzia chełmski, który się pisał ze Stojanic, gdyż prawdopodobnie w Stojanicach miał swój dwór, tego zaś Janusza synem jest prawdopodobnie nasz podskarbi Dymitr, który oczywiście jest członkiem rodu Lubowlitów-Ogniwów.

To Ogniwo, przedstawiające stannicę runiczną, zamienił ojciec albo dziad naszego podskarbiego Dymitra na zachodnio-europejski herb, wyobrażający połuwyżlca w korczyku, zaś runiczne Ogniwo przeniósł z tarczy do klejnotu, jak to jeszcze pieczęć podskarbiego Dymitra wykazuje. Gdy zaś król Ludwik udostojnił herb podskarbiego Dymitra, dodając mu do połuwyżlca w korczyku trzy pasy węgierskie, to potomkowie Dymitra wyrzucili ogniwo runiczne z klejnotu, wstawili w to miejsce z tarczy połuwyżlca w korczyku do klejnotu, a w tarczy zatrzymali tylko ów dostojny dodatek: trzy pasy węgierskie, jakto dziś herb Korczak wykazuje.

Ale teraz pozostałaby nader trudna kwestya do rozwiązania, mianowicie kwestya proklamacyi „Korczak“.

Proklamacya ta jest niewątpliwie prastarą i nie może być żadną miarą odniesioną do czasu, kiedy ojciec lub dziad naszego podskarbiego Dymitra wyrzuciwszy z tarczy runiczne ogniwo i wprowadziwszy do niej połuwyżlca w korczyku, utworzył tem samem osobną chorągiew, różną od stannicy Lubowlitów-Ogniwów, a zatem musiał dla niej obmyśleć także inne hasło czyli zawołanie *(proclamatio)* w miejsce zawołania rodowego „Lubowla". Otóż i ojciec i dziad naszego podskarbiego Dymitra żyli dopiero w XIV wieku, połuwyżlec w korczyku jako herb zachodnio-europejski nie może być też starszy nad początek XIV wieku, gdy tymczasem proklamacya Korczak nie może być późniejsza nad wiek XI, a prawdopodobnie pochodzi z czasu jeszcze wcześniejszego.

Ta sprawa proklamacyi da się tylko w następujący sposób racyonalnie rozwiązać, jeśli przypuścimy, że wcześnie, może nawet już w IX, X lub XI wieku wytworzyła się w rodzie Lubowlitów-Ogniwów osobna gałąź boczna, pochodząca od członka tegoż rodu, imieniem Korczy, która wytworzyła sobie osobną stannicę, stanowiącą odmianę stannicy Lubowlitów-Ogniwów, w kształcie prawdopodobnie takim: 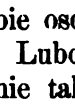 i do stannicy tej przywiązała osobne swoje własne hasło czyli zawołanie, wzięte po imieniu swego założyciela Korczy „Korczak". W szyku bojowym mając osobną stannicę, stawała osobno a nie razem z rodem głównym Lubowlitów-Ogniwów i tak dała początek osobnemu rodowi Korczaków. Że zaś była ona krwią z krwi, kość z kości rodu Lubowlitów-Ogniwów, przeto jej członkowie używali także i takich imion, jakie były rodowi Lubowlitów-Ogniwów właściwe.

Ale jeżeli, jak się to z klejnotu na pieczęci podskarbiego Dymitra widocznego wypływać zdaje, pierwotna stannica runiczna gałęzi bocznej Korczaków wyglądała rzeczywiście tak: 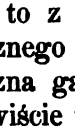 , to zachodzi poważna wątpliwość, czy to jest tylko odmiana

stannicy Lubowlitów-Ogniwów jako linii młodszej rodu szczepowego Okuniów, a nie odmiana stannicy senioracki rodu Okuniów.

Otóż stannica senioracka rodu Okuniów wyglądała w dobie pogańskiej tak: , po przyjęciu chrześciaństwa tak: , a po uszczerbieniu tak: . Jeżeli senior zostawił trzech synów, to tylko najstarszy odziedziczył stannicę ojcowską w niezmienionym kształcie, a tem taką: ; młodszy syn seniora musiał tę stannicę odmienić, odmienił ją więc w ten sposób, iż opuścił krzyż: 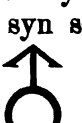 , a najmłodszy musiał stannicę tę jeszcze dalej odmienić, więc wywrócił runę tyra i utworzył stannicę taką: i to jest właśnie pierwotyp runiczny tego znaku, który widnieje w klejnocie na pieczęci podskarbiego Dymitra.

Wynikałoby stąd, że Korczakowie nie są linią boczną rodu Lubowlitów-Ogniwów, lecz linią boczną linii seniorackiej rodu szczepowego Okuniów, od którego wraz z Lubowlitami-Ogniwami wspólnie pochodzą.

Do tego pokolenia zaliczyć należy jeszcze tych rycerzy, którzy jakkolwiek osobiście w dokumentach z tej epoki nie występują nigdy, to jednak mamy o nich wiadomość zupełnie pewną po ich dzieciach, występujących w pokoleniu zaraz następnem:

2920. **Andrzej LXXII,** którego syn Nawój, kanonik katedralny krakowski, występuje w r. 1381 [1]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Starzów małopolskich.

2921. **Andrzej LXXIII,** którego syn Mikołaj, kanonik katedralny krakowski, przychodzi w r. 1375 [2]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. III N. 922.

[2]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 293.

2922. **Andrzej LXXIV** z Korabiowic, którego syn Jan występuje w r. 1395 [1]).

2923. **Andrzej LXXV** z Łęganowa; syn jego Jakób jest w r. 1389 notaryuszem publicznym [2]).

2924. **Andrzej LXXVI** ze Stobca; syn jego Przecław notaryusz publiczny, występuje w r. 1382 [3]).

2925. **Andrzej LXXVII** z Wiślicy, którego syn Mikołaj notaryusz publiczny występuje w r. 1382 [4]).

2926. **Benedykt X** ze Sandomirza. Syn jego Jakub jest w r. 1396 notaryuszem publicznym [5]).

2927. **Blizbor,** którego syn Dzierżsław jest w r. 1395 dziekanem kieleckim [6]).

2928. **Bogusz IX** z Krobielic, którego syn Spytko występuje w r. 1376, zaś wdowa Święchna i córka Hanka w r. 1385 [7]).

2929. **Bogusław XXXIV** z Padwy, którego syn Jan jest w r. 1397 kanonikiem sandomirskim i notaryuszem publicznym [8]).

2930. **Boksa IX.** Syn jego Marek jest w r. 1389 kanonikiem katedralnym krakowskim [9]).

2931. **Borysław XI** z Kłobucka. Syn jego Stanisław jest w r. 1391 notaryuszem publicznym [10]).

2932. **Bronisz VIII,** którego syn Michałko jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1375 [11]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 405.
[2]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 71.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 924.
[4]) Ibidem I N. 364.
[5]) Agz. III N. 62.
[6]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 406.
[7]) Rzyszcz. Mucz. III N. 157, — Kod. dypl. małop. III N. 947.
[8]) Kod. dypl. m. Krakowa II N. 399.
[9]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 355.
[10]) Ibidem II N. 382.
[11]) Ibidem II N. 293.

2933. **Dobko I** z Trzecieszy, którego wdowa Małgorzata oraz synowie Jan i Tomko występują w r. 1383 [1]).

2934. **Dominik VII** z Krużlowej czyli z Nowego Smydlna. Jego synowie Jeśko i Nyczko występują w r. 1370 [2]).

2935. **Docyo** ze Słupczy, którego wdowa Świętochna oraz synowie Stańcz (Stanisław), Andrzej i Jan występują w r. 1390 [3]).

Imię Docyo jest widocznie przekręcone, lecz jak brzmiało w rzeczywistości, niepodobna się domyśleć.

2936. **Drogosz** z Chrobrza, którego syn Mikołaj jest w r. 1392 dworzaninem *(familiaris)* królowej [4]).

2937. **Dydko** ze Sandomirza. Syn jego Wawrzyniec jest w r. 1395 notaryuszem publicznym [5]).

2938. **Dydko II,** którego syn Mikołaj jest w r. 1381 plebanem w Górze [6]).

2939. **Dzierżsław VII.** Syn jego Klimunt jest w r. 1383 archidyakonem zawichojskim a kanonikiem katedralnym krakowskim [7]).

2940. **Dzierżsław VIII** ze Skrzynna, którego syn Męcina występuje w r. 1389 [8]).

Imię Męcina wskazywałoby na ród Rawiczów, lecz gdy w tym czasie Skrzynno, z którego się nasz Dzierżsław pisze, jest notorycznie w posiadaniu rodu Łabędziów, przeto i my naszego Dzierżsława do rodu Łabędziów przydzielić musimy.

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 322.
[2]) Kod. dypl. małop. III N. 835.
[3]) Rzyszcz. Mucz. III N. 174.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 388.
[5]) Agz. III N. 61.
[6]) Kod. dypl. tyniecki N. 106.
[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 321.
[8]) Ibidem II N. 356.

2941. **Ejko** z Gołkowic, którego syn Mikołaj występuje w r. 1391 [1]).

2942. **Floryan XXIV.** Syn jego Jakub doktor dekretów a kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1389 [2]).

2943. **Floryan XXV** podrzęczy niepołomicki. Synowie jego Jan z Raciborska i Marcin przywiedzeni są w dokumencie z r. 1379 [3]).

2944. **Gierard XIX,** którego syn Jan kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1375 [4]).

2945. **Grzegorz XXIX Zaleśny.** Synowie jego bezimienni występują w r. 1382 [5]).

2946. **Grzegorz XXX,** którego syn Świętosław bakałarz w prawie kanonicznem a kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1376 [6]).

2947. **Grot XI,** którego syn Jan kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1381 [7]), może być identyczny z Grotem X z Jankowic, ostatecznie kasztelanem lubelskim.

2948. **Helbrand** z Tarczka. Syn jego Jan kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1373 [8]).

2949. **Herman XVI** z Polaninowic. Syn jego Więcław notaryusz publiczny występuje w r. 1382 [9]).

2950. **Jakub LXXV,** którego syn Wisław kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1374 [10]).

---

[1]) Kod dypl. katedr. krak. II N. 382.
[2]) Ibidem II N. 361.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 908.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 292.
[5]) Kod. dypl. małop. III N. 926.
[6]) Theiner N. 997.
[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 311.
[8]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 44.
[9]) Kod. dypl. małop. III N. 924.
[10]) Ibidem I N. 319.

2951. **Jakub LXXVI** ze Szczaworyża, którego syn Mikołaj występuje w r. 1389 [1]).

2952. **Jakub LXXVII** z Łęganowa, którego syn kleryk dyecezyi krakowskiej występuje w r. 1390 [2]).

2953. **Jakusz XXI Cztan** ze Strzelec. W r. 1377 synowie jego Jakusz, Mikołaj i Piotr czynią podział dziedzicznych swoich dóbr, wedle któregoto podziału Jakuszowi przypadły dobra: Kobyle, Zagórze, Łęki, Dukla, Iwla, Droganowa, Głośce, Makowiska, Sadki, Leszczna i Sulistrowa. W roku zaś 1385 występują jako jego synowie: Janusz, Przecław, Jakusz i Domerat [3]).

2954. **Jasiek XIV Zaplecek** z Przybkowic, którego wdowa Ofka występuje w r. 1388 [4]).

2955. **Jan CCIX** z Druszkowa, którego syn Klimunt jest w r. 1386 magistrem szkoły kościoła Wszystkich Świętych w Krakowie [5]).

2956. **Jan CCX** z Końskiego, którego niewymienieni imiennie synowie powołani są w dokumencie z r. 1367 [6]).

2957. **Jan CCXI** z Kończysk, którego syn Andrzej występuje w r. 1392 [7]).

2958. **Klimunt XXXIX Rożen** z Rożnowa, którego córka Małgorzata występuje w r. 1387 [8]).

2959. **Klimunt XL,** którego syn Dziwisz kanonik katedralny krakowski występuje w r. 1390 [9]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 363.
[2]) Ibidem II N. 368.
[3]) Agz. III NN. 24, 37.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 346.
[5]) Ibidem II N. 330.
[6]) Kod. dypl. małop. III N. 801.
[7]) Rzyszcz. Mucz. III N. 176.
[8]) Agz. V N. 16.
[9]) Kod. dypl. katedr. krak. II.

2960. **Krystyn XXVI** z Iłży, którego syn Stanisław jest w r. 1382 notaryuszem publicznym [1]).

2961. **Krystyn XXVII** z Miodar, którego synowie: Andrzej, Sułek, Włost, Henryk i Wierzchosław, dziedzice Królewic, występują w r. 1370 [2]).

Może on być identyczny z Krystynem XVIII z Miodar; w każdym razie po imieniu jego i jego syna Włosta sądząc, należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2962. **Krystyn XXVIII,** którego syn Wojciech *(Albertus)* jest w r. 1368 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

2963. **Krzesław XIII** z Końskiego. Syn jego Dobiesław występuje w r. 1367, a ma on jeszcze i drugiego syna Jakusza; braćmi zaś jego byli prawdopodocnie Jan z Końskiego i Strasz z Modliszewic [4]).

Po imieniu jego Krzesław, jego syna Dobiesława i jego brata Strasza sądząc, należy on do rodu Odrowążów.

2964. **Leniart XXIII** z Pleszowa. Córka jego Anka czyli Hanka, żona Imbrama Zawiszyca kasztelana wojnickiego, występuje w r. 1375 [5]).

Po imieniu sądząc należy on do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

2965. **Maciej XXIII** z Marszowic, którego syn Piotrasz występuje w r. 1377 [6]).

2966. **Maciej XXIV** z Chotowa, którego syn Bartłomiej występuje w r. 1395 [7]).

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 363.
[2]) Ibidem III NN. 836, 837.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 265.
[4]) Kod. dypl. małop. III N. 801.
[5]) Kod. dypl. mogil. N. 88.
[6]) Kod. dypl. małop. III N. 891.
[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 405.

2967. **Maciej XXV** ze Strzelec, którego syn Mikołaj Wątróbka występuje w r. 1391 [1]).

Gdy dziedzice Strzelc należą do rodu Okszów, a i Wątróbkowie do tegoż rodu należą, przeto i naszego Macieja do tegoż rodu zaliczyć wypada.

2968. **Marcin LIII** z Lelowa, którego syn Mikołaj jest w r. 1382 notaryuszem publicznym [2]).

2969. **Marcin LIV,** którego syn ksiądz Maciej, wikaryusz koprzywnicki, występuje w r. 1391 [3]).

2970. **Marek XIX.** Syn jego Marek Markowicz jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1389 [4]).

2971. **Michał XXXVI** ze Szczaworyża, którego synowie Michał, Jakusz, Bogusław i Pasko występują w r. 1389 [5]).

2972. **Michał XXXVII.** Syn jego Mikołaj kanonik katedralny krakowski, pleban u Wszystkich Świętych występuje w r. 1396 [6]).

2973. **Mieczsław XI** z Gór, którego syn jest w r. 1372 kanonikiem katedralnym krakowskim [7]).

2974. **Mikołaj CLXXVII,** którego syn Jan Mikołajowicz z Janowic występuje w r. 1382 [8]).

2975. **Mikołaj CLXXVIII** z Wieliczki. Syn jego Paweł jest w r. 1389 notaryuszem publicznym [9]).

2976. **Mikołaj CLXXIX Pieniążek** z Iwanowic, którego wdowa Helena i córka Hanka, żona Ramolda, występują w r. 1383 [10]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 375.
[2]) Rzyszcz. Mucz. III N. 176.
[3]) Kod. dypl. mogil. N. 102.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 355.
[5]) Ibidem II N. 362.
[6]) Ibidem II N. 415.
[7]) Ibidem II N. 281.
[8]) Kod. dypl. małop. III N. 927.
[9]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 68.
[10]) Kod. dypl. mogil. N. 96.

2977. **Mikołaj CLXXX** z Łagiewnik, którego syn ksiądz Jakub albo Jakusz występuje w r. 1386 [1]).

2978. **Mikołaj CLXXXI** z Chrzelowa, którego syn Niemirza jest w r. 1383 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Lisów.

2979. **Mikołaj CLXXXII** z Czawonic. Syn jego Piotr jest w r. 1382 klerykiem krakowskim [3]).

2980. **Mikołaj CLXXXIII** ze Świrada, którego córki bezimienne występują w r. 1382 [4]).

2981. **Mikołaj CLXXXIV** z Tworkowej, którego syn Pasek z Brzany występuje w r. 1372 [5]).

2982. **Mikołaj CLXXXV** z Pacanowa, którego syn Paweł jest w r. 1391 akolitą i klerykiem krakowskim [6]).

2983. **Mikołaj CLXXXVI** wójt z Tarczka, którego wdowa Piechna (Odrowążówna), córka Krzesława z Końskiego, występuje w r. 1390 [7]).

2984. **Mścisław V,** którego syn Maciej Mścisławowicz jest w r. 1389 wójtem surrogatem sądu nadwornego leńskiego w Nowym Sączu [8]).

2985. **Niemirza XI** wojski krakowski, którego syn jest bezimiennie przytoczony w dokumencie z r. 1395 [9]).

2986. **Niemirza XII.** Syn jego Jan występuje w r. 1380 jako współdziedzic Nowegodworu [10]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 330.
[2]) Ibidem II N. 321.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 924.
[4]) Ibidem III N. 926.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 280.
[6]) Kod. dypl. mogil. N. 102.
[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 373.
[8]) Agz. IX N. 4.
[9]) Kod. dypl. mogil. N. 104.
[10]) Ulanowski: Dok. kuj. N. 206.

2987. **Pakosław XIX,** którego syn Dzierżko jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1387 [1]).

2988. **Pakosław XX,** którego syn Jan jest w r. 1389 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

2989. **Parkosz III** ze Skotnik, którego wdowa i syn Pasko występują w r. 1377 [3]).

2990. **Parkosz IV** z Żorawic, którego syn Jan jest klerykiem w r. 1390 [4]).

2991. **Pełka XXXVI** z Galowa, którego syn Niemirza sprzedaje w r. 1379 Janowi Tarnowskiemu kasztelanowi sandomirskiemu wsie Żochów i Trześń. Miał on żonę Hankę i syna również Pełkę [5]).

2992. **Piotr CXCI Rożen** z Rożnowa wspomniany jest w dokumencie z r. 1387 jako brat Klimunta XXXIX Rożna z Rożnowa [6]).

2993. **Piotr CXCII,** którego syn mistrz Mikołaj jest w r. 1383 archidyakonem lubelskim a kanonikiem katedralnym krakowskim [7]).

2995. **Piotr CXCIII** z Zagorzan, którego syn Mikołaj jest w r. 1395 notaryuszem publicznym [8]).

2996. **Piotr CXCIV** z Knyszyna, którego syn Michał jest w r. 1375 kanonikiem katedralnym krakowskim [9]).

2997. **Piotr CXCV** ze Stobnicy. Syn jego Szymon jest kanonikiem katedralnym krakowskim w r. 1366 [10]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 340.
[2]) Ibidem II N. 355.
[3]) Kod. dypl. małop. III N. 895.
[4]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 373.
[5]) Rzyszcz. Mucz. III N. 161.
[6]) Agz. V N. 16.
[7]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 321.
[8]) Ibidem II N. 406.
[9]) Ibidem II N. 292.
[10]) Ibidem II N. 417.

2998. **Polanin II** z Kowalowa, którego syn Gumbert występuje w r. 1366 [1]).

2999. **Poraj X,** którego syn Mikołaj jest w r. 1389 kanonikiem katedralnym krakowskim [2]).

3000. **Prandota XI** z Nieprześni, którego syn Andrzej występuje w r. 1389 [3]).

3001. **Przybysław XXXIV.** Syn jego Benedykt jest w r. 1389 klerykiem dyecezyi krakowskiej [4]).

3002. **Pylik I Ząbr** z Czyszowej, którego syn Dzierżek występuje w r. 1372 [5]).

3003. **Sięgniew VIII,** którego syn Dzierżsław jest w r. 1375 proboszczem wiślickim [6]).

3004. **Spytek** czyli **Spicymir XV** ze Szczeki, który dział swój w Krobielicach (pow. sandomirski, par. Gołlice) nadał klasztorowi koprzywnickiemu, a którego wdowa Hanka występuje w r. 1382 [7]).

3005. **Spytek** czyli **Spicymir XVI** z Zabłocia. Syn jego Mikołaj występuje w roku 1383 [8]).

3006. **Stanisław XLVI** z Broniszowa, którego syn Michał jest w r. 1375 kanonikiem katedralnym krakowskim [9]).

3007. Komes **Stanisław XLVII** zwany Wenetą, dziedzic części dóbr Brzezia, którego syn Jan z Brzezia występuje w r. 1385 [10]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. I N. 240.
[2]) Ibidem II N. 355.
[3]) Ibidem II N. 363.
[4]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 71.
[5]) Kod. dypl. małop. I. N 312.
[6]) Theiner N. 976.
[7]) Kod. dypl. małop. III N. 926.
[8]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 322.
[9]) Ibidem II N. 292.
[10]) Kod. dypl. małop. III N. 944.

3008. **Stępota VI,** którego syn Mikołaj kanonik zda się sandomirski występuje w r. 1374 [1]).

3009. **Strasz IV** z Modliszewic wspomniany jest w dokumencie z r. 1367 [2]). Należy on do rodu Odrowążów.

3010. **Świętopełk VII,** którego syn Mszczug jest w r. 1383 kanonikiem katedralnym krakowskim [3]).

3011. **Świętosław XXXIII** ze Stobnicy. Syn jego Maciej kleryk dyecezyi krakowskiej występuje w r. 1389 [4]).

3012. **Świętosław XXXIV** z Zagorzan, którego syn również Świętosław występuje w r. 1386 [5]).

Ci dwaj Świętosławowie po imieniu sądząc należą prawdopodobnie do rodu Lubowlitów-Ogniwów.

3013. **Tomek X** z Zębocina, którego syn Klimunt występuje w r. 1389 [6]).

3014. **Tomisław X** dziedzic dóbr Gawrony. Syn jego Jakusz pisarz jenerał ziem krakowskiej i bieckiej występuje w r. 1373 [7]).

3015. **Tomsik** z Lednicy, którego syn Stanisław występuje w r. 1389 [8]).

3016. **Wawrzyniec XXIII** z Łuszczewic. Syn jego Świętosław jest w r. 1386 notaryuszem publicznym [9]).

3017. **Wawrzyniec XXIV** z Lelowa, którego syn Aleksy jest w r. 1386 notaryuszem publicznym [9]).

3018. **Więcław XXXIII** ze Swoszowic, któ-

---

[1]) Kod. dypl. małop. I N. 318.
[2]) Ibidem III N. 801.
[3]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 321.
[4]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 71.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 330.
[6]) Ibidem II N. 363.
[7]) Kod. dypl. małop. III N. 851.
[8]) Kod. dypl. wielicki 11.
[9]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 330.

rego synowie Piotrasz, Jan, Leniart i Mikołaj, a prawdopodobnie bracia Mścigniew i Mikołaj występują w r. 1387 [1]).

Imiona Leniart, Mścigniew i Mikołaj wskazują na ród Lubowlitów-Ogniwów, więc herb tego Więcława Swoszowskiego widoczny na jego pieczęci (obacz str. 464) jest oczywiście odmianą herbu Ogniwo.

3019. **Więcław XXXIV,** którego syn ksiądz Jakub jest wikaryuszem kościoła koprzywnickiego [2]).

3020. **Wincenty XVII** ze Mstowa. Syn jego Michał jest w r. 1389 notaryuszem publicznym [3]).

3021. **Wojak** z Druszkowa, którego syn Mikołaj występuje w r. 1368 [4]).

3022. **Wojek,** którego syn Błażej jest w r. 1388 klerykiem we Wrociryżu [5]).

3023. **Wszebor VII** z Marszowic, ktorego wdowa Święchna i córka Machna występują w r. 1389 [6]).

3024. Komes **Zbygniew XVIII,** którego syn Przedbor z Brzezia nabywa w r. 1395 dział w Brzeziu od Jana Stanisławowicza z Brzezia [7]).

Należy on prawdopodobnie do rodu Zadorów.

3025. **Zbygniew XIX** z Łapanowa, którego synowie Zbygniew biskup laodycejski i Mikołaj kanonik katedralny krakowski, dziedzice dóbr Lubecka wola występują w r. 1395 [8]).

3026. **Żegota XVII.** Syn jego Mikołaj Żegocic występuje w r. 1380 [9]).

---

[1]) Kod. dypl. katedr. krak. II N. 342.
[2]) Kod. dypl. mogilski N. 102.
[3]) Kod. dypl. m. Krakowa I N. 68.
[4]) Kod. dypl. małop. III N. 813.
[5]) Kod. dypl. katedr. krak. II.
[6]) Ibidem II N. 353.
[7]) Kod. dypl. małop. III N. 944.
[8]) Kod. dypl. mogil. N. 104.
[9]) Agz. III N. 33.

CZĘŚĆ III.

DOSTOJNICY I URZĘDNICY

NADWORNI, ZIEMSCY, GRODZCY I EKONOMICZNI.

§ 6. Dostojnicy i urzędnicy nadworni, ziemscy, grodzcy i ekonomiczni.

1. Kasztelanowie krakowscy.

1. **Goworycz** czyli **Goworek II** Rawa, komes 1212[1]).
2. **Więcław VI** 1217.
3. **Pakosław V Lasocic Stary** Awdaniec 1222, 1223.
4. **Ostasz I** Rawa 1223—1225.
5. **Klimunt V** Swieboda 1230.
6. **Jakub XVI** 1231.
7. **Pakosław V Lasocic Stary** Awdaniec, ponownie 1234.
8. **Klimunt VII Sulisławicz** z Ruszczy, Swieboda 1238.
9. **Klimunt VI Klimuntowicz** Swieboda † 1241.
10. **Bogusza IV** 1242, 1243.
11. **Michał V Piotrkowicz** Połukoza 1243—1253.
12. **Sąd V Dobiesławowicz** Odrowąż 1253 † 1254.
13. **Adam IV Leniartowicz** Lubowla 1255—1264.
14. **Sulisław XVIII, b.** z Miedźwiedzia Starza 1268.
15. **Warsz II** Rawa 1270—1280.
16. **Janusz VIII b. Nawojowicz** Starza 1284, 1285.
17. **Sulisław XVIII, b.** albo **Sułek** z Miedźwiedzia Starza ponownie 1285—1288.

---

[1]) Lata położone przy imionach wskazują, pod jakiemi latami dostojnik po raz pierwszy i ostatni w dokumentach występuje.

18. **Żegota VII** Starza 1289—1292.
19. **Warcisław II** Lis 1293—1296.
20. **Zbysław II** 1295(?).
21. **Wierzbięta IV Wierzbięcic** Swieboda 1309, 1310.
22. **Prandota VII Warszowicz** Rawa 1315.
23. **Pakosław XI Lis** z Mstyczowa 1317 † 1319.
24. **Nawój III** z Morawicy Starza 1320—1331.
25. **Spytek** albo **Spicymir VI Jakubowicz** Leliwa z Dębna albo z Piasku albo z Tarnowa 1331—1350.
26. **Jasiek** albo **Jan CXXV Jura** Leliwa 1356—1363.
27. **Jan** z Książa czyli z Mielsztyna Leliwa 1366—1379.

2. Wojewodowie krakowscy.

1. **Mikołaj III** Lubowla 1182 † 1206.
2. **Mikołaj III, b. Mikołajowicz** Lubowla 1209.
3. **Wojciech IV** Awdaniec 1210.
4. **Pakosław IV** Awdaniec 1210—1212.
5. **Marek I** Swieboda 1217—1224.
6. **Pakosław V Lasocic Stary** Awdaniec 1227, zarazem i sandomirski wojewoda.
7. **Marek II Markowicz** Swieboda 1228—1230.
8. **Ceder** czyli **Teodor II Janowicz** Swieboda 1231—1238.
9. **Janusz VIII** 1239(?).
10. **Włodzimirz VIII Świętosławowicz** Lubowla 1238 † 1241.
11. **Klimunt VII Sulisławowicz** Swieboda z Ruszczy 1241.
12. **Mściwój III Mikołajowicz** Lubowla 1241—1243.
13. **Klimunt VII Sulisławowicz** Swieboda z Ruszczy, ponownie 1243—1255.
14. **Stefan VIII Andrzejowicz** Lis 1253(?).
15. **Mikołaj XXIX Mściwowicz** Lubowla 1255—1260.

16. **Sułek** albo **Sulisław XVIII, b.** z Miedźwiedzia Starza 1260—1264.

17. **Mikołaj XXIX Mściwowicz** Lubowla, ponownie 1264—1270.

18. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1270—1272.

19. **Nieustąp I** Lubowla 1272—1278.

20. **Sasin IV** Kopasina(?) 1278, 1279.

21. **Piotr XCI** Bogorya z Bogoryi 1284.

22. **Żegota VII** Starza 1283, 1284.

23. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina, ponownie 1285—1289.

24. **Mikołaj XXXVI, b. Stefanowicz** Lis 1290.

25. **Świętopełk IV** Lis 1291.

26. **Żegota VII** Starza ponownie 1296—1300.

27. **Wierzbięta IV Wierzbięcic** Swieboda 1304 i powtórnie 1307.

28. **Mikołaj LXIV** Lis z Bobina 1306—1312.

29. **Tomisław II** Nagoda z Mokrska 1317—1320.

30. **Spytek** albo **Spicymir VI Jakubowicz** z Dębna albo z Piasku albo z Tarnowa Leliwa 1320—1330.

31. **Mikołaj LXXIII** Bogorya z Bogoryi 1331—1338.

32. **Mścigniew IX** z Bożegodaru 1339—1341.

33. **Imbram IX** z Moczydła 1342—1361.

34. **Andrzej XXXIX, b.** Lis 1363—1367.

35. **Dobiesław XVII Zawiszyc** 1368—1379.

3. Wojewodowie sandomirscy.

1. **Jakub V** 1217—1223, 1225.

2. **Pakosław V Lasocic Stary** Awdaniec 1223—1229.

3. **Wojciech IX** 1230.

4. **Pakosław VII Młodszy Wojciechowicz** Awdaniec 1230—1243.

5. **Floryan VII Wojciechowicz** Awdaniec 1244.

6. **Sąd V Dobiesławowicz** Odrowąż 1245—1252.

7. **Adam IV Leniartowicz** Lubowla 1253.
8. **Sięgniew I** 1255—1264.
9. **Warsz II** Rawa 1268, 1269.
10. **Janusz VIII, b. Nawojowicz** Starza 1271—1279.
11. **Boksa VI** 1282.
12. **Otto VI Żegocic** Starza 1284, 1285.
13. **Boksa VI** ponownie 1286—1288.
14. **Otto VI Żegocic** Starza ponownie 1291—1300.
15. **Wojciech XXIII** Bogorya ze Żmigrodu albo z Bogoryi 1306—1312.
16. **Nawój III** z Morawicy Starza 1317—1320.
17. **Tomisław II** z Mokrska Nagoda 1320—1327.
18. **Mścigniew VI Warcisławowicz** Lis 1331—1346.
19. **Jan CXXV Jura** Leliwa 1347—1355.
20. **Jaśko** albo **Jan CXXX Spicymirowicz** Leliwa z Tarnowa 1361—1366.
21. **Piotr CXLV Nieorza** 1366—1376.

4. Wojewodowie wiśliccy.

1. **Mściwój III** Lubowla 1231.
2. **Pakosław V Lasocic Stary** Adwaniec 1239.

5. Wojewoda żarnowski.

1. **Sąd V Dobiesławowicz** Odrowąż 1243.

6. Kasztelanowie sandomirscy.

1. **Sulisław VII** Swieboda 1217.
2. **Mściwój III** (Mstuj, Mściw, Mścigniew) Lubowla 1222, 1224.
3. **Jakub VI** 1228—1229.
4. **Marek II Markowicz** Swieboda 1230.
5. **Pakosław VII Młodszy Wojciechowicz** Awdaniec 1231.
6. **Jakub VI** ponownie 1239.
7. **Pakosław V Lasocic Stary** Awdaniec 1243.

8. **Stefan XVIII Andrzejowicz** Lis 1245—1252.
9. **Piotr LXVII** 1253.
10. **Boguchwał VI Samborowicz** 1255—1262.
11. **Falisław V** 1260(?), 1262.
12. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1270.
13. **Nieustąp I** Lubowla 1271.
14. **Mirosław XIV Mściwowicz** Lubowla 1275.
15. **Sasin IV** Kopasina 1277.
16. **Pełka XIV** Michałowicz Połukoza 1279, 1280.
17. **Marek V Markowicz** Swieboda 1284.
18. **Mikołaj LIII, b. Gniewomirowicz** 1286—1296.
19. **Prandota VII Warszowicz** Rawa 1300—1312.
20. **Pakosław XI** Lis z Mstyczowa 1315.
21. **Piotr CVI Jelito** z Mokrska Nagoda 1317—1330.
22. **Sąd VIII** Momot czy Odrowąż 1333, 1334.
23. **Piotr CXII Nosal** Starza 1334—1346.
24. **Wilczek IV Birkowski** 1348—1373.

7. Kasztelanowie wiśliccy.

1. **Ostasz I** Rawa 1217—1222.
2. **Dzierżsław III Janowicz** 1224.
3. **Pakosław VII Młodszy Wojciechowicz** Awdaniec 1224.
4. **Marek II Markowicz** Swieboda 1227.
5. **Mściwój III** (Mstuj, Mściw, Mścigniew) Lubowla 1228, 1229.
6. **Pakosław IX Starszy** Awdaniec 1231—1243.
7. **Wojciech VIII Stępocic** 1234.
8. **Sąd V Dobiesławowicz** Odrowąż 1243, 1244.
9. **Abraham III** Swieboda 1245, 1246.
10. **Mściwój III** Lubowla ponownie 1248—1250.
11. **Adam IV Leniartowicz** Lubowla 1251—1253.
12. **Abraham III** Swieboda ponownie 1254.
13. **Sulisław XVIII, b.** czyli **Sułek** Starza z Miedźwiedzia 1255.

14. **Bogusza V, b.** albo **Boguta** 1255—1264.
15. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1268.
16. **Jakub XXVI** Mścisławowicz Lubowla 1270.
17. **Dobiesław IX Sądowicz** Odrowąż 1271.
18. **Sasin IV** Kopasina 1275.
19. **Maciej IV, b.** 1283.
20. **Sułek V** Starza z Morawicy 1284.
21. **Swiętosław XI** Lubowla z Krzyżanowic 1285—1288.
22. **Jakub XXXIV Spicymirowicz** Leliwa 1295.
23. **Aleksander VIII** Starza 1306, 1307.
24. **Piotr CVI Jelito** z Mokrska Nagoda 1315.
25. **Floryan XIII** Nagoda 1317.
26. **Spytek** czyli **Spicymir VI Jakubowicz** Leliwa z Dębna albo z Piasku albo z Tarnowa 1319, 1320.
27. **Adam XIV** z Książa 1325—1336.
28. **Andrzej XXXIX, b.** Lis 1340—1347.
29 **Henryk XXVII, b.** Połukoza 1347—1352.
30. **Rafał IV** 1353—1355.
31. **Dobiesław XVII Zawiszyc** Starza 1356—1367.

8. Kasztelanowie sądeccy.

1. **Falisław** czyli **Chwalisław III** 1224.
2. **Dzierżykraj III Goworkowicz** Rawa, 1228, 1229.
3. **Wydźga III** Lubowla 1243.
4. **Giedko VI** Lubowla 1249—1255.
5. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1262.
6. **Lasota V** Awdaniec 1271, 1272.
7. **Aleksander VIII** Starza 1310.
8. **Tomisław II** z Mokrska Nagoda 1315, 1316.
9. **Spytek** albo **Spicymir VI Jakubowicz** Leliwa z Dębna czyli z Piasku czyli z Tarnowa 1317, 1318.
10. **Jan XCI** czyli **Jasiek** 1320—1334.
11. **Pełka XXIV** 1340—1350.
12. **Zawisza VI Kowalski** 1354—1366.
13. **Piotr CLXI Szczekocki** Odrowąż 1368—1374.

9. Kasztelanowie lubelscy.

1. **Wojciech IX** Lubowla 1224—1229.
2. **Dzierżykraj III Goworkowicz** Rawa 1231.
3. **Sięgniew I, b.** 1252.
4. **Mikołaj XXIV Chocimirowicz** Lubowla 1255.
5. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1258.
6. **Warsz II** Rawa 1259—1262.
7. **Janusz VIII, b. Nawojowicz** Starza 1268.
8. **Jakub XXVI Mściwowicz** Lubowla 1271.
9. **Żegota VII** Starza 1280, 1281.
10. **Jan LXXVIII Abrahamowicz** 1284, 1285.
11. **Floryan X** Nagoda 1286.
12. **Sąd VIII** Momot czy Odrowąż 1320—1325.
13. **Pełka XVIII Marcinowicz** Lubowla 1333.
14. **Jasiek** czyli **Jan XCI** 1333, 1336.
15. **Ostaszka** czyli **Eustachy V** 1351—1358.
16. **Abraham VIII** 1362, 1363.
17. **Grot X** Rawa 1363—1374.

10. Kasztelanowie wojniccy.

1. **Smył XIII** 1217.
2. **Dzierżykraj III Goworkowicz** Rawa 1224.
3. **Sąd V Dobiesławowicz** Odrowąż 1233, 1236.
4. **Piotr XLV Sądowicz** Odrowąż 1243.
5. **Piotr LXXI, b. Bogumiłowicz** Kopasina 1255, 1256.
6. **Jakub XXVI Mściwowicz** Lubowla 1256—1259.
7. **Bogusław XXV** 1259.
8. **Skarbimir IX** Awdaniec 1272—1277.
9. **Swiętosław VIII Włodzimirowicz** Lubowla 1284—1286.
10. **Andrzej XXVI** 1286, 1287.
11. **Klimunt XIII Sulisławowicz** Swieboda 1290, 1292.

12. **Andrzej XXXIII** 1317.
13. **Warsz V** Rawa 1329 (?), 1335—1343.
14. **Jaśko** albo **Jan CXXX Spicymirowicz** Leliwa 1345—1361.
15. **Piotr CXLV Nieorza** 1361—1366.
16. **Zawisza VI Kowalski** 1366—1376.

11. Kasztelanowie radomscy.

1. **Marek II Markowicz** Swieboda 1230.
2. **Marek IV Markowicz** Swieboda 1233, 1237.
3. **Janusz VIII, b. Nawojowicz** Starza 1262, 1264.
4. **Piotrek** albo **Piotr LXXXIX** 1284.
5. **Mścigniew IV Pakosławowicz** Lubowla 1290.
6. **Michał XIV Pełczyc** Lubowla 1316, 1317.
7. **Smuszko** 1325.
8. **Goworek IV** Rawa 1333.
9. **Mścigniew IX Cielej** Lubowla 1334—1338.
10. **Andrzej XLI** 1339—1341.
11. **Jan CV Pilecki** Leliwa 1343—1347.
12. **Ninota I** 1357—1360.
13. **Klimunt XXVII** 1363—1382.

12. Kasztelanowie żarnowscy.

1. **Falibóg** albo **Chwalibóg IV** 1224, 1225.
2. **Wirciżyr I** 1229.
3. **Sięgniew II** 1252.
4. **Jakub XLII Wojciechowicz** Bogorya ze Żmigrodu i z Bogoryi 1329, 1331.
5. **Jakub XLVII Grotowicz** Rawa 1334—1351.
6. **Staszek** czyli **Stanisław XXI, b. Jelitko** Nagoda 1353.
7. **Andrzej XLV** 1363—1378.

13. Kasztelanowie czchowscy.

1. **Przecław VIII Zaja** 1228, 1229.
2. **Bronisz VII Wojsławowicz** Lubowla 1230, 1234.

3. **Stefan XVIII Andrzejowicz** Lis 1243, 1244.
4. **Janek** czyli **Jan XLIV** Swieboda 1245—1257.
5. **Piotr LXXIV** 1258, 1259.
6. **Pełka XI Sulisławowicz** Swieboda 1263.
7. **Mikołaj XXXIX Lukutowicz** 1283.
8. **Krzesław VIII** Odrowąż 1292—1295.
9. **Wierzbięta IV Wierzbięcic** Swieboda 1299.
10. **Jasiek** czyli **Jan XCI** 1311.
11. **Stępota III** 1317, 1329.
12. **Dzierżek X** 1336.
13. **Jan CLI** 1362.
14. **Andrzej XLV** 1362—1377.

14. Kasztelanowie bieccy.

1. **Mikołaj XXIV Chocimirowicz** Lubowla 1243.
2. **Bronisz VII Wojsławowicz** Lubowla 1255—1262.
3. **Mikołaj XXXIX Lukutowicz** 1268—1278.
4. **Marcin XXVIII Gołuszowicz** 1286.
5. **Nieustęp II** z Porzeczna 1317.
6. **Tomasz XXIV Stąg** 1338—1341.
7. **Paweł** czyli **Pasek IX** 1359—1381.

15. Kasztelanowie brzescy.

1. **Jakub VI** 1217.
2. **Włodzimirz VIII Świętosławowicz** Lubowla 1232, 1234.
3. **Klimunt VI Klimuntowicz** Swieboda 1238.
4. **Bronisz VII** Lubowla 1242—1246.
5. **Sułek** czyli **Sulisław XVIII, b.** z Miedźwiedzia Starza 1249—1253.
6. **Mikołaj XXIX Lukutowicz** 1263.
7. **Smył XIV Żegocic** Starza 1271, 1274.
8. **Marcin XXVIII Gołuszowicz** 1278—1282.
9. **Jan XC** 1311—1324.

16. Kasztelanowie małogojscy.

1. **Dobiesz II** albo **Dobiesław** Odrowąż 1224—1228.
2. **Mirosław IX** Lubowla 1229—1231.
3. **Zdzisław XI** 1239.
4. **Przybysław XX Wawrzyńcewicz** 1246—1253.
5. **Wojsław XVI** Połukoza z Piechanina 1256—1258.
6. **Mikołaj XXIV Chocimirowicz** Lubowla 1259—1263.
7. **Boksa VI** z Kargowa Starza 1270—1275.
8. **Piotrek** czyli **Piotr LXXXIX** 1284.
9. **Marcin XXVIII Gołuszowicz** 1286—1290.
10. **Piotr CVI Jelito** z Mokrska Nagoda 1306—1310.
11. **Dobiesław XIV** Odrowąż 1319—1325.
12. **Staszek** czyli **Stanisław XXI, b. Jelitko** Nagoda 1354—1370.

17. Kasztelanowie zawichojscy.

1. **Dobiesz II** 1229.
2. **Sułek** czyli **Sulisław XXI Michałowicz** Połukoza 1252, 1256.
3. **Marcin XXI Żegocic** Starza 1268.
4. **Floryan XIII** Nagoda 1316.
5. **Grot X Rawa** 1358—1363.
6. **Pełka XXVII** 1364—1370.
7. **Goworek VIII** Rawa 1374.

18. Kasztelanowie połanieccy.

1. **Mirosław IX Lubowla** 1224—1228.
2. **Dzierżsław IV** Lubowla 1246.
3. **Marek V Markowicz** Swieboda 1270—1273.
4. **Strzeżsław** czyli **Strzeż XIV** Sulima 1284.

5. **Markusz III z Janiny** Swieboda 1285.
6. **Grot VII** Rawa 1308.
7. **Jasiek IX** 1339.
8. **Wit XVIII** z Jankowic Rawa 1348—1358.
9. **Mściszko** albo **Mścisław IV** z Koszni 1378, 1379.

19. Kasztelanowie sieciechowscy.

1. **Floryan II Wojciechowicz** Awdaniec 1229.
2. **Gosław XIII** 1250.
3. **Krystyn IX** Lubowla 1283.
4. **Pełka XX** Lubowla 1333—1339.

20. Kasztelan chrzanowski.

1. **Dobiesław X** Odrowąż 1258.

21. Kasztelan dunajecki.

1. **Piotr CXL** ze Słupa 1338.

22. Starostowie krakowscy albo małopolscy.

1. **Bolesław** książę opolski 1292.
2. **Thasso** de Vissinburg 1294.
3. **Mikołaj** książę opawski 1295.
4. **Vocco** 1300.
5. **Ulrych** z Boskowic 1303.
6. **Grzegorz XIX** z Młodziejowic 1359.
7. **Mikołaj CXXIX** Poraj 1372, 1373.

23. Starostowie sandomirscy.

1. **Bartłomiej V** prowizor 1290.
2. **Andrzej XXXVI** Ciołek **Żelechowski** tenutaryusz 1328.
3. **Mikołaj CXIV** z Ciszycy 1342.
4. **Jan** marszałek król. pol. 1374 i t. d.

24. Starostowie sądeccy.

1. **Wydźga II** z Tęgoborzy Lubowla 1354—1358.
2. **Piotr LXII Szczekocki** Odrowąż 1361—1368.

25. Starostowie lubelscy.

1. **Abraham VIII** 1362.
2. **Piotr LXII Szczekocki** Odrowąż 1375—1377.

26. Starosta chęciński.

1. **Grzegorz XX** 1363.

27. Starosta opoczyński.

1. **Sobek** z Wyszkowic 1368.

28. Starosta ryczywolski.

1. **Jan Pylik** 1369.

29. Burgrabia tenczyński.

1. **Wrocław III,** 1308.

30. Wielkorządzcy i podrzęczowie małopolscy.

1. **Maciej V** rządzca sądecki 1292, 1293.
2. **Stefan XXIX** Pękawka rządzca sądecki 1299.
3. **Stefan XXXI** rządzca krakowski 1296.
4. **Maciej VII** rządzca krakowski 1318.
5. **Herman XI** wielkorządzca krakowski i sandomirski 1325—1357.
6. **Strzesz XVI** Sulima rządzca sądecki królowej 1333—1339.
7. **Jakub I Gładysz** 1330 podrzęczy królowej, 1334 rządzca królowej.
8. **Wolman** podrzęczy krakowski 1337.

9. **Wawrzyniec XIV** ze Sokolna rządzca sądecki 1340.

10. **Klimunt XXIV** sołtys bodzanowski, rządzca sądecki 1345, 1346.

11. **Adam XXII** sołtys igołomski, rządzca sądecki 1345.

12. **Wydżga II** z Tęgoborzy podrzęczy sądecki 1352.

13. **Maciej XIV, b.** podrzęczy wiślicki 1353.

14. **Jan CLXXVI** Gładysz podrzęczy sądecki 1357—1368.

15. **Bodzęta VIII** wielkorządzca małopolski 1357—1382.

16. **Marcin XLIX** podrzęczy krakowski 1361, 1362.

17. **Ilik IV** ze Sulisławic rządzca nadworny.

18. **Janusz XIX** podrzęczy biecki 1364.

19. **Tomasz** czyli **Tomek IX Nosatko** podrzęczy żarnowski 1366.

31. Żupnicy.

1. **Swiętek** czyli **Swiętosław XVII** żupnik nadworny 1337, 1338.

2. **Peterlin** żupnik krakowski 1359.

3. **Piotr CXCI Winrykowicz** główny żupnik wielicki.

4. **Jan Erstos Satrbininus** żupnik wielicki przed r. 1378.

32. Burgrabiowie.

1. **Zbrosław II** burgrabia krakowski 1294.

2. **Mikołaj CXXVIII** z Bibic burgrabia biecki 1348.

3. **Imbram XIV Żegocic** burgrabia czchowski 1356.

4. **Andrzej XLVI Wawerowski** Sulima burgrabia krakowski 1356.

33. Marszałkowie nadworni.

1. **Pełka XXVII Kościelec** 1358—1369.
2. **Jasiek Kołeczko** 1361.
3. **Jan** z Tarnowa 1367, 1370, 1372, 1373, 1374, 1379.
4. **Spytek** 1371, 1373.

34. Podkomorzowie krakowscy.

1. **Giedko VI Oltowicz** Lubowla 1220—1230.
2. **Wydżga I Oltowicz** Lubowla 1234.
3. **Sąd VII** Odrowąż 1248—1255.
4. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1253.
5. **Pełka XIV Michałowicz** Lubowla 1258.
6. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1261—1268 ponownie.
7. **Otto VI Żegocic** Starza 1262.
8. **Jan LXVII** 1268.
9. **Otto VI Żegocic** Starza ponownie 1272—1278.
10. **Wojsław XIX** Lubowla 1278—1285.
11. **Mikołaj LIII** z Bobina 1282—1288.
12. **Pakosław XI** Lis z Mstyczowa 1296.
13. **Floryan XIII** Nagoda 1307—1311.
14. **Nawój IV Pękawka** Starza 1316.
15. **Mszczug** albo **Mścigniew VII** Lubowla 1318.
16. **Mikołaj LXXIII** Bogorya z Bogoryi 1318—1331.
17. **Krzywosąd VI** Starza 1332—1337.
18. **Jasiek** czyli **Jan CXXV Jura** Leliwa 1338—1346.
19. **Niemira** albo **Niemir IX** z Gołczy 1350.
20. **Mszczug** albo **Mścigniew IX Mścigniewowicz** Lis z Chrzelowa 1361—1381.

35. Podkomorzowie dworu księżnych i królowych.

1. **Piotr LXXIII Albertowicz** 1258.
2. **Gołuch II** Starza 1263—1279.

3. **Piotr LXXXIX** 1278.
4. **Mikołaj CIII Lala** Lubowla 1339—1354.

36. Podkomorzowie sandomirscy.

1. **Piotr XLVII Dzierżykrajowicz** Rawa 1239.
2. **Falisław V** 1249—1252.
3. **Sasin IV** Kopasina 1253—1258.
4. **Żegota VII** Starza 1261—1264.
5. **Skarbimir VIII** Awdaniec 1268—1271.
6. **Mikuł** albo **Mikołaj XXXVI, b. Stefanowicz** Lis 1275.
7. **Grot VII** Rawa 1283, 1284.
8. **Sieciech XI** Starza z Kargowa 1285—1287.
9. **Skarbimir XI** Awdaniec 1292.
10. **Nawój III Pękawka** z Morawicy Starza 1308—1316.
11. **Jakub XLII Wojciechowicz Bogorya** z Bogoryi 1319, 1320.
12. **Andrzej XXXVI** Ciołek **Żelechowski** 1328.
13. **Henryk XXVII, b.** Połukoza 1335—1347.
14. **Dobiesław XVII Zawiszyc** Starza 1350—1355.
15. **Rafał III** Leliwa z Tarnowa, 1356—1367, 1372.
16. **Jan** 1369, 1370.

37. Komornicy krakowscy.

1. **Bogdasz IV** 1228—1230.
2. **Teodor III** Swieboda 1232.
3. **Piotr XLVII Dzierżykrajowicz** Rawa 1254.
4. **Piotr LXVII Witowicz** 1256.
5. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1261, 1278.
6. **Imbram IX** z Moczydła 1331—1340.
7. **Jan CLI** 1350.
8. **Klimunt XXV** Swieboda z Branic 1353.

9. **Jan CLII Zaja** 1355—1363.
10. **Swiętosław XIX** Lubowla 1364—1369.

38. Komornicy dworu księżnych.

1. **Skarbimir VII Skarbimirowicz** Awdaniec 1224.
2. **Krystyan I** 1238.
3. **Janusz VIII, b. Nawojowicz** Starza 1256—1258.
4. **Swiętosław X Klimuntowicz** Swieboda 1270.
5. **Strzeżsław** albo **Strzesz XIV** Sulima 1272.
6. **Sułek V** z Morawicy Starza 1275.
7. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1278, 1279.
8. **Piotr CII** 1293.

39. Komornicy sandomirscy.

1. **Jan XXXV** 1233.
2. **Jan XCIII** 1316.

40. Kanclerzowie krakowscy.

1. **Iwo I** Odrowąż 1207—1213.
2. **Mikołaj IX Repczol** 1222—1228.
3. **Bogusław XXIV** mistrz 1238, 1239.
4. **Teodoryk III** mistrz 1243, 1244.
5. **Pełka XIII** albo **Przedpełk** Lubowla 1248—1262.
6. **Paweł XIII Przemankowski** Połukoza, kanonik katedralny krakowski 1263—1264.
7. **Prokop I** kanonik katedralny krakowski 1270—1290.
8. **Pakosław X** archidyakon 1294—1302.
9. **Klimunt XIV** Swieboda, kanonik katedralny krakowski 1306—1309.
10. **Jarost III** kustosz katedr. krak. 1310—1315.
11. **Stanisław XVI, b.** kanonik u św. Michała w Krakowie 1315.

12. **Franciszek II** mistrz, kanonik katedralny krakowski 1317—1327.

13. **Zbyszek** czyli **Zbygniew VI** Srzeniawa, kanonik katedralny krakowski 1328—1356.

14. **Janusz XII Suchywilk** 1357—1374.

41. Kanclerzowie sandomirscy.

1. **Jan XXXIV** 1232.
2. **Mikołaj IX Repczol** 1232.
3. **Wojciech XV** archidyakon sandomirski 1234.
4. **Pełka XIII** Lubowla 1257.
5. **Pakosław X** 1292.

42. Podkanclerzowie krakowscy.

1. **Mateusz V** 1224—1229.
2. **Krzyszan III** 1229.
3. **Sobiesław I Przybysławowicz** 1248—1255.
4. **Twardosław III** 1256—1279.
5. **Zyfryd I** 1283—1286.
6. **Filip IV** kanonik sandomirski 1287, 1288.
7. **Jan LXXXIX** 1307—1309.
8. **Zdzisław XV** kanonik katedralny krakowski, proboszcz u św. Floryana 1310—1312.
9. **Zbyszek** czyli **Zbygniew VI** Srzeniawa, kanonik katedralny krakowski 1316—1320.
10. **Piotr CXVIII** kanonik katedralny krakowski, proboszcz u św. Floryana 1322—1333.
11. **Sięgniew III Nawojowicz** Starza, kanonik katedralny krakowski 1333—1342.
12. **Piotr CXVIII** kanonik katedralny krakowski, proboszcz u św. Floryana ponownie 1343—1345.
13. **Sięgniew III Nawojowicz** Starza ponownie 1346.
14. **Tomek** albo **Tomisław IV** kanonik katedralny krakowski 1346—1356.
15. **Janko** z Czarnkowa 1367—1370.

43. Sędziowie nadworni i ziemscy krakowscy.

1. **Bieniek II** Lubowla 1212.
2. **Chocimir VII** Lubowla 1217.
3. **Pakosław VI** Awdaniec 1223.
4. **Fał** czyli **Chwał IV, b.** 1224.
5. **Budziwoj III** Sulima z Swiniarowa 1228.
6. **Radosław IV** 1229.
7. **Racław V** albo **Recław** 1234.
8. **Mrokota III** 1234.
9. **Jan XXXIII Przecławowicz** 1242, 1243.
10. **Piotr LVI** 1243, 1244.
11. **Mikołaj XXVIII Goduła** 1246—1258.
12. **Jakub XXV Pakosławowicz** 1259—1263.
13. **Mirosław XIV Mściwowicz** Lubowla 1271—1274.
14. **Zbygniew III, b.** z Gdowa Srzeniawa 1276—1278.
15. **Żegota VII** Starza 1277.
16. **Dobiesz** czyli **Dobiesław XI** Odrowąż 1281.
17. **Wierzchosław III** 1285.
18. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1286—1290.
19. **Warcisław II** Lis z Chrzelowa 1290.
20. **Pakosław XI** Lis z Mstyczowa 1304—1312.
21. **Adam XIV** z Książa Lubowla 1314—1320.
22. **Mścigniew VI Warcisławowicz** Lis z Chrzelowa 1321—1330.
23. **Stanisław XVIII, b.** z Chrząstowa 1331, 1332.
24. **Jeśko** czyli **Jan CXXVI Mądrostka** 1335—1344.
25. **Przybko** czyli **Przybysław XXVI** 1346, 1349.
26. **Mikołaj CXXIX** Połukoza 1352, 1356.
27. **Goworek VIII** Rawa 1356.
28. **Jan CXLVII** z Syrokomli Syrokomla 1358—1361.

29. **Andrzej XLV** Sulima **Wawerowski** sędzia nadworny 1361, 1366.
30. **Mikołaj CXXX Puszcz** Poraj 1361—1376.

44. Podsędkowie krakowscy.

1. **Polikard** 1224.
2. **Marcin XIX** 1228.
3. **Bolebor I** 1233.
4. **Goczałk I** 1234.
5. **Bogusław XII Ramułtowicz** 1242.
6. **Piotr LVII** 1243.
7. **Domarad VII** 1250—1258.
8. **Dobiesz** czyli **Dobiesław XI** Odrowąż 1272, 1273.
9. **Janisław II** 1277.
10. **Adam VI** 1278, 1279.
11. **Mikołaj LVI** z Górki 1282—1288.
12. **Dominik I** 1295.
13. **Przybko** czyli **Przybysław XXVI** 1314—1343.
14. **Jan CXLVII** z Syrokomli Syrokomla 1346—1356.
15. **Andrzej XLV** Sulima z Wawrowic **Wawerowski** 1358—1384.

45. Sędziowie nadworni i ziemscy sandomirscy.

1. **Otto III** 1232.
2. **Zdzisław XII** z Grodziny Srzeniawa 1233.
3. **Mikołaj XXVI** 1239.
4. **Piotr LVI** 1246, 1255.
5. **Jan LXI** 1257, 1258.
6. **Tomasz XIV** 1262.
7. **Biernat VII** 1275.
8. **Warcisław II** Lis z Chrzelowa 1283.
9. **Piotrek** czyli **Piotr XCVIII** 1287.
10. **Mikołaj LXIV** Lis 1295, 1296.

11. **Smył XV Nosal** 1306—1311.
12. **Mścigniew VI Warcisławowicz** Lis z Chrzelowa 1316—1319.
13. **Michał XV, b.** 1320.
14. **Sąd VIII** Odrowąż czy Momot 1327—1332.
15. **Janusz X** 1333, 1334.
16. **Pasek** czyli **Paweł XXVII** Bogorya z Bogoryi 1337—1347.
17. **Jakub XLVII Grotowicz** Rawa 1352, 1353.
18. **Pełka XXVII Ząbr** z Czyszowa Swieboda 1354—1371.

46. Podsędkowie sandomirscy.

1. **Kilian IV** 1254.
2. **Wojsław XVI** Połukoza z Piechanina 1256.
3. **Jan LXI** 1263, 1270.
4. **Tomasz XV** 1284.
5. **Dzierżek III Celma** z Janiny Mądrostka 1315—1338.
6. **Henryk XXVIII** 1339.
7. **Strzesz XXI** ze Strzeszowic Sulima 1341, 1342.
8. **Adam XXI** ze Smisława 1347.
9. **Dzierżek IV Mądrostka** 1351—1356.
10. **Wilczek VI** z Wrocimowic albo z Naborowa 1359—1370.

47. Sędzia radomski.

1. **Stronek** 1233.

48. Sędziowie sądeccy.

1. **Żelech I** 1288—1296.
2. **Filip III** 1288, 1289.
3. **Mikołaj LXII Jaszczorka** 1289—1313.
4. **Paweł XVI Trzebicz** 1289, 1312.
5. **Marcin XXXV Unisławicz** z Brzeźna 1317.

6. **Floryan XVI** 1330.
7. **Izaak II Abrahamowicz** z Podgrodzia 1333—1339.

49. Chorążowie krakowscy.

1. **Bogusław XIX** 1234.
2. **Przecław VIII Zaja** 1237.
3. **Mścisław III** 1250.
4. **Jakub XV** 1250—1255.
5. **Piotr CXII Nosal** Starza 1319—1330.
6. **Dzierżek IV** Mądrostka 1339—1349.
7. **Klimunt XXIV Mścigniewowicz** z Chrzelowa Lis 1341.
8. **Piotr CLXI** 1349.
9. **Pełka XX Ząbr** Lubowla 1351—1361.
10. **Piotr CLXII** 1364.
11. **Krzczon** albo **Krystyn XX** Lubowla z Mikluszowic 1366, 1367.

50. Chorążowie sandomirscy.

1. **Gniewomir III** 1250.
2. **Żegota VIII, b.** Starza 1281.
3. **Zawisza VI** Starza 1335—1341.
4. **Jan CXXXI Krzywosądowicz** Starza 1351.
5. **Jakusz** z Miedźwiedzia Starza 1382.

51. Miecznicy krakowscy.

1. **Bogusław XII Ramułtowicz** 1234.
2. **Bozo I** 1238.
3. **Floryan III** 1250.
4. **Marcin XXVIII Gołuszowicz** 1276.
5. **Żegota IX Wielogłowski** Starza 1327, 1330.
6. **Klimunt XXIII Zbigniewowicz** ze Szczyrzyca, Srzeniawa 1335—1354.
7. **Żegota XIV Szafraniec** Starykoń 1360.
8. **Jan CLI** 1362, 1364.

52. Miecznik sandomirski.

1. **Warsz II** Rawa 1252.

53. Wojscy krakowscy.

1. **Przecław VIII Zaja** 1220, 1228.
2. **Stefan VIII** Lis 1230.
3. **Przybysław XVIII Biernatowicz** 1237, 1238.
4. **Floryan III** 1242, 1243.
5. **Zdygot** 1244.
6. **Przybysław XVIII Biernatowicz** ponownie 1248.
7. **Imbram V Mścigniewowicz** 1270, 1272.
8. **Przybysław XXIII** 1274.
9. **Imbram V Mścigniewowicz** ponownie 1278.
10. **Jan LXXXVIII, c.** 1290.
11. **Dominik I** 1295.
12. **Jakub LI** z Morska Oksza 1332.
13. **Michał XXII** 1337.
14. **Piotr CXLV Nieorza** 1343—1360.
15. **Żegota XV** Starza z Łąkty 1372—1376.

54. Wojscy sandomirscy.

1. **Jan CXII Wrocimowicz** 1332.
2. **Pełka XXVII** 1363.
3. **Pakosz I** 1365.
4. **Borzug I** z Ninkowa 1373, 1374.

55. Wojscy lubelscy.

1. **Zdzisław XI** czy Sulisław 1229, 1230.
2. **Pełka XXVII** Janina 1360—1362.
3. **Borzug I** z Ninkowa 1368, 1369.

56. Wojscy wiśliccy.

1. **Piotr LXXII** 1256, 1257.
2. **Pakosz** czyli **Pakosław XVII** 1368, 1369.

57. Stolnicy krakowscy.

1. **Krzesław V Sądowicz** Odrowąż 1224, 1224.
2. **Wężyk I** 1228.
3. **Zdzisław XII** z Grodziny 1243.
4. **Gniewomir III** 1258.
5. **Smył XIV Żegocic** Starza 1263.
6. **Pełka XIV Michałowicz** Połukoza 1272.
7. **Piotr LXXXVI** 1276.
8. **Wierzchosław III** 1278, 1279.
9. **Siemion IV** de Glow 1290.
10. **Wojciech XXIV Nosdrak** Rawa 1308, 1314.
11. **Andrzej XXXIII** 1318.
12. **Sąd VIII** Momont czy Odrowąż 1319.
13. **Jeś Budziwojowicz** Sulima 1322.
14. **Andrzej XXXIII** ponownie 1329—1334.
15. **Dzierżek XIII Stogniewski** 1336—1358.
16. **Dzierżek** albo **Dzierżsław XII** z Chrząstowic 1365—1370.

58. Podstolowie krakowscy.

1. **Poznan III Marcinowicz** 1224.
2. **Wincenty IV** Lubowla 1228.
3. **Otto II** 1234.
4. **Bień** czyli **Benedykt III** Lubowla 1242.
5. **Przybysław XVIII Biernatowicz** 1254, 1255.
6. **Michał VIII Michałowicz** Połukoza 1258—1260.
7. **Jan XCV** 1319.
8. **Eustachy V** 1330—1340.
9. **Spytko** czyli **Spiczmir VII** 1333.
10. **Dobiesław XVII Zawiszyc** Starza 1345—1349.
11. **Mikołaj XCII Puszcz** 1350—1361.
12. **Przecław XII** 1364, 1365.
13. **Przedbor V** Zadora z Brzezia 1366—1370.

59. Stolnicy dworu księżnych i królowych.

1. **Badryk** 1228, 1230.
2. **Jan LIX Bobino** 1253.
3. **Wierzchosław III** 1266.
4. **Grzegorz IX** 1275.
5. **Wojciech XXV** Poraj 1325.
6. **Andrzej XXXIX**, b. Lis 1337.

60. Podstolowie królowych.

1. **Andrzej XXXIX, b.** Lis 1330.
2. **Mikołaj XCII Puszcz** 1333.
3. **Andrzej XXXIX, b.** Lis ponownie 1338, 1339.

61. Stolnicy sandomirscy.

1. **Krzesław V Sądowicz** Odrowąż 1227, 1228.
2. **Boguchwał VI Samborowicz** 1252, 1254.
3. **Warsz II** Rawa 1256—1258.
4. **Sulisław XXII Mścigniewowicz** Lubowla 1260.
5. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1273—1276.
6. **Sąd VIII** Momot czy Odrowąż.
7. **Mikołaj LXXXVI Wierzynek** Łagoda 1342—1359.
8. **Hanzlo** czyli **Jan CLXVI Bork** 1360—1366.

62. Podstolowie sandomirscy.

1. **Zbysław I** 1252.
2. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1258—1260.
3. **Mikuł** czyli **Mikołaj XXXVI, b. Stefanowicz** Lis 1269.
4. **Sięgniew V Grotowicz** Rawa 1319—1324.
5. **Mścigniew IX** Lubowla 1333.
6. **Jan CXXV** czyli **Jasiek Jura** Leliwa 1336.

7. **Wilczek IV Birkowski** 1240—1248. .
8. **Klimunt XXIV Mścigniewowicz** Lis z Chrzelowa albo z Morska 1348—1363.
9. **Dzierżek** albo **Dzierżsław XII Chrząstowski** 1366—1370.

63. Cześnikowie krakowscy.

1. **Strzesz III Budziwojowicz** Sulima 1223—1225.
2. **Wirciżyr I** 1227, 1228.
3. **Jazd III Cieszącic** Połukoza 1234.
4. **Andrzej XV** 1238.
5. **Adam IV Leniartowicz** Lubowla 1244, 1246.
6. **Mikołaj XXIX Mściwowicz** Lubowla 1249—1252.
7. **Piotr LVIII** 1250.
8. **Smył XIV Żegocic** Starza 1255.
9. **Sława** czyli **Sław XI** Odrowąż 1255.
10. **Mirosław XIV Mściwowicz** Lubowla 1268—1270.
11. **Żegota VII** Starza 1271.
12. **Sułek V** z Morawicy Starza 1277—1279.
13. **Otto IV** Starza 1280, 1282.
14. **Marcin XXIX** 1285.
15. **Żegota VIII, b.** Starza 1286—1290.
16. **Pełka XVIII Marcinowicz Swęk** Lubowla 1321—1331.
17. **Idzi VI** 1333—1340.
18. **Piotr CLXXI** z Grodziny 1355.
19. **Włodek II** z Charbinowic Sulima 1373—1375.

64. Podczaszowie krakowscy.

1. **Bieniek IV** Lubowla 1233.
2. **Przybygniew I** 1234.
3. **Shbinog** (?) 1234.
4. **Floryan IV** Nagoda 1243.

5. **Piotr LVIII** 1243.
6. **Jan LIX Bobino** 1254, 1255.
7. **Dobiesz V Piotrowicz** 1256.
8. **Marek V Markowicz** Swieboda 1259, 1260.
9. **Mikuł** czyli **Mikołaj XXXIV, b. Stefanowicz** Lis 1276.
10. **Siemion IV** de Glow 1279.
11. **Jan LXXVII Pękawka** 1282.
12. **Tomisław II** z Mokrska Nagoda 1307.
13. **Imbram IX** z Moczydła 1327.
14. **Mścigniew XI** Lubowla 1331.
15. **Stanisław XXI, b.** czyli **Staszek Jelitko Tomisławowicz** Nagoda 1343—1352.
16. **Grot X** z Jankowic Rawa 1354, 1355.
17. **Jan CLXVI** 1362, 1364.

65. Cześnikowie i podczaszowie dworu księżnych i królowych.

1. **Sława** czyli **Sław XI** Odrowąż 1258.
2. **Warcisław I ze Sułkowic** 1263, 1269.
3. **Wierzchosław III** 1270.
4. **Markusz III** z Janiny 1284.
5. **Idzi VI** 1333.
6. **Izyk Kesznic** (może powyższy Idzi VI czyli Idzik) 1336.
7. **Mikołaj XCIII Bobola** Lubowla 1333 podczaszy, 1338 cześnik królowej wdowy Jadwigi Łokietkowej.
8. **Andrzej XXXIX, b.** podczaszy tejże królowej wdowy.

66. Cześnikowie sandomirscy.

1. **Strzeszek** albo **Strzesz III Budziwojowicz** Sulima 1228, 1229.
2. **Jakub XVII** 1233 (?).
3. **Michał V Piotrkowicz** Lubowla 1239.
4. **Adam IV Leniartowicz** Lubowla 1245.

5. **Floryan VI Wroczowicz** 1252.
6. **Falisław V** 1258.
7. **Przecław IX** z Gnojna 1264.
8. **Pełka V** Lubowla 1275, 1278.
9. **Paweł XXI** 1307.
10. **Parkosz II** 1308, 1305.
11. **Piotr CLXXI** z Grodziny 1353—1355.

67. Podczaszowie sandomirscy.

1. **Piotr LXI** 1250.
2. **Poznan IV Sułkowicz** 1268, 1270.
3. **Krystyn XI** 1308.
4. **Janusz X** 1331.
5. **Bronisław XII** 1333.
6. **Falisław IX, b.** z Gledzanowa 1335.
7. **Jan CXXXI Krzywosądowicz** Starza 1339.
8. **Abraham VIII** 1346—1360.
9. **Spytek** czyli **Spicymir IX** 1366.

68 Łowczowie krakowscy czyli kłobuccy.

1. **Wszebor IV** 1224, 1225.
2. **Buża I** 1228—1230.
3. **Jakub XV** 1234—1237.
4. **Bogumił IX** 1234.
5. **Smył XIV Żegocic** Starza 1242, 1243.
6. **Klimunt XI Mikołajowicz** Lubowla 1250.
7. **Mirosław XV** 1268.
8. **Wawrzyniec V Strzeszkowicz** Sulima 1269—1272.
9. **Piotr LXXXVI** 1273.
10. **Imbram V Mscigniewowicz** z Witowa Lubowla 1286—1288.
11. **Floryan XI** Nagoda 1290.
12. **Tomisław II** Nagoda z Mokrska 1310—1312.
13. **Spicymir VI** Leliwa **Tarnowski** 1316.

14. **Mikołaj LXXIII Bogorya** z Bogoryi 1318.
15. **Zbygniew V** z Brzezia 1324.
16. **Andrzej XXXIV** Starza 1325.
17. **Piotr CXXVII** 1331—1334.
18. **Andrzej XXXIV** Starza ponownie 1334—1337.
19. **Jan CXXX Spicymirowicz** Lis z Chrzelowa 1351—1363.
20. **Andrzej XXXIV** Starza po raz trzeci 1346.
21. **Mścigniew XI Mścigniewowicz** Lis z Chrzelowa 1351—1363.
22. **Marek XV** ze Skrzydlnej 1366.
23. **Zbyszko** czyli **Zbygniew** z Łapanowa 1370—1379.

69. Podłowczy krakowscy.

1. **Cieszęta II Wawrzyńcewicz** Połukoza 1224.
2. **Jan CXLIX** z Oleśnicy 1347.

70. Łowczy sandomirscy.

1. **Piotr LXI** 1245.
2. **Krzesław VIII** Odrowąż 1276—1278.
3. **Grzegorz IX** 1281.
4. **Guń I** 1316.
5. **Pasek Ampuła** 1379—1382.

71. Podłowczy sandomirski.

1. **Piotr LXI** 1255.

72. Skarbnicy krakowscy.

1. **Borysław IV** 1220.
2. **Floryan III** 1234.
3. **Gal I** 1234.
4. **Tworzyan I** 1237.
5. **Dobiesław IV Wisławowicz** Odrowąż 1243.
6. **Tomasz X Medyka** 1243—1253.

7. **Piotr LXXIX** 1261, 1262.
8. **Jan LIX Bobino** 1264—1271.
9. **Wojsław XVIII Broniszowicz** 1276—1278.
10. **Mikołaj XLVIII** 1279.
11. **Dobiesław XII** Odrowąż 1282—1285.
12. **Sięgniew II, b.** 1283.
13. **Mikołaj XLVIII** ponownie 1286—1290.
14. **Floryan IX** 1290.
15. **Michał XIV Pełczyc** Lubowla 1306, 1307.
16. **Sieciech XIII** Starza 1310.
17. **Mikołaj LXXV Krzywosądowicz** Starza 1320.
18. **Pakosław** (?) 1335.
19. **Wojciech XXIX** z Biechowa 1334—1339.
20. **Marek XV** ze Skrzydlny 1361.
21. **Michał dziekan** 1371.

73. Podskarbiowie krakowscy.

1. **Zdygot** 1250.
2. **Bieniek VII** Lubowla 1276.
3. **Arnold VII** 1331.
4. **Świętosław XVII** Lubowla 1355—1361.
5. **Wojsław XXXII** Lubowla 1361, 1362.
6. **Świętosław XVII** Lubowla ponownie 1364—1366.
7. **Dymitr** z Goraja 1368—1385.

74. Skarbnik księżnej.

1. **Jan LXIX Łyko** 1276—1278.

75. Skarbnicy sandomirscy.

1. **Barta II** 1232.
2. **Piotr LXXII** 1266.
3. **Floryan IX** 1284.
4. **Paweł XXI** 1311.
5. **Pakosław** (?) 1317.

76. Koniuszowie krakowscy.

1. **Dzierżykraj IV** 1224, 1225.
2. **Zdzisław VII** 1228.
3. **Jan XXXV** 1236.
4. **Smył XIV Żegocic** Starza 1250.
5. **Marcin XXI Żegocic** Starza 1263—1266.
6. **Skarbimir X** Awdaniec 1273.
7. **Marcin XXIX** 1281.
8. **Sieciesław IV** 1336—1339.
9. **Sieciech IV** Oksza z Morska 1347.
10. **Poznan V** 1348—1352.
11. **Klimunt** z Nasięchowic 1370, 1372.

77. Podkoniuszowie krakowscy.

1. **Klimunt V** Swieboda 1224.
2. **Dalbor II** 1234.
3. **Sułek V** Starza z Morawicy 1255.
4. **Bień** albo **Benedykt III** Lubowla 1256.
5. **Otto VI Żegocic** Starza 1260.
6. **Floryan XV** 1310.
7. **Janusz X** 1330.
8. **Zawisza II** Starza z Sieciechowic 1331.
9. **Giedko IX** z Giedczyc Lubowla 1336.
10. **Staszek** czyli **Stanisław XXI, b. Jelitka** Nagoda 1340—1341
11. **Pełka XXIII Włodzimirowicz** Lubowla 1355—1359.
12. **Przecław XV,** 1363.

78. Koniuszowie sandomirscy.

1. **Wojsław XV Wydżdżyc** Lubowla 1245.
2. **Wojciech XIII** 1256, 1258.
3. **Sulisław XXII Mścigniewowicz** Lubowla 1257.
4. **Tomasz XIV** 1259.
5. **Dobiesław XIV** Odrowąż 1311.

79. Podkoniuszowie sandomirscy.

1. **Wojciech XIII** 1255.
2. **Zawisza II** Starza z Sieciechowic 1331.
3. **Pełka XXIII Włodzimirowicz** Lubowla 1351—1354.
4. **Przecław XV** 1363.

80. Kuchmistrze nadworni.

1. **Prandota IX** Odrowąż 1352—1354.
2. **Jan CXC Żorawicki** 1362.
3. **Jan CXCVIII Kołąb** z Zakrzowa 1365, 1366.
4. **Klimunt** z Minogi 1367.

81. Ochmistrz dworu królowej.

1. **Jan CCVIII** z Zakrzowa 1366.

82. Pisarze nadworni.

1. **Wit XII** pisarz nadworny księżnej 1268—1279.
2. **Jan LXVIII** 1273.
3. **Marcin XXII** 1270—1279.
4. **Gisler I** 1290.
5. **Henryk XVIII Kwas** protonotaryusz krakowski i sandomirski 1291, 1292.
6. **Dominik I** 1291.
7. **Jasiek III** pisarz nadworny księżnej 1291, 1312.
8. **Jakub XLI** 1308—1315.
9. **Piotr CIX, b.** scholastyk sandomirski 1316.
10. **Jan XCIII, b.** 1318.
11. **Floryan XVIII** z Białej 1318.
12. **Albert IX** 1322—1324.
13. **Mirosław XXI b.** 1336.
14. **Wilczek III** 1337—1347, a w r. 1349 jest pisarzem ziemskim generałem.
15. **Rafał II** pisarz nadworny sandomirski 1338.

16. **Mikołaj CIV** pisarz nadworny królowej 1339.
17. **Przybysław XXXII** 1344—1354, jest także proboszczem u św. Jerzego w Gnieźnie.
18. **Mikołaj CXVII** 1344—1370, kanonik sądecki, następnie kanonik gnieźnieński, wreszcie pleban czhowski.
19. **Jan CXLVIII** z Ruska 1346—1369, kanonik katedralny krakowski.
20. **Mikołaj CXXXII** z Wojborza 1350—1354.
21. **Maciej XI Wojsławowicz** ze Świeszkowic 1355, 1356.
22. **Jakub LXIII Piotrowicz Ossowski** 1356.
23. **Bogusław XXXII** z Raszkowa 1357.
24. **Henryk XXXI Mikołajowicz** z Ruszkowa 1358.
25. **Grzegorz XXVIII** 1360.
26. **Mikołaj CLVIII Kruczek** z Lelowa 1361.
27. **Mikołaj CLXVIII Czech** 1361—1368.
28. **Michał XXX** z Niedźwiedzia 1361—1368.
29. **Rafał VII** pisarz generał ziemski sandomirski 1362.
30. **Henryk XXXIII Kropelin** 1362.
31. **Warsz VI** ze Skrzynna 1363.
32. **Wojciech XLI Klimuntowicz** z Mikołajewic 1364—1370.
33. **Szymon XVII** z Ruszkowa 1366—1370.